

2009

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΠΟΛΥΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ
ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Διπλωματική Εργασία: Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης Νομού
Θεσπρωτίας

Φοιτητής: Βενέτης Αθανάσιος

Επιβλέποντες Καθηγητές: Μιχαηλίδης Γεώργιος, Κότιος Άγγελος

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ & ΚΕΝΤΡΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ «ΓΚΡΙΖΑ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ»**

Αριθ. Εισ.: 7506/1
Ημερ. Εισ.: 25-09-2009
Δωρεά: Συγγραφέα
Ταξιθετικός Κωδικός: ΠΤ – ΜΧΠΠΑ
2009
ΒΕΝ

Στους γονείς μου και στον αδερφό μου

Faint, illegible text in the top right corner, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα εργασία διερευνά τον τρόπο με τον οποίο ο στρατηγικός σχεδιασμός συμβάλλει στην ανάπτυξη μιας περιοχής. Αρχικά, περιλαμβάνει ένα θεωρητικό πλαίσιο γύρω από το τι είναι ο στρατηγικός σχεδιασμός και η βιώσιμη ανάπτυξη. Έπειτα, παρουσιάζεται το προφίλ της περίπτωσης που εξετάζεται, του Νομού Θεσπρωτίας, και γίνεται μια αξιολόγηση των χαρακτηριστικών του. Ακολουθεί η χάραξη της στρατηγικής για την ανάπτυξη του Νομού Θεσπρωτίας, ορίζοντας τους αναπτυξιακούς στόχους του Νομού και τις πολιτικές με τις οποίες θα επιτευχθούν οι συγκεκριμένοι στόχοι. Η εργασία κλείνει με την εξαγωγή κάποιων συμπερασμάτων τα οποία αποτελούν μια σύντομη ανακεφαλαίωση των διαπιστώσεων που έγιναν κατά τη διάρκεια της εργασίας.

Λέξεις Κλειδιά: Στρατηγικός Σχεδιασμός, Βιώσιμη Ανάπτυξη

ABSTRACT

This project looks into the way with which the strategic planning contributes to the development of a region. Firstly, it includes a theoretical frame about what is strategic planning and sustainable development. Then, the profile of the case, which is examined, is presented, the Prefecture of Thesprotia, with an evaluation of the characteristics of the area. Then, the strategy for the development of the Prefecture of Thesprotia is drawn, with the policies that are necessary to succeed the strategic goals. The project concludes by taking deductions according to the findings that have been arisen during the project.

Keywords: Strategic Planning, Sustainable Development

Faint, illegible text in the top right corner, possibly a header or page number.

Faint, illegible text in the bottom right corner, possibly a footer or page number.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Η παρούσα εργασία δεν θα μπορούσε να ολοκληρωθεί χωρίς την συμβολή των παρακάτω προσώπων, τα οποία θα ήθελα να ευχαριστήσω.

Αρχικά, ευχαριστώ θερμά τους επιβλέποντες καθηγητές μου κ. Γεώργιο Μιχαηλίδη, λέκτορα Σχεδιασμού, Αξιολόγησης και Διαχείρισης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων και κ. Άγγελο Κότιο, αναπληρωτή Καθηγητή Διεθνών Οικονομικών για την καθοδήγηση, τις χρήσιμες παρατηρήσεις και τον χρόνο που μου αφιέρωσαν. Επίσης, οφείλω να ευχαριστήσω τον κ. Γιάννη Σαράτση, στέλεχος του εργαστηρίου Αξιολόγησης Πολιτικών και Προγραμμάτων Ανάπτυξης του ΤΜΧΠΠΑ, για την πολύτιμη βοήθεια που μου προσέφερε καθ' όλη τη διάρκεια εκπόνησης της εργασίας.

Η κα Βαρβάρα Τζιάλλα, διευθύντρια ΠΕΧΩ της Περιφέρειας Ηπείρου, και οι υπάλληλοι της συγκεκριμένης διεύθυνσης έδειξαν ειλικρινές ενδιαφέρον για την πορεία της εργασίας και μου παρείχαν ότι στοιχείο χρειάστηκα.

Ο κ. Γεράσιμος Παπαηλίας, διευθυντής της αναπτυξιακής εταιρείας ΗΠΕΙΡΟΣ ΑΕ, και οι υπάλληλοι της συγκεκριμένης εταιρείας που με μεγάλη προθυμία, με βοήθησαν όσες φορές χρειάστηκε.

Ένα μεγάλο ευχαριστώ οφείλω επίσης σε όλα τα άτομα που στελεχώνουνε τις διευθύνσεις Πολεοδομίας, Ανάπτυξης και Αγροτικής Ανάπτυξης καθώς και τη Στατιστική Υπηρεσία του Νομού Θεσπρωτίας για την προθυμία τους να συνδράμουν στην υλοποίηση της εργασίας μου αυτής.

Ο Νιάρος Βασίλης, Μηχανικός Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης μου προσέφερε σημαντική βοήθεια, όπως επίσης και οι Μανώλης Κουτουλάκης και Τσιουλιάνος Χρήστος με τις έυστοχες υποδείξεις και παρατηρήσεις τους.

Τέλος, θέλω να ευχαριστήσω την οικογένειά μου και τους φίλους μου που με υποστηρίζανε και μου συμπαρασταθήκανε όλα αυτά τα χρόνια για την επιτυχή ολοκλήρωση των σπουδών μου.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	20
Α' ΜΕΡΟΣ :	23
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α.1: ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ	24
Α.1.1 ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΚΑΙ ΜΟΡΦΕΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ	24
Α.1.2 Ο ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΩΣ ΕΡΓΑΛΕΙΟ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	25
Α.1.3 Η ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΕΕ ΜΕΤΑ ΤΗ ΔΙΕΥΡΥΝΣΗ	26
Α.1.4. ΟΙ ΝΕΟΙ ΓΕΝΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΕΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗΣ (2007 – 2013)	27
Α.1.4. Η ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ	30
Α.1.4. Η ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ	34
Α.1.4. ΙΕΡΑΡΧΗΣΗ ΚΑΙ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΤΩΝ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΤΟΥ ΕΣΠΑ ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΠ	38
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο: ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	39
Β' ΜΕΡΟΣ	43
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο: ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΗ ΕΝΤΑΣΗ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ	44
1.1 Ο ΕΥΡΥΤΕΡΟΣ ΧΩΡΟΣ – ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ	44
1.1.1 Θέση και Ρόλος της Περιφέρειας σε Εθνικό και Διαπεριφερειακό Επίπεδο	44
1.1.2 Θέση και Ρόλος της Περιφέρειας στο Διεθνές και Ευρωπαϊκό Χωρικό Σύστημα	45
1.1.3 Ενδοπεριφερειακή Αναπτυξιακή Δυναμική	46
1.2 ΝΟΜΟΣ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ: ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ, ΘΕΣΗ ΚΑΙ ΡΟΛΟΣ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ, ΔΙΑΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ, ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ- ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ	47
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο : ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ	52
2.1 ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ	52
2.1.1 Εισαγωγή	52
2.1.2 Ευρύτερη ανάλυση πληθυσμού	53
2.1.3 Ανάλυση της ηλικιακής διάρθρωσης του πληθυσμού	58
2.1.4 Ανάλυση των δεικτών γήρανσης, νεανικότητας και εξάρτησης	62
2.1.5 Ανάλυση της φυσικής κίνησης του Νομού και του μεταναστευτικού ρεύματος	67
2.1.6 Ανάλυση της δομής του πληθυσμού	70
2.1.6 Ανάλυση της χωρικής διάρθρωσης και των τάσεων του πληθυσμού	71
2.1.6 Ανάλυση τσε είπεδο Δήμων και Κοινοτήτων	73
2.2 ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	79
2.2 Αξιολόγηση – Συμπεράσματα	83
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο : ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ	86
3.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ	86
3.2 ΕΠΙΠΕΔΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ	86
3.2.1 Εισαγωγή	86
3.2.2 Κατανομή του ΑΕΠ, του κατά κεφαλήν ΑΕΠ και λοιποί δείκτες μέτρησης της ευημερίας	88
3.3 ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ	101
3.3.1 Εισαγωγή	101
3.3.2 Τομεακή διάρθρωση του ΑΕΠ	105
3.4 ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΤΗΤΑΣ	109
3.4.1 Εισαγωγή	109
3.4.2 Ανάλυση της απασχόλησης	109
3.4.3 Διαρθρωτικά χαρακτηριστικά της παραγωγικότητας	119
3.4.4 Δημογραφική ανάλυση της απασχόλησης	120
3.5 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	126
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο : ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ	129
4.1 ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ	129
4.2 ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ	131
4.3 ΦΥΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ	131
4.3.1 Εκτάσεις	131
4.3.2 Παραγωγή	135

4.4 ΖΩΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ	141
4.4.1 Ζωικό κεφάλαιο	141
4.4.2 Παραγωγή	144
4.4.3 Αλεία	146
4.5 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	126
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο :ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ ΤΟΥ ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ	151
5.1 ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ	151
5.2 ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	161
5.3 ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ	163
5.4 ΕΝΕΡΓΕΙΑ	165
5.5 ΟΡΥΧΕΙΑ - ΛΑΤΟΜΕΙΑ	167
5.6 ΤΟ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟ ΠΡΟΦΙΛ ΤΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ	167
5.7 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	170
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο :ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ	175
6.1 ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ	175
6.1.1 Εισαγωγή	175
6.1.2 Ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης	175
6.2 ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	180
6.2.1 Το επενδυτικό προφίλ στο Νομό	180
6.2.2 Το επενδυτικό προφίλ του τομέα των υπηρεσιών	182
6.2.3 Χονδρικό – Λιανικό εμπόριο	185
6.2.4 Μεταφορές - επικοινωνίες	186
6.2.5 Λοιπές υπηρεσίες	186
6.3 ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	188
6.3.2 Το επενδυτικό προφίλ του τουρισμού	188
6.3.3 Τουριστικοί πόροι	189
6.3.4 Τουριστική υποδομή	190
6.3.5 Τουριστική κίνηση	192
6.4 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	198
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7^ο :Η ΥΠΑΡΧΟΥΣΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ, ΤΗΝ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΝΕΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ	201
7.1 ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ	201
7.2 ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ ΚΑΙ ΤΟ ΝΟΜΟ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ	207
7.3 ΠΡΟΣΚΟΜΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ	208
7.4 ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	211
7.5 ΕΞΑΓΩΓΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	211
7.5.1 Εισαγωγή	211
7.5.2 Το εμπορικό προφίλ της Περιφέρειας Ηπείρου και του Νομού Θεσπρωτίας	212
7.5.3 Εξαγωγική δραστηριότητα του Νομού Θεσπρωτίας	214
7.6 ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ	215
7.7 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	216
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8^ο :ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ	219
8.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ	219
8.2 ΑΝΑΛΥΣΗ	219
8.2.1 Φυσικογεωγραφική διαμόρφωση	219
8.2.2 Φυσικοί κίνδυνοι	221
8.2.3 Χωροταξική ένταξη	223
8.2.4 Χρήσεις γης	229
8.4 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	237
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9^ο :Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ	240
9.1 ΓΕΝΙΚΑ	240
9.1.1 Όρη	241
9.1.2 Πεδιάδες	242
9.1.2 Λεκάνες απορροής	242
9.2 ΚΛΙΜΑΤΟΛΟΓΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ	243
9.2.1 Θερμοκρασία του αέρα	243
9.2.2 Σχετική υγρασία	244
9.2.3 Βροχόπτωση	244
9.2.4 Ανεμολογικά στοιχεία	245

9.3 ΧΕΡΣΑΙΑ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑ	245
9.3.2 Φυσικογεωγραφικά χαρακτηριστικά	245
9.4 ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΚΑΙ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ	248
9.4.1 Εισαγωγή	248
9.4.2 Προστατευόμενες περιοχές Νομού Θεσπρωτίας	250
9.5 ΠΥΡΚΑΓΙΕΣ	256
9.6 ΥΔΑΤΙΝΟΙ ΠΟΡΟΙ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ ΚΑΙ ΡΥΠΑΝΣΗ ΑΥΤΩΝ	256
9.6.1 Επιφανειακά νερά	256
9.6.2 Παράκτια νερά	258
9.7 ΠΡΟΣΘΕΤΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ	261
9.8 ΣΥΝΟΨΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ	261
9.9 ΑΝΘΡΩΠΟΓΕΝΕΣ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	262
9.9.1 Πολιτιστικό περιβάλλον	262
9.10 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	271
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10^ο :ΔΙΑΓΝΩΣΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ, ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΥ ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ	273
10.1 ΑΝΕΡΓΙΑ	273
10.1.1 Καταγραφή των δεδομένων της ανεργίας στο Νομό Θεσπρωτίας	273
10.1.2 Χαρακτηριστικά της ανεργίας – Προφίλ ανέργων	276
10.2 ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΣ ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ	280
10.2.1 Άτομα με ειδικές ανάγκες	280
10.2.2 Άτομα με ψυχικές ασθένειες	285
10.2.3 Μετανάστες - Παλλινοστούντες	286
10.2.4 Τσιγγάνοι (Rom)	287
10.3 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	288
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11^ο :ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΩΝ ΤΕΧΝΙΚΩΝ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ	291
11.1 ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	291
11.1.1 Χερσαία δίκτυα	291
11.1.2 Θαλάσσιο δίκτυο	309
11.1.3 Αεροπορικές μεταφορές	330
11.2 ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	331
11.3 ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
11.4 ΥΔΡΑΥΛΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ	335
11.4.1 Ύδρευση	335
11.4.2 Διαχείριση υγρών αποβλήτων	337
11.4.1 Βιολογικός καθαρισμός	338
11.5 ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΤΟΥ ΟΙΚΙΣΤΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	339
11.6 ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΥΓΕΙΑΣ	341
11.6.1 Νοσοκομεία – Γενικό Νοσοκομείο Φιλιατών	341
11.6.2 Κέντρα Υγείας	<i>Error! Bookmark not defined.</i> 3
11.6.3 Περιφερειακά Ιατρεία	<i>Error! Bookmark not defined.</i> 3
11.6.4 Διαγνωστικά εργαστήρια	<i>Error! Bookmark not defined.</i> 3
11.7 ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ	<i>Error! Bookmark not defined.</i> 3
11.7.1 Στατιστικά στοιχεία	<i>Error! Bookmark not defined.</i> 3
11.7.2 ΤΕΙ Ηπείρου – Παράρτημα Ηγουμενίτσας	<i>Error! Bookmark not defined.</i> 5
11.8 ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ	346
11.8.1 Βιοτεχνικό Πάρκο Θεσπρωτίας - ΒΙΟΠΑΘΕ	<i>Error! Bookmark not defined.</i> 6
11.8.2 Επιστημονικό και Τεχνολογικό Πάρκο Ηπείρου ΑΕ (ΕΤΕΠΗ ΑΕ)	<i>Error! Bookmark not defined.</i> !
11.9 ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΔΙΑΧΕΙΡΗΣΗΣ ΑΠΟΡΡΙΜΑΤΩΝ	351
11.9.1 Απορρίματα	351
11.9.2 Χώροι Υγειονομικής Ταφής Απορριμάτων (ΧΥΤΑ)	356
11.10 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	<i>Error! Bookmark not defined.</i>
Γ' ΜΕΡΟΣ	360
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο : Η ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΚΑΙ ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	361
1.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ	361
1.2 ΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗΣ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	362
1.3 ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	364

1.3.1 Κατευθύνσεις Στρατηγικής	364
1.3.2 Κατευθύνσεις τοπικής ανάπτυξης	366
1.3.3 Γενικότερες εξελίξεις που αναμένεται να επηρεάσουν το Νομό Θεσπρωτίας	367
1.3.4 Πολιτικό και χρηματοδοτικό πλαίσιο του τοπικού προγραμματισμού	368
1.3.5 Μακροπρόθεσμες επιδιώξεις του Στρατηγικού Σχεδίου	Error! Bookmark not defined.
1.3.6 Ο Στρατηγικός Στόχος και το Όραμα του Νομού Θεσπρωτίας	369
1.3.7 Οι γενικοί αναπτυξιακοί στόχοι του Νομού Θεσπρωτίας	370
1.3.8 Οι ειδικοί αναπτυξιακοί στόχοι του Νομού Θεσπρωτίας	373
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο: ΟΙ ΑΞΟΝΕΣ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	381
2.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ	381
2.2 ΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ ΑΞΟΝΩΝ	381
2.3 ΑΞΟΝΕΣ ΚΑΙ ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	383
2.3.1 Υποδομές και Υπηρεσίες Προσπελασιμότητας	385
2.3.2 Αειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής	386
2.3.3 Ψηφιακή Σύγκλιση και Επιχειρηματικότητα	387
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο: ΟΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΟΙ ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	388
3.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ	388
3.2 ΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΩΝ	388
3.3 ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ	389
3.3.1 Υποδομές και Υπηρεσίες Προσπελασιμότητας	395
3.3.2 Αειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής	408
3.3.3 Ψηφιακή Σύγκλιση και Επιχειρηματικότητα	444
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	469
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	473
ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ	477
ΠΙΝΑΚΕΣ Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α Τ Ο Σ	478

ΠΙΝΑΚΕΣ

Πίνακας 2.1: Διαχρονική εξέλιξη του πραγματικού πληθυσμού της Π. Ηπείρου και των νομών αυτής και ποσοστιαία μεταβολή του την περίοδο 1971 - 2001)	34
Πίνακας 2.2: Αστικότητα Πληθυσμού 2001 (Πραγματικός Πληθυσμός)	37
Πίνακας 2.3: Δείκτης γήρανσης και δείκτης εξάρτησης τις δεκαετίες 1971 - 2001	63
Πίνακας 2.4: Δείκτης γήρανσης πληθυσμού	65
Πίνακας 2.5: Δείκτης νεανικότητας πληθυσμού	66
Πίνακας 2.6: Δείκτης εξάρτησης πληθυσμού	67
Πίνακας 3.1: Διαχρονική μεταβολή της ποσοστιαίας συμμετοχής στο συνολικό ΑΕΠ της Περιφέρειας των Νομών αυτής (1995 – 2005)	94
Πίνακας 3.2: Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (σε εκατομμύρια ευρώ) και μεταβολή (%) τις χρονιές 1981, 1991, 1995 και 2000	94
Πίνακας 3.3: Ποσοστιαία συμμετοχή της απασχόλησης της Περιφέρειας Ηπείρου και των νομών αυτής προς το σύνολο της χώρας (2001)	110
Πίνακας 3.4: Παραγωγικότητα ανά τομέα και συνολική παραγωγικότητα της χώρας, της περιφέρειας Ηπείρου και των νομών αυτής	119
Πίνακας 4.1: Κυριότερες χρήσεις γης του Νομού Θεσπρωτίας (1996, 2004)	132
Πίνακας 5.1: Δευτερογενής τομέας στη χώρα, την Περιφέρεια Ηπείρου και τους νομούς αυτής (2002)	156
Πίνακας 5.2: Συμμετοχή του κάθε κλάδου του δευτερογενή τομέα στο συνολικό ΑΕΠ του Νομού Θεσπρωτίας (2000-2004)	157
Πίνακας 5.3 Συμμετοχή του κάθε κλάδου του δευτερογενή τομέα στο συνολικό ΑΕΠ της Περιφέρειας Ηπείρου (2000-2004)	158
Πίνακας 5.4: Συμμετοχή του κάθε κλάδου του δευτερογενή τομέα στο ΑΕΠ του δευτερογενή τομέα του Νομού Θεσπρωτίας (2000-2004)	159
Πίνακας 5.5: Συμμετοχή του κάθε κλάδου του δευτερογενή τομέα στο ΑΕΠ του δευτερογενή τομέα της Περιφέρειας Ηπείρου (2000-2004)	160
Πίνακας 5.6: Εξέλιξη της συμμετοχής του κλάδου των κατασκευών στο συνολικό προϊόν του Νομού Θεσπρωτίας και της Περιφέρειας Ηπείρου (1995-2004)	162
Πίνακας 5.7: Εξέλιξη της συμμετοχής του κλάδου της μεταποίησης στο συνολικό προϊόν του Ν. Θεσπρωτίας και της Περιφέρειας Ηπείρου (1995-2005)	163
Πίνακας 5.8: Εξέλιξη της συμμετοχής του κλάδου της ενέργειας στο συνολικό προϊόν του Νομού Θεσπρωτίας και της Περιφέρειας Ηπείρου (1995-2004)	166
Πίνακας 5.9: Εξέλιξη της συμμετοχής του κλάδου των ορυχείων – λατομείων στο συνολικό προϊόν του Νομού Θεσπρωτίας και της Περιφέρειας Ηπείρου (1995-2004)	167
Πίνακας 5.10: Αριθμός νεοϊδρύνωμων επιχειρήσεων στον τομέα της βιομηχανίας και επενδύσιμο κεφάλαιο για το Νομό Θεσπρωτίας, την Περιφέρεια Ηπείρου και την Ελλάδα (2000-2004)	168
Πίνακας 5.11: Αναλογίες αριθμού νεοϊδρύνωμων επιχειρήσεων στον τομέα της βιομηχανίας και επενδυτικού κεφαλαίου του Νομού Θεσπρωτίας σε σχέση με την Περιφέρεια Ηπείρου και την Ελλάδα (2000-2004)	169
Πίνακας 5.12: Swot Analysis Νομού Θεσπρωτίας (δευτερογενής τομέας)	171
Πίνακας 6.1: Σύγκριση του τριτογενή τομέα στην Ηπειρο ανά Νομό (2002)	177
Πίνακας 6.2: Το επενδυτικό κλίμα στο Νομό Θεσπρωτίας σε σχέση με την Περιφέρεια Ηπείρου και την Ελλάδα (2000-2004) σε όλους τους παραγωγικούς τομείς (Βιομηχανία, Εμπόριο, Υπηρεσίες και Τουρισμός)	181

Πίνακας 6.3: Αναλογίες αριθμού νεοϊδρύνμενων επιχειρήσεων και επενδυτικού κεφαλαίου του Νομού Θεσπρωτίας σε σχέση με την Περιφέρεια Ηπείρου και την Ελλάδα	181
Πίνακας 6.4: Αριθμός νεοϊδρύνμενων επιχειρήσεων στον τομέα των υπηρεσιών και επενδύσιμο κεφάλαιο για το Νομό Θεσπρωτίας, την Περιφέρεια Ηπείρου και την Ελλάδα (2000 – 2004)	183
Πίνακας 6.5: Αναλογίες αριθμού νεοϊδρύνμενων επιχειρήσεων στον τομέα των υπηρεσιών και επενδυτικού κεφαλαίου του Νομού Θεσπρωτίας σε σχέση με την Περιφέρεια Ηπείρου και την Ελλάδα (2000-2004)	184
Πίνακας 6.6: Συμμετοχή του εμπορίου στο ΑΕΠ του δευτερογενή τομέα και στο συνολικό ΑΕΠ του Νομού Θεσπρωτίας και της Περιφέρειας Ηπείρου (2000-2004)	186
Πίνακας 6.7: Αριθμός τουριστικών επιχειρήσεων και επενδύσιμο κεφάλαιο στον τουρισμό για το Νομό Θεσπρωτίας, την Περιφέρεια Ηπείρου και την Ελλάδα (2000-2004)	189
Πίνακας 6.8: Δυναμικότητα συλλογικών τουριστικών καταλυμάτων (2004)	191
Πίνακας 6.9: Ρυθμός μεταβολής των διανυκτερεύσεων ημεδαπών τουριστών σε ξενοδοχειακά καταλύματα στην Περιφέρεια Ηπείρου (2001-2005)	196
Πίνακας 6.10: Ρυθμός μεταβολής των διανυκτερεύσεων αλλοδαπών τουριστών σε ξενοδοχειακά καταλύματα στην Περιφέρεια Ηπείρου (2001-2005)	197
Πίνακας 6.11: Swot Analysis Νομού Θεσπρωτίας (τριτογενής τομέας)	199
Πίνακας 7.1: Σχέση εγγραφών/διαγραφών ανά κατηγορία οικονομικής δραστηριότητας στους νομούς της Περιφέρειας Ηπείρου	204
Πίνακας 7.2: Ενάρξεις και διακοπές επιχειρήσεων κατά νομική μορφή στην Περιφέρεια Ηπείρου και τους νομούς αυτής την τετραετία 2003 - 2006	205
Πίνακας 7.3: Ποσοστά εγκρίσεων του αναπτυξιακού νόμου 3299/2004 των υπαγωγών των νομών της Περιφέρειας Ηπείρου	206
Πίνακας 7.4: Στοιχεία υπαγωγών ανά νομό και τομέα οικονομικής δραστηριότητας της Περιφέρειας Ηπείρου με κριτήριο το ύψος της επένδυσης	208
Πίνακας 7.5: Swot Analysis Νομού Θεσπρωτίας (επιχειρηματικότητα, καινοτομία και νέες τεχνολογίες)	217
Πίνακας 8.1: Κατηγορίες εδαφών του Νομού Θεσπρωτίας με βάση τη σεισμική επικινδυνότητα	222
Πίνακας 8.2: Τιμές των παραμέτρων της εδαφικής σεισμικής κίνησης για τις τέσσερις κατηγορίες σεισμικών ζωνών και για μέσες περιόδους επανάληψης, 60 και 1000 έτη	223
Πίνακας 8.3: Διάρθρωση και ιεράρχηση του οικιστικού δικτύου του Νομού Θεσπρωτίας	226
Πίνακας 8.4: Περιοχές επιρροής οικιστικών κέντρων του Νομού Θεσπρωτίας	229
Πίνακας 8.5: Προβλεπόμενες σταθερές των ΓΠΣ Ηγουμενίτσας και Φιλιατών	231
Πίνακας 8.6: Προβλεπόμενες σταθερές των ΓΠΣ Ηγουμενίτσας και Φιλιατών	232
Πίνακας 8.7: Βασικές χρήσεις γης (σε χιλιάδες στρέμματα) του Νομού Θεσπρωτίας	233
Πίνακας 8.8: Κατανομή των εκτάσεων της Ελλάδας, της Περιφέρειας Ηπείρου και των νομών αυτής κατά βασικές κατηγορίες χρήσεως (2000)	237
Πίνακας 8.8: Swot Analysis Νομού Θεσπρωτίας (χωροταξικό επίπεδο)	238
Πίνακας 9.1: Σχετική υγρασία του Νομού Θεσπρωτίας για την περίοδο 1955 - 2002	245
Πίνακας 9.2: Μέσα μηνιαία ύψη βροχής του Νομού Θεσπρωτίας σε χιλιοστά για την περίοδο 1955 - 2002	246
Πίνακας 9.3: Ποσοστά κατανομής των μορφών χρήσεων γης στο Νομό Θεσπρωτίας και στην Περιφέρεια Ηπείρου	247
Πίνακας 10.1: Αριθμός ανέργων και ποσοστό ανεργίας στο Νομό Θεσπρωτίας	274
Πίνακας 10.2: Η κατανομή της ανεργίας κατά ηλικιακές ομάδες στο Νομό Θεσπρωτίας	279
Πίνακας 10.3: Συγκεντρωτική παρουσίαση του Εσωτερικού και Εξωτερικού περιβάλλοντος του Νομού Θεσπρωτίας (SWOT analysis)	289

Πίνακας 11.1: Χιλιομετρικές αποστάσεις της Ηγουμενίτσας από τα βασικότερα αστικά κέντρα της χώρας	293
Πίνακας 11.2: Νέοι χρόνοι διαδρομής με την ολοκλήρωση της Εγνατίας οδού και του Δυτικού άξονα	300
Πίνακας 11.3: Αποστάσεις λιμένα Ηγουμενίτσας από τους ιταλικούς λιμένες με τους οποίους συνδέεται	312
Πίνακας 11.4: Αποστάσεις λιμένα Ηγουμενίτσας από τους ελληνικούς λιμένες με τους οποίους συνδέεται	313
Πίνακας 11.5: Έργα αποχετευτικά και εγκαταστάσεων επεξεργασίας λυμάτων ανα Δήμο του Νομού Θεσπρωτίας τα οποία έχουν ολοκληρωθεί στα πλαίσια του 3 ^{ου} Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης	338
Πίνακας 11.6: Οι σχολές και τα τμήματα που περιλαμβάνει το ΤΕΙ Ηπείρου.....	346
Πίνακας 11.7: Πληθυσμός και ποσότητα απορριμμάτων στο Νομό Θεσπρωτίας και την Περιφέρεια Ηπείρου	352
Πίνακας 11.8: Ποσότητες απορριμμάτων ανα βασικό τύπο	353
Πίνακας 11.9: Συγκεντρωτική παρουσίαση της κατάστασης των τεχνικών, κοινωνικών και επιχειρηματικών υποδομών του Νομού Θεσπρωτίας (SWOT analysis).....	357
Πίνακας Β1.1: Κατευθύνσεις στρατηγικής για το Νομό Θεσπρωτίας	365
Πίνακας Β1.2: Η Αναπτυξιακή στρατηγική και το όραμα του Νομού Θεσπρωτίας	371
Πίνακας Β1.3: Οι γενικοί αναπτυξιακοί στόχοι του Νομού Θεσπρωτίας.....	372
Πίνακας Β1.4: Οι ειδικοί αναπτυξιακοί στόχοι του Νομού Θεσπρωτίας.....	375
Πίνακας Β1.5: Οι άξονες δράσης του Στρατηγικού Σχεδίου Ανάπτυξης του Νομού Θεσπρωτίας	384
Πίνακας Β1.6: Οι θεματικές ενότητες ανα άξονα δράσης του Στρατηγικού Σχεδίου Ανάπτυξης του Νομού Θεσπρωτίας.....	385
Πίνακας Β1.7: Οι πολιτικές ανα άξονα δράση και θεματική ενότητα του Στρατηγικού Σχεδίου Ανάπτυξης του Νομού Θεσπρωτίας	391

ΠΙΝΑΚΕΣ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ

Πίνακας 1: Ποσοστό συμμετοχής στον πληθυσμό της Χώρας ανα δεκαετίες (1971 – 2001) και Πυκνότητα Πληθυσμού (για το 2001)	479
Πίνακας 2: Διαχρονική εξέλιξη πληθυσμού Π. Ηπείρου και Ν. Θεσπρωτίας και Ποσοστιαία Μεταβολή του Πληθυσμού (1951 – 2001).....	479
Πίνακας 3: Πληθυσμός Ν. Θεσπρωτίας και Π. Ηπείρου κατά υψομετρική ζώνη (1971 – 1991), μόνιμος πληθυσμός	480
Πίνακας 4: Ποσοστιαία διάρθρωση πληθυσμού κατά ομάδες ηλικιών (1971 – 2001).....	481
Πίνακας 5: Πληθυσμός Ν. Θεσπρωτίας κατά ηλικιακές ομάδες (1971 – 2001)	481
Πίνακας 6: Καθαρή φυσική κίνηση και μεταναστευτική κίνηση πληθυσμού (1981, 1991)	482
Πίνακας 7: Καθαρή φυσική κίνηση του πληθυσμού του Νομού Θεσπρωτίας (1971-1991).....	482
Πίνακας 8: Καθαρή φυσική κίνηση και μεταναστευτική κίνηση πληθυσμού (1981, 1991)	483
Πίνακας 9: Φυσική αύξηση πληθυσμού ανα 100 κατοίκους	483
Πίνακας 10: Δείκτης εξάρτησης πληθυσμού	484
Πίνακας 11: Συγκριτικά αποτελέσματα πραγματικού πληθυσμού απογραφών 1991 – 2001 κατά νομό και φύλο.....	484
Πίνακας 12: Διάρθρωση πληθυσμού Ν. Θεσπρωτίας σε ημιαστικό και αγροτικό	485
Πίνακας 13: Πληθυσμός του Νομού Θεσπρωτίας ανα Δήμο και Κοινότητα (1971 – 2001) και ποσοστιαία μεταβολή	485
Πίνακας 14: Πληθυσμός Καποδιστριακών Δήμων Νομού Θεσπρωτίας (1991-2001)	486
Πίνακας 15: Μεταβολή Μόνιμου Πληθυσμού Αστικών Κέντρων, 1991 - 2001	487

Πίνακας 16: Επίπεδο εκπαίδευσης χώρας και Νομού Θεσπρωτίας (1991, 2001)	488
Πίνακας 17: Επίπεδο εκπαίδευσης χώρας, Περιφέρειας Ηπείρου και νομών αυτής, 2001	489
Πίνακας 18: Επίπεδο εκπαίδευσης χώρας, Περιφέρειας Ηπείρου και νομών αυτής (ποσοστά %), 2001	489
Πίνακας 19: Κατανομή του ΑΕΠ, ύψος και κατανομή του κατά κεφαλή ΑΕΠ σε ευρώ, 2005, συγκρίσεις με τους υπόλοιπους Ηπειρωτικούς Νομούς, την Π. Ηπείρου, την Ελλάδα και την Ε.Ε	490
Πίνακας 20: Κατανομή του ΑΕΠ, ύψος και κατανομή του κατά κεφαλή ΑΕΠ σε ΜΑΔ, 2005, συγκρίσεις με τους υπόλοιπους Ηπειρωτικούς Νομούς, την Π. Ηπείρου, την Ελλάδα και την Ε.Ε.	491
Πίνακας 21: Εξέλιξη του ΑΕΠ (σε τρέχουσες τιμές)(εκ. €) και εξέλιξη του κατά κεφαλή ΑΕΠ (σε τρέχουσες τιμές)(εκ. €) των Νομών Ιωαννίνων, Άρτας, Θεσπρωτίας και Πρεβέζης, της Περιφέρειας Ηπείρου, της Ελλάδας και της ΕΕ-15, ΕΕ-25 και ΕΕ-27 (1995-2005).....	492
Πίνακας 22: Εξέλιξη της συμμετοχής των Νομών της Περιφέρειας Ηπείρου στο συνολικό προϊόν της Περιφέρειας και εξέλιξη του κατά κεφαλή ΑΕΠ ως ποσοστό του Μ.Ο. της Ελλάδας για τους Νομούς της Περιφέρειας Ηπείρου (1995 – 2005).....	493
Πίνακας 23: Διαχρονική μεταβολή της ποσοστιαίας συμμετοχής στο συνολικό ΑΕΠ της χώρας για την Περιφέρεια Ηπείρου και τους νομούς αυτής (1995 – 2005)	494
Πίνακας 24: Δείκτες ευημερίας της Ελλάδας, της Περιφέρειας Ηπείρου και των νομών αυτής	495
Πίνακας 25: Κατάταξη των νομών της Περιφέρειας Ηπείρου με βάση διάφορους δείκτες	496
Πίνακας 26: Συμμετοχή των νομών της Περιφέρειας Ηπείρου στα συνολικά μεγέθη	496
Πίνακας 27: Τομεακή διάρθρωση του ΑΕΠ το 1991 και το 2001 για την χώρα, την Περιφέρεια Ηπείρου και τους νομούς αυτής	497
Πίνακας 28α: Ποσοστιαία μεταβολή της τομεακής συμμετοχής στο συνολικό προϊόν της εκάστοτε γεωγραφικής ενότητας (1991 – 2001).....	497
Πίνακας 28β: Ποσοστιαία τομεακή συμμετοχή στο συνολικό προϊόν της χώρας, της Περιφέρειας Ηπείρου και των Νομών Θεσπρωτίας, Άρτας, Ιωαννίνων και Πρέβεζας (1981, 1991, 1995 και 2000)	498
Πίνακας 29: Τομεακή Διάρθρωση της απασχόλησης: Συμμετοχή της Ελλάδας, της Περιφέρειας Ηπείρου και των νομών Άρτας, Θεσπρωτίας, Ιωαννίνων και Πρέβεζας στην απασχόληση του πρωτογενή, δευτερογενή και τριτογενή τομέα παραγωγής (2001).....	499
Πίνακας 30: Ποσοστιαία μεταβολή της συμμετοχής της Ελλάδας, της Περιφέρειας Ηπείρου και των νομών αυτής στην απασχόληση του πρωτογενή, δευτερογενή και τριτογενή τομέα παραγωγής	500
Πίνακας 31: Ποσοστιαία συμμετοχή της απασχόλησης των τριών τομέων παραγωγής για την Περιφέρεια Ηπείρου και τους νομούς αυτής τόσο προς το σύνολο της Περιφέρειας όσο και προς την εκάστοτε γεωγραφική ενότητα για τις χρονιές 1981, 1991 και 2001	501
Πίνακας 32: Οικονομικά ενεργός και μη ενεργός πληθυσμός της Ελλάδας (2001).....	502
Πίνακας 33: Οικονομικά ενεργός και μη ενεργός πληθυσμός της Π. Ηπείρου (2001)	504
Πίνακας 34: Οικονομικά ενεργός και μη ενεργός πληθυσμός του Ν. Θεσπρωτίας (2001)	505
Πίνακας 35: Ποσοστό συμμετοχής της απασχόλησης στο συνολικό και στον οικονομικά ενεργό πληθυσμό της Ελλάδας, της Π. Ηπείρου και του Ν. Θεσπρωτίας ανά ηλικιακή ομάδα (2001).....	506
Πίνακας 36: Κλαδική διάρθρωση της απασχόλησης στις επιχειρήσεις του νομού	507
Πίνακας 37: Προσδοκώμενη μεταβολή των εργαζομένων στο Νομό Θεσπρωτίας (2003-2006).....	507
Πίνακας 38: Αναλυτικό σχέδιο παραγωγής του Νομού Θεσπρωτίας για το 2006	510
Πίνακας 39: Παραγωγή γεωργικών προϊόντων σε τόνους του Νομού Θεσπρωτίας για το 2006	511
Πίνακας 40: Παραγωγή κτηνοτροφικών προϊόντων σε κιλά του Νομού Θεσπρωτίας για το 2004	512
Πίνακας 41: Αριθμός επιχειρήσεων του Νομού Θεσπρωτίας ανά κλάδο για το έτος 2000	512
Πίνακας 42: Αριθμός επιχειρήσεων του Νομού Θεσπρωτίας ανά κλάδο για το έτος 2001	514
Πίνακας 43: Αριθμός επιχειρήσεων του Νομού Θεσπρωτίας ανά κλάδο για το έτος 2002	517
Πίνακας 44: Νέες μεταποιητικές επιχειρήσεις (Α.Ε. & Ε.Π.Ε.) 2000 – 2004	519
Πίνακας 45: Κατανομή επιχειρήσεων ανά κλάδο δραστηριότητας του τριτογενούς τομέα παραγωγής του Νομού Θεσπρωτίας	520
Πίνακας 46: Κλάδος δραστηριότητας τριτογενούς τομέα κατά φθίνουσα σειρά με βάση το ποσοστό συμμετοχής στο συνολικό τζίρο του τομέα	520
Πίνακας 47: Κλάδοι δραστηριότητας τριτογενούς τομέα κατά φθίνουσα σειρά με βάση τον αριθμό των επιχειρήσεων	521
Πίνακας 48: Αριθμός επιχειρήσεων και κύκλος εργασιών του τομέα των υπηρεσιών στο Νομό Θεσπρωτίας σε σχέση με την Περιφέρεια Ηπείρου και το σύνολο της χώρας (2002- 2003)	522

Πίνακας 49: Ξενοδοχειακό δυναμικό Περιφέρειας Ηπείρου (2004)	523
Πίνακας 50: Τουριστική Κίνηση στην Περιφέρεια Ηπείρου για την περίοδο 1991-2005 (διανυκτερεύσεις)	523
Πίνακας 51: Διανυκτερεύσεις ημεδαπών τουριστών σε ξενοδοχειακά καταλύματα (1991-2005)	524
Πίνακας 52: Διανυκτερεύσεις αλλοδαπών τουριστών σε ξενοδοχειακά καταλύματα (1991-2005)	524
Πίνακας 53: Κατανομή ενάρξεων / διακοπών ανά κατηγορία οικονομικής δραστηριότητας στο Νομό Θεσπρωτίας τα την τετραετία 2003-2006	525
Πίνακας 54: Σχέση εγγραφών / διαγραφών για κάθε τμήμα του Επιμελητηρίου Θεσπρωτίας την τετραετία 2003-2006	526
Πίνακας 55: Κατανομή ενάρξεων / διακοπών ανά νομική μορφή στο Νομό Θεσπρωτίας την τετραετία 2003-2006	526
Πίνακας 56: Κατανομή ενάρξεων ανά νομική μορφή και είδος οικονομικής δραστηριότητας στο Νομό Θεσπρωτίας την διετία 2005-2006	526
Πίνακας 57: Κατανομή διακοπών ανά νομική μορφή και είδος οικονομικής δραστηριότητας στο Νομό Θεσπρωτίας την διετία 2005-2006	527
Πίνακας 58: Εξέλιξη του αριθμού των επιχειρήσεων και του ποσοστού συμμετοχής τους στη χώρα για την Ελλάδα, την Περιφέρεια Ηπείρου και τους νομούς αυτής	527
Πίνακας 59: Κύκλος εργασιών επιχειρήσεων ανά νομό της Περιφέρειας Ηπείρου για την τριετία 2000-2002 (εκατ. €)	527
Πίνακας 60: Εμπορικό ισοζύγιο Νομού Θεσπρωτίας για τα έτη 1998-2004	528
Πίνακας 61: Συμμετοχή των κυριότερων εξαγωγικών προϊόντων στις συνολικές εξαγωγές της Περιφέρειας Ηπείρου, σε επίπεδο πενταετίας	528
Πίνακας 62: Συμμετοχή των νομών της Περιφέρειας Ηπείρου στις εξαγωγές των κυριότερων εξαγωγικών προϊόντων	529
Πίνακας 63: Συνολικά δαπανούμενα ποσά για εισαγωγές και συνολικά έσοδα από εξαγωγές της Περιφέρειας για τα έτη 2003-2006	529
Πίνακας 64: Ποσοστά συμμετοχής των Νομών στις εξαγωγές για την τριετία 2003-2006	529
Πίνακας 65: Ποσότητα εξαγόμενων ψαριών και μαλακόστρακων, πλήθος αποστολών, χώρες εξαγωγής, ύψος ετήσιων εξαγωγών και ποσοστό % συμμετοχής επί των συνολικών ετήσιων εξαγωγών	530
Πίνακας 66: Μέσες μηνιαίες και ετήσιες τιμές της θερμοκρασίας του αέρα του Νομού Θεσπρωτίας (1991 – 2001)	530
Πίνακας 67: Εκτάσεις και ποσοστά κατανομής ανα κλάση συγκόμωσης και κλάση όγκου των δασικών φυτοκοινοτήτων του Νομού Θεσπρωτίας	530
Πίνακας 68: Εκτάσεις και ποσοστά κατανομής ανα κλάση όγκου των δασικών φυτοκοινοτήτων του Νομού Θεσπρωτίας	531
Πίνακας 69: Οι περιοχές του Νομού Θεσπρωτίας κατά Δήμο που εμφανίζουν μεγαλύτερο κίνδυνο πυρκαγιών	532
Πίνακας 70: Σημεία δειγματοληψίας νερών κολύμβησης στο Νομό Θεσπρωτίας (2000)	533
Πίνακας 71: Υφιστάμενες χωματερές του Νομού Θεσπρωτίας κατά δήμο και Κοινότητα	533
Πίνακας 72: Κατάλογος κηρυγμένων αρχαιολογικών χώρων και μνημείων του Νομού Θεσπρωτίας	534
Πίνακας 73: Γνωστά (κηρυγμένα και μη) μνημεία του Νομού Θεσπρωτίας(Η' Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων)	539
Πίνακας 74: Αριθμός πολιτιστικών και αθλητικών συλλόγων ανα νέο δήμο του Νομού Θεσπρωτίας	545
Πίνακας 75: Κατάσταση πολιτιστικών δραστηριοτήτων ανα νέο Δήμο στο Νομό Θεσπρωτίας	547
Πίνακας 76: Εγγεγραμμένη ανεργία στο νομό Θεσπρωτίας	550
Πίνακας 77: Μεταβολή εγγεγραμμένης ανεργίας και μεταβολή του ποσοστού αυτής στο νομό Θεσπρωτίας	550
Πίνακας 78: Ποσοστιαία κατανομή της απασχόλησης και της ανεργίας κατά φύλο το 2001	551
Πίνακας 79: Αριθμός ανέργων κατά φύλο και επίπεδο εκπαίδευσης	552
Πίνακας 80: Διάρκεια ανεργίας κατά φύλο τον Μάρτιο του 2008	552
Πίνακας 81: Ανεργία κατά επαγγελματικό κλάδο το 2004	553
Πίνακας 82: Δομές ψυχικής υγείας στην Περιφέρεια Ηπείρου	554

Πίνακας 83: Συνδέσεις ΚΤΕΛ Νομού Θεσπρωτίας και χιλιόμετρα δρομολογίων	554
Πίνακας 84: Συγκεντρωτική κατάσταση κίνησης εσωτερικού 1996-2007	556
Πίνακας 85: Συγκεντρωτική κατάσταση κίνησης εξωτερικού 2000-2007	557
Πίνακας 86: Διοικητικές λειτουργίες ανα Δήμο και Κοινότητα του Νομού Θεσπρωτίας	558
Πίνακας 87: Κοινωνικός εξοπλισμός ανα Δήμο και Κοινότητα του Νομού Θεσπρωτίας	558
Πίνακας 88: Υποδείξεις ελλείψεων των Δήμων και Κοινοτήτων του Νομού Θεσπρωτίας από τις ίδιες αυτές τις αρχές μέσω απαντήσεων σε σχετικά ερωτηματολόγια	560

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Διάγραμμα 2.1: Ποσοστιαία μεταβολή πληθυσμού (%) κατά γεωγραφικό διαμέρισμα τις δεκαετίες 1971 - 2001	55
Διάγραμμα 2.2: Δημογραφικές πυραμίδες Νομού Θεσπρωτίας (1971 – 2001)	59
Διάγραμμα 2.3: Εξέλιξη Γεννήσεων και Θανάτων στο Νομό Θεσπρωτίας	68
Διάγραμμα 2.4: Φυσική αύξηση πληθυσμού ανα 100 κατοίκους	70
Διάγραμμα 2.5: Γραφική απεικόνιση του ποσοστού των ανδρών και των γυναικών στο συνολικό πληθυσμό τις δεκαετίες 1991 – 2001 για την Περιφέρεια Ηπείρου και τους Νομούς αυτής	71
Διάγραμμα 2.6: Ποσοστιαία μεταβολή (%) των δήμων και κοινοτήτων του Νομού Θεσπρωτίας τις δεκαετίες 1971 – 1981, 1981 – 1991 και 1991 - 2001	73
Διάγραμμα 2.7: Γραφική απεικόνιση του συνολικού πληθυσμού του Νομού Θεσπρωτίας και των δήμων και κοινοτήτων του για το 1991 και το 2001	76
Διάγραμμα 2.8: Μεταβολή επιπέδου εκπαίδευσης του Νομού Θεσπρωτίας (1991, 2001)	80
Διάγραμμα 2.9: Επίπεδο εκπαίδευσης Ελλάδας, Περιφέρειας Ηπείρου και των νομών αυτής (2001)	81
Διάγραμμα 3.1: Κατανομή του κατά κεφαλή ΑΕΠ (%), συγκρίσεις με τους υπόλοιπους Ηπειρωτικούς Νομούς, την Π. Ηπείρου, την Ελλάδα και την ΕΕ-27 (2005)	91
Διάγραμμα 3.2: Εξέλιξη του κατά κεφαλή ΑΕΠ ως ποσοστό του ΜΟ της Ελλάδας για τους Νομούς Θεσπρωτίας, Άρτας, Ιωαννίνων και Πρέβεζας	93
Διάγραμμα 3.3: Εξέλιξη της συμμετοχής των Νομών της Περιφέρειας Ηπείρου στο συνολικό προϊόν της Περιφέρειας (1995-2005)	95
Διάγραμμα 3.4: Μεταβολή των δεικτών εισοδήματος και ευημερίας στην Ελλάδα, στην Περιφέρεια Ηπείρου και στους Ν. Θεσπρωτίας, Άρτας, Ιωαννίνων και Πρέβεζας μεταξύ 2001 και 2005	97
Διάγραμμα 3.5: Μεταβολή (%) της συμμετοχής των τριών τομέων παραγωγής στο προϊόν της Ελλάδας, της Ηπείρου και των Νομών Ιωαννίνων, Άρτας, Θεσπρωτίας και Πρέβεζας (1991-2001)	107
Διάγραμμα 3.6: Μεταβολή (%) της συμμετοχής της Περιφέρειας Ηπείρου και των Νομών Άρτας, Θεσπρωτίας, Ιωαννίνων και Πρέβεζας στο συνολικό προϊόν της χώρας των τριών τομέων παραγωγής (1991-2001)	108
Διάγραμμα 3.7: Διαγραμματική απεικόνιση της ποσοστιαίας συμμετοχής της απασχόλησης της Περιφέρειας Ηπείρου και των νομών αυτής προς το σύνολο της χώρας (2001)	111
Διάγραμμα 3.8: Μεταβολή της απασχόλησης ανα τομέα παραγωγής	113
Διάγραμμα 3.9: Διαγραμματική απεικόνιση της τομεακής διάρθρωσης της απασχόλησης στην Ελλάδα, την Περιφέρεια Ηπείρου και τους νομούς αυτής κατά ποσοστό συμμετοχής των τομέων παραγωγής για κάθε γεωγραφική ενότητα τις χρονιές 1981, 1991 και 2001	115
Διάγραμμα 3.10: Μεταβολή της συμμετοχής της απασχόλησης των τομέων παραγωγής των νομών της Περιφέρειας Ηπείρου στη συνολική απασχόληση αυτής της εικοσαετία 1981 – 2001	117

Διάγραμμα 3.11: Διαγραμματική απεικόνιση της συμμετοχής της απασχόλησης των τομέων παραγωγής των νομών της Περιφέρειας Ηπείρου στη συνολική απασχόληση αυτής τις χρονιές 1981, 1991 και 2001	118
Διάγραμμα 3.12: Συμμετοχή των δύο φύλων στον οικονομικά ενεργό πληθυσμό της Ελλάδας, της Περιφέρειας Ηπείρου και του Νομού Θεσπρωτίας	122
Διάγραμμα 3.13: Ηλικιακή κατανομή του οικονομικά ενεργού πληθυσμού στην Ελλάδα, στην Π. Ηπείρου και στο Νομό Θεσπρωτίας (2001)	123
Διάγραμμα 3.14: Ποσοστό συμμετοχής κατά φύλο και ηλικία στην απασχόληση κατά φύλο, στην Ελλάδα, στην Π. Ηπείρου και στο Ν. Θεσπρωτίας (2001)	124
Διάγραμμα 4.1: Κυριότερες χρήσεις γης του Νομού Θεσπρωτίας (1996, 2004)	132
Διάγραμμα 4.2: Έκταση και παραγωγή των κτηνοτροφικών φυτών για σανό του Νομού Θεσπρωτίας (1996 – 2004)	136
Διάγραμμα 4.3: Έκταση και παραγωγή των κυριότερων κτηνοτροφικών φυτών για σανό του Νομού Θεσπρωτίας (1996-2004)	137
Διάγραμμα 4.4: Έκταση και παραγωγή των κυριότερων σιτηρών για καρπό του Νομού Θεσπρωτίας (1996-2004)	138
Διάγραμμα 4.5: Εκτάσεις και παραγωγή πατάτας στο Νομό Θεσπρωτίας (1996-2004) ..	139
Διάγραμμα 4.6: Εκτάσεις και παραγωγή των κυριότερων κηπευτικών του Νομού Θεσπρωτίας (1996 - 2004)	141
Διάγραμμα 4.7: Κυριότεροι ζωικοί πληθυσμοί του Νομού Θεσπρωτίας (1996 - 2004)	143
Διάγραμμα 4.8: Παραγωγή κυριότερων προϊόντων ζωικής προέλευσης του Νομού Θεσπρωτίας (1996 - 2004)	145
Διάγραμμα 5.1: Εξέλιξη της συμμετοχής του κάθε κλάδου του δευτερογενή τομέα στο συνολικό προϊόν του Νομού Θεσπρωτίας (2000-2004)	158
Διάγραμμα 5.2: Εξέλιξη της συμμετοχής του κάθε κλάδου του δευτερογενή τομέα στο συνολικό προϊόν της Περιφέρειας Ηπείρου (2000-2004)	159
Διάγραμμα 5.3: Εξέλιξη της συμμετοχής του κάθε κλάδου του δευτερογενή τομέα στο ΑΕΠ του δευτερογενή τομέα του Νομού Θεσπρωτίας (2000-2004)	160
Διάγραμμα 5.4: Εξέλιξη της συμμετοχής του κάθε κλάδου του δευτερογενή τομέα στο ΑΕΠ του δευτερογενή τομέα της Περιφέρειας Ηπείρου (2000-2004)	161
Διάγραμμα 5.5: Εξέλιξη της συμμετοχής του κλάδου των κατασκευών στο συνολικό προϊόν Νομού Θεσπρωτίας και της Περιφέρειας Ηπείρου (2000-2004)	163
Διάγραμμα 5.6: Εξέλιξη της συμμετοχής του κλάδου της μεταποίησης στο συνολικό προϊόν του Ν. Θεσπρωτίας και της Περιφέρειας Ηπείρου (1995-2005)	164
Διάγραμμα 5.7: Εξέλιξη της συμμετοχής του κλάδου της μεταποίησης στο συνολικό προϊόν του Νομού Θεσπρωτίας και της Περιφέρειας Ηπείρου (2000-2004)	165
Διάγραμμα 5.8: Εξέλιξη της συμμετοχής του κλάδου της ενέργειας στο συνολικό προϊόν του Νομού Θεσπρωτίας και της Περιφέρειας Ηπείρου (1995-2004)	166
Διάγραμμα 5.9: Ποσοστό % αριθμού νεοϊδρύνμενων επιχειρήσεων στον τομέα της βιομηχανίας και επενδυτικού κεφαλαίου του Νομού Θεσπρωτίας σε σχέση με την Ελλάδα	169
Διάγραμμα 6.1: Ποσοστό % του αριθμού των νεοϊδρύνμενων επιχειρήσεων και του επενδυτικού κεφαλαίου του Νομού Θεσπρωτίας σε σχέση με την Ελλάδα (2000-2004) ...	182
Διάγραμμα 6.2: Ποσοστό % του αριθμού των νεοϊδρύνμενων επιχειρήσεων και του επενδυτικού κεφαλαίου του Νομού Θεσπρωτίας σε σχέση με την Ελλάδα (2000-2004) ...	182
Διάγραμμα 6.3: Ποσοστό % του αριθμού των νεοϊδρύνμενων επιχειρήσεων στον τομέα των υπηρεσιών και επενδυτικού κεφαλαίου του Νομού Θεσπρωτίας σε σχέση με την Ελλάδα (2000-2004) ..	185
Διάγραμμα 6.4: Ποσοστό % του αριθμού των νεοϊδρύνμενων επιχειρήσεων στον τομέα των υπηρεσιών και επενδυτικού κεφαλαίου του του Νομού Θεσπρωτίας σε σχέση με την Περιφέρεια Ηπείρου (2000-2004)	185

Διάγραμμα 6.5: Αριθμός ξενοδοχείων ανα κατηγορία πολυτελείας για τους νομούς της Περιφέρειας Ηπείρου	191
Διάγραμμα 6.6: Αριθμός κλινών ανα κατηγορία ξενοδοχείων πολυτελείας για τους νομούς της Περιφέρειας Ηπείρου	192
Διάγραμμα 6.7: Τουριστική Κίνηση στην Περιφέρεια Ηπείρου για την περίοδο 1991-2005 (διανυκτερεύσεις)	193
Διάγραμμα 6.8: Διανυκτερεύσεις ημεδαπών τουριστών σε ξενοδοχειακά καταλύματα (1991-2005)	194
Διάγραμμα 6.9: Διανυκτερεύσεις αλλοδαπών τουριστών σε ξενοδοχειακά καταλύματα (1991-2005)	195
Διάγραμμα 6.10: Ετήσια μεταβολή (%) διανυκτερεύσεων ημεδαπών τουριστών σε ξενοδοχειακά καταλύματα στην Περιφέρεια Ηπείρου	197
Διάγραμμα 6.11: Ετήσια μεταβολή (%) διανυκτερεύσεων αλλοδαπών τουριστών σε ξενοδοχειακά καταλύματα στην Περιφέρεια Ηπείρου	198
Διάγραμμα 7.1: Συνολικός Αριθμός Ενάρξεων / Διακοπών στο Νομό Θεσπρωτίας ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας 2006	202
Διάγραμμα 7.2: Ποσοστιαία Κατανομή Ενάρξεων ανά νομική μορφή στο Νομό Θεσπρωτίας την τετραετία 2003-2006	203
Διάγραμμα 7.3: Ποσοστιαία Κατανομή Διακοπών ανά νομική μορφή στο Νομό Θεσπρωτίας την τετραετία 2003-2006	203
Διάγραμμα 7.4: Πορεία του αριθμού των επιχειρήσεων των νομών της Περιφέρειας Ηπείρου τις χρονιές 2000, 2001, 2002	206
Διάγραμμα 7.5: Ποσοστό συμμετοχής των νομών της Περιφέρειας Ηπείρου στις εισαγωγές	213
Διάγραμμα 7.6: Ποσοστό συμμετοχής των Νομών της Περιφέρειας Ηπείρου στις εξαγωγές	214
Διάγραμμα 7.7: Ποσοστό συμμετοχής των εξαγωγικών προϊόντων στην Περιφέρεια Ηπείρου	215
Διάγραμμα 9.1: Ποσοστά κατανομής μορφών χρήσεων γης στο Νομό Θεσπρωτίας και στην Περιφέρεια Ηπείρου	247
Διάγραμμα 9.2: Έρευνα για το επίπεδο ενημέρωσης των κατοίκων του Νομού Θεσπρωτίας σχετικά με το δίκτυο Natura 2000.	255
Διάγραμμα 10.1: Εγγεγραμμένη ανεργία στο νομό Θεσπρωτίας	277
Διάγραμμα 10.2: Καταμερισμός των Πιστοποιημένων ΚΕΚ κατά νομό της Περιφέρειας Ηπείρου	282
Διάγραμμα 10.3: Αποκλειστικός λόγος εγκατάστασης μεταναστών στο Νομό Θεσπρωτίας	288
Διάγραμμα 11.1: Κατάπλοι εσωτερικού Νέου Λιμένα Ηγουμενίτσας	325
Διάγραμμα 11.2: Κατάπλοι εξωτερικού Νέου Λιμένα Ηγουμενίτσας	326
Διάγραμμα 11.3: Συνολικός αριθμός πλοίων που εκτελούνε δρομολόγια στη γραμμή εσωτερικού και εξωτερικού	328

ΑΡΚΤΙΚΟΛΕΞΑ

ΑΕ	Ανώνυμη Εταιρεία
ΑΕΠ	Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν
ΑΜΕΑ	Άτομα με Ειδικές Ανάγκες
ΒΙΟΠΑ	Βιομηχανικό Πάρκο
ΒΙΟΠΑΘΕ	Βιοτεχνικό Πάρκο Θεσπρωτίας
ΒΙΠΕ	Βιομηχανική Περιοχή
ΓΠΣ	Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο
ΔΓ	Δείκτης Γήρανσης
ΔΔ	Δημοτικό Διαμμέρισμα
ΔΔΜ	Διευρωπαϊκά Δίκτυα Μεταφορών
ΔΕ	Δείκτης Εξάρτησης
ΔΕΗ	Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού
ΔΕΥΑ	Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης – Αποχέτευσης
ΔΝ	Δείκτης Νεανικότητας
ΔΟΑΤΑΠ	Διεπιστημονικός Οργανισμός Αναγνώρισης Τίτλων Ακαδημιών
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΚΤ	Ευρωπαϊκό Κοινοτικό Ταμείο
ΕΟΚ	Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα
ΕΠ ΧΕ ΘΣΗ	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Χωρικής Ενότητας Θεσσαλίας,
ΕΠΒ	Ειδικό Πληθυσμιακό Βάρος
ΕΠΒ	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Βιομηχανίας
ΕΠΕ	Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης
ΕΣΟΑΒ	Ελληνικό Σχέδιο Οικονομικής Ανασυγκρότησης των Βαλκανίων
ΕΣΠΑ	Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς
ΕΣΠΑ	Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς
ΕΣΥΕ	Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος
ΕΤΑ	Έρευνα, Τεχνολογία και Ανάπτυξη
ΕΤΕΠΗ	Επιστημονικό και Τεχνολογικό Πάρκο Ηπείρου
ΕΤΠΑ	Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης
ΙΕΚ	Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης και Πληροφόρησης
ΚΑΠ	Κοινή Αγροτική Πολιτική
ΚΑΠΗ	Κέντρα Ανοιχτής Προστασίας Ηλικιωμένων
ΚΕΚ	Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης
Κκ ΑΕΠ	Κατά κεφαλήν ΑΕΠ
ΚΜΨΥ	Κινητή Μονάδα Ψυχικής Υγείας
ΚΠΣ	Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης
ΚτΠ	Κοινωνία της Πληροφορίας
ΚΥ	Κέντρο Υγείας
ΚΥΑ	Κοινή Υπουργική Απόφαση
ΜΑΔ	Μονάδες Αγοραστικής Δύναμης
ΜΟ	Μέσος Όρος
ΝΑ	Νοτιοανατολική
ΝΠΔΔ	Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου
ΟΑΕΔ	Οργανισμός Απασχολήσεως Εργατικού Δυναμικού

ΟΗΕ	Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών
ΟΛΗΓ	Οργανισμός Λιμένος Ηγουμενίτσας
ΟΝΕ	Οικονομική και Νομισματική Ένωση
ΟΟΣΑ	Οργανισμός για την Οικονομική Συνεργασία και Ανάπτυξη
ΟΤΑ	Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης
ΟΤΕ	Οργανισμός Τηλεπικοινωνιών Ελλάδας
ΠΑΘΕ	Πάτρα – Αθήνα - Θεσσαλονίκη – Εύζωνοι (άξονας)
ΠΓΔΜ	Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας
ΠΔ	Προεδρικό Διάταγμα
ΠΕΠ	Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
ΠΙ	Περιφερειακό Ιατρείο
ΠΟΑΥ	Περιοχές Οργανωμένης Ανάπτυξης Υδατοκαλλιιεργειών
ΠΟΕ	Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου
ΠΟΤΑ	Περιοχές Ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης
ΠΦΥ	Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας
ΣΔΕΑ	Συνθετικός Δείκτης Ευημερίας και Ανάπτυξης Στερεάς Ελλάδας και Ηπείρου
ΤΕΙ	Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα
ΤΕΛ	Τεχνικό Επαγγελματικό Λύκειο
ΤΕΣ	Τεχνικές Επαγγελματικές Σχολές
ΤΙΦΚ	Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους
ΥΠΕΧΩΔΕ	Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων
ΥΠΟΙΟ	Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών
ΥΧΟΠ	Υπουργείο Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος
ΧΑΔΑ	Χώρος Ανεξέλεγκτης Διαχείρισης Απορριμμάτων
ΧΥΤΑ	Χώρος Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων
HDI	Human Development Index – Δείκτης Ανθρώπινης Ανάπτυξης
SWOT	Strength Weakness Opportunities Threats

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα εργασία έχει τίτλο «Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης Νομού Θεσπρωτίας» και σκοπός της είναι η κατάθεση μιας συγκεκριμένης πρότασης για την ολόπλευρη και ισόρροπη ανάπτυξη του Νομού, η οποία θα περιλαμβάνει συγκεκριμένους στόχους και μέσα υλοποίησης και θα προκύπτει μέσα από την ανάλυση και την αξιολόγηση των αναπτυξιακών δεδομένων του Νομού.

Το συγκεκριμένο θέμα επελέγη λόγω της ολοένα και μεγαλύτερης ανάγκης τα τελευταία χρόνια τόσο σε εθνικό όσο και σε τοπικό επίπεδο για Στρατηγικό Σχεδιασμό. Πράγματι, μπροστά στις νέες εθνικές, ευρωπαϊκές και παγκόσμιες εξελίξεις, μια έρευνα και επεξεργασία Σχεδίου Στρατηγικής Ανάπτυξης είναι απαραίτητη και ικανή να χρησιμεύσει ως σημείο αναφοράς, πληροφόρησης και στήριξης για την λήψη μελλοντικών αποφάσεων. Η ύπαρξη μιας τέτοιας έρευνας είναι απαραίτητη για τα επόμενα δέκα έως και δεκαπέντε χρόνια, καθώς οι εξελίξεις είναι ραγδαίες και οι ανακατατάξεις σημαντικές, σε τέτοιο σημείο ώστε να προϋποτίθεται επιστημονική στήριξη, προγραμματισμός και συνέπεια, τόσο στις αναλαμβανόμενες πρωτοβουλίες, όσο και στη σύλληψη και κατανόηση μιας αναπτυξιακής φιλοσοφίας που θα περιβάλλει και θα αιτιολογεί τις πρωτοβουλίες αυτές.

Ο Νομός Θεσπρωτίας βρίσκεται ενταγμένος σε ένα διεθνές οικονομικό περιβάλλον μέσα στο οποίο δημιουργούνται οικονομικές, κοινωνικές και πολιτικές σχέσεις καθώς και πλεονεκτήματα, ευκαιρίες, κίνδυνοι και απειλές. Στο περιβάλλον αυτό ο Νομός Θεσπρωτίας εξαρτάται άμεσα από τις τρέχουσες αλλά και τις διαμορφούμενες διεθνείς εξελίξεις. Η ανάπτυξη επομένως του Νομού Θεσπρωτίας δεν είναι μια απλή εσωτερική διαδικασία, όπως θα ίσχυε σε μια απολύτως κλειστή οικονομία όπου θα εφαρμοζόταν μια στρατηγική αυτάρκειας, αλλά μια ανοιχτή οικονομία στα πλαίσια της ΕΕ, του ανοίγματος των αγορών των Βαλκανίων και του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ).

Στο περιβάλλον αυτό ο Στρατηγικός Σχεδιασμός της Ανάπτυξης του Νομού κρίνεται εργαλείο αναγκαίο και απαραίτητο για τη βιώσιμη και αειφορική ανάπτυξη του. Η διαμόρφωση κατάλληλης στρατηγικής, η οποία θα αξιοποιήσει τα πλεονεκτήματα – ευκαιρίες και θα ελαχιστοποιήσει τις επιπτώσεις των μειονεκτημάτων – απειλών, θα συμβάλλει στην ενδυνάμωση της περιοχής, καθιστώντας την ανταγωνιστική και ικανή να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις τόσο της τοπικής κοινωνίας, όσο και του ευρύτερου οικονομικού συστήματος που την περιβάλλει.

Στα πλαίσια της μελέτης έγινε η προσπάθεια απόδοσης ενός όσο το δυνατόν πιο δυναμικού κειμένου, το οποίο δεν θα περιορίζεται στην απλή περιγραφή της υπάρχουσας κατάστασης, ούτε

στην απλή επεξεργασία στατιστικών στοιχείων ή στη διατύπωση συμπερασμάτων που θα προέκυπταν από την επεξεργασία αυτή, αλλά σε μιας εξελικτικού και δυναμικού περιεχομένου προβληματική, η οποία θα περιλαμβάνει τις ήδη πραγματοποιηθείσες και τις αναμενόμενες να πραγματοποιηθούν μεταλλάξεις, σε ένα χώρο με ενδιαφέρουσες ιδιαιτερότητες και σε μία περιοχή κομβικής σημασίας για την ΝΑ Ευρώπη και τα Βαλκάνια.

Το Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης του Νομού Θεσπρωτίας δεν βασίστηκε σε μίαν απόλυτη αποτύπωση ιδεών και πρακτικών άλλων σχεδίων διαφορετικών περιοχών με διαφορετικές ιδιαιτερότητες και ανάγκες, ούτε σε μια συγκεκριμένη μεθοδολογία, αλλά έγινε για τον Νομό Θεσπρωτίας και μόνο, με μίαν επιστημονική ανάλυση η οποία προσπαθεί να εξυπηρετήσει τις οικονομικές, κοινωνικές, γεωγραφικές, πληθυσμιακές και χωροταξικές ιδιαιτερότητες του Νομού.

Η παρούσα μελέτη χωρίζεται τρία μέρη:

Α' μέρος: Θεωρητικό πλαίσιο - Περι στρατηγικού σχεδιασμού και βιώσιμης ανάπτυξης

Ασχολείται με την απόδοση ορισμένων βασικών εννοιών που αφορούνε το κύριο σκέλος της μελέτης, όπως ο ορισμός του Στρατηγικού Σχεδιασμού, πώς αυτός διαχωρίζεται από τα υπόλοιπα είδη σχεδιασμού και ποιος είναι ο ρόλος του στην τοπική ανάπτυξη. Επίσης, τι θεωρείται βιώσιμη ανάπτυξη και πώς προέκυψε η απαίτηση για αυτή.

Β' μέρος: Ανάλυση υφιστάμενης κατάστασης

Ασχολείται με την υφιστάμενη κατάσταση του Νομού Θεσπρωτίας. Παρουσιάζεται το προφίλ του Νομού με μια σειρά από χωροταξικά, περιβαλλοντικά, κοινωνικά, δημογραφικά και οικονομικά στοιχεία. Έγινε μια προσπάθεια ώστε η ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης να περιλαμβάνει μια μεγάλη γκάμα στοιχείων από διάφορους τομείς. Στο ίδιο μέρος, επίσης, γίνεται και μια αξιολόγηση των ισχυρών και αδύνατων σημείων του Νομού, καθώς και των ευκαιριών και απειλών που προκύπτουν από το εξωτερικό περιβάλλον (S.W.O.T. Analysis). Η ανάλυση SWOT στηρίζεται στα πορίσματα της υφιστάμενης κατάστασης και αποτελεί στην ουσία μια εσωτερική και εξωτερική αξιολόγηση, η οποία επιχειρεί να συνθέσει και να κωδικοποιήσει τα βασικά πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα της περιοχής, καθώς και τη δυνατότητά της να ανταποκριθεί στις ευκαιρίες και προκλήσεις που εμφανίζονται. Η αξιολόγηση αυτή έγινε ανά κεφάλαιο με σκοπό να παρουσιάζονται τα στοιχεία της λεπτομερέστερα και να υπάρχει άμεση σύνδεσή της με την ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης.

Γ^ο μέρος: Στρατηγική, στόχοι και πολιτικές ανάπτυξης:

Αποτελεί την Στρατηγική για την Ανάπτυξη του Νομού Θεσπρωτίας και, λαμβάνοντας υπόψη τα πορίσματα της αξιολόγησης η οποία έχει προηγηθεί, προτείνει συγκεκριμένους αναπτυξιακούς στόχους για το Νομό, οι οποίοι αναδύονται μέσα από μια διαδικασία κατανόησης και σύνθεσης των χαρακτηριστικών του τοπικού με το εθνικό και διεθνές περιβάλλον. Στο ίδιο μέρος, επίσης, γίνεται μια επιλογή και ιεράρχηση ενός συνόλου προτάσεων και δράσεων οι οποίες, εφόσον υλοποιηθούν, θα συμβάλλουν σημαντικά στην επίτευξη των αναπτυξιακών στόχων. Οι προτάσεις αυτές λαμβάνουν υπόψη τον σχεδιασμό της αναπτυξιακής πολιτικής τόσο στο εθνικό όσο και στο περιφερειακό επίπεδο και εντάσσονται αρμονικά σε αυτόν. Στο τέλος της εργασίας παρουσιάζονται εν συντομία ορισμένα συμπεράσματα και κάποιες σκέψεις που εξήχθησαν κατά τη διάρκεια εκπόνησης της.

Α' ΜΕΡΟΣ:
ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ
ΠΛΑΙΣΙΟ –
ΠΕΡΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ
ΒΙΩΣΙΜΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

A.1 Στρατηγικός σχεδιασμός

A.1.1 Κατηγορίες και μορφές σχεδιασμού

Οι όροι σχεδιασμός και προγραμματισμός παραπέμπουν στη διαδικασία προσδιορισμού των αναγκαίων παρεμβάσεων σε κάποιο πεδίο της πραγματικότητας στο πλαίσιο της επιδίωξης συγκεκριμένων στόχων για την αλλαγή της. Ενίοτε ο όρος «προγραμματισμός» χρησιμοποιείται σε συνάρτηση με την ανάπτυξη (αναπτυξιακός προγραμματισμός, οικονομικός προγραμματισμός) ενώ ο όρος «σχεδιασμός» σε συνάρτηση με το χώρο (χωροταξικός σχεδιασμός, πολεοδομικός σχεδιασμός), αλλά αυτό δεν είναι απόλυτο και συχνά χρησιμοποιούνται χωρίς ιδιαίτερη διάκριση μεταξύ τους. Άλλωστε, υπάρχουν και σχεδιασμοί α-χωρικοί (πχ ο «σχεδιασμός της εκπαιδευτικής πολιτικής») (Οικονόμου, 2007: 13).

Σε συνάρτηση με το χωρικό σχεδιασμό, μια σημαντική διάκριση είναι αυτή μεταξύ στρατηγικού (χωρικού) σχεδιασμού και φυσικού σχεδιασμού. Ο δεύτερος παραπέμπει σε παρεμβάσεις που τροποποιούν την υλική ή φυσική (physical) μορφή και οργάνωση του χώρου, και συνήθως αυτό γίνεται με λεπτομερειακές παρεμβάσεις σε περιοχές μικρής σχετικά κλίμακας και βραχυχρόνιου ορίζοντα. Ο στρατηγικός σχεδιασμός αναφέρεται όχι στην υλική μορφή του χώρου αλλά στις βαθύτερες δομές και δυνάμεις που διαμορφώνουν την υλική μορφή του, και συνήθως ασκείται σε μεγαλύτερες γεωγραφικές κλίμακες και με μέσο- ή μακροχρόνιο ορίζοντα. Ο φυσικός σχεδιασμός συνδέεται συνήθως με την πολεοδομία, αλλά αυτό δεν είναι απόλυτο αφού υπάρχουν και στρατηγικές μορφές πολεοδομίας (Οικονόμου, 2007: 13-14).

Ο στρατηγικός σχεδιασμός έχει ορισθεί σαν μια διαδικασία προσδιορισμού μακροπρόθεσμων στόχων και στρατηγικών υλοποίησης και ως κύρια χαρακτηριστικά έχει τα εξής: α) εστιάζει την διαδικασία σε συγκεκριμένα θέματα, β) εξετάζει διαθεσιμότητα πόρων και επίδραση εξωτερικών παραγόντων, γ) αξιολογεί πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα και δ) προσανατολίζει προς δράση και πρακτικά αποτελέσματα (Λουκίσσας, 2001: 57).

Δύο παραδείγματα στρατηγικών σχεδίων του χώρου είναι τα στρατηγικά σχέδια ανάπτυξης και τα ρυθμιστικά σχέδια. Τα πρώτα ξεκινήσανε μετά το 1970, σαν απάντηση στα αδιέξοδα των πόλεων που προέρχονταν από την πετρελαϊκή κρίση και τα περιβαλλοντικά προβλήματα (Γετίμης, 2000: 468 – 482). Τα στρατηγικά σχέδια ανάπτυξης πρώτης γενιάς διαπνεόταν από το πνεύμα του νεοφιλελευθερισμού και είχαν πολύ θετικά αποτελέσματα, τουλάχιστο από οικονομικής άποψης. Όμως, πολλοί τα κατηγορούν ότι αποξένωσαν τους κατοίκους από τις πόλεις και συνέβαλαν σε μια

περισσότερο άνιση κατανομή του πλούτου (Γετίμης, 2000: 479 - 481). Επίσης, τα Ρυθμιστικά Σχέδια ξεκίνησαν να υλοποιούνται μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο και πέτυχαν την χωρική οργάνωση των μεγάλων πόλεων και έδωσαν διεξόδους με τις αναπλάσεις και τον σχεδιασμό των χρήσεων. Ωστόσο, η επικράτηση του νεοφιλελευθερισμού σε ιδεολογικό επίπεδο μείωσε την βαρύτητα τέτοιων σχεδίων τα τελευταία χρόνια και μετατόπισε το ζητούμενο από τον σχεδιασμό των κρατικών πολιτικών για κοινωνικές αλλαγές στην συνεργασία του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα (Λουκίσσας, 2001: 43 - 44). Οι βασικές διαφορές των στρατηγικών σχεδίων από τα ρυθμιστικά σχέδια είναι: α) καλύπτουν μεγαλύτερο πεδίο θεμάτων και δίνουν μεγαλύτερη έμφαση σε οικονομικά ζητήματα, στην ανταγωνιστικότητα, στη διεθνή δικτύωση κλπ, β) παρά το μεγαλύτερο πεδίο δεν επιδιώκουν πλήρη κάλυψη όλου του φάσματος των θεμάτων, αλλά εντοπίζουν ορισμένα θέματα-κλειδιά, γ) προτιμούν πιο ευέλικτες επιλογές, και δ) δίνουν καθοριστική σημασία στη διαδικασία εφαρμογής, ως συστατικό στοιχείο της οποίας θεωρούν τη συμμετοχή και τη συναίνεση των βασικών παραγόντων επίδρασης στην αστική ανάπτυξη (Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, 2005 Α).

Από μια άλλη άποψη, δυο άλλα είδη σχεδιασμού που διαφοροποιούνται από τον στρατηγικό σχεδιασμό είναι ο τακτικός σχεδιασμός και τα σχέδια εφαρμογής (Lee, 1994 στο Λουκίσσας, 2001: 8 - 9). Τα δύο αυτά σχέδια έχουν μικρότερη διάρκεια εφαρμογής και είναι πιο συγκεκριμένα -ιδίως τα σχέδια εφαρμογής. Ο τακτικός είναι, από άποψης χρόνου υλοποίησης και από πλευράς προσέγγισης, ανάμεσα στα δύο άλλα είδη σχεδιασμού.

Α.1.2 Ο στρατηγικός σχεδιασμός ως εργαλείο τοπικής ανάπτυξης

Η διεθνής εμπειρία καταδεικνύει συνεχώς ότι η διαδικασία της 'ανάπτυξης' σε τοπικό επίπεδο στηρίζεται πλέον στο στρατηγικό σχεδιασμό. Ο στρατηγικός σχεδιασμός προσδιορίζεται με βάση τρεις αλληλένδετες παραμέτρους: οργανωμένη προσπάθεια, δημιουργία εναλλακτικών σεναρίων, και επίτευξη επιδιωκόμενων συγκεκριμένων στόχων (Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, 2005 Α).

Ο στρατηγικός σχεδιασμός αποτελεί μια διαδικασία καθορισμού μακροπρόθεσμων στόχων και επιλογής πολιτικών υλοποίησης, η οποία βασίζεται στην επιστημονική ανάλυση, τη διεθνή εμπειρία, τις συμμετοχικές διαδικασίες και τις ειδικές συνθήκες που επικρατούν στην οικονομία, την κοινωνία και τις υποδομές κάθε περιοχής (Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, 2005 Β).

Το πεδίο θεμάτων που καλύπτουν τα στρατηγικά σχέδια είναι ιδιαίτερα ευρύ και επικεντρώνεται κυρίως σε οικονομικά ζητήματα και στην ανταγωνιστικότητα της τοπικής οικονομίας. Ωστόσο, δεν επιδιώκουν πλήρη κάλυψη όλου του φάσματος των θεμάτων, αλλά δίνουν έμφαση σε αυτά τα

οποία θεωρούνται ως καθοριστικής σημασίας για την περιοχή. Συνεπώς, ο στρατηγικός σχεδιασμός έχει κατά βάσει έναν επιλεκτικό χαρακτήρα, ο οποίος προκύπτει από την ιεράρχηση των προβλημάτων και των στόχων ανάπτυξης, και δεν χαρακτηρίζεται από καθολικότητα: δηλαδή δεν ασχολείται με όλα τα προβλήματα της τοπικής κοινωνίας (Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, 2005 Β).

Τα περισσότερα σχέδια ανάπτυξης χρησιμοποιούν την ανάλυση SWOT, η οποία αποτελεί μεθοδολογία διάγνωσης τόσο του εσωτερικού (internal situation audit) όσο και του εξωτερικού περιβάλλοντος (external situation audit) ενός νομού. Η λέξη αποτελεί συντομογραφία των αγγλικών λέξεων, Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats, δηλαδή: Αδυναμίες, Δυνατότητες, Ευκαιρίες, Απειλές. Αφορά την ανάλυση που λαμβάνει χώρα στο εσωτερικό περιβάλλον του νομού και επιδιώκει τη διάγνωση των δυνατοτήτων και των αδυναμιών του, ενώ λαμβάνει ταυτόχρονα υπόψη τις ευκαιρίες και τις απειλές οι οποίες προέρχονται στο το άμεσο εξωτερικό περιβάλλον (Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, 2005 Β).

Σκοπός των στρατηγικών σχεδίων ανάπτυξης σε επίπεδο νομού είναι η ανάλυση και αξιολόγηση των κοινωνικών, οικονομικών και αναπτυξιακών δεδομένων του και η κατάθεση μιας συγκεκριμένης πρότασης για την ολόπλευρη και ισόρροπη ανάπτυξη του, η οποία θα περιλαμβάνει συγκεκριμένους στόχους και μέσα υλοποίησης. Δηλαδή, η βασική του αποστολή είναι να αποτελέσει ένα στρατηγικό εργαλείο σχεδιασμού, που να συμβάλλει στη βιώσιμη και μακροχρόνια ανάπτυξη (Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, 2005 Β).

A.1.3 Η στρατηγική ανάπτυξης της ΕΕ μετά τη διεύρυνση

Το Μάρτιο του 2000, διαμορφώθηκε στη Λισσαβόνα η νέα στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης με αντικειμενικό σκοπό «να καταστήσει την Ευρώπη μέχρι το 2010, την πλέον επιτυχημένη, ανταγωνιστική και βασισμένη στη γνώση, οικονομία παγκοσμίως». Το Δεκέμβριο του 2000, το Συμβούλιο της Νίκαιας διαμόρφωσε τη στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την κοινωνική ένταξη με στόχο τη μείωση της φτώχειας ενώ τον Ιούνιο του 2001, στο Γκέτεμποργκ η στρατηγική της Λισσαβόνας διευρύνθηκε και δόθηκε νέα έμφαση στην προστασία του περιβάλλοντος και στην επίτευξη ενός πιο αειφόρου πρότυπου ανάπτυξης (Αρταβάνη, στο Περιφερειακή Επιστήμη και Πολιτική: Ελλάδα και Βαλκάνια, 2006).

Η Ευρωπαϊκή Ένωση καλείται να εφαρμόσει τη στρατηγική της Λισσαβόνας και του Γκέτεμποργκ αντιμετωπίζοντας πολλαπλές προκλήσεις που απορρέουν από τις αλλαγές του παγκόσμιου οικονομικού περιβάλλοντος, αλλά και τις νέες προοπτικές που διαμορφώνονται μετά τη διεύρυνση,

αρχικά του 2004¹ με την ένταξη των δέκα νέων κρατών-μελών, και στη συνέχεια του 2007², με αποτέλεσμα η ΕΕ να αριθμεί σήμερα 27 κράτη-μέλη (Γιώτη-Παπαδάκη, 2004).

Η επιτυχημένη αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων συνδέεται άμεσα με την ενίσχυση της συνοχής στο εσωτερικό της Ένωσης. Στην πραγματικότητα, μεταξύ ανάπτυξης και συνοχής αναπτύσσονται διαδικασίες αλληλοενίσχυσης. Με τη μείωση των ανισοτήτων διασφαλίζεται το γεγονός ότι όλες οι περιφέρειες και οι κοινωνικές ομάδες μπορούν να συμβάλουν στην οικονομική ανάπτυξη της Ένωσης και να ωφεληθούν από αυτή. Η πολιτική συνοχής βοηθά στη διάχυση των ωφελειών και τον περιορισμό των πιθανών επιπτώσεων από την εφαρμογή άλλων κοινοτικών πολιτικών με σημαντικά οφέλη και περιορισμένα, αλλά τοπικά επικεντρωμένα, κόστη (Γιώτη-Παπαδάκη, 2004).

Α.1.4 Οι νέοι γενικοί στόχοι της ΕΕ για την πολιτική συνοχής (2007 – 2013)

Λαμβάνοντας υπόψη τη νέα κατάσταση που έχει διαμορφωθεί, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στο πλαίσιο σχεδιασμού της πολιτικής για τη νέα προγραμματική περίοδο 2007-2013, προώθησε μία μεταρρυθμιστική προσπάθεια της κοινοτικής διαρθρωτικής πολιτικής ώστε οι ενισχυόμενες δράσεις να εξυπηρετήσουν νέους επίκαιρους στόχους προτεραιότητας.

Η νέα διαρθρωτική περιφερειακή πολιτική συγκροτείται από τις ακόλουθες στρατηγικής σημασίας συνιστώσες (Αρταβάνη, στο Περιφερειακή Επιστήμη και Πολιτική: Ελλάδα και Βαλκάνια, 2006) :

- ✓ επανεξέταση της αλληλεγγύης στη διευρυμένη ΕΕ των 27 κρατών-μελών
- ✓ υιοθέτηση μιας νέας δυναμικότερης και αποτελεσματικότερης πολιτικής για την προώθηση της οικονομίας και της κοινωνίας της γνώσης
- ✓ ενίσχυση της παρουσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο παγκόσμιο ανταγωνιστικό περιβάλλον

Επιπλέον, η μεταρρύθμιση που προωθεί η ΕΕ σχετικά με την πολιτική συνοχής στοχεύει σε διαρθρωτικές δράσεις οι οποίες:

- ✓ να εστιάζονται περισσότερο στους στρατηγικούς προσανατολισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δηλαδή στην ανταγωνιστική και βιώσιμη οικονομία της γνώσης και στην ευρωπαϊκή στρατηγική για την απασχόληση

¹ Πολωνία, Ουγγαρία, Τσεχία, Σλοβακία, Σλοβενία, Εσθονία, Λετονία, Λιθουανία, Κύπρος, Μάλτα.

² Βουλγαρία, Ρουμανία.

- ✓ να επικεντρώνονται στις μειονεκτικές περιφέρειες με παράλληλη πρόβλεψη της εξέλιξης στην υπόλοιπη Ευρώπη.
- ✓ να είναι αποκεντρωμένες και να εφαρμόζονται με περισσότερο διαφανή αποτελεσματικότερο τρόπο

Σύμφωνα με την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η στρατηγική και οι πόροι της πολιτικής συνοχής αναδιαρθρώνονται σε τρεις νέους στόχους προτεραιότητας των διαρθρωτικών δράσεων, οι οποίοι είναι οι ακόλουθοι (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2004β):

- ✓ σύγκλιση και Ανταγωνιστικότητα
- ✓ περιφερειακή Ανταγωνιστικότητα και Απασχόληση
- ✓ ευρωπαϊκή Εδαφική Συνεργασία

Ο στόχος της σύγκλισης είναι παραπλήσιος του στόχου 1 για την περίοδο 2000-2006 (περιφέρειες με υστέρηση ανάπτυξης) και έχει σκοπό να επιταχύνει την οικονομική σύγκλιση των λιγότερο αναπτυγμένων περιφερειών. Ως επιμέρους στ: τίθενται: η βελτίωση των συνθηκών ανάπτυξης και απασχόλησης, η καινοτομία και η κοινωνία της γνώσης, η προσαρμογή στις οικονομικές και κοινωνικές αλλαγές και η αποτελεσματικότητα της διοίκησης. Αφορά τα λιγότερο αναπτυγμένα κράτη και κυρίως τα νέα κράτη-μέλη που αντιμετωπίζουν πρωτοφανείς για την Ένωση αποκλίσεις ανάπτυξης, η μείωση των οποίων θα απαιτήσει μακροχρόνιες και επίμονες προσπάθειες.

Επιλέξιμες για ενίσχυση είναι οι περιφέρειες στις οποίες το κατά κεφαλήν ΑΕΠ είναι κάτω του 75% του κοινοτικού μέσου όρου. Προτείνεται, επίσης, η χορήγηση προσωρινής ενίσχυσης στις περιφέρειες που επηρεάζονται από το στατιστικό αποτέλεσμα της διεύρυνσης. Πρόκειται για περιφέρειες στις οποίες το κατά κεφαλή ΑΕΠ είναι πάνω από το 75% του μέσου όρου της διευρυμένης Ένωσης, μικρότερο του 75% του μέσου όρου της Ένωσης των 15. Στις περιφέρειες αυτές, οι οποίες αποκαλούνται «περιφέρειες σταδιακής εξόδου», οι αντικειμενικές συνθήκες δεν έχουν μεταβληθεί και για λόγους δικαιοσύνης θα πρέπει να επιτραπεί η ολοκλήρωση της διαδικασίας σύγκλισης. Οι δράσεις του στόχου θα χρηματοδοτηθούν από πόρους του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΚΤ) και του Ταμείου Συνοχής

Ο στόχος Περιφερειακή Ανταγωνιστικότητα και Απασχόληση περιλαμβάνει δράσεις για την αντιμετώπιση σημαντικών προκλήσεων που αφορούν όλα τα κράτη-μέλη, όπως είναι οι ταχείες οικονομικές και κοινωνικές αλλαγές και αναδιαρθρώσεις, η γήρανση του πληθυσμού, η αύξηση της μετανάστευσης, οι ελλείψεις εργατή δυναμικού σε ζωτικούς τομείς και τα προβλήματα κοινωνικής

ένταξης. Για το στόχο αυτό προτείνεται διττή προσέγγιση: Αφενός, μέσω προγραμμάτων περιφερειακής ανάπτυξης που θα χρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ, όπως η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της ελκυστικότητας των περιφερειών καθώς και η προώθηση της καινοτομίας, της κοινωνίας της γνώσης, του επιχειρηματικού πνεύματος, της προστασίας του περιβάλλοντος και της πρόληψης κινδύνων. Αφετέρου εθνικών προγραμμάτων, τα οποία θα χρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ, θα ενισχύονται πολιτικές που στοχεύουν στην πλήρη απασχόληση, στην ποιότητα και την παραγωγικότητα της εργασίας και στην κοινωνική ένταξη.

Επιλέξιμες είναι οι περιφέρειες «σταδιακής εισόδου», οι οποίες την περίοδο 2000-2006 ήταν επιλέξιμες για το στόχο 1, αλλά δεν πληρούν τα κριτήρια επιλεξιμότητας για το στόχο σύγκλισης, ακόμα και χωρίς το στατιστικό αποτέλεσμα της διεύρυνσης.

Λυτές οι περιφέρειες θα τύχουν προσωρινής ενίσχυσης κατ' αναλογία των περιφερειών που δεν κρίθηκαν επιλέξιμες για το στόχο 1 κατά την προγραμματική περίοδο 2000-2006. Επιλέξιμες είναι, επίσης, όλες οι άλλες περιφέρειες της Ένωσης, που δεν καλύπτονται ούτε από το στόχο σύγκλισης, ούτε από την ενίσχυση σταδιακής εισόδου.

Ο στόχος Ευρωπαϊκή Εδαφική Συνεργασία έχει ως αντικείμενο την ενδυνάμωση της συνεργασίας σε τρία επίπεδα, και συγκεκριμένα της διασυνοριακής συνεργασίας, της συνεργασίας σε επίπεδο διακρατικών περιοχών και των δικτύων συνεργασίας και ανταλλαγής εμπειριών σε όλη την Ένωση. Ο στόχος αυτός θα ενισχύσει την ισόρροπη, αρμονική και βιώσιμη ανάπτυξη της Ένωσης. Η διασυνοριακή συνεργασία θα καλύψει τις περιφέρειες που βρίσκονται κατά μήκος των εσωτερικών χερσαίων συνόρων και ορισμένων εξωτερικών χερσαίων συνόρων, καθώς και ορισμένες περιφέρειες που βρίσκονται στα θαλάσσια σύνορα.

Εκτός από τη διαμόρφωση των τριών νέων στόχων, προτείνονται μία σειρά σημαντικών καινοτομιών, αλλά και μέτρα που απλοποιούν τις διαδικασίες, ενισχύουν την αποκέντρωση στη λήψη αποφάσεων και δίνουν έμφαση στην ενημέρωση και τη διαφάνεια.

Τα μέτρα αυτά κατατάσσονται στις ακόλουθες δύο κατηγορίες:

- ✓ η πρώτη κατηγορία μέτρων αφορά τις διαδικασίες διαμόρφωσης της νέας στρατηγικής: έναρξη ετήσιου στρατηγικού διαλόγου με τα κράτη-μέλη στο πλαίσιο του Συμβουλίου, καθώς και με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή Περιφερειών για τη διασφάλιση του σεβασμού των ευρωπαϊκών προτεραιοτήτων. Επίσης, η νέα πολιτική συνοχής θα εστιάζει στις περισσότερο μειονεκτικές περιφέρειες, αλλά θα διαμορφώνεται ανάλογα με τις περιστάσεις και θα

επωφελούνται από αυτήν το σύνολο των πολιτών και των περιοχών της Ένωσης. Η επικρατούσα τάση στη νέα πολιτική συνοχής επικεντρώνεται στην ενίσχυση της χρηματοδότησης των περιοχών με φυσικά μειονεκτήματα, ενώ παράλληλα δίνεται έμφαση στην αστική διάσταση.

- ✓ η δεύτερη κατηγορία μέτρων αφορά τη διαμόρφωση των μέσων που θα χρησιμοποιηθούν για την υλοποίηση της νέας πολιτικής συνοχής: μειώνεται ο αριθμός των χρηματοδοτικών μέσων από έξι σε τρία και τα Επιχειρησιακά Προγράμματα θα χρηματοδοτούνται από ένα μόνο μέσο, με εξαίρεση τα προγράμματα που αφορούν υποδομές και τα οποία θα συγχρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ και το Ταμείο Συνοχής. Επίσης, προβλέπεται πολυετής προγραμματισμός για το Ταμείο Συνοχής, ενώ η λειτουργία του θα διέπεται από τους ίδιους κανόνες που καθορίζουν τη λειτουργία των Διαρθρωτικών Ταμείων.

Επιπλέον, οι Κοινοτικές πρωτοβουλίες και οι καινοτόμες δράσεις ενσωματώνονται στα Επιχειρησιακά Προγράμματα των κρατών-μελών ή των περιφερειών. Τέλος, προβλέπεται ευρύτερος καταμερισμός δραστηριοτήτων στα κράτη-μέλη και στις περιφέρειες.

A.1.5 Η στρατηγική της ανάπτυξης σε εθνικό επίπεδο

Την προγραμματική περίοδο 2000-2006, το ελληνικό σύστημα σχεδιασμού χαρακτηρίστηκε από έλλειψη στρατηγικής που να δίνει έμφαση στην περιφερειακή ανταγωνιστικότητα, συνοχή και ανάπτυξη. Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι αυτή η έλλειψη στρατηγικής, κυρίως σε περιφερειακό επίπεδο, οδήγησε σε υποβαθμισμένη χρηματοδότηση της κατηγορίας "παραγωγικό περιβάλλον" που αντιπροσώπευε μόλις το 22% της κοινοτικής χρηματοδότησης (Michailidis et.al., 2006). Στη νέα προγραμματική περίοδο, θα πρέπει να υπάρξει ένας νέος στρατηγικός προσανατολισμός που θα κινείται μέσα σε ένα πλαίσιο που να συνδέει την έννοια της περιφερειακής ανάπτυξης με τη βελτίωση της περιφερειακής ανταγωνιστικότητας και θα προωθεί ισχυρές σχέσεις με τη στρατηγική της Λισσαβόνας και την πολιτική συνοχής. Μόνο με αυτόν τον τρόπο οι ελληνικές περιφέρειες θα καταφέρουν να επιτύχουν υψηλά επίπεδα συνοχής και ανάπτυξης.

Για τη νέα προγραμματική περίοδο 2007-2013 η στρατηγική ανάπτυξης της Ελλάδας, σύμφωνα με το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς (ΕΣΠΑ), συνδέεται στενά με τη στρατηγική της Λισσαβόνας, με τους στόχους που θέτει η ΕΕ, και γενικά με το νέο ευρωπαϊκό περιβάλλον, έτσι όπως διαμορφώθηκε μετά την τελευταία διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τις κατευθύνσεις αναμόρφωσης της διαρθρωτικής πολιτικής για την περίοδο 2007-2013.

Κεντρικό στοιχείο της αναπτυξιακής στρατηγικής, όπως αυτή διαμορφώνεται από το ΕΣΠΑ, αποτελεί η περιφερειακή διάσταση και εξειδίκευση των αναπτυξιακών παρεμβάσεων. Η ενδυνάμωση της ανταγωνιστικότητας των ελληνικών περιφερειών είναι εξέχουσας σημασίας για τη χώρα, για την επίτευξη της οποίας απαιτούνται σημαντικές διαρθρωτικές παρεμβάσεις στην οικονομία κάθε περιφέρειας. Το μέλλον κάθε ελληνικής περιφέρειας εξαρτάται από την ανταγωνιστικότητα του παραγωγικού ιστού της, η οποία συνδέεται άμεσα με τις επενδύσεις σε κλάδους παραγωγής, που είναι εκτεθειμένοι στον εθνικό και διεθνή ανταγωνισμό.

Η προσαρμογή των αγορών εργασίας και των προϊόντων και η βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και της δημόσιας διοίκησης θα συνεισφέρουν στη διεύρυνση της παραγωγικής βάσης, την αύξηση της παραγωγικότητας και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας της οικονομίας των περιφερειών της χώρας.

Ειδικότερα, η αύξηση της επιχειρηματικής δραστηριότητας σε προϊόντα και υπηρεσίες, που ανταγωνίζονται στη διεθνή αγορά ή διαθέτουν βάσιμες μελλοντικές προοπτικές, συντελεί στην ισχυροποίηση της βάσης ανάπτυξης κάθε περιφέρειας με πολλαπλασιαστικές επιδράσεις στο παραγόμενο προϊόν, το εισόδημα και την απασχόληση.

Η στρατηγική ανάπτυξης της χώρας ολοκληρώνεται με τη χωρική της διάσταση και με την εισαγωγή στον προβληματισμό συγκεκριμένων στοιχείων, που προκύπτουν από τη θεώρηση της γεωγραφικής-φυσικής διάστασης του χώρου. Η εξισορροπημένη και αειφόρος χωρική ανάπτυξη φιλοδοξεί να ικανοποιήσει ταυτόχρονα στόχους, που συνδέονται άρρηκτα με την οικονομία, την κοινωνία και το περιβάλλον. Η χωρική ανάπτυξη, επιπλέον, αποσκοπεί στον εμπλουτισμό του προβληματισμού που συνάγεται από την περιφερειακή και θεματική θεώρηση με πρόσθετα στοιχεία, τα οποία θα συμβάλλουν στη διαμόρφωση προτεραιοτήτων, στην ιεράρχησή τους, καθώς και στην εξειδίκευση δράσεων συγκεκριμένων πολιτικών, που με τον τρόπο αυτό θα καταστούν αποτελεσματικότερες. Επίσης, μέσα από τον εξειδικευμένο προβληματισμό της χωρικής διάστασης μπορούν να συναχθούν συμπεράσματα ιδιαίτερα χρήσιμα για την αντιμετώπιση, με ολοκληρωμένο τρόπο, των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν συγκεκριμένα χωρικά σύνολα.

Με βάση τα παραπάνω, στρατηγικός στόχος της χώρας μας για τη νέα περίοδο, σύμφωνα με το ΕΣΠΑ 2007-2013, είναι η διεύρυνση των αναπτυξιακών δυνατοτήτων της, η διατήρηση του ρυθμού οικονομικής μεγέθυνσης και η αύξηση της παραγωγικότητας σε επίπεδα υψηλότερα του μέσου κοινοτικού όρου για την τόνωση της απασχόλησης, την επίτευξη της πραγματικής σύγκλισης και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής όλων των πολιτών χωρίς αποκλεισμούς. Επιπλέον, θα πρέπει να

δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στην ανάδειξη της Ελλάδας σε μια εξωστρεφή χώρα με ισχυρή διεθνή παρουσία, καθώς και με ανταγωνιστική και παραγωγική οικονομία.

Για την επίτευξη του στόχου αυτού, η αναπτυξιακή προσπάθεια επικεντρώνεται:

- ✓ στην προώθηση της καινοτομίας, της έρευνας και της επιχειρηματικότητας καθώς και στη διασύνδεση τους
- ✓ στην επένδυση σε βιώσιμες υποδομές που αποτελούν απαραίτητη προϋπόθεση βελτίωσης της ελκυστικότητας της χώρας στην προσέλκυση επενδύσεων.
- ✓ στην επένδυση στο ανθρώπινο κεφάλαιο, που κατέχει κυρίαρχη θέση στη στρατηγική της χώρας και αποσκοπεί στη δημιουργία περισσότερων αλλά και καλύτερων θέσεων εργασίας.
- ✓ στην αναβάθμιση του θεσμικού περιβάλλοντος, με την απλούστευση του κανονιστικού πλαισίου (μείωση της γραφειοκρατίας) και τον ουσιαστικό εκσυγχρονισμό του δημόσιου τομέα σε όλα τα επίπεδα διοίκησης για τη μετατροπή του σε σύγχρονο και αποτελεσματικό εργαλείο σχεδιασμού και εφαρμογής των δημόσιων πολιτικών

Επιπλέον, το ΕΣΠΑ προσδιορίζει τις παρακάτω πέντε θεματικές προτεραιότητες με τους αντίστοιχους στόχους, που εξειδικεύουν τη στρατηγική στόχευση της χώρας και προωθούν την επίτευξη του αναπτυξιακού οράματος:

- Θεματική Προτεραιότητα 1: Επένδυση στον παραγωγικό τομέα της οικονομίας
- ✓ Στόχος Γ: αύξηση της εξωστρέφειας και των εισροών ξένων άμεσων επενδύσεων
- ✓ Στόχος 2: ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας και αύξηση της παραγωγικότητας
- ✓ Στόχος 3: διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος της χώρας
- Θεματική Προτεραιότητα 2: Κοινωνία της γνώσης και καινοτομία
- ✓ Στόχος 1: βελτίωση της ποιότητας και της έντασης των επενδύσεων στο ανθρώπινο κεφάλαιο για την αναβάθμιση του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος
- ✓ Στόχος 2: ενίσχυση της έρευνας και της τεχνολογίας, καθώς και προώθηση της καινοτομίας σε όλους τους κλάδους, ως βασικό παράγοντα αναδιάρθρωσης της ελληνικής οικονομίας και μετάβασης στην οικονομία της γνώσης
- ✓ Στόχος 3: ψηφιακή σύγκλιση της χώρας με την ενσωμάτωση και τη συστηματική χρήση των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών στους τομείς κοινωνικής και οικονομικής δραστηριοποίησης

- Θεματική Προτεραιότητα 3: Απασχόληση και κοινωνική συνοχή
 - ✓ Στόχος 1: ενίσχυση της προσαρμοστικότητας των εργαζομένων και των επιχειρήσεων
 - ✓ Στόχος 2: διευκόλυνση της πρόσβασης στην απασχόληση
 - ✓ Στόχος 3: προώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης. Στόχος είναι η διασφάλιση της ισότιμης πρόσβασης όλων στην αγορά εργασίας και η πρόληψη των φαινομένων περιθωριοποίησης και αποκλεισμού
 - ✓ Στόχος 4: θεμελίωση ενός αποδοτικού και οικονομικά βιώσιμου συστήματος υγείας, που θα προσφέρει ποιοτικές και εξατομικευμένες υπηρεσίες στους πολίτες και θα εστιάζει στη συνεχή βελτίωση των υπηρεσιών πρόληψης και φροντίδας
 - ✓ Στόχος 5: ανάδειξη του οικονομικού, κοινωνικού και αναπτυξιακού χαρακτήρα των θεμάτων ισότητας των φύλων, με την άμεση σύνδεση τους με τις κυρίαρχες εθνικές πολιτικές προτεραιότητες (ανάπτυξη - απασχόληση -κοινωνική συνοχή)
- Θεματική Προτεραιότητα 4: Θεσμικό περιβάλλον
 - ✓ Στόχος 1: βελτίωση της ποιότητας των δημόσιων πολιτικών και αποτελεσματική εφαρμογή τους για την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των πολιτών και τη διευκόλυνση της επιχειρηματικής δράσης
- Θεματική Προτεραιότητα 5: Ελκυστικότητα της Ελλάδας και των περιφερειών, ως τόπο επενδύσεων, εργασίας και διαβίωσης
 - ✓ Στόχος 1: ανάπτυξη και εκσυγχρονισμός των φυσικών υποδομών και των συναφών υπηρεσιών του συστήματος μεταφορών της χώρας
 - ✓ Στόχος 2: ασφαλής ενεργειακός εφοδιασμός της χώρας με γνώμονα την αειφορία
 - ✓ Στόχος 3: αειφόρος διαχείριση του περιβάλλοντος
 - ✓ Στόχος 4: άσκηση αποτελεσματικής περιβαλλοντικής πολιτικής
 - ✓ Στόχος 5: ανάδειξη του πολιτισμού ως ζωτικού παράγοντα της οικονομικής ανάπτυξης της χώρας

Επιπλέον, πέρα από τις παραπάνω θεματικές προτεραιότητες, η αναπτυξιακή στρατηγική του ΕΣΠΑ περιλαμβάνει και τις εξής χωρικές προτεραιότητες:

- ✓ βιώσιμη αστική ανάπτυξη
- ✓ ανάπτυξη της υπαίθρου

- ✓ διασυνοριακή, διακρατική και διαπεριφερειακή συνεργασία

Οι συνιστώσες της χωρικής διάστασης του αναπτυξιακού προγραμματισμού αφορούν σε συγκεκριμένα χωρικά σύνολα: τις πόλεις, τις ορεινές περιοχές, τις νησιωτικές περιοχές, καθώς και τις αγροτικές περιοχές και τις περιοχές, που συνδέονται με την αλιεία.

Η αναπτυξιακή στρατηγική του ΕΣΠΑ διαμορφώνεται σε συνεργεία με πολυετείς εθνικές τομεακές πολιτικές που περιλαμβάνουν (εκτός των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων) παρεμβάσεις αμιγούς εθνικής χρηματοδότησης ή και τη συμβολή του ιδιωτικού τομέα. Λαμβάνοντας υπόψη τη στρατηγική προσέγγιση για την πολιτική συνοχής της περιόδου 2007-2013, οι κυριότερες εθνικές τομεακές πολιτικές είναι οι παρακάτω:

- ✓ εκπαίδευση και δια βίου μάθηση
- ✓ προσαρμοστικότητα εργαζομένων και επιχειρήσεων, πρόσβαση στην απασχόληση
- ✓ κοινωνική ενσωμάτωση
- ✓ υγεία και κοινωνική αλληλεγγύη
- ✓ δημόσια διοίκηση
- ✓ μεταφορές
- ✓ περιβάλλον και αειφόρος ανάπτυξη
- ✓ ισότητα φύλων
- ✓ τεχνολογίες πληροφορίας και επικοινωνιών
- ✓ αγροτική ανάπτυξη

A.1.6 Η στρατηγική της ανάπτυξης της Περιφέρειας Ηπείρου

Η κύρια αναπτυξιακή επιλογή της Περιφέρειας Ηπείρου είναι η βελτίωση της ελκυστικότητάς της, μέσω της ανάδειξης της σε κόμβο συνδυασμένων μεταφορών, προκειμένου να καταστεί χώρος προσέλκυσης επενδύσεων σε τομείς που θα ενσωματώνουν την καινοτομία και τη γνώση ως βασικά στοιχεία ανάπτυξης της περιφερειακής οικονομίας, αξιοποιώντας τα συγκριτικά της πλεονεκτήματα, όπως η γεωπολιτική της θέση, η δυναμική ανάπτυξη του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, το δίκτυο των κοινωνικών υποδομών, το πλούσιο πολιτιστικό και φυσικό περιβάλλον και τη θετική αλληλεξάρτηση του πρωτογενούς τομέα με τη μεταποίηση.

Για να αναπτυχθεί περαιτέρω η Περιφέρεια, θα πρέπει να αυξηθούν οι επενδύσεις σε υλικό και ανθρώπινο κεφάλαιο, να επιταχυνθεί η καινοτομία και να διευρυνθεί η χρήση των τεχνολογιών της πληροφορίας και της επικοινωνίας. Και για να συμβεί αυτό θα πρέπει να αρθούν οι διαρθρωτικές αδυναμίες σε παράγοντες κλειδιά της ανταγωνιστικότητας, οι οποίες είναι οι ανεπάρκειες στο υφιστάμενο υλικό & ανθρώπινο κεφάλαιο (σε υποδομή και σε δεξιότητες του εργατικού δυναμικού), η έλλειψη καινοτομικής ικανότητας & αποτελεσματικής επιχειρηματικής ενίσχυσης, το χαμηλό επίπεδο περιβαλλοντικού κεφαλαίου (κατεστραμμένο φυσικό ή & αστικό περιβάλλον).

Οι σημαντικές παράμετροι για την αναπτυξιακή στρατηγική της περιόδου 2007 – 2013 για την περιφέρεια Ηπείρου είναι οι εξής:

- ✓ αειφόρος αξιοποίηση των συγκριτικών της πλεονεκτημάτων και μετατροπή τους σε ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα, με έμφαση στην ποιότητα, τη γνώση – καινοτομία, την εξωστρέφεια και την προστασία και ορθολογική διαχείριση των φυσικών και πολιτιστικών πόρων
- ✓ βιώσιμη ανάπτυξη της Περιφέρειας και άρση των αδυναμιών και διαρθρωτικών της προβλημάτων, με έμφαση στη βελτίωση της προσπελασιμότητας των υποδομών και των υπηρεσιών και την ανάδειξη της Περιφέρειας σε «πολύτροπο» κόμβο (μεταφορικό, ενεργειακό, τουριστικό προορισμό κ.ά.)
- ✓ ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της Περιφέρειας σε Εθνικό και Ευρωπαϊκό επίπεδο, επενδύοντας στο ανθρώπινο κεφάλαιο και σε καινοτομικές προσεγγίσεις για την προώθηση και διασφάλιση ενός εξωστρεφούς προσανατολισμού στις παραγωγικές δραστηριότητες
- ✓ ενίσχυση της ενδοπεριφερειακής συνοχής και ισόρροπη ανάπτυξη του αστικού και αγροτικού χώρου .

Στο πλαίσιο της Νέας Προγραμματικής Περιόδου, η φιλοσοφία και το όραμα που διέπει το αναπτυξιακό μοντέλο της Περιφέρειας Ηπείρου εντοπίζεται στο τρίπτυχο «Ποιότητα – Γνώση/Καινοτομία – Εξωστρέφεια», το οποίο προδιαγράφει τους πυλώνες ανάπτυξης για το σχεδιασμό της στρατηγικής της.

- Η ποιότητα, βασική προϋπόθεση της ανταγωνιστικότητας και ευημερίας, αποτελεί τον πρώτο αναπτυξιακό πυλώνα. Η επικράτηση υπό καθεστώς έντονου ανταγωνισμού, η οικονομική και κοινωνική ευημερία, αλλά και η προστασία του περιβάλλοντος στο οποίο αναπτύσσονται οι ανθρώπινες δραστηριότητες αποτελούν στοιχεία άμεσα συνυφασμένα με

την ποιότητα σε επίπεδο δομών, υπηρεσιών, και προϊόντων. Συγκεκριμένα η ποιότητα συνδέεται άρρηκτα με:

- ✓ την παραγωγή, δεδομένου ότι η πλειοψηφία των ελληνικών επιχειρήσεων είναι μικρού μεγέθους, οικογενειακές επιχειρήσεις βασιζόμενες περισσότερο στη φθηνή εργασία και λιγότερο στην τεχνολογία και προκειμένου να καταστούν ανταγωνιστικές στην ευρωπαϊκή και διεθνή αγορά, πρέπει να χρηματοδοτηθούν δράσεις στοχευμένες στον τεχνολογικό εκσυγχρονισμό, τη βελτίωση της ποιότητας του παραγόμενου προϊόντος και τη δικτύωση των επιχειρήσεων για να αναπτυχθούν συλλογικές μέθοδοι προβολής, προγραμματισμού και αποτελεσματικότητας στην παραγωγική διαδικασία
- ✓ τις κοινωνικές υποδομές και υπηρεσίες, οι οποίες δεδομένων του ικανοποιητικού επιπέδου αφενός του περιφερειακού συστήματος υγείας και αφετέρου της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Περιφέρεια Ηπείρου, χρήζουν στοχευμένων παρεμβάσεων για την ενίσχυση και εκσυγχρονισμό των δομών και υπηρεσιών, αποβλέποντας στην κάλυψη του ευρύτερου Βαλκανικού χώρου, στη συμπλήρωση της πρωτοβάθμιας περίθαλψης (υγεία) και στην ενίσχυση των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, ώστε να γίνει η Περιφέρεια ταυτόσημη με υψηλού επιπέδου προνοιακές και κοινωνικές υποδομές, διευρύνοντας έτσι της εμβέλεια της.
- ✓ το περιβάλλον, το οποίο αποτελεί βασικό πόρο για την ανάπτυξη του τουρισμού πρέπει να προστατευθεί από την ευκαιριακές αναπτυξιακές παρεμβάσεις. Η ποιότητα πρέπει να αποτελέσει κεντρική συνιστώσα των δράσεων που στοχεύουν στην προώθηση και διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος της Ηπείρου, προκειμένου αυτό να καταστεί ελκυστικό και βιώσιμο σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα.
- Η γνώση και καινοτομία αποτελούν κεντρικό πυλώνα ανάπτυξης στη νέα Προγραμματική Περίοδο, δεδομένου ότι η ενθάρρυνση της δημιουργίας νέας γνώσης που οδηγεί σε νέα τεχνολογικά προϊόντα, διαδικασίες και υπηρεσίες και κατά συνέπεια σε καινοτόμες δράσεις αποτελεί βασικό μέλημα των σύγχρονων κοινωνιών. Η καινοτομία αντιμετωπίζεται με την ευρεία της έννοια, σύμφωνα με την οποία δεν περιορίζεται στην τεχνολογική, αλλά και στην διοικητική, παραγωγική, οργανωτική καινοτομία. Αφορά στην ανάπτυξη νέων δομών οργάνωσης και λειτουργίας της διοίκησης, είτε αυτή αφορά το δημόσιο είτε τον ιδιωτικό τομέα, στην παραγωγή νέων ιδεών στο σύνολο των τομέων της οικονομικής δραστηριότητας οι οποίες μπορούν να προσφέρουν προστιθέμενη αξία στα υπάρχοντα προϊόντα ή να εμπνεύσουν την παραγωγή νέων, καθώς και στο σχεδιασμό νέων υπηρεσιών

προς το κοινωνικό σύνολο. Οι πολιτικές για την προώθηση της καινοτομίας και την ενίσχυση της παραγωγής της γνώσης πρέπει να εστιάζονται στην υποστήριξη των επιμέρους συντελεστών που συνθέτουν τον όρο «καινοτομία», οι οποίοι είναι:

- ✓ ανθρώπινο δυναμικό
 - ✓ μετάδοση και εφαρμογή της γνώσης, και
 - ✓ χρηματοδότηση της καινοτομίας – δημιουργία νέων επιχειρήσεων.
- Η εξωστρέφεια αποτελεί τον τρίτο αναπτυξιακό πυλώνα, δεδομένου ότι είναι βασική προϋπόθεση για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, της επιχειρηματικότητας και κατ' επέκταση μίας μακροπρόθεσμης και αποτελεσματικής προσέγγισης στο επιδιωκόμενο αναπτυξιακό μοντέλο της Περιφέρειας. Είναι άμεσα συνυφασμένη με τους άλλους δύο αναπτυξιακούς πυλώνες, αλλά απαιτεί μία νέα θεώρηση του επιχειρείν και της παραγωγικής διαδικασίας, η οποία προσανατολίζεται στη διαφοροποίηση, την καινοτομία, την εισαγωγή νέων μεθόδων και την ευελιξία των κατεστημένων και παραδοσιακών αξιών. Αυτή η «νέα φιλοσοφία» πρέπει να στοχεύει:
- ✓ στην ανάπτυξη επιχειρηματικής κουλτούρας και στην προώθηση της επιχειρηματικής επιμόρφωσης
 - ✓ στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και στην προώθηση των εξαγωγών
 - ✓ στην ανάπτυξη τηλεπικοινωνιακών δικτύων και πληροφορικής ώστε να αυξηθεί ο αριθμός των επιχειρήσεων που συμμετέχουν στο ηλεκτρονικό επιχειρείν και σε προγράμματα χρηματοδότησης
 - ✓ στην ανάπτυξη συνεργασιών και δικτύων μεταξύ των επιχειρήσεων τα οποία θα τις βοηθούσαν πιθανώς να μειώσουν το κόστος εμπορίας και να εισχωρήσουν πιο εύκολα σε νέες αγορές
 - ✓ στη δημιουργία επιχειρηματικών συνεργασιών με Ερευνητικά Ινστιτούτα και Πανεπιστημιακούς φορείς για μεταφορά τεχνογνωσίας και δημιουργία καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών
 - ✓ στην έρευνα και δημιουργία επενδυτικών κινήτρων σε νευραλγικούς τομείς της παραγωγής
 - ✓ στον πρωτογενή τομέα, να εστιάζει στην αξιοποίηση καινοτόμων παραγωγικών μοντέλων με έμφαση στην παραγωγή προϊόντων ποιότητας (βιολογικών, ολοκληρωμένης διαχείρισης παραγωγής, παραδοσιακών τοπικών προϊόντων), στην προώθηση νέων εναλλακτικών

καλλιέργειών (ενεργειακά φυτά, κλπ) και στην αναζήτηση νέων αγορών σε εγχώριο και υπερεθνικό επίπεδο

- ✓ στον τομέα του τουρισμού, να επιδιωχθεί η «αναβάθμιση» της επαγγελματικής κουλτούρας των επιχειρηματιών, η οποία πρέπει να αποσυνδεθεί από το ευκαιριακό και γρήγορο κέρδος, η επαρκής προβολή των τουριστικών πόρων της περιοχής και η προσέλκυση αγοραστικού κοινού (niche market) που επιθυμεί ποιοτικές υπηρεσίες και προϊόντα, οικοτουριστικές δραστηριότητες κ.ά.

Επιπρόσθετα, θεμελιώδης αρχή που διατρέχει οριζόντια το αναπτυξιακό μοντέλο της Περιφέρειας Ηπείρου είναι η αιεφορία, αποτελώντας καθοριστικό παράγοντα σε όλους τους τομείς της περιφερειακής ανάπτυξης.

Ο στόχος της αιεφόρου ανάπτυξης προδιαγράφει πως το σύνολο των σχεδιαζόμενων παρεμβάσεων θέτουν ως στόχο την ταυτόχρονη επίτευξη ενός οικονομικά βιώσιμου, κοινωνικά δίκαιου και περιβαλλοντικά υπεύθυνου αναπτυξιακού αποτελέσματος.

A.1.7 Ιεράρχηση και εξειδίκευση των στρατηγικών στόχων του ΕΣΠΑ για το ΠΕΠ

Ο στρατηγικός προσανατολισμός της Ελλάδας, όπως διατυπώνεται στο 1^ο Σχέδιο του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς για την περίοδο 2007-2013, και όπως προσδιορίστηκε με βάση τους Στόχους της Λισσαβόνας και τις βασικές εθνικές αναπτυξιακές προτεραιότητες είναι διττός:

1^{ον}: ελληνική οικονομία ανταγωνιστική, η οποία θα στηρίζεται στην καινοτομία, στην ποιότητα και στην ανεπτυγμένη επιχειρηματικότητα

2^{ον}: προώθηση της μετατροπής των συγκριτικών πλεονεκτημάτων σε ανταγωνιστικά

Για την επίτευξη των δύο κεντρικών στρατηγικών στόχων, οι γενικές αναπτυξιακές προτεραιότητες/στόχοι της Ηπείρου, οι οποίες έχουν τεθεί είναι οι εξής :

- ✓ ενίσχυση της επιχειρηματικής ανταγωνιστικότητας και καινοτομικής ικανότητας
- ✓ βελτίωση προσπελασιμότητας υποδομών και υπηρεσιών
- ✓ αιεφορική διαχείριση φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος – Διαχείριση προστατευόμενων περιοχών
- ✓ επένδυση στο ανθρώπινο κεφάλαιο
- ✓ ανάδειξη τουριστικής και πολιτιστικής ταυτότητας Ηπείρου

- ✓ ενίσχυση της ενδοπεριφερειακής συνοχής και ισόρροπη ανάπτυξη
- ✓ προώθηση της ψηφιακής σύγκλισης και εκσυγχρονισμός και αναβάθμιση της Δημόσιας Διοίκησης
- ✓ προώθηση της συνεργασίας και των δικτύων μεταξύ χωρών και Περιφερειών

Οι γενικοί αναπτυξιακοί στόχοι που εξυπηρετούν την υλοποίηση της στρατηγικής στο τρίπτυχο « Ποιότητα – Γνώση/Καινοτομία – Εξωστρέφεια », εξειδικεύονται ως εξής:

A.2 Βιώσιμη Ανάπτυξη

Είναι γνωστό ότι για πολλές δεκαετίες πριν από την εμφάνιση των σοβαρών περιβαλλοντικών προβλημάτων, τόσο σε τοπικό επίπεδο όσο και σε πλανητικό (φαινόμενο θερμοκηπίου, μείωση του όζοντος, αποδάσωση κλπ.), ο χωρικός σχεδιασμός είχε ως κυρίαρχο στόχο την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη, διευκολύνοντας την υλοποίηση των σχετικών προγραμμάτων. Μεταπολεμικά η κατάσταση όμως αλλάζει με την εισαγωγή στην αναπτυξιακή διαδικασία της περιβαλλοντικής διάστασης, η οποία τα τελευταία χρόνια γίνεται κυρίαρχη ενσωματώνοντας τους οικονομικούς και κοινωνικούς στόχους (Μπεριάτος, 2006: 57-58).

Ήδη από την πρώτη παγκόσμια διακήρυξη του ΟΗΕ στη Στοκχόλμη το 1972, το περιβάλλον και η ανάπτυξη θεωρούνται ως διαφορετικές όψεις του ίδιου νομίσματος. Με την ενιαία πράξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης το 1985, η φροντίδα για το περιβάλλον οφείλει να ενσωματωθεί οργανικά σε όλες τις άλλες τομεακές πολιτικές και να μην αποτελεί απλώς ένα πρόσθετο διακοσμητικό στοιχείο. Η νέα αντίληψη είναι ότι η περιβαλλοντική προστασία επιτυγχάνεται μέσα από τη σωστή διαχείριση των φυσικών πόρων που σημαίνει ότι η ανανεωσιμότητα και αντικατάστασή τους λαμβάνεται υπ' όψιν κατά τη διαδικασία της εκμετάλλευσης, τόσο από τεχνική όσο και από οικονομική άποψη. Η αρχή αυτή βρίσκει την ιδεολογική, πολιτική και φιλοσοφική της έκφραση μέσα από τη νέα ορολογία που εισάγει το 1988 η επιτροπή του ΟΗΕ για το περιβάλλον και την ανάπτυξη: Sustainable Development, που αποδίδεται στα ελληνικά ως "αιεφόρος" ή "βιώσιμη" ανάπτυξη (Μπεριάτος, 2006: 58).

Στην έκθεση της επιτροπής G. H. Brundtland στον ΟΗΕ το 1991, αναφέρεται ότι, βιώσιμη ανάπτυξη είναι η ανάπτυξη η οποία ικανοποιεί τις ανάγκες του παρόντος χωρίς να θέτει σε κίνδυνο την ικανότητα των μελλοντικών γενεών να ικανοποιήσουν τις δικές τους ανάγκες (www.spyridon.gr).

Με βάση αυτόν τον ορισμό και τις ποικίλες ερμηνείες του, αναγνωρίζονται τρεις αναγκαίες και αδιαχώριστες μεταξύ τους διαστάσεις της αειφορικής ανάπτυξης: η περιβαλλοντική (οικολογική), η οικονομική και η κοινωνική διάσταση. Και οι τρεις είναι ουσιώδεις και το ίδιο σημαντικές για μακρόχρονη αειφορία, καλύπτουν δε ευρύ φάσμα αρχών (Κουτσούρης και Σιάρδος, 2004: 87). Οπότε, για να πραγματοποιηθεί η βιώσιμη ανάπτυξη θα πρέπει να συνδυαστεί η κοινωνική πρόοδος, που θα αναγνωρίζει και θα λαμβάνει υπόψη τις ανάγκες όλων των πολιτών, η αποτελεσματική περιβαλλοντική διαχείριση και η διατήρηση υψηλών ρυθμών οικονομικής μεγέθυνσης και απασχόλησης (www.spytidon.gr).

Θα πρέπει να σημειωθεί εδώ ότι η έννοια και η αρχή της "αειφορίας" δεν είναι εφεύρημα της εποχής μας. Είχε δημιουργηθεί από πολύ παλιότερα και μάλιστα σ' αυτήν βασίζεται η θεωρητική θεμελίωση της δασοπονικής επιστήμης από τις αρχές του 18 αιώνα. Το πρόβλημα που έπρεπε να λυθεί τότε ήταν η διάσωση και η διατήρηση των δασικών πόρων οι οποίοι με την παραγωγή του ξύλου ήταν η κύρια πηγή ενέργειας για την κάλυψη των κυριότερων αναγκών της εποχής (κατασκευές, θέρμανση, βιοτεχνία κλπ). Η δασοπονία επομένως δημιουργήθηκε ως η επιστήμη και τεχνική της ανανεωσιμότητας των δασικών πόρων και ο όρος αειφορία στη γερμανική του εκδοχή (Nachhaltigkeit) διατυπώθηκε για πρώτη φορά το 1713 από τον von Carlovitsch στο έργο του *Selvicoltura Economica* (Μπεριάτος, 2006: 58-59).

Η σημερινή επανεμφάνιση της έννοιας αυτής δεν περιορίζεται στην διαχείριση ενός μόνου φυσικού και ανανεώσιμου πόρου, αλλά γενικεύεται σε όλο το φάσμα των ανθρώπινων δραστηριοτήτων και της αναπτυξιακής διαδικασίας, από τη τοπική μέχρι τη πλανητική κλίμακα (Μπεριάτος, 2006: 59).

Ορισμοί για την αειφορική ανάπτυξη υπάρχουν πολλοί και μάλιστα αντικρουόμενοι μεταξύ τους. Ένας περισσότερο πλήρης ορισμός είναι ότι αειφορική ανάπτυξη χαρακτηρίζεται «... η εξακολουθητική δυναμική διαδικασία των συνεχών επιτυχών αποτελεσμάτων των αναπτυξιακών δραστηριοτήτων» (IDMC, 1987 στο Κουτσούρης και Σιάρδος, 2004), και ο οποίος ορισμός χρησιμοποιείται συνήθως ως βάση, καθόσον περικλείει οικονομικούς, τεχνολογικούς, κοινωνικούς και οικολογικούς παράγοντες (Κουτσούρης και Σιάρδος, 2004: 134).

Οι βασικοί λόγοι που οδήγησαν τις τοπικές και περιφερειακές πολιτικές και θεωρίες προς την βιώσιμη ανάπτυξη ήταν τρεις: α) η ανάγκη εξεύρεσης οικονομικών και επιχειρηματικών δραστηριοτήτων οι οποίες λαμβάνουν σε μεγάλο βαθμό υπόψη τους την περιβαλλοντική ισορροπία, β) η επιθυμία χωρικών και κοινωνικών οργανισμών να ελαχιστοποιήσουν την μη αναγκαία και «ακριβή» ανεξέλεγκτη χρήση των πλουτοπαραγωγικών πηγών και γ) τα κέρδη που προκύπτουν από την συνεργασία επιχειρήσεων, κοινωνικών θεσμών και χωρικών στοιχείων, που

σαν σκοπό έχουν να προάγουν και να συνδυάσουν την περιβαλλοντική ευθύνη με τον κοινωνικό προγραμματισμό και την τοπική ανάπτυξη (www.spyridon.gr).

Όπως προκύπτει από τα παραπάνω η διαφύλαξη του περιβάλλοντος, των φυσικών πόρων, της ενέργειας και ο περιορισμός της μόλυνσης ιεραρχούνται σαν στόχοι πρώτης προτεραιότητας στα πλαίσια της βιώσιμης ανάπτυξης (www.spyridon.gr).

Ο τελικός αντικειμενικός σκοπός της αειφορικής ανάπτυξης είναι η επίτευξη μιας επιθυμητής ποιότητας ζωής η οποία απαιτεί ισορροπία οικονομικής, κοινωνικής και οικολογικής επιτυχίας, ποιότητας ζωής μοναδικής στο άτομο και με κοινά στοιχεία για το ανθρώπινο είδος (Κουτσούρης και Σιάρδος, 2004: 98).

Στην έκθεση της Brundtland ετέθησαν και ορισμένες προϋποθέσεις για να γίνει πράξη η βιώσιμη ανάπτυξη. Οι προϋποθέσεις αυτές είναι:

- ✓ ένα πολιτικό σύστημα που να εξασφαλίζει την ουσιαστική δημοκρατία και την αποτελεσματικότερη και ουσιαστική συμμετοχή και έλεγχο των πολιτών στην λήψη των αποφάσεων. Για τον αποτελεσματικότερο έλεγχο, αλλά και την καλύτερη συμμετοχή των πολιτών οι αποφάσεις θα πρέπει να λαμβάνονται στο μικρότερο δυνατό επίπεδο πριν από όλα δηλαδή σε τοπικό επίπεδο
- ✓ ένα οικονομικό σύστημα το οποίο να είναι ικανό να δημιουργεί πλεονάσματα και τεχνική γνώση σε μία αυτοδύναμη και διαρκή βάση
- ✓ ένα κοινωνικό σύστημα το οποίο θα προνοεί για την δίκαιη αναδιανομή του οικονομικού πλεονάσματος, θα αντιμετωπίζει τις κοινωνικές εντάσεις και θα ενσωματώνει τους περιθωριοποιημένους πολίτες
- ✓ ένα παραγωγικό σύστημα που θα σέβεται τις υποχρεώσεις προς το περιβάλλον και την κοινωνία
- ✓ ένα τεχνολογικό σύστημα το οποίο θα δύναται να ερευνά συνεχώς για νέες λύσεις
- ✓ ένα αποκεντρωμένο διοικητικό σύστημα
- ✓ ένα διεθνές πλαίσιο το οποίο θα ανέχεται και θα ενθαρρύνει βιώσιμα πρότυπα στην οικονομία και το εμπόριο

Η θεωρία όμως και οι πρακτικές για την τοπική βιώσιμη ανάπτυξη δεν διαφέρουν μόνο στην ιεράρχηση των στόχων της περιβαλλοντικής ισορροπίας. Παραδοσιακές πολιτικές που μέχρι τώρα

ακολουθούσαν πεπατημένες οδούς επανεξετάζονται κάτω από τις νέες κοινωνικοοικονομικές συνθήκες και τους δίνεται ένα νέο περιεχόμενο (www.spyridon.gr).

Συμπερασματικά, μπορούμε να πούμε ότι, η ταύτιση της ανάπτυξης μόνο με την οικονομική μεγέθυνση δεν μπορεί πλέον να προσφέρει σύγχρονες λύσεις. Οδήγησε σε οικονομικές και κοινωνικές ανισότητες που είναι υπεύθυνες για εντάσεις που εκδηλώνονται σε τοπικό ή περιφερειακό επίπεδο αλλά και για ανισορροπίες που προκαλούν ιδιαίτερα διεθνή προβλήματα. Η χώρα μας τα τελευταία χρόνια έχει πετύχει υψηλούς ρυθμούς οικονομικής μεγέθυνσης. Το ζητούμενο είναι να διατηρηθούν και να αυξηθούν χωρίς όμως να διαταραχθεί ο κοινωνικός ιστός και χωρίς να υποβαθμιστεί το περιβάλλον. Σε περίπτωση που οι δύο αυτές συνιστώσες δεν ληφθούν υπόψη, πολύ σύντομα θα οδηγήσουν σε συγκρούσεις και θα αποτελέσουν σημαντικό παράγοντα επιβράδυνσης της οποιασδήποτε οικονομικής μεγέθυνσης (www.spyridon.gr).

Β' ΜΕΡΟΣ:

ΑΝΑΛΥΣΗ

ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΗ ΕΝΤΑΞΗ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ

ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ

1.1 Ο ΕΥΡΥΤΕΡΟΣ ΧΩΡΟΣ – ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΗΠΕΙΡΟΥ

1.1.1 Θέση και Ρόλος της Περιφέρειας σε Εθνικό και Διαπεριφερειακό Επίπεδο

Η Ήπειρος αποτελεί ορεινή Περιφέρεια στη βορειοδυτική μεθόριο της χώρας. Η περιφερειακή και απομακρυσμένη θέση, οι γεωμορφολογικές ιδιαιτερότητες και η ανεπαρκής σύνδεση με τα σημαντικά αστικά κέντρα της χώρας που οριοθετούν και το βασικό αναπτυξιακό άξονα της τελευταίας (άξονας S, Αλεξανδρούπολη – Θεσσαλονίκη – Λάρισα – Αθήνα – Πάτρα), έχουν κρατήσει ως σήμερα την Περιφέρεια Ηπείρου στο περιθώριο των δυναμικών διαδικασιών ανάπτυξης και ολοκλήρωσης, που συντελούνται σε διαπεριφερειακό και εθνικό επίπεδο.

Σε διαπεριφερειακή θεώρηση, η απομόνωση εκφράζεται από τους ιδιαίτερα χαμηλούς (σε σχέση με τους εθνικούς) μέσους όρους των δεικτών που αφορούν στον πληθυσμό (γήρανση και υπογεννητικότητα), την κατανομή του στο χώρο (διασπορά σε μικρούς, αγροτικούς κυρίως, οικισμούς), το βιοτικό επίπεδο του (υγεία, ιδιωτική κατανάλωση) και τις οικονομικές του δραστηριότητες (χαμηλότερο κατά κεφαλή ΑΕΠ και υψηλότερη ανεργία από όλες τις Περιφέρειες της χώρας). Η διαπεριφερειακή και εθνική σημασία του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και του λιμένα της Ηγουμενίτσας, δεν επαρκεί για την εξάρθρωση των προβλημάτων που γεννά η απομόνωση.

Με την κατασκευή της Εγνατίας οδού θα βελτιωθεί η σύνδεση της Περιφέρειας με τη βόρεια και βόρειο-κεντρική Ελλάδα (Δυτική Μακεδονία και Βόρεια Θεσσαλία) και με τη κατασκευή της Ιόνιας Οδού, η σύνδεση με τη Δυτική Ελλάδα. Επίσης, με την κατασκευή του οδικού άξονα Κεντρικής Ελλάδας (Ε-65), βελτιώνεται η σύνδεση της Ηπείρου με την Ανατολική Ελλάδα καθώς συνδέει τον ΠΑΘΕ - στο ύψος της Λαμίας - με την Εγνατία Οδό.

1.1.2 Θέση και Ρόλος της Περιφέρειας στο Διεθνές και Ευρωπαϊκό Χωρικό Σύστημα

Η γεωγραφική θέση καθιστά την Περιφέρεια δυνητικό κοινωνικο-οικονομικό και πολιτιστικό σταυροδρόμι: η Ήπειρος μπορεί να αποτελέσει, μέσω του λιμένας της Ηγουμενίτσας, μια από τις δυο βασικές πύλες της χώρας προς τη Δυτική Ευρώπη και μέσω της γειννίασης με την Αλβανία, βασική πύλη προς τη Βαλκανική ενδοχώρα (Χάρτης 1.2).

Το χαμηλό επίπεδο ανάπτυξης και η απουσία λειτουργιών υπερεθνικής εμβέλειας, όμως, περιορίζουν εξαιρετικά τη διεθνή φυσιογνωμία και τις δυνατότητες οικονομικής ανταγωνιστικότητας της Περιφέρειας Ηπείρου.

Προοπτικά, η Ήπειρος θα πρέπει να αναλάβει στρατηγικό ρόλο μεταξύ των Περιφερειών της Κεντρικής Μεσογείου στον τομέα της τεχνολογικής συνεργασίας για τη γεωργία και την προστασία του περιβάλλοντος. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την περιφέρεια παρουσιάζει επίσης η κατασκευή διευρωπαϊκών δικτύων μεταφορών και η κατασκευή του δικτύου φυσικού αερίου Ελλάδας - Ιταλίας, που δίνει τη δυνατότητα στο Νομό Ιωαννίνων να αναχθεί σε ενδιάμεσο ενεργειακό κόμβο.

Η κατασκευή των τεσσάρων μεγάλων αναπτυξιακών έργων που έχουν προγραμματιστεί στην Περιφέρεια (Εγνατία οδός, λιμένας Ηγουμενίτσας, Ιόνια Οδός και οδικός άξονας E-65) θα βελτιώσει τους όρους χωροταξικής ένταξης της στο διεθνή χώρο, συνδέοντας την με τις μεσογειακές χώρες και την νότια και κεντρική Ευρώπη.

Ειδικότερα, με την κατασκευή της Εγνατίας οδού - που εντάσσεται στο διευρωπαϊκό δίκτυο μεταφορών - και του λιμένα Ηγουμενίτσας, η Ηγουμενίτσα θα ενταχθεί στον άξονα Ρώμη - Νάπολη - Μπάρι και θα καταστεί σημαντική πύλη της χώρας προς την ΕΕ, μέσω Ιταλίας. Η ολοκλήρωση αυτού του μεταφορικού άξονα και η σύνδεση της Περιφέρειας με τα διευρωπαϊκά δίκτυα επικοινωνιών και ενέργειας - ανάδειξη της πόλης των Ιωαννίνων σε κέντρο τηλεπικοινωνιών και τεχνολογικής ανάπτυξης - θα αποκαταστήσουν τη λειτουργία ενός σημαντικού άξονα επικοινωνίας στο νοτιοανατολικό άκρο του Κοινοτικού χώρου. Η εξέλιξη αυτή θα ευνοήσει, στο άμεσο μέλλον, την ανάπτυξη επιχειρηματικών και επιστημονικών συνεργασιών μεταξύ της Περιφέρειας της Ηπείρου και της Νότιας Ιταλίας (Mezzogiorno).

Παράλληλα, η Περιφέρεια, μέσω της Εγνατίας οδού, θα αποκτήσει τη σημασία «κόμβου» πρόσβασης προς τις Βαλκανικές χώρες, τις παρά-Ευξείνιες και τη Μέση Ανατολή. Η Ήπειρος αποτελεί ήδη σήμερα πύλη εισόδου αγαθών και υπηρεσιών στη Βαλκανική ενδοχώρα, μέσω των συνόρων της με την Αλβανία. Η παραπέρα προώθηση των επιχειρηματικών, πολιτιστικών και κοινωνικών συνεργασιών, προϋποθέτει τη βελτίωση της σύνδεσής της με τη γειτονική χώρα, μέσα

από την αύξηση των σημείων πρόσβασης και τη βελτίωση της κατάστασης των οδικών αξόνων που οδηγούν προς αυτά.

1.1.3 Ενδοπεριφερειακή αναπτυξιακή δυναμική

Σε ενδοπεριφερειακό επίπεδο, διαπιστώνεται ότι ο μεγαλύτερος όγκος της έστω περιορισμένης αναπτυξιακής δυναμικής, συγκεντρώνεται κατά μήκος του άξονα Άρτα – Ιωάννινα – Ηγουμενίτσα.

Η Άρτα αποτελεί κύρια πύλη εισόδου στην Περιφέρεια μέσω του οδικού δικτύου, η Ηγουμενίτσα μέσω θαλάσσης, ενώ τα Ιωάννινα αποτελούν την κύρια μέσω αέρος είσοδο. Εκτός από πύλες εισόδου, τα τρία αυτά αστικά κέντρα επιτελούν και άλλες σημαντικές ενδοπεριφερειακές λειτουργίες. Τα Ιωάννινα αποτελούν το βασικό αστικό και διοικητικό κέντρο της Περιφέρειας, η Ηγουμενίτσα αφετηρία του τουριστικού άξονα που αναπτύσσεται προς την Πρέβεζα, ενώ η Άρτα δεσπόζει της οδικής σύνδεσης Πρέβεζας – Ιωαννίνων – Ηγουμενίτσας.

Άλλα δευτερεύουσας σημασίας κέντρα, από την άποψη τόσο της λειτουργίας τους ως πυλών εισόδου όσο και της αστικής δυναμικής τους, είναι η Κόνιτσα και το Μέτσοβο. Ωστόσο, η απομόνωσή τους από τον κύριο οδικό και αναπτυξιακό άξονα της χώρας, περιορίζει την εμβέλεια αυτών των κέντρων σε μια μικρότερη ακτίνα ενδοχώρας, γεγονός που δεν επιτρέπει τη σχετική ολοκλήρωσή τους.

Η κατασκευή των τεσσάρων μεγάλων αναπτυξιακών έργων (Εγνατία Οδός, λιμένας της Ηγουμενίτσας, Ιόνια Οδός και οδικός άξονας E-65) θα προσδώσει ιδιαίτερη δυναμική στα αστικά κέντρα της Ηγουμενίτσας, των Ιωαννίνων και της Πρέβεζας, μετατρέποντάς τα σε πόλους ανάπτυξης, κυρίως τουριστικών και εμπορικών δραστηριοτήτων. Οι σημαντικές βελτιώσεις των λιμενικών εγκαταστάσεων της Ηγουμενίτσας, σε συνδυασμό με τη σμίκρυνση της χρονο-απόστασης Ηγουμενίτσας – Ιωαννίνων, αναμένεται ότι θα προσελκύσει την εγκατάσταση, κατά μήκος του συγκεκριμένου άξονα, δραστηριοτήτων του δευτερογενούς και τριτογενούς τομέα, ενώ η σύνδεση Ακτίου – Πρέβεζας θα μετατρέψει το σημερινό οδικό άξονα Ηγουμενίτσας – Πρέβεζας σε παραθαλάσσιο άξονα ανάπτυξης, κυρίως τουριστικής.

Δευτερεύοντες αναπτυξιακοί άξονες προβλέπεται επίσης να αναδειχθούν μελλοντικά μέσα από την ίδρυση νέων τελωνειακών σταθμών και τη σύνδεσή τους, τόσο των νέων όσο και του ήδη υπάρχοντος στην Κακαβιά, με την πόλη των Ιωαννίνων και την Κόνιτσα.

1.2 ΝΟΜΟΣ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ: ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ, ΘΕΣΗ ΚΑΙ ΡΟΛΟΣ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ, ΔΙΑΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ - ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ

**"Θεσπρωτών και Μολοσσών μετά τον κατακλυσμόν ιστορούσι Φαέθοντα βασιλεύσαι πρώτον
ένα των μετά Πελασγού παραγενομένων εις την Ήπειρον ένιοι δε Δευκαλίωνα και Πύρραν"**

[Πλουτάρχου Πυρρός παραγρ. 1]

Ο Νομός Θεσπρωτίας είναι ένας από τους 51 νομούς της Ελλάδας και πιο συγκεκριμένα ένας από τους τέσσερις νομούς της διοικητικής περιφέρειας της Ηπείρου. Καλύπτει το ΒΔ τμήμα της περιφέρειας Ηπείρου, έχει έκταση 1.515 τετραγωνικά χιλιόμετρα και πληθυσμό 46.091 κατοίκους (πραγματικός πληθυσμός, απογραφή ΕΣΥΕ 2001). Πρωτεύουσα του Νομού είναι η Ηγουμενίτσα, το μεγαλύτερο λιμάνι της χώρας στη βορειοδυτική Ελλάδα.

Χάρτης 1.1: Θέση του Νομού Θεσπρωτίας στον ελληνικό γεωγραφικό χώρο

Πηγή: <http://el.wikipedia.org/wiki>

Η Νομαρχία Θεσπρωτίας, όπως και οι άλλες Νομαρχίες της χώρας, έχει μετατραπεί από το 1994 σε Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση με εκλεγμένο Νομάρχη και Νομαρχιακό Συμβούλιο. Ακολουθώντας με το Σχέδιο «Καποδίστριας» και την πραγματοποιηθείσα διοικητική μεταρρύθμιση την οποία εισήγαγε,

οι πρώτεροι 4 δήμοι και 86 κοινότητες του νομού συνενώθηκαν σε 8 νέους δήμους και 2 κοινότητες. Οι νέοι δήμοι και κοινότητες του Νομού απεικονίζονται στον χάρτη 1.2 που ακολουθεί:

Χάρτης 1.2: Διοικητική διαίρεση του Νομού Θεσπρωτίας ανα Δήμο και Κοινότητα

Πηγή: <http://www.nthesprotias.com/munic.php>

Η Θεσπρωτία είναι περιοχή κατεξοχήν ορεινή και σχηματίζεται από τις δυτικές οροσειρές της Πίνδου που βαθμιαία χαμηλώνουν προς τη θάλασσα και από στενόμακρες κοιλάδες, ανάμεσα στις οροσειρές. Οι πεδινές περιοχές στα παράλια, οι πεδιάδες που έχουν σχηματισθεί από τις προσχώσεις των ποταμών Καλαμά και Αχέροντα και στην ενδοχώρα οι κοιλάδες των ίδιων ποταμών και των παραποτάμων τους καλύπτουν μόλις το 5% της συνολικής έκτασης του νομού. Παρόλο που μεγάλο μέρος των ακτών είναι απότομες, πολλοί μικροί κόλποι εναλλάσσονται με μεγαλύτερους, αποτελώντας το προγεφύρωμα της Ελλάδας προς την Ιταλία (*"πρόκειται της Ελλάδος προς την Ιταλία", Πολύβιος*) χαρίζοντάς της δίκαια το χαρακτηρισμό *"ευλίμενος Θεσπρωτία"* που διέσωσε η αρχαία γραπτή παράδοση. Στα παράλια και στη χαμηλή ζώνη του

εσωτερικού το κλίμα είναι μεσογειακό, με ήπιους χειμώνες και θερμά καλοκαίρια, ενώ στην ημιορεινή και ορεινή ενδοχώρα το κλίμα γίνεται ηπειρωτικό. Η Θεσπρωτία ανήκει στη ζώνη της μεσογειακής χλωρίδας, με εξαίρεση τα υψηλότερα βουνά, όπου επικρατεί βλάστηση της Κεντρικής Ευρώπης.

Η οικονομία της περιοχής βασίζεται, κατά κύριο λόγο, στην αγροτική παραγωγή. Στις πεδινές εκτάσεις στις εκβολές του Καλαμά και του Αχέροντα καλλιεργούνται εσπεριδοειδή, καλαμπόκι, τριφύλλι, ρύζι και ακτινίδια. Από τα πλούσια σε νερά ποτάμια της Θεσπρωτίας, Καλαμά και Αχέροντα, αρδεύεται το σύνολο σχεδόν των παραποτάμιων πεδινών εκτάσεων. Στα παράλια και στις χαμηλές κοιλάδες της ενδοχώρας ευδοκίμει η ελιά. Στα παραποτάμια λιβάδια και στα ορεινά βοσκοτόπια αναπτύσσεται η κτηνοτροφία των αιγοπροβάτων και των βοοειδών, γνωστών ήδη από την αρχαία φιλολογική παράδοση. Υπάρχουν επίσης αξιόλογες βιοτεχνίες και ελάχιστες μικρού μεγέθους βιομηχανίες, ενώ μεγάλη ανάπτυξη παρουσιάζουν τα τελευταία χρόνια ο τουρισμός, το εμπόριο και οι μεταφορές, απασχολώντας το 1/3 του ενεργού πληθυσμού του Νομού.

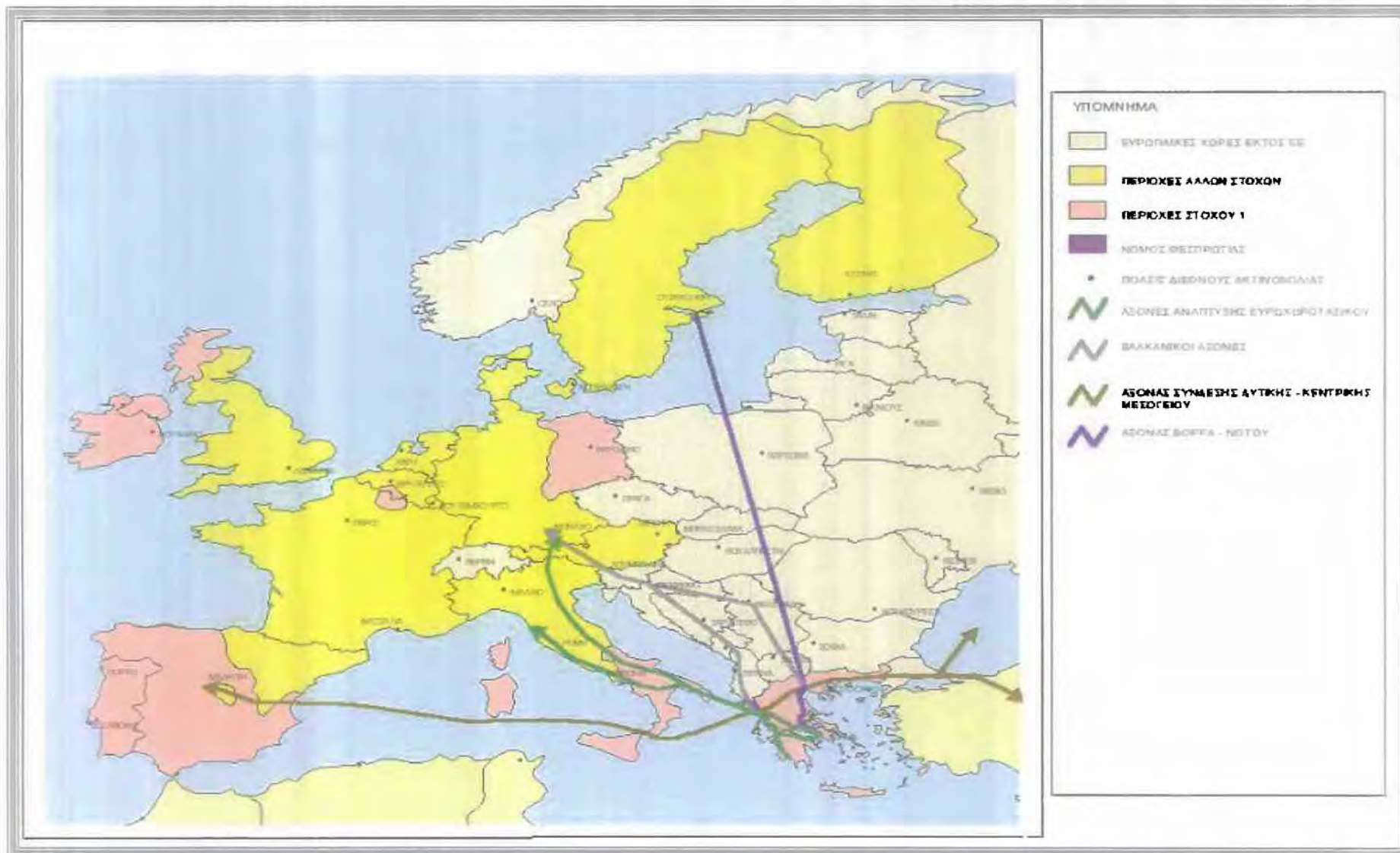
Η Ηγουμενίτσα αποτελεί ιδιαίτερα σημαντική θαλάσσια πύλη εισόδου στην ελληνική επικράτεια. Η προνομιακή αυτή θέση της θα αναβαθμιστεί με την ολοκλήρωση της επέκτασης του λιμανιού της και τη λειτουργία της Εγνατίας Οδού, αναδεικνύοντας την πρωτεύουσα της Θεσπρωτίας σε ένα από τα κυριότερα διαμετακομιστικά κέντρα της ενιαίας Ευρώπης, αναπτύσσοντας ένα ρόλο βασικής μεταφορικής πύλης της Ελλάδας προς την Δυτική και Κεντρική Ευρώπη αλλά και ένα ρόλο πύλης προς την Αλβανία και την Δυτική Βαλκανική, η οποία μετά από πολύ μακρά περίοδο απομόνωσης μπορεί να εξελιχθεί σε οικονομική ενδοχώρα της Περιφέρειας. Ο ρόλος αυτός δημιουργεί ιδιαίτερα θετικές προοπτικές οικονομικής ανάπτυξης για τον Νομό και μπορεί να τον καταστήσει σημαντικό περιφερειακό παράγοντα οικονομικής ανάπτυξης με πολλαπλασιαστικές θετικές επιπτώσεις για το σύνολο της Περιφέρειας Ηπείρου.

Στον χάρτη 1.3 παρουσιάζεται η θέση του Νομού Θεσπρωτίας στον ευρωπαϊκό χώρο. Ως "πύλη" προς την νότια και κεντρική Ευρώπη, η Θεσπρωτία αποτελεί κόμβο του άξονα Ανατολής – Δύσης, ο οποίος ενώνει με συνδυασμένο σύστημα μεταφορών το νοτιοδυτικό άκρο της Ευρώπης (Ισπανία) με την Ασία και τον Εύξεινο Πόντο μέσω Κωνσταντινούπολης. Επίσης αποτελεί κόμβο του διπλού Βόρειο-Δυτικού άξονα, ο οποίος υποδηλώνει ένα διπλό διάδρομο ανάπτυξης, με αφετηρία την Πελοπόννησο και κατάληξη το Μόναχο, διατρέχοντας την ενδοχώρα της Αδριατικής από Ανατολάς και Δυσμάς. Ο δυτικός κλάδος του άξονα αυτού, ο οποίος διέρχεται από την Ιταλία, προτείνεται και από το Ευρωχωροταξικό ως βασικός αναπτυξιακός άξονας.

Στον εθνικό χώρο, η Θεσπρωτία αποτελεί κομβικό σημείο συνάντησης αφενός του νέου Δυτικού Άξονα ο οποίος διατρέχει τη Δυτική Ακτή από Νότο προς Βορρά και φθάνει στη Θεσπρωτία μέσω της παρα-Ιόνιας οδού, και αφετέρου της Εγνατίας οδού, η οποία διατρέχει την χώρα από Δυσμάς προς Ανατολάς με απόληξη την Αλεξανδρούπολη.

Η Θεσπρωτία αποτελεί επίσης, όπως ήδη έχει αναφερθεί, "πύλη" της χώρας τόσο προς τις άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσο και προς τις άλλες Βαλκανικές χώρες, μέσω της παρα-Αδριατικής ζώνης της Αλβανίας και Γιουγκοσλαβίας.

Χάρτης 1.3: Θέση του Νομού Θεσπρωτίας στον ευρύτερο ευρωπαϊκό χώρο

Πηγή: Χωροταξικό Σχέδιο Περιφέρειας Ηπείρου

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ

2.1 Καταγραφή των δημογραφικών χαρακτηριστικών του Νομού Θεσπρωτίας

2.1.1 Εισαγωγή

Ο Νομός Θεσπρωτίας βρίσκεται στο δυτικό τμήμα της Περιφέρειας Ηπείρου και έχει πληθυσμό 46.091 κατοίκους (απογραφή ΕΣΥΕ, 2001), μέγεθος το οποίο τον καθιστά έναν από τους μικρότερους νομούς της Ελλάδας (46^{ος} σε σύνολο 50 Νομών), καταλαμβάνοντας το 0,4% του πληθυσμού της χώρας. Επίσης, αποτελεί τον μικρότερο από άποψη πληθυσμού Νομό της Περιφέρειας Ηπείρου (13,03%).

Στο οικιστικό δίκτυο του Νομού είναι σαφής η κυριαρχία του αστικού κέντρου της Ηγουμενίτσας, το οποίο συγκεντρώνει το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού αλλά και των οικονομικών δραστηριοτήτων, ενώ παράλληλα αποτελεί το μεγαλύτερο λιμάνι της χώρας στη βορειοδυτική Ελλάδα και μια ιδιαίτερα σημαντική θαλάσσια πύλη εισόδου στην ελληνική επικράτεια. Ο Νομός διασχίζεται από την Εγνατία Οδό, η ολοκλήρωση της οποίας αναμένεται να αναδείξει την πρωτεύουσα του Νομού σε ένα από τα κυριότερα διαμετακομιστικά κέντρα του Ενιαίου Ευρωπαϊκού Χώρου. Παρόλο που η ύπαρξη και η αναβάθμιση του λιμένα όσο και η ολοκλήρωση της Εγνατίας Οδού αναμένεται να βελτιώσουν την προσπελασιμότητα του Νομού, η απουσία σιδηροδρομικής και αεροπορικής υποδομής μπορούν να αποτελέσουν ανασταλτικό αναπτυξιακό παράγοντα για την περιοχή. Αντίστοιχα προβλήματα σύνδεσης υπάρχουν και σε ενδονομαρχιακό επίπεδο.

Ο Νομός Θεσπρωτίας, παρά τα θετικά του γνωρίσματα, θεωρείται μια από τις λιγότερο ανεπτυγμένες περιοχές της Ελλάδας, με μεγάλο βαθμό προβληματικότητας, πληθυσμιακή διασπορά, δυσμενείς γεωμορφολογικές συνθήκες, χαμηλά επίπεδα υποδομών και χαμηλό βαθμό

αξιοποίησης των πλουτοπαραγωγικών πόρων που υπάρχουν στην περιοχή. Όλη αυτή η σφαιρικότητα της υποβάθμισης, οι περιορισμένες επενδυτικές δραστηριότητες, η υποαπασχόληση και οι ανισότητες, υπήρξαν οι κύριοι υπεύθυνοι για ένα μεγάλο ρεύμα μετανάστευσης, που μόνο τελευταία φάνηκε να αρχίζει να αναστρέφεται.

Η παρούσα διαγνωστική μελέτη καταγράφει και αναλύει τα δημογραφικά και μορφωτικά χαρακτηριστικά του Νομού Θεσπρωτίας και την εξέλιξη τους διαχρονικά. Η συγκεκριμένη αυτή καταγραφή, τόσο της υφιστάμενης κατάστασης όσο και των τάσεων της, σε πληθυσμιακό αλλά και εκπαιδευτικό επίπεδο, δίνει τη δυνατότητα να προσδιοριστεί η σχετική θέση του Νομού σε σύγκριση με τους υπόλοιπους ηπειρωτικούς νομούς, την περιφέρεια ηπείρου και τη χώρα. Τα πορίσματα της μελέτης πρόκειται να αποτελέσουν πολύτιμο οδηγό για τη χάραξη των απαιτούμενων δημογραφικών και εκπαιδευτικών πολιτικών με σκοπό την ενίσχυση των αναπτυξιακών προοπτικών του Νομού Θεσπρωτίας.

2.1.2 Ευρύτερη ανάλυση πληθυσμού

Ο Νομός Θεσπρωτίας αποτελεί τον μικρότερο νομό της Περιφέρειας Ηπείρου. Συγκεκριμένα, (Πίνακας 2.1), το μεγαλύτερο ποσοστό συγκεντρώνεται στο νομό Ιωαννίνων με πληθυσμό 170.239 κατοίκους, που αντιτοιχεί σε 48,11% του συνολικού πληθυσμού της Περιφέρειας, ακολουθεί ο νομός Άρτας με πληθυσμό 78.134 κατοίκους (22,08%), ο νομός Πρέβεζας με 59.536 κατοίκους (16,83%) και ο Νομός Θεσπρωτίας με 46.091 κατοίκους (13,03%). Η πυκνότητα του Νομού είναι επίσης η μικρότερη σε σχέση με τους υπόλοιπους νομούς της Περιφέρειας, με 28,4 κατοίκους/km² (Πίνακας 2.1 Παραρτήματος), ποσοστό το οποίο τον καθιστά 44^ο σε μέγεθος στο σύνολο των 52 νομών της χώρας. Η ίδια η πυκνότητα της Περιφέρειας είναι πολύ μικρή σε σχέση με την αντίστοιχη της χώρας (38,7 έναντι 83,1 κατ./ km²), γεγονός που την καθιστά μια από τις πιο αραιοκατοικημένες περιφέρειες της Ελλάδας.

Τα τελευταία χρόνια (1971 – 2001) παρατηρείται ελαφριά μείωση του ποσοστού συμμετοχής του Νομού στον πληθυσμό της χώρας, με παράλληλη μείωση του αντίστοιχου ποσοστού τόσο της Περιφέρειας Ηπείρου όσο και των υπολοίπων νομών αυτής, με εξαίρεση τα Ιωάννινα (Πίνακας 2.2).

Ο Νομός Θεσπρωτίας, παρά το μικρό ποσοστό συμμετοχής του στον συνολικό πληθυσμό της χώρας και την μικρή του πυκνότητα, κατά την τελευταία εικοσαετία (1981-2001) παρουσίασε σημαντική αύξηση του πληθυσμού του, με μια πληθυσμιακή δυναμική την δεκαετία 1981 – 1991 της τάξεως του 7% (Πίνακας 2.2 Παραρτήματος) και με μικρότερους ρυθμούς αύξησης της

τάξεως του 4,3% τη δεκαετία 1991-2001. Την ίδια περίοδο, αύξηση του πληθυσμού είχανε και οι υπόλοιποι νομοί της Περιφέρειας, πλην της Άρτας.

Πίνακας 2.1: Διαχρονική εξέλιξη του πραγματικού πληθυσμού της Περιφέρειας Ηπείρου και των νομών αυτής και ποσοστιαία μεταβολή του πληθυσμού ανα δεκαετία την περίοδο 1971 - 2001

Γεωγραφική Ενότητα	Πραγματικός Πληθυσμός				Μεταβολή %			Μέσος ετήσιος ρυθμός μεταβολής(Γ‰)	
	1971	1981	1991	2001	1971-1981	1981-1991	1991-2001	1981-1991	1991-2001
Ελλάδα	8.768.641	9.740.417	10.259.900	10.964.020	11,08	5,33	6,86	0,53	0,69
Περ. Ηπείρου	310.334	324.541	339.728	353.820	4,58	4,68	4,15	0,47	0,41
Ν.Άρτας	78.376	80.044	78.719	78.134	2,13	-1,66	-0,74	-0,17	-0,07
Ν.Θεσπρωτίας	40.684	41.278	44.188	46.091	1,46	7,05	4,31	0,7	0,43
Ν.Ιωαννίνων	134.688	147.304	158.193	170.239	9,37	7,39	7,61	0,74	0,76
Ν.Πρεβέζης	56.586	55.915	58.628	59.356	-1,19	4,85	1,24	0,49	0,12

Πηγή: ΕΣΥΕ, επεξεργασία μελετητή

Τις δυο προγενέστερες δεκαετίες, την πρώτη δηλαδή εικοσαετία της μεταπολεμικής περιόδου, ο πληθυσμός του Νομού Θεσπρωτίας αυξάνεται την περίοδο 1951-1961 με ταχύτερους ρυθμούς έναντι της Περιφέρειας Ηπείρου, αλλά την επόμενη δεκαετία 1961 - 1971 μειώνεται με πολύ ταχύτερους ρυθμούς, λόγω της εμφάνισης έντονου εξωτερικού μεταναστευτικού ρεύματος στο Νομό, τόσο προς την υπόλοιπη χώρα όσο και προς το εξωτερικό και κυρίως τη δυτική Γερμανία.

Τη δεκαετία 1971 – 1981 έχουμε την εμφάνιση παλλινόστησης στο νομό, δηλαδή της επανόδου, του επαναπατρισμού πληθυσμού ο οποίος αναζήτησε μια καλύτερη τύχη εκτός Νομού την προηγούμενη δεκαετία. Η τάση αυτή συνάδει με το γενικότερο φαινόμενο επιστροφής μεταναστευτικού πληθυσμού στην Ελλάδα, καθώς από το 1975 το μεταναστευτικό ισοζύγιο διαμορφώνεται στα νεότερα χρόνια της Ελλάδας για πρώτη φορά θετικό. Σαν αποτέλεσμα του φαινομένου αυτού έχουμε αύξηση του πληθυσμού στο Νομό, η οποία ωστόσο δεν είναι ιδιαίτερα σημαντική σε σχέση με την αντίστοιχη τόσο της Περιφέρειας όσο και της υπόλοιπης χώρας.

Συγκεκριμένα, τη δεκαετία 1971-1981 ο Νομός Θεσπρωτίας υστερεί σημαντικά σε σύγκριση με την Περιφέρεια και την χώρα (Πίνακας 2.2 Παραρτήματος, διάγραμμα 2.1) ως προς τον ρυθμό αύξησης του πληθυσμού (1,4% έναντι 4,6% της Περιφέρειας και έναντι 11% της Χώρας). Σε συνδιασμό με το υψηλότερο μεταναστευτικό ρεύμα που διέφυγε όπως είδαμε την δεκαετία 1961 –

1971 σε σχέση τόσο με την Περιφέρεια όσο και τη χώρα (Πίνακας 2.2 Παραρτήματος), παρατηρούμε ότι στο Νομό είχαμε μικρότερο μέγεθος παλλινόστησης τη δεκαετία αυτή σε σχέση με την Περιφέρεια και τη χώρα.

Την επόμενη ωστόσο δεκαετία (1981-1991) η πληθυσμιακή μεταβολή του Νομού αποκτά ιδιαίτερη δυναμική καθώς προηγείται και μάλιστα σημαντικά τόσο της Περιφέρειας όσο και της χώρας (7% έναντι 4,6% της Περιφέρειας και 5,3% της χώρας). Αυτή η δυναμική αλλάζει την περίοδο 1991 - 2001, διατηρώντας υψηλότερο ρυθμό αύξησης του πληθυσμού από την Περιφέρεια (4,3% έναντι 4% της Περιφέρειας), αλλά χαμηλότερο από τη χώρα (6,8%). Για την ακρίβεια ο Νομός τη δεκαετία 1991 - 2001 παρουσιάζει ρυθμό πληθυσμιακής αύξησης κάτω από τον μισό αντίστοιχο της χώρας. Στην αύξηση αυτή θα πρέπει να λάβουμε υπόψιν το πρώτο κύμα προσφύγων - οικονομικών μεταναστών από τις γειτονικές βαλκανικές και τις ανατολικές χώρες το 1986 - 1990 και τέλος το δεύτερο μαζικό κύμα οικονομικών μεταναστών που κατέφυγαν στην χώρα μας στην διάρκεια της δεκαετίας 1991-2000. Όπως φαίνεται, το φαινόμενο αυτό επηρέασε λιγότερο το Νομό αλλά και την ευρύτερη Περιφέρεια Ηπείρου σε σχέση με τη χώρα, παρά την γειτνίαση του με τις χώρες της βαλκανικής και ιδιαίτερα την Αλβανία.

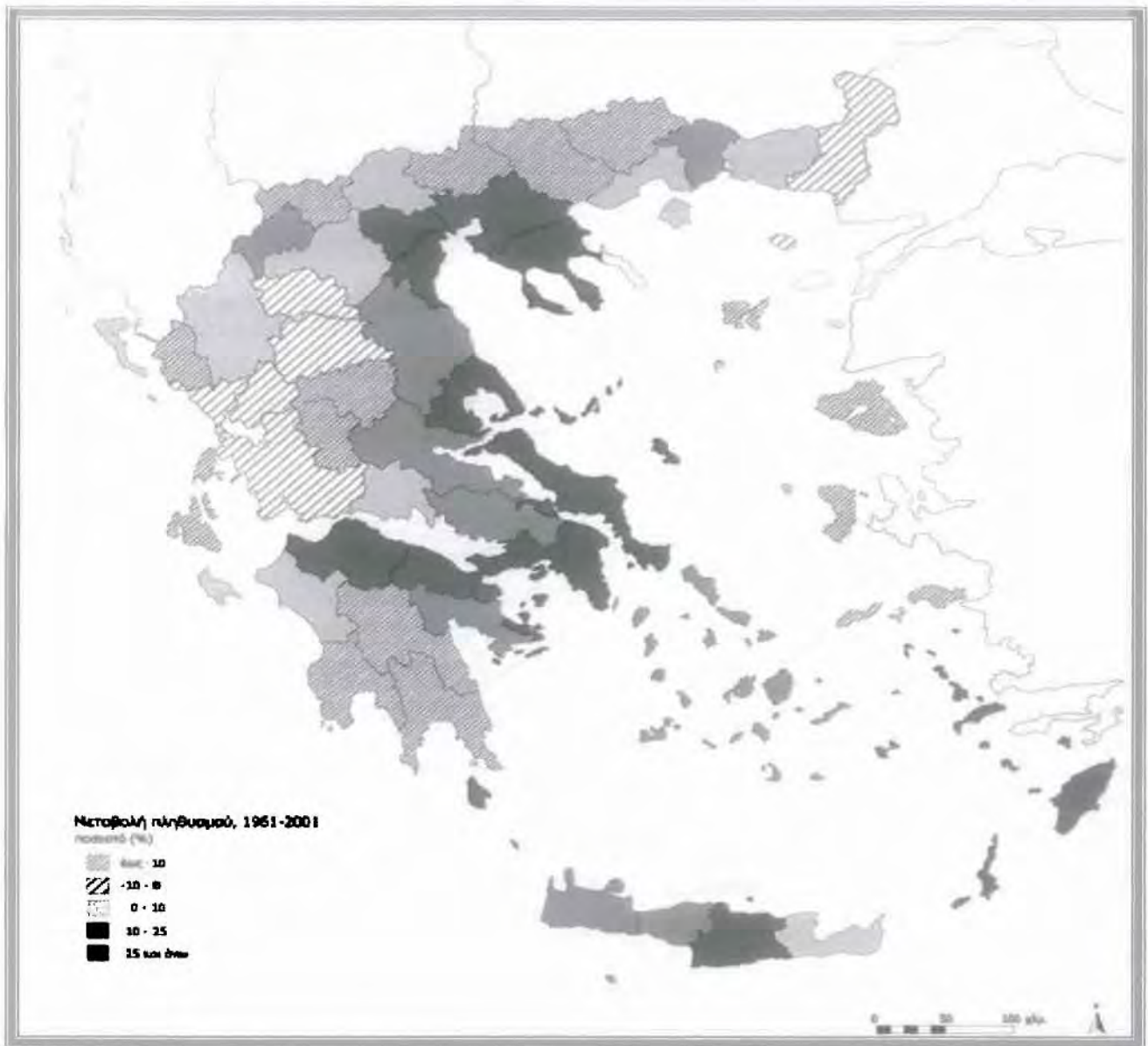
Διάγραμμα 2.1: Ποσοστιαία μεταβολή πληθυσμού (%) κατά γεωγραφικό διαμμέρισμα τις δεκαετίες 1971 - 2001

Πηγή: ΕΣΥΕ, επεξεργασία μελετητή

Στον χάρτη 2.1 που ακολουθεί βλέπουμε την συνολική μεταβολή του πληθυσμού την περίοδο 1961 - 2001 στο σύνολο της ελληνικής επικράτειας ανα νομό. Ο Νομός Θεσπρωτίας ανήκει στο σύνολο των νομών της χώρας με το χαμηλότερο ποσοστό μεταβολής πληθυσμού (έως -10%).

Χάρτης 2.1: Μεταβολή πληθυσμού 1961-2001

Πηγή: Γ. Πετράκος, Γ. Ψυχάρης, Περιφερειακή Ανάπτυξη στην Ελλάδα

Σε αυτό το σημείο πρέπει να αναφέρουμε ότι τα επίσημα πληθυσμιακά στοιχεία της ΕΣΥΕ του 1981 και του 1991 φαίνεται ότι απέχουν από την πραγματική κατάσταση, λόγω του ότι ο πληθυσμός ορισμένων περιοχών, κυρίως αγροτικών, που αποτυπώνεται στις απογραφές αυτές δεν δείχνει τον πραγματικό αριθμό των κατοίκων αυτών, καθώς πολλοί από αυτούς ήτο την περίοδο της απογραφής εγκατεστημένοι εκτός Νομού ή στην πόλη της Ηγουμενίτσας και απλώς έρχοντο να απογραφούνε στον τόπο καταγωγής τους. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα την υπερεκτίμηση του συνολικού πληθυσμού του Νομού, καθώς και την υποεκτίμηση του πληθυσμού της Ηγουμενίτσας που είναι η πρωτεύουσα του Νομού, αλλά και των κύριων ημιαστικών κέντρων του. Ενδείξεις για το φαινόμενο αυτό αποτελούν οι αυξήσεις του πληθυσμού των ορεινών και των αγροτικών

περιοχών μεταξύ 1971, 1981 και 1991, οι οποίες σε ορισμένους οικισμούς κινούνται μεταξύ 50% και 100%, όπως βλέπουμε στον Πίνακα 2.3 του Παραρτήματος.

Ωστόσο, αν και σε απόλυτα μεγέθη ο πληθυσμός του Νομού μπορεί να έχει υπερεκτιμηθεί μέχρι και το 1991 από τις απογραφές της ΕΣΥΕ, η ανοδική τάση που παρατηρείται από το 1981 και μετά οπωσδήποτε ανταποκρίνεται σε πραγματική αύξηση του πληθυσμού του Νομού με ιδιαίτερη πληθυσμιακή δυναμική να αναπτύσσεται στην παραλιακή του ζώνη (στην Κοινότητα Πέρδικα, τον Δήμο Συβότων και στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου Ηγουμενίτσας).

Το 2001, ο Νομός Θεσπρωτίας βρίσκεται 45^{ος} σε ποσοστό συμμετοχής πληθυσμού στον συνολικό πληθυσμό της χώρας, 44^{ος} σε πυκνότητα, 37^{ος} σε ποσοστό μεταβολής πληθυσμού από το 1961 έως το 2001 και 30^{ος} σε ποσοστό μεταβολής από το 1991 έως το 2001.

Στο παρακάτω διάγραμμα βλέπουμε την εκτίμηση της ICAP για τη γεωγραφική κατανομή του πληθυσμού της Περιφέρειας Ηπείρου. Βάση της εκτίμησης αυτής, το ποσοστό συμμετοχής του πληθυσμού του Νομού Θεσπρωτίας στην Περιφέρεια Ηπείρου θα μειωθεί το 2006 από 13% σε 12,4%. Αύξηση του ποσοστού συμμετοχής θα έχει βάσει της εκτίμησης αυτής μόνον ο νομός Ιωαννίνων (από 48,1% σε 50,2%), .

Όσον αφορά την κατανομή του πληθυσμού (Πίνακας 2.6), διαπιστώνεται ότι ο Νομός Θεσπρωτίας, με βάση τον πραγματικό του πληθυσμό, έχει χαμηλότερο ποσοστό αστικού πληθυσμού από αυτόν της χώρας (31,05% έναντι 72,79%) και υψηλότερο ποσοστό αγροτικού πληθυσμού από αυτή (68,95% έναντι 27,21%), αποτελώντας τον κατ' εξοχήν αγροτικό Νομό της Περιφέρειας με βάση την αστικότητα του πληθυσμού. Ο νομός Ιωαννίνων είναι, μαζί με το νομό Πρεβέζης, οι πιο αστικοποιημένοι νομοί της Περιφέρειας.

Παρατηρώντας γενικά την κατανομή του πληθυσμού της Περιφέρειας Ηπείρου διαπιστώνουμε ότι πρόκειται για μια κατ' εξοχήν αγροτική περιφέρεια (58,01% αγροτικός πληθυσμός) με αργούς ρυθμούς αστικοποίησης. Ωστόσο, ο νομός Ιωαννίνων αποτελεί μια πιο αστικοποιημένη χωρική ενότητα λόγω κυρίως της λειτουργίας της πόλης των Ιωαννίνων ως πόλου ανάπτυξης της Περιφέρειας.

Πίνακας 2.2: Αστικότητα Πληθυσμού 2001 (Πραγματικός Πληθυσμός)

Γεωγραφική Ενότητα	Αστικός	(%)	Αγροτικός	(%)	Σύνολο
Ελλάδα	7.980.414	72,79	2.983.606	27,21	10.964.020

■ Ηπειρος	148.552	41,99	205.268	58,01	353.820
■ Ν. Αρτίας	26.206	33,54	51.928	66,46	78.134
■ Ν. Θεσπρωτίας	14.310	31,05	31.781	68,95	46.091
■ Ν. Ιωαννίνων	79.186	46,51	91.053	53,49	170.239
■ Ν. Πρέβεζας	28.850	48,61	30.506	51,39	59.356

Πηγή: ΕΣΥΕ, 2001, Ιδία Επεξεργασία

Την καλοκαιρινή περίοδο όλοι οι δήμοι και οι κοινότητες του Νομού Θεσπρωτίας έχουνε πληθυσμό μεγαλύτερο και σε ορισμένες περιπτώσεις σημαντικά μεγαλύτερο έναντι της χειμερινής περιόδου, στον οποίο προφανώς συνυπολογίζονται και οι παραθεριστές. Συνολικά, ο πληθυσμός του Νομού πλην του Δήμου Ηγουμενίτσας υπολογίζεται κατά την καλοκαιρινή περίοδο να φτάνει τους 60.000 κατοίκους.

2.1.3 Ανάλυση της ηλικιακής διάρθρωσης του πληθυσμού

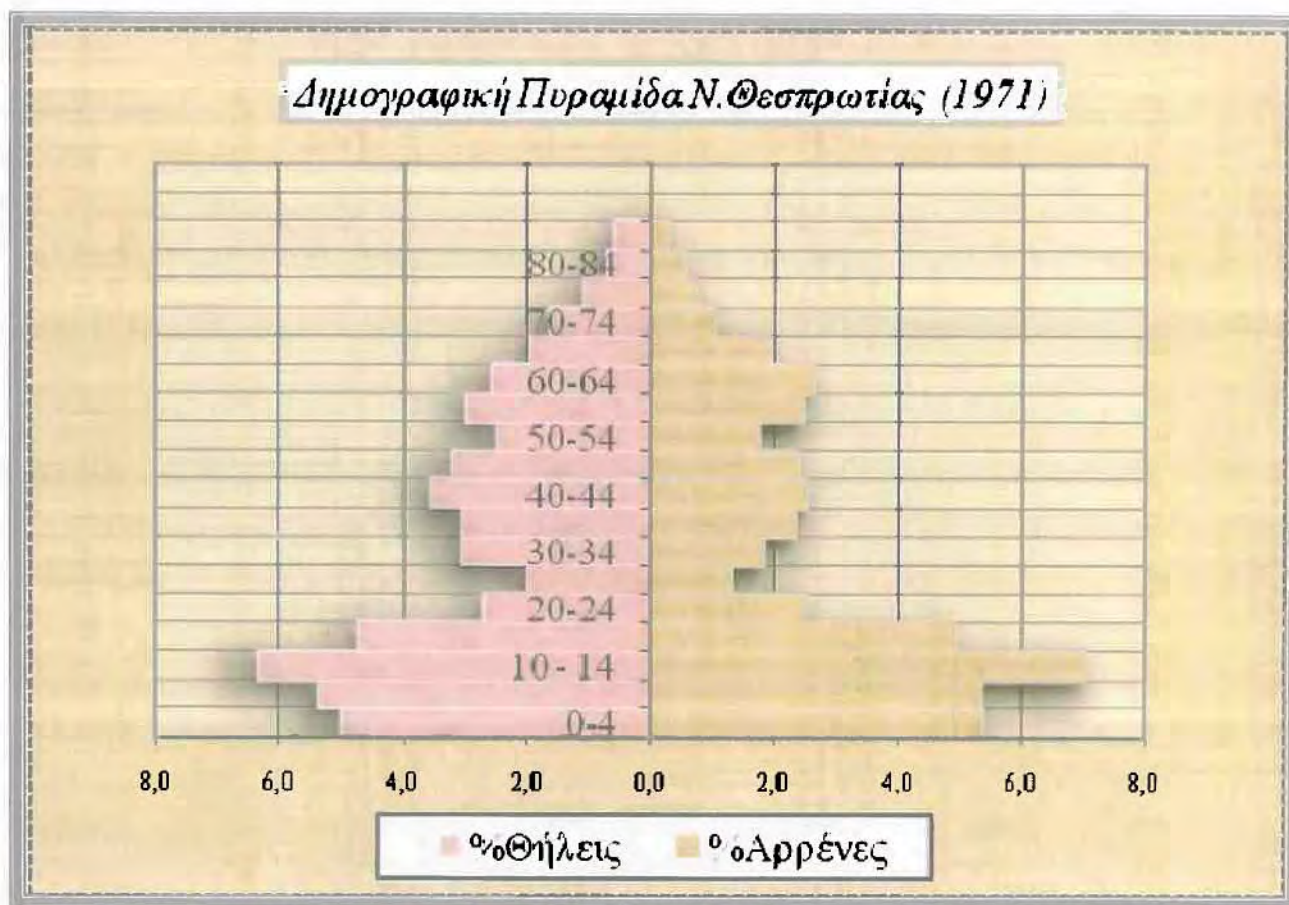
Ο πληθυσμός του Νομού Θεσπρωτίας βάσει των απογραφών του πληθυσμού κατά ηλικιακές ομάδες τις δεκαετίες από το 1971 έως και το 2001, προκύπτει σημαντικά γηρασμένος (Πίνακες 2.4 και 2.5 Παραρτήματος, Διάγραμμα 2.2 Παραρτήματος).

Μεταξύ 1971-2001 η θέση του Νομού έναντι τόσο της Περιφέρειας όσο και του συνόλου της χώρας χειροτερεύει. Το ποσοστό πληθυσμού ηλικίας άνω των 65 ετών στο Νομό αυξάνεται από 11,3 % το 1971 (έναντι 11,2% για την Περιφέρεια και τη χώρα), σε 16,3% το 1981, σε 16,5% το 1991, (έναντι 16,0% για την Περιφέρεια και 13,7% για τη χώρα) και σε 20,1% το 2001 (έναντι 20% για την Περιφέρεια και 17% για την χώρα). Αντίστοιχα, αυξανόμενο είναι και το ποσοστό του πληθυσμού που βρίσκεται στην παραγωγική ηλικία, δηλαδή του πληθυσμού με ηλικία από 15-64 έτη, με ποσοστιαία μεταβολή από 51,8% το 1971, σε 56,5% το 1981, σε 63,1 % το 1991 και σε 64,7% το 2001.

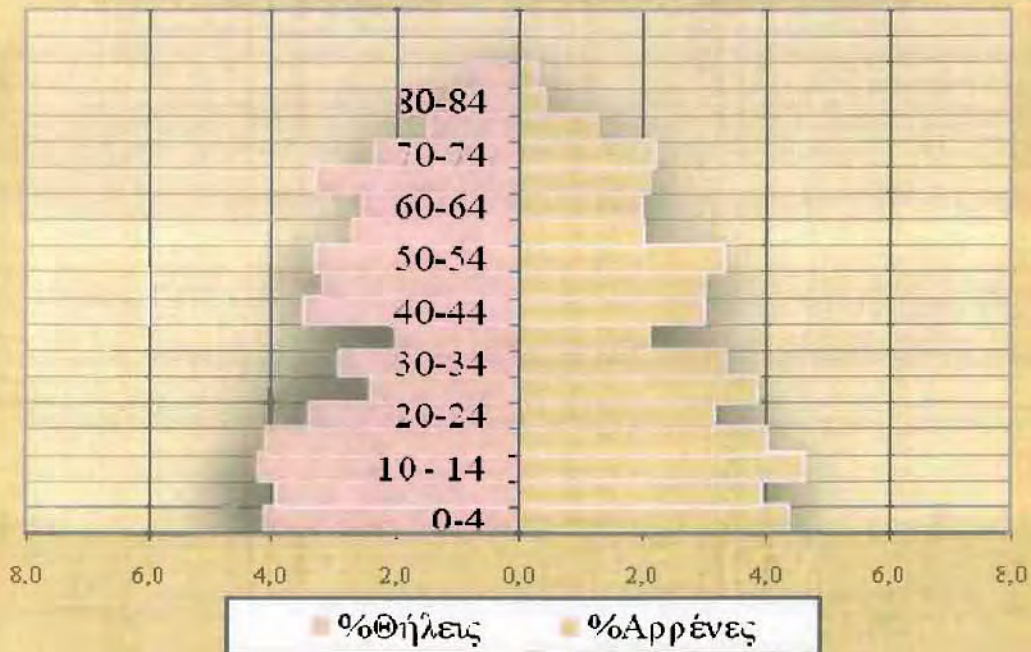
Από την άλλη, μειώνεται πολύ το ποσοστό πληθυσμού ηλικίας έως 14 ετών στο Νομό. Συγκεκριμένα, από 36,9% το 1971 (έναντι 29,1% για την Περιφέρεια και 24,9% για την χώρα) πηγαίνουμε σε ένα ποσοστό της τάξεως του 27,2% το 1981, σε 20,4% το 1991 (έναντι 19,2% για την Περιφέρεια και για τη χώρα) και σε 15,2% το 2001 (έναντι 14% για την Περιφέρεια και 15% για την χώρα).

Τα παραπάνω στοιχεία γίνονται πιο εύκολα αντιληπτά μέσω των δημογραφικών πυραμίδων που ακολουθούν:

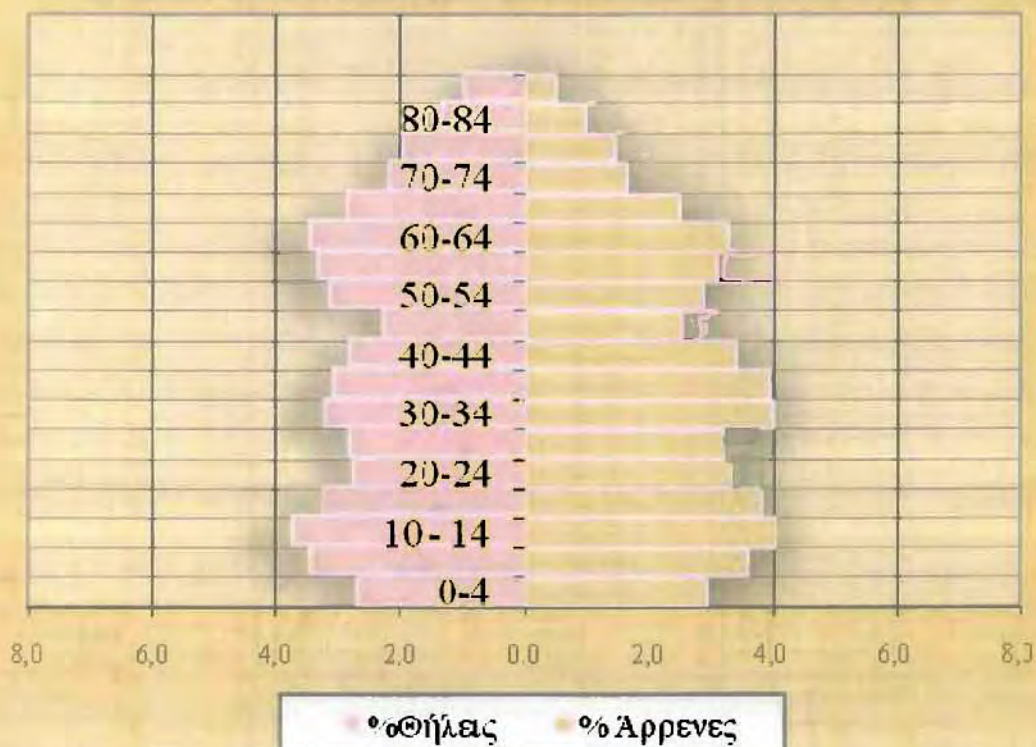
Διάγραμμα 2.2. Δημογραφικές πυραμίδες Ν. Θεσπρωτίας (1971 – 2001)

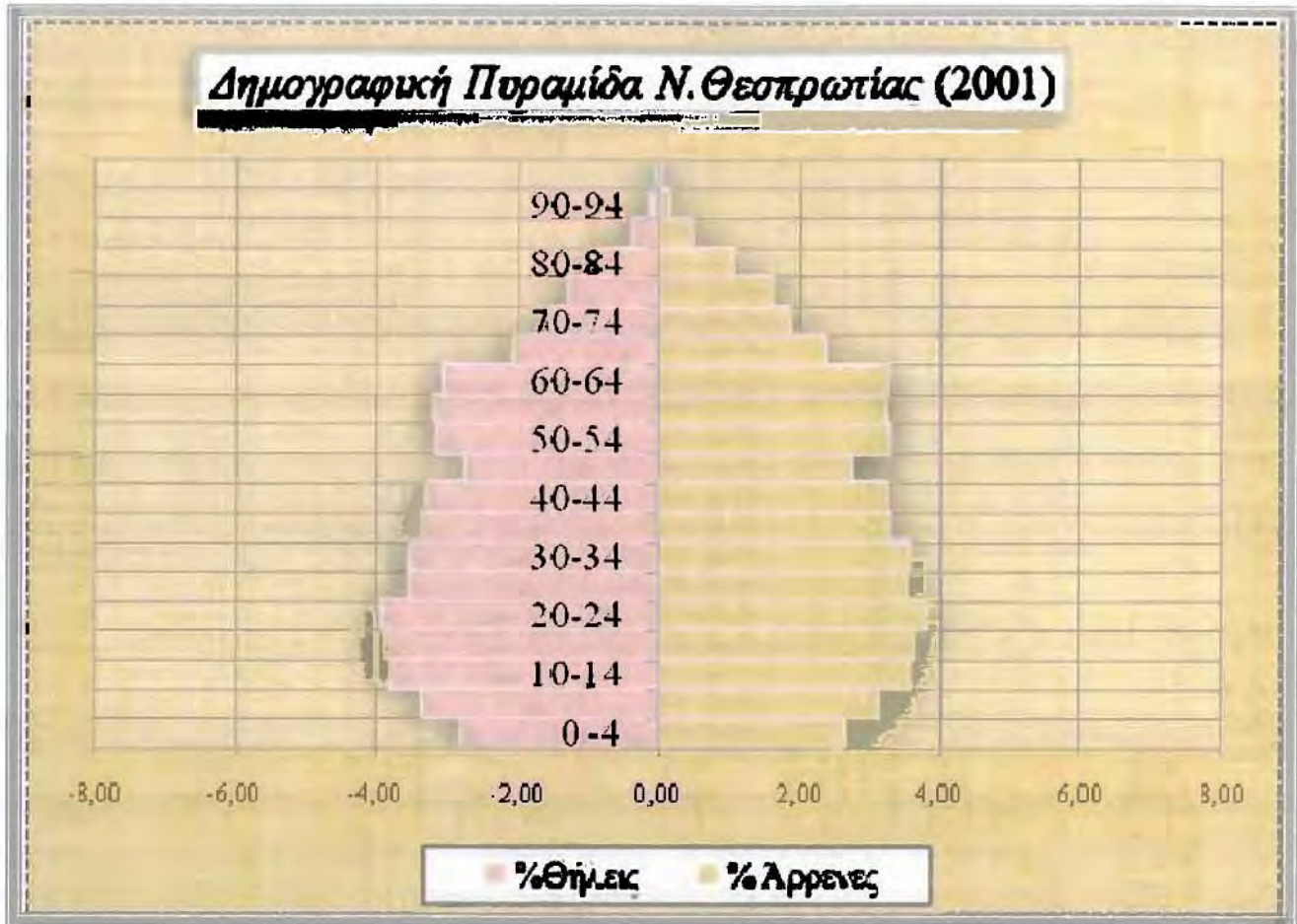

Δημογραφική Πυραμίδα Ν. Θεσπρωτίας (1981)

Δημογραφική Πυραμίδα Ν. Θεσπρωτίας (1991)

Πηγή: ΕΣΥΕ, επεξεργασία μελετητή

Μελετώντας τις δημογραφικές πυραμίδες του Νομού για τις δεκαετίες από το 1971 έως το 2001, βλέπουμε πως έχουμε την παρουσία των τριών φάσεων της δημογραφικής μετάβασης, της μετάβασης δηλαδή από μια κοινωνία «νεανικού πληθυσμού» σε μια κοινωνία «ώριμου» και εν συνεχεία «γεροντικού» πληθυσμού.

Αυτό προκύπτει από το γεγονός ότι από τη δημογραφική πυραμίδα του 1971, η οποία έχει το κλασικό τριγωνικό σχήμα που χαρακτηρίζει συνήθως τις περισσότερες υποανάπτυκτες κοινωνίες, όπου έχουμε την παρουσία αυξημένης γονιμότητας, αλλά και αυξημένης θνησιμότητας στις ώριμες ηλικίες, παίρνουμε σταδιακά σε μια ωοειδούς σχήματος πυραμίδα το 1981 και το 1991 και τελικά καταλήγουμε το 2001 σε μια δημογραφική πυραμίδα σχήματος «σβούρας», η οποία χαρακτηρίζει κυρίως τις σύγχρονες βιομηχανικές κοινωνίες, όπου η πτώση της θνησιμότητας ακολουθείται από μια ταυτόχρονη αύξηση της γονιμότητας. Η εξέλιξη αυτή οφείλεται στη μετάβαση από ένα Νομό όπου τόσο η ευρύτερη κοινωνικοοικονομική (μειωμένη πρόοδος της ιατρικής, της τεχνολογίας κλπ.) και πολιτισμική κατάσταση (θεσμοί, ανάγκη για πολυμελής οικογένειες κλπ.) λειτουργούσαν διαφορετικά, σε ένα στάδιο μετάβασης όπου η διάχυση της τεχνολογικής και της ιατρικής προόδου βοήθησαν μεν στη μείωση της θνησιμότητας, αλλά οι κοινωνικοοικονομικές και πολιτισμικές

« Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης του Νομού Θεσπρωτίας» σελ. 61

συνθήκες έπρεπε να φτάσουνε στο τρίτο στάδιο κυρίως της δεκαετίας (1991 – 2001) για να επιτρέψουνε τη γρήγορη μείωση της γονιμότητας.

Το 2001 ο πληθυσμός των ηλικιακών ομάδων 0 – 14 ετών είναι χαμηλότερος από τον αντίστοιχο των υπόλοιπων προγενέστερων ετών (1971, 1981 και 1991), που συνεπάγεται μικρότερη γονιμότητα το 2001. Από την άλλη είναι υψηλότερος τόσο στις ηλικίες του ενεργού πληθυσμού όσο όμως και στις ηλικίες των 65 και άνω ετών, που συνεπάγεται αυξημένο το 2001 πληθυσμό της ηλικιακής αυτής ομάδας σε σχέση με τις προηγούμενες χρονιές.

Το 1971 και το 1981 παρατηρείται μείωση του πληθυσμού μεταξύ 20 και 40 ετών. Η μείωση αυτή οφείλεται στα έντονα μεταναστευτικά ρεύματα των ατόμων αυτής της ηλικίας τόσο προς τα μεγάλα αστικά κέντρα όσο και προς το εξωτερικό. Όπως προκύπτει από την ηλικιακή πυραμίδα του 1991, η κατάσταση αυτή αντιστρέφεται από το 1981 και μετά με την εμφάνιση παλλινόστησης στο Νομό.

Συμπεραίνουμε επομένως πως τη χρονική περίοδο 1971-2001 έχουμε μια δραματική μεταστροφή της ηλικιακής διάρθρωσης του Νομού, η οποία εκφράζεται κυρίως μέσα από τη μείωση της θνησιμότητας της ηλικιακής ομάδας 65+ στο Νομό (και συνεπώς τη διόγκωση της ηλικιακής αυτής ομάδας) και παράλληλα τη μείωση της γονιμότητας, η οποία έχει σαν συνέπεια την απίσχναση του νεανικού πληθυσμού.

Τη δεκαετία 1991 – 2001 παρατηρούμε ότι ο πληθυσμός των ατόμων ηλικίας 15-54 ετών παραμένει σχεδόν ίδιος, ενώ παράλληλα έχουμε αύξηση της ηλικιακής ομάδας 55-64 κατά 4% σε σχέση με το 1991 με ταυτόχρονη μείωση του πληθυσμού της ηλικιακής ομάδας 0-14 ετών κατά 6%.

2.1.4 Ανάλυση των δεικτών γήρανσης, νεανικότητας και εξάρτησης

Στην παράγραφο αυτή γίνεται ανάλυση των δημογραφικών χαρακτηριστικών του νομού Θεσπρωτίας καθώς και των δήμων του με τη χρήση κάποιων δημογραφικών δεικτών. Οι δείκτες αυτοί είναι:

α) Ο δείκτης γήρανσης του πληθυσμού (Δ.Γ.):

$$\Delta.Γ. = \frac{\text{Πληθυσμός 65 ετών και άνω}}{\text{Συνολικός Πληθυσμός}} \times 100$$

β) Ο δείκτης νεανικότητας του πληθυσμού (Δ.Ν.):

$$\Delta.N. = \frac{\text{Πληθυσμός 0-14 ετών}}{\text{Συνολικός Πληθυσμός}} \times 100$$

γ) Ο δείκτης εξάρτησης του πληθυσμού (Δ.Ε.):

$$\Delta.E. = \frac{\text{Πληθυσμός (0-14 + 65 και άνω)}}{\text{Συνολικός Πληθυσμός}} \times 100$$

Οι τάσεις γήρανσης του πληθυσμού του Νομού επιβεβαιώνονται και από τους δείκτες αυτούς, όπως βλέπουμε στον παρακάτω Πίνακα.

Πίνακας 2.3: Δείκτης γήρανσης και δείκτης εξάρτησης τις δεκαετίες 1971 - 2001

Γεωγραφικό Διαμέρισμα	Δείκτης Γήρανσης				Δείκτης Εξάρτησης			
	1971	1981	1991	2001	1971	1981	1991	2001
Π. Ηπείρου	38,5	57,1	83,4	52,5	67,4	63,0	54,2	66,8
Χώρα	44,8	53,7	71,1	53,6	56,3	57,2	49,1	68,1
Ν. Θεσπρωτίας	30,7	59,8	79,6	54,3	82,7	67,5	57,8	67,9

Πηγή: ΕΣΥΕ, επεξεργασία μελετητή

Ο δείκτης γήρανσης του Νομού, δηλαδή ο λόγος του αριθμού των ατόμων ηλικίας άνω των 65 ετών (ηλικιωμένος πληθυσμός) προς τον αριθμό των ατόμων με ηλικία από 0 έως 14 έτη (παιδιά), αυξάνεται σημαντικά από το 1971 έως το 1991 τόσο για το Νομό Θεσπρωτίας όσο και για την Περιφέρεια Ηπείρου και τη χώρα. Η αύξηση αυτή είναι της τάξης του 159,2% για το Νομό, 116,6% για τη χώρα και 58,7% για την Περιφέρεια. Ωστόσο, τη δεκαετία 1991 – 2001 ο δείκτης μειώνεται και για τις τρεις χωρικές ενότητες κατά 31,7% για το Νομό, κατά 37% για τη χώρα και κατά 24% για την Περιφέρεια. Έτσι το 2001 καταλήγουμε η Περιφέρεια να εμφανίζει έναν δείκτη γήρανσης ελαφρώς χαμηλότερο από τον αντίστοιχο της χώρας, ενώ ο Νομός ελαφρώς υψηλότερο.

Συμμερασματικά, βλέπουμε πως ο δείκτης γήρανσης εμφανίζει αύξηση και για τις τρεις γεωγραφικές ενότητες τα τελευταία χρόνια. Ωστόσο, παρατηρείται μείωση του την τελευταία δεκαετία. Ο Νομός Θεσπρωτίας, αν και εμφανίζει το 1971 το χαμηλότερο δείκτη γήρανσης, το 2001 εμφανίζει τον υψηλότερο, χωρίς όμως να αποκλίνει σημαντικά από τα επίπεδα της Περιφέρειας και της χώρας.

Λίγο διαφορετική είναι η εξέλιξη του δείκτη εξάρτησης, ο οποίος αποκαλύπτει την αναλογία των ατόμων που για δημογραφικούς λόγους (ηλικία) είναι εξαρτώμενα από άτομα τα οποία πρέπει να τα συντηρήσουν με την δραστηριότητά τους. Με άλλα λόγια, ο δείκτης εξάρτησης δείχνει πόσα παιδιά και ηλικιωμένοι (συντηρούμενος πληθυσμός) αντιστοιχούν σε 100 άτομα ενεργού πληθυσμού, δηλαδή είναι ο λόγος του συνολικού αριθμού των ατόμων με ηλικία από 0 έως 14 έτη και από 65 και άνω έτη, προς τον συνολικό αριθμό των ατόμων με ηλικία από 15 έως και 64 έτη.

Ο δείκτης εξάρτησης μειώνεται την τελευταία τριακονταετία τόσο στο Νομό Θεσπρωτίας, όσο και στην Περιφέρεια Ηπείρου αλλά και τη χώρα. Το 1971 απόκλινε σημαντικά ο δείκτης εξάρτησης του Νομού από τον αντίστοιχο της Περιφέρειας και της χώρας, ωστόσο διαχρονικά εμφάνισε μια σταθερή τάση σύγκλισης προς αυτούς, με αποτέλεσμα το 2001 να εμφανίζεται ελάχιστα υψηλότερος (67,9% για το Νομό έναντι 68,1% για την Περιφέρεια και 66,8% για τη χώρα).

Η ταχύτατη γήρανση του πληθυσμού στο νομό μεταπολεμικά θα λέγαμε ότι οφείλεται τόσο στην έντονη μετανάστευση της πρώτης μεταπολεμικής περιόδου (όταν τα άτομα ηλικίας 15-44 ετών αποτελούσαν το 80% του συνόλου των μεταναστών), η οποία συμπίπτει με την απουσία στο νομό του φαινομένου του "baby-boom", όσο και στην αργή μέχρι το 1980, αλλά επιταχυνόμενη την επόμενη δεκαετία πτώση της γονιμότητας και σταθεροποίησή της σε χαμηλά επίπεδα τη δεκαετία του 1990. Παρατηρούμε δηλαδή την τελευταία 30νταετία στο Νομό μια σημαντική συρρίκνωση της διαγενεακής γονιμότητας, των γεννήσεων, της γεννητικότητας (που συνδέεται με την ανακοπή του "baby - boom") και παράλληλα μιαν σημαντική αύξηση του μέσου όρου ζωής.

2.1.4.1 Δείκτης γήρανσης

Ο δείκτης γήρανσης στο Νομό υπερβαίνει το μέσο όρο της χώρας όπως βλέπουμε στον Πίνακα 2.4, γεγονός που επιβεβαιώνει το φαινόμενο γήρανσης του πληθυσμού που προαναφέραμε. Διαχρονικά αυξάνεται, όπως άλλωστε, και ο αντίστοιχος της χώρας. Αυτό οφείλεται κυρίως στην πρόοδο της Ιατρικής Επιστήμης η οποία επιτρέπει την ταχεία μείωση της θνησιμότητας. Ο Νομός είναι

δεύτερος στην κατάταξη (μαζί με το Νομό Ιωαννίνων) για το 1991 πίσω από το Νομό Πρεβέζης, ενώ είναι τρίτος για το 2001. Σε επίπεδο Δήμων, ο Νομός παρουσιάζει ορισμένες διακυμάνσεις καθώς είναι καλύτερος από το μέσο όρο του Νομού σε ορισμένους Δήμους όπως οι Δήμοι Ηγουμενίτσας, Μαργαριτίου, Παραμυθιάς, Παραποτάμου, Σαγιάδας και Φιλιατών και χειρότερος στους υπόλοιπους δήμους και κοινότητες (πλην της κοινότητας Πέρδικας η οποία έχει τον ίδιο δείκτη γήρανσης με το Νομό).

Πίνακας 2.4: Δείκτης γήρανσης πληθυσμού

Γεωγραφική Ενότητα	1991	2001
Ελλάδα	14	17
Ήπειρος	16	20
Ν. Άρτας	17	22
Ν. Θεσπρωτίας	16	20
Ν. Ιωαννίνων	16	19
Ν. Πρεβέζης	14	19
Δήμος Ηγουμενίτσας	11	13
Δήμος Αχέροντα	23	29
Δήμος Μαργαριτίου	14	18
Δήμος Παραμυθιάς	15	17
Δήμος Παραποτάμου	15	19
Δήμος Σαγιάδας	13	18
Δήμος Συβότων	14	19
Δήμος Φιλιατών	15	17
Κοινότητα Πέρδικας	16	20
Κοινότητα Σουλίου	28	34

Πηγή: ΕΣΥΕ, Ιδία Επεξεργασία

2.1.4.2 Δείκτης νεανικότητας

Όπως βλέπουμε στον Πίνακα 2.5, ο δείκτης νεανικότητας του Νομού βρίσκεται στο ίδιο σημείο με αυτόν της χώρας αλλά σε καλύτερη θέση από τους αντιστοιχούς των υπόλοιπων νομών της Περιφέρειας Ηπείρου (μαζί με το νομό Πρέβεζας). Διαχρονικά αυτός ο δείκτης μειώνεται όπως άλλωστε και στη χώρα. Ο Νομός εμφανίζει κάποιες διακυμάνσεις σε επίπεδο δήμων και σε αυτό το

δείκτη. Είναι καλύτερος στους Δήμους Ηγουμενίτσας, Παραποτάμου, Σαγιάδας και Συβότων και χειρότερος στους υπόλοιπους δήμους και κοινότητες (πλην του Δήμου Φιλιατών που εμφανίζει τον ίδιο δείκτη νεανικότητας με το Νομό).

Πίνακας 2.5: Δείκτης νεανικότητας πληθυσμού

Γεωγραφική Ενότητα	1991	2001
Ελλάδα	19	15
Ήπειρος	19	14
Ν. Άρτας	19	14
Ν. Θεσπρωτίας	20	15
Ν. Ιωαννίνων	18	13
Ν. Πρεβέζης	20	15
Δήμος Ηγουμενίτσας	22	18
Δήμος Αχέροντα	17	13
Δήμος Μαργαριτίου	16	12
Δήμος Παραμυθιάς	20	14
Δήμος Παραποτάμου	21	16
Δήμος Σαγιάδας	23	18
Δήμος Συβότων	24	17
Δήμος Φιλιατών	21	15
Κοινότητα Πέρδικας	19	14
Κοινότητα Σουλίου	18	13

Πηγή: ΕΣΥΕ, Ιδία Επεξεργασία

2.1.4.3 Δείκτης εξάρτησης

Ο δείκτης εξάρτησης του Νομού βρίσκεται όπως βλέπουμε στον Πίνακα 2.6 αρκετά πάνω από αυτόν της χώρας αλλά και της Περιφέρειας, ενώ εμφανίζει μια από τις χειρότερες θέσεις (3^{ος} μετά το νομό Άρτας). Επομένως όπως βλέπουμε η απόδοσή του Νομού δεν είναι ικανοποιητική, παρόλο που ο δείκτης αυτός διαχρονικά μειώνεται. Σε επίπεδο Δήμων, ο δείκτης είναι καλύτερος σε ορισμένους Δήμους όπως στους Δήμους Ιωαννίνων, Ανατολής και Περάματος και χειρότερος στους περισσότερους από τους υπόλοιπους Δήμους.

Πίνακας 2.6: Δείκτης εξάρτησης πληθυσμού

Γεωγραφική Ενότητα	1991	2001
Ελλάδα	49	47
Ήπειρος	54	52
Ν. Άρτας	55	56
Ν. Θεσπρωτίας	58	55
Ν. Ιωαννίνων	53	49
Ν. Πρεβέζης	54	53
Δήμος Ηγουμενίτσας	34	30
Δήμος Αχέρωντα	44	37
Δήμος Μαργαριτίου	47	39
Δήμος Παραμυθιάς	44	38
Δήμος Παραποτάμου	46	33
Δήμος Σαγιάδας	33	30
Δήμος Συβότων	48	36
Δήμος Φιλιατών	52	42
Κοινότητα Πέρδικας	38	32
Κοινότητα Σουλίου	43	37

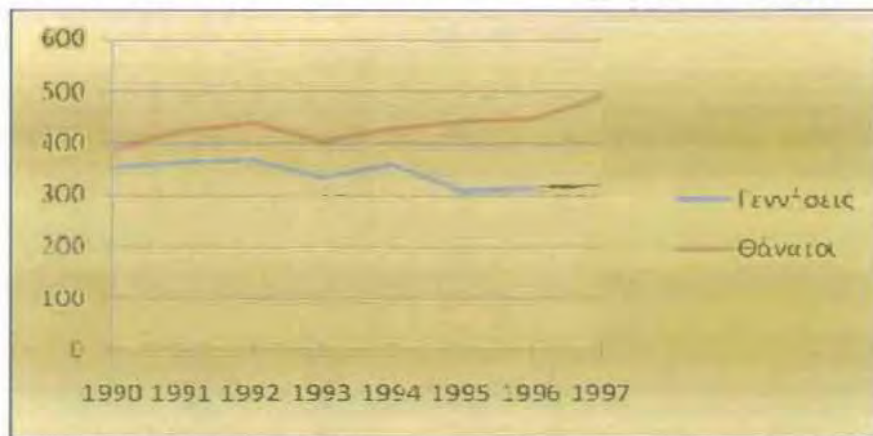
Πηγή: ΕΣΥΕ, Ιδία Επεξεργασία

2.1.5 Ανάλυση της φυσικής κίνησης του νομού και του μεταναστευτικού ρεύματος

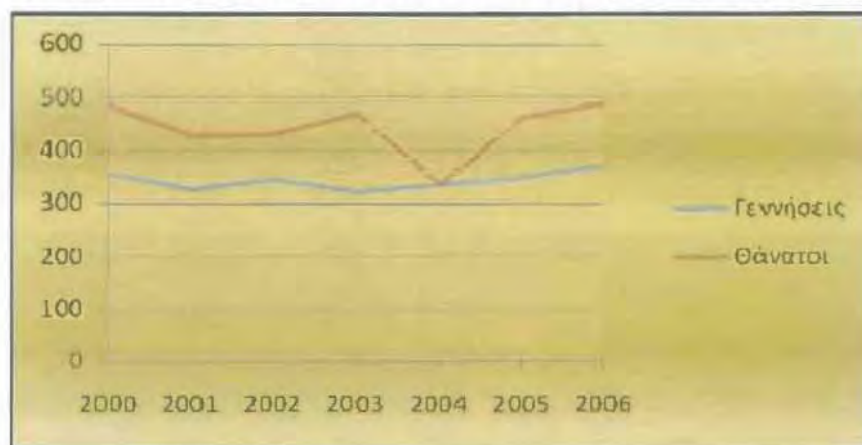
Οι αρνητικές εξελίξεις που παρατηρούνται στην ηλικιακή κατανομή του πληθυσμού του Νομού Θεσπρωτίας αποτυπώνονται και στην εξέλιξη της φυσικής του κίνησης (γεννήσεις μείον θάνατοι), καθώς και της μεταναστευτικής.

Μεταξύ 1971-1991 παρουσιάζεται δραματική μείωση κατά 55,5% στη φυσική αύξηση του πληθυσμού του Νομού. Παρόμοια μείωση παρουσιάζεται την ίδια περίοδο για το σύνολο της χώρας, ενώ για το σύνολο της Περιφέρειας Ηπείρου η μείωση είναι μεγαλύτερη (64,2%). Τη δεκαετία 1991 – 2001 η εικόνα αυτή όχι μόνο δεν αντιστρέφεται, αλλά επιδεινώνεται. Η μείωση αυτή οφείλεται στο χαμηλό αριθμό γεννήσεων που παρατηρείται τις τελευταίες δεκαετίες και στην αύξηση του αριθμού των θανάτων. Η εξέλιξη μεταξύ 1990 - 1997 και 2000 - 2006 αποτυπώνεται στον Πίνακα 2.6 του Παραρτήματος και στο Διάγραμμα 2.3 που ακολουθούν.

Διάγραμμα 2.3: Α.Εξέλιξη Γεννήσεων και Θανάτων στο Ν.Θεσπρωτίας τις χρονιές 1990 – 1997

Β.Εξέλιξη Γεννήσεων και Θανάτων στο Ν.Θεσπρωτίας τις χρονιές 2000 -2006

Γ. Διαφορά Γεννήσεων – Θανάτων τις χρονιές 1990 – 1997 και 2000 – 2006

Πηγή: ΕΣΥΕ, επεξεργασία μελετητή

Παρατηρούμε ανάμεσα στην εφταετία 1990 – 1997 και την εξαετία 2000 – 2006 μίαν αύξηση του αριθμού των θανάτων και μίαν αντίστοιχη μείωση του αριθμού των γεννήσεων, με εξαίρεση την

προσωρινή μείωση των θανάτων μεταξύ 2002 και 2005 (όπου το 2004 έχουμε για πρώτη φορά τον ίδιο αριθμό γεννήσεων και θανάτων, αλλά χωρίς να αντιστρέφεται στην πορεία το 2005 και το 2006 η εικόνα), και την αύξηση του αριθμού των γεννήσεων από το 2004 και μετά, ενώ το 2006 ο αριθμός αυτός λαμβάνει τη μέγιστη τιμή του για τις χρονικές περιόδους μελέτης, με τη διαφορά όμως θανάτων – γεννήσεων να παραμένει σε σταθερά επίπεδα.

Η σύγκριση των ποσοστών εισροής του πληθυσμού στο Νομό οδηγεί στο συμπέρασμα ότι το μεταναστευτικό ρεύμα που επικρατούσε τόσο στο Νομό όσο και στην Περιφέρεια και το σύνολο της χώρας κατά τις δεκαετίες του 1960 και 1970 έχει υποχωρήσει.

Όπως φαίνεται από τα στοιχεία της μεταναστευτικής κίνησης, ο Νομός Θεσπρωτίας είχε αυξημένη εξωτερική μετανάστευση κατά τη δεκαετία 1961-1971. Η τάση αυτή όμως αλλάζει κατά τη δεκαετία 1981-1991 και 1991 - 2001 οπότε και σημειώνεται θετική εισροή πληθυσμού προς αυτήν. Έτσι, το ποσοστό του πληθυσμού του Νομού το 1991 που οφείλεται στη μεταναστευτική κίνηση είναι 4,5%, έναντι 2,4% για την Περιφέρεια και 2,3% για το σύνολο της χώρας.

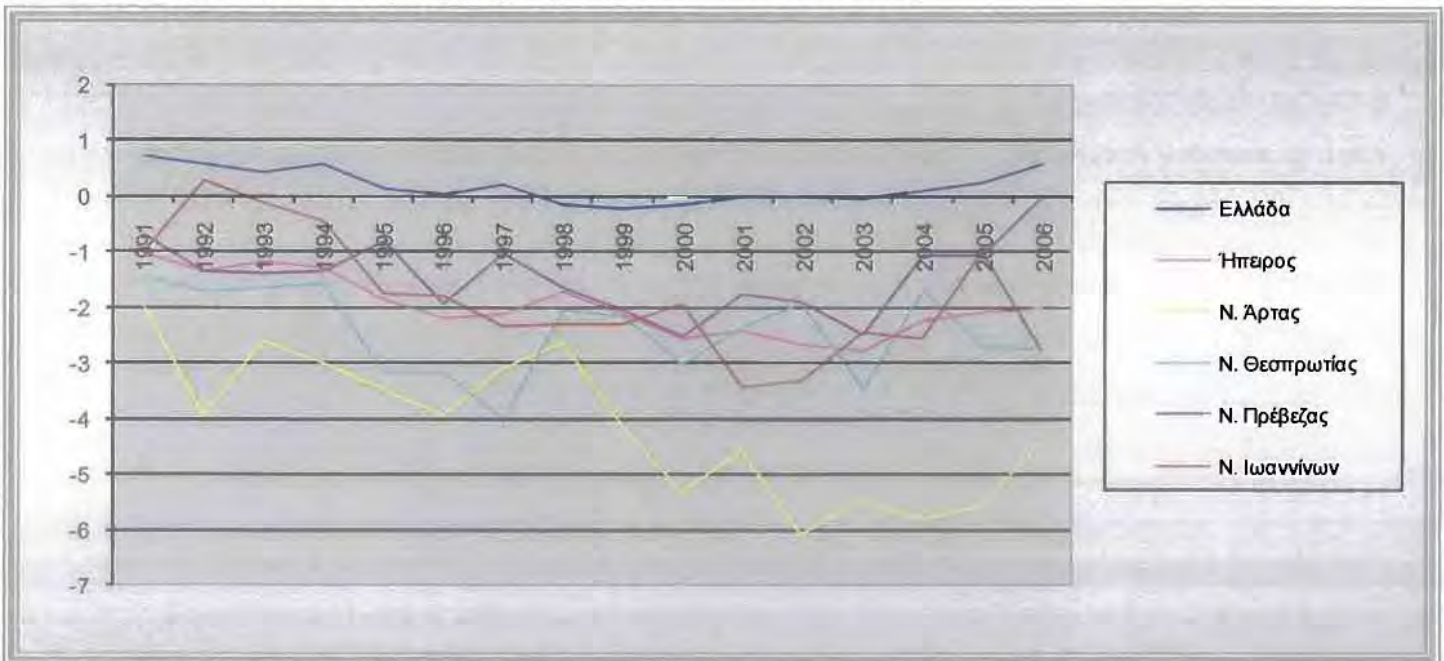
Οι αρνητικές εξελίξεις που παρατηρούνται στην ηλικιακή κατανομή του πληθυσμού του Νομού Θεσπρωτίας αποτυπώνονται και στην εξέλιξη της καθαρής φυσικής και μεταναστευτικής κίνησης την ίδια περίοδο. Όπως βλέπουμε στον Πίνακα 2.7 του Παραρτήματος, μεταξύ 1971-1991 παρουσιάζεται δραματική μείωση κατά 55,5% στη φυσική αύξηση του πληθυσμού του Νομού. Παρόμοια μείωση παρουσιάζεται την ίδια περίοδο για το σύνολο της χώρας, ενώ για το σύνολο της Περιφέρειας Ηπείρου η μείωση είναι μεγαλύτερη (64,2%). Η μείωση αυτή οφείλεται στο χαμηλό αριθμό γεννήσεων που παρατηρείται τις τελευταίες δεκαετίες και στην αύξηση των θανάτων.

Παράλληλα, η σύγκριση των ποσοστών εισροής του πληθυσμού στο Νομό, οδηγεί στο συμπέρασμα ότι το μεταναστευτικό ρεύμα που επικρατούσε τόσο στο Νομό Θεσπρωτίας όσο και στην Περιφέρεια Ηπείρου αλλά και το σύνολο της χώρας κατά τις δεκαετίες 1960 και 1970 έχει υποχωρήσει.

Όπως φαίνεται από τα στοιχεία της μεταναστευτικής κίνησης του Πίνακα 2.8 του Παραρτήματος, ο Νομός Θεσπρωτίας είχε αυξημένη εξωτερική μετανάστευση κατά τη δεκαετία 1971-1981. Η τάση αυτή όμως αντιστρέφεται κατά τη δεκαετία 1981-1991 οπότε και σημειώνεται θετική εισροή πληθυσμού προς το Νομό. Έτσι, το ποσοστό του πληθυσμού του Νομού το 1991 που οφείλεται στη μεταναστευτική κίνηση είναι 4,5% έναντι 2,4% για την Περιφέρεια και 2,3% για το σύνολο της χώρας.

Όπως παρατηρούμε στον Πίνακα 2.9 του Παραρτήματος αλλά και στο διάγραμμα 2.4 που ακολουθεί, από το 1991 έως και το 2006 σε όλους τους νομούς της Περιφέρειας Ηπείρου και όλες τις διαδοχικές χρονιές της περιόδου 1991 - 2006, έχουμε μείωση της φυσικής αύξησης του πληθυσμού σε αντίθεση με τη χώρα, η οποία εμφανίζει μείωση μόνο τις χρονιές 1998 – 2003. Τη μεγαλύτερη μείωση εμφανίζει ο νομός Άρτας (με μέση μείωση -4,13%), ενώ ακολουθούν ο Νομός Θεσπρωτίας (-2,42%), ο νομός Πρέβεζας (-1,83%) και τέλος ο νομός Ιωαννίνων (-1,45%). Η ίδια η Περιφέρεια στο σύνολό της εμφανίζει τη δεκαετία 1991 – 2001 μείωση της αύξησης του πληθυσμού κατα -1,97%, σε αντίθεση με τη χώρα που παρουσιάζει ελαφρά αύξηση (κατα 0,19%).

Διάγραμμα 2.4: Φυσική αύξηση πληθυσμού ανα 100 κατοίκους

Πηγή: AllMedia Database, Ιδία επεξεργασία

Τα διαθέσιμα στατιστικά στοιχεία δεν επιτρέπουν τον ακριβή προσδιορισμό της μεταναστευτικής κίνησης (εσωτερική-εξωτερική μετανάστευση, παλιννόστηση). Όμως, φαίνεται ότι οι κυριότεροι παράγοντες της αυξημένης εισροής που παρατηρείται τα τελευταία χρόνια περιλαμβάνουν αφενός μεν την εισροή, στα τέλη της δεκαετίας του 1980, σημαντικού αριθμού ομογενών και συνταξιούχων (ατόμων τα οποία πραγματοποιούν επενδύσεις κυρίως στο εμπόριο και τα ακίνητα) και αφετέρου, την σημαντική ανάπτυξη που παρουσιάζει η πόλη της Ηγουμενίτσας.

2.1.7 Ανάλυση της δομής του πληθυσμού

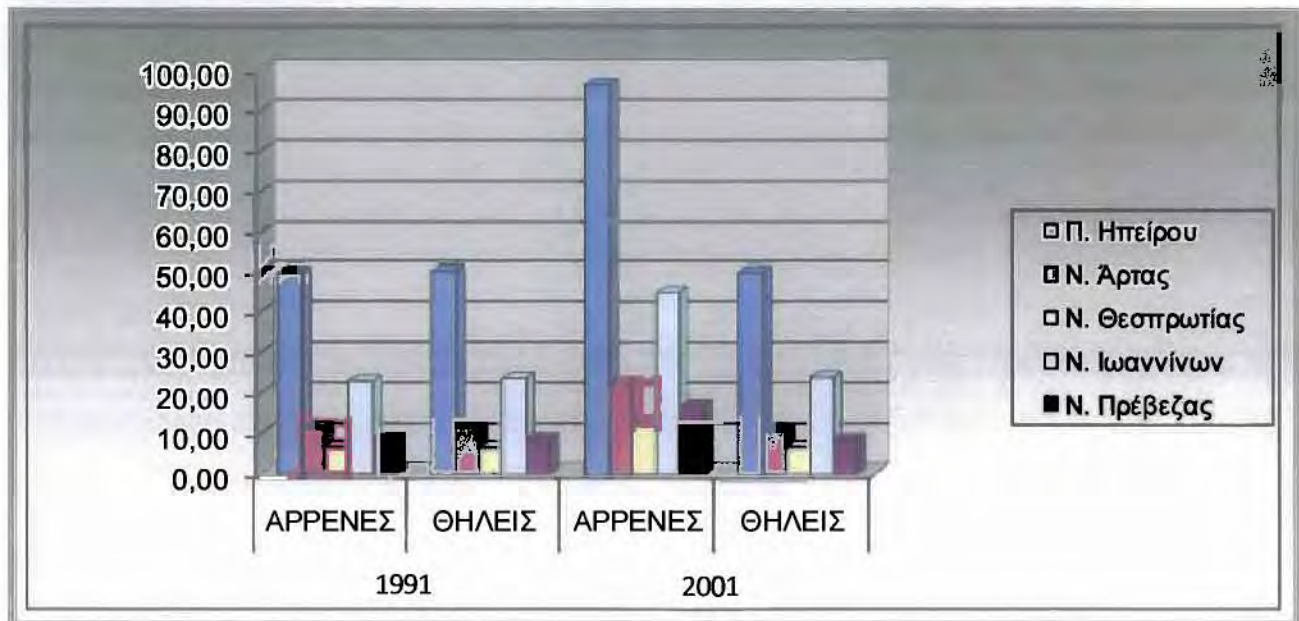
Όπως παρατηρούμε στον Πίνακα 2.11 και στο διάγραμμα 2.5 που ακολουθούν, τη δεκαετία 1991 – 2001 έχουμε στο νομό μian αύξηση του ποσοστού των αντρών στο συνολικό πληθυσμό (από 6,6% σε 12,5%) και μian πολύ μικρή αύξηση του ποσοστού των γυναικών (από 6,34% σε 6,48%).

Ανάλογη εικόνα παρατηρείται και για τους υπόλοιπους νομούς της Περιφέρειας Ηπείρου, αλλά με ακόμα μεγαλύτερη αύξηση της συμμετοχής των αντρών (από 11,54% σε 22,31% για την Άρτα, από 22,92% σε 44,84% για τα Ιωάννινα και από 8,74% σε 16,62% για την Πρέβεζα).

Παραταύτα, η ποσοστιαία μεταβολή του πληθυσμού του κάθε φύλλου είναι μεγαλύτερη τη δεκαετία αυτή για τις γυναίκες, με εξαίρεση τον νομό Ιωαννίνων και Άρτας (μείωση πληθυσμού για αμφότερα τα δυο φύλλα με μεγαλύτερη αυτή των γυναικών).

Τη μεγαλύτερη μεταβολή πληθυσμού εμφανίζει ο νομός Ιωαννίνων (7,50%), ακολουθεί ο Νομός Θεσπρωτίας (3%), ο νομός Πρέβεζας (1,20%) και τέλος ο νομός Άρτας παρουσιάζει μείωση του συνολικού του πληθυσμού (-1,80%).

Διάγραμμα 2.5: Γραφική απεικόνιση του ποσοστού των ανδρών και των γυναικών στο συνολικό πληθυσμό τις δεκαετίες 1991 – 2001 για την Περιφέρεια Ηπείρου και τους Νομούς αυτής

Πηγή: Ε.Σ.Υ.Ε., Ίδια επεξεργασία

2.1.8 Ανάλυση της χωρικής διάρθρωσης και των τάσεων του πληθυσμού

Η κατανομή και η εξέλιξη του πληθυσμού του Νομού μεταξύ αστικών, ημιαστικών και αγροτικών περιοχών την περίοδο 1971-2001 παρουσιάζεται στον Πίνακα 2.12 του Παραρτήματος.

Μέχρι την απογραφή του 1991 κανένα κέντρο του Νομού δεν χαρακτηριζόταν ως αστική περιοχή και ο Νομός είχε καθαρά αγροτικό χαρακτήρα. Με την απογραφή του 2001, όμως, ο Δήμος της Ηγουμενίτσας παρουσίασε μεγάλη αύξηση πληθυσμού (14.710 κάτοικοι) και πλέον φέρει το χαρακτηρισμό αυτό.

Η αναλογία μεταξύ αγροτικού και ημιαστικού πληθυσμού παραμένει σταθερή σε 72% και 28% αντίστοιχα μεταξύ 1981 και 1991, ενώ μεταξύ 1991 και 2001 έχουμε αύξηση του ημιαστικού και αντίστοιχη μείωση του αγροτικού πληθυσμού (69% αγροτικό και 31% ημιαστικό πληθυσμό).

Η αύξηση αυτή συνοδεύεται από μian σημαντική μεταστροφή της τάσης τη δεκαετία 1981 – 1991 και 1991 – 2001, όπου από την απότομη μείωση του ημιαστικού και την αντίστοιχη αύξηση του αγροτικού πληθυσμού την πρώτη δεκαετία (4% ρυθμός αύξησης του ημιαστικού και 8,2% ρυθμός αύξησης του αγροτικού), περάσαμε στην αύξηση του αστικού και ημιαστικού και σε μείωση του αγροτικού πληθυσμού στην δεύτερη.

Βλέπουμε επομένως πως κατά την περίοδο 1971-1981, ο πληθυσμός των ημιαστικών κέντρων αυξάνεται κατά 17,9% ενώ ο πληθυσμός των αγροτικών οικισμών μειώνεται κατά 3,8%.

Μεταξύ 1981-1991 η τάση αυτή αντιστρέφεται, ο ημιαστικός πληθυσμός αυξάνεται κατά 4%, ενώ ο πληθυσμός των αγροτικών οικισμών αυξάνεται κατά 8,3% και τέλος την δεκαετία 1991 – 2001 ο πληθυσμός των ημιαστικών περιοχών αυξάνει και πάλι κατά 12,7% ενώ των αγροτικών μειώνεται κατά 4,8%, ενώ έχουμε για πρώτη φορά την παρουσία αστικού πληθυσμού.

Θα πρέπει εδώ να αναφέρουμε ότι τις προηγούμενες δεκαετίες, όπου δεν γινότανε διάκριση μεταξύ μόνιμου και πραγματικού πληθυσμού στην απογραφή, όπως γίνεται από το 2001 και μετά, η αύξηση του αγροτικού πληθυσμού και η διατήρηση του ποσοστού του επί του συνόλου του πληθυσμού φαίνεται ότι ήτο πλασματική και ότι οφείλετο στο φαινόμενο κατά το οποίο κάτοικοι ημιαστικών περιοχών του Νομού ή εκτός Νομού απογράφοντο στις αγροτικές περιοχές καταγωγής των.

Αυτό επιβεβαιώνεται και από τα στοιχεία εξέλιξης του αριθμού των απασχολούμενων στον πρωτογενή τομέα μεταξύ 1981-1991, ο οποίος μειώθηκε την περίοδο αυτή κατά 15% (από 5.902 σε 5.012 άτομα).

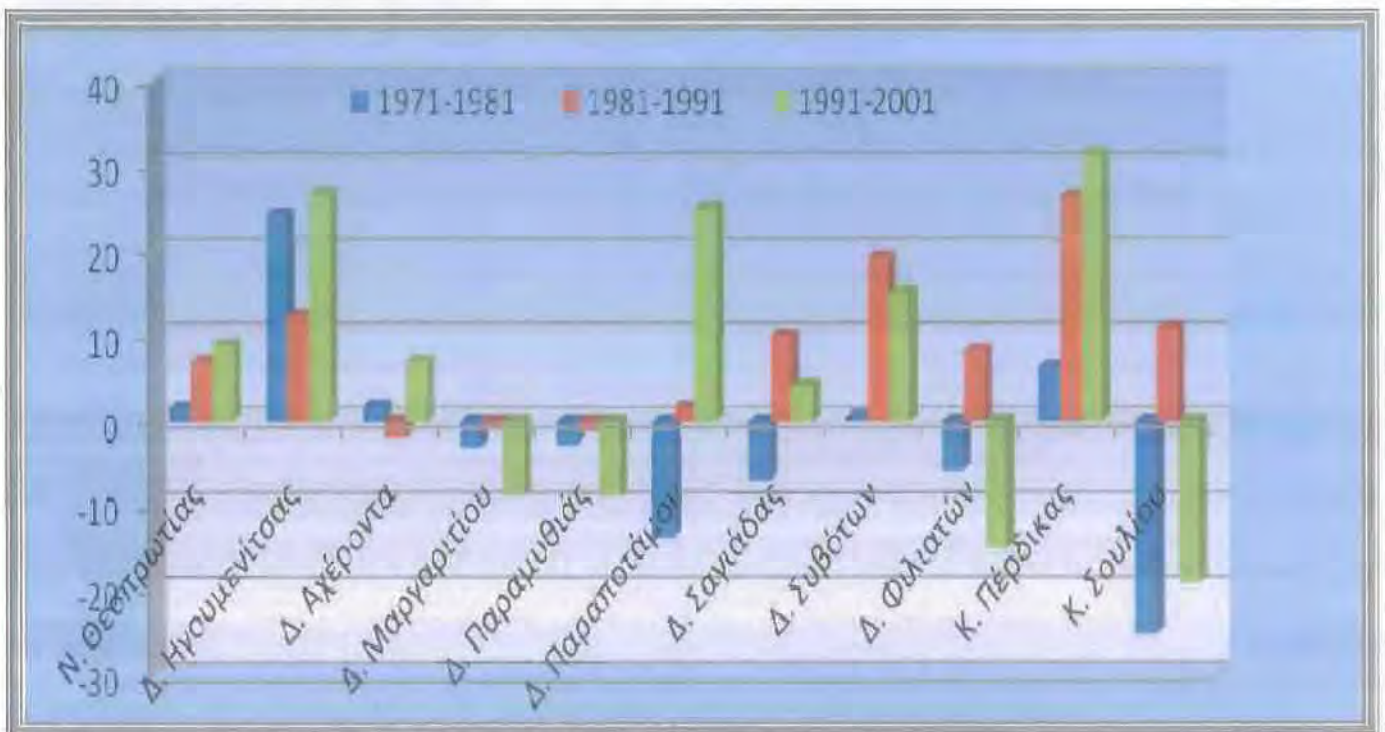
Με το ίδιο φαινόμενο εξηγείται και το γεγονός ότι κατά την απογραφή του 1991 πολύ εντυπωσιακούς ρυθμούς αύξησης παρουσίασαν μικροί ορεινοί και ημιορεινοί οικισμοί όπως π.χ.: Κουκουλιοί (64.3%), Αγ. Βαρβάρα (78.2%), Φοινίκι (126.2%), Πλάτανος (92.86%), Ριζό (50.7%), Λεπτοκαρυά (33.5%), Γυρομέρι (57.9%), Παλαιοχώρι (111.1%), Αγ. Πάντες (48,4%), Κ. Κορίτιανη (50.7%), Αγ. Κυριακή (59.3%).

2.1.9 Ανάλυση σε επίπεδο Δήμων και Κοινοτήτων

Μέσω της εξέτασης των πληθυσμών των επιμέρους Καποδιστριακών Δήμων που συνθέτουν το Νομό Θεσπρωτίας και της μεταβολή των από το 1971 έως το 2001 (Πίνακας 2.8 Παραρτήματος και διάγραμμα 2.6 που ακολουθεί) μπορούμε να εξάγουμε ιδιαίτερα χρήσιμα συμπεράσματα.

Ο Νομός Θεσπρωτίας αποτελείται από 8 δήμους και 2 κοινότητες. Πρωτεύουσα του Νομού είναι η Ηγουμενίτσα, ο Δήμος στον οποίο ανήκει και φέρει το όνομά της αποτελεί το 31,92% του συνολικού πληθυσμού του Νομού.

Διάγραμμα 2.6: Ποσοστιαία μεταβολή (%) των δήμων και κοινοτήτων του Νομού Θεσπρωτίας τις δεκαετίες 1971 – 1981, 1981 – 1991 και 1991 - 2001

Πηγή: ΕΣΥΕ, επεξεργασία μελετητή

Σύμφωνα με τα στοιχεία των απογραφών μεταξύ 1981-1991 η πλειοψηφία των δήμων και των κοινοτήτων του Νομού ακολουθεί θετικές πληθυσμιακές τάσεις.

Μόνο τρεις δήμοι παρουσιάζουν μικρή μείωση του πληθυσμού τους (της τάξεως του 1% και 2%) μεταξύ 1981-1991 (οι Δήμοι Αχέροντα, Μαργαριτίου και Παραμυθιάς). Ικανοποιητικά ποσοστά αύξησης του πληθυσμού τους παρουσιάζουν την ίδια περίοδο οι Δήμοι Φιλιατών, Παραποτάμου, Σαγιάδας, καθώς και η Κοινότητα Σουλίου (8,2%, 1,5%, 10% και 10,9% αντίστοιχα) σε σχέση με την προηγούμενη δεκαετία 1971 – 1981, όπου παρουσίασαν σημαντική μείωση του πληθυσμού τους.

Αντίθετα, ο πληθυσμός του Δήμου Συβότων και της Κοινότητας Πέρδικας που καλύπτουν μεγάλο μέρος της παραλιακής ζώνης του Νομού συνεχίζει να αυξάνεται την δεκαετία 1981-1991 με ρυθμούς μεγαλύτερους από τους αντίστοιχους της προηγούμενης δεκαετίας.

Τέλος, ο Δήμος Ηγουμενίτσας παρουσιάζει αύξηση του πληθυσμού του κατά την ίδια περίοδο, αλλά σε μικρότερο ρυθμό από τον αντίστοιχο της προηγούμενης δεκαετίας (12,3% και 24,3% αντίστοιχα).

Τη δεκαετία 1991 – 2001 η εικόνα αυτή αλλάζει ενώ παρατηρείται έντονη διαφοροποίηση και πόλωση στην πληθυσμιακή μεταβολή και κατάσταση μεταξύ των δήμων.

Πιο συγκεκριμένα η Κοινότητα Σουλίου καθώς και οι Δήμοι Φιλιατών, Παραμυθιάς και Μαργαριτίου βρίσκονται σε δυσμενή θέση με μεγάλα ποσοστά μείωσης των πληθυσμών των (-19,2%, -15%, -8,89% και -8,78% αντίστοιχα). Οι Δήμοι Σαγιάδας και Συβότων έχουν μικρότερο θετικό ρυθμό μεταβολής από την δεκαετία 1981 – 1991, ωστόσο διατηρούν θετικό πρόσημο.

Ραγδαία είναι η μεταβολή του Δήμου Παραποτάμου (24,94% έναντι 1,52% τη δεκαετία 1981 – 1991) και επίσης σημαντική η μεταβολή του Δήμου Ηγουμενίτσας (26,72% έναντι 12,31% τη δεκαετία 1981 – 1991), στον οποίο βρίσκεται και η πρωτεύουσα του Νομού Ηγουμενίτσα, η οποία φέρει και τον μεγαλύτερο πληθυσμό εκ των οικισμών του Νομού.

Όσον αφορά την αξιοσημείωτη μεταβολή του Δήμου Παραποτάμου, θα πρέπει να αναφέρουμε ότι δεν οφείλεται καθαρά σε φυσικά αίτια αλλά κυρίως στο γεγονός της συνένωσης την οποία πραγματοποίησε με παρακείμενους οικισμούς. Ο Δήμος Παραποτάμου ιδρύθηκε ως κοινότητα το 1955, καθώς μέχρι τότε ήταν συνοικισμός της Κοινότητας Μαυρουδίου. Το 1990, με Εθελούσια συνένωση με την Κοινότητα Δράμησης και τον οικισμό της τον Άγιο Γεώργιο συνέστησαν τον Δήμο Παραποτάμου, τον πρώτο Δήμο της Ηπείρου και μοναδικό στη Θεσπρωτία που δημιουργήθηκε με αυτόν τον τρόπο και ο οποίος το 1998 με το πρόγραμμα Ιωάννης Καποδίστριας διευρύνθηκε ακόμη περισσότερο. Συνεπώς, ένα μεγάλο μέρος (το μεγαλύτερο ίσως) αυτής της ιδιαίτερης πληθυσμιακής μεταβολής οφείλεται στις εξελίξεις αυτές της δεκαετίας.

Οι οικισμοί αυτοί είναι η Ηγουμενίτσα (8.722 κατ.), η Παραμυθιά (2.862 κατ.), οι Φιλιάτες (2.246 κατ.), η Πέρδικα (1.806 κατ.), η Νέα Σελεύκεια (1.469 κατ.), το Γραικοχώρι (1.173 κατ.) και ο Παραπόταμος (1.004 κατ.). Οι οικισμοί αυτοί συγκεντρώνουν το 1981 πληθυσμό 15.884 κατοίκους έναντι 41.278 κατοίκων για το σύνολο του Νομού (34,5%), ενώ το 1991 συγκεντρώνουν 14.389 κατοίκους έναντι 44.188 κατοίκων του Νομού (38,4%), παρουσιάζοντας αύξηση της τάξεως του 21,3% την περίοδο 1981 – 2001 που προκύπτει ύστερα από μείωση της τάξεως του 9,5% την δεκαετία 1981 – 1991 και εν συνεχεία αλματώδη αύξηση της τάξεως του 34% τη δεκαετία 1991 - 2001.

Επομένως, την εικοσαετία 1981 - 2001 το οικιστικό αυτό σύνολο όπου το 2001 έχουσε πάνω από 1.000 κατοίκους αύξησε το ποσοστό συμμετοχής στο σύνολο του πληθυσμού του Νομού κατά 21,3%, ενώ για το σύνολο του Νομού η αύξηση κατά την ίδια περίοδο είναι περίπου 11,36%.

Αξιοσημείωτο επίσης είναι το γεγονός ότι την τριακονταετία 1971- 2001 η πλειοψηφία των εδρών των νέων Δήμων που αποτελούν και τους πιο δυναμικούς οικισμούς αυτών, παρουσιάζουν θετικό ρυθμό μεταβολής με εξαίρεση μόνο τον οικισμό της Παραμυθιάς για τις δεκαετίες 1971 – 1981 και 1981 – 2001, ακολουθώντας την μείωση που παρατηρείται στο σύνολο του νέου Δήμου, ενώ τη δεκαετία 1991 – 2001 επανακάμπει.

Στον Πίνακα 2.14 του Παραρτήματος βλέπουμε τη συνολική έκταση του Νομού, των Δήμων και Κοινοτήτων καθώς και τον πληθυσμό τους, την ποσοστιαία κατανομή καθώς και τη συνολική του μεταβολή τη δεκαετία 1991 – 2001. Επίσης στο Διαγράμματα που ακολουθεί βλέπουμε σε γραφική απεικόνιση την ποσοστιαία αυτή κατανομή του πληθυσμού .

Όπως βλέπουμε, τη μικρότερη έκταση κατέχει η Κοινότητα Πέρδικας και ακολουθούν με αύξουσα σειρά ο Δήμος Παραποτάμου, ο Δήμος Αχέροντα, ο Δήμος Συβότων, ο Δήμος Ηγουμενίτσας, ο Δήμος Σαγιάδας, η Κοινότητα Σουλίου, ο Δήμος Μαργαριτίου, ο Δήμος Παραμυθιάς και τέλος ο Δήμος Φιλιατών.

Το 1991 ο πληθυσμός των δήμων και κοινοτήτων του Νομού Θεσπρωτίας ακολουθεί την εξής αύξουσα σειρά: Κοινότητα Σουλίου, Δήμος Παραποτάμου, Κοινότητα Πέρδικας, Δήμος Σαγιάδας, Δήμος Αχέροντα, Δήμος Συβότων, Δήμος Μαργαριτίου, Δήμος Παραμυθιάς, Δήμος Φιλιατών και Δήμος Ηγουμενίτσας. Την ίδια σειρά εμφανίζουν τα διοικητικά διαμερίσματα του Νομού και ως προς την ποσοστιαία κατανομή του πληθυσμού τους.

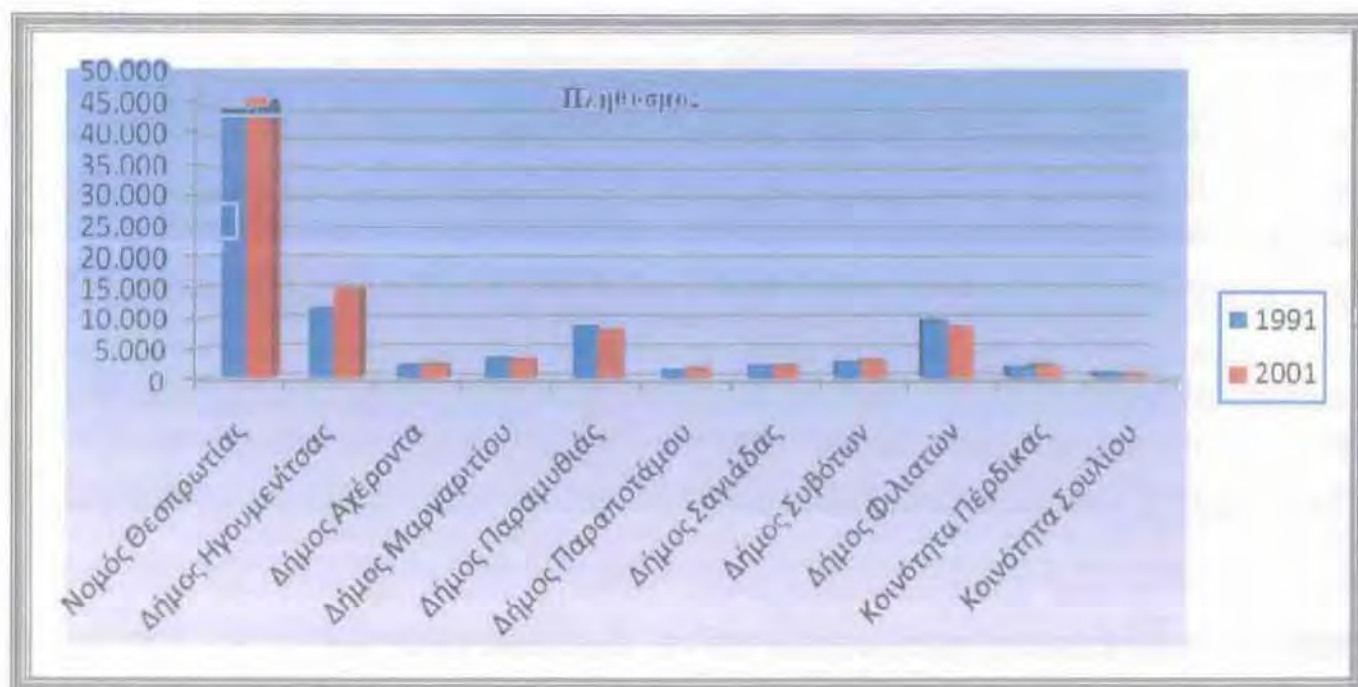
Το 2001 η αντίστοιχη κατάταξη ακολουθεί την εξής αύξουσα σειρά: Κοινότητα Σουλίου, Δήμος Παραποτάμου, Δήμος Σαγιάδας, Κοινότητα Πέρδικας, Δήμος Αχέροντα, Δήμος Συβότων, Δήμος Μαργαριτίου, Δήμος Παραμυθιάς, Δήμος Φιλιατών και Δήμος Ηγουμενίτσας.

Βλέπουμε επομένως πως μέσα σε μια δεκαετία η Κοινότητα Πέρδικας ξεπέρασε σε πληθυσμό το Δήμο Σαγιάδας, ενώ δεν παρατηρείται άλλη μεταβολή.

Η μεταβολή του πληθυσμού τη δεκαετία 1991 – 2001 (Διάγραμμα 2.7) ακολουθεί την εξής αύξουσα σειρά: Κοινότητα Σουλίου, Δήμος Φιλιατών, Δήμος Παραμυθιάς, Δήμος Μαργαριτίου, Δήμος Σαγιάδας, Δήμος Αχέροντα, Δήμος Συβότων, Δήμος Παραποτάμου, Δήμος Ηγουμενίτσας και Κοινότητα Πέρδικας.

Για άλλη μια φορά βλέπουμε τη δυναμική ανάπτυξη της Κοινότητας Πέρδικας, ενώ όσον αφορά τη σημαντική πληθυσμιακή αύξηση του Δήμου Παραποτάμου ισχύουν τα όσα αναφέραμε παραπάνω.

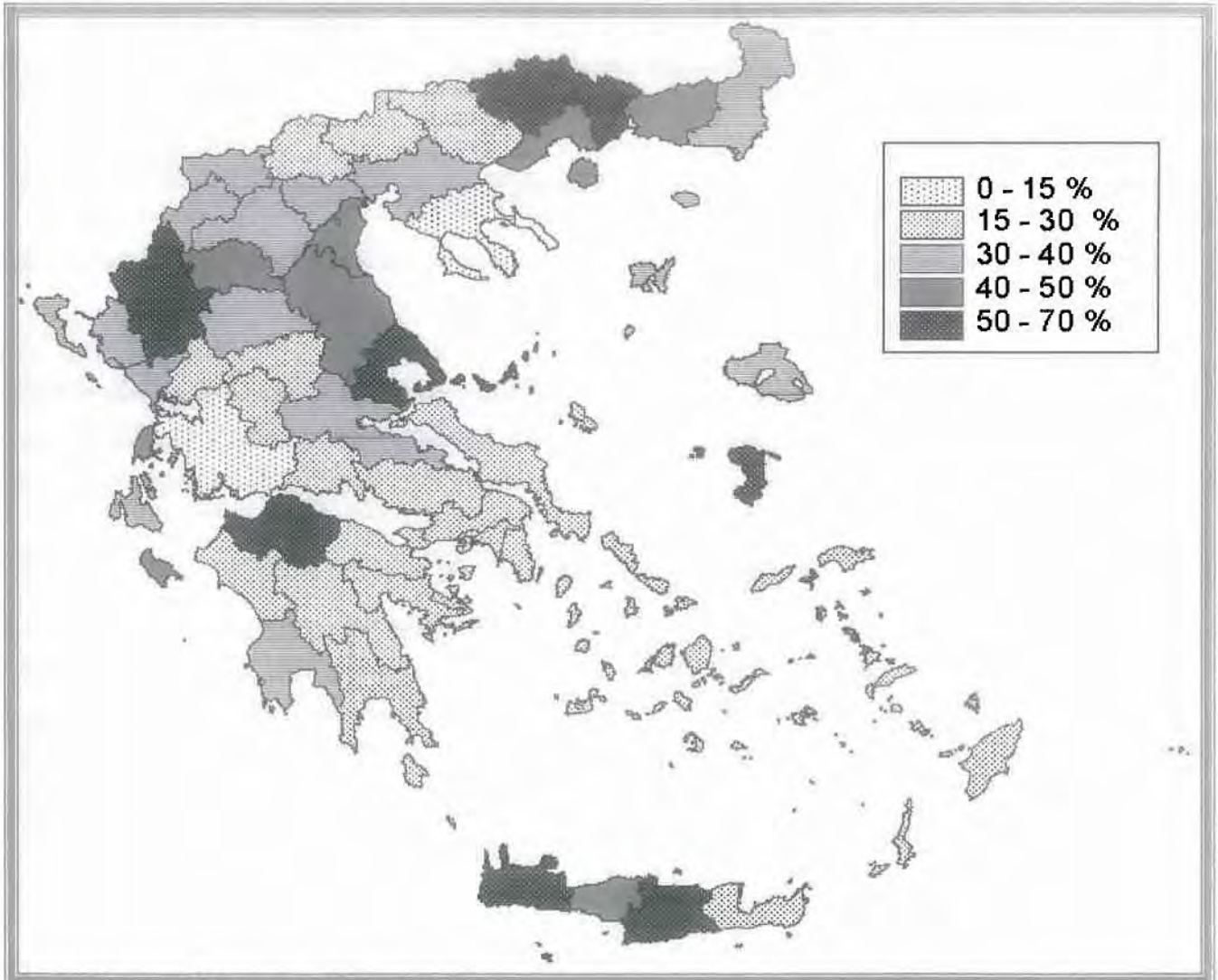
Διάγραμμα 2.7. Γραφική απεικόνιση του συνολικού πληθυσμού του Νομού Θεσπρωτίας και των δήμων και κοινοτήτων του για το 1991 και το 2001

Πηγή: ΕΣΥΕ, επεξεργασία μελετητή

Όσον αφορά το πολεοδομικό βάρος της Ηγουμενίτσας, που είναι η πρωτεύουσα του Νομού Θεσπρωτίας, στο σύνολο του πληθυσμού του του Νομού για το 2001, κυμαίνεται στα επίπεδα του 30 – 40%, όπως βλέπουμε στον χάρτη 2.2 που ακολουθεί..

Χάρτης 2.2: Ειδικά πληθυσμιακά βάρη 2001 των Πρωτευουσών των νομών της Ελλάδος ως προς τον αντίστοιχο νομό (η περιοχή Πρωτευούσης ως προς το σύνολο της Χώρας)

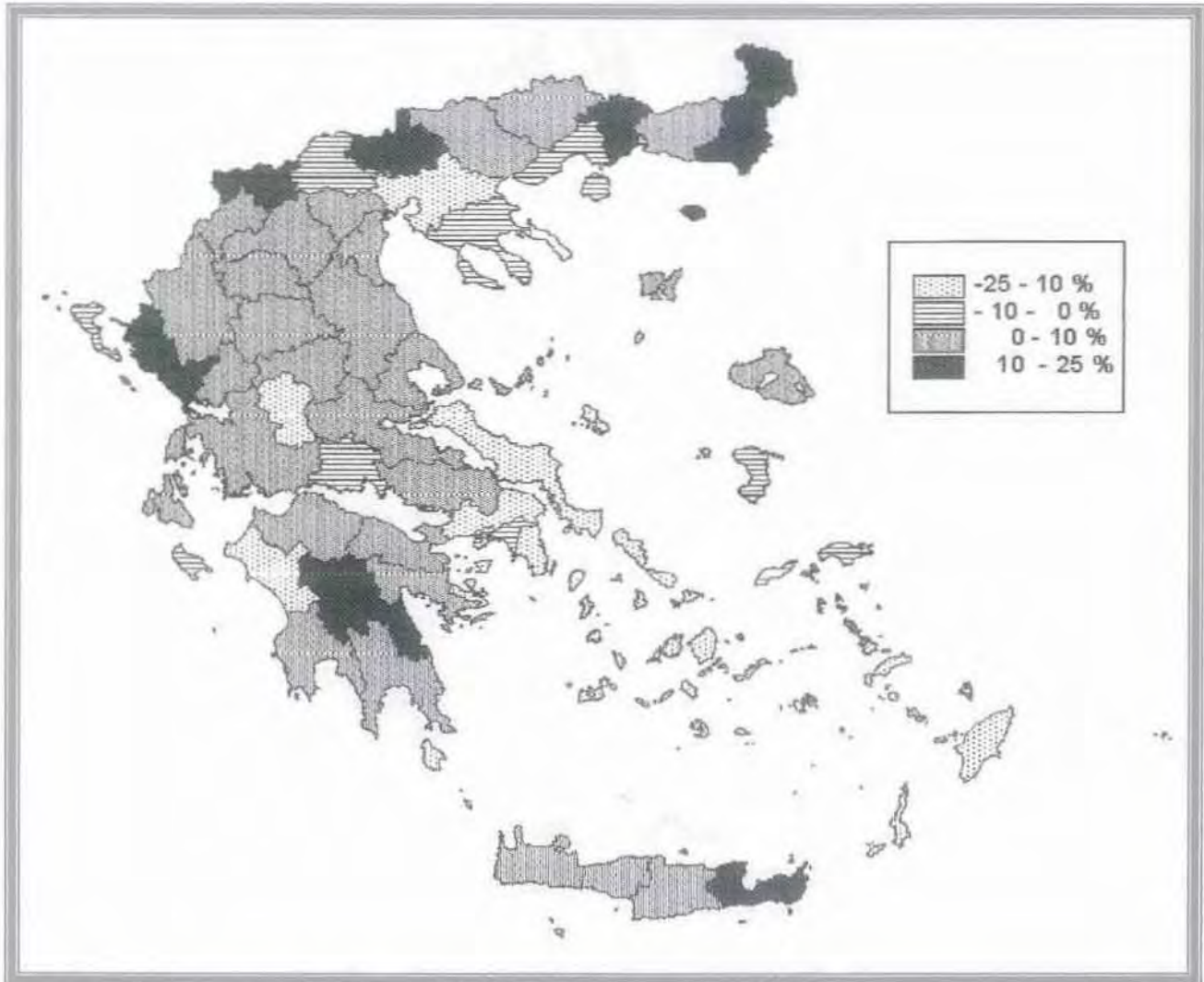

Πηγή:ΕΣΥΕ, επεξεργασία ΕΔΚΑ ΤΜΧΠΠΑ

Στη διάρκεια της δεκαετία 1991 – 2001 το ειδικό βάρος της Ηγουμενίτσας αυξάνεται σημαντικά, καθώς συγκαταλέγεται σε εκείνους τους νομούς που παρουσιάζουν μεγαλύτερη αύξηση του ειδικού πληθυσμιακού τους βάρους (χάρτης 2.3).

Αυτό μεταφράζεται σαν μια δυναμική αύξηση του ενδονομαρχιακού ρόλου του αστικού κέντρου της Ηγουμενίτσας αλλά και σαν μια πιθανή μετατόπιση του γηγενούς πληθυσμού του Νομού προς αυτή. Να αναφέρουμε εδώ πως η γενικότερη διαπίστωση ότι η μεγαλύτερη θετική μεταβολή του ΕΠΒ παρουσιάζεται σε νομούς που στην πλειοψηφία τους το πληθυσμιακό τους μέγεθος είναι μικρό (Παππάς Β, 2001) δεν φαίνεται να ισχύει πλέον στο πλαίσιο που η όποια στατιστική ανάλυση (δείκτης συσχέτισης) δεν έχει δείξει ορατά αποτελέσματα.

Χάρτης 2.3: Μεταβολή των ειδικών πληθυσμιακών βαρών 1991 – 2001 των πρωτευουσών των νομών της Ελλάδας ως προς τον αντίστοιχο νομό (η Πρωτεύουσα της χώρας ως προς το σύνολο της χώρας)

Πηγή:ΕΣΥΕ, επεξεργασία ΕΔΚΑ ΤΜΧΠΠ

Όπως βλέπουμε στον Πίνακα 2.15 του Παραρτήματος, η Ηγουμενίτσα είναι τη δεκαετία 1991 – 2001 το τρίτο σε σειρά αστικό κέντρο της χώρας ως προς το μέγεθος της ποσοστιαίας αύξησης του μόνιμου πληθυσμού του. Η Πρέβεζα καταλαμβάνει την 6^η θέση, τα Ιωάννινα την 19^η και η Άρτα την 26^η.

Το γεγονός αυτό σε συνδιασμό με τις παραπάνω διαπιστώσεις αλλά και το γεγονός πως για πρώτη φορά ο Νομός Θεσπρωτίας αποκτά κατα την απογραφή του 2001 αστικό πληθυσμό, με βάση τα κριτήρια που έχει θεσπίσει η ΕΣΥΕ, αποδεικνύουν τη δυναμική που παρουσιάζει τα τελευταία χρόνια η πόλη της Ηγουμενίτσας, σε συνδιασμό με τις πολιτικές και τα έργα ανάπτυξης που έχουνε συντελεστεί σε αυτή.

2.2 Επίπεδο εκπαίδευσης

Για την ποιοτικότερη ανάλυση του πληθυσμιακού δυναμικού του Νομού Θεσπρωτίας, απαραίτητη θεωρείται η εξέταση των εκπαιδευτικών χαρακτηριστικών των κατοίκων της περιοχής, που παρουσιάζονται στον Πίνακα 2.16 του παραρτήματος και στα διαγράμματα 2.8 και 2.9, όπου βλέπουμε τα βασικότερα μεγέθη του επιπέδου εκπαίδευσης του Νομού και της χώρας για τα έτη 1991 και 2001.

Το 1991 το μεγαλύτερο ποσοστό αποτελούνε οι απόφοιτοι της στοιχειώδους εκπαίδευσης και ακολουθούν αυτοί που δεν έχουν τελειώσει τη στοιχειώδη εκπαίδευση. Στη συνέχεια έπονται οι απόφοιτοι της μέσης εκπαίδευσης και ακολουθούν με τη σειρά οι απόφοιτοι γυμνασίου, οι αγράμματοι και τέλος οι πτυχιούχοι ανωτάτων και ανωτέρων σχολών.

Σφαιρικά, θα λέγαμε πως βλέπουμε μίαν ανεστραμμένη πυραμίδα επιπέδου εκπαίδευσης στο Νομό, με χαμηλό κοινωνικό μορφωτικό επίπεδο και με διαφοροποιήσεις από την αντίστοιχη εικόνα της υπόλοιπης Χώρας, όπου οι απόφοιτοι μέσης εκπαίδευσης έρχονται δεύτεροι σε ποσοστό μετά τους αποφοίτους της στοιχειώδους εκπαίδευσης και με διπλάσιο ποσοστό σε σχέση με το Νομό, ενώ αυτοί που δεν τελείωσαν στοιχειώδη εκπαίδευση έρχονται τέταρτοι, με μισό σχεδόν ποσοστό σε σχέση με το Νομό.

Το 2001 παρατηρούμε ότι τόσο για το Νομό, όσο και για το σύνολο της ελληνικής επικράτειας το μεγαλύτερο ποσοστό καταλαμβάνουν οι απόφοιτοι στοιχειώδους εκπαίδευσης, ενώ ακολουθούν οι απόφοιτοι μέσης εκπαίδευσης, με μεγαλύτερο ποσοστό για το Νομό σε σχέση με τη χώρα για τους πρώτους (40% για το Ν. Θεσπρωτίας έναντι 30,5% για τη χώρα) και με μικρότερο για τους δεύτερους (16,7% για το Ν. Θεσπρωτίας έναντι 22,3% για τη χώρα).

Ακολουθούν για το Νομό οι απόφοιτοι γυμνασίου, για τους οποίους η διαφορά με τους αντίστοιχους της χώρας είναι οριακή το 1991, ωστόσο η διαφορά αυτή παρουσιάζει ποσοστιαία αύξηση της τάξεως του 2% περίπου το 2001. Στην συνέχεια ακολουθεί η κατηγορία εκείνων που δεν τελείωσαν την στοιχειώδη εκπαίδευση και μετά η κατηγορία των αγράμματων η οποία δυστυχώς κυμαίνεται σε υψηλά επίπεδα (παρά την μικρή μείωση σε σχέση με το 1991) σε σχέση με την χώρα (8,3% για το Νομό έναντι 3,6% για τη χώρα).

Η αύξηση που παρουσιάζει η Ελλάδα στους πτυχιούχους ανωτάτων αλλά και ανωτέρων σχολών (μεγαλύτερη η αύξηση στην δεύτερη αυτή περίπτωση) το 2001 δεν φαίνεται να ακολουθείται και από το Νομό. Παρόλλο που η ποσοστιαία μεταβολή της χώρας δεν παρουσιάζει για τους

αποφοίτους της ανώτατης (δεν συμβαίνει βέβαια το ίδιο και με τους της ανώτερης, όπου έχουμε αύξηση για τη Χώρα κατά 8%) μεγάλη διαφορά με του Νομού, η συμβολή όμως του ποσοστού στο σύνολο εξακολουθεί να είναι μικρή και απέχουσα από την αντίστοιχη αυτής.

Σχετικά με την κατηγορία των αγραμμάτων, το ποσοστό δείχνει να μειώνεται για το Νομό όχι όμως τόσο σημαντικά όσο και για την Ελλάδα, ενώ σημαντική είναι η μείωση κατά 10% περίπου το ποσοστό του πληθυσμού που δεν τελείωσε τη στοιχειώδη εκπαίδευση (για την Χώρα αντίθετα παρατηρείται αύξηση κατά δυο ποσοστιαίες μονάδες).

Σε γενικά πλαίσια, διαπιστώνεται μια αναβάθμιση του εκπαιδευτικού επιπέδου του πληθυσμού του Νομού Θεσπρωτίας, η οποία είναι περισσότερο έντονη στην κατηγορία των αποφοίτων της μέσης εκπαίδευσης, στην μείωση του πληθυσμού που δεν έχει τελειώσει στοιχειώδη εκπαίδευση και τη σημαντική αύξηση των πτυχιούχων ανωτέρων σχολών, αλλά και των ανωτάτων σε μικρότερο βαθμό.

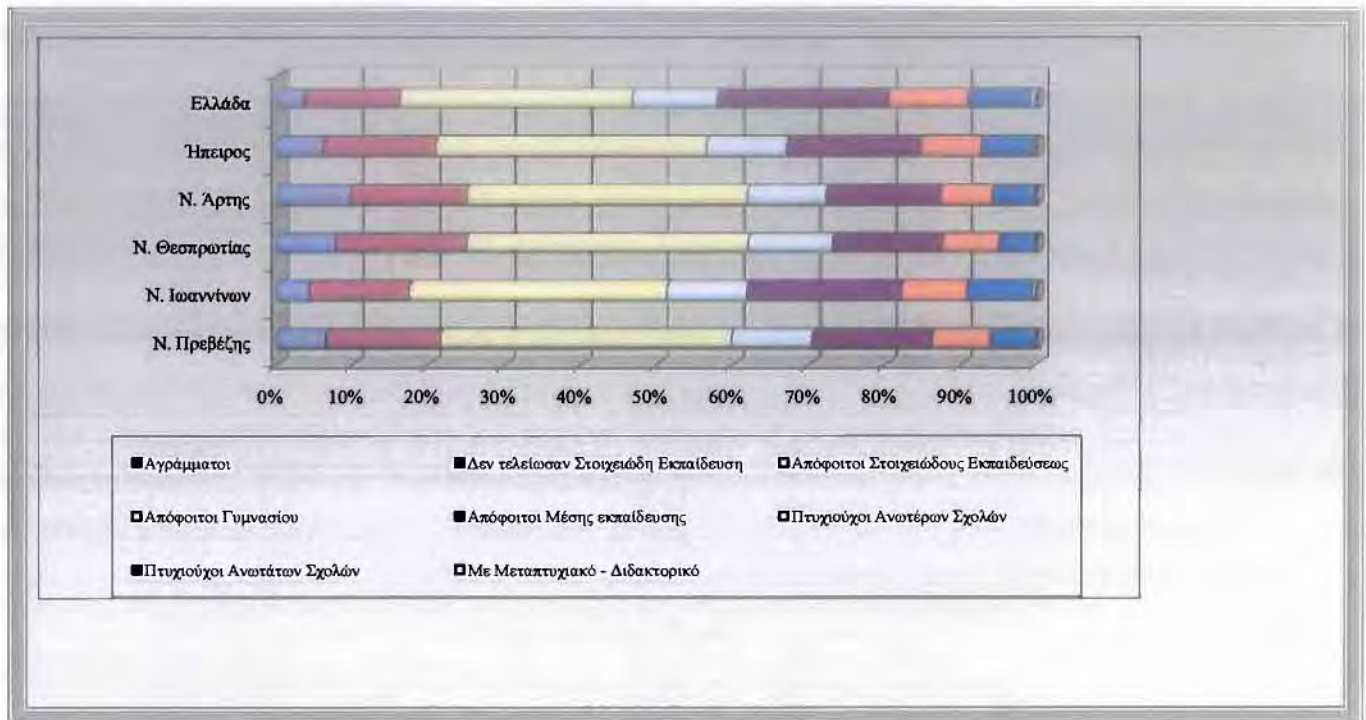
Μια πιο αναλυτική κατάσταση σχετικά με την σύνθεση της εκπαιδευτικής κατάστασης του πληθυσμού του Νομού Θεσπρωτίας για το 2001, σε σύγκριση με την Ελλάδα, την Περιφέρεια Ηπείρου και τους υπόλοιπους νομούς αυτής, βλέπουμε στους Πίνακες 2.17 και 2.18 του Παραρτήματος

Διάγραμμα 2.8. Μεταβολή επιπέδου εκπαίδευσης του Νομού Θεσπρωτίας (1991, 2001)

Πηγή: ΕΣΥΕ, 2001, Ιδία Επεξεργασία

Διάγραμμα 2.9: Επίπεδο εκπαίδευσης Ελλάδας, Περιφέρειας Ηπείρου και των νομών αυτής (2001)

Πηγή: ΕΣΥΕ, 2001, Ιδία Επεξεργασία

Όπως βλέπουμε, ο Νομός Θεσπρωτίας εμφανίζει πολύ μικρά ποσοστά κατόχων διδακτορικών τίτλων σε σχέση τόσο με τους υπόλοιπους Νομούς (με εξαίρεση το Νομό Πρέβεζας) όσο και με την Περιφέρεια και δη τη χώρα.

Ανάλογη είναι η εικόνα και για τους κατόχους Μάστερ, όπου βρίσκεται στην χαμηλότερη θέση μετά το Νομό Άρτας και με μικρά ποσοστά σε σχέση με την Περιφέρεια και την ελληνική επικράτεια. Αξίζει να αναφέρουμε ότι και στις δυο αυτές κατηγορίες ο Νομός Ιωαννίνων βρίσκεται σε πλεονεκτικότερη θέση από τους υπόλοιπους Νομούς της Περιφέρειας, γεγονός που μπορεί να ερμηνευτεί και από την ύπαρξη του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων αλλά και της δυναμικής που φέρει το παράρτημα του ΤΕΙ Ηπείρου στον συγκεκριμένο Νομό.

Δυσμενή εικόνα παρουσιάζει ο Νομός και ως προς τους πτυχιούχους ανωτάτων σχολών, τους πτυχιούχους ανωτέρων σχολών και γενικότερα τους πτυχιούχους μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Παρατηρούμε ότι τα ποσοστά όλων των Νομών αλλά και της ίδιας της Περιφέρειας βρίσκονται κάτω από τα αντίστοιχα εθνικά.

Η ίδια εικόνα ως προς τα δυο σκέλη που αναφέρθηκαν βλέπουμε να επαναλαμβάνεται και στους αποφοίτους μέσης εκπαίδευσης, ενώ καλύτερη εικόνα φαίνεται να φέρει ο Νομός ως προς τους πτυχιούχους ΤΕΛ και ΤΕΣ αλλά και τους αποφοίτους γυμνασίου. Για τους μεν πρώτους διατηρεί

υψηλότερα ποσοστά τόσο σε σχέση με τους υπόλοιπους Νομούς όσο και σε σχέση με την ίδια την Περιφέρεια, ενώ βρίσκεται πιο κοντά στο αντίστοιχο εθνικό ποσοστό (2,05% έναντι 2,10% για τη Χώρα).

Για τους αποφοίτους γυμνασίου ισχύει η ίδια εικόνα όπως για τους αποφοίτους ΓΕΣ, αλλά με μικρότερα ποσοστά αποκλίσεων τόσο του Νομού Θεσπρωτίας όσο και της χώρας για τους δεύτερους από τους υπόλοιπους Νομούς και την Περιφέρεια.

Αυξημένο αριθμό τόσο αποφοίτων δημοτικού όσο και παιδιών που φοιτούν στο δημοτικό εμφανίζουν οι Νομοί Θεσπρωτίας, Πρέβεζας και Άρτας (όσον αφορά τους αποφοίτους δημοτικού ο τελευταίος) με ποσοστά που κινούνται άνω τόσο της Περιφέρειας όσο και των αντίστοιχων εθνικών.

Η ύπαρξη επίσης αρκετά υψηλότερου αριθμού ατόμων που εγκατέλειψαν το δημοτικό ενώ γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση αλλά και ατόμων που δεν γνωρίζουν καν στους ίδιους Νομούς σε σχέση με τον Νομό Ιωαννίνων, την Περιφέρεια Ηπείρου αλλά και τη χώρα ίσως δείχνει τον εντονότερο αγροτικό χαρακτήρα των Νομών αυτών. Η εξαίρεση του Νομού Ιωαννίνων από την τάση αυτή των υπολοίπων (αλλά και της Περιφέρειας, προφανώς λόγω του βάρους που φέρει ο Νομός Ιωαννίνων και της ανατροπής λόγω του βάρους αυτού της «αδίας αυτών όμμασι» εικόνας της) μπορεί να ερμηνευτεί ως ένα βαθμό και από τον αστικότερο χαρακτήρα που αυτός φέρει (43% αστικός, 5% ημιαστικός, 52% αγροτικός, στοιχεία απογραφών ΕΣΥΕ 2001.)

2.3 Αξιολόγηση – Συμπεράσματα

Λαμβάνοντας υπόψη τα στοιχεία που προέκυψαν από την ανάλυση των δημογραφικών και εκπαιδευτικών χαρακτηριστικών του Νομού Θεσπρωτίας, είναι δυνατόν να εντοπισθούν ορισμένα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα όσον αφορά στη σχετική θέση του Νομού έναντι των υπόλοιπων Νομών της Περιφέρειας Ηπείρου αλλά και του ευρύτερου ελληνικού χώρου (Πίνακας 2.27). Βάση των συγκεκριμένων πλεονεκτημάτων ή μειονεκτημάτων, είναι δυνατόν να προκύψουν ευκαιρίες αλλά και κίνδυνοι σχετικά με την περαιτέρω ανάπτυξη της περιοχής. Η αξιολόγηση των πλεονεκτημάτων, των μειονεκτημάτων, των ευκαιριών και των απειλών θα γίνει με τη μέθοδο της SWOT Analysis (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats).

Αναλυτικότερα, εξετάζοντας τις πληθυσμιακές μεταβολές του Νομού διαχρονικά σε σχέση με την Περιφέρεια αλλά και την Ελλάδα, παρατηρήθηκε την τελευταία 40ετία μια δυσμενής πληθυσμιακή δυναμική, ιδιαίτερα σε σύγκριση με την υπόλοιπη χώρα καθώς, σε επίπεδο Περιφέρειας, υπολείπεται του Νομού Ιωαννίνων αλλά υπερτερεί της Άρτας και της Πρέβεζας. Την τελευταία 20ετία ωστόσο η εικόνα αυτή έχει αλλάξει και ο Νομός φαίνεται να έχει εισέλθει σε τροχιά πληθυσμιακής ανάπτυξης. Από την άλλη τα χαρακτηριστικά χαμηλού μορφωτικού επιπέδου που διακρίνουν τους κατοίκους της Θεσπρωτίας καθιστούν το πληθυσμιακό δυναμικό της περιοχής έναν μη ελκυστικό παράγοντα για την προσέλκυση νέων επενδύσεων. Έτσι δυστυχώς δεν φαίνεται να μπορεί να αξιοποιηθεί περαιτέρω το εργατικό δυναμικό του Νομού και να επεκταθούν οι ορίζοντες δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας. Επίσης, η όποια δυναμική γενικότερα παρατηρείται πρέπει να τονίσουμε πως οφείλεται περισσότερο στη δημογραφική δυναμική του πολεοδομικού συγκροτήματος της Ηγουμενίτσας και όχι σε μια συνισταμένη ανοδική πορεία του συνόλου των Καποδιστριακών Δήμων του Νομού Θεσπρωτίας. Η πόλωση που παρατηρείται φέρει από τη μια της πλευρά τον επικρατούμενο αγροτικό πληθυσμό του Νομού και από την άλλη το ανερχόμενο με γρήγορους ρυθμούς αστικό κέντρο της Ηγουμενίτσας.

Επιπρόσθετα, κατά την εξέταση της ηλικιακής κατανομής του πληθυσμού του Νομού, διαπιστώθηκε μια εμφανής τάση γήρανσης του πληθυσμού και υπογεννητικότητας. Η συγκεκριμένη τάση εμφανίζεται σε υψηλότερα επίπεδα τόσο από αυτά της Περιφέρειας όσο και της χώρας και αποτελεί έναν σοβαρό κίνδυνο για τις δημογραφικές και κατ' επέκταση αναπτυξιακές προοπτικές του Νομού. Επίσης, τα χαμηλότερα ποσοστά που παρουσιάστηκαν στις νεαρές ηλικίες (έως 14 ετών) είναι δυνατόν να αποτελέσουν τροχοπέδη στην προσπάθεια διαμόρφωσης ενός ελκυστικού προφίλ για την περιοχή. Θετικό είναι βέβαια το γεγονός του αυξανόμενου πληθυσμού που βρίσκεται σε παραγωγική ηλικία. Ωστόσο, μια πιθανή περαιτέρω υποβάθμιση του μορφωτικού επιπέδου του Νομού είναι δυνατόν να προέλθει από τη διατήρηση των χαμηλών σχετικά δεικτών

εκπαιδευτικής υποδομής. Ο συνδυασμός των παραπάνω αδυναμιών του Νομού Θεσπρωτίας μπορεί να προκαλέσει βάσιμες ανησυχίες για ανάσχεση των αναπτυξιακών ρυθμών και προοπτικών του.

Πίνακας 2.27: SWOT Analysis Νομού Θεσπρωτίας (δημογραφικό – εκπαιδευτικό επίπεδο)

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ	ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Θετική πληθυσμιακή ανάπτυξη την τελευταία δεκαετία σε σχέση με την υπόλοιπη Περιφέρεια και ανταγωνίσιμη με τη χώρα ❖ Μικρή επιρροή σε σχέση με την υπόλοιπη χώρα των δυο κυμάτων προσφύγων - οικονομικών μεταναστών που εισήλθαν στη χώρα μας παρά την γειτνίαση με τις χώρες προέλευσης ❖ Αυξανόμενο ποσοστό πληθυσμού παραγωγικής ηλικίας ❖ Θετικές πληθυσμιακές μεταβολές της πλειοψηφίας των περιφερειακών Καποδιστριακών Δήμων ❖ Χαρακτηρισμός από το 2001 και μετά της Ηγουμενίτσας ως αστικού κέντρου (το πρώτο του Νομού) ❖ Δυναμική πληθυσμιακή ανάπτυξη της Ηγουμενίτσας τη δεκαετία 1991 – 2001 που την κατατάσσει ως το 3^ο αστικό κέντρο της χώρας με βάση το μέγεθος της μεταβολής του πληθυσμού ❖ Οι δυνατότητες διαφοροποίησης της οικονομικής δραστηριότητας και της απασχόλησης των περιοχών της υπαίθρου και ιδιαίτερα των ορεινών και μειονεκτικών περιοχών, με την αξιοποίηση των πολιτιστικών και φυσικών πόρων για την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού, μέσω της αξιοποίησης των πόρων της παρούσας και της νέας προγραμματικής περιόδου ❖ Υψηλότερο ποσοστό αποφοίτων δημοτικού από το αντίστοιχο της Περιφέρειας και της χώρας ❖ Η σαφής τάση βελτίωσης του μορφωτικού επιπέδου του ανθρώπινου δυναμικού και η αποκτηθείσα εμπειρία από την υλοποίηση αναπτυξιακών προγραμμάτων 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Κατοχή μιας εκ των χαμηλότερων θέσεων σε σχέση με τους υπόλοιπους νομούς της Ελλάδας όσον αφορά το ποσοστό συμμετοχής στον συνολικό πληθυσμό της χώρας, την πυκνότητα και τη μεταβολή του πληθυσμού την περίοδο 1961 - 2001 ❖ Μείωση συμμετοχής στο συνολικό πληθυσμό της Περιφέρειας βάσει των εκτιμήσεων της ICAP για το 2006 ❖ Η ύπαρξη σαφούς τάσεως αστικοποίησης με επίκεντρο την πρωτεύουσα του Νομού, με αντίστοιχη μείωση του πληθυσμού και συρρίκνωση της οικονομικής δραστηριότητας στις ορεινές και μειονεκτικές περιοχές του Νομού ❖ Πολωτική μεταβολή του πληθυσμού μεταξύ των δήμων και κοινοτήτων του Νομού ❖ Πληθυσμιακή διασπορά ❖ Η έντονη πληθυσμιακή αποδυνάμωση των παραμεθόριων περιοχών και η συρρίκνωση της οικονομικής και παραγωγικής βάσης ❖ Έντονο εξωτερικό μεταναστευτικό ρεύμα τη δεκαετία 1961 – 1971 και χαμηλό ποσοστό παλλινόστησης την αμέσως επόμενη δεκαετία σε σχέση με την υπόλοιπη χώρα ❖ Κατ'εξοχήν αγροτικός πληθυσμός ❖ Πληθυσμός σημαντικά γερασμένος σε σχέση με την Περιφέρεια και τη χώρα ❖ Τάση υπογεννητικότητας και μείωση της φυσικής κίνησης του Νομού ❖ Χαμηλό κοινωνικό μορφωτικό επίπεδο σε σχέση με τη χώρα ❖ Χαμηλοί δείκτες εκπαιδευτικής υποδομής σε σχέση με την υπόλοιπη Περιφέρεια και τη χώρα ❖ Πολύ χαμηλό ποσοστό σε σχέση με τη χώρα πτυχιούχων ανωτέρων και ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και κατόχων μάστερ και διδακτορικού τίτλου ❖ Υψηλό ποσοστό αγραμμάτων σε σχέση με τη χώρα ❖ Η αναποτελεσματική σύνδεση της επαγγελματικής κατάρτισης με την αγορά εργασίας και η έλλειψη συστήματος διάγνωσης των αναγκών εκπαίδευσης και κατάρτισης για το σχεδιασμό κατάλληλων πολιτικών, που θα στοχεύουν αφενός στη μείωση των αναντιστοιχιών στην αγορά εργασίας και αφετέρου στη δια βίου μάθηση
ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ	ΚΙΝΔΥΝΟΙ - ΑΠΕΙΛΕΣ

- ❖ Η ύπαρξη του Παραρτήματος του ΤΕΙ Ηπείρου στην Ηγουμενίτσα και η αναβάθμισή των σχολών και των υποδομών του
- ❖ Αξιοποίηση του υψηλού ποσοστού αποφοίτων στοιχειώδους εκπαίδευσης και παροχή κινήτρων για συνέχιση της εκπαίδευσης τους σε ανώτερες βαθμίδες εκπαίδευσης

- ❖ Περαιτέρω γήρανση του πληθυσμού
- ❖ Επιβράδυνση των πληθυσμιακών ρυθμών της Θεσπρωτίας σε σχέση με την Περιφέρεια
- ❖ Η ερήμωση της υπαίθρου και των ορεινών περιοχών στις παραμεθόριες περιοχές με αντίστοιχη μετακίνηση προς τα μεγάλα αστικά κέντρα
- ❖ Η ανάπτυξη μιας Δημόσιας Διοίκησης δύο ταχυτήτων, ως απόρροια του τεχνολογικού αναλφαβητισμού ενός μεγάλου τμήματος της

Πηγή: Ιδία Επεξεργασία

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ

ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ

3.1 Εισαγωγή

Στο κεφάλαιο αυτό θα προσπαθήσουμε να σκιαγραφήσουμε το οικονομικό προφίλ του Νομού μέσα από τη συγκριτική ανάλυση διαφόρων στοιχείων.

3.2 Επίπεδο ανάπτυξης του Νομού Θεσπρωτίας

3.2.1 Εισαγωγή

Στην παράγραφο αυτή θα επιχειρήσουμε να αναδείξουμε το επίπεδο ανάπτυξης του Νομού Θεσπρωτίας μέσω της οικονομικής συγκριτικής ανάλυσης τόσο σε σχέση με την Περιφέρεια Ηπείρου, τους υπόλοιπους νομούς αυτής και τη χώρα όσο και με το ευρύτερο διεθνοποιημένο περιβάλλον στα πλαίσια των κρατών μελών της ΕΕ και των διαδοχικών της διευρύνσεων.

Βασικά εργαλεία της ανάλυσης αυτής είναι το ΑΕΠ (Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν), το οποίο αποτελεί τον βασικότερο δείκτη αξιολόγησης του μεγέθους και της αποτελεσματικότητας μιας οικονομίας καθώς και το κατά κεφαλήν ΑΕΠ, το οποίο ορίζεται ως το πηλίκο του ΑΕΠ μιας περιοχής προς τον συνολικό πληθυσμό αυτής και συνιστά τον πλέον συνήθη δείκτη αξιολόγησης του επιπέδου ανάπτυξης και ευημερίας μιας οικονομίας.

Ωστόσο το ΑΕΠ δεν θα πρέπει να αποτελεί τον μοναδικό δείκτη του προσδιορισμού της οικονομικής ανάπτυξης μιας χώρας, καθώς ο δείκτης αυτός παρουσιάζει συγκεκριμένα μειονεκτήματα. Άλλωστε θα πρέπει να διαχωρίσουμε την οικονομική ανάπτυξη μιας χώρας από την οικονομική μεγέθυνσή της, όπως ανάλογα ο οικονομολόγος Keynes διαχωρίζει την οικονομική μεγέθυνση από την ποιότητα ζωής, λέγοντας μάλιστα ότι η πρώτη δεν συνεπάγεται απαραίτητα την δεύτερη.

Εξάλλου δύναται σε μια οικονομία από τη μία να έχουμε θεαματική μεγέθυνση του ΑΕΠ, ωστόσο η μεγέθυνση αυτή να μην συνοδεύεται από αντίστοιχη μεγέθυνση της κοινωνικής ευημερίας και της ποιότητας ζωής. Τα δυο μεγέθη επομένως σε αρκετές περιπτώσεις προκύπτουν αντιστρόφως

ανάλογα. Οι λόγοι που αυτό συμβαίνει είναι συνήθως δυο: πρώτον, το γεγονός ότι το προϊόν της μεγέθυνσης του ΑΕΠ δεν κατανέμεται ισόνομα, αλλά αντίθετα υπάρχει ανισοκατανομή του εισοδήματος με ότι αυτό συνεπάγεται για την κοινωνική συνοχή.

Η παραπάνω διαπίστωση της διεύρυνσης της ανισότητας παρά την οικονομική μεγέθυνση των κρατών έχει άλλωστε επαληθευθεί και από τον Kuznets και την γνωστή υπόθεση του ανεστραμμένου U μεταξύ διανομής και οικονομικής μεγέθυνσης. Πολύ απλά, δηλαδή, μian αύξηση στο ΑΕΠ μιας χώρας μπορεί να σημαίνει απλά ότι αυξάνεται το εισόδημα των πλουσίων. Δεύτερον, ότι το προϊόν της οικονομικής μεγέθυνσης πολλές φορές προέρχεται από την κατασπατάληση φυσικών πόρων και την περιβαλλοντική καταστροφή η οποία όμως μέχρι σήμερα δεν υπολογίζεται. Αν για παράδειγμα συμβεί μια μεγάλη οικολογική καταστροφή αυτή θα υπολογιστεί ως αύξηση του ΑΕΠ δεδομένου ότι όλα τα έξοδα για την αποζημίωση αλλά και τον περιορισμό της καταστροφής θα προσμετρούνται θετικά στο ΑΕΠ. Δεν θα μετρηθεί όμως η ίδια η καταστροφή της φύσης.

Οι παραπάνω λόγοι καθιστούν σαφές ότι η ποιότητα ζωής και η οικονομική ανάπτυξη γενικότερα θα πρέπει να περιγράφονται από πολλούς όχι μόνο ποσοτικούς αλλά και ποιοτικούς δείκτες. Δεν είναι τυχαίο άλλωστε που ο ΟΟΣΑ υιοθετεί τον Δείκτη Ανθρώπινης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών (HDI) σαν έναν από τους δείκτες κοινωνικής ευημερίας. Ο συγκεκριμένος δείκτης περιλαμβάνει για παράδειγμα το ποσοστό παιδικής θνησιμότητας, το επίπεδο εκπαίδευσης, το προσδόκιμο ζωής, την εγκληματικότητα, την φτώχεια κ.τ.λ.

Θα πρέπει επομένως για την μέτρηση της ποιότητας ζωής να βασιστούμε σε δείκτες που εκτός από την οικονομική κατάσταση να λαμβάνουν υπόψη τις υπόλοιπες τρεις διαστάσεις που συνθέτουν την «ποιότητα ζωής» και οι οποίες είναι η περιβαλλοντική, η κοινωνική και η θεσμική.

Η οικονομική ανάπτυξη, δηλαδή, έχει πολυδιάστατο χαρακτήρα και αποτελεί μια δυναμική διαδικασία οικονομικής διεύρυνσης και κοινωνικής αλλαγής, σημαίνει δε όχι απλή αύξηση των παραγωγικών δυνατοτήτων μιας χώρας αλλά βαθύτερη μεταλλαγή της σε επίπεδο διάρθρωσης της οικονομίας, του θεσμικού πλαισίου, της προστασίας του καταναλωτή και του περιβάλλοντος, της παιδείας, της υγείας κτλ. Μάλιστα, θα πρέπει να επιδιώκουμε όχι απλά και μόνο «οικονομική ανάπτυξη» αλλά «βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη», ανάπτυξη δηλαδή πάνω σε ηθικές βάσεις στην οποία δεν θα έχει σημασία μόνο ο στόχος που πρέπει να επιτευχθεί αλλά και τα μέσα που θα χρησιμοποιηθούν για την επίτευξη αυτού του στόχου.

Εξάλλου όπως αναφέρουν και οι Πετράκος και Ψυχάρης³ «το ΑΕΠ των νομών ασφαλώς και μετράει τι παράγεται και που παράγεται, κάτι το οποίο είναι ιδιαίτερα σημαντικό. Ωστόσο, ακόμα και αν υποθέσουμε ότι δεν υπάρχουνε σφάλματα στα διαθέσιμα στοιχεία και ότι η παραοικονομία είναι παρούσα σε όλους τους νομούς ισοβαρώς, το γεγονός ότι η παραγωγή είναι κατανεμημένη με έναν συγκεκριμένο τρόπο στη χώρα δεν σημαίνει ταυτόχρονα πως και τα εισοδήματα τα οποία παράγονται θα είναι κατανεμημένα με τον ίδιο ή με ανάλογο τρόπο. Αρκεί να σκεφτούμε ότι οι νομοί βρίσκονται εξάλλου σε σχετικά μικρή απόσταση μεταξύ τους ενώ τα δίκτυα μεταφορών τα οποία τους συνδέουνε διαχρονικά βελτιώνονται, έχοντας σαν αποτέλεσμα τον διαχωρισμό της παραγωγής από το εισόδημα και την κατανάλωση. Για να το δούμε με απλά λόγια ας δούμε το παράδειγμα όπου μερικών παραγωγικών μονάδες οι οποίες βρίσκονται χωροθετημένες σε μια συγκεκριμένη περιοχή. Για την περιοχή όπου είναι χωροθετημένες οι μονάδες αυτές δεν σημαίνει ότι ο τοπικός πληθυσμός ο οποίος εργάζεται σε αυτές καρπώνεται την αμοιβή της εργασίας, καθότι οι ιδιοκτήτες των μονάδων αυτών είναι πολύ πιθανό να προέρχονται από διαφορετικές περιοχές, όπως επίσης και το εργατικό δυναμικό αλλά και οι γενικότερες εισροές συντελεστών παραγωγής των μονάδων αυτών. Η τοπική προστιθέμενη αξία των μονάδων αυτών είναι επομένως πολύ πιθανό να μην μετατρέπεται σε τοπικό εισόδημα. Για το λόγο αυτό χρησιμοποιούμε και άλλες εναλλακτικές μεθόδους μέτρησης της ευημερίας μιας περιοχής. Επομένως, εκτός του κατά κεφαλή ΑΕΠ, υπάρχουν και άλλοι δείκτες οι οποίοι εκφράζουν την ευημερία μιας χώρας ή μιας περιοχής και είναι ενδεικτικοί του επιπέδου της ανάπτυξής της. Οι δείκτες αυτοί είναι το δηλωθέν εισόδημα ανά κάτοικο, οι αποταμειωτικές καταθέσεις ανά κάτοικο, η οικιακή χρήση του ηλεκτρικού ρεύματος ανά 100 κατοίκους, ο αριθμός των επιβατικών αυτοκινήτων ανά 100 κατοίκους και ο αριθμός των τηλεφωνικών συνδέσεων ανά 100 κατοίκους».

Με βάση τα όσα αναφέρθηκαν, ξεκινάμε την ανάλυση του επιπέδου ανάπτυξης του νομού Θεσπρωτίας μέσα από τη μελέτη και συγκριτική αξιολόγηση του ΑΕΠ και του κατά κεφαλή ΑΕΠ. Στη συνέχεια εξετάζουμε τους υπόλοιπους δείκτες που αναφέραμε για την απόδοση της ευημερίας του Νομού.

3.2.2 Κατανομή του ΑΕΠ, του κατά κεφαλή ΑΕΠ και λοιποί δείκτες μέτρησης της ευημερίας

Όπως αναφέρθηκε στην εισαγωγή, το ΑΕΠ είναι ένας δείκτης μέτρησης της αξίας των αγαθών και των υπηρεσιών που παράγονται σε μια οικονομία σε ετήσια βάση, ενώ το κατά κεφαλή ΑΕΠ είναι ένας δείκτης μέτρησης της παραγωγικότητας των κατοίκων της εν λόγω οικονομίας.

³Πετράκος και Ψυχάρης, Η Περιφερειακή Ανάπτυξη στην Ελλάδα

Στους Πίνακες 19 και 20 του Παραρτήματος οι οποίοι ακολουθούν αλλά και στο Διάγραμμα 3.1, βλέπουμε την κατανομή του ΑΕΠ και το ύψος και την κατανομή του κατά κεφαλήν ΑΕΠ του Νομού Θεσπρωτίας για το έτος 2005 και την αντιπαραβολή των με τα αντίστοιχα μεγέθη των υπολοίπων νομών της Περιφέρειας Ηπείρου, της χώρας, αλλά και της ΕΕ και των διαδοχικών της διευρύνσεων (ΕΕ των 27, ΕΕ των 25, ΕΕ των 15 καθώς και των δέκα νέων κρατών - μελών της (Κύπρος, Τσεχία, Σλοβακία, Εσθονία, Λετονία, Λιθουανία, Πολωνία, Ουγγαρία, Μάλτα και Σλοβενία - από 1^η Μαΐου 2004).

Αυτό το τελευταίο έχει ιδιαίτερη σημασία καθότι, έχοντας ήδη παρέλθει δύο έτη από τη διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης με την προσχώρηση δέκα νέων κρατών-μελών, κρίνεται σκόπιμο να γίνει ένας πρώτος απολογισμός στο οικονομικό πεδίο και μίαν σύγκριση της κατάστασης του ευρύτερου ευρωπαϊκού οικονομικού χώρου σε σχέση με το αντίστοιχο επίπεδο του Νομού.

Θα πρέπει να επισημανθεί ότι η προσχώρηση αρκετών, λιγότερων ευημερούντων κρατών διέγυρνε τις εισοδηματικές διαφορές, με το μέσο κατά κεφαλήν ΑΕΠ να κυμαίνεται από το 40% του μέσου όρου της ΕΕ των 15 στη Λεττονία, έως το 210% στο Λουξεμβούργο (επίσημα στατιστικά στοιχεία Eurostat). Τα μεγέθη των Πινάκων 19 και 20 και του Διαγράμματος 3.1 εκφράζονται τόσο σε ευρώ όσο και σε μονάδες αγοραστικής δύναμης (ΜΑΔ). Η μέτρηση του ΑΕΠ σε ευρώ χρησιμοποιεί την τρέχουσα συναλλαγματική ισοτιμία (exchange rate parity) η οποία μετράει την αξία του ΑΕΠ στις διεθνείς αγορές και χρησιμεύει στην αξιολόγηση της ανταγωνιστικότητας κάθε οικονομίας. Η μέτρηση σε ΜΑΔ (purchasing power parity, PPP) από την άλλη λαμβάνει υπόψη το ύψος των τιμών καθώς και την αγοραστική δύναμη του νομίσματος σε κάθε χώρα και επομένως δύναται να αξιολογήσει καλύτερα την ποσότητα των αγαθών και των υπηρεσιών που μπορεί να αποκτήσει ο μέσος κάτοικος μιας χώρας με δεδομένο εισόδημα. Επομένως η μέτρηση του ΑΕΠ σε ΜΑΔ συνυπολογίζει και το επίπεδο τιμών μιας οικονομίας και άρα την αγοραστική δύναμη του νομίσματος της.

Όπως βλέπουμε, ο Νομός Θεσπρωτίας παρουσιάζει το 2005 κατά κεφαλή ΑΕΠ σε ευρώ ίσο με 12.045€, ποσό που αντιστοιχεί στο 53,77% του μέσου όρου της Ε.Ε. – 27, το 51,03% του μέσου όρου της ΕΕ – 25, το 45,19% του μέσου όρου της ΕΕ-15 και το 158,32 % του μέσου όρου των 10 νέων κρατών – μελών της Ε.Ε. Το κατά κεφαλή ΑΕΠ του Νομού Θεσπρωτίας σε ευρώ ξεπερνάει το αντίστοιχο του νομού Άρτας (9.771€) και του νομού Πρέβεζας (11.540€), ενώ υπολείπεται της χώρας (17.921€), της Περιφέρειας (12.769€) και του Νομού Ιωαννίνων (14.618€). Σε ποσοστά το κατά κεφαλή ΑΕΠ του Νομού Θεσπρωτίας σε ευρώ αντιστοιχεί στο 67,2% της χώρας, στο 94,3% της Περιφέρειας και στο 82,3% του νομού Ιωαννίνων.

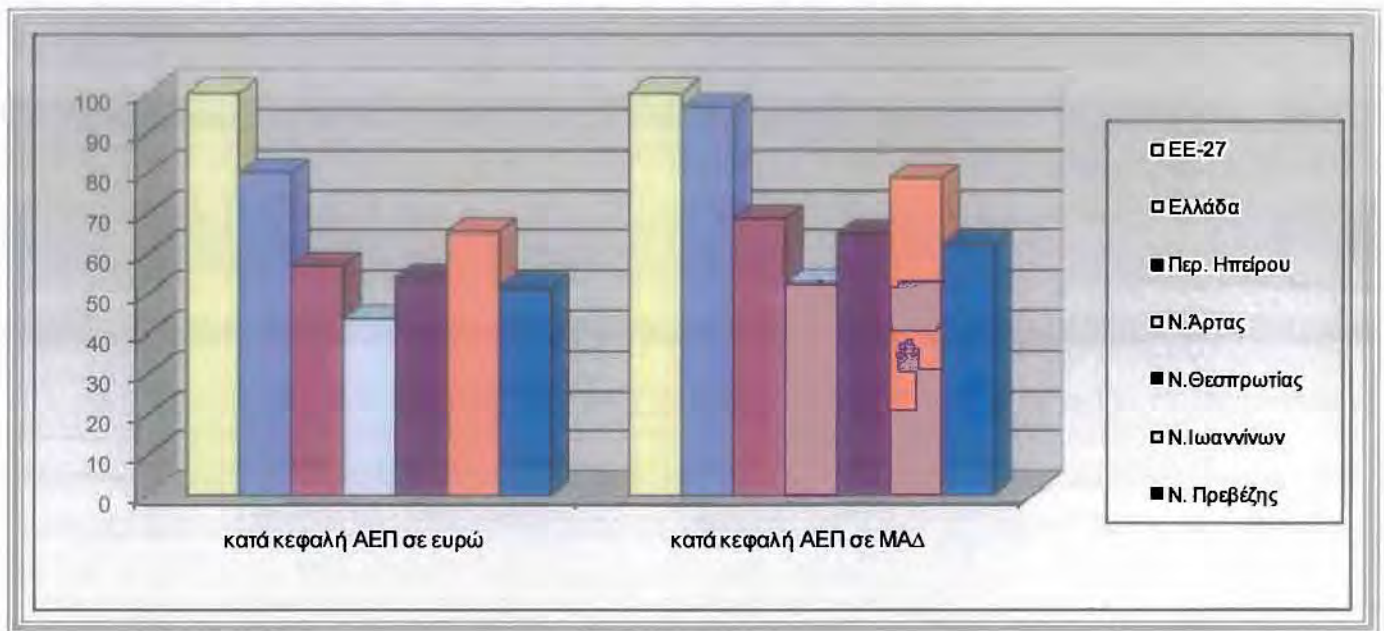
Εκφρασμένα σε ΜΑΔ τα σχετικά μεγέθη βελτιώνονται, καθώς το κατά κεφαλή ΑΕΠ του Νομού Θεσπρωτίας σε ΜΑΔ ανέρχεται σε 14.111€, τα οποία ισοδυναμούν με το 64,78% του μέσου όρου της ΕΕ-27, με το 62,23% του μέσου όρου της ΕΕ-25, το 57,48% της ΕΕ-15 και το 109,82% του μέσου όρου των 10 νέων κρατών μελών της Ένωσης. Το κατά κεφαλή ΑΕΠ του Νομού Θεσπρωτίας σε ευρώ ξεπερνάει και πάλι το αντίστοιχο του νομού Άρτας (11.771€) και του νομού Πρέβεζας (13.9102€), ενώ υπολείπεται της χώρας (21.589€), της Περιφέρειας (15.383€) και του Νομού Ιωαννίνων (17.610 €). Σε ποσοστά το κατά κεφαλή ΑΕΠ του Νομού Θεσπρωτίας σε ευρώ αντιστοιχεί στο 65,3% της χώρας, στο 91,7% της Περιφέρειας και στο 80,1% του νομού Ιωαννίνων, δηλαδή βλέπουμε πως σε σύγκριση με τις τρεις αυτές γεωγραφικές ενότητες η θέση του Νομού σε ΜΑΔ είναι δυσμενέστερη από ότι εκφρασμένων των μεγεθών σε ευρώ.

Στο επίπεδο σύγκρισης με τον ευρύτερο ευρωπαϊκό χώρο και στα πλαίσια των διαδοχικών διευρύνσεων στις οποίες αυτός έχει περιέλθει, βλέπουμε επομένως μια τάση αύξησης του εν συγκρίσει ποσοστού του Νομού με τα αντίστοιχα ευρωπαϊκά μεγέθη όσο οι διευρύνσεις προχωρούν και μιαν αρκετά μεγαλύτερη δυναμική σε σχέση με το μέσο όρο του ΑΕΠ των δέκα νέων από το 2004 κρατών μελών της Ε.Ε. Αυτό απορρέει από το χαμηλότερο επίπεδο ανάπτυξης των νέων αυτών κρατών– μελών, η οποία μπορεί να αλλάξει το τοπίο στην διάσταση του προβληματισμού για την προοπτική και ανάπτυξη του ευρωπαϊκού χώρου. Η διάσταση αυτή δεν μπορεί να μείνει αδιάφορη στα πλαίσια της μελέτης αυτής.

Ο Νομός Θεσπρωτίας συμμετέχει κατά 0,30% στο συνολικό ΑΕΠ της χώρας και έχει έτσι τη μικρότερη συμμετοχή σε σχέση με τους υπόλοιπους νομούς της Περιφέρειας Ηπείρου (1,38% ο νομός Ιωαννίνων, 0,40% ο νομός Πρέβεζας και 0,37% ο νομός Άρτας), ενώ παράλληλα καταλαμβάνει την 33^η θέση με βάση το ποσοστό συμμετοχής του κάθε νομού της χώρας στο συνολικό της παραγόμενο προϊόν. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός πως ο νομός Ιωαννίνων παράγει το 56,32% του ΑΕΠ της Περιφέρειας, περισσότερο δηλαδή από όσο παράγουν οι υπόλοιποι νομοί της Περιφέρειας μαζί. Η Περιφέρεια Ηπείρου αποδίδει το 2,45% του συνολικού προϊόντος της χώρας.

Στο Διάγραμμα 3.1 που ακολουθεί έχουμε μιαν πιο ευδιάκριτη απεικόνιση των συσχετίσεων μεταξύ του Νομού Θεσπρωτίας και των υπολοίπων χωρικών ενοτήτων σε ότι αφορά το κατά κεφαλή ΑΕΠ σε ευρώ και ΜΑΔ για το 2005.

Διάγραμμα 3.1. Κατανομή του κατά κεφαλή ΑΕΠ (%), συγκρίσεις με τους υπόλοιπους Ηπειρωτικούς Νομούς, την Π. Ηπείρου, την Ελλάδα και την ΕΕ-27 (2005)

Πηγή: Eurostat New Cronos Database (2005), επεξεργασία μελετητή

Ο Πίνακας 21 του Παραρτήματος παρουσιάζει την εξέλιξη του ΑΕΠ (σε τρέχουσες τιμές) των Νομών Ιωαννίνων, Άρτας, Θεσπρωτίας και Πρεβέζης, της Περιφέρειας Ηπείρου, της Ελλάδας και της ΕΕ-15, της ΕΕ-25 και της ΕΕ-27 για την περίοδο 1995-2004.

Ο Πίνακας 22 του Παραρτήματος παρουσιάζει την αντίστοιχη εξέλιξη του κατά κεφαλήν ΑΕΠ για τις ίδιες γεωγραφικές ενότητες και την ίδια περίοδο προκειμένου να αποκτηθεί μια σαφέστερη εικόνα αναφορικά με την αναπτυξιακή πορεία των εν λόγω χωρικών ενότητων.

Όπως προκύπτει από τα στοιχεία των πινάκων αυτών, ο Νομός Θεσπρωτίας παρουσιάζει το 2005 ΑΕΠ ίσο με 515 εκατομμύρια ευρώ, μέγεθος το οποίο τον κατατάσσει τελευταίο στην σχετική κατάταξη εν συγκρίσει τους υπόλοιπους νομούς της Περιφέρειας Ηπείρου (ακολουθεί τρίτος από το τέλος ο νομός Πρέβεζας, δεύτερος ο νομός Άρτας ενώ πρώτος έρχεται ο νομός Ιωαννίνων, ο οποίος από μόνος του παράγει κάτι παραπάνω από το άθροισμα του ΑΕΠ των υπολοίπων τριών νομών και κάτι λιγότερο από το πενταπλάσιο ΑΕΠ του νομού Θεσπρωτίας).

Γενικότερα την πενταετία 2000 - 2005 δεν παρατηρείται κάποια ιδιαίτερη αλλαγή σε σχέση με την εικόνα που βλέπουμε για το 2005. Παρατηρείται βέβαια το 2005 μίαν αύξηση του ΑΕΠ για το Νομό κατά 25,61%, αύξηση η οποία όμως δεν είναι αρκετή και ικανή να αντισταθμίσει τις αντίστοιχες αυξήσεις των υπολοίπων νομών με αποτέλεσμα η κατάσταση να μην μεταβάλλεται. Η μόνη διαφοροποίηση σε συνολικό επίπεδο έγκειται στην περαιτέρω δυναμική που φαίνεται να εμφανίζει ο νομός Ιωαννίνων και στην αντίστοιχη απίσχναση της δυναμικής του νομού Πρεβέζης.

Αυτή η τελευταία ωστόσο, καθότι ξεκινάει για το 2001 από ένα ΑΕΠ κατά 200.000.000 περίπου ευρώ μεγαλύτερο από ότι του νομού Θεσπρωτίας, δεν αφήνει τον τελευταίο, παρά την πτωτική της δυναμική αυτή, να αναστρέψει την υφιστάμενη κατάταξη των νομών.

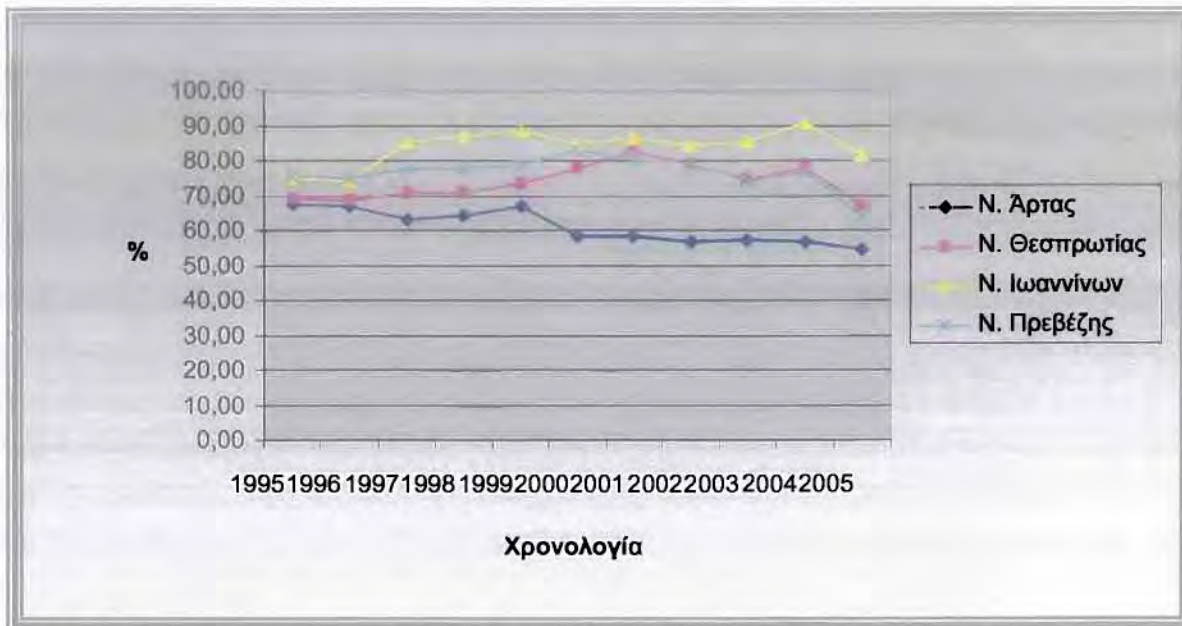
Όσον αφορά το κατά κεφαλή ΑΕΠ του Νομού Θεσπρωτίας φαίνεται να υπάρχει μια τάση αύξησής του κατά την περίοδο 1995-2005 από 5.843€ το 1995 σε 12.045 € το 2004. Βέβαια, τα συμπεράσματα που εξάγονται από την συγκεκριμένη μεταβολή δεν αντικατοπτρίζουν την πραγματικότητα καθώς πρόκειται για την μεταβολή των τρεχουσών τιμών και όχι των σταθερών. Ωστόσο, ένας καλύτερος δείκτης για την εικόνα του κατά κεφαλή ΑΕΠ είναι το κατά κεφαλή ΑΕΠ ως ποσοστό του εθνικού μέσου όρου, που παρουσιάζεται στο διάγραμμα 3.2.

Με βάση το διάγραμμα αυτό υπάρχει μια τάση σύγκλισης του κατά κεφαλή ΑΕΠ του Νομού με το αντίστοιχο της χώρας μέχρι και το 2001, η οποία αντιστρέφεται όμως από το 2001 και μετά. Αυτό σημαίνει ότι το κατά κεφαλή ΑΕΠ του Νομού Θεσπρωτίας αυξάνεται με υψηλότερους ρυθμούς σε σχέση με το σύνολο της χώρας μέχρι και το 2001 και με χαμηλότερους από το 2001 μέχρι και το 2005.

Οι νομοί Θεσπρωτίας και Πρεβέζης παρουσιάζουν διάφορες αυξομειώσεις στο κατά κεφαλή ΑΕΠ τους ως ποσοστό ΜΟ της χώρας κατά την εξεταζόμενη περίοδο. Συνολικά όμως το κατά κεφαλή ΑΕΠ έχει αυξηθεί κατά 8,90% για τη Θεσπρωτία και έχει μειωθεί κατά -14,96% για την Πρέβεζα. Ο δεύτερος νομός που παρουσιάζει μείωση και μάλιστα τη μεγαλύτερη είναι ο νομός Άρτας του οποίου το κατά κεφαλή ΑΕΠ αντιστοιχεί στο 67,4% του Μ.Ο. της χώρας για το 1995 και στο 54,5% για το 2005 (μείωση κατά -19,15%).

Διαχρονικά θα λέγαμε πως μετά το 1995 η προγενέστερη πτωτική πορεία του κατά κεφαλή ΑΕΠ έχει αναστραφεί και ότι το κατά κεφαλή ΑΕΠ του Νομού αρχικά έχει για μια περίοδο σταθεροποιηθεί και εν συνεχεία αυξηθεί. Αυτό πιθανώς οφείλεται στο μέγεθος των αναπτυξιακών επενδύσεων που έχουν γίνει στο νομό μεταξύ 1995 – 1999 από το 2^ο ΚΠΣ καθώς και το αναπτυξιακό πρόγραμμα 2000 – 2006 του 3^{ου} ΚΠΣ και τις προοπτικές ανάπτυξης που δημιουργήθηκαν.

Διάγραμμα 3.2: Εξέλιξη του κατά κεφαλή ΑΕΠ ως ποσοστό του ΜΟ της Ελλάδας για τους Νομούς Θεσπρωτίας, Άρτας, Ιωαννίνων και Πρέβεζας

Πηγή: Eurostat 2005, επεξεργασία μελετητή

Ας δούμε τώρα τη διαχρονική μεταβολή της συμμετοχής του ΑΕΠ της Περιφέρειας Ηπείρου και των νομών αυτής προς το συνολικό ΑΕΠ της χώρας, βάση των διαθέσιμων στοιχείων μας για τις χρονιές 1995 – 2005 (Πίνακας 23 Παραρτήματος).

Την πενταετία 1995 – 2000, το σύνολο της Περιφέρειας και των νομών της παρουσιάζουν αύξηση του ποσοστού συμμετοχής στο ΑΕΠ της χώρας (παρά τις ανά χρόνο διαφοροποιήσεις), με εξαίρεση το νομό Άρτας ο οποίος παρουσιάζει μείωση. Την επόμενη πενταετία αντίθετα, το σύνολο των νομών παρουσιάζει μείωση στο ποσοστό συμμετοχής στο συνολικό ΑΕΠ της χώρας.

Ο Νομός Θεσπρωτίας εξακολουθεί να εμφανίζει το χαμηλότερο ποσοστό συμμετοχής στο συνολικό ΑΕΠ της χώρας εν συγκρίσει με τους υπολοίπους νομούς της Περιφέρειας, έχοντας το 2005 ποσοστό συμμετοχής ίσο με 0,30%, την ίδια στιγμή που ο νομός Άρτας έχει αντίστοιχο ποσοστό ίσο με 0,41%, ο νομός Πρέβεζας ίσο με 0,44% και ο νομός Ιωαννίνων το μεγαλύτερο ποσοστό συμμετοχής (ίσο με 1,24% και για την ακρίβεια το τετραπλάσιο του ποσοστού συμμετοχής του Νομού Θεσπρωτίας).

Μια πιο ευδιάκριτη εικόνα θα έχουμε αν παρατηρήσουμε τα ποσοστά συμμετοχής των νομών της Περιφέρειας Ηπείρου προς το συνολικό ΑΕΠ της περιφέρειας. Την περίοδο αυτή, όπως βλέπουμε στον Πίνακα 3.1 που ακολουθεί, παρατηρείται αύξηση του ποσοστού συμμετοχής του νομού Ιωαννίνων προς το συνολικό ΑΕΠ της Περιφέρειας και μείωση του αντίστοιχου ποσοστού των υπολοίπων νομών. Ο Νομός Θεσπρωτίας εξακολουθεί να καταλαμβάνει μικρό ποσοστό

συμμετοχής στο Περιφερειακό ΑΕΠ, καταλαμβάνοντας το 2005 μόλις το 11,77% του Περιφερειακού ΑΕΠ, την ίδια στιγμή που η Άρτα έχει ποσοστό συμμετοχής ίσο με 15,99%, η Πρέβεζα ίσο με 15,15% και τα Ιωάννινα ίσο με 57,09%.

Πίνακας 3.1. Διαχρονική μεταβολή της ποσοστιαίας συμμετοχής στο συνολικό ΑΕΠ της Περιφέρειας των Νομών αυτής (1995 – 2005)

Γεωγραφική Ενότητα	Συμμετοχή (%) στο ΑΕΠ της Περιφέρειας					
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Ν. Άρτας	17,11	16,62	16,45	16,67	16,44	15,99
Ν. Θεσπρωτίας	12,51	13,37	12,69	12,38	12,27	11,77
Ν. Ιωαννίνων	51,68	52,34	53,53	54,36	55,32	57,09
Ν. Πρέβεζας	18,70	17,67	17,31	16,59	16,17	15,15

Πηγή: ΕΣΥΕ, AllMedia Database, επεξεργασία μελετητή

Σε μια πιο μακροχρόνια προσέγγιση και από το 1981 μέχρι το 2000 παρατηρείται σημαντική αύξηση του ΑΕΠ για όλες τις γεωγραφικές ενότητες αναφοράς, όπως βλέπουμε στον Πίνακα 3.2 που ακολουθεί.

Ο Νομός Θεσπρωτίας παρουσιάζει την δεκαετία 1981 – 1991 τη μέγιστη ποσοστιαία αύξηση του ΑΕΠ τόσο σε σχέση με τους υπόλοιπους νομούς της Περιφέρειας όσο και με την ίδια την Περιφέρεια Ηπείρου και τη χώρα, αλλά τόσο την πενταετία 1991 – 1995 που ακολουθεί όσο και την επόμενη (1995 – 2000) και γενικά τη συνολική περίοδο 1981 – 2000 την μικρότερη.

Πίνακας 3.2. Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (σε εκατομμύρια ευρώ) και μεταβολή (%) τις χρονιές 1981, 1991, 1995 και 2000

Γεωγραφική Ενότητα	Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν				Μεταβολή (%)			
	1981	1991	1995	2000	1981-1991	1991-1995	1995-2000	1981-2000
Ελλάδα	5.295	47.632	79.928	146.260	799,6	67,804	82,99	2662,37
Π. Ηπείρου	139	1.242	1.819	3.508	794,31	46,482	92,85	2426,37
Ν. Άρτας	31	253	380	583	722,2	50,345	53,42	1796,49
Ν. Θεσπρωτίας	17	164	222	469	857,1	35,686	111,3	2643,55
Ν. Ιωαννίνων	65	594	888	1.836	807,62	49,614	106,8	2707,6
Ν. Πρέβεζας	26	232	329	620	804,95	41,871	88,45	2319,43

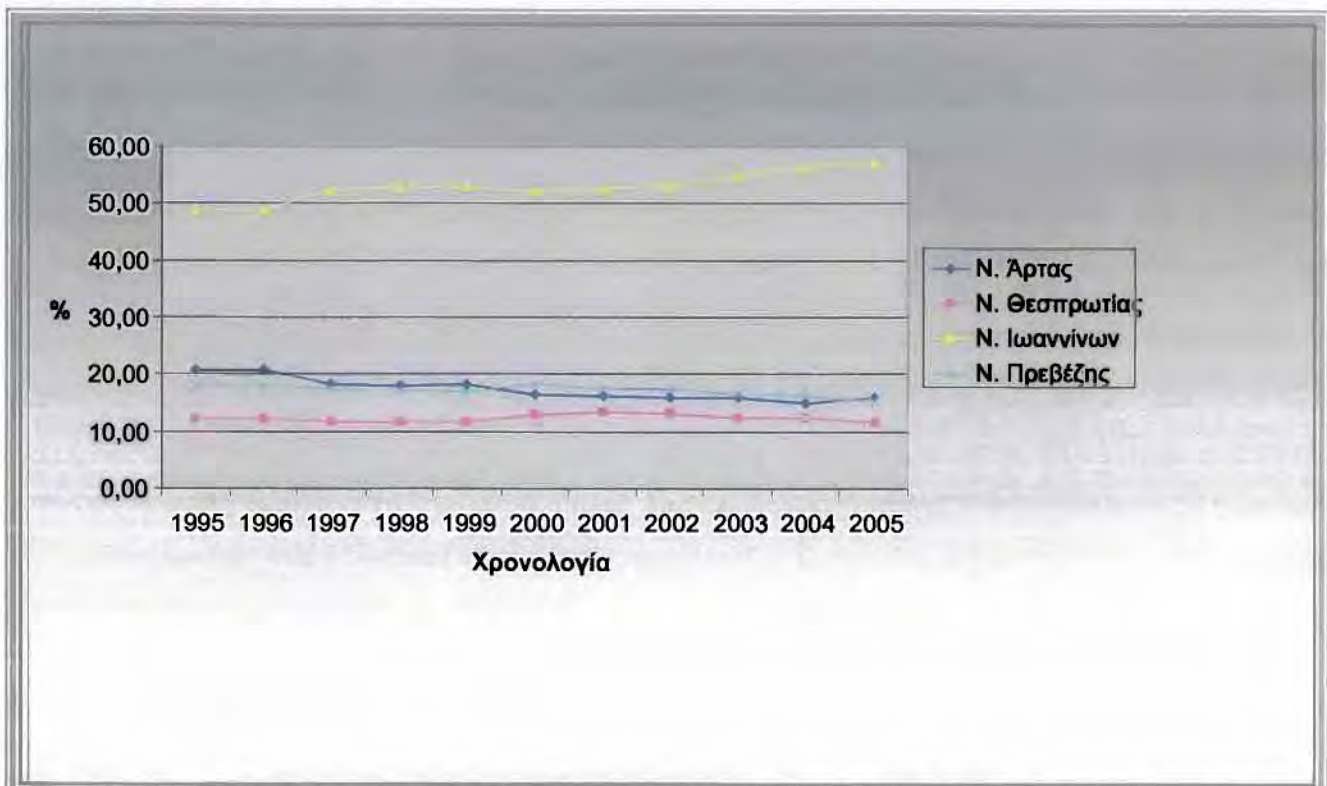
Πηγή : ΕΣΥΕ, επεξεργασία μελετητή

Το επόμενο Διάγραμμα 3.3 απεικονίζει τη διαχρονική εξέλιξη της συμμετοχής των Νομών της Περιφέρειας Ηπείρου στο συνολικό προϊόν αυτής για την περίοδο 1995-2005. Από το διάγραμμα αυτό εύκολα μπορούμε να αντιληφθούμε την υπεροχή του Νομού Ιωαννίνων στη δημιουργία του ΑΕΠ της Περιφέρειας Ηπείρου.

Ο Νομός Θεσπρωτίας εμφανίζει τα χαμηλότερα ποσοστά συμμετοχής στο Περιφερειακό προϊόν, το οποίο παρουσιάζει αυξομειώσεις τις χρονιές από το 1995 έως το 2005, συνολικά όμως παρουσιάζει μείωση από 12,77% το 1995 σε 11,77% το 2005 (μείωση κατά -3,32%).

Ο νομός Πρέβεζας ακολουθεί επίσης μια φθίνουσα πορεία κατά την εξεταζόμενη περίοδο στη συμμετοχή του στο ΑΕΠ της Περιφέρειας (από 18,04% το 1995 σε 15,15% το 2005, δηλαδή μείωση κατά -16,01%). Ο Νομός Ιωαννίνων παρουσιάζει μια συνεχή αύξηση του ποσοστού συμμετοχής του στο Περιφερειακό προϊόν το οποίο έχει φτάσει το 57,09% για το 2004 (αύξηση κατά 17,05%). Τέλος, ο νομός Άρτας παρουσιάζει σημαντική μείωση στη συμμετοχή του στο Περιφερειακό προϊόν από 20,87% το 1995 σε 16% για το 2004 (μείωση κατά -23,48%).

Διάγραμμα 3.3: Εξέλιξη της συμμετοχής των Νομών της Περιφέρειας Ηπείρου στο συνολικό προϊόν της Περιφέρειας (1995-2005)

Μελετήσαμε το οικονομικό προφίλ του Νομού Θεσπρωτίας μέσα από την προσέγγιση του ΑΕΠ και του κατά κεφαλή ΑΕΠ του Νομού και τη συγκριτική ανάλυση. Ωστόσο, δεν είναι δυνατό να καθορισθεί ακόμα επακριβώς το αναπτυξιακό προφίλ του Νομού, όσο δεν έχουν μελετηθεί μια σειρά από άλλα χαρακτηριστικά, όπως η παραγωγική διάρθρωση του, το ανθρώπινο δυναμικό και

οι υποδομές. Η μελέτη των χαρακτηριστικών αυτών που θα συμβάλλουν στην ουσιαστική και πολύπλευρη ανάπτυξη της αναπτυξιακής φυσιογνωμίας του Νομού και στην μετέπειτα ολοκληρωμένη αξιολόγηση σε σχέση με το μέσο όρο τόσο της Περιφέρειας Ηπείρου όσο και της χώρας, ακολουθεί στη συνέχεια της μελέτης.

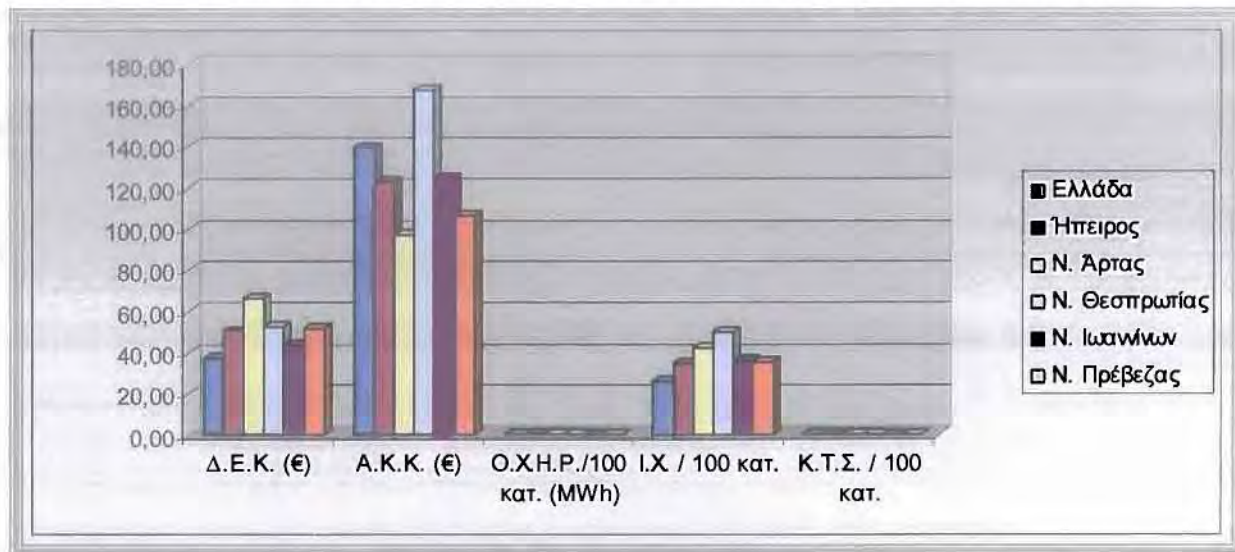
Όπως αναφέραμε στην εισαγωγή της παραγράφου, εκτός του κατά κεφαλήν ΑΕΠ υπάρχουν και άλλοι δείκτες οι οποίοι εκφράζουν την ευημερία μιας χώρας και είναι ενδεικτικοί του επιπέδου της ανάπτυξής της.

Ο Πίνακας 24 του Παραρτήματος και το διάγραμμα 3.4 που ακολουθούν παρουσιάζουν ορισμένους από αυτούς τους δείκτες, όπως το δηλωθέν εισόδημα ανά κάτοικο, τις αποταμιευτικές καταθέσεις ανά κάτοικο, την οικιακή χρήση του ηλεκτρικού ρεύματος ανά 100 κατοίκους, τον αριθμό των επιβατικών αυτοκινήτων ανά 100 κατοίκους και τον αριθμό των τηλεφωνικών συνδέσεων ανά 100 κατοίκους.

Το δηλωθέν εισόδημα ανά κάτοικο προκύπτει από τις φορολογικές δηλώσεις των κατοίκων. Η επέκταση και βελτίωση των μηχανισμών ελέγχου και αντιμετώπισης της φοροδιαφυγής, έχουν κάνει τα τελευταία χρόνια πιο αξιόπιστες τις δηλώσεις του εισοδήματος. Παρόλο που εξακολουθεί ωστόσο να υπάρχει αρκετή φοροδιαφυγή στην οικονομία, εκτιμάται ότι τα στοιχεία που προκύπτουν από την απογραφή μπορούν να αποτελέσουνε βάση αξιολόγησης της ευημερίας μιας περιοχής. Εξάλλου, η φοροδιαφυγή δεν καταγράφεται ούτε από το ΑΕΠ και με αυτήν την έννοια οι δείκτες του δηλωθέντος εισοδήματος και του ΑΕΠ δεν διαφοροποιούνται, καθότι αντιμετωπίζουνε και οι δυο το ίδιο πρόβλημα.

Ο δείκτης της οικιακής χρήσης ηλεκτρικού ρεύματος ανά 100 κατοίκους είναι ένας φυσικός δείκτης, ο οποίος μετρά έμμεσα το εισόδημα μιας περιοχής μέσω της υπόθεσης ότι τα νοικοκυριά με υψηλό εισόδημα θα έχουν μεγαλύτερες κατοικίες και περισσότερες ηλεκτρικές συσκευές, συνεπώς θα καταναλώνουνε περισσότερο ηλεκτρικό ρεύμα. Πράγματι στην περίπτωση μελέτης μας όπως θα δούμε παρακάτω δεν συναντούμε διαφοροποιήσεις στην κατάταξη των γεωγραφικών ενότητων μελέτης ως προς τους δυο αυτούς δείκτες.

Διάγραμμα 3.4 : Μεταβολή των δεικτών εισοδήματος και ευημερίας στην Ελλάδα, στην Περιφέρεια Ηπείρου και στους Ν. Θεσπρωτίας, Άρτας, Ιωαννίνων και Πρέβεζας μεταξύ 2001 και 2005

Πηγή: Allmedia, 2001, 2005, επεξεργασία μελετητή

Όπως βλέπουμε, το 2001 ο Νομός Θεσπρωτίας βρίσκεται στην τρίτη θέση μεταξύ των υπολοίπων νομών της Περιφέρειας Ηπείρου ως προς το δηλωθέν εισόδημα ανά κάτοικο, στην πρώτη θέση ως προς τις αποταμιευτικές καταθέσεις ανά ευρώ, στην τρίτη θέση ως προς την οικιακή χρήση ηλεκτρικού ρεύματος, στην τέταρτη θέση ως προς τα επιβατικά αυτοκίνητα ΙΧ ανά 100 κατοίκους και στην τρίτη θέση ως προς τις κύριες τηλεφωνικές συνδέσεις ανά 100.

Με εξαίρεση τις αποταμιευτικές καταθέσεις, ο Νομός κατατάσσεται στις τελευταίες θέσεις του συνόλου των νομών της χώρας όσον αφορά τους υπόλοιπους τρεις δείκτες και ιδιαίτερα ως προς την οικιακή χρήση ηλεκτρικού ρεύματος, όπου καταλαμβάνει την 49^η θέση. Η κατά κεφαλήν κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας για οικιακή χρήση αυξάνεται κατά 2 ½ φορές μεταξύ 1981 και 2001. Η θέση του Νομού ως προς την Περιφέρεια και την χώρα βελτιώνεται σημαντικά την περίοδο 1981-1991, ενώ υποχωρεί ελαφρά την περίοδο 1991-2001 σε 61% της Χώρας και 93,5% της Περιφέρειας το 2001.

Το γεγονός ότι ο Νομός Θεσπρωτίας, αν και βρίσκεται στις τελευταίες θέσεις τόσο σε σύγκριση με τους υπόλοιπους νομούς της χώρας όσο και σε σύγκριση με τους υπόλοιπους νομούς της Περιφέρειας, παρουσιάζει υψηλά επίπεδα αποταμίευσης, ενδεχομένως να οφείλεται στην εσωτερική και εξωτερική μετανάστευση του νομού, η οποία όπως είδαμε στο πρώτο κεφάλαιο είναι ιδιαίτερα έντονη. Η μια ερμηνεία είναι ότι οι μετανάστες στέλνουν μέρος από τις οικονομίες τους στους συγγενείς που έχουν μείνει πίσω ενώ η δεύτερη ότι οι μετανάστες παλιννοστούν κατά κύριο λόγο ως συνταξιούχοι και μεταφέρουν πίσω στο Νομό τις οικονομίες τους.

Το 2005 ο Νομός Θεσπρωτίας καταλαμβάνει την έκτη θέση ως προς το δηλωθέν εισόδημα ανά κάτοικο (από πέμπτη θέση το 2001) καθώς έχει και τη μεγαλύτερη σχετική ποσοστιαία μεταβολή (66,08%). Η σχετική κατάταξη των υπολοίπων νομών δεν αλλάζει, πέραν της μετακίνησης του νομού Άρτας στην τελευταία θέση.

Ως προς τις αποταμιευτικές καταθέσεις ανά κάτοικο ο νομός Θεσπρωτίας εξακολουθεί να καταλαμβάνει την πρώτη θέση μεταξύ των νομών αν και βρίσκεται ακόμα κάτω από το αντίστοιχο επίπεδο της χώρας, με το νομό Ιωαννίνων να καταλαμβάνει τη δεύτερη θέση με μια διαφορά της τάξης του 20%.

Ως προς τα επιβατικά αυτοκίνητα ΙΧ ανά 100 κατοίκους δεν υπάρχει διαφοροποίηση στη σχετική κατάταξη των νομών, ενώ ο Νομός Θεσπρωτίας εξακολουθεί να παραμένει τρίτος.

Ως προς την οικιακή χρήση ηλεκτρικού ρεύματος και ως προς τις κύριες τηλεφωνικές συνδέσεις ανά 100 κατοίκους δεν υπάρχει μεταβολή μεταξύ 2001 και 2005 σε καμία από τις γεωγραφικές ενότητες αναφοράς.

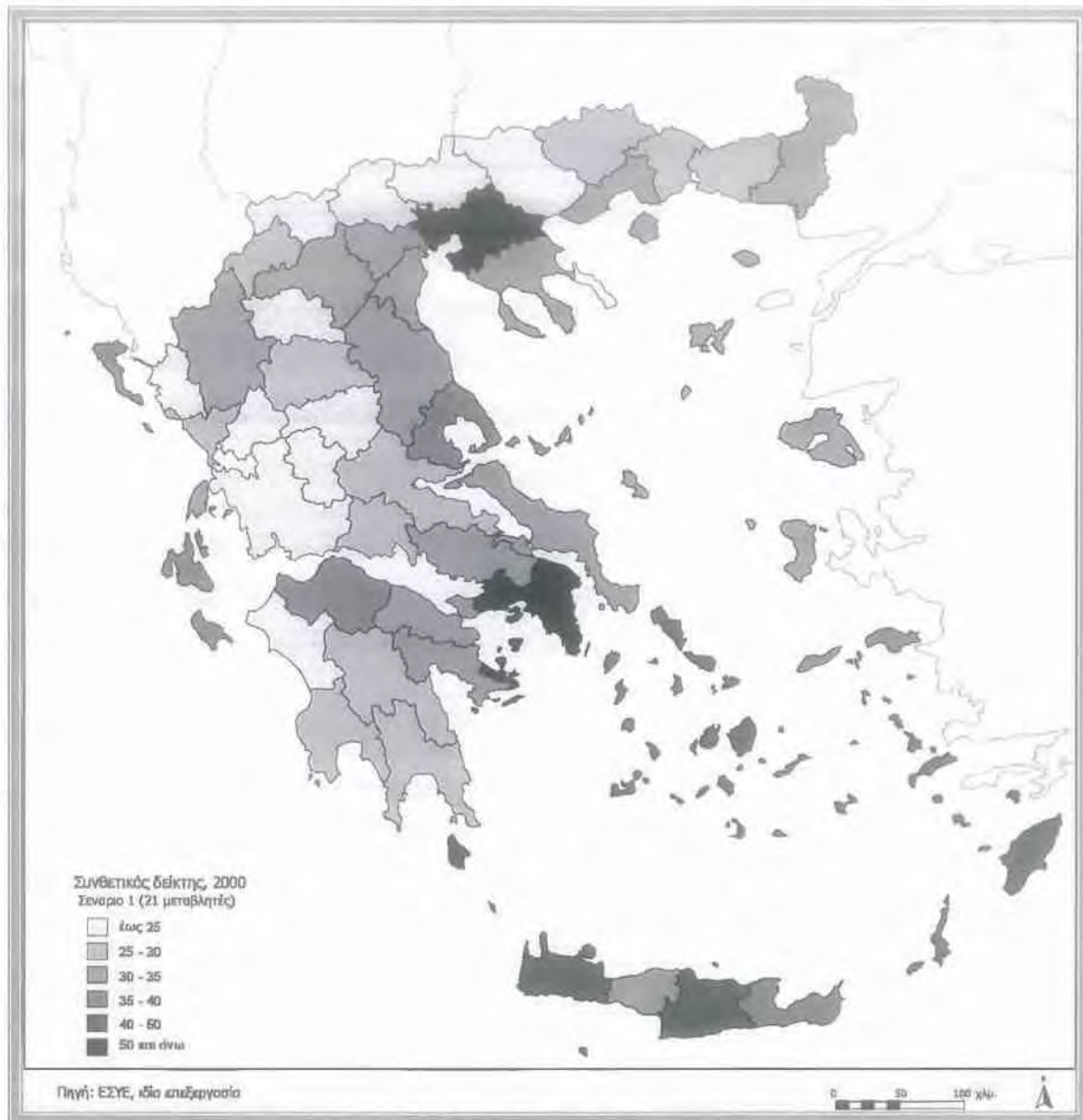
Αξίζει να αναφέρουμε πως ο Νομός Θεσπρωτίας βρίσκεται τόσο το 2001 όσο και το 2005 σε όλους τους δείκτες που εξετάσαμε χαμηλότερα τόσο από τον εθνικό μέσο όρο όσο και από τον μέσο όρο της Περιφέρειας Ηπείρου, με εξαίρεση για τη δεύτερη τις αποταμιευτικές καταθέσεις.

Επομένως, όπως βλέπουμε, ο Νομός Θεσπρωτίας παρουσιάζει μια μάλλον διττή εικόνα. Από τη μία μεριά ο Νομός χαρακτηρίζεται σε γενικές γραμμές από πολύ καλές επιδόσεις στο δείκτη ευημερίας που αφορά τις αποταμιευτικές καταθέσεις, ενώ εντάσσεται στις κάτω θέσεις της μεσαίας ζώνης για την πλειοψηφία των υπολοίπων δεικτών ευημερίας.

Παρακάτω βλέπουμε τον χάρτη του συνθετικού δείκτη ευημερίας και ανάπτυξης (ΣΔΕΑ) σε επίπεδο νομού για το 2000 και το σύνολο της ελληνικής επικράτειας.

Είναι σαφής και σχετικά έντονη η κυριαρχία του μητροπολιτικού κέντρου της χώρας, όχι μόνο σε όρους πληθυσμού, αλλά και σε όρους επιπέδου ανάπτυξης. Το εύρος των περιφερειακών ανισοτήτων στη χώρα μας κάθε άλλο παρά αμελητέο είναι ($CV= 0,75-0,77$). Η εικόνα δυσχεραίνει ακόμα περισσότερο για το Νομό δεδομένου ότι, υπό τις συνθήκες αυτές, καταλαμβάνει την 49^η θέση στη σχετική κατάταξη.

Χάρτης 3.1. Χάρτης Συνθετικού Δείκτη Ευημερίας και Ανάπτυξης (ΣΔΕΑ) για τους νομούς της χώρας

Πηγή: Γ. Πετράκος, Γ. Ψυχάρης, Περιφερειακή Ανάπτυξη στην Ελλάδα

Από την ανάλυση των συμπληρωματικών δεικτών ευημερίας προκύπτει ένα χαμηλό επίπεδο ευημερίας του Νομού εν συγκρίσει τόσο με την Περιφέρεια όσο και με την υπόλοιπη χώρα.

Ανάλογα αρνητική φαίνεται επιπλέον να είναι η θέση της ίδιας της Περιφέρειας Ηπείρου, η οποία καταλαμβάνει χαμηλές θέσεις ως προς τους δείκτες αυτούς σε σχέση με τις υπόλοιπες Περιφέρειες της χώρας, με πιο δυναμικό εκ των νομών της το νομό Ιωαννίνων, ο οποίος όμως και πάλι δεν παρουσιάζει ιδιαίτερες επιδόσεις. Το γεγονός αυτό δυσχεράνει ακόμα περισσότερο τη θέση του Νομού ως προς τους δείκτες αυτούς ευημερίας, καθότι θα λέγαμε ότι κατατάσσεται «τελευταίος μεταξύ των τελευταίων».

Λαμβάνοντας υπόψη τις επιδόσεις των νομών της Περιφέρειας Ηπείρου σε ορισμένους από τους κυριότερους δείκτες ευημερίας, από το 2000 έως και το 2003 (διαθέσιμα στοιχεία), και σε

« Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης του Νομού Θεσπρωτίας»

σύγκριση πάντοτε με το σύνολο των 52 νομών της επικράτειας, δημιουργήθηκαν χάριν σύνοψης τρεις συγκριτικοί πίνακες με τις επιδόσεις των νομών, καθώς και η σύγκριση των στοιχείων καθενός με τα στοιχεία της Περιφέρειας.

Στους Πίνακες 24 και 25 του Παραρτήματος παρουσιάζεται η επίδοση και η κατάταξη των νομών στο σύνολο της επικράτειας, για κάθε έναν από τους 7 διαφορετικούς δείκτες ευημερίας, προκειμένου να διαπιστωθούν οι βασικές αδυναμίες του Νομού, να εκτιμηθεί η θέση που αυτός κατέχει τόσο στο σύνολο της χώρας, όσο και στην Περιφέρεια και να εντοπιστεί το μέγεθος των ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων.

Από τα στοιχεία αυτά προκύπτουν τα εξής συμπεράσματα:

- ✓ Ο νομός Άρτας εντάσσεται σταθερά στην τελευταία ζώνη (41 – 52) της κατάταξης στο σύνολο των 52 νομών της επικράτειας (νομοί με τις μεγαλύτερες υστερήσεις στη χώρα) όσον αφορά τους δείκτες κκ ΑΕΠ, αποταμιευτικές καταθέσεις ανά κάτοικο, φυσική αύξηση πληθυσμού ανά 1000 κατοίκους, μαθητές δημοτικού ανά 1000 κατοίκους . Χαρακτηρίζεται δηλαδή στην πλειοψηφία των δεικτών ευημερίας από επιδόσεις που συνεχίζουν να υπολείπονται σημαντικά από το μέσο όρο της χώρας. Οι μόνοι δείκτες που εμφανίζει μια καλύτερη εικόνα είναι το δηλωθέν εισόδημα ανά κάτοικο (22^{ος}), ο φόρος εισοδήματος ανά κάτοικο (28^{ος}) και οι μαθητές γυμνασίων / λυκείων ανά 1000 κατοίκους (11^{ος}).
- ✓ Ο Νομός Θεσπρωτίας παρουσιάζει μια μάλλον διττή εικόνα. Από τη μία μεριά ο Νομός χαρακτηρίζεται σε γενικές γραμμές από επιδόσεις «άνω του μετρίου» στους δείκτες ευημερίας που αφορούν τις αποταμιευτικές καταθέσεις ανά κάτοικο και την αναλογία μαθητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ανά 1.000 κατοίκους, ενώ εντάσσεται στις κάτω θέσεις της μεσαίας ζώνης για την πλειοψηφία των υπολοίπων δεικτών ευημερίας. Παράλληλα, αδύναμο σημείο του Νομού αποτελεί η ιδιαίτερα χαμηλή επίδοση στο κ.κ. ΑΕΠ που τον κατατάσσει στην 40^η θέση στην ελληνική επικράτεια.
- ✓ Ο νομός Ιωαννίνων συγκεντρώνει χωρίς αμφιβολία τις καλύτερες συνολικά επιδόσεις στους εξεταζόμενους δείκτες ευημερίας. Στα δυνατά σημεία του νομού είναι η συντριπτική πλειοψηφία των δεικτών (το δηλωθέν εισόδημα, ο φόρος εισοδήματος, το κκ ΑΕΠ), ενώ κυμαίνεται στο μέσο όρο της χώρας για τα υπόλοιπα κριτήρια. Αντίθετα, το μόνο αδύναμο σημείο του νομού αποτελεί η ιδιαίτερα χαμηλή επίδοση στον τομέα των μαθητών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης ανά 1.000 κατοίκους.
- ✓ Ο νομός Πρεβέζης εντάσσεται σταθερά στη μεσαία ζώνη (20-40) για την πλειοψηφία των δεικτών ευημερίας. Η καλύτερη του επίδοση αφορά την αναλογία μαθητών πρωτοβάθμιας

εκπαίδευσης ανά 1.000 κατοίκους (5^η), ενώ αντίστοιχα η χαμηλότερη επίδοσή του αφορά το κκ ΑΕΠ (36^η).

Επίσης από τα στοιχεία του Πίνακα 26 του Παραρτήματος προκύπτει πως:

- ✓ Ο νομός Ιωαννίνων παραμένει με σαφή διαφορά ο πιο ανεπτυγμένος νομός της Περιφέρειας, ενώ αντίστοιχα ο Νομός Θεσπρωτίας είναι ο λιγότερο ανεπτυγμένος.
- ✓ Η συμμετοχή της Περιφέρειας ανέρχεται μόλις στο 10% στο σύνολο του Βορειοελλαδικού Τόξου, έχοντας τη μικρότερη συμμετοχή από όλες τις Περιφέρειες (Ανατολική Μακεδονία & Θράκη, Δυτική Μακεδονία και Κεντρική Μακεδονία).
- ✓ Η Περιφέρεια κατατάσσεται στην πλειοψηφία τους εξεταζόμενους δείκτες ευημερίας την κατατάσσει στην 11^η θέση στο σύνολο των 13 Περιφερειών της ελληνικής επικράτειας για την πλειοψηφία των δεικτών ευημερίας. Οι μόνοι δείκτες που έχει καλύτερη επίδοση είναι το δηλωθέν εισόδημα ανά φορολογούμενο (4^η) καθώς και ο φόρος εισοδήματος ανά φορολογούμενο (5^η).
- ✓ Η ύπαρξη ενδοπεριφερειακών ή διανομαρχιακών ανισοτήτων συνεχίζει να υφίσταται σε μεγάλο βαθμό, παρά το γεγονός ότι ο νομός Ιωαννίνων, ως ο πιο ανεπτυγμένος σημειώνει μικρή αύξηση του ΑΕΠ του και γενικότερα μία στασιμότητα. Στην Περιφέρεια συνεχίζουν να συνυπάρχουν περιοχές με χαμηλούς δείκτες ευημερίας γεγονός που την κατατάσσει στις τελευταίες θέσεις στην ελληνική επικράτεια.

3.3 Διαρθρωτικά χαρακτηριστικά της παραγωγής

3.3.1 Εισαγωγή

Η αποδοτικότητα – ανταγωνιστικότητα των οικονομικών δραστηριοτήτων ενός νομού αλλά και γενικότερα ενός ευρύτερου γεωγραφικού και/ή διοικητικού επιπέδου, εξαρτάται από τους κύριους προσδιοριστικούς παράγοντες οι οποίοι καθορίζουν το κόστος παραγωγής και διάθεσης των προϊόντων (κόστος απόκτησης εισροών, επενδύσεις, μεταφορά αγαθών κλπ.) τόσο στην τοπική αγορά όσο και έξω από τα σύνορα αυτής, αλλά και από τη δυνατότητά τους να διαθέτουν τα προϊόντα αυτά σε τιμές οι οποίες να υπερκαλύπτουν αυτό το κόστος.

Το κόστος αυτό παραγωγής και διάθεσης των επιχειρήσεων επηρεάζεται από τη δική τους οργανωτική δομή και επιχειρηματική δυναμικότητα αλλά και από το ευρύτερο οικονομικό περιβάλλον μέσα στο οποίο βρίσκονται. Η τιμή πώλησης εξαρτάται από το είδος των προϊόντων

που παράγονται και προσφέρονται προς πώληση και από το βαθμό κατά τον οποίο αυτά τα προϊόντα αντιμετωπίζουν ευνοϊκές συνθήκες ζήτησης στην εγχώρια και την παγκόσμια αγορά.

Η ανταγωνιστικότητα της οικονομίας μιας περιοχής επομένως εξαρτάται από το βαθμό κατά τον οποίο το θεσμικό και οργανωτικό πλαίσιο λειτουργίας της οικονομίας, το ισχύον σύστημα κινήτρων και η υπάρχουσα οικονομική και κοινωνική υποδομή:

- ✓ συμβάλλουν στην κατανομή των παραγωγικών συντελεστών με τέτοιο τρόπο ώστε να δίνεται έμφαση και προτεραιότητα στις δραστηριότητες εκείνες που παρουσιάζουν υψηλή προστιθέμενη αξία παραγωγής προϊόντων, αγαθών και υπηρεσιών και που εμφανίζουν τη μεγαλύτερη ζήτηση από την εγχώρια αλλά και την ευρύτερη διεθνή αγορά (που εμφανίζουν επομένως την υψηλότερη παραγωγικότητα και ανταγωνιστικότητα και την υψηλότερη προστιθέμενη αξία παραγωγής)
- ✓ επιβαρύνουν στο ελάχιστο δυνατό το κόστος παραγωγής και διάθεσης των προϊόντων των επιχειρήσεων οι οποίες βρίσκονται εκτεθειμένες στο διεθνή ανταγωνισμό.

Ειδικότερα, ανταγωνιστική καθίσταται μια περιοχή στην οποία τα κίνητρα για παραγωγική εργασία και για ανάληψη παραγωγικών επενδύσεων (σε υλικό και ανθρώπινο κεφάλαιο) ή/και καινοτόμων επιχειρηματικών πρωτοβουλιών υψηλής αποδοτικότητας, είναι ισχυρά, ενώ τα κίνητρα για αποφυγή εργασίας ή για έξοδο από την αγορά εργασίας ή για έξοδο των επιχειρήσεων από τη χώρα ή για παραγωγή προϊόντων που δεν τα ζητάει κανείς, είναι ασθενή.

Σε μια ανταγωνιστική χώρα οι κρατικές παρεμβάσεις δεν αποτελούν εμπόδιο στην ανάπτυξη υγιούς επιχειρηματικής δραστηριότητας και στην προσέλκυση επενδύσεων από εγχώριες και ξένες επιχειρηματικές μονάδες, αλλά συμβάλλουν περαιτέρω στην προώθηση των επενδύσεων και στην εισαγωγή σύγχρονων τεχνολογικών εφαρμογών με στόχο την υψηλότερη δυνατή αύξηση της παραγωγικότητας.

Έτσι, η ανταγωνιστικότητα μιας οικονομίας βελτιώνεται όταν το οικονομικό - επιχειρηματικό αλλά και κοινωνικό της περιβάλλον, ευνοεί την προσέλκυση ξένων και εγχώριων επενδύσεων και την επίτευξη σταθερών υψηλών ρυθμών αύξησης της παραγωγικότητας. Η επίτευξη υψηλών ρυθμών αύξησης της παραγωγικότητας και ικανοποιητικών ρυθμών αύξησης της απασχόλησης συνεπάγονται ικανοποιητικούς ρυθμούς ανάπτυξης της οικονομίας. Επιπλέον, η αύξηση της παραγωγικότητας αποτελεί το μοναδικό μηχανισμό που υπάρχει για επίτευξη υψηλών ρυθμών αύξησης των πραγματικών μισθών και γενικά των αμοιβών των συντελεστών παραγωγής σε κάθε οικονομία.

Σημειώνεται, η δυναμική σχέση που υπάρχει μεταξύ των επενδύσεων και της παραγωγικότητας. Η αύξηση της παραγωγικότητας αποτελεί βασικό παράγοντα αύξησης της ανταγωνιστικότητας και της ζήτησης για επενδύσεις, ενώ το επίπεδο και ο ρυθμός αύξησης των επενδύσεων συμβάλλουν στην ενίσχυση της παραγωγικότητας και της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας.

Στις οικονομίες της ελεύθερης αγοράς, ο συντελεστής «επιχειρηματικό κεφάλαιο» είναι αυτός που παίρνει τις αποφάσεις για τις επενδύσεις (σε υλικό ή ανθρώπινο κεφάλαιο) με βάση την επιδίωξη της υψηλότερης απόδοσης. Τόσο το επιχειρηματικό όσο και το «χρηματοοικονομικό κεφάλαιο» μετακινούνται σήμερα με μεγάλη ταχύτητα από χώρα σε χώρα με βάση αυτή την υψηλότερη απόδοση, η οποία προσδιορίζεται από την απόδοση του πραγματικού-επιχειρηματικού κεφαλαίου και από τον κίνδυνο που αναλαμβάνεται.

Έτσι, τα κύρια χαρακτηριστικά που προσδιορίζουν τη δυνατότητα προσέλκυσης επιχειρηματικού και χρηματοοικονομικού κεφαλαίου και τη σχετική αναπτυξιακή δυναμική της κάθε οικονομίας είναι:

- ✓ τα συγκεκριμένα συγκριτικά πλεονεκτήματα στο διεθνή καταμερισμό εργασίας σε κάθε χρονική περίοδο που της δίνουν τη δυνατότητα παραγωγής προϊόντων με ικανοποιητικές συνθήκες ζήτησης διεθνώς και ανταγωνιστικό κόστος
- ✓ το επιχειρηματικό και επενδυτικό περιβάλλον που τη χαρακτηρίζει και ευνοεί ή όχι την ανάληψη των επιχειρηματικών εγχειρημάτων και κινδύνων που απαιτούνται για την εκμετάλλευση των υπαρχόντων συγκριτικών πλεονεκτημάτων
- ✓ ο βαθμός ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού της και ο τρόπος λειτουργίας της αγοράς εργασίας της τόσο στον ιδιωτικό όσο και στο δημόσιο τομέα

Εξετάζοντας την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας ως σύνολο μπορούμε να αναγάγουμε τη σχέση παραγωγής ως σχέση μεταξύ του προϊόντος που παράγεται (του ΑΕΠ της χώρας) και του συντελεστή «ανθρώπινο κεφάλαιο» ή «εργασία», όπου η αύξηση του ΑΕΠ μπορεί να προέρχεται είτε από την αύξηση της απασχόλησης, είτε από την αύξηση της παραγωγικότητας. Η αύξηση της παραγωγικότητας στα πλαίσια αυτής της σχέσης προκύπτει από την αύξηση της παραγωγικότητας του ίδιου του συντελεστή «εργασία» αλλά και από την αύξηση των χρησιμοποιούμενων ποσοτήτων και της παραγωγικότητας των άλλων συντελεστών της παραγωγής.

Έτσι, η αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας σε μια γεωγραφική ενότητα, όπως προκύπτει από τη διαίρεση του ΑΕΠ με τη συνολική απασχόληση στην τοπική οικονομία ή με το σύνολο των ωρών εργασίας που χρησιμοποιήθηκαν για την παραγωγή του ΑΕΠ, βελτιώνεται στο βαθμό που:

- ✓ βελτιώνεται το οικονομικό, εργασιακό και επιχειρηματικό περιβάλλον
- ✓ αυξάνουν οι επενδύσεις σε ανθρώπινο και υλικό κεφάλαιο,
- ✓ αυξάνει η επιχειρηματικότητα και η διάθεση ανάληψης επιχειρηματικών κινδύνων στην εγχώρια οικονομία
- ✓ βελτιώνεται η παραγωγικότητα του ίδιου του ανθρώπινου δυναμικού της χώρας.

Ειδικότερα, η παραγωγικότητα της εργασίας βελτιώνεται όταν τα κίνητρα για εργασία είναι ισχυρά, συνδέουν την αμοιβή με την παραγωγικότητα και υπερτερούν αποφασιστικά των κινήτρων για «μη εργασία»

Ο πραγματικός και ο δυνητικός ρυθμός αύξησης της παραγωγικότητας της εργασίας είναι η βασική μεταβλητή που προσδιορίζει τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας, στο βαθμό που οι αυξήσεις των αμοιβών των συντελεστών της παραγωγής, συμπεριλαμβανομένων και των μισθολογικών αμοιβών, δεν υπερβαίνουν τη συμβολή τους στην αύξηση της παραγωγικότητας. Για παράδειγμα, η αύξηση του ΑΕΠ της Ελλάδος κατά 3,7% το 2005 εκτιμάται ότι προήλθε κατά 1,4 πμ. από την αύξηση της απασχόλησης και κατά 2,3 πμ. από την αύξηση της παραγωγικότητας (από την οποία ένα μέρος οφείλεται στη συμβολή του συντελεστή εργασία). Για να μη χειροτερεύσει η ανταγωνιστικότητα θα πρέπει η αύξηση των πραγματικών μισθών να μην υπερβαίνει την αύξηση της παραγωγικότητας που οφείλεται στο συντελεστή εργασία.

Η παραγωγική διάρθρωση από την άλλη μιας οικονομικής γεωγραφικής/διοικητικής ενότητας, καθορίζει σε μεγάλο βαθμό τις προοπτικές ανάπτυξης της συγκεκριμένης ενότητας ενώσω η σημασία του κάθε τομέα διαφοροποιείται ανάλογα με τη φάση της ανάπτυξής της. Παρόλο που η ύπαρξη και των τριών τομέων παραγωγής κρίνεται απαραίτητη σε μια οικονομία, τα τελευταία χρόνια οι πλέον ανεπτυγμένες οικονομίες εξειδικεύονται κατά πρωτίστως στον τριτογενή τομέα παραγωγής, κατά δεύτερον στον δευτερογενή και κατά τρίτον στον λιγότερο αποδοτικό πρωτογενή τομέα

Στη συνέχεια θα προσπαθήσουμε να σκιαγραφήσουμε την παραπάνω προβληματική στα πλαίσια του Νομού Θεσπρωτίας και του ευρύτερου οικονομικού περιβάλλοντος που τον περιβάλλει, είτε αναφερόμενοι στους παρακείμενους νομούς της ευρύτερης Περιφέρειας Ηπείρου στην οποία ανήκει, είτε στους υπόλοιπους νομούς της χώρας είτε ακόμα και στον ευρωπαϊκό και ευρύτερα διεθνή χώρο.

Ξεκινάμε με την αποτύπωση της υφιστάμενης παραγωγικής διάρθρωσης του Νομού αλλά και του διαχρονικού μετασχηματισμού της υπό το πρίσμα της συγκριτικής ανάλυσης και αξιολόγησης τόσο

με τους υπόλοιπους νομούς της Περιφέρειας Ηπείρου όσο και με την ίδια την Περιφέρεια και τη χώρα.

Η δομή της παραγωγής και το μέγεθος των τομέων της παραγωγικής δραστηριότητας (πρωτογενούς, δευτερογενούς και τριτογενούς) μπορούν να προσδιορισθούν με δυο διακριτούς δείκτες: την ποσοστιαία συμμετοχή κάθε τομέα ή κλάδου στο ΑΕΠ και στην απασχόληση.

Για τον προσδιορισμό των δεικτών αυτών υπάρχουν εγγενείς δυσκολίες οι οποίες προέρχονται από τις αδυναμίες στις μεθόδους μέτρησης που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό των δεικτών αυτών και στην χρονική υστέρηση των διαθέσιμων στοιχείων. Και για τα δυο αυτά μεγέθη, η χρονική υστέρηση αποτελεί εξαιρετικά σοβαρό πρόβλημα με δεδομένες τις αλλαγές στην κατανομή του ΑΕΠ αλλά και της απασχόλησης ιδίως μεταξύ του πρωτογενούς και του τριτογενούς τομέα, οι οποίες είναι ιδιαίτερα έντονες σε νομούς όπως ο νομός Θεσπρωτίας, όπου παραδοσιακά ήταν κυρίαρχη η αγροτική δραστηριότητα.

3.3.2 Τομεακή διάρθρωση του ΑΕΠ

Στην παράγραφο αυτή θα εξετάσουμε την τομεακή διάρθρωση του ΑΕΠ, δηλαδή το ποσοστό συμμετοχής του πρωτογενούς, του δευτερογενούς και του τριτογενούς τομέα παραγωγής στο συνολικό προϊόν της εκάστοτε γεωγραφικής ενότητας.

Οι Πίνακες 27 και 28 του Παραρτήματος, παρουσιάζουν τη συμμετοχή της Περιφέρειας Ηπείρου και των νομών αυτής στο ΑΕΠ της χώρας κατά τομέα και τη συμμετοχή του κάθε τομέα παραγωγής στο συνολικά ΑΕΠ της κάθε υπό αναφορά γεωγραφικής ενότητας για τα έτη 1991 και 2001 αντίστοιχα.

Όπως παρατηρούμε, το σύνολο των γεωγραφικών ενοτήτων μελέτης ακολουθεί τη γενικότερη τάση των τελευταίων χρόνων μεταστροφής της ειδικεύσης από τον πρωτογενή τομέα παραγωγής στον δευτερογενή και εν συνεχεία στον τριτογενή.

Για την Ελλάδα το 2001 ο πρωτογενής τομέας συμμετέχει στη διαμόρφωση του ΑΕΠ μόνο κατά 6,38%, ο δευτερογενής κατά 19,03% και ο τριτογενής, ο οποίος είναι σημαντικά μεγαλύτερος, κυριαρχεί στην οικονομία με ποσοστό 74,59%.

Την ίδια χρονιά η Περιφέρεια Ηπείρου παρατηρούμε ότι παράγει το 4,68% της συνολικής παραγωγής του πρωτογενή τομέα της χώρας, το 2,42% του δευτερογενή της τομέα και το 2,25% του τριτογενή της τομέα. Όσον αφορά την διάρθρωση της παραγωγής στο εσωτερικό της Περιφέρειας, ο πρωτογενής τομέας καταλαμβάνει το 10,8%, ο δευτερογενής τομέας συμμετέχει με 22,06% ενώ το μεγαλύτερο ποσοστό καταλαμβάνει ο τριτογενής τομέας με 67,14%. Σε σχέση με

το πρότυπο της χώρας, η Ήπειρος έχει σαφώς λιγότερο ανεπτυγμένο τον τριτογενή τομέα προς όφελος κυρίως του πρωτογενή.

Ο Νομός Θεσπρωτίας παράγει το 2001 το 0,61% του ΑΕΠ του πρωτογενή τομέα της χώρας, το 0,01% του ΑΕΠ του δευτερογενή της τομέα και το 0,28% του τριτογενή της τομέα. Η τομεακή σύνθεση του ΑΕΠ στο Νομό Θεσπρωτίας παρουσιάζει ορισμένες διαφοροποιήσεις σε σχέση με αυτή των υπολοίπων νομών της Περιφέρειας ενώ, αντίθετα, είναι παρόμοια με αυτή του μέσου όρου της χώρας. Πιο συγκεκριμένα, στη διαμόρφωση του ΑΕΠ του Νομού συμβάλλει κατά 10,46% ο πρωτογενής τομέας, κατά 26,76% ο δευτερογενής και κατά 62,78% ο τριτογενής.

Η συμμετοχή του πρωτογενή τομέα στο συνολικό προϊόν του Νομού έχει μειωθεί τη δεκαετία 1991 – 2001 κατά 32,82% και πλέον έχει μικρότερο μερίδιο συμμετοχής σε σχέση με την Περιφέρεια (10,46% έναντι 10,8%). Τα αντίστοιχα ποσοστά μείωσης είναι μικρότερα για τους υπόλοιπους νομούς της Ηπείρου με εξαίρεση τον νομό Ιωαννίνων και την ίδια την περιφέρεια στο σύνολό της.

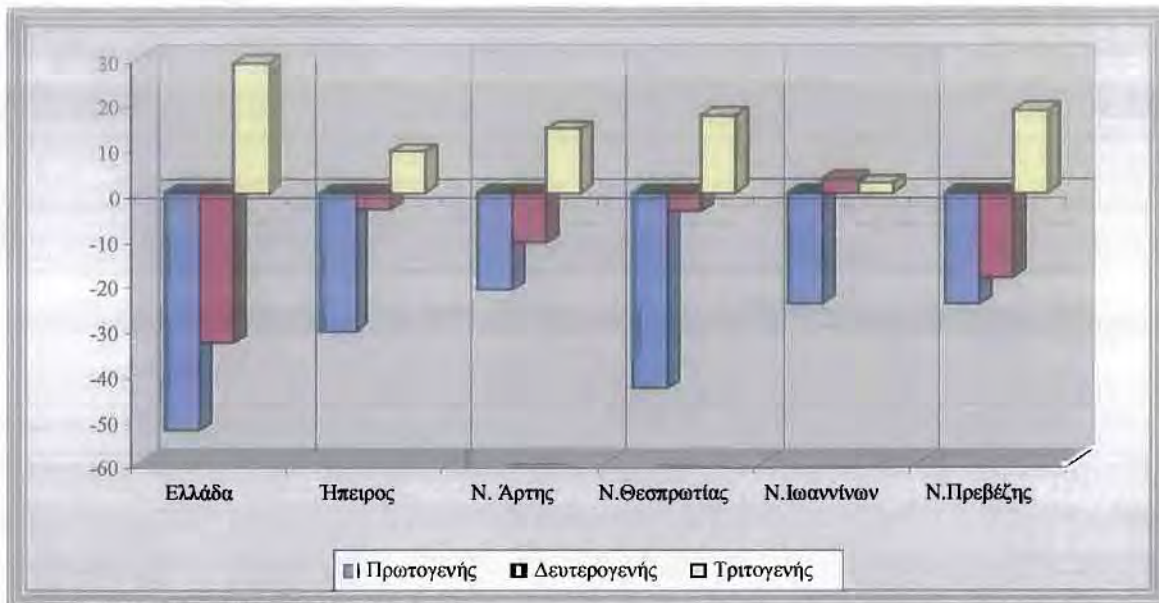
Η συμμετοχή του δευτερογενή τομέα στο συνολικό προϊόν του Νομού έχει μειωθεί κατά 4,2% και πλέον κατατάσσεται πρώτος (από δεύτερος το 1991 μετά τη χώρα) στη συμμετοχή του δευτερογενή τομέα στη διάρθρωση του συνολικού ΑΕΠ σε σχέση τόσο με τη χώρα όσο και με την Περιφέρεια Ηπείρου και τους νομούς αυτής.

Όσον αφορά τη συμμετοχή του τριτογενή τομέα ο Νομός Θεσπρωτίας κατατάσσεται το 2001 5^{ος} στη σχετική κατάταξη (με τελευταίο το νομό Άρτας και πρώτη τη χώρα) από τελευταίος το 1991 (με τελευταία την Πρέβεζα και πρώτο το Νομό Ιωαννίνων, ο οποίος κατατάσσεται δεύτερος το 2001).

Όπως βλέπουμε στον Πίνακα 28α του Παραρτήματος και στο διάγραμμα 3.5, την περίοδο 1991-2001 τα ποσοστά συμμετοχής του πρωτογενή τομέα μειώθηκαν σημαντικά σε όλες τις γεωγραφικές ενότητες προς όφελος κυρίως του τριτογενή τομέα. Το ίδιο συνέβη και στο δευτερογενή τομέα, με εξαίρεση το νομό Ιωαννίνων, όπου η συμμετοχή του δευτερογενή τομέα αυξήθηκε ελαφρώς.

Μεταξύ των νομών της Ηπείρου, η μεγαλύτερη μείωση σημειώθηκε στον πρωτογενή τομέα του Νομού Θεσπρωτίας (-43,28%) ενώ η μεγαλύτερη αύξηση παρατηρείται στον τριτογενή τομέα του Νομού Πρεβέζης (18,25%).

Διάγραμμα 3.5: Μεταβολή (%) της συμμετοχής των τριών τομέων παραγωγής στο προϊόν της Ελλάδας, της Ηπείρου και των Νομών Ιωαννίνων, Άρτας, Θεσπρωτίας και Πρέβεζας (1991-2001)

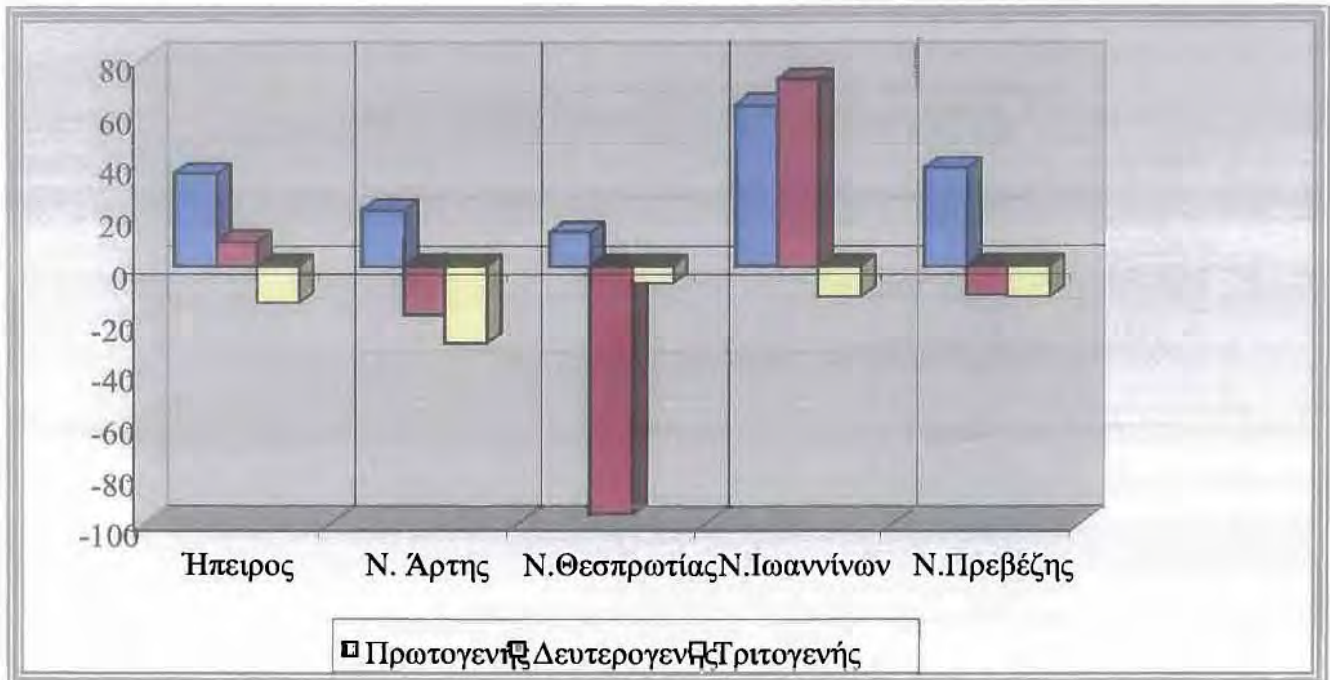
Πηγή: Allmedia, 2001, Ιδία Επεξεργασία

Σχετικά με τη μεταβολή της συμμετοχής της Περιφέρειας Ηπείρου και των νομών της στο προϊόν της χώρας (διάγραμμα 3.6), παρατηρούμε ότι η περιφέρεια Ηπείρου αυξάνει τη συμμετοχή της στο προϊόν του πρωτογενή τομέα της χώρας παρότι η συμμετοχή του τομέα αυτού στο ΑΕΠ της περιφέρειας μειώνεται. Αυτό οφείλεται στη μείωση του πρωτογενούς προϊόντος της χώρας με ρυθμούς υψηλότερους από αυτούς της Περιφέρειας, κατά την περίοδο 1991-2001.

Αύξηση επίσης παρατηρείται στη συμμετοχή της Περιφέρειας Ηπείρου στο προϊόν του δευτερογενή τομέα της χώρας λόγω κυρίως της αύξησης της συμμετοχής του δευτερογενή τομέα παραγωγής του νομού Ιωαννίνων στο προϊόν της αυτής. Στον τριτογενή τομέα, η συμμετοχή της Περιφέρειας Ηπείρου μειώνεται καθώς το προϊόν του τομέα καταγράφει μικρότερη αύξηση στην Περιφέρεια απ' ότι στη χώρα.

Η συμμετοχή του Νομού Θεσπρωτίας στον πρωτογενή και δευτερογενή τομέα της χώρας αυξάνεται κατά την περίοδο 1991-2001, ενώ αντίθετα μειώνεται στον τριτογενή. Η αύξηση της συμμετοχής του Νομού Ιωαννίνων στο συνολικό προϊόν του πρωτογενούς τομέα είναι αποτέλεσμα της μείωσής του με ρυθμό μικρότερο από τον αντίστοιχο της χώρας. Η αύξηση της συμμετοχής του Νομού Θεσπρωτίας στο συνολικό προϊόν του δευτερογενή τομέα οφείλεται στην αύξηση της συμμετοχής του δευτερογενή τομέα στο προϊόν του ίδιου του Νομού, σε συνάρτηση με την μείωσή του στο προϊόν της χώρας. Η συμμετοχή του Νομού Θεσπρωτίας στο προϊόν του τριτογενή τομέα παραγωγής μειώνεται διαχρονικά ως αποτέλεσμα της μικρότερης αύξησης η οποία καταγράφεται για το προϊόν στο Νομό σε σχέση με την αντίστοιχη της χώρας.

Διάγραμμα 3.6: Μεταβολή (%) της συμμετοχής της Περιφέρειας Ηπείρου και των Νομών Άρτας, Θεσπρωτίας, Ιωαννίνων και Πρέβεζας στο συνολικό προϊόν της χώρας των τριών τομέων παραγωγής (1991-2001)

Πηγή: Allmedia, 2001, Ιδία Επεξεργασία

Στον Πίνακα 28β του Παραρτήματος βλέπουμε μια πιο μακροχρόνια εικόνα της τομεακής διάρθρωσης του ΑΕΠ στη χώρα, την Περιφέρεια Ηπείρου και τους νομούς Θεσπρωτίας, Άρτας, Ιωαννίνων και Πρεβέζης για τις χρονιές 1981, 1991, 1995 και 2000.

Εδώ μπορούμε να κατανοήσουμε ακόμα περισσότερο τη μεταστροφή στην βαρύτητα και δυναμική του καθενός εκ των τριών τομέων παραγωγής προς το συνολικό προϊόν της κάθε γεωγραφικής ενότητας. Παρατηρούμε από το 1981 και μετά την ολοένα και μεγαλύτερη μεγέθυνση του τριτογενούς τομέα παραγωγής σε όλες τις γεωγραφικές ενότητες και τη σταδιακή μείωση του δευτερογενούς, καθώς και την απίσχναση και εγκατάλειψη τελικά του πρωτογενούς.

Η πρωτογενής παραγωγή στον Νομό Θεσπρωτίας (γεωργία, κτηνοτροφία, δάση, αλιεία) αποτελούσε μέχρι κυρίως τη δεκαετία του 1950 για την κάθε τοπική κοινωνία (χωριό, κοινότητα, πόλη) την ίδια τη ζωή του, εξασφάλιζε δηλαδή την επιβίωση αυτού του τόπου και αναπτυσσόταν αρμονικά με το περιβάλλον. Τότε, στο κάθε χωριό οι περισσότεροι ή σχεδόν όλοι οι κάτοικοι ήταν αγρότες, δηλαδή γεωργοί ή κτηνοτρόφοι.

Στη συνέχεια, μετά κυρίως το 1950 και μέχρι σήμερα, η προσπάθεια για ανάπτυξη που δόθηκε από την πολιτεία με βάση την εκβιομηχάνιση της χώρας και οι ευρύτερες οικονομικές, πολιτιστικές και

κοινωνικές αλλαγές οδήγησαν στην αύξηση της έντασης στην παραγωγή του δευτερογενούς και του τριτογενούς τομέα με την ταυτόχρονη απίσχναση του πρωτογενούς.

3.4 Διαρθρωτικά χαρακτηριστικά της απασχόλησης και παραγωγικότητας του Νομού Θεσπρωτίας

3.4.1 Εισαγωγή

Η απασχόληση αποτελεί έναν ιδιαίτερα βασικό δείκτη του παραγωγικού συστήματος μιας περιοχής. Ορίζεται ως το πηλίκο των απασχολούμενων μιας περιοχής προς τον συνολικό πληθυσμό αυτής και εκφράζεται ως ποσοστό επί της εκατό του πληθυσμού της συγκεκριμένης περιοχής. Στη συνέχεια εξετάζουμε τα διαρθρωτικά χαρακτηριστικά της απασχόλησης στο Νομό Θεσπρωτίας, η ανάλυση των οποίων, όπως και των διαρθρωτικών χαρακτηριστικών της παραγωγής που προηγήθηκε, δίνει αποτελέσματα εξίσου ενδιαφέροντα και σημαντικά.

Στην ανάλυση αυτή που ακολουθεί σκιαγραφείται το προφίλ της απασχόλησης του Νομού Θεσπρωτίας συναρτήσει των τριών τομέων παραγωγής, δηλαδή του πρωτογενούς, του δευτερογενούς και του τριτογενούς, τόσο διαχρονικά όσο και σε σύγκριση με τους υπόλοιπους νομούς της περιφέρειας Ηπείρου, την ίδια την Περιφέρεια αλλά και το σύνολο της Χώρας.

Έπειτα μελετάμε τα χαρακτηριστικά της παραγωγικότητας στο Νομό. Η τομεακή ανάλυση του παραγόμενου προϊόντος και της απασχόλησης που προηγείται θα προσφέρει, εμμέσως, σημαντικές πληροφορίες αναφορικά με το επίπεδο της παραγωγικότητας τομεακά.

Η παραγωγικότητα είναι ουσιαστικά το αποτέλεσμα του λόγου του ΑΕΠ το οποίο παράγεται σε μια οικονομία προς τον αριθμό των απασχολούμενων οι οποίοι συμμετέχουν στην παραγωγή του και αποτελεί δείκτη αποτελεσματικότητάς της. Συνεπώς, από τον ίδιο τον ορισμό της, προκύπτει πως το μέγεθός της είναι ανάλογο της αύξησης του ΑΕΠ και αντιστρόφως ανάλογο της αύξησης της απασχόλησης. Στο πλαίσιο αυτό, οι πιθανές τάσεις σύγκλισης μιας περιοχής με έναν αυθαίρετο αποτελεσματικό ποσοτικό δείκτη παραγωγικότητας δεν σημαίνει απαραίτητα και υψηλή απασχόληση και συνεπώς κοινωνική αποτελεσματικότητα.

3.4.2 Ανάλυση της απασχόλησης

Όσον αφορά την περιφέρεια Ηπείρου και βάσει των στοιχείων της απογραφής του 2001, από το σύνολο του εργατικού δυναμικού της Περιφέρειας, ποσοστό 22,15% απασχολείται στον πρωτογενή τομέα, 19,73% στον δευτερογενή τομέα, ενώ 53,30% στον τριτογενή. Τα αντίστοιχα ποσοστά σε

εθνικό επίπεδο είναι 14,76% στον πρωτογενή τομέα, 21,46% στο δευτερογενή και 58,51% στον τριτογενή.

Σε σχέση με τα αντίστοιχα στοιχεία του 1997 για την Ήπειρο, παρατηρείται μείωση της απασχόλησης στον πρωτογενή τομέα και αύξηση της απασχόλησης στον τριτογενή, ενώ δεν παρατηρείται ιδιαίτερη μεταβολή της στον δευτερογενή. Ωστόσο, η Περιφέρεια εξακολουθεί και έχει σαφή προσανατολισμό στον πρωτογενή τομέα, όπως φαίνεται και από τη σύγκριση με τις υπόλοιπες ελληνικές περιφέρειες και με το ισχύον σε εθνικό επίπεδο ποσοστό απασχολούμενων στον πρωτογενή τομέα.

Σε επίπεδο νομών, τα μεγαλύτερα ποσοστά απασχόλησης στον πρωτογενή τομέα παρατηρούνται στους νομούς Άρτας και Πρέβεζας, με τον πρωτογενή τομέα να καταλαμβάνει ποσοστό 32,82% και 30,76% αντίστοιχα του συνόλου των απασχολούμενων. Το γεγονός αυτό είναι αναμενόμενο καθώς στους δύο αυτούς νομούς συγκεντρώνονται τα πλέον πεδινά τμήματα της Περιφέρειας αλλά και η γεωργική γη υψηλής παραγωγικότητας.

Ο Νομός Ιωαννίνων εμφανίζει τα μεγαλύτερα ποσοστά απασχόλησης στο δευτερογενή (21,61%) και στον τριτογενή τομέα (59,93%), καθώς συγκεντρώνει τις περισσότερες διοικητικές υπηρεσίες, το πανεπιστήμιο κ.ά. καθώς και βιοτεχνικές/βιομηχανικές δραστηριότητες.

Στον Πίνακα 3.3 που ακολουθεί βλέπουμε το ποσοστό συμμετοχής της απασχόλησης της περιφέρειας Ηπείρου και των νομών αυτής ως προς το σύνολο της χώρας.

Πίνακας 3.3: Ποσοστιαία συμμετοχή της απασχόλησης της Περιφέρειας Ηπείρου και των νομών αυτής προς το σύνολο της χώρας (2001)

1991			
Γεωγραφική Ενότητα	Πρωτογενής	Δευτερογενής	Τριτογενής
	Ποσοστό συμμετοχής στο σύνολο της χώρας (%)		
Π. Ηπείρου	5,05	2,84	2,71
Ν. Άρτας	1,44	0,54	0,53
Ν. Θεσπρωτίας	0,75	0,38	0,31
Ν. Ιωαννίνων	1,69	1,46	1,42
Ν. Πρέβεζας	1,17	0,47	0,46
2001			
Γεωγραφική	Πρωτογενής	Δευτερογενής	Τριτογενής

Ενότητα	Ποσοστό συμμετοχής στο σύνολο της χώρας (%)		
	2001	1991	1981
Π. Ηπείρου	4,28	2,53	2,54
Ν. Άρτας	1,32	0,5	0,45
Ν. Θεσπρωτίας	0,75	0,32	0,32
Ν. Ιωαννίνων	1,16	1,32	1,36
Ν. Πρέβεζας	1,06	0,39	0,41

Πηγή: ΕΣΥΕ, επεξεργασία μελετητή

Όπως βλέπουμε, ο Νομός Θεσπρωτίας καταλαμβάνει το 2001 το 0,75% της συνολικής απασχόλησης του πρωτογενούς τομέα της χώρας, ενώ ακολουθούν ο δευτερογενής και ο τριτογενής τομέας με το ίδιο ποσοστό συμμετοχής (0,32%). Ανάλογη εικόνα παρουσιάζουν και οι υπόλοιποι νομοί της περιφέρειας με μεγαλύτερο όμως ποσοστό συμμετοχής στη συνολική απασχόληση του πρωτογενή τομέα της χώρας εν συγκρίσει με το Νομό Θεσπρωτίας. Εξαιρείται ο νομός Ιωαννίνων, ο οποίος εμφανίζει μεγαλύτερο ποσοστό συμμετοχής στη συνολική εθνική απασχόληση του τριτογενή τομέα και του δευτερογενή στη συνέχεια.

Γενικά ο Νομός Θεσπρωτίας τόσο το 1991 όσο και το 2001 εμφανίζει το μικρότερο ποσοστό συμμετοχής στη συνολική εθνική απασχόληση των τριών τομέων παραγωγής από όλους τους υπόλοιπους νομούς της Περιφέρειας Ηπείρου. Εμφανίζει όμως παράλληλα τη δεκαετία αυτή τις μικρότερες απώλειες στους τρεις τομείς παραγωγής ως προς το ποσοστό συμμετοχής στην αντίστοιχη συνολική απασχόληση της χώρας.

Διάγραμμα 3.7: Διαγραμματική απεικόνιση της ποσοστιαίας συμμετοχής της απασχόλησης της Περιφέρειας Ηπείρου και των νομών αυτής προς το σύνολο της χώρας (2001)

Στον Πίνακα 29 του Παραρτήματος βλέπουμε την διάρθρωση της απασχόλησης ανά τομέα παραγωγής για τους νομούς της Περιφέρειας Ηπείρου, την ίδια την Περιφέρεια αλλά και το σύνολο της χώρας για τις χρονιές 1981, 1991 και 2001, ενώ στον Πίνακα 30 βλέπουμε την αντίστοιχη ποσοστιαία μεταβολή για τις δεκαετίες 1981 – 1991, 1991 – 2001 και την εικοσαετία 1981 – 2001. Τα στοιχεία αυτά βλέπουμε και στο διάγραμμα 3.8.

Όπως παρατηρούμε τόσο το 1981 όσο και το 1991 και το 2001 ο νομός Θεσπρωτίας κατέχει σε σχέση με τους υπόλοιπους νομούς της περιφέρειας Ηπείρου και στους τρεις τομείς παραγωγής τον μικρότερο αριθμό απασχολούμενων. Ωστόσο, τη δεκαετία 1981 – 1991 παρουσιάζει τη μεγαλύτερη ποσοστιαία αύξηση της συνολικής απασχόλησης σε σχέση τόσο με τους υπόλοιπους νομούς όσο και με την ίδια την περιφέρεια και τη χώρα με αύξηση κατά 10,83% (ακολουθούνε αντίστοιχα με 8,91% ο νομός Πρέβεζας, με 5,41% το σύνολο της χώρας, με 1,54% ο νομός Ιωαννίνων, με 0,25% η περιφέρεια και τέλος με -14,12% ο νομός Άρτας).

Την ίδια δεκαετία σημειώνει την μικρότερη απώλεια απασχόλησης στον πρωτογενή τομέα σε σχέση με τις υπόλοιπες γεωγραφικές ενότητες αναφοράς (-13,74% την ίδια στιγμή που ο νομός Άρτας εμφανίζει απώλεια κατά 37,90%, ο νομός Ιωαννίνων κατά 31,68%, ο νομός Πρέβεζας κατά 17%, η χώρα κατά 29,33% και η Περιφέρεια Ηπείρου κατά 28,41%).

Την ίδια περίοδο στο δευτερογενή τομέα αποτελεί τη μόνη γεωγραφική ενότητα μαζί με τον νομό Πρέβεζας που δεν εμφανίζουν απώλειες στην απασχόληση αλλά αύξηση (14,58% για το νομό Θεσπρωτίας, 14,25% για το νομό Πρέβεζας, -16,42% για το νομό Άρτας, -15,05% για το νομό Ιωαννίνων, 12,09% για τη χώρα και 8,09% για την περιφέρεια Ηπείρου).

Στον τριτογενή τομέα η παραπάνω εικόνα διαφοροποιείται, με το νομό Θεσπρωτίας να έρχεται τρίτος σε ποσοστό αύξησης της απασχόλησης σε σχέση με τους υπόλοιπους νομούς της Περιφέρειας Ηπείρου (αύξηση κατά 49,19% για το νομό Πρέβεζας, κατά 45,80% για το νομό Ιωαννίνων, κατά 45,17% για την περιφέρεια Ηπείρου, κατά 43,75% για τη χώρα, κατά 44,01% για το νομό Θεσπρωτίας και κατά 41,06 % για το νομό Άρτας).

Την επόμενη δεκαετία 1991 – 2001 ο Νομός εξακολουθεί να εμφανίζει το μεγαλύτερο ποσοστό αύξησης της συνολικής απασχόλησης σε σχέση με την περιφέρεια Ηπείρου και τους υπόλοιπους νομούς αυτής αλλά αυτή τη φορά το ποσοστό αυτό βρίσκεται λίγο χαμηλότερα παρότι το αντίστοιχο της χώρας (12,90% έναντι 14,84%).

Στον πρωτογενή τομέα την ίδια περίοδο ο Νομός παρουσιάζει και πάλι το χαμηλότερο ποσοστό απώλειας της τάξεως του 14,99% (ακολουθούν ο νομός Ιωαννίνων με απώλεια 40,73%, η Περιφέρεια Ηπείρου με απώλεια 27,39%, ο νομός Άρτας με απώλεια 22,17%, ο νομός Πρέβεζας με απώλεια 21,90% και η χώρα με απώλεια 15,32%).

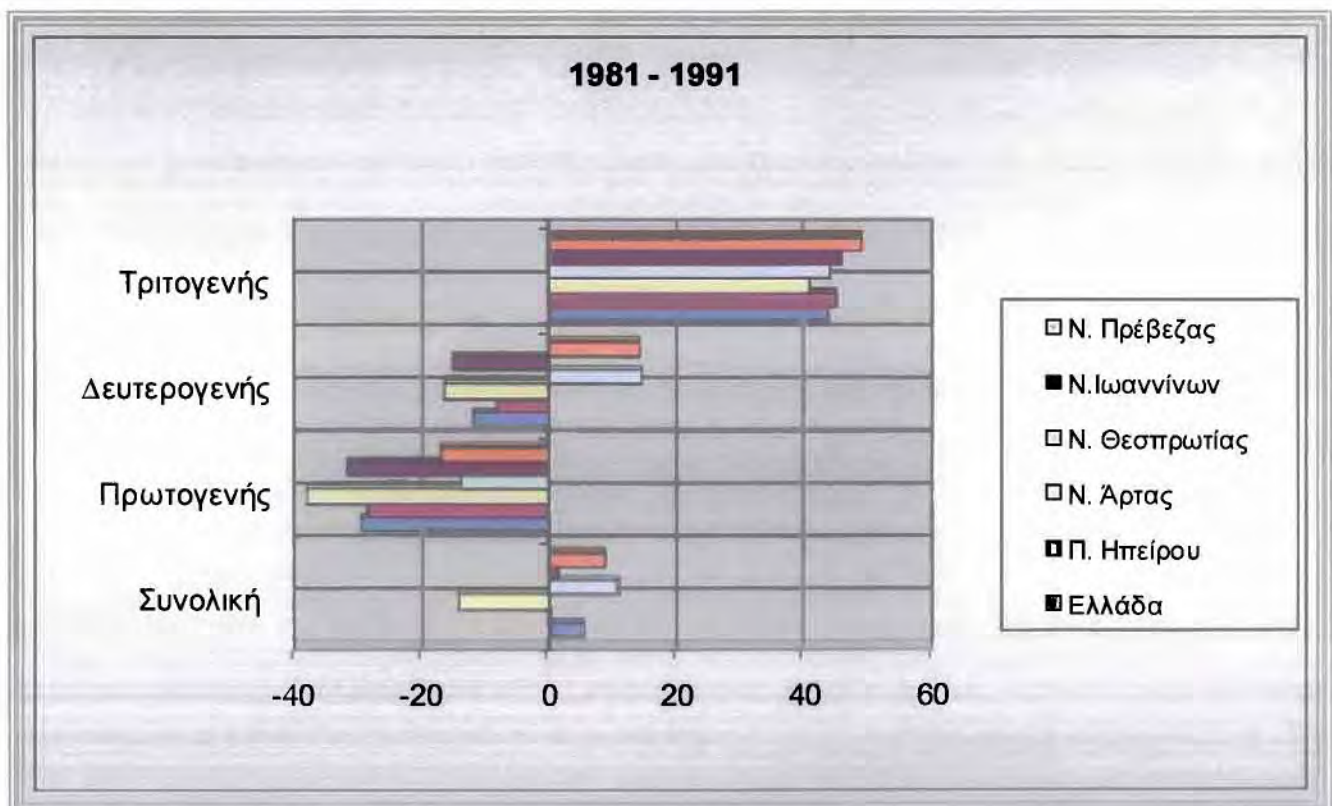
Στο δευτερογενή τομέα ο Νομός παρουσιάζει αυτή τη φορά τη μεγαλύτερη απώλεια σε όρους απασχόλησης μετά το νομό Πρέβεζας (- 14,39%) σε σχέση με τις υπόλοιπες γεωγραφικές ενότητες με απώλεια της τάξεως του -13,30% (ακολουθούν η Περιφέρεια Ηπείρου με απώλεια 9,65%, ο νομός Ιωαννίνων με απώλεια 7,65%, ο νομός Άρτας με απώλεια,14% και τέλος η χώρα με απώλεια 1,68%).

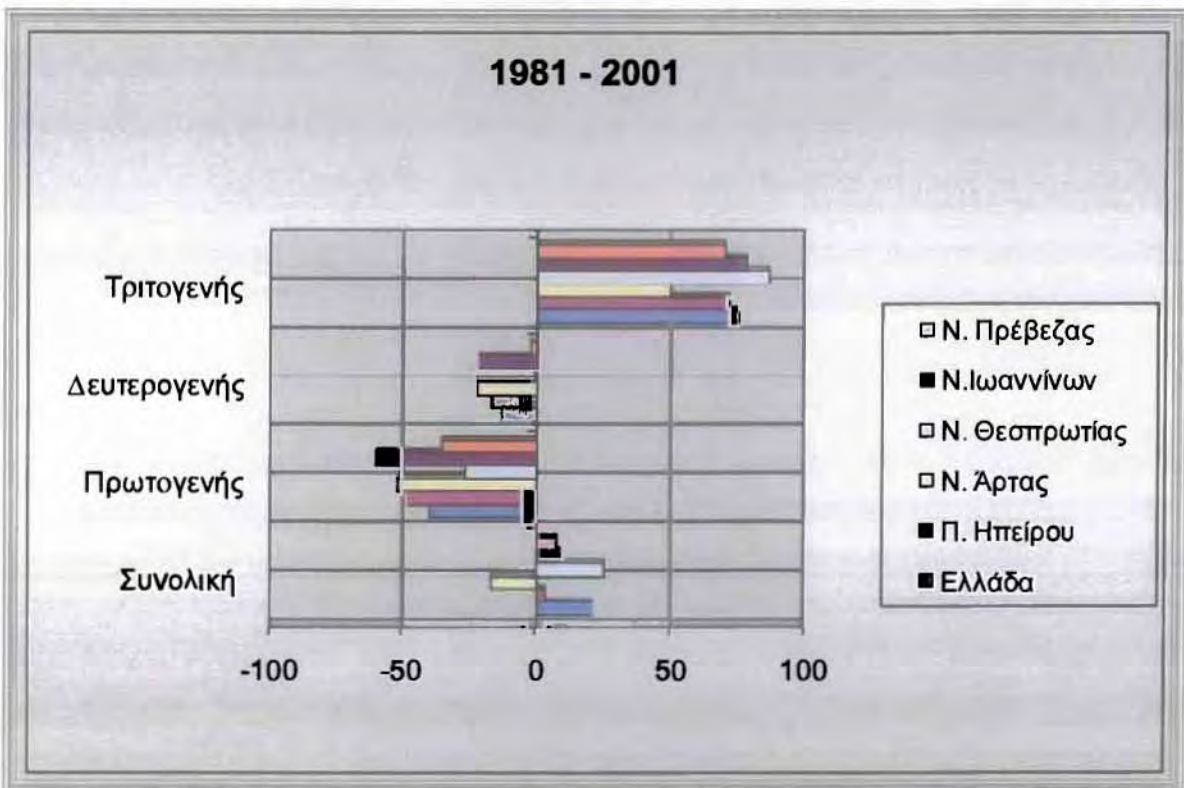
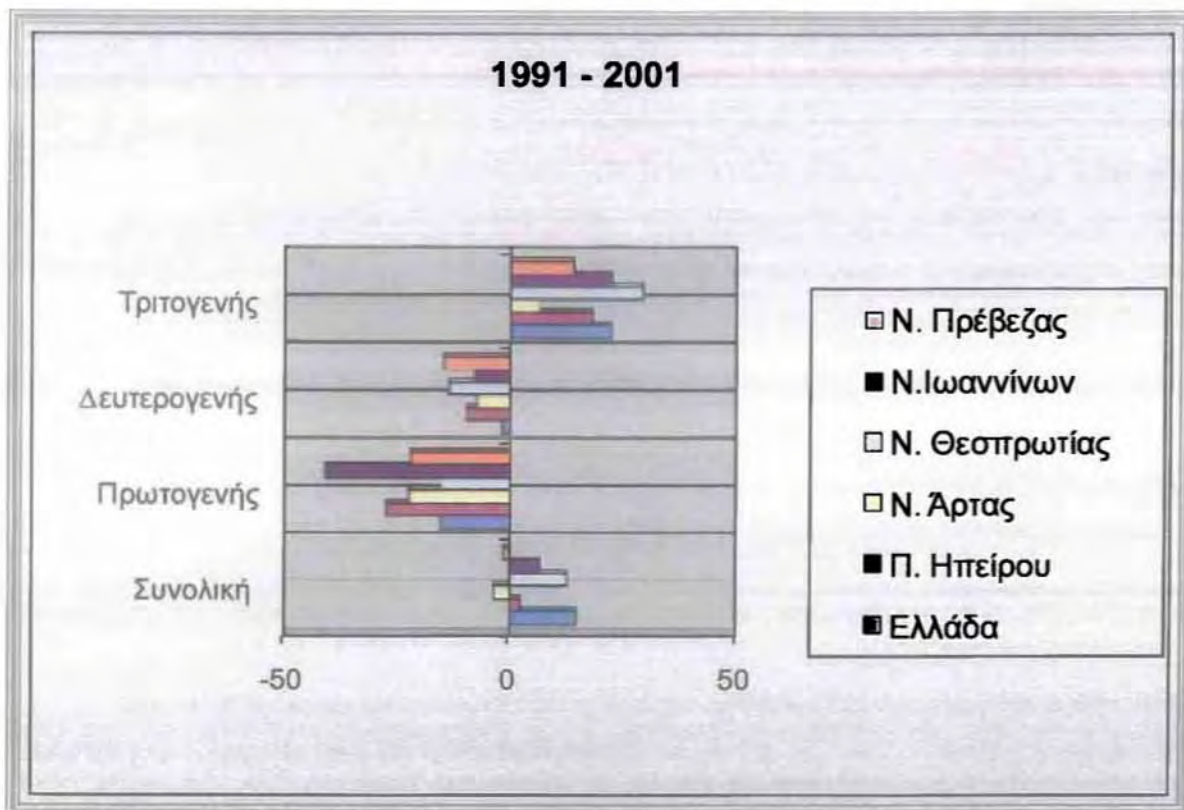
Όπως βλέπουμε, η μείωση σε απασχόληση του δευτερογενή τομέα τόσο του Νομού Θεσπρωτίας όσο και των υπολοίπων νομών της περιφέρειας Ηπείρου τη δεκαετία αυτή είναι συγκριτικά πολλή μεγαλύτερη από την αντίστοιχη της χώρας.

Στον τριτογενή τομέα έχουμε αντίστοιχη εικόνα με αυτήν της προηγούμενης δεκαετίας, καθώς ο νομός εμφανίζει αύξηση της απασχόλησης κατά 29,67% (που είναι η μεγαλύτερη των νομών της περιφέρειας Ηπείρου αλλά και της ίδιας της περιφέρειας και της χώρας), ενώ ακολουθούν ο νομός Ιωαννίνων με αύξηση 22,31%, η χώρα με αύξηση 22,15%, η περιφέρεια με αύξηση 18,36%, ο νομός Πρέβεζας με αύξηση 14,16% και τέλος ο νομός Άρτας με αύξηση 6,43%.

Η παραπάνω ανάλυση γίνεται πιο εύκολα αντιληπτά μέσω των παρακάτω διαγραμμάτων:

Διάγραμμα 3.8: Μεταβολή της απασχόλησης ανα τομέα παραγωγής

Πηγή: ΕΣΥΕ, επεξεργασία μελετητή

Συνολικά την εικοσαετία 1981 – 2001 ο Νομός Θεσπρωτίας παρουσιάζει τη μεγαλύτερη αύξηση της συνολικής απασχόλησης η οποία είναι της τάξεως του 25,12% (ακολουθούνε η χώρα με αύξηση 21,06%, ο νομός Ιωαννίνων με αύξηση 8,51%, ο νομός Πρέβεζας με αύξηση 7,49%, η Περιφέρεια Ηπείρου με αύξηση 2,75% και τέλος ο νομός Άρτας με μείωση κατά 16,91%).

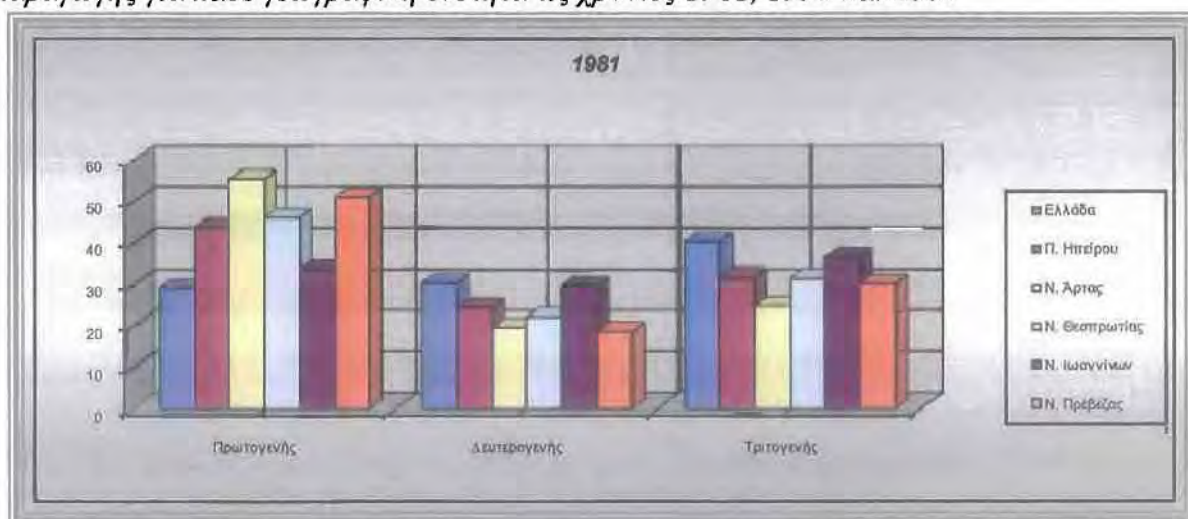
Στον πρωτογενή τομέα ο Νομός Θεσπρωτίας εμφανίζει τη μικρότερη απώλεια απασχόλησης της τάξεως του 26,67%. Η αντίστοιχη απώλεια είναι για το νομό Ιωαννίνων της τάξεως του 59,50%, για το νομό Άρτας της τάξεως του 51,67% , για την Περιφέρεια Ηπείρου της τάξεως του 48,02%, για τη χώρα της τάξεως του 40,16% και για το νομό Πρέβεζας της τάξεως του 35,17%.

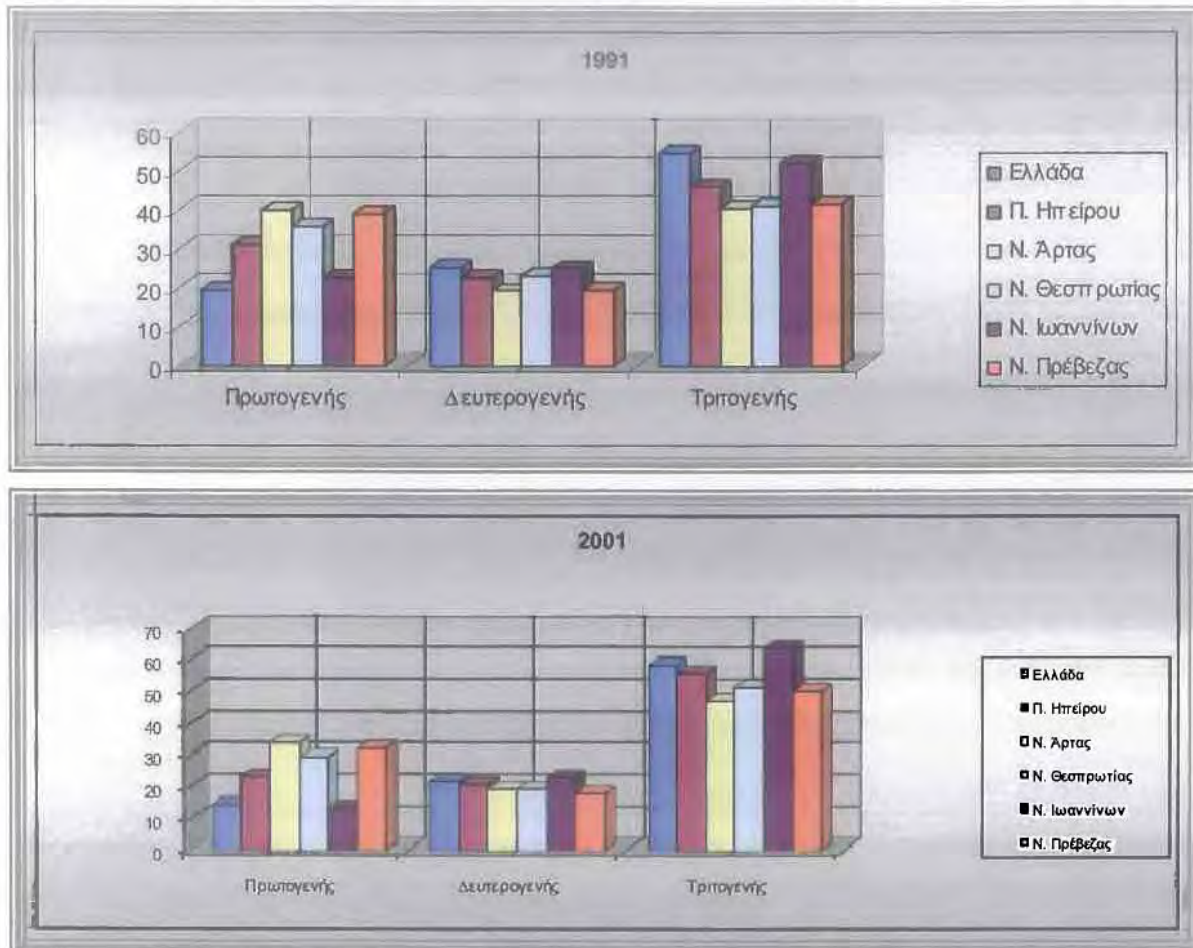
Στο δευτερογενή τομέα έχουμε την εμφάνιση μιας αντίστοιχης εικόνας, με μικρή απώλεια απασχόλησης για το Νομό Θεσπρωτίας και ιδιαίτερα εν συγκρίσει με τις υπόλοιπες γεωγραφικές ενότητες μελέτης (απώλεια κατά 0,67% για το Νομό Θεσπρωτίας την ίδια στιγμή που ο νομός Άρτας παρουσιάζει απώλεια κατά 22,39%, ο νομός Ιωαννίνων κατά 21,55%, η Περιφέρεια κατά 16,96%, η χώρα κατά 13,57% και ο νομός Πρέβεζας κατά 2,20%).

Ιδιαίτερα θετική εμφανίζεται η εικόνα του νομού και ως προς τον τριτογενή τομέα, καθώς την εικοσαετία 1981 – 2001 εμφανίζει τη μεγαλύτερη ποσοστιαία αύξηση της απασχόλησης στον τριτογενή κατά 86,74%, την ίδια στιγμή που ο νομός Ιωαννίνων παρουσιάζει αντίστοιχη αύξηση κατά 78,33%, η χώρα κατά 75,59%, η Περιφέρεια Ηπείρου κατά 71,82%, ο νομός Πρέβεζας κατά 70,31% και ο νομός Άρτας κατά 50,12%.

Στον Πίνακα 31 του Παραρτήματος και στο διάγραμμα 3.9 που ακολουθούν, βλέπουμε το ποσοστό συμμετοχής της απασχόλησης των τριών τομέων παραγωγής για την Περιφέρεια Ηπείρου και τους νομούς αυτής τόσο προς το σύνολο της Περιφέρειας όσο και προς την εκάστοτε γεωγραφική ενότητα για τις χρονιές 1981, 1991 και 2001.

Διάγραμμα 3.9: Διαγραμματική απεικόνιση της τομεακής διάρθρωσης της απασχόλησης στην Ελλάδα, την Περιφέρεια Ηπείρου και τους νομούς αυτής κατά ποσοστό συμμετοχής των τομέων παραγωγής για κάθε γεωγραφική ενότητα τις χρονιές 1981, 1991 και 2001

Πηγή : ΕΣΥΕ, επεξεργασία μελετητή

Η τάση τριτογενοποίησης της οικονομίας της χώρας, η οποία αναδύθηκε στην προηγούμενη ανάλυση των διαρθρωτικών χαρακτηριστικών της παραγωγής του επιβεβαιώνεται και σε όρους απασχόλησης, καθώς το μερίδιο του τριτογενή τομέα στη συνολική απασχόληση της χώρας αυξάνεται από 40,36% το 1981 σε 55,03% το 1991 και σε 58,54% το 2001.

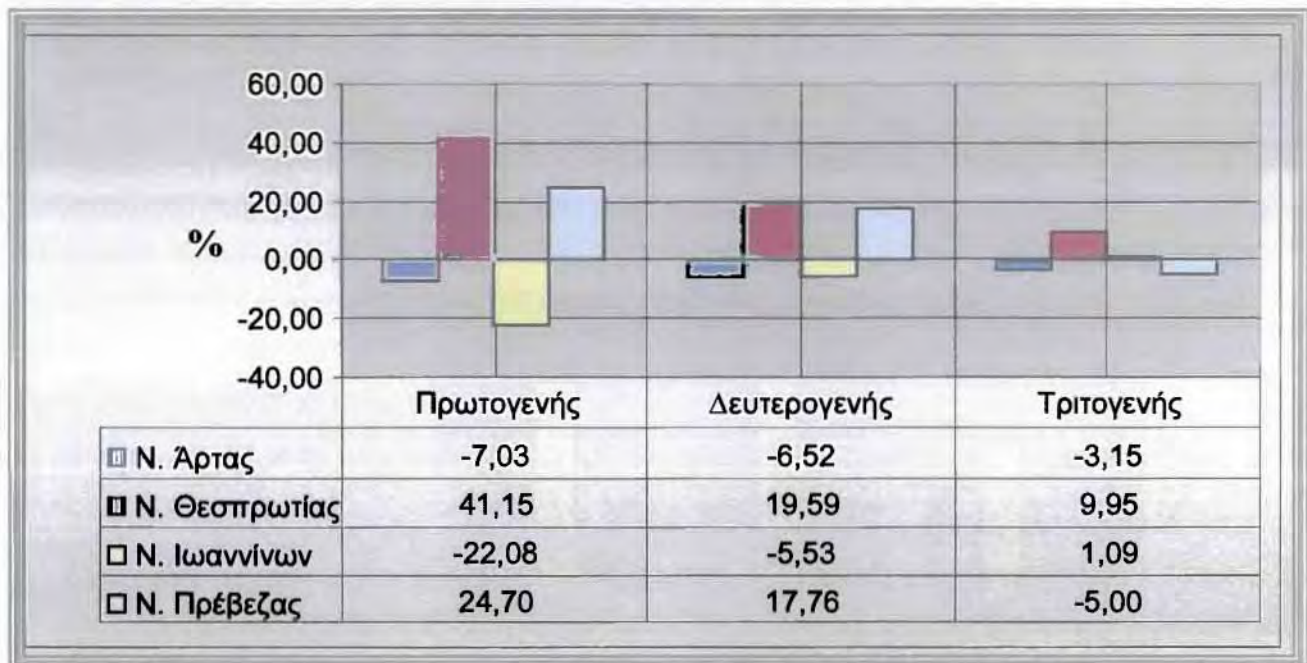
Την ίδια δεκαετία, η συμμετοχή του δευτερογενή τομέα στη συνολική απασχόληση της χώρας μειώνεται από 30,46% το 1981 σε 25,41% το 1991 και σε 21,75% το 2001, ενώ η συμμετοχή του πρωτογενή τομέα μειώνεται από 29,18% το 1981 σε 19,56% το 1991 και σε 14,42% το 2001.

Ανάλογη είναι και η εικόνα του Νομού Θεσπρωτίας, καθώς το μερίδιο του τριτογενή τομέα στην απασχόληση αυξάνεται από 31,63% το 1981, σε 41,10% το 1991 και σε 51,37% το 2001. Την ίδια δεκαετία, η συμμετοχή του δευτερογενή τομέα στην απασχόληση μειώνεται από 22,26% σε 23,02% το 1991 και σε 19,23% το 2001 (μείωση του ποσοστού του δευτερογενή, η οποία ωστόσο τη δεκαετία 1991 – 2001 παρουσιάζει μικρότερες απώλειες σε σχέση με τη δεκαετία 1981 - 1991), ενώ η συμμετοχή του πρωτογενή τομέα μειώνεται από 46,10% το 1981 σε 35,88% το 1991 και σε 29,40% το 2001.

Επομένως βλέπουμε ότι τόσο σε εθνικό επίπεδο όσο και στο Νομό Θεσπρωτίας οι διαρθρωτικές τάσεις που κατεγράφησαν στη σύνθεση του ΑΕΠ, καταγράφονται και στη σύνθεση της απασχόλησης. Η διαφορά είναι ότι οι μεταβολές στην απασχόληση είναι πιο μικρές και οι αλλαγές λιγότερο ταχείες. Ανάλογη είναι η εικόνα και για τους υπόλοιπους νομούς.

Όσον αφορά τη συμμετοχή των νομών της Περιφέρειας Ηπείρου στη συνολική τομεακή απασχόληση της, βλέπουμε πως και στους τρεις τομείς ο νομός Θεσπρωτίας έχει τη μικρότερη συμμετοχή και στις τρεις χρονικές περιόδους μελέτης. Ωστόσο και στους τρεις τομείς παρουσιάζει την εικοσαετία 1981 – 2001 τη μεγαλύτερη ποσοστιαία αύξηση της συμμετοχής, όπως βλέπουμε στο διάγραμμα που ακολουθεί:

Διάγραμμα 3.10. Μεταβολή της συμμετοχής της απασχόλησης των τομέων παραγωγής των νομών της Περιφέρειας Ηπείρου στη συνολική απασχόληση αυτής της εικοσαετία 1981 – 2001

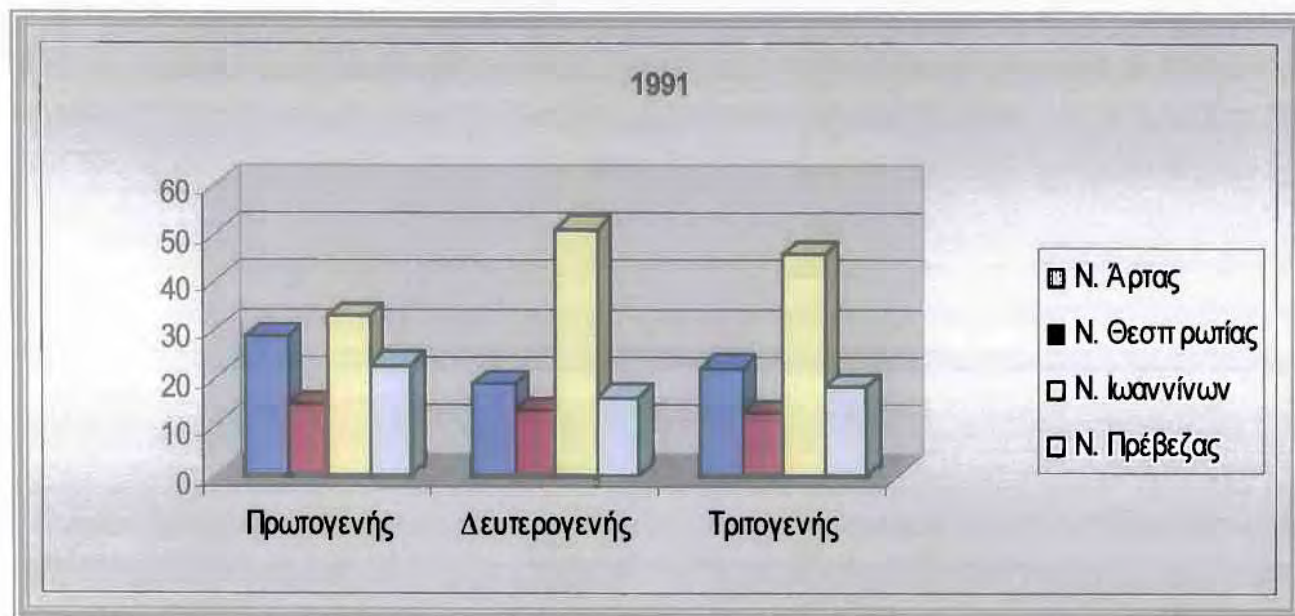
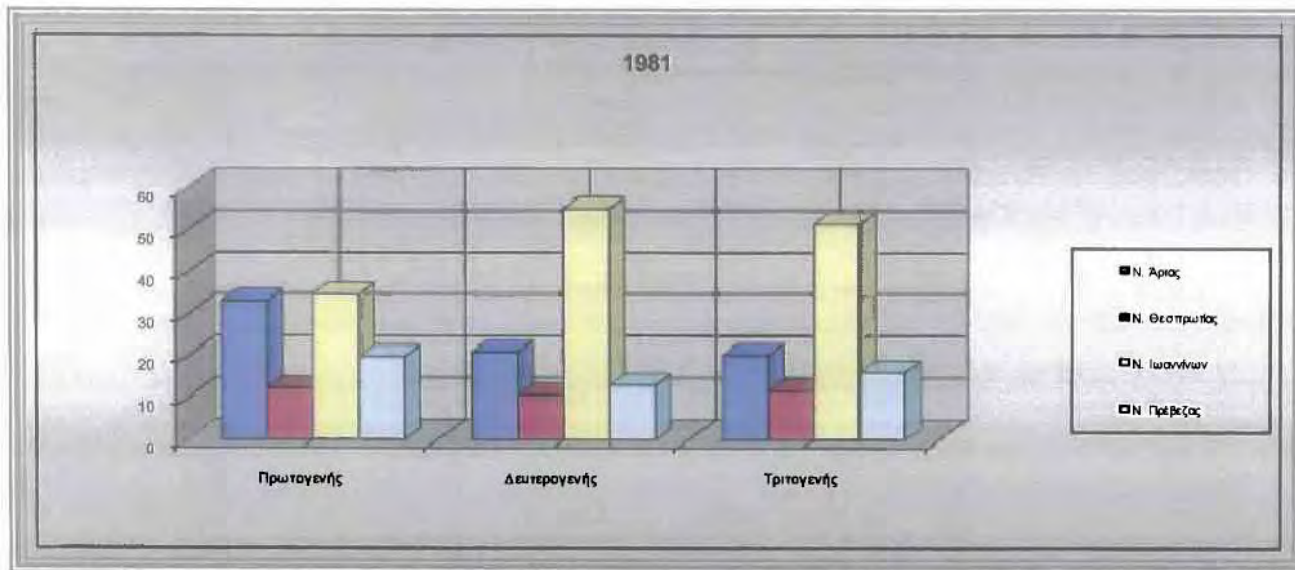

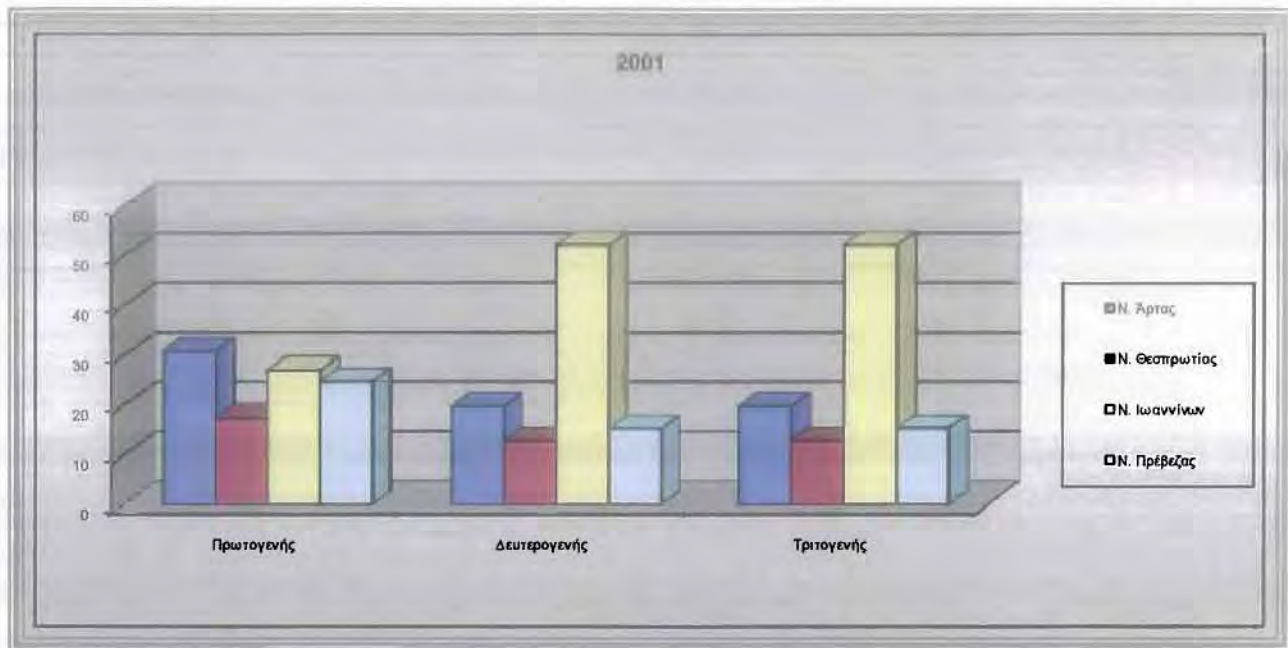
Πηγή: ΕΣΥΕ, επεξεργασία μελετητή

Παραταύτα, η αύξηση αυτή δεν είναι ιδιαίτερος σημαντική ώστε να αναστρέψει την επικρατούσα εικόνα.

Στο παρακάτω διάγραμμα 3.11, βλέπουμε την απεικόνιση της συμμετοχής της τομεακής απασχόλησης των νομών της Περιφέρειας Ηπείρου προς τη συνολική τομεακή απασχόληση αυτής:

Διάγραμμα 3.11. Διαγραμματική απεικόνιση της συμμετοχής της απασχόλησης των τομέων παραγωγής των νομών της Περιφέρειας Ηπείρου στη συνολική απασχόληση αυτής τις χρονιές 1981, 1991 και 2001

Πηγή: ΕΣΥΕ, επεξεργασία μελετητή

3.4.3 Διαρθρωτικά χαρακτηριστικά της παραγωγικότητας

Στοιχεία εξέλιξης της παραγωγικότητας κατά τομέα δεν είναι διαθέσιμα πέραν του 1991 και για το σύνολο της οικονομικής δραστηριότητας πέραν του 1994. Οι προηγούμενες τάσεις οι οποίες θα αναλυθούν στη συνέχεια, είναι πιθανό ότι θα συνεχισθούν αλλά δεν είναι δυνατόν να εκτιμηθεί η σημερινή θέση της Περιφέρειας και του Νομού Θεσπρωτίας.

Τα διαθέσιμα στοιχεία εξέλιξης της παραγωγικότητας για τον Νομό Θεσπρωτίας σε σύγκριση με τους άλλους νομούς της Περιφέρειας Ηπείρου παρουσιάζονται στον Πίνακα 3.19. Η παραγωγικότητα όπως έχουμε ήδη αναφέρει υπολογίζεται ως ο λόγος του ΑΕΠ ανά απασχολούμενο και σταθμίζεται με βάση τον εθνικό μέσο όρο για το σύνολο της Χώρας.

Πίνακας 3.4: Παραγωγικότητα ανά τομέα και συνολική παραγωγικότητα της χώρας, της περιφέρειας Ηπείρου και των νομών αυτής

Γεωγραφική Ενότητα	1981				1991			
	Πρωτογενής τομέας	Δευτερογενής τομέας	Τριτογενής τομέας	Σύνολο	Πρωτογενής τομέας	Δευτερογενής τομέας	Τριτογενής τομέας	Σύνολο
Χώρα	100	100	100	100	100	100	100	100

Περιφέρεια	92,72	82,75	84,65	79,41	84,14	73,83	85,41	80,47
Ν. Άρτας	66,78	84,55	88,36	67,25	82,52	81,59	86,56	80,85
Ν. Θεσπρωτίας	95,45	95,43	86,56	83,12	68,88	74,62	84,93	75,01
Ν. Ιωαννίνων	106,19	73,58	84,23	83,11	84,02	64,56	83,83	78,54
Ν. Πρέβεζας	110,82	108,19	79,97	85,66	96,25	90,34	89,32	88,61

Πηγή: ΚΕΠΕ

Η παραγωγικότητα για το σύνολο της οικονομικής δραστηριότητας για την Περιφέρεια παραμένει σταθερή μεταξύ 1981-1991 στο επίπεδο του 80%, αλλά υποχωρεί μεταξύ 1991-1994 στο επίπεδο του 73%. Σε επίπεδο νομού μεταξύ 1981-1991 θετική πορεία ακολουθούν ο νομός Άρτας και ο νομός Πρέβεζας, ενώ μεταξύ 1991-1994 όλοι οι νομοί ακολουθούν πτωτική πορεία, εξέλιξη η οποία συμβαδίζει και με την εξέλιξη του κατά κεφαλήν ΑΕΠ την ίδια περίοδο.

Ο Νομός Θεσπρωτίας βρίσκεται σε πολύ χαμηλή θέση η οποία χειροτερεύει και ως προς τους άλλους νομούς της Περιφέρειας. Το 1994 ο Νομός βρίσκεται στην τελευταία θέση με παραγωγικότητα 67,1% του εθνικού μέσου όρου ενώ το 1981 και το 1991, ο Νομός βρίσκεται στην προτελευταία θέση με παραγωγικότητα 83,1% και 78,5% του εθνικού μέσου όρου αντίστοιχα.

Σε επίπεδο τομέα, η σειρά μεταξύ των τριών τομέων οικονομικής δραστηριότητας ανατρέπεται μεταξύ 1981 και 1991. Ενώ το 1981 ο πρωτογενής τομέα κατέχει στην Περιφέρεια την πρώτη θέση έναντι του εθνικού μέσου όρου (92,7% έναντι 82,7% για τον δευτερογενή τομέα και 84,6% για τον τριτογενή), το 1991 ο τριτογενής τομέα βρίσκεται στην πρώτη θέση (85,4% του εθνικού μέσου όρου έναντι 84,1% για τον πρωτογενή τομέα και 73,8% για τον δευτερογενή). Παρόμοια εξέλιξη ακολουθεί την περίοδο αυτή και ο Νομός Θεσπρωτίας όπου η ανατροπή μεταξύ των θέσεων του πρωτογενή και του τριτογενή τομέα είναι περισσότερο έντονη. Η παραγωγικότητα του πρωτογενή τομέα έναντι του εθνικού μέσου όρου μειώνεται από 95,4% το 1981 σε 68,9% το 1991, ενώ στον τριτογενή τομέα η παραγωγικότητα υποχωρεί ελαφρά από 85,6% σε 84,9%.

3.4.4 Δημογραφική ανάλυση της απασχόλησης

Κάθε οικονομία έχει ένα συγκεκριμένο μέγεθος πληθυσμού. Για λόγους οικονομικής ανάλυσης, ο πληθυσμός διακρίνεται σε οικονομικά ενεργό και σε οικονομικά μη ενεργό. Ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός αποτελεί το εργατικό δυναμικό της οικονομίας και περιλαμβάνει τα άτομα εκείνα τα

οποία είναι ικανά προς εργασία και ταυτόχρονα θέλουν να εργαστούν. Τα άτομα εκείνα τα οποία δεν μπορούν να εργαστούν, όπως για παράδειγμα τα μικρά παιδιά, οι ηλικιωμένοι, οι ασθενείς, οι στρατιώτες κα, δεν ανήκουν στο εργατικό δυναμικό. Επίσης τα άτομα μπορούν να εργαστούν, αλλά για διάφορους λόγους δε θέλουν, δεν ανήκουν στο εργατικό δυναμικό. Συνεπώς, τα άτομα τα οποία δεν μπορούν ή δε θέλουν να εργαστούν αποτελούν τον οικονομικά μη ενεργό πληθυσμό.

Το εργατικό δυναμικό χωρίζεται σε δύο κατηγορίες, σε εκείνους οι οποίοι εργάζονται και ονομάζονται απασχολούμενοι και σε εκείνους οι οποίοι δεν εργάζονται και είναι άνεργοι.

Με βάση τις παραπάνω διακρίσεις μπορούμε να δώσουμε τους εξής ορισμούς :

Εργατικό δυναμικό είναι το σύνολο των ατόμων τα οποία μπορούν και θέλουν να εργαστούν, απασχολούμενοι είναι τα άτομα τα οποία εργάζονται (φυσικά εξ ορισμού θέλουν και μπορούν να εργαστούν) και άνεργοι είναι τα άτομα τα οποία μπορούν και θέλουν να εργαστούν, αλλά δεν μπορούν να βρουν απασχόληση. Είναι φανερό ότι το άθροισμα των απασχολούμενων και των ανέργων είναι ίσο με το εργατικό δυναμικό.

Η διάκριση του πληθυσμού μιας οικονομίας ανάμεσα σε οικονομικά ενεργό και οικονομικά μη ενεργό πληθυσμό είναι ιδιαίτερα σημαντική και από την ανάλυσή της προκύπτουν ιδιαίτερα χρήσιμα συμπεράσματα..

Οι Πίνακες 32, 33 και 34 που βρίσκονται στο Παράρτημα παρουσιάζουν πληροφορίες ανά κατηγορία (όπως αναφέρθηκαν παραπάνω) και με βάση τις επιμέρους διακρίσεις τους ανά ηλικία και φύλο για την Ελλάδα, την Περιφέρεια Ηπείρου και το Νομό Θεσπρωτίας για το 2001. Στον Πίνακα 35 του Παραρτήματος και στο διάγραμμα 3.11 βλέπουμε τους λόγους της απασχόλησης ως προς το συνολικό πληθυσμό και ως προς τον οικονομικά ενεργό πληθυσμό για την Ελλάδα, την Περιφέρεια Ηπείρου και το Νομό Θεσπρωτίας ανά ηλικιακή ομάδα.

Όπως παρατηρούμε η συμμετοχή της απασχόλησης στο συνολικό πληθυσμό υπολείπεται κατά πολύ της αντίστοιχης στον οικονομικά ενεργό πληθυσμό και στις τρεις γεωγραφικές ενότητες, αλλά ιδιαίτερα στην περιφέρεια Ηπείρου και το Νομό Θεσπρωτίας. Επίσης οι συσχετίσεις των ηλικιακών προτύπων των δύο (ίδιων) λόγων μεταξύ των διαφορετικών χωρικών ενότητων είναι ιδιαίτερα ισχυρές. Η διαφορά των δύο λόγων εντός της κάθε χωρικής ενότητας φανερώνει την ύπαρξη σημαντικού μέρους του πληθυσμού ο οποίος είτε ηθελημένα είτε όχι, απέχει για διάφορους λόγους από την αγορά εργασίας.

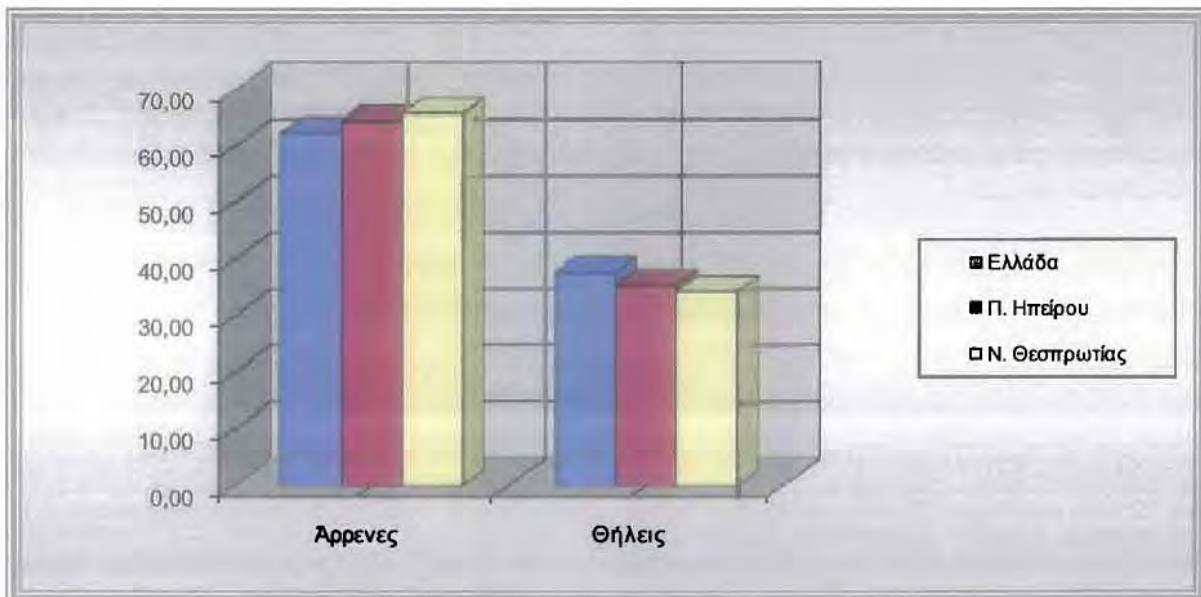
Ο Νομός Θεσπρωτίας παρουσιάζει διαφορετικό ηλικιακό πρότυπο όσον αφορά το ποσοστό συμμετοχής της απασχόλησης των αρρένων και των θηλέων προς το συνολικό πληθυσμό με αυτό της χώρας ενώ είναι σχεδόν ίδιο με αυτό της περιφέρειας. Από την άλλη και οι τρεις γεωγραφικές

ενότητες παρουσιάζουν ίδια εικόνα όσον αφορά το λόγο προς τον οικονομικά ενεργό πληθυσμό της χώρας.

Η ισχυρή συσχέτιση των λόγων μεταξύ των διαφορετικών χωρικών μονάδων φανερώνει ότι ο Νομός Θεσπρωτίας εμφανίζει παρόμοιο ηλικιακό πρότυπο αναφορικά με το ποσοστό συμμετοχής της απασχόλησης στις δύο κατηγορίες πληθυσμού, και με την περιφέρεια Ηπείρου και με τη χώρα.

Το διάγραμμα 3.12 παρουσιάζει τη συμμετοχή του κάθε φύλου στον οικονομικά ενεργό πληθυσμό της Ελλάδας, της Περιφέρειας Ηπείρου και του Νομού Θεσπρωτίας για το έτος 2001. Οι άντρες υπερτερούν σαφώς των θηλέων και στις τρεις χωρικές ενότητες. Το γεγονός αυτό δικαιολογείται σαφώς από τις κοινωνικές αντιλήψεις οι οποίες σχετίζονται με τη γυναικεία απασχόληση και την ένταξη των γυναικών στην αγορά εργασίας.

Διάγραμμα 3.12: Συμμετοχή των δύο φύλων στον οικονομικά ενεργό πληθυσμό της Ελλάδας, της Περιφέρειας Ηπείρου και του Νομού Θεσπρωτίας

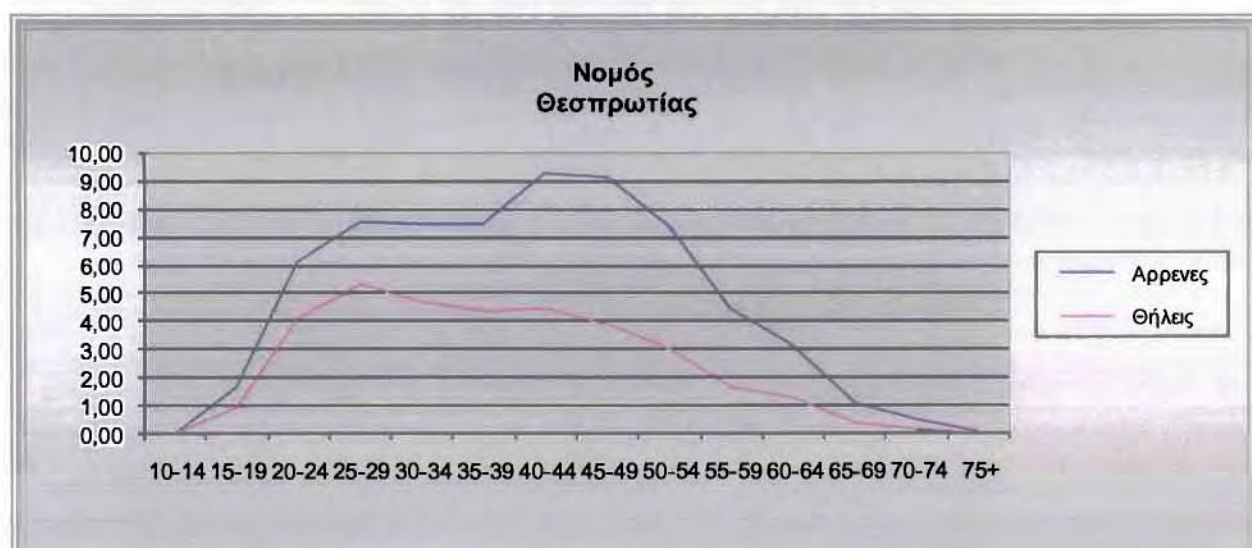
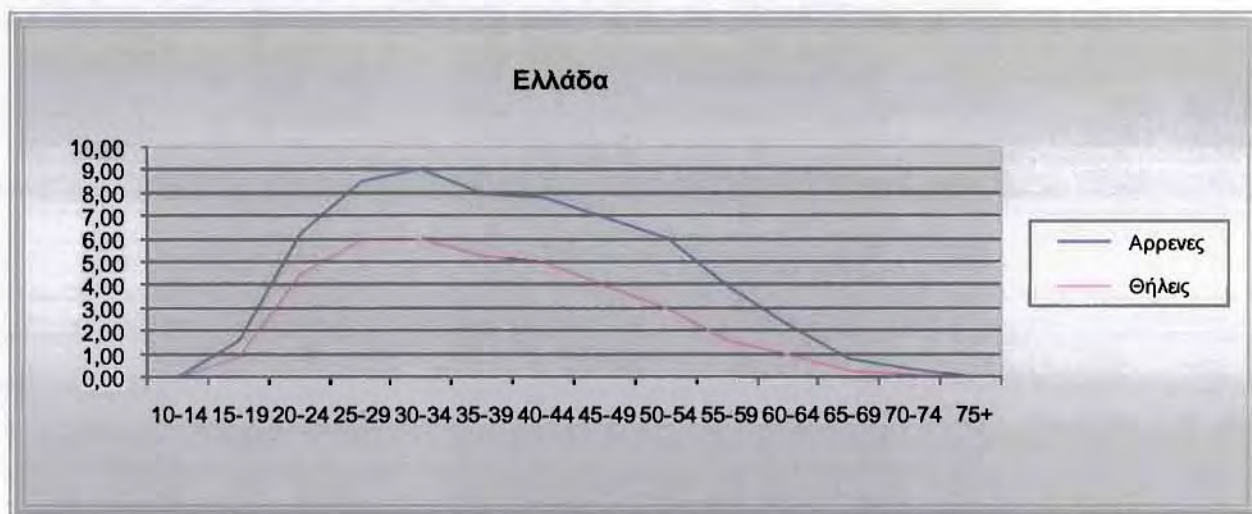
Πηγή: ΕΣΥΕ, επεξεργασία μελετητή

Το διάγραμμα 3.13 παρουσιάζει την ηλικιακή διάρθρωση του οικονομικά ενεργού πληθυσμού στην Ελλάδα, στην Περιφέρεια Ηπείρου και στο Νομό Θεσπρωτίας για το έτος 2001.

Παρατηρείται μια μεγάλη ομοιότητα σε ότι αφορά στις ηλικιακές κατανομές των γυναικών εντός του Νομού και στις ηλικιακές κατανομές μεταξύ του Νομού Θεσπρωτίας, της Περιφέρειας Ηπείρου και της Ελλάδας. Δεν φαίνεται να συμβαίνει όμως το ίδιο και με τους άνδρες όπου στην ηλικιακή ομάδα 35 – 54 παρατηρούμε μεγαλύτερο ποσοστό οικονομικά ενεργού πληθυσμού στην Περιφέρεια σε σχέση με τη Χώρα. Για το Νομό Θεσπρωτίας η ηλικιακή ομάδα 25 – 39 κατέχει μικρότερο ποσοστό οικονομικά ενεργού πληθυσμού αλλά η ομάδα 40 – 54 σαφώς μεγαλύτερο

τόσο από την Περιφέρεια όσο και από τη χώρα. Για τις υπόλοιπες ηλικίες παρατηρείται ομοιότητα τόσο με την Περιφέρεια όσο και με τη χώρα.

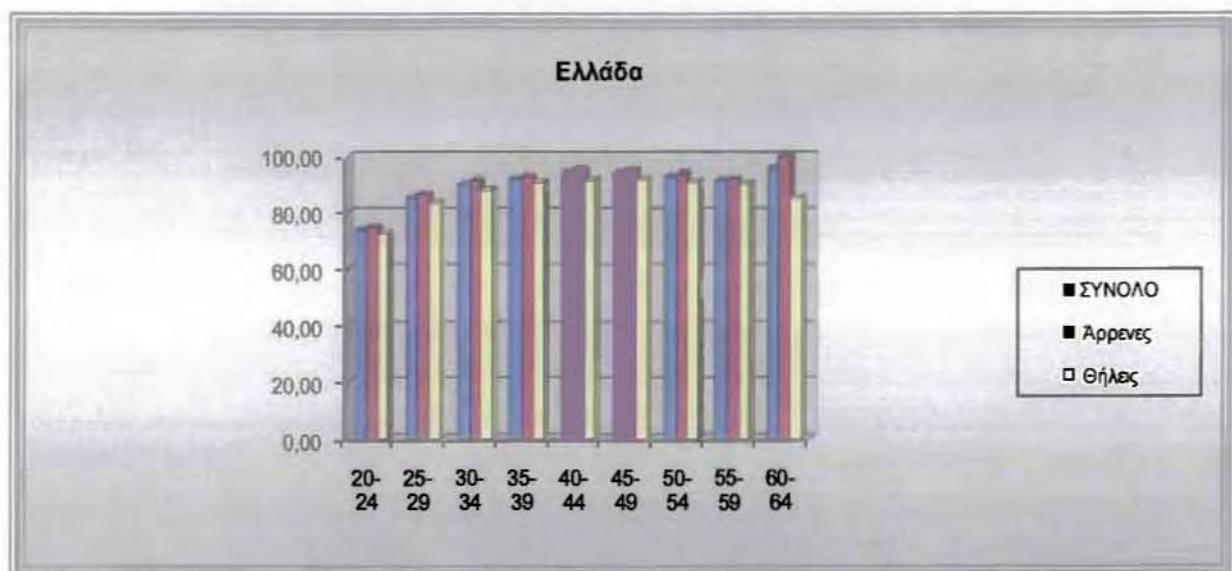
Διάγραμμα 3.13: Ηλικιακή κατανομή του οικονομικά ενεργού πληθυσμού στην Ελλάδα, στην Π. Ηπείρου και στο Νομό Θεσπρωτίας (2001)

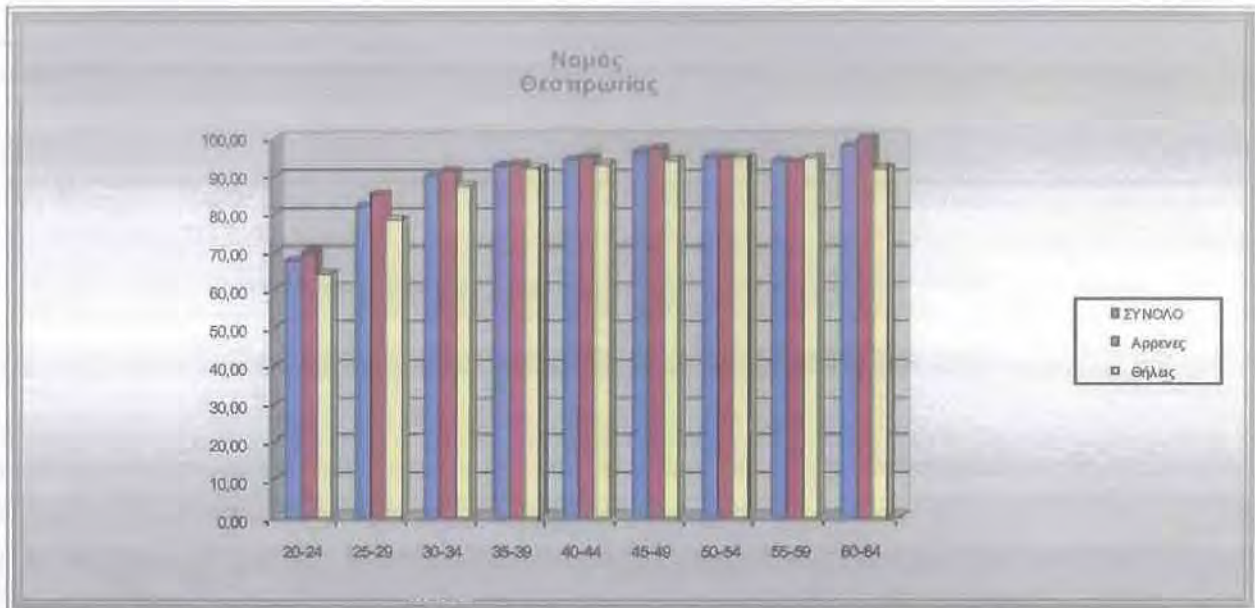

Πηγή: ΕΣΥΕ, ίδια επεξεργασία

Παράλληλα, προκύπτει από την ανάλυση ότι και στο Νομό Θεσπρωτίας, όπως και στην Περιφέρεια Θεσσαλίας και στη χώρα, η ανεργία πλήττει ιδιαίτερα τα νεοεισερχόμενα στην αγορά εργασίας άτομα τα οποία εμφανίζουν μικρότερα ποσοστά συμμετοχής στην απασχόληση.

Διάγραμμα 3.14: Ποσοστό συμμετοχής κατά φύλο και ηλικία στην απασχόληση κατά φύλο, στην Ελλάδα, στην Π. Ηπείρου και στο Ν. Θεσπρωτίας (2001)

Πηγή: ΕΣΥΕ

Στη συνέχεια θα εξετάσουμε την απασχόληση στο Νομό Θεσπρωτίας βάσει των διαθέσιμων στατιστικών στοιχείων της ΠΑΕΠ.

Όπως βλέπουμε στον Πίνακα 36 του Παραρτήματος, στις 3.000 περίπου ιδιωτικές επιχειρήσεις του Νομού Θεσπρωτίας (αριθμός μικρότερος από τον αντίστοιχο των άλλων νομών της Περιφέρειας Ηπείρου) απασχολούνται 7.401 εργαζόμενοι, εκ των οποίων το 59,3% είναι άνδρες και το 40,7% γυναίκες.

Βέπουμε επίσης ότι το εμπόριο και ο κλάδος των ξενοδοχείων – εστιατορίων συγκεντρώνουν τον μεγαλύτερο αριθμό εργαζομένων στο νομό. Στον κλάδο των «ξενοδοχείων, εστιατορίων» απασχολείται το 42,46% των εργαζομένων, στον κλάδο του «εμπορίου» απασχολείται το 29,56% των εργαζομένων και στον κλάδο των «κατασκευών» το 13,05% των εργαζομένων του νομού. Οι γυναίκες εργαζόμενες υπέρ-εκπροσωπούνται στους κλάδους των «ξενοδοχείων, εστιατορίων» και της «διαχείρισης ακίνητης περιουσίας».

Στον Πίνακα 37 του Παραρτήματος παρουσιάζεται η αναμενόμενη μεταβολή του αριθμού των εργαζομένων στο Νομό Θεσπρωτίας μεταξύ της περιόδου 2003 – 2006.

3.5 Αξιολόγηση - Συμπεράσματα

Η ανάλυση η οποία ακολουθεί καταγράφει συνοπτικά τις κυριότερες δυνατότητες, αδυναμίες, ευκαιρίες και απειλές οι οποίες σχετίζονται με το οικονομικό περιβάλλον και τις αναπτυξιακές προοπτικές του Νομού Θεσπρωτίας και βασίζονται στην ανάλυση η οποία πραγματοποιήθηκε. Μέσω της καταγραφής αυτής δυνάμεθα να καταλήξουμε σε ένα πλαίσιο πορισμάτων τα οποία θα συμβάλουν στον καθορισμό των στρατηγικών κατευθύνσεων οι οποίες σχετίζονται με τα εν λόγω ζητήματα και στη χάραξη των απαραίτητων μέτρων πολιτικής. Τα πορίσματα της ανάλυσης SWOT παρατίθενται στον Πίνακα 3.5 που ακολουθεί:

Πίνακας 3.5: Swot Analysis Νομού Θεσπρωτίας (οικονομικό επίπεδο)

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ	ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Δυναμική αύξηση του ΑΕΠ και του κκ ΑΕΠ (1995 – 2005) καθώς και του ποσοστού συμμετοχής του τελευταίου στο μέσο όρο της χώρας ❖ Μικρότερη μείωση της συμμετοχής στο Περιφερειακό ΑΕΠ τα τελευταία χρόνια σε σχέση με την Άρτα και την Πρέβεζα ❖ Υψηλό επίπεδο καταθέσεων αναλογικά με το επίπεδο της Περιφέρειας ❖ Υψηλό ποσοστό συμμετοχής του τριτογενή τομέα τόσο στο ΑΕΠ όσο και στην απασχόληση ❖ Αύξηση της συμμετοχής στο συνολικό προϊόν του δευτερογενή και τριτογενή τομέα της χώρας ❖ Μεγάλη αύξηση της απασχόλησης στον τριτογενή τομέα και μικρότερες αντίστοιχες απώλειες στον πρωτογενή και δευτερογενή σε σχέση με την Περιφέρεια και τη χώρα ❖ Μεγαλύτερη αύξηση της συμμετοχής στην απασχόληση των τριών τομέων παραγωγής της Περιφέρειας σε σχέση με τους υπόλοιπους νομούς 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Κατάληψη μιας εκ των τελευταίων θέσεων σε σχέση με το σύνολο των νομών της χώρας όσον αφορά το κκ ΑΕΠ ❖ Κατάληψη μιας εκ των τελευταίων θέσεων σε σχέση με το σύνολο των νομών της χώρας όσον αφορά το κκ ΑΕΠ ❖ Ιδιαίτερα χαμηλή συμμετοχή στο συνολικό προϊόν της χώρας και της Περιφέρειας ❖ Διαχρονική μείωση της συμμετοχής του Νομού στο συνολικό προϊόν της Περιφέρειας ❖ Σχετικά χαμηλό επίπεδο ανάπτυξης σε σχέση με την ΕΕ ❖ Μέτριο επίπεδο ανάπτυξης σε σχέση με τον μέσο όρο της χώρας ❖ Χαμηλή θέση σε σχέση με το σύνολο των νομών της χώρας με βάση τον ΣΔΕΑ ❖ Χαμηλά ποσοστά απασχόλησης στις νεαρές ηλικίες ❖ Το χαμηλό σημείο εκκίνησης για την σύγκλιση της Περιφέρειας με το επίπεδο της χώρας λόγω της σταθερής αύξησης της υστέρησης της Περιφέρειας από το επίπεδο της χώρας για μεγάλο χρονικό διάστημα
ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ	ΚΙΝΔΥΝΟΙ - ΑΠΕΙΛΕΣ

- ❖ Αξιοποίηση των παραγωγικών πλεονεκτημάτων στις γειτονικές αγορές
- ❖ Αξιοποίηση των νέων μεγάλων έργων μεταφοράς
- ❖ Η διεύρυνση του ενιαίου οικονομικού χώρου προς το χώρο των Βαλκανίων

- ❖ Η Διεθνής Οικονομική Κρίση
- ❖ Η πολιτική και οικονομική αστάθεια που συνεχίζεται σε διάφορες χώρες της Βαλκανικής
- ❖ Αύξηση του ανταγωνισμού από χώρες τόσο χαμηλού κόστους, όσο και υψηλής τεχνολογίας μπορεί να οδηγήσει σε παραπέρα συρρίκνωση του ΑΕΠ και της απασχόλησης
- ❖ Ο κίνδυνος περαιτέρω περιθωριοποίησης της Αλβανίας και η δυσκολία προσαρμογής της στα πλαίσια του ενιαίου ευρωπαϊκού χώρου, λόγω της κοινωνικοοικονομικής κρίσης και της πολιτικής αστάθειας που αντιμετωπίζει

Ο Νομός Θεσπρωτίας βρίσκεται σε ένα μέτριο προς χαμηλό αναπτυξιακό επίπεδο για τα ελληνικά δεδομένα, σε σύγκριση με το μέσο όρο της χώρας και τους υπόλοιπους νομούς της Ηπείρου. Το επίπεδο αυτό πιστοποιείται όχι μόνο από το ύψος καθαρά οικονομικών δεικτών όπως το ΑΕΠ και το κατά κεφαλή ΑΕΠ αλλά και από τις τιμές τις οποίες εμφανίζει ο Νομός και σε συμπληρωματικούς δείκτες με ποιοτική διάσταση. Ωστόσο, υπάρχει έντονος προβληματισμός καθώς το εισόδημα αυξάνεται διαχρονικά ολοένα και λιγότερο με αποτέλεσμα ο Νομός να εμφανίζει αναπτυξιακή στασιμότητα. Η στασιμότητα αυτή είναι εν πολλοίς προϊόν της μείωσης της αγροτικής απασχόλησης και παραγωγής κατά τη δεκαετία του '90 με αποτέλεσμα την αντίστοιχη μείωση της συμμετοχής του κλάδου στο εθνικό τομεακό προϊόν και στην εθνική τομεακή απασχόληση. Αντιθέτως το ποσοστό του προϊόντος και της απασχόλησης του Νομού στον τριτογενή τομέα αυξάνονται, ενδεικτικό των τάσεων τριτογενοποίησης της οικονομίας του. Επίσης, τη αύξηση στο προϊόν του τομέα ακολουθεί και η αύξηση της απασχόλησης σε αυτόν. Η απασχόληση του Νομού στον τριτογενή τομέα εμφανίζει αυξημένη συμμετοχή στη συνολική τομεακή απασχόληση της χώρας, φαινόμενο το οποίο χρήζει αντιμετώπισης. Ενδεδειγμένη πολιτική για ενίσχυση της εικόνας αυτής φαντάζει η ενίσχυση του τομέα του τουρισμού, δεδομένης και της ποικιλομορφίας η υπό διακρίνει το χωρικό υπόβαθρο του Νομού.

Παράλληλα με τις εγγενείς αδυναμίες και δυνατότητες οι οποίες έχουν καταγραφεί, ευκαιρίες και απειλές από το εξωτερικό περιβάλλον επηρεάζουν τα οικονομικά χαρακτηριστικά και τις αναπτυξιακές δυνατότητες της περιοχής. Οι επιδράσεις της ένταξης στην ΕΕ λόγω του αυξημένου ανταγωνισμού έχουν ήδη βιωθεί με αρνητικά αποτελέσματα. Οι επιπρόσθετες αρνητικές επιδράσεις αυτού του είδους λόγω του ακόμα περισσότερο έντονου ανταγωνισμού, θα πρέπει να αντιμετωπιστούν μέσω της χάραξης και της εφαρμογής κατάλληλων στρατηγικών και πολιτικών. Οι πολιτικές αυτές θα πρέπει να χαραχθούν καταρχάς σε εθνικό επίπεδο λαμβάνοντας υπόψη τις

ιδιαίτερες τοπικές ανάγκες του Νομού καθώς και τις ακόμη περισσότερο ιδιαίτερες ανάγκες των επιμέρους πληθυσμιακών ομάδων του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ

4.1 Διαρθρωτικά χαρακτηριστικά

Η συνολική έκταση του Νομού Θεσπρωτίας είναι 1.515 τετραγωνικά χιλιόμετρα και αποτελεί το 1,15% του συνόλου της χώρας. Από την έκταση αυτή τα 659 τετραγωνικά χιλιόμετρα αποτελούν ορεινές περιοχές (δηλαδή ποσοστό 43,4% επί του συνόλου του Νομού), τα 604 τετραγωνικά χιλιόμετρα ημιορεινές περιοχές (δηλαδή ποσοστό 39,9% επί του συνόλου του Νομού) και τα 252 τετραγωνικά χιλιόμετρα πεδινές εκτάσεις (δηλαδή ποσοστό 16,7% επί του συνόλου).

Όπως προκύπτει από τα εν λόγω στοιχεία, το μεγαλύτερο μέρος του Νομού περιλαμβάνει ορεινούς όγκους με ελάχιστες πεδινές εκτάσεις, όπου προφανώς είναι χωροθετημένες οι περισσότερες από τις αγροτικές καλλιέργειες, ενώ λόγω του ανάγλυφου του εδάφους η κτηνοτροφία αποτελεί λογικά τον πιο ανεπτυγμένο κλάδο του πρωτογενή τομέα.

Από τις εκτάσεις αυτές το 16,7% είναι καλλιεργούμενες εκτάσεις, το 72,6% είναι βοσκότοποι, το 8,3% δασικές εκτάσεις, το 1,5 αποτελείται από εσωτερικά ύδατα, οι οικισμοί καλύπτουν το 3,1% και το 0,7% είναι οι λοιπές εκτάσεις.

Ο πρωτογενής τομέας στον Νομό Θεσπρωτίας συμμετέχει το 2001 κατά 10,46% στο ΑΕΠ και κατά 29,40% στην απασχόληση, αποτελώντας τον τρίτο σε μέγεθος παραγωγικό τομέα του Νομού. Η συμμετοχή του πρωτογενή τομέα στο συνολικό προϊόν του Νομού έχει μειωθεί τη δεκαετία 1991 – 2001 κατά 43,28% και πλέον έχει μικρότερο μερίδιο συμμετοχής (10,46% το 2001 έναντι 18,44% το 1991). Την ίδια χρονιά, ο Νομός Θεσπρωτίας παράγει το 0,61% του ΑΕΠ του πρωτογενή τομέα της χώρας. Η συμμετοχή του τομέα στο ΑΕΠ του τομέα συμπίπτει με την αντίστοιχη συμμετοχή του τομέα στο ΑΕΠ της Περιφέρειας (10,46% για το νομό και 10,80% για τη χώρα) ενώ προηγείται της αντίστοιχης συμμετοχής του τομέα στην απασχόληση για την Περιφέρεια (29,40% έναντι 23,47%). Αντίθετα, όπως είναι αναμενόμενο λόγω του αγροτικού χαρακτήρα του Νομού, η συμμετοχή του τομέα στο ΑΕΠ και την απασχόληση είναι κατά πολύ μεγαλύτερη στον Νομό

έναντι της συμμετοχής του τομέα στο ΑΕΠ και την απασχόληση του συνόλου της Χώρας (10,46% έναντι 6,38% στο ΑΕΠ και 29,40% έναντι 14,42% στην απασχόληση).

Μεταξύ 1981-1995 η συμμετοχή του τομέα στο ΑΕΠ παρακολουθεί την πτωτική πορεία του πρωτογενούς τομέα για το σύνολο της Περιφέρειας. Η συμμετοχή του τομέα στο ΑΕΠ του Νομού μειώνεται από 32,9% το 1981 σε 25,2% το 1995 έναντι μείωσης από 31,6% σε 25% για το σύνολο της Περιφέρειας και από 18,3% σε 14,6% για το σύνολο της Χώρας την ίδια περίοδο. Η συμμετοχή του τομέα στην απασχόληση μειώνεται με εντονότερους ρυθμούς την ίδια περίοδο (από 45,1% το 1981 σε 34,6% το 1991) αλλά με χαμηλότερους ρυθμούς απ' ότι για το σύνολο της Περιφέρειας (από 43,1% το 1981 σε 30,4% το 1991) και για το σύνολο της Χώρας (από 28,6% το 1981 σε 18,7% το 1991).

Την δεκαετία 1991 – 2001 τα ποσοστά συμμετοχής του πρωτογενή τομέα μειώθηκαν σημαντικά σε όλες τις γεωγραφικές ενότητες μελέτης. Μεταξύ των νομών, η μεγαλύτερη μείωση σημειώθηκε στον πρωτογενή τομέα του Νομού Θεσπρωτίας (-43,28%). Σε επίπεδα απασχόλησης, η συμμετοχή του τομέα μειώνεται την ίδια δεκαετία με χαμηλότερους ρυθμούς (-14,99%) σε σχέση με τη χώρα, την Περιφέρεια Ηπείρου και τους υπόλοιπους νομούς της Περιφέρειας.

Εν συγκρίσει με τους υπόλοιπους νομούς της Περιφέρειας, η συμμετοχή του πρωτογενούς τομέα στο ΑΕΠ και στην απασχόληση του Νομού Θεσπρωτίας, είναι το 2001 μεγαλύτερη έναντι του Νομού Ιωαννίνων αλλά μικρότερη έναντι των νομών Πρέβεζας και Άρτας (αλλά και της Περιφέρειας στο σύνολο της, όσον αφορά τουλάχιστον τη συμμετοχή στο ΑΕΠ).

Η πτωτική τάση του πρωτογενούς τομέα προβλέπεται να συνεχισθεί σύμφωνα με τις γενικότερες τάσεις συρρίκνωσης του τομέα στην Ελλάδα αλλά και διεθνώς παρόλο που τα διαθέσιμα διαχρονικά στοιχεία υποδεικνύουν ότι οι ρυθμοί συρρίκνωσης του τομέα επιβραδύνονται.

Στο επίπεδο της Περιφέρειας, η απασχόληση του πρωτογενούς τομέα του Νομού Θεσπρωτίας συμβάλλει στη συνολική απασχόληση του Νομού κατά 17,46% το 2001 έναντι 14,9% το 1991 και 12,4% το 1981 και είναι ο μόνος νομός μαζί με το νομό Πρέβεζας των οποίων η συμμετοχή στην απασχόληση αυξάνεται την περίοδο αυτή.

Από χωρική άποψη η απασχόληση στον πρωτογενή τομέα αποτελεί τον κύριο τομέα απασχόλησης σε όλους τους ΟΤΑ του Νομού (με ποσοστά μεταξύ 32% έως 64%) με εξαιρέσεις κυρίως τον Δήμο Ηγουμενίτσας (15%) και σε μικρότερο βαθμό τους Δήμους Φιλιατών και Παραμυθιάς όπου η απασχόληση στον πρωτογενή τομέα βρίσκεται στα ίδια περίπου επίπεδα με τον τριτογενή.

Η υπάρχουσα κατάσταση στο χώρο της γεωργίας, της κτηνοτροφίας και της αλιείας γίνεται στη συνέχεια με τη στατιστική επεξεργασία των στοιχείων που παρουσιάζει η Εθνική Στατιστική Υπηρεσία και σαν περίοδος βάσης έχει επιλεγεί το χρονικό διάστημα 1996 - 2004. Για το διάστημα αυτό μελετώνται οι χρήσεις γης, οι καλλιεργούμενες εκτάσεις και οι παραγόμενες ποσότητες των σημαντικότερων αγροτικών προϊόντων φυτικής και ζωικής προέλευσης, μελετώνται επίσης οι πληθυσμοί των σημαντικότερων παραγωγικών ζώων, καθώς και οι ποσότητες των αλιευμάτων.

4.2 Γεωργικές εκμεταλλεύσεις

Ο αριθμός των γεωργικών εκμεταλλεύσεων στην Περιφέρεια Ηπείρου είναι 54.328, από τις οποίες οι 7.420 ανήκουν στο Νομό Θεσπρωτίας. Ο νομός ο οποίος παρουσιάζει τον μεγαλύτερο αριθμό εκμεταλλεύσεων είναι ο νομός Ιωαννίνων, που αποτελεί και την έδρα της Περιφέρειας. Η συντριπτική πλειοψηφία των εκμεταλλεύσεων είναι ιδιόκτητη και το ίδιο παρατηρούμε και στους υπόλοιπους νομούς της Περιφέρειας Ηπείρου. Ο αριθμός των εκμεταλλεύσεων με αρδευόμενη γεωργική γη σε επίπεδο Περιφέρειας φτάνει τις 35.492 και η έκτασή τους σε γεωργική γη αγγίζει τα 827.324 στρέμματα. Από αυτά τα 375.992 στρέμματα αποτελούν αρδευόμενη γεωργική γη. Ο Νομός Θεσπρωτίας σε ότι αφορά στις εκμεταλλεύσεις με αρδευόμενη γεωργική γη κατέχει τις 3.480, ποσοστό το οποίο είναι το μικρότερο στην Περιφέρεια, ενώ η έκταση σε γεωργική γη των εκμεταλλεύσεων προσεγγίζει τα 122.000 στρέμματα, από τα οποία μόνο τα 44.200 είναι αρδευόμενα, μέγεθος που αποκαλύπτει ότι ο Νομός Θεσπρωτίας έχει τη μικρότερη συμμετοχή στις αρδευόμενες εκτάσεις σε σχέση με το σύνολο της γεωργικής γης του.

4.3 Φυτική Παραγωγή

4.3.1 Εκτάσεις

Στην παράγραφο αυτή γίνεται μια περιγραφή της κατάστασης της γεωργίας στο Νομό Θεσπρωτίας, μέσω των Ετήσιων Γεωργικών Στατιστικών της ΕΣΥΕ και πιο συγκεκριμένα αυτές των ετών 1996, 1998, 2000, 2002 και 2004. Για τα έτη αυτά μελετώνται οι χρήσεις γης και οι καλλιεργούμενες εκτάσεις ενώ στην αμέσως επόμενη παράγραφο μελετώνται και οι παραγόμενες ποσότητες των σημαντικότερων αγροτικών προϊόντων φυτικής προέλευσης.

Στον παρακάτω Πίνακα 4.1 και στο διάγραμμα 4.1 απεικονίζονται οι κυριότερες χρήσεις γης σε επίπεδο Νομού. Μέχρι το 2000 το μεγαλύτερο τμήμα του Νομού καλλιεργούνταν με αροτριαίες καλλιέργειες, ενώ από το 2000 και μετά με δενδρώδεις. Τα αμπέλια, τα κηπευτικά και οι

δενδρώδεις καλλιέργειες καλύπτουν ένα μικρό κομμάτι αυτού. Ακόμη, ένα σημαντικό κομμάτι της παραγωγικής γης βρίσκεται σε καθεστώς αγρανάπαυσης. Το γεγονός ότι το συντριπτικά μεγαλύτερο μέρος των γεωργικών εκτάσεων καλλιεργείται με αροτριάιες καλλιέργειες καταδεικνύει ότι η γεωργία στο Νομό Θεσπρωτίας είναι εντάσεως κεφαλαίου και ότι αυτή συνδέεται άμεσα με την κτηνοτροφία, δημιουργώντας εισροές σε αυτήν ως κτηνοτροφές.

Επίσης, με βάση το παρακάτω διάγραμμα, παρατηρείται στο Νομό Θεσπρωτίας μείωση της συνολικής έκτασης της γεωργικής γης ως άθροισμα των σε αγρανάπαυση και των καλλιεργούμενων εκτάσεων, γεγονός που υποδηλώνει την τάση εγκατάλειψης της γεωργικής γης και αλλαγής των χρήσεων γης. Όπως βλέπουμε στον Πίνακα 4.1, οι γεωργικές εκτάσεις σε αγρανάπαυση μειώνονται με πολύ μεγαλύτερο ρυθμό σε σχέση με τις καλλιεργούμενες εκτάσεις με αποτέλεσμα το ποσοστό των καλλιεργούμενων εκτάσεων επί του συνόλου της γεωργικής γης να αυξάνει.

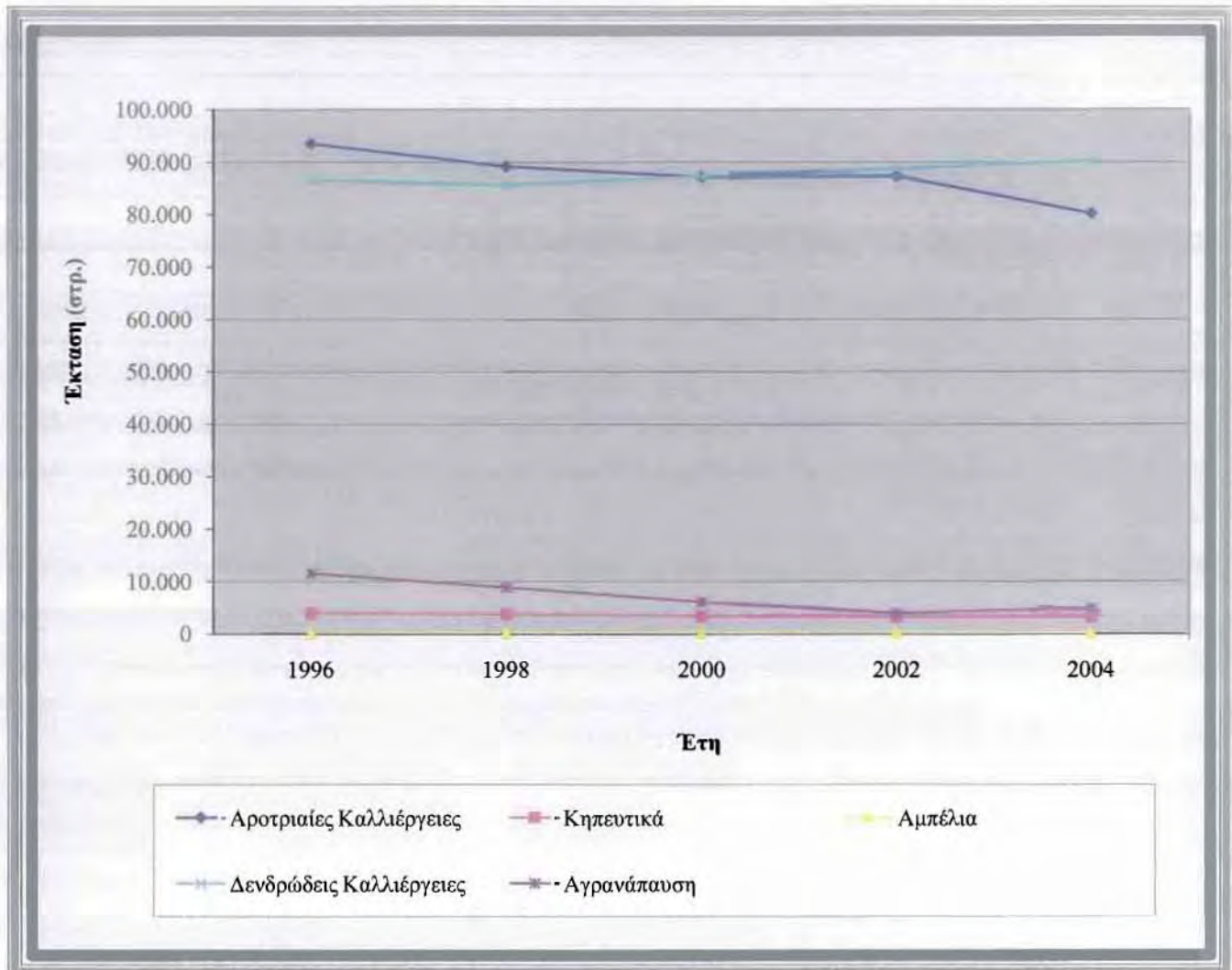
Πιο συγκεκριμένα, η συνολική γεωργική γη από 195.712 στρ το 1996 μειώθηκε το έτος 2004 σε 178.730 στρ. Η μείωση αυτή αντιστοιχεί σε ποσοστιαία μεταβολή 8,6%. Οι σε αγρανάπαυση εκτάσεις μειώθηκαν κατά 58,1% ενώ οι καλλιεργούμενες εκτάσεις μειώθηκαν σε ποσοστό 8,6%, με αποτέλεσμα το ποσοστό των καλλιεργούμενων εκτάσεων επί του συνόλου της γεωργικής γης να αυξηθεί.

Πίνακας 4.1: Κυριότερες χρήσεις γης του Νομού Θεσπρωτίας (1996, 2004)

Εκτάσεις							
Έτος	Αροτριάιες Καλλιέργειες	Κηπευτικά	Αμπέλια	Δενδρώδεις Καλλιέργειες	Σύνολο Καλλιεργούμενων Εκτάσεων	Αγρανάπαυση	Συνολική Γεωργική Γη
1996	93.502	4.003	142	86.522	195.712	11.543	195.712
1998	89.151	3.770	148	85.639	187.583	8.875	187.583
2000	87.191	3.464	141	87.354	184.236	6.086	184.236
2002	87.280	3.314	159	88.741	183.429	3.935	183.429
2004	80.218	3.301	157	90.228	178.730	4.826	178.730
Ποσοστιαία μεταβολή 1996 - 2004 (%)							
	Αροτριάιες Καλλιέργειες	Κηπευτικά	Αμπέλια	Δενδρώδεις Καλλιέργειες	Σύνολο Καλλιεργούμενων Εκτάσεων	Αγρανάπαυση	Συνολική Γεωργική Γη
Μεταβολή (%)	-14,2	-17,5	10,6	4,3	-8,7	-58,2	-8,7

Πηγή: Ε.Σ.Υ.Ε., Ετήσιες Γεωργικές Στατιστικές

Διάγραμμα 4.1: Κυριότερες χρήσεις γης του Νομού Θεσπρωτίας (1996, 2004)

Πηγή: Ε.Σ.Υ.Ε., Ετήσιες Γεωργικές Στατιστικές

Στην Περιφέρεια Ηπείρου οι κατηγορίες καλλιεργειών κατανέμονται παρόμοιο ως προς τις καλλιεργούμενες εκτάσεις. Οι αροτριάες καλλιέργειες και οι αμπελοκαλλιέργειες κατέχουν μικρότερο ποσοστό, οι δενδρώδεις καλλιέργειες μεγαλύτερο ποσοστό και ίσο περίπου ποσοστό οι κηπευτικές καλλιέργειες.

Οι κυριότερες κατηγορίες με αροτριάες καλλιέργειες που καλλιεργούνται στο Νομό Θεσπρωτίας είναι τα κτηνοτροφικά φυτά για σανό, τα σιτηρά για καρπό και οι πατάτες. Το μεγαλύτερο ποσοστό των αροτριάων εκτάσεων (59,2%) καλλιεργείται με είδη που προορίζονται για την κτηνοτροφία. Γίνεται επομένως φανερή η σύνδεση της γεωργίας με την κτηνοτροφία στο Νομό. Τα κτηνοτροφικά φυτά που καλλιεργούνται κυρίως είναι κοφτολίβαδα για σανό, τριφύλλι, κριθάρι και

βρώμη. Υπάρχουν επίσης και σημαντικές εκτάσεις με τεχνητούς λειμώνες, οι οποίοι χρησιμοποιούνται ως βοσκότοποι.

Από τις υπόλοιπες εκτάσεις με αροτριάες καλλιέργειες τα κυρίαρχα καλλιεργούμενα είδη είναι ο αραβόσιτος, η βρώμη, οι πατάτες και η σίκαλη. Σε σημαντικές εκτάσεις ο αραβόσιτος καλλιεργείται επίσης και με άλλα είδη (συγκαλλιέργεια), (κυρίως με φασόλια), με αποτέλεσμα οι συνολικές εκτάσεις καλλιέργειας αραβοσίτου να αυξάνονται έτσι ώστε η συγκεκριμένη καλλιέργεια να παραμένει ως το κυρίαρχο είδος σιτηρού για καρπό στην περιοχή.

Οι καλλιεργούμενες εκτάσεις με αραβόσιτο παρουσιάζουν αυξομειώσεις κατά την εξεταζόμενη περίοδο. Παρόλο που η συνολική τους έκταση μειώνεται εμφανίζουν αύξηση του ποσοστού τους επί των συνολικών αροτριάων εκτάσεων, οι οποίες μειώνονται, ενώ και η παραγωγή αραβοσίτου αυξάνεται διαχρονικά.

Παρατηρώντας στον Πίνακα 38 του Παραρτήματος το αναλυτικό σχέδιο παραγωγής του Νομού Θεσπρωτίας βλέπουμε ότι κυρίαρχο ρόλο στις ετήσιες καλλιέργειες έχουν τα κτηνοτροφικά φυτά, χρησιμοποιώντας το 27,6 % των χρησιμοποιούμενων γεωργικών εκτάσεων. Στο Νομό δεν υπάρχει δραστηριότητα σχετική με τα βιομηχανικά φυτά όπως το βαμβάκι, ο καπνός, ο ηλιάνθος κλπ.

Στη συνέχεια ακολουθούν οι μανταρινιές που χρησιμοποιούν το 4,86% της συνολικής έκτασης, οι αγραναπαύσεις που χρησιμοποιούν το 3,32 % , η βρώμη που χρησιμοποιεί το 2,06% και μετά ακολουθούν με ακόμα μικρότερα ποσοστά οι πορτοκαλιές και τα θερμοκήπια.

Στην κατηγορία των καλλιεργειών δέντρων πρωτεύοντα ρόλο έχουν οι ελαιώνες με 75.038 στρέμματα, τα οποία αποτελούν το 42,9% της συνολικής γεωργικής έκτασης. Όσον αφορά τα οπωροφόρα δέντρα, αξίζει να αναφερθούν οι καλλιέργειες των μανταρινιών, των πορτοκαλιών και στη συνέχεια εν μέρει των μηλιών και αχλαδιών. Σημαντικές καλλιέργειες στην κατηγορία των δένδρων μπορούν να θεωρηθούν η καλλιέργεια των ακτινιδιών, των αμυγδαλιών και καρυδιών με 988, 877 και 524 στρέμματα αντίστοιχα, που καλλιεργούνται κυρίως στις ορεινές περιοχές.

Τέλος, οι αγραναπαύσεις κατέχουν ένα μικρό ποσοστό στο Αναλυτικό Σχέδιο Παραγωγής το Νομού με ποσοστό 3,3%.

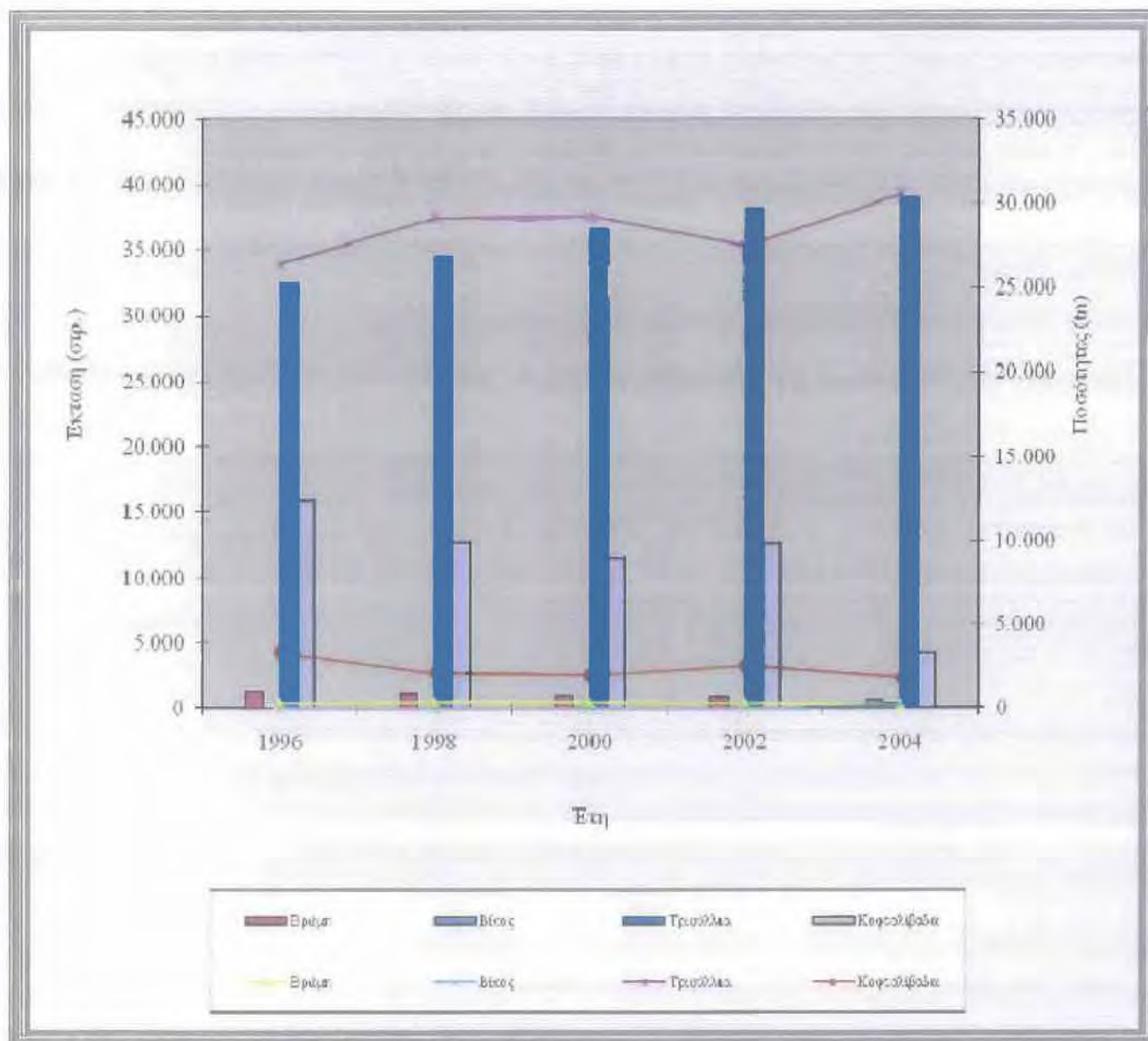
Όσον αφορά τα παραγόμενα γεωργικά προϊόντα του Νομού Θεσπρωτίας, από τον Πίνακα 39 του Παραρτήματος προκύπτει ότι την πρώτη θέση κατέχουν τα μανταρίνια, ακολουθούν οι μηδική - τριφύλλια, τα πορτοκάλια, ο αραβόσιτος, τα καρπούζια και το ρύζι. Η καλλιέργεια των λαχανοκομικών και κηπευτικών καλλιεργειών στηρίζεται κυρίως στην τομάτα και δευτερευόντως στα ξερά κρεμμύδια, φασολάκια και λάχανα.

4.3.2 Παραγωγή

Όπως έχει προαναφερθεί η βασικότερη κατηγορία καλλιεργειών στο Νομό Θεσπρωτίας (μετά τις δενδρώδεις από το 2000 και μετά) είναι οι αροτριάιες καλλιέργειες. Ο κύριος όγκος της παραγωγής μεταξύ των αροτριάων καλλιεργειών στο Νομό Θεσπρωτίας προέρχεται από τα κτηνοτροφικά φυτά για σανό, τα οποία συγκεντρώνουν το 58% της συνολικής παραγωγής αροτριάων καλλιεργειών. Δεύτερη κατηγορία σε μέγεθος παραγωγής είναι τα σιτηρά για καρπό, με ποσοστό συμμετοχής στη συνολική παραγωγή αροτριάων 31% και ακολουθούν τα πεπονοειδή και οι πατάτες, με ποσοστό συμμετοχής 4%. Οι υπόλοιπες κατηγορίες συγκεντρώνουν μικρό όγκο παραγωγής μόλις το 7% από τη συνολική παραγωγή αροτριάων καλλιεργειών. Η κατεύθυνση του κυρίως όγκου παραγωγής των αροτριάων καλλιεργειών, φαίνεται ότι στρέφεται προς την κάλυψη των αναγκών σε κτηνοτροφές.

Στο Διάγραμμα 4.2 που ακολουθεί παρουσιάζεται η έκταση και η παραγωγή των κτηνοτροφικών φυτών του Νομού Θεσπρωτίας. Παρατηρούμε ότι τα κυρίαρχα είδη κτηνοτροφών σε έκταση είναι τα τριφύλλια, τα κοφτολίβαδα, και η βρώμη (Διάγραμμα 4.2).

Διάγραμμα 4.2: Έκταση και παραγωγή των κτηνοτροφικών φυτών για σανό του Νομού Θεσπρωτίας (1996 – 2004))

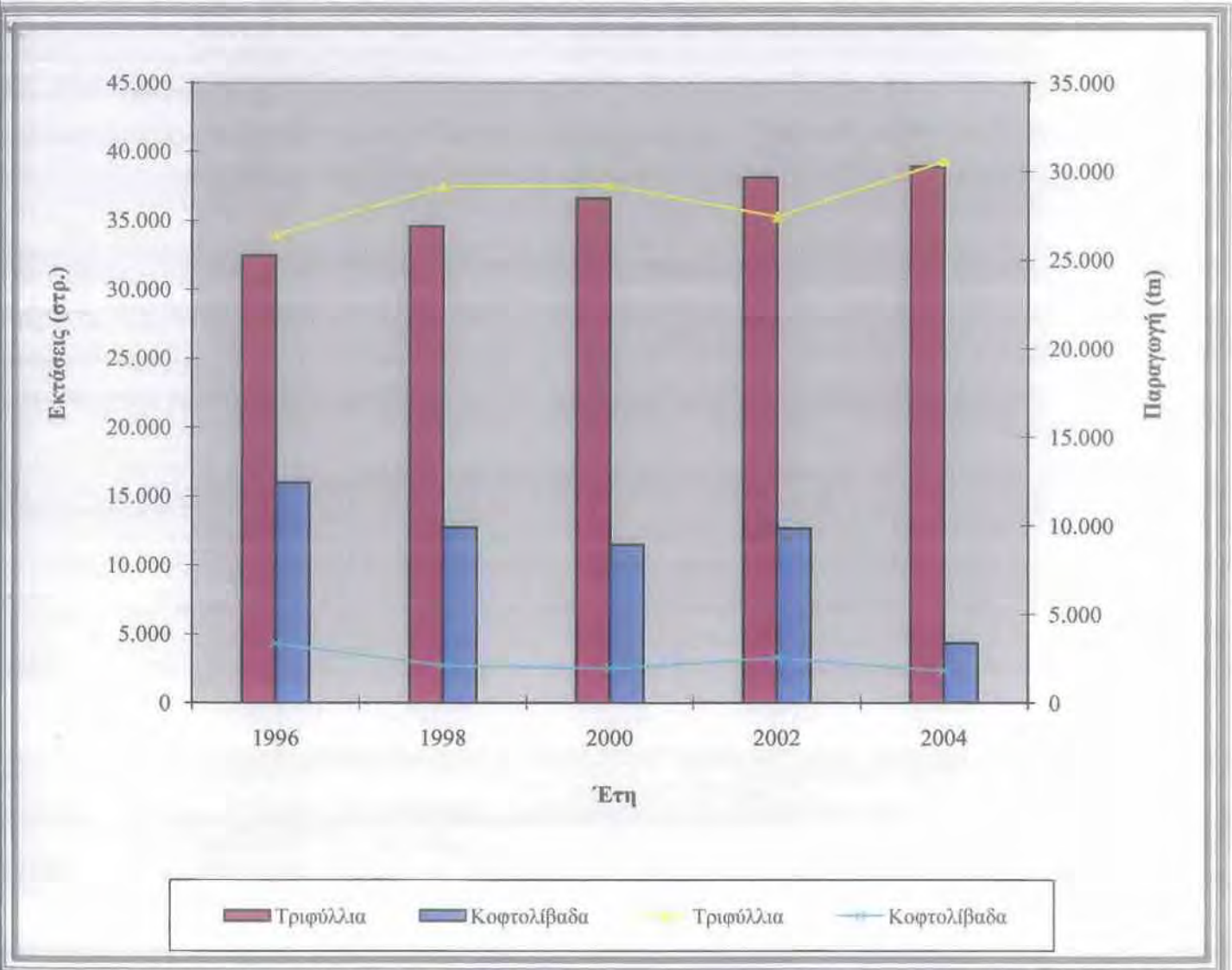
Πηγή: Ε.Σ.Υ.Ε., Ετήσιες Γεωργικές Στατιστικές

Αναλυτικότερα τα είδη που παράγονται στο Νομό Θεσπρωτίας σε μεγαλύτερες ποσότητες στην κατηγορία των κτηνοτροφικών φυτών για σανό είναι τα τριφύλλια και τα κοφτολίβαδα. Η παραγωγή τριφυλλιών για σανό δεν είναι σταθερή για την εξεταζόμενη χρονική περίοδο, παρουσιάζοντας ακανόνιστες αυξομειώσεις, καταλήγοντας ωστόσο το 2004 στο μεγαλύτερο επίπεδο έκτασης και παραγωγής. Σε ολόκληρη την Περιφέρεια η παραγωγή αυξάνει επίσης με μικρότερο όμως ρυθμό με αποτέλεσμα η συμβολή της παραγωγής τριφυλλιών για σανό του Νομού στη συνολική παραγωγή της Περιφέρειας να αυξάνεται. Το ποσοστό συμμετοχής της παραγωγής

κοφτολίβαδων για σανά του Νομού στο σύνολο της παραγωγής στην Περιφέρεια φθάνει από το 11% το 1996 στο 22,8% το 2004, με αποτέλεσμα η παραγωγή του Νομού να αποκτά ιδιαίτερη σημασία για την Περιφέρεια καθώς και οι υπόλοιποι Νομοί έχουν ανεπτυγμένη κτηνοτροφία.

Την έκταση και παραγωγή των κυριότερων κτηνοτροφικών φυτών για σανά του Νομού Θεσπρωτίας την περίοδο 1996-2004 βλέπουμε στο παρακάτω διάγραμμα:

Διάγραμμα 4.3: Έκταση και παραγωγή των κυριότερων κτηνοτροφικών φυτών για σανά του Νομού Θεσπρωτίας (1996-2004)

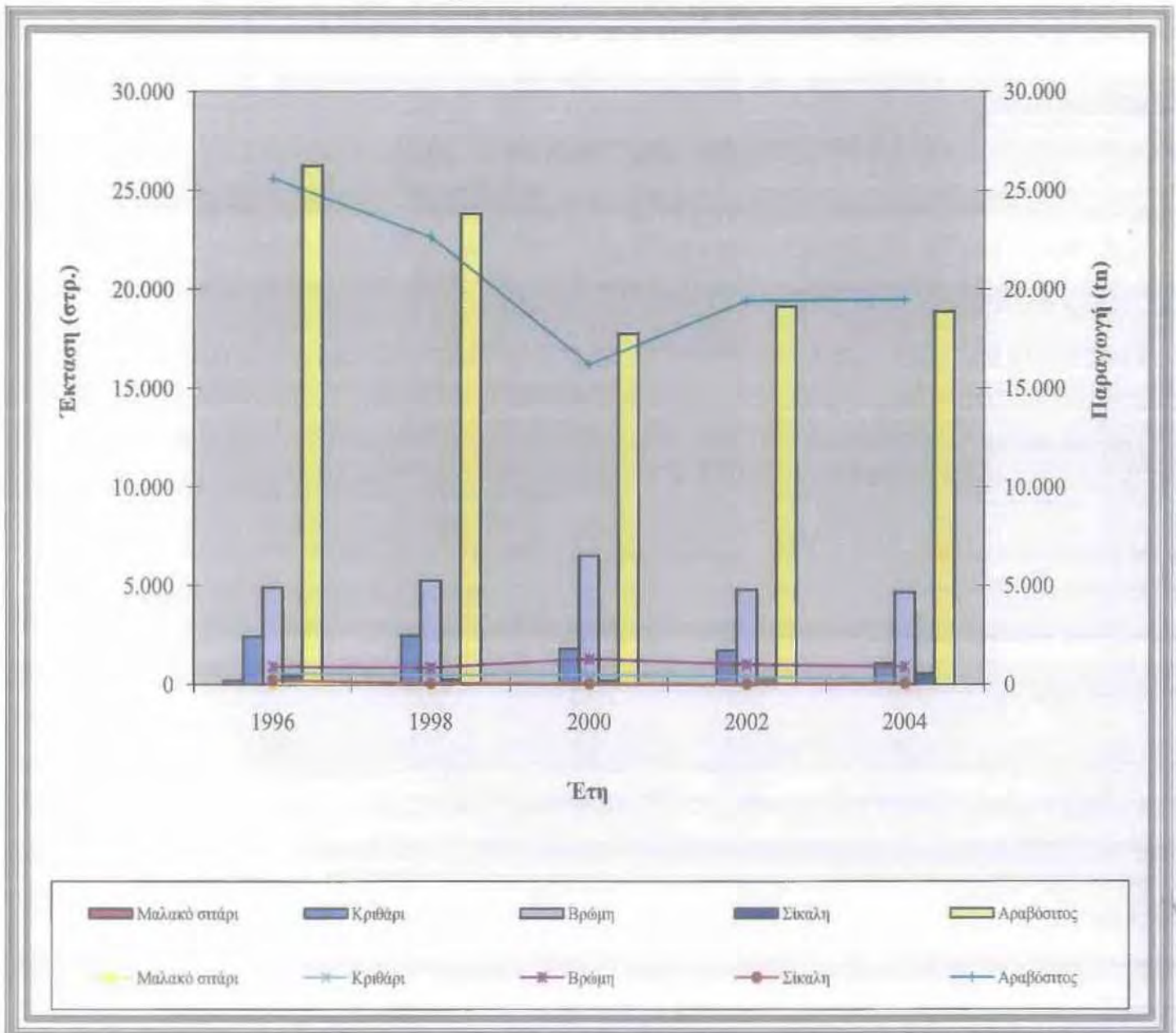

Πηγή: Ε.Σ.Υ.Ε., Ετήσιες Γεωργικές Στατιστικές

Το είδος της καλλιέργειας από την κατηγορία των σιτηρών για καρπό που ξεχωρίζει για το μεγάλο ύψος παραγωγής της είναι αυτή του αραβόσιτου, η οποία είναι και μια από τις πιο σημαντικές καλλιέργειες του Νομού Θεσπρωτίας αλλά και της Περιφέρειας Ηπείρου. Ο Νομός Θεσπρωτίας

κατέχει σημαντικό ποσοστό παραγωγής αραβοσίτου στο σύνολο της παραγωγής της Περιφέρειας, με αποτέλεσμα οι διακυμάνσεις της παραγωγής στο Νομό να επηρεάζουν το σύνολο της παραγωγής στην Περιφέρεια καθοριστικά (διάγραμμα 4.4).

Διάγραμμα 4.4: Έκταση και παραγωγή των κυριότερων σιτηρών για καρπό του Νομού Θεσπρωτίας (1996-2004)

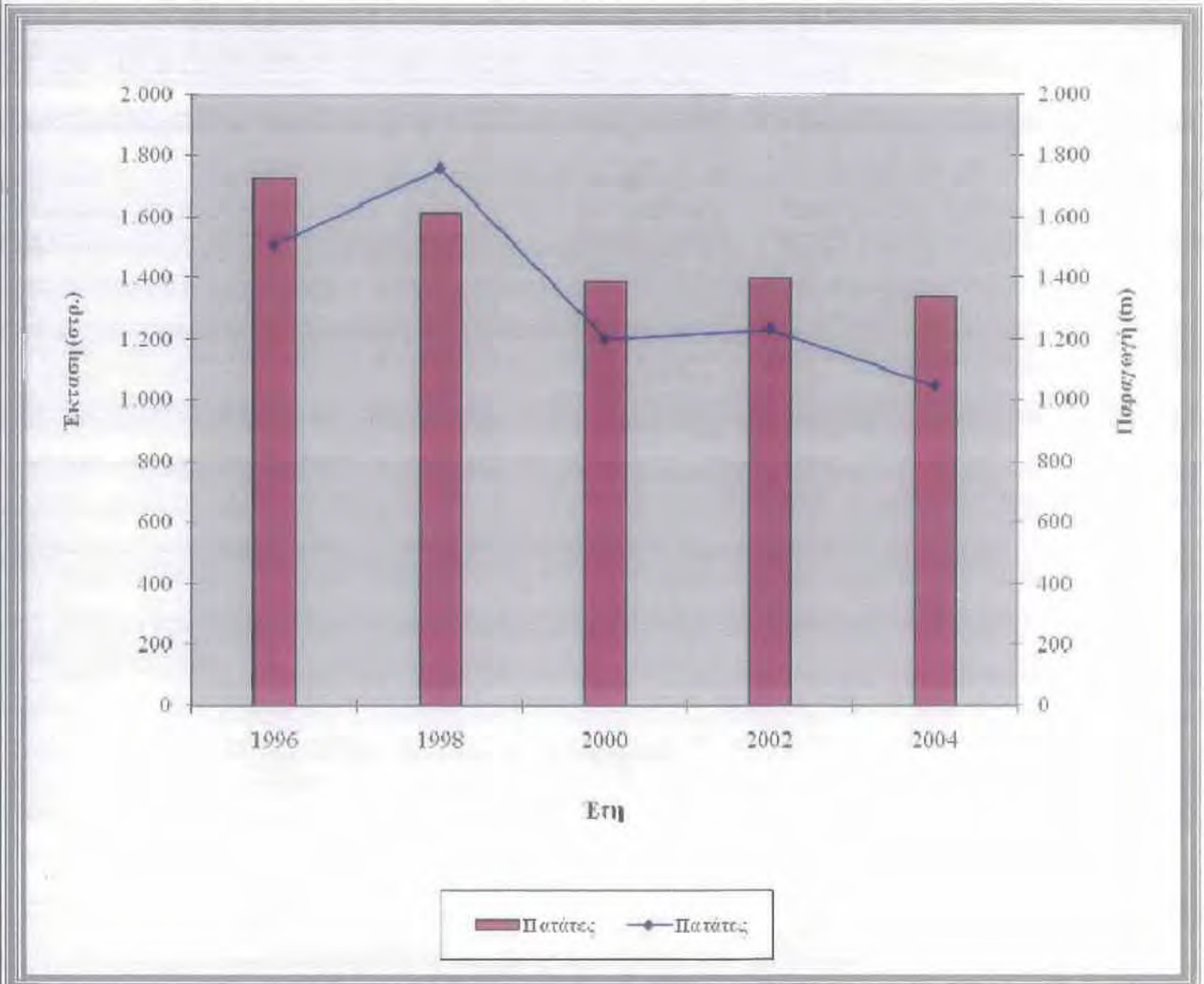

Πηγή: Ε.Σ.Υ.Ε., Ετήσιες Γεωργικές Στατιστικές

Όσον αφορά στην παραγωγή της καλλιέργειας της πατάτας, αυτή συμμετέχει μόνο κατά 3% στη συνολική παραγωγή πατάτας στην Περιφέρεια. Επίσης όπως παρατηρούμε στο διάγραμμα 4.5 η καλλιέργεια και παραγωγή πατάτας στο Νομό παρουσιάζει αισθητή μείωση από το 1996 έως το

2004, τόσο σε επίπεδο εκτάσεων των καλλιεργειών όσο και σε επίπεδο παραγωγής. Στο επίπεδο παραγωγής ειδικότερα ο ρυθμός της μείωσης είναι ακόμα μεγαλύτερος. Σε επίπεδο Περιφέρειας παρατηρείται αντίστοιχη μείωση αλλά με μικρότερους ρυθμούς.

Διάγραμμα 4.5: Εκτάσεις και παραγωγή πατάτας στο Νομό Θεσπρωτίας (1996-2004)

Πηγή: Ε.Σ.Υ.Ε., Ετήσιες Γεωργικές Στατιστικές

Στα περισσότερα είδη των αροτριάων καλλιεργειών η παραγωγή μειώνεται. Οι μεγαλύτερες, όμως μειώσεις παρατηρούνται, κυρίως, σε δευτερευόντως σημασίας είδη για το Νομό, όπως οι φακές και ο καπνός.

Ιδιαίτερα σημαντική για τον αγροτικό τομέα του Νομού Θεσπρωτίας είναι η παραγωγή καρπουζιών και πεπονιών, η οποία συμμετέχει κατά 41,1% το 2004 στην αντίστοιχη συνολική παραγωγή της Περιφέρειας για τα καρπούζια και κατά 16,7% για τα πεπόνια.

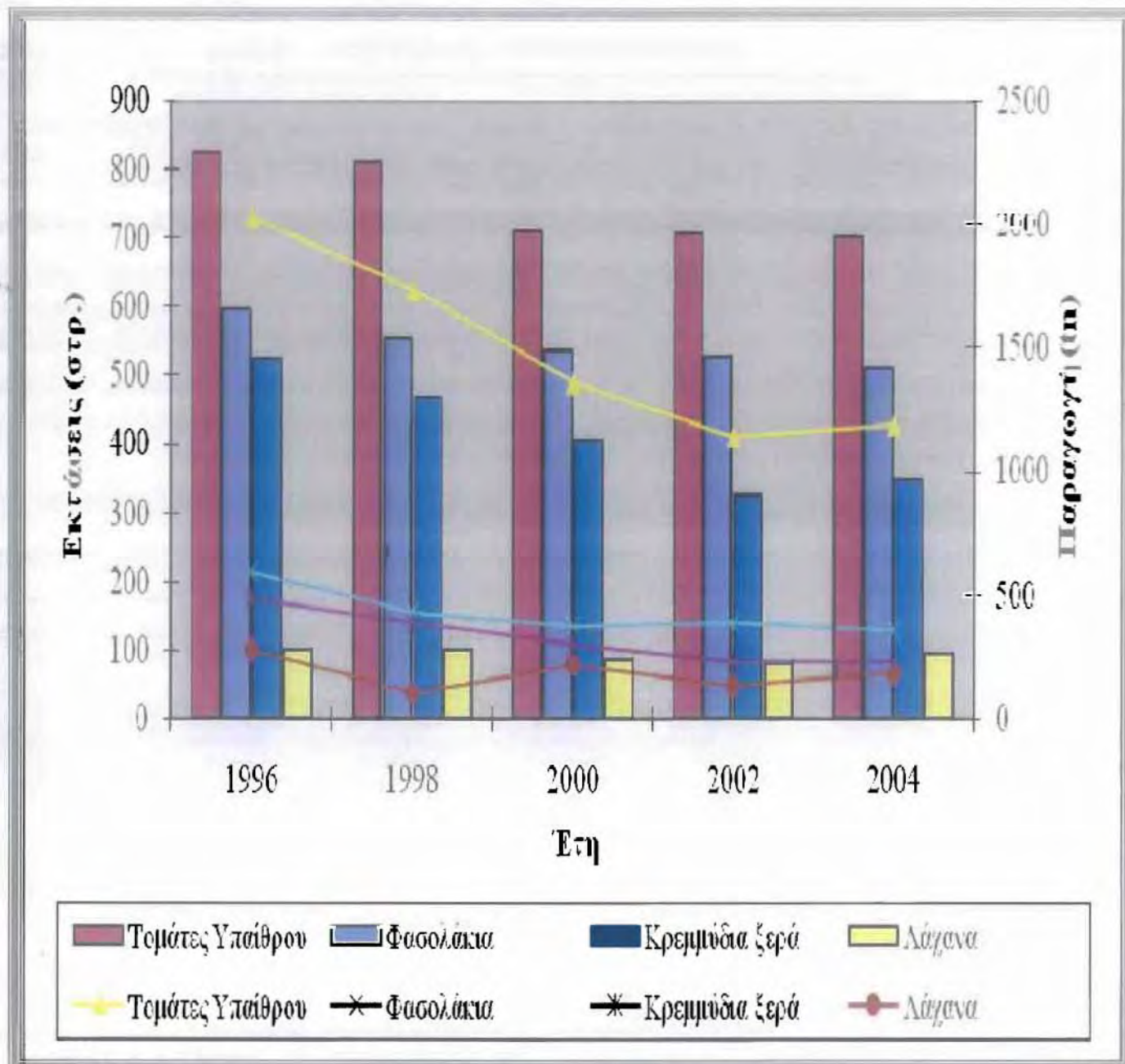
Ο όγκος παραγωγής των λαχανοκομικών ειδών είναι μικρός σε σχέση με το σύνολο της φυτικής παραγωγής εξαιτίας του προσανατολισμού της τελευταίας σε είδη που προορίζονται για τις ανάγκες σε ζωοτροφές της κτηνοτροφίας. Το γεγονός αυτό περιορίζει σε χαμηλά επίπεδα τη σημασία τους για το σύνολο του Νομού Θεσπρωτίας, χωρίς όμως να παραγνωρίζεται η σημασία τους για ορισμένες αγροτικές περιοχές, με δεδομένες και τις δυνατότητες ανάπτυξης τους.

Ο μεγαλύτερος όγκος παραγωγής λαχανοκομικών προϊόντων προέρχεται κυρίως από τις τομάτες υπαίθρου, τα φασολάκια, τα ξερά κρεμμύδια και τα λάχανα (Διάγραμμα 4.6).

Στην παραγωγή της τομάτας δεν παρατηρείται αλλαγή ως προς την κατεύθυνση της παραγωγής μεταξύ τομάτας υπαίθρου και βιομηχανικής. Η παραγωγή λαχανοκομικών προϊόντων των περισσότερων καλλιεργούμενων ειδών μειώνεται κατά την εξεταζόμενη περίοδο 1990-2000. Εξαίρεση αποτελούν ο αρακάς, οι μπάμιες, τα μαρούλια, τα ραδίκια και τα λοιπά λαχανικά των οποίων η παραγωγή αυξήθηκε.

Τα προϊόντα που παράγονται σε μεγαλύτερες ποσότητες στο Νομό Θεσπρωτίας από ότι στην Περιφέρεια Ηπείρου με αποτέλεσμα το ποσοστό συμμετοχής τους στη συνολική παραγωγή να είναι μεγάλο είναι κυρίως τα πράσα, τα ξερά κρεμμύδια, το σπανάκι και τα φασολάκια.

Διάγραμμα 4.6: Εκτάσεις και παραγωγή των κυριότερων κηπευτικών του Νομού Θεσπρωτίας (1996 - 2004)

Πηγή: Ε.Σ.Υ.Ε., Ετήσιες Γεωργικές Στατιστικές

4.4 Ζωική Παραγωγή

4.4.1 Ζωικό Κεφάλαιο

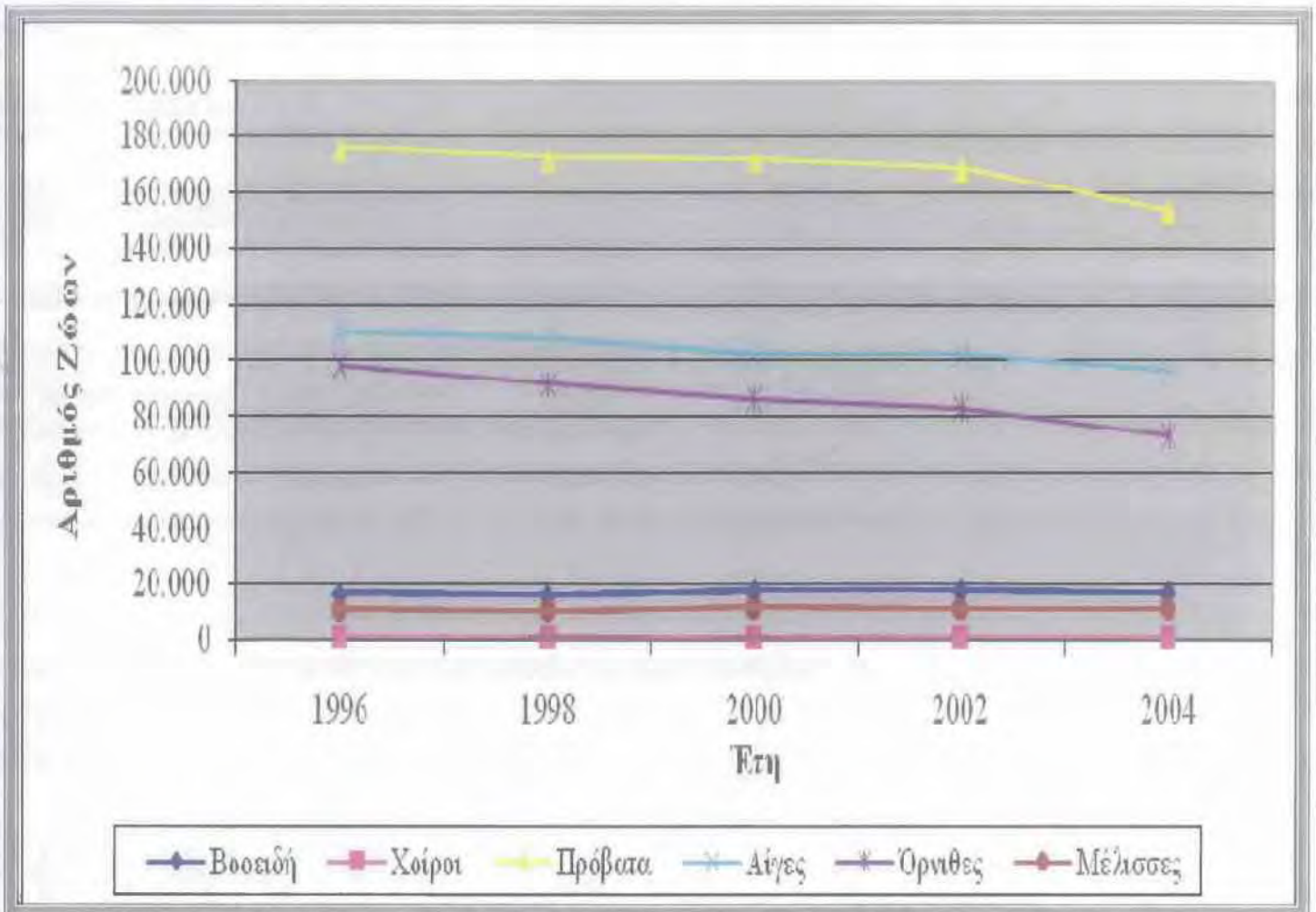
Ο κλάδος της κτηνοτροφίας είναι ο πιο ανεπτυγμένος στο Νομό Θεσπρωτίας. Οι βασικοί παράγοντες που οδήγησαν στην ανάπτυξη της κτηνοτροφίας είναι το ανάγλυφο του εδάφους, που

χαρακτηρίζεται ορεινό, μη επιτρέποντας από τη φύση του την ευδοκίμηση παρά μόνο συγκεκριμένων καλλιεργειών και η ύπαρξη πολύ μεγάλων εκτάσεων από βοσκοτόπους. Υποστηρίζεται επίσης από τη φυτική γεωργική παραγωγή που προσανατολίζεται στα κτηνοτροφικά φυτά.

Αντίθετα με ότι συμβαίνει στις περισσότερες περιοχές της χώρας, η κτηνοτροφία έχει το μεγαλύτερο μερίδιο στην συνολική παραγωγή του τομέα, φέρνοντας έτσι σε δεύτερη μοίρα την φυτική παραγωγή.

Όπως βλέπουμε στο διάγραμμα 4.7 που ακολουθεί ο πιο ανεπτυγμένος τομέας της κτηνοτροφίας είναι η εκτροφή προβάτων. Ακολουθεί ο πληθυσμός των αιγών, οι όρνιθες, τα βοοειδή, οι μέλισσες και τέλος οι χοίροι. Με εξαίρεση τον πληθυσμό των μελισσών και των βοοειδών οι υπόλοιπες κατηγορίες πληθυσμών εμφανίζουν μείωση την περίοδο 1996 – 2004. Η τάση αυτή μείωσης του ζωικού κεφαλαίου έχει άμεση σχέση και με την αντίστοιχη τάση εγκατάλειψης του παραδοσιακού επαγγέλματος του αιγοπροβατοτρόφου λόγω των δύσκολων συνθηκών εργασίας σε σχέση με άλλους κλάδους.

Διάγραμμα 4.7: Κυριότεροι ζωικοί πληθυσμοί του Νομού Θεσπρωτίας (1996 - 2004)

Πηγή: Ε.Σ.Υ.Ε., Ετήσιες Γεωργικές Στατιστικές

Η προβατοτροφία είναι όπως φαίνεται μια σημαντική δραστηριότητα στο Νομό, καθώς πρόβατα εκτρέφονται στους περισσότερους Δήμους του Νομού Θεσπρωτίας. Συγκεκριμένα στο Νομό εκτρέφεται το 17,5% των προβάτων της Περιφέρειας. Ο αριθμός των προβάτων παρουσιάζει ωστόσο από το 1996 συνεχή μείωση, και φθάνει το 2004 να έχει μειωθεί κατά 12,8%. Σημαντικός είναι και ο αριθμός των αιγών που εκτρέφονται στο Νομό, όπου συγκεντρώνεται το 32,7% του συνολικού αριθμού αιγών της Περιφέρειας, για το 2004. Όπως βλέπουμε, μπορεί στο Νομό ο αριθμός των προβάτων να είναι μεγαλύτερος από αυτόν των αιγών, ωστόσο οι αίγες έχουν μεγαλύτερο ποσοστό συμμετοχής στον αντίστοιχο συνολικό αριθμό της Περιφέρειας. Ο αριθμός των αιγών μειώνεται στο Νομό κατά την εξεταζόμενη χρονική περίοδο (-14,2%), με ρυθμούς μείωσης μικρότερους από ότι στην Περιφέρεια (-10,6%), με αποτέλεσμα να αυξάνεται το ποσοστό συμμετοχής τους στο συνολικό αριθμό αιγών της Περιφέρειας. Οι εκμεταλλεύσεις με αιγοπρόβατα

είναι κυρίως μικρού μεγέθους, μικτές με γεωργικές εκμεταλλεύσεις από όπου αντλούν την παραγωγή για να καλύψουν τις ανάγκες διατροφής των ζώων.

Η παραγωγή των πτηνοτροφικών μονάδων στρέφεται προς όλους τους τομείς παραγωγής (κρεατοπαραγωγής, αυγοπαραγωγής και αναπαραγωγής).

Η εκτροφή χοίρων στο Νομό Θεσπρωτίας δεν είναι ιδιαίτερα ανεπτυγμένη και κυρίως δεν γίνεται σε μονάδες με σύγχρονο εξοπλισμό, παρόλο τον ικανό αριθμό τους για τη δημιουργία παραγωγικών και εκσυγχρονισμένων μονάδων. Η κατεύθυνση των μονάδων χοιροτροφίας είναι κυρίως κρεατοπαραγωγής και δευτερευόντως αναπαραγωγής. Το αρνητικό κλίμα ανάπτυξης της χοιροτροφίας οδήγησε σε μικρό αριθμό πληθυσμού χοίρων (1271 το 2006) η οποία δεν παρουσίασε διακυμάνσεις από το 1996 έως το 2004.

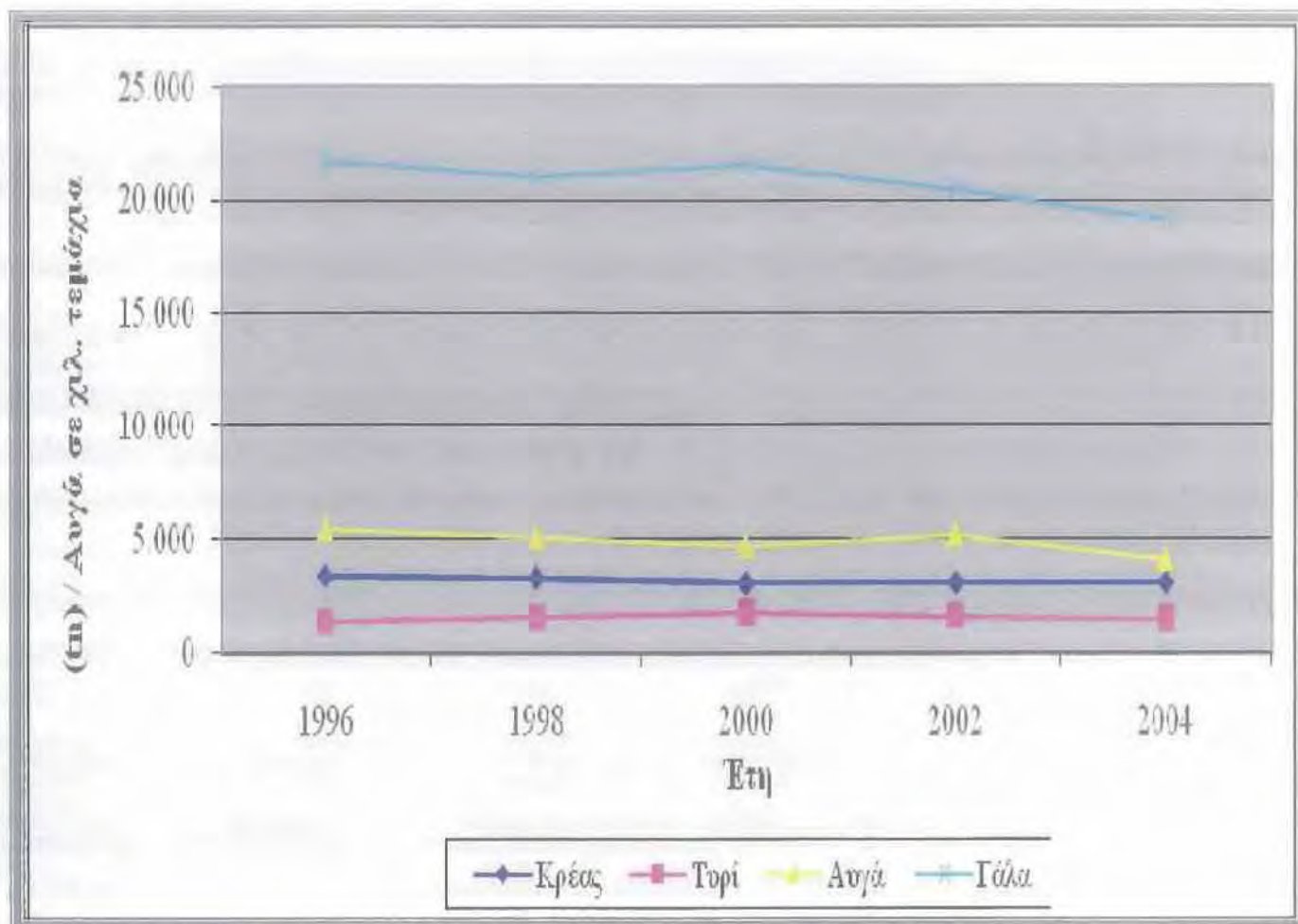
Η εκτροφή βοοειδών παρουσιάζει θετικές εξελίξεις στο Νομό με αποτέλεσμα ο αριθμός των βοοειδών να έχει αυξηθεί κατά τη χρονική περίοδο 1996 - 2004, σύμφωνα με τα στοιχεία της Ετήσιας Γεωργικής Στατιστικής. Ο αριθμός των βοοειδών στην Περιφέρεια αυξάνεται κατά μικρότερο ποσοστό από ότι στο Νομό Θεσπρωτίας, με αποτέλεσμα να αυξηθεί το ποσοστό συμμετοχής του Νομού στο συνολικό αριθμό βοοειδών της Περιφέρειας. Η παραγωγή των βοοειδών εκμεταλλεύσεων στρέφεται προς τη γαλακτοπαραγωγή, κρίνοντας από την αναλογία παραγωγής κρέατος και γάλακτος, καθώς επίσης και από το μεγάλο αριθμό εκτροφόμενων θηλυκών ζώων.

Η μελισσοκομία είναι μια μικρή και σταθερά εξελισσόμενη δραστηριότητα στο Νομό Θεσπρωτίας, η οποία ασκείται κατά μεγαλύτερο ποσοστό σε ευρωπαϊκές κυψέλες. Η ασκούμενη μελισσοκομία σε ευρωπαϊκές κυψέλες είναι πιο σύγχρονη μορφή άσκησης της μελισσοκομίας. Τα προϊόντα της μελισσοκομίας χαρακτηρίζονται από την ιδιαίτερη χλωρίδα της περιοχής. Η χλωρίδα αυτή δίνει εξαιρετικής ποιότητας πρώτη ύλη στις μέλισσες.

4.4.2 Παραγωγή

Η παραγωγή κτηνοτροφικών προϊόντων στο Νομό Θεσπρωτίας είναι πολύ σημαντική για την Περιφέρεια Ηπείρου, καθώς συγκεντρώνει μεγάλο ποσοστό παραγωγής πρωτογενών και δευτερογενών κτηνοτροφικών προϊόντων στην Περιφέρεια. Η παραγωγή πρωτογενών και δευτερογενών κτηνοτροφικών προϊόντων στο Νομό Θεσπρωτίας για τη χρονική περίοδο 1996 - 2004 μειώθηκε για το γάλα και τα αυγά, ενώ παρέμεινε σταθερή για το κρέας και το τυρί (διάγραμμα 4.8).

Διάγραμμα 4.8: Παραγωγή κυριότερων προϊόντων ζωικής προέλευσης του Νομού Θεσπρωτίας (1996 - 2004)

Πηγή: Ε.Σ.Υ.Ε., Ετήσιες Γεωργικές Στατιστικές

Όσον αφορά το μέγεθος των παραγόμενων κτηνοτροφικών προϊόντων, όπως βλέπουμε στον Πίνακα 40 του Παραρτήματος, την πρώτη θέση στην παραγωγή κρέατος κατέχει το πρόβιο κρέας με 277.730 κιλά, ακολουθεί το βοδινό με 277.730 κιλά και το αίγιο με 189.499 τόνους. Η παραγωγή χοιρινού κρέατος αντιστοιχεί σε 189.499 κιλά και έπονται τα πουλερικά και τα κουνέλια με 560 και 355 τόνους αντίστοιχα.

Όσον αφορά την παραγωγή γάλακτος η πλειοψηφία αυτού προέρχεται από πρόβιο γάλα με 10.600.580 κιλά παραγωγής το 2006, ακολουθεί το κατσικίσιο με 6.435.740 κιλά και τέλος το αγελαδινό με 811.600 κιλά.

Η παραγωγή γάλακτος στη Θεσπρωτία και ιδιαίτερα του αιγοπρόβιου είναι πολύ μεγάλη και ένα σημαντικό μέρος αυτής της παραγωγής παραλαμβάνεται από της ντόπιες γαλακτοκομικές

επιχειρήσεις. Οι επιχειρήσεις αυτές, χρησιμοποιώντας παραδοσιακές μεθόδους παραγωγής, σύγχρονο εξοπλισμό και τεχνολογία, επεξεργάζονται στη συνέχεια το γάλα αυτό.

Το 2006 παράχθησαν 3.890.050 τεμάχια αυγών, 153.791 κιλά μαλλί από πρόβατα, 124.495 κιλά μέλι, 75.938 κιλά δέρματος, 20.426 κιλά κατσικίσιου δέρματος και 2.540 κιλά κερύ.

Από τα δευτερογενή κτηνοτροφικά προϊόντα του Νομού την πρώτη θέση κατέχει το σκληρό τυρί, ακολουθεί το μαλακό, ακολουθεί η μυζήθρα, η νωπή κρέμα και τέλος το νωπό και λυωμένο βούτυρο.

Η παραγωγή τυριών είναι από τα κυριότερα προϊόντα ζωικής προέλευσης στο Νομό, με κυρίαρχη παρουσία του μαλακού τυριού, οι παραγόμενες ποσότητες του οποίου αυξάνονται διαχρονικά με ενδιάμεσες ετήσιες κάμψεις. Το σκληρό τυρί, επίσης, διατηρεί ένα σημαντικό ποσοστό συμμετοχής στη συνολική παραγωγή τυριών στο Νομό, με τάσεις όμως μείωσης διαχρονικά, παρουσιάζοντας παράλληλα φθίνουσα εξέλιξη ως απόλυτο μέγεθος. Το γάλα και τα αυγά είναι επίσης σημαντικά προϊόντα ζωικής παραγωγής στο Νομό, αλλά και για την Περιφέρεια ολόκληρη. Τέλος η παραγωγή μελιού στο Νομό Θεσπρωτίας παραμένει σχεδόν σταθερή καθ' όλη τη διάρκεια της εξεταζόμενης χρονικής περιόδου.

4.4.3 Αλιεία

Ο Κλάδος της Ιχθυοκαλλιέργειας έχει αναπτυχθεί την τελευταία εικοσαετία στην Ελλάδα. Ιδιαίτερα την τελευταία πενταετία παρατηρείται μια συνεχή αύξηση του ρυθμού ανάπτυξης που έχει ως αποτέλεσμα την κατάκτηση της 1ης θέσης Πανευρωπαϊκά στην παραγωγή Τσιπούρας - Ααυρακίου. Από αυτή την παραγωγή, το 70% εξάγεται σε χώρες της Ε.Ε και κυρίως στην Ιταλία.

Η Αλιεία παρά τη μικρή συμμετοχή της στο ΑΕΠ (μόλις 0,36% περίπου) έχει ιδιαίτερη σημασία για τις νησιωτικές και παραμεθόριες περιοχές, όπου οι Ιχθυοκαλλιέργειες και ο τουρισμός αποτελούν τη βασική οικονομική πηγή των κατοίκων και ταυτόχρονα κίνητρο για την παραμονή του πληθυσμού σ' αυτές τις περιοχές.

Χαρακτηριστικό της δυναμικής που έχει αποκτήσει πλέον ο κλάδος είναι το γεγονός ότι σημαντικός αριθμός επιχειρήσεων Ιχθυοκαλλιέργειας κατατάσσονται στις 100 πρώτες εταιρείες τροφίμων της χώρας, ενώ 7 από τις επιχειρήσεις του έχουν εισαχθεί στο Χρηματιστήριο.

Στη θετική πορεία ανάπτυξης του κλάδου, σημαντικό μερίδιο έχει και η περιοχή του Νομού Θεσπρωτίας, που είναι μια από τις πλέον αναπτυγμένες στον τομέα αυτό.

Στη θαλάσσια περιοχή του Νομού λειτουργούν σημαντικός αριθμός μονάδων Ιχθυοκαλλιέργειας με προοπτικές ανάπτυξης, ένας Ιχθυοκαλλιεργητικός σταθμός, ενώ ήδη μεγάλο είναι το ενδιαφέρον

για τη δημιουργία μονάδων Οστρακοκαλλιέργειας στις εκβολές του ποταμού Καλαμά.

Έτσι η συμβολή του κλάδου στην τοπική οικονομία και στη δημιουργία θέσεων εργασίας είναι ιδιαίτερα σημαντική.

Το κλίμα της Θεσπρωτίας, και ειδικά οι υψηλές θερμοκρασίες που επικρατούν στην περιοχή του Βόρειου Ιονίου, σε συνδυασμό με τον ήπιο κυματισμό κάνουν την περιοχή της Θεσπρωτίας ιδανική για ιχθυοκαλλιέργεια. Υπάρχουν εκτεταμένες εκτάσεις, περίπου 15.000 στρεμμάτων ιχθυοτροφείων τόσο σε γλυκά νερά όσο και σε λιμνοθάλασσα.

Η γειτνίαση επίσης της Θεσπρωτίας με την Ιταλία, μια παραδοσιακά αξιόλογη καταναλωτική αγορά, με το ψάρι να κατέχει εξέχουσα θέση στο καθημερινό διαιτολόγιο και στις κοινωνικές εκδηλώσεις βοηθάει στη διάθεση μεγάλου ποσοστού του προϊόντος σε εξαγωγή.

Στο Νομό Θεσπρωτία εκτρέφονται στο μεγαλύτερο ποσοστό τσιπούρα και λαβράκι ενώ προοδευτικά αυξάνονται οι ποσότητες και από νέα είδη όπως λυθρίνι, μυτάκι, σαργό, μουρμούρι, συκίο κ.α.

Η Αλιευτική δραστηριότητα στην Θεσπρωτία το 2004 αφορά σε ετήσια παραγωγή σχεδόν 9.500 τόνους αλιευμάτων, η οποία περιλαμβάνει 83 αλιευτικά σκάφη της μικρής παράκτιας αλιείας, 2 μηχανότρατες, 28 εντατικές θαλάσσιες ιχθυοκαλλιέργειες, 3 εντατικές χερσαίες ιχθυοκαλλιέργειες, 1 ιχθυογεννητικός σταθμός, 1 μονάδα προπάχυνσης ιχθυδίων, 1 γαριδοκαλλιέργεια (στο άμεσο μέλλον), 10 μυδοκαλλιέργειες, 7 συσκευαστήρια ιχθυρών και 6 λιμνοθάλασσες.

Η ετήσια αλιευτική παραγωγή περιλαμβάνει σχεδόν 300 τόνους από υδατοκαλλιέργειες, σχεδόν 7000 τόνους από ιχθυοκαλλιέργειες εντατικές και ημιεντατικές, σχεδόν 50 τόνους από λιμνοθάλασσες, σχεδόν 520 τόνους γαριδοκαλλιέργεια (προβλεπόμενη ετήσια παραγωγή), σχεδόν 1600 τόνους μυδοκαλλιέργειες (προβλεπόμενη ετήσια παραγωγή), σχεδόν 20.000.000 ιχθύδια από ιχθυογεννητικό σταθμό, σχεδόν 20.000.000 ιχθύδια από μονάδα προπάχυνσης ιχθυδίων.

4.5 Αξιολόγηση - συμπεράσματα

Συνοψίζοντας τα όσα αναφέρθηκαν στις επιμέρους ενότητες παρατηρείται ότι ο Νομός Θεσπρωτίας είναι κατά βάση ορεινός. Το ανάγλυφό του επιτρέπει την ενασχόληση με την κτηνοτροφία και την ύπαρξη πολλών βοσκότοπων.

Κυρίαρχη δραστηριότητα της αγροτικής παραγωγής στο Νομό είναι η κτηνοτροφία και η ζωική παραγωγή εν γένει. Από τη κτηνοτροφική παραγωγή η αιγοπροβατοτροφία διαδραματίζει έναν από τους σημαντικότερους ρόλους στηριζόμενη στη ποιμενική εκμετάλλευσή της, λόγω της γεωμορφολογίας του Νομού, ενώ το μεγαλύτερο μέρος του παραγόμενου γάλακτος καθετοποιείται

σε τυρί μαλακό. Εξίσου σημαντική είναι και η παραγωγή των πτηνοτροφικών μονάδων η οποία στρέφεται προς όλους τους τομείς παραγωγής (κρεατοπαραγωγής, αυγοπαραγωγής και αναπαραγωγής).

Όσον αφορά στη φυτική παραγωγή οι βασικότερες καλλιέργειες είναι τα σιτηρά για καρπό όπου κυρίαρχο ρόλο παίζει ο αραβόσιτος, ενώ σημαντικό ρόλο στη φυτική παραγωγή διαδραματίζει η παραγωγή πατάτας, καθώς και τα κτηνοτροφικά φυτά για σανό από τα οποία τα κοφτολίβαδα αντιπροσωπεύουν ένα πολύ σημαντικό ποσοστό.

Η αλιευτική παραγωγή και κυρίως οι ιχθυοκαλλιέργειες συμμετέχουν με σημαντικό ποσοστό στην παραγωγή του πρωτογενούς τομέα.

Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι ο Νομός Θεσπρωτίαςέχει τον μικρότερο αριθμό ιδιόκτητων καλλιεργειών σε όλη την Περιφέρεια Ηπείρου. Τέλος, σε ότι αφορά τον πληθυσμό παρατηρείται μείωση στο ποσοστό του αγροτικού πληθυσμού και μετατόπισή του προς τα αστικά κέντρα.

Όλα αυτά μας οδηγούν στο συμπέρασμα ότι υπάρχει σταδιακή μείωση των επί μέρους δραστηριοτήτων στον πρωτογενή τομέα αλλά παρ' όλα αυτά η συμβολή του στο ΑΕΠ εξακολουθεί να είναι ιδιαίτερα σημαντική.

Με βάση την παραπάνω ανάλυση δημιουργήθηκε ο Πίνακας 4.5 ο οποίος παρουσιάζει τα πλεονεκτήματα, τα μειονεκτήματα, τις ευκαιρίες και τις απειλές για τον Πρωτογενή τομέα του Νομού Θεσπρωτίας.

Πίνακας 4.5: *SWOT Analysis Νομού Θεσπρωτίας (Πρωτογενής τομέας)*

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ	ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ
<ul style="list-style-type: none">❖ Η ύπαρξη βασικών προϋποθέσεων ανάπτυξης ενός πρωτογενούς τομέα παραγωγής ποιοτικών – βιολογικών αγροτικών προϊόντων (ιδιαίτερα στον κλάδο της κτηνοτροφίας)❖ Δυναμικός κλάδος κτηνοτροφίας, τυροκομίας και πτηνοτροφίας❖ Δυνατότητα αύξησης του κτηνοτροφικού προϊόντος με την αξιοποίηση εγκαταλειμμένων βοσκοτόπων❖ Δυνατότητα αξιοποίησης του υδάτινου δυναμικού της περιοχής για ιχθυοκαλλιέργεια και ερασιτεχνική αλιεία❖ Ύπαρξη μεγάλων εκτάσεων παραγωγικών δασών❖ Πλούσιος υδροφόρος ορίζοντας	<ul style="list-style-type: none">❖ Διαχρονική μείωση της συμβολής του πρωτογενή τομέα στο ΑΕΠ του Νομού❖ Έλλειψη ικανού μεγέθους εύφορης γεωργικής γης❖ Μικρός αγροτικός κλήρος και προβλήματα που σχετίζονται με το ιδιοκτησιακό καθεστώς εκτάσεων❖ Χαμηλός βαθμός εκμηχάνισης της γεωργίας❖ Έλλειψη κατάλληλων / αναγκαίων εγγειοβελτιωτικών υποδομών❖ Χαμηλό επίπεδο οργάνωσης των παραγωγών – συνεταιρισμών❖ Έλλειψη έρευνας για όλες τις μορφές του πρωτογενή τομέα με αποτέλεσμα να μη μπορεί να βελτιωθεί η ποιότητα και η παραγωγικότητα. Μη

<ul style="list-style-type: none"> ❖ Δυνατότητα επιστημονικής και τεχνικής στήριξης (μελέτες, υλοποίηση προγραμμάτων, εργαστηριακές υποδομές) του πρωτογενή τομέα από το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων (οικονομικό και χημικό τμήμα), το Ινστιτούτο Γάλακτος Ηπείρου, τις Αναπτυξιακές Εταιρείες κλπ. 	<p>αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Χαμηλό μορφωτικό επίπεδο αγροτών και γηράσκουσα ηλικιακή διάρθρωση ❖ Ελλείψεις στο ενδονομαρχιακό και αγροτικό οδικό δίκτυο
<p>ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ</p>	<p>ΚΙΝΔΥΝΟΙ - ΑΠΕΙΛΕΣ</p>
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Η διεύρυνση της Ε.Ε. ❖ Η διαρκώς αυξανόμενη τάση καταναλωτικής ζήτησης επώνυμων και ποιοτικών αγροτικών προϊόντων, για την παραγωγή των οποίων ο Νομός διαθέτει τις βασικές προϋποθέσεις 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Η μεγέθυνση της ανταγωνιστικής πίεσης σε παραδοσιακούς τομείς της οικονομίας, ως αποτέλεσμα της σταδιακής «άρσης» της απομόνωσης του Νομού και του ιδιότυπου προστατευτισμού που απολάμβανε η εσωτερική αγορά ❖ Η «αποδέσμευση» της απασχόλησης από τον πρωτογενή τομέα λόγω των διαρθρωτικών αλλαγών ❖ Η ανάγκη προσαρμογής της γεωργίας στις νέες απαιτήσεις της ΚΑΠ και ιδιαίτερα εκείνου του τμήματος που έχει μεγάλη εξάρτηση από τις επιδοτήσεις, μπορεί να οδηγήσει σε γρήγορη συρρίκνωση της γεωργίας χωρίς εναλλακτικές εξόδους

Σύμφωνα με όλα τα προαναφερόμενα διαρθρωτικά χαρακτηριστικά του Πρωτογενούς τομέα στο Νομό Θεσπρωτίας και με δεδομένη τη νέα αναμόρφωση της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ), οι προοπτικές της αγροτικής παραγωγής του Νομού προσανατολίζουν το χαρακτήρα των δραστηριοτήτων αυτών κυρίως προς την ζωική παραγωγή, η οποία έχει περιθώρια περαιτέρω μεγέθυνσης και ανάπτυξης προς την κατεύθυνση της αιγοπροβατοτροφίας, κυρίως με βελτιώσεις της ποιότητας των προϊόντων, της αύξησης του βαθμού καθετοποίησης, την συστηματοποίηση της δραστηριότητας και την σταδιακή διαφοροποίηση των παραγόμενων ζωικών προϊόντων με διεύρυνση της παραγωγής επώνυμων προϊόντων, με εξασφάλιση σήματος ποιότητας και ονομασίας προέλευσης.

Όσον αφορά στη φυτική παραγωγή, με δεδομένους τους περιορισμούς που οφείλονται στη γεωμορφολογία των εδαφών του Νομού, οι προοπτικές ανάπτυξης της συνδυάζονται με την ανάπτυξη της ζωικής παραγωγής, η οποία θα απαιτεί εισροές από τη φυτική παραγωγή για κτηνοτροφές και πτηνοτροφές. Η ανάπτυξη επίσης ποιοτικών φυτικών προϊόντων αμπελουργίας και κηπευτικών, καλύπτει τις δυνατότητες διεύρυνσης και μεγέθυνσης της φυτικής παραγωγής με βελτίωση των αποδόσεων και εξασφάλιση της συμπληρωματικότητας των δραστηριοτήτων στον αγροτικό τομέα, αλλά και της διασύνδεσής του με τους άλλους παραγωγικούς τομείς του Νομού.

Επίσης η συστηματοποίηση και ορθολογική παραγωγική αξιοποίηση του δασικού πλούτου του Νομού δημιουργεί θετικές προοπτικές ανάπτυξης αυτής της δραστηριότητας σε συνδυασμό με την αξιοποίηση των νέων διατάξεων της ΚΑΠ για παρεμβάσεις αποτελεσματικής εκμετάλλευσης των δασών με παράλληλη προστασία του περιβάλλοντος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ ΤΟΥ ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ

5.1 Διαρθρωτικά χαρακτηριστικά

Ο τομέας της δευτερογενούς παραγωγής περιλαμβάνει ως γνωστόν τέσσερις κλάδους οικονομικής δραστηριότητας, τα ορυχεία – λατομεία – αλυκές, την μεταποίηση (βιομηχανία – βιοτεχνία), την ενέργεια (ηλεκτρισμός – ηλιακή ενέργεια κ.α.) και τις κατασκευές (κατοικίες, τεχνικά έργα κ.α.)

Ειδικότερα θα πρέπει να αναφέρουμε ότι η μεταποίηση αποτελεί τον βασικότερο ίσως κλάδο του δευτερογενούς τομέα και περιλαμβάνει όλα τα προϊόντα που παράγονται από την επεξεργασία πρώτων υλών και ημικατεργασμένων προϊόντων με τη βοήθεια χημικών ή μηχανικών μέσων. Η μεταποίηση συντελείται συνήθως στη βιομηχανία και στηρίζεται περισσότερο στη χρησιμοποίηση μηχανημάτων και στη βιοτεχνία, που έχει ως βάση το ανθρώπινο δυναμικό.

Σύμφωνα με το Μητρώο Επιχειρήσεων 2000 (ΕΣΥΕ) στη Θεσπρωτία το 2000 δραστηριοποιούνταν συνολικά 3.336 επιχειρήσεις (13,5% του αντίστοιχου συνόλου της Περιφέρειας και 0,41% της χώρας). Ο συνολικός παραγόμενος τζίρος των επιχειρήσεων του Νομού ανερχόταν στα 253,46 εκατ. € (μόλις 0,13% του αντίστοιχου τζίρου στο σύνολο της χώρας και 10,33% της Περιφέρειας).

Τα παραπάνω χαρακτηριστικά κατέτασσαν το Νομό Θεσπρωτίας στην 47^η θέση ως προς το πλήθος των επιχειρήσεων του και στην 46^η θέση ως προς το μέγεθος του τζίρου τους (στο σύνολο των 52 νομών της ελληνικής επικράτειας).

Αναλυτικά ο σχετικός Πίνακας με τον αριθμό των επιχειρήσεων ανά διψήφιο κλάδο και ανά τζίρο κλάδου (δεν συμπεριλαμβάνεται ο τζίρος για κλάδους που συγκεντρώνουν λιγότερες από 4 επιχειρήσεις) είναι ο Πίνακας 41 του Παραρτήματος.

Από τον Πίνακα αυτό προκύπτει ότι το 2000 οι κλάδοι που συγκέντρωναν το μεγαλύτερο αριθμό επιχειρήσεων του Νομού (με σειρά σημαντικότητας) είναι:

- ✓ ο κλάδος 52 «ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ, ΕΚΤΟΣ ΑΠΟ ΤΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΟΤΟΣΙΚΛΕΤΩΝ: ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΕΙΔΩΝ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΧΡΗΣΗΣ» με 712 επιχειρήσεις,
- ✓ ο κλάδος 55 «ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΚΑΙ ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΑ» με 676 επιχειρήσεις,
- ✓ ο κλάδος 45 «ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ» με 650 επιχειρήσεις,
- ✓ ο κλάδος 74 «ΑΛΛΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ» με 220 επιχειρήσεις,
- ✓ ο κλάδος 60 «ΧΕΡΣΑΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ, ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΜΕΣΩ ΑΓΩΓΩΝ» με 138 επιχειρήσεις,
- ✓ ο κλάδος 50 «ΕΜΠΟΡΙΟ, ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΟΤΟΣΙΚΛΕΤΩΝ, ΛΙΑΝΙΚΗ ΠΩΛΗΣΗ ΚΑΥΣΙΜΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ» με 135 επιχειρήσεις.

Οι παραπάνω έξι (6) κλάδοι συγκέντρωναν 2.531 επιχειρήσεις ή αλλιώς το 75,86% των επιχειρήσεων του Νομού Θεσπρωτίας και είχαν συνολικό τζίρο 177,35M € ή αλλιώς το 69,97% του συνολικού τζίρου του Νομού.

Επιπλέον, η μεταβολή των επιχειρήσεων του Νομού Θεσπρωτίας στην 2ετία είναι θετική, καθώς το 2001 σύμφωνα με το Μητρώο Επιχειρήσεων της ΕΣΥΕ δραστηριοποιούνται 3.617 επιχειρήσεις (8,42% περισσότερες επιχειρήσεις από το 2000). Η παραπάνω αύξηση οδήγησε και στην ανάλογη μεγαλύτερη συμμετοχή τόσο στο σύνολο της χώρας (0,45%), όσο και στο σύνολο της Περιφέρειας (14,76%) αντίστοιχα. Παράλληλα, ο συνολικός παραγόμενος τζίρος των επιχειρήσεων του Νομού ανέρχεται στα 291,47 M€ (μόλις 0,15% του αντίστοιχου τζίρου στο σύνολο της χώρας και 10,02% της Περιφέρειας).

Τα παραπάνω χαρακτηριστικά αυτά κατέτασσαν το Νομό Θεσπρωτίας, στο σύνολο των 52 νομών της ελληνικής επικράτειας για το 2001 στην ίδια ακριβώς κατάταξη με το 2000, δηλαδή στην 47^η θέση, ως προς το πλήθος των επιχειρήσεων του και στην 46^η θέση ως προς το μέγεθος του τζίρου τους.

Επίσης στο Παράρτημα και βρίσκεται ο Πίνακας 42 με τον αριθμό των επιχειρήσεων ανά διψήφιο κλάδο και ανά τζίρο κλάδου (δεν συμπεριλαμβάνεται ο τζίρος για κλάδους που συγκεντρώνουν λιγότερες από 4 επιχειρήσεις).

Αντίστοιχα, από τον Πίνακα αυτόν προκύπτει ότι το 2001 οι κλάδοι που συγκέντρωναν το μεγαλύτερο αριθμό επιχειρήσεων του Νομού (με σειρά σημαντικότητας) είναι:

- ✓ ο κλάδος 52 «ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ, ΕΚΤΟΣ ΑΠΟ ΤΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΟΤΟΣΙΚΛΕΤΩΝ: ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΕΙΔΩΝ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΧΡΗΣΗΣ» με 738 επιχειρήσεις,
- ✓ ο κλάδος 45 «ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ» με 720 επιχειρήσεις
- ✓ ο κλάδος 55 «ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΚΑΙ ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΑ» με 717 επιχειρήσεις,
- ✓ ο κλάδος 74 «ΑΛΛΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ» με 238 επιχειρήσεις,
- ✓ ο κλάδος 60 «ΧΕΡΣΑΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ, ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΜΕΣΩ ΑΓΩΓΩΝ» με 147 επιχειρήσεις,
- ✓ ο κλάδος 51 «ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΟ ΜΕ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ, ΕΚΤΟΣ ΑΠΟ ΤΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΟΤΟΣΙΚΛΕΤΩΝ» με 146 επιχειρήσεις.

Οι παραπάνω έξι (6) κλάδοι συγκέντρωναν 2.706 επιχειρήσεις ή αλλιώς το 74,81% των επιχειρήσεων του Νομού Θεσπρωτίας και είχαν συνολικό τζίρο 186,56Μ € ή αλλιώς το 64% του συνολικού τζίρου του Νομού. Σε σύγκριση με το 2000, λοιπόν, παρατηρείται τόσο αύξηση του αριθμού των επιχειρήσεων όσο και του τζίρου τους στους 6 κύριους κλάδους του Νομού Θεσπρωτίας.

Το 2002 σημειώθηκε αύξηση του αριθμού των επιχειρήσεων που δραστηριοποιήθηκαν στον νομό κατά 12,82%, και ανήλθαν σε 4.081 επιχειρήσεις (0,46% του συνόλου των επιχειρήσεων της χώρας) και συνεισφέροντας στον συνολικό τζίρο κατά € 366,19 εκατ..

Ο Πίνακας 43 του Παραρτήματος παρουσιάζει τον αριθμό των επιχειρήσεων ανά διψήφιο κλάδο και ανά τζίρο κλάδου (δεν συμπεριλαμβάνεται ο τζίρος για κλάδους που συγκεντρώνουν λιγότερες από 4 επιχειρήσεις).

Ο δευτερογενής τομέας τόσο στο Νομό Θεσπρωτίας όσο και στην ευρύτερη Περιφέρεια παρουσιάζει σημαντική υστέρηση, καθώς ο τομέας της μεταποίησης, ένας από τους σημαντικότερους όπως αναφέραμε τομείς στην ανάπτυξη μιας περιοχής, επικεντρώνεται στην επεξεργασία των προϊόντων του πρωτογενούς τομέα, δηλαδή της κτηνοτροφικής και της γεωργικής παραγωγής και των πρώτων υλών (διατροφή, κλωστοϋφαντουργία, ξύλο, μεταλλικά ορυκτά κλπ.) καθώς επίσης και σε κλάδους που κατευθύνονται σχεδόν ολοκληρωτικά προς την τοπική αγορά (ξύλο, μη μεταλλικά ορυκτά, τελικά προϊόντα από μέταλλο κλπ.)

Στην πλειονότητά τους οι μεταποιητικές μονάδες μπορούν να χαρακτηριστούν ως απλά βιοτεχνικά εργαστήρια οικογενειακού τύπου, καθώς περίπου το 75% των μονάδων απασχολεί 1-2 άτομα, ενώ το 95% των μονάδων απασχολεί κάτω από 5 άτομα.

Συνεπώς η εικόνα που εμφανίζει ο μεταποιητικός τομέας στο Νομό έχει ως εξής:

- ✓ μικρή επιχειρηματική βάση στη μεταποίηση και έλλειψη μεταποιητικής εμπειρίας
- ✓ μικρό μέγεθος επιχειρήσεων, τοπικού κυρίως χαρακτήρα
- ✓ μικρή προστιθέμενη αξία, περιορισμένη απασχόληση, μικρή διεισδυτικότητα και έλλειψη στρατηγικής Marketing
- ✓ έλλειψη τοπικών υποστηρικτικών δομών και εκπαίδευσης του επιχειρηματικού δυναμικού
- ✓ ανεπαρκής αξιοποίησης της εξαιρετικής ποιότητας των πρώτων υλών
- ✓ αδυναμία αξιοποίησης των πλεονεκτημάτων που εμφανίζουν η κοινωνία των πληροφοριών (information society) και οι νέες τεχνολογίες πληροφόρησης και επικοινωνίας (information and communication technology)
- ✓ δυνατότητα εκμετάλλευσης των υψηλής ποιότητας προϊόντων του πρωτογενή τομέα της περιοχής για την παραγωγή επόνυμων προϊόντων ποιότητας. Το πλεονέκτημα αυτό είναι πολύ σημαντικό για αρκετά τοπικά προϊόντα
- ✓ η ανάπτυξη των εναλλακτικών μορφών τουρισμού δημιουργεί αυξημένη ζήτηση για μεταποιημένα προϊόντα ποιότητας του αγροδιατροφικού τομέα και για προϊόντα παραδοσιακής βιοτεχνίας – χειροτεχνίας
- ✓ η σύγχρονη τεχνολογία πληροφορίας και επικοινωνιών προσφέρει δυνατότητες και ευκαιρίες για την προβολή – προώθηση των προϊόντων αυτών σε ευρύτερες ελληνικές αλλά και διεθνείς αγορές
- ✓ για τον δευτερογενή τομέα υπάρχουνε δυνατότητες οικονομικής ανάπτυξης μέσω της βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας, της αύξησης του μεριδίου της εγχώριας αγοράς εκτός των ορίων του Νομού και της προσέλκυσης νέων επιχειρήσεων στην περιοχή
- ✓ στον τομέα της ενέργειας η ευρύτερη Περιφέρεια με τους υδροηλεκτρικούς σταθμούς που λειτουργούνε και κατασκευάζονται εξελίσσεται σε κέντρο υπερτοπικής σημασίας. Παράλληλα η παροχή φυσικού αερίου από την Ιταλία θα αποτελέσει δεύτερη εναλλακτική πηγή ενέργειας για τη βιομηχανία.

Σημαντικό θετικό στοιχείο για την ανάπτυξη του τομέα του Νομού αποτελεί η δημιουργία και λειτουργία του ΒΙΟΠΑΘΕ που βρίσκεται στα πρώιμα στάδια λειτουργίας του. Είναι χωροθετημένο στην εδαφική περιφέρεια των δημοτικών διαμερισμάτων Γρίκας και Ψάκκας, σε απόσταση 25 km από το λιμένα της Ηγουμενίτσας (εντός της Εγνατίας οδού) και σε ελάχιστη απόσταση από τον

κόμβο του Νεοχωρίου, όπου μελετάται η εγκατάσταση εμπορευματικού κέντρου, με είσοδο και έξοδο προς την Εγνατία οδό, τόσο προς την κατεύθυνση της Ηγουμενίτσας, όσο και προς τα Ιωάννινα. Στην ευρύτερη Περιφέρεια λειτουργούν επίσης ήδη η ΒΙΠΕ Ιωαννίνων και η ΒΙΠΕ Πρέβεζας.

Ο δευτερογενής τομέας είναι ο δεύτερος σε μέγεθος παραγωγικός τομέας του Νομού (με σημαντική διαφορά από τον Τριτογενή), σημειώνοντας μείωση στο διάστημα 1991-2001 στην συμμετοχή του στο ΑΕΠ του Νομού. Ειδικότερα:

- ✓ Ο δευτερογενής τομέας συμμετέχει για το έτος 2001 με ποσοστό 26,76% στο συνολικό Ακαθάριστο Προϊόν του Νομού, όπως εξάλλου ισχύει και για τη συμμετοχή του δευτερογενούς τομέα σε περιφερειακό επίπεδο. Η συμμετοχή του τομέα στο συνολικό προϊόν κατά το διάστημα 1991-2001 παρουσιάζει μείωση, όπως προαναφέρθηκε. Την ίδια ανάλογη φθίνουσα πορεία εμφανίζει τόσο στη χώρα, στην Περιφέρεια και τους υπόλοιπους νομούς αυτή, πλην όμως των Ιωαννίνων, όπου εμφανίζει μικρή αύξηση.
- ✓ Η συμμετοχή του Νομού Θεσπρωτίας στον δευτερογενή τομέα της χώρας αυξάνεται κατά την περίοδο 1991-2001.
- ✓ Πιο μακροχρόνια, την περίοδο 1981-2001, το μέγεθος του τομέα σε ότι αφορά την συμμετοχή του στο ΑΕΠ παρακολουθεί αλλά με ηπιότερους ρυθμούς την πτωτική πορεία του τομέα για το σύνολο της χώρας και για το σύνολο της Περιφέρειας.
- ✓ Ο Νομός Θεσπρωτίας εμφανίζει το μικρότερο ποσοστό συμμετοχής στη συνολική απασχόληση του δευτερογενούς τομέα της χώρας σε σχέση με τους υπόλοιπους νομούς της Περιφέρειας Ηπείρου, ενώ παράλληλα τη δεκαετία 1991 – 2001 εμφανίζει τη μεγαλύτερη μείωση στην απασχόληση του δευτερογενούς τομέα μετά το Νομό Πρέβεζας.
- ✓ Όσον αφορά τη συμμετοχή των νομών της Περιφέρειας Ηπείρου στη συνολική τομεακή απασχόληση του δευτερογενούς τομέα της, θα λέγαμε πως ο Νομός Θεσπρωτίας έχει τη μικρότερη συμμετοχή και στις τρεις χρονικές περιόδους μελέτης. Ωστόσο, την εικοσαετία 1981 – 2001 εμφανίζει τη μεγαλύτερη ποσοστιαία αύξηση αυτής της συμμετοχής.

Οι εξελίξεις στη συμμετοχή του τομέα στο προϊόν και στην απασχόληση, για την περίοδο 1991-2001, αποδεικνύουν την αποδυνάμωση του τομέα του Νομού συγκριτικά με αυτόν της Περιφέρειας. Επίσης, η μεγαλύτερη μείωση της απασχόλησης του δευτερογενή τομέα στο Νομό (-13%), σε σχέση με την Περιφέρεια (-9%), με παράλληλη μείωση της συμμετοχής του στο ΑΕΠ δείχνει μειωμένη αποδοτικότητα / παραγωγικότητα των υπαρχουσών επιχειρήσεων.

Όπως βλέπουμε στον Πίνακα 5.1, ο οποίος παρέχει στοιχεία από το Μητρώο Επιχειρήσεων της ΕΣΥΕ, το 2002 στο Νομό Θεσπρωτίας δραστηριοποιούνταν συνολικά 4.081 επιχειρήσεις (14,8% του αντίστοιχου συνόλου της Περιφέρειας και 0,5% της χώρας). Ο συνολικός παραγόμενος τζίρος των επιχειρήσεων του Νομού ανερχόταν στα 366,19 εκατομμύρια € (0,2% του αντίστοιχου τζίρου στο σύνολο της χώρας και 11,4% της Περιφέρειας).

Πίνακας 5.1: Δευτερογενής τομέας στη χώρα, την Περιφέρεια Ηπείρου και τους νομούς αυτής (2002)

	Νομός Άρτας	Νομός Θεσπρωτίας	Νομός Ιωαννίνων	Νομός Πρεβέζης	Σύνολο Περιφέρειας	Σύνολο Χώρας
ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ						
Πλήθος επιχειρήσεων	4.841	4.081	13.270	5.423	26.989	879.377
% στη Περιφέρεια	17,50%	14,80%	48,10%	19,60%	100,00%	
% στη χώρα	0,60%	0,50%	1,50%	0,60%	3,10%	100,00%
Συνολικός Τζίρος (εκ. €)	633,64	366,19	1.686,97	515,47	3.162,72	240.885,18
% στην Περιφέρεια	19,80%	11,40%	52,70%	16,10%	100,00%	
% στη χώρα	0,30%	0,20%	0,70%	0,20%	1,30%	100,00%
Κατάταξη ως προς το πλήθος των επιχειρήσεων στους 52 νομούς	43	47	15	41		
Κατάταξη ως προς το τζίρο των επιχειρήσεων στους 52 νομούς	40	46	10	43		
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ						
Πλήθος επιχειρήσεων	1.121	1.186	3.260	732	6.690	198.206
% στο σύνολο των επιχειρήσεων	23,20%	29,10%	24,60%	20,70%	24,80%	22,50%
% στη Περιφέρεια	16,80%	17,70%	48,70%	10,90%	100,00%	
Τζίρος Επιχειρήσεων Δευτερογενή Τομέα (εκ. €)	168,04	48,07	423,13	23,48	726,04	75.524,28
% στο σύνολο των επιχειρήσεων	26,50%	13,10%	25,10%	4,60%	23,00%	31,40%
% στη Περιφέρεια	23,10%	6,60%	58,30%	3,20%	100,00%	
Μέσος Τζίρος (χιλ. €)	149,9	40,5	129,8	57,8	108,5	381
Σύνολο Απασχολούμενων	4.696	3.071	11.775	3.651	23.967	943.415
Μ.Ο. Απασχολούμενων	4,2	2,6	3,6	3,3	3,6	4,8

Πηγή: Ε.Σ.Υ.Ε. , 2002, Ιδία Επεξεργασία

Τα χαρακτηριστικά αυτά κατέτασσαν το Νομό Θεσπρωτίας στην 47^η θέση ως προς το πλήθος των επιχειρήσεων και στην 10^η θέση ως προς το μέγεθος του τζίρου τους.

Από τις 4.081 επιχειρήσεις του Νομού, το 29,1% δραστηριοποιείται στον δευτερογενή τομέα (έναντι 22,5% που είναι το αντίστοιχο εθνικό ποσοστό). Οι επιχειρήσεις αυτές αποτελούν το 17,17% των επιχειρήσεων της Περιφέρειας, δηλαδή το 2^ο μεγαλύτερο ποσοστό μετά το νομό Ιωαννίνων. Ο τζίρος των επιχειρήσεων αυτών είναι 48,07 εκατομμύρια ευρώ, δηλαδή το 12,1% του τζίρου των συνολικών επιχειρήσεων του Νομού και το 6,6% του συνολικού τζίρου του συνόλου των επιχειρήσεων της Περιφέρειας (3^{ος} σε κατάταξη μετά τους νομούς Ιωαννίνων και Άρτας). Το σύνολο των απασχολούμενων του δευτερογενούς τομέα είναι 3.071 άτομα, δηλαδή οι επιχειρήσεις του δευτερογενούς τομέα του Νομού απασχολούνε τα λιγότερα άτομα σε σχέση με τους υπόλοιπους νομούς της Περιφέρειας.

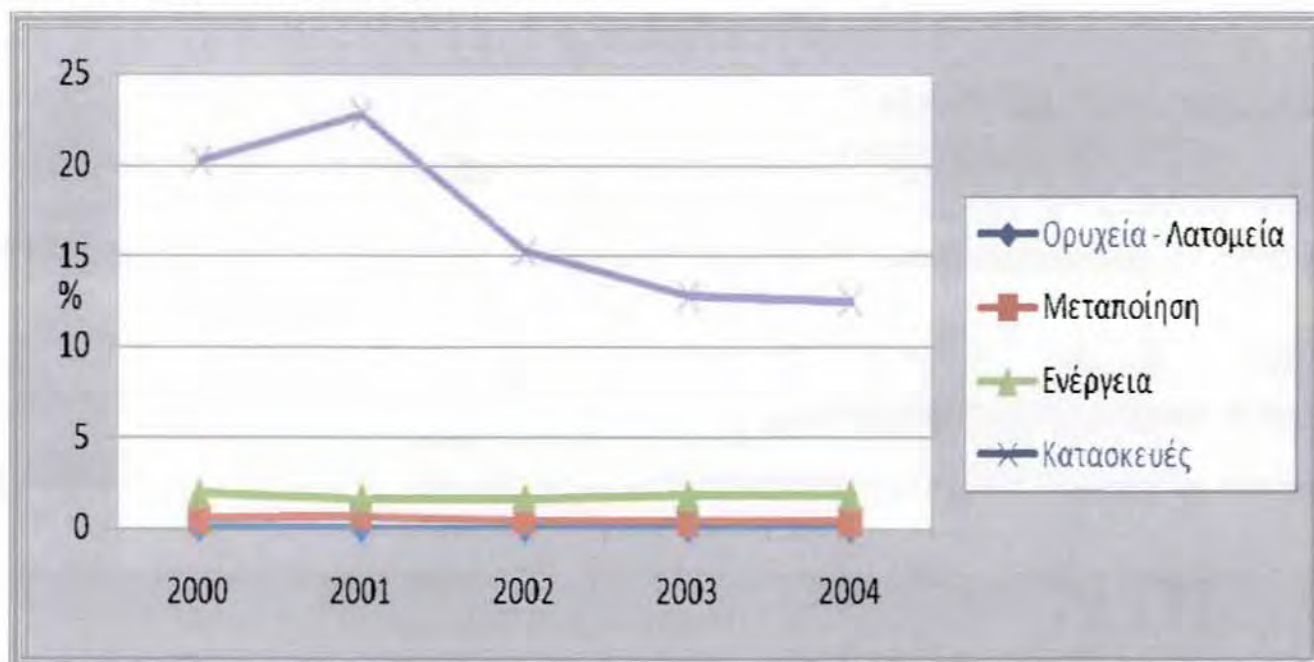
Οι κυριότερες συνιστώσες του δευτερογενούς τομέα, όσον αφορά στην κλαδική του διάρθρωση είναι η μεταποίηση, οι κατασκευές, η ενέργεια και τα ορυχεία. Οι Πίνακες 5.2 και 5.3 καθώς και τα διαγράμματα 5.1 και 5.2 παρουσιάζουν την εξέλιξη της συμμετοχής του κάθε κλάδου του δευτερογενή τομέα στο συνολικό ΑΕΠ του Νομού και της Περιφέρειας αντίστοιχα.

Πίνακας 5.2: Συμμετοχή του κάθε κλάδου του δευτερογενή τομέα στο συνολικό ΑΕΠ του Νομού Θεσπρωτίας (2000-2004)

Έτος	Κλάδος (% συμμετοχή)				Σύνολο (%)
	Ορυχεία - Λατομεία	Μεταποίηση	Ενέργεια	Κατασκευές	
2000	-	0,55	1,93	20,16	22,65
2001	-	0,72	1,69	22,76	25,18
2002	-	0,48	1,69	15,21	17,39
2003	-	0,45	1,83	12,81	15,10
2004	-	0,41	1,87	12,47	14,76

Πηγή: Allmedia, 2004

Διάγραμμα 5.1: Εξέλιξη της συμμετοχής του κάθε κλάδου του δευτερογενή τομέα στο συνολικό προϊόν του Νομού Θεσπρωτίας (2000-2004)

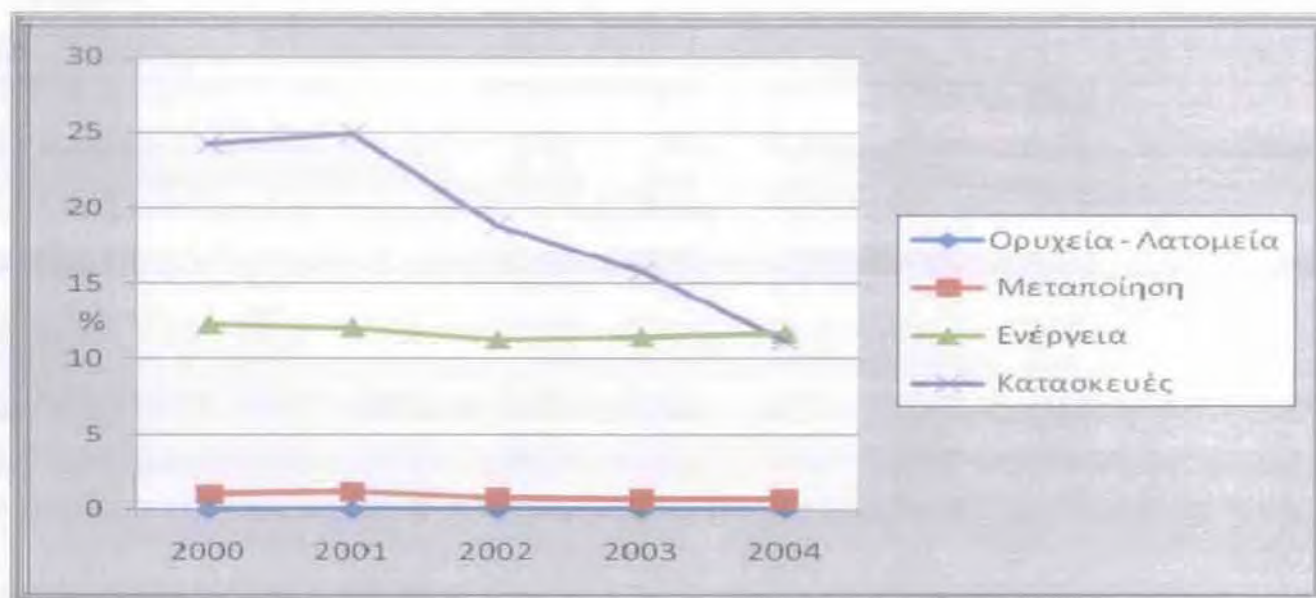
Πηγή: Allmedia, 2004, Ιδία Επεξεργασία

Πίνακας 5.3: Συμμετοχή του κάθε κλάδου του δευτερογενή τομέα στο συνολικό ΑΕΠ της Περιφέρειας Ηπείρου (2000-2004)

Έτος	Κλάδος (% συμμετοχή)				Σύνολο (%)
	Ορυχεία - Λατομεία	Μεταποίηση	Ενέργεια	Κατασκευές	
2000	-	1,06	12,28	24,25	15,02
2001	-	1,23	12,07	24,93	15,32
2002	-	0,81	11,29	18,81	11,16
2003	-	0,74	11,43	15,77	9,50
2004	-	57,86	11,69	11,21	7,96

Πηγή: Allmedia, 2004

Διάγραμμα 5.2: Εξέλιξη της συμμετοχής του κάθε κλάδου του δευτερογενή τομέα στο συνολικό προϊόν της Περιφέρειας Ηπείρου (2000-2004)

Πηγή: Allmedia, 2004, Ιδία Επεξεργασία

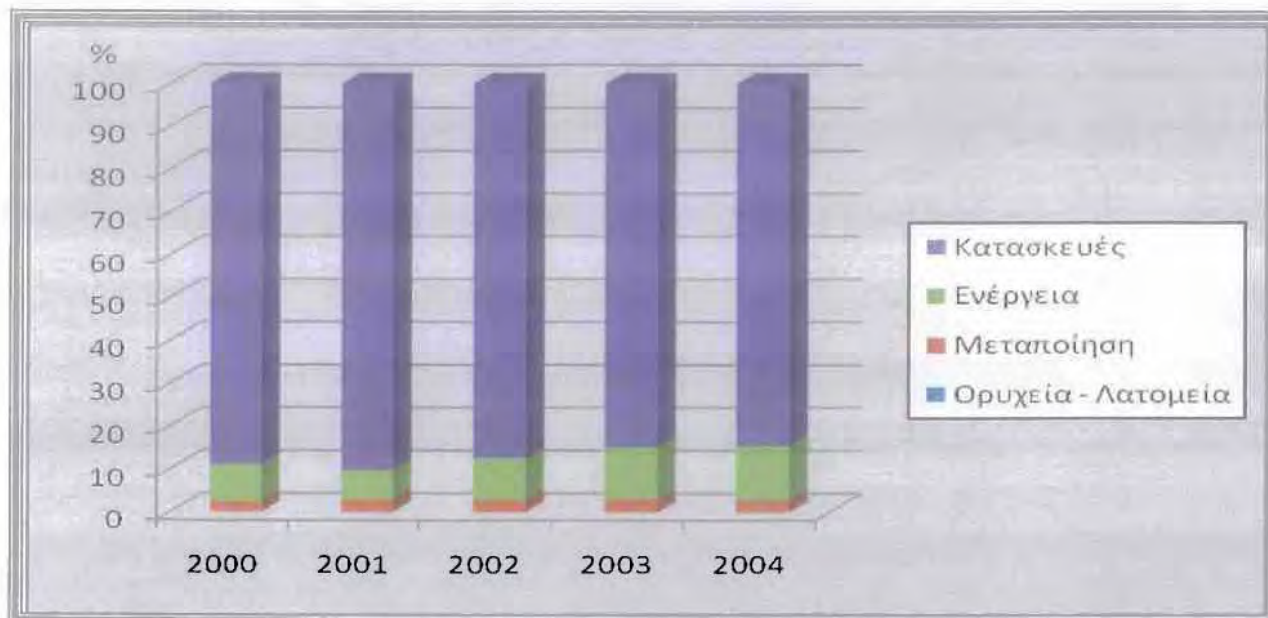
Στους παρακάτω Πίνακες 5.4 και 5.5 καθώς και στα αντίστοιχα διαγράμματα φαίνεται η εξέλιξη της συμμετοχής του κάθε κλάδου του δευτερογενή τομέα στο ΑΕΠ του δευτερογενή τομέα του Νομού και στο ΑΕΠ του δευτερογενή τομέα της Περιφέρειας, αντίστοιχα.

Πίνακας 5.4: Συμμετοχή του κάθε κλάδου του δευτερογενή τομέα στο ΑΕΠ του δευτερογενή τομέα του Νομού Θεσπρωτίας (2000-2004)

Έτος	Κλάδος (% συμμετοχή)				Σύνολο (%)
	Ορυχεία - Λατομεία	Μεταποίηση	Ενέργεια	Κατασκευές	
2000	-	2,44	8,54	89,02	100
2001	-	2,88	6,73	90,38	100
2002	-	2,78	9,72	87,50	100
2003	-	3,03	12,12	84,85	100
2004	-	2,82	12,68	84,51	100

Πηγή: Allmedia, 2004, Ιδία Επεξεργασία

Διάγραμμα 5.3: Εξέλιξη της συμμετοχής του κάθε κλάδου του δευτερογενή τομέα στο ΑΕΠ του δευτερογενή τομέα του Νομού Θεσπρωτίας (2000-2004)

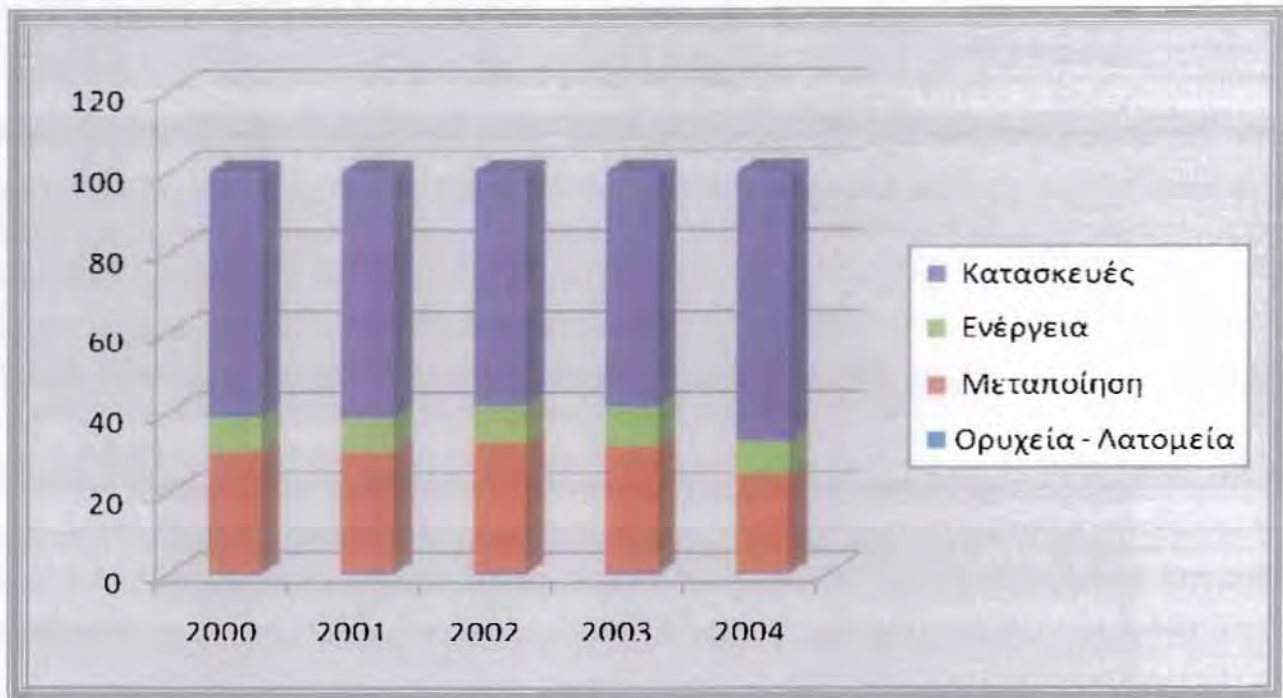
Πηγή: Allmedia, 2004, Ιδία Επεξεργασία

Πίνακας 5.5: Συμμετοχή του κάθε κλάδου του δευτερογενή τομέα στο ΑΕΠ του δευτερογενή τομέα της Περιφέρειας Ηπείρου (2000-2004)

Έτος	Κλάδος (% συμμετοχή)				Σύνολο (%)
	Θρυχεία - Λατομεία	Μεταποίηση	Ενέργεια	Κατασκευές	
2000	0,45	29,93	8,72	60,91	100
2001	0,50	29,83	8,43	61,24	100
2002	0,50	32,01	9,43	58,06	100
2003	0,51	31,18	10,04	58,28	100
2004	0,36	24,33	8,11	67,20	100

Πηγή: Allmedia, 2004, Ιδία Επεξεργασία

Διάγραμμα 5.4: Εξέλιξη της συμμετοχής του κάθε κλάδου του δευτερογενή τομέα στο ΑΕΠ του δευτερογενή τομέα της Περιφέρειας Ηπείρου (2000-2004)

Πηγή: Allmedia, 2004, Ιδία Επεξεργασία

Από τα παραπάνω διαγράμματα μπορούμε να συμπεράνουμε ότι τα μοντέλα συμμετοχής των διαφόρων κλάδων του δευτερογενή τομέα στο συνολικό ΑΕΠ και στο ΑΕΠ του δευτερογενή τομέα της κάθε γεωγραφικής ενότητας είναι διαφορετικά για το Νομό Θεσπρωτίας και την Περιφέρεια Ηπείρου. Πέραν της απουσίας των ορυχείων – λατομείων στο Νομό, παρατηρούμε ότι ο δευτερογενής του τομέας είναι εντάσεως κατασκευών και στη συνέχεια σε ένα δεύτερο βαθμό ενέργειας χωρίς κάποια σημαντική μεταποιητική δραστηριότητα. Η Περιφέρεια από την άλλη χαρακτηρίζεται από ένα δυναμικό κατασκευαστικό τομέα και έναν επίσης δυναμικό μεταποιητικό, ενώ ακολουθεί ο τομέας της ενέργειας και τέλος των ορυχείων – λατομείων.

5.2 Κατασκευές

Σε κλαδικό επίπεδο, περισσότερο δυναμικός κατά την τελευταία πενταετία (σε σχέση με τους υπόλοιπους κλάδους του Τομέα) εμφανίζεται ο κλάδος των κατασκευών, παράλληλο που η συμμετοχή του κλάδου στο προϊόν του δευτερογενούς τομέα για την περίοδο 2000-2004 μειώνεται

από 89% το 2000 σε 84,5% το 2004 (Πίνακας 5.4). Η συμμετοχή του κλάδου στο προϊόν του δευτερογενούς τομέα του Νομού για την περίοδο 1995-2004 αυξάνεται από 3,9% σε 11,25%.

Επίσης ο κλάδος των κατασκευών εμφανίζει την ίδια περίοδο αύξηση στην συμμετοχή στο συνολικό προϊόν του δευτερογενούς τομέα της Περιφέρειας (από 9,52% το 1995 σε 11,53% το 2005) αλλά και της χώρας (από 0,17% το 1995 σε 0,41% το 2005).

Όσον αφορά το ποσοστό συμμετοχής του κλάδου των κατασκευών στο συνολικό προϊόν σε σχέση με την Περιφέρεια παρατηρούμε ότι την περίοδο 1995 - 2004 η συμμετοχή είναι μεγαλύτερη στην Περιφέρεια. Η διαφορά αυτή όμως μειώνεται διαχρονικά με αποτέλεσμα το 2004 η συμμετοχή του κλάδου να είναι μεγαλύτερη στο συνολικό προϊόν του Νομού έναντι της Περιφέρειας, ενώ το 2005 η διαφορά είναι ελάχιστη.

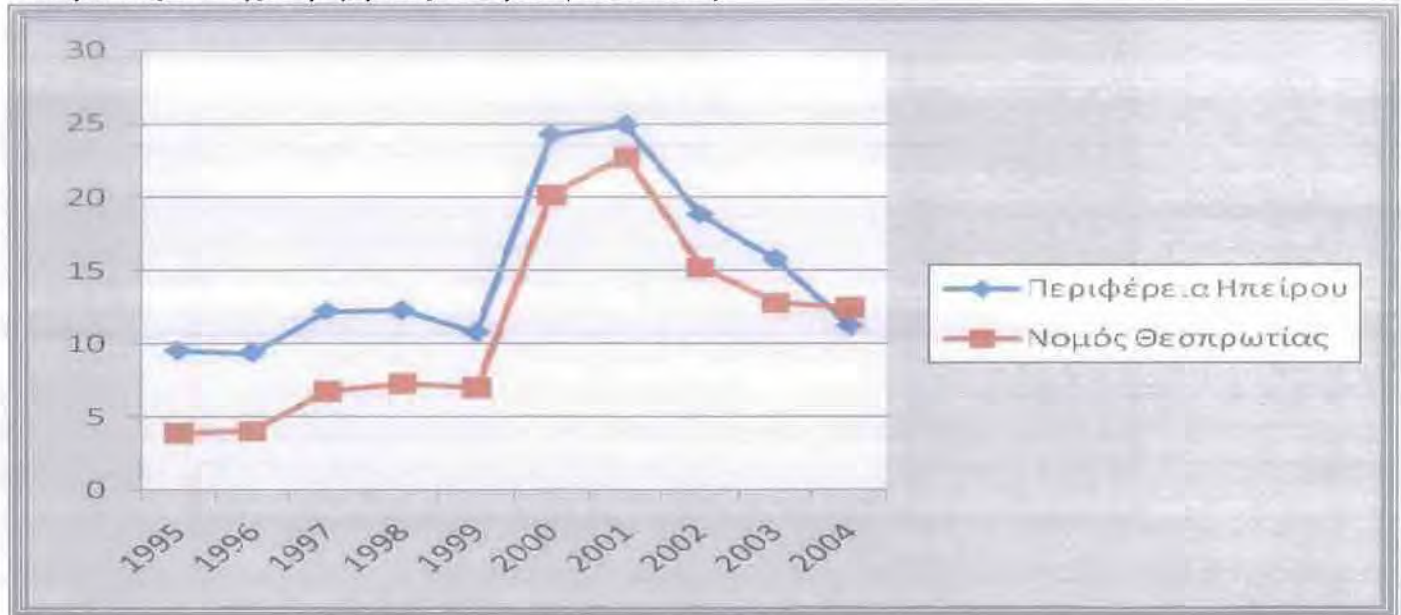
Πίνακας 5.6: Εξέλιξη της συμμετοχής του κλάδου των κατασκευών στο συνολικό προϊόν του Νομού Θεσπρωτίας και της Περιφέρειας Ηπείρου (1995-2004)

Έτος	Κατασκευές (% συμμετοχή)	
	Περιφέρεια Ηπείρου	Νομός Θεσπρωτίας
1995	9,52	3,9
1996	9,38	4,05
1997	12,23	6,77
1998	12,27	7,29
1999	10,77	7,02
2000	24,25	20,16
2001	24,93	22,76
2002	18,81	15,21
2003	15,77	12,81
2004	11,21	12,47

Πηγή: Allmedia, 2004, Ιδία Επεξεργασία

Διαπιστώνεται γενικά ότι ο κλάδος των κατασκευών στο Νομό έχει ενδυναμώσει τη θέση του συγκριτικά με την Περιφέρεια, παρά τη μικρή απώλεια συμμετοχής στο συνολικό προϊόν του δευτερογενούς τομέα τα τελευταία χρόνια. Η συγκριτική αυτή εικόνα ανάμεσα στο Νομό Θεσπρωτίας και την Περιφέρεια Ηπείρου παρουσιάζεται στο διάγραμμα 5.5 που ακολουθεί.

Διάγραμμα 5.5: Εξέλιξη της συμμετοχής του κλάδου των κατασκευών στο συνολικό προϊόν Νομού Θεσπρωτίας και της Περιφέρειας Ηπείρου (2000-2004)

Πηγή: Allmedia, 2004, Ιδία Επεξεργασία

Στον κλάδο των κατασκευών του Νομού αριθμούνται, το έτος 2002, 836 επιχειρήσεις (που αποτελούν το 20,4% του συνόλου των επιχειρήσεων του Νομού (οι αντίστοιχες της χώρας αποτελούν το 8,7% του συνόλου των επιχειρήσεών της) με συνολικό τζίρο 22,97 εκ. ευρώ.

5.3 Μεταποίηση

Με κριτήριο την συμμετοχή των κλάδων στο προϊόν του δευτερογενούς τομέα, ελάχιστα δυναμικός εμφανίζεται για το Νομό ο κλάδος της μεταποίησης. Θετικό πλέον στοιχείο αποτελεί η λειτουργία το Νομό Θεσπρωτίας του ΒΙΟΠΑΘΕ, το οποίο θα αποτελέσει χώρο οργανωμένης χωροθέτησης και εγκατάστασης επιχειρήσεων του Νομού χαμηλής ή μέσης όχλησης.

Στον Πίνακα 5.7 διαπιστώνεται ότι τη δεκαετία 1995 - 2005 ο κλάδος της μεταποίησης στο Νομό, είναι ως προς τη συμμετοχή του στο συνολικό προϊόν (με εξαίρεση το 1995 και το 1996) πολύ δυσμενής σε σχέση με την Περιφέρεια. Την περίοδο 2000 - 2004 η θέση αυτή επιδεινώνεται ακόμη περισσότερο. Η πολύ αρνητική αυτή εικόνα που εμφανίζει ο Νομός γίνεται πιο εύκολα αντιληπτή μέσω του διαγράμματος 5.6.

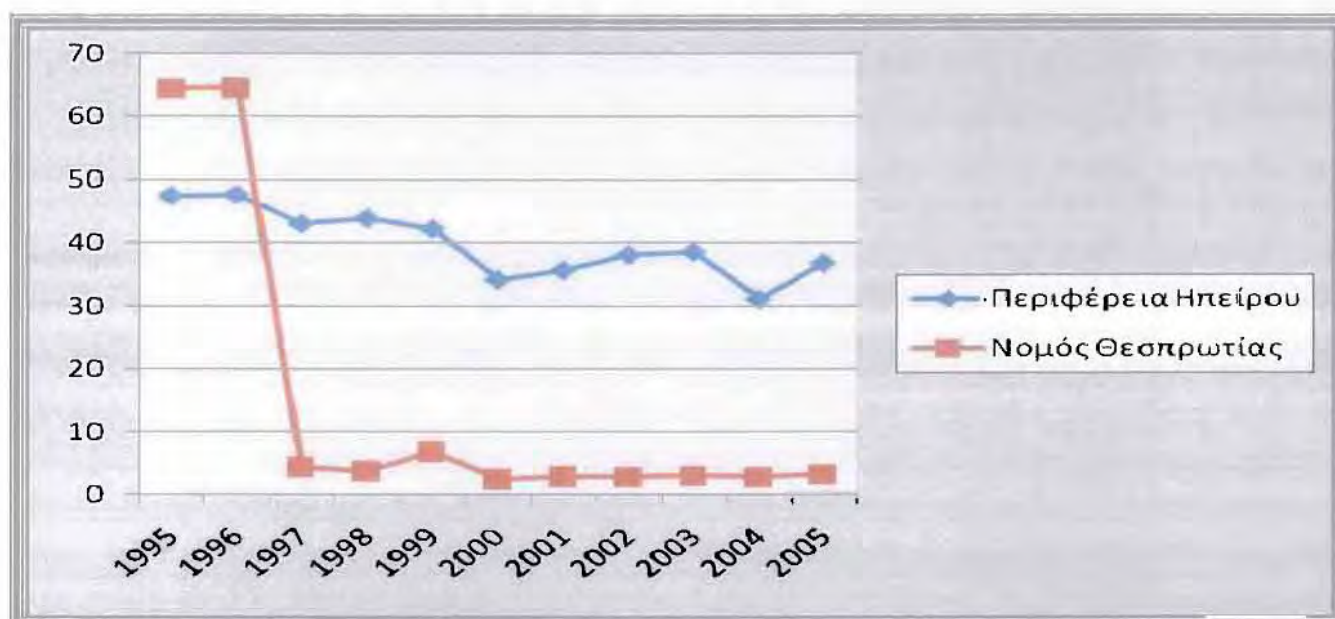
Πίνακας 5.7: Εξέλιξη της συμμετοχής του κλάδου της μεταποίησης στο συνολικό προϊόν του Ν. Θεσπρωτίας και της Περιφέρειας Ηπείρου (1995-2005)

Έτος	Μεταποίηση (% συμμετοχή)	
	Περιφέρεια Ηπείρου	Νομός Θεσπρωτίας
1995		
1996		
1997		
1998		
1999		
2000		
2001		
2002		
2003		
2004		
2005		

Χρόνος	Περιφέρεια Ηπείρου	Νομός Θεσπρωτίας
1995	47,58	64,52
1996	47,79	64,71
1997	43,17	4,35
1998	44,03	3,7
1999	42,35	6,9
2000	34,24	2,44
2001	35,72	2,88
2002	38,15	2,78
2003	38,68	3,03
2004	31,15	2,82
2005	36,92	3,17

Πηγή: Allmedia, 2004, Ιδία Επεξεργασία

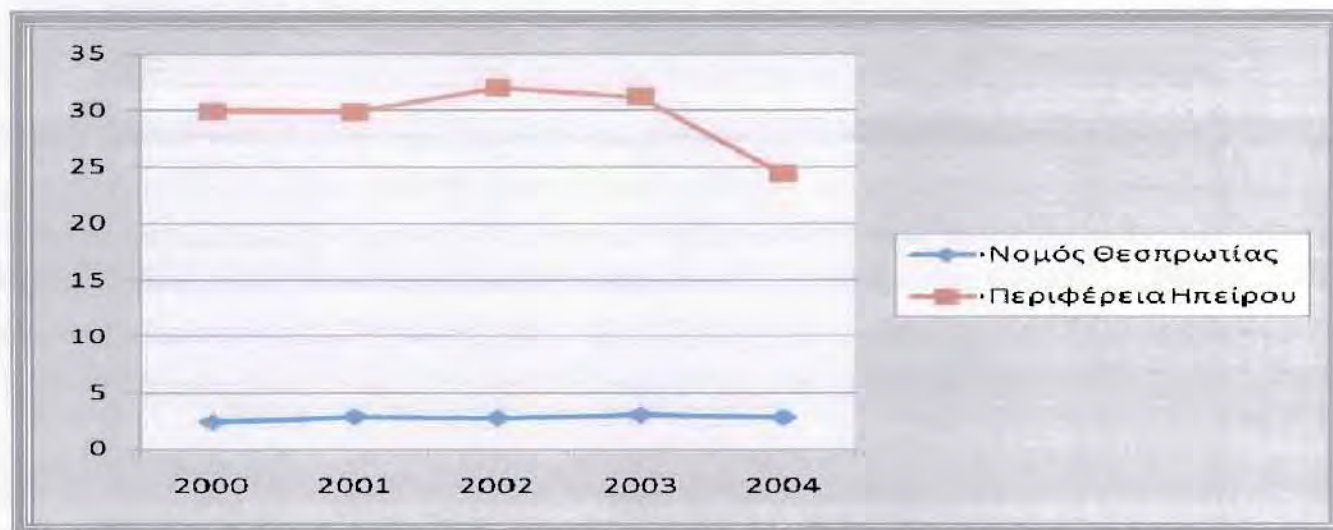
Διάγραμμα 5.6: Εξέλιξη της συμμετοχής του κλάδου της μεταποίησης στο συνολικό προϊόν του Νομού Θεσπρωτίας και της Περιφέρειας Ηπείρου (1995-2005)

Πηγή: Allmedia, 2004, Ιδία Επεξεργασία

Η συμμετοχή του κλάδου στο προϊόν του δευτερογενούς τομέα του Νομού φθάνει το 2,8% για το 2004, ελαφρώς αυξημένη σε σχέση με το 2000 που αντιστοιχούσε στο 2,4% (Πίνακας 5.4). Με βάση το παρακάτω διάγραμμα 5.7 διαπιστώνεται ότι ο κλάδος της μεταποίησης στο Νομό υστερεί κατά πολύ σε σχέση με την Περιφέρεια για την περίοδο 2000-2004, κυρίως ως προς τη συμμετοχή του στο συνολικό προϊόν, παρά την ελαφριά αύξηση της συμμετοχής στο Νομό και την αντίστοιχη μείωση στην Περιφέρεια.

Διάγραμμα 5.7: Εξέλιξη της συμμετοχής του κλάδου της μεταποίησης στο συνολικό προϊόν του Νομού Θεσπρωτίας και της Περιφέρειας Ηπείρου (2000-2004)

Πηγή: Allmedia, 2004, Ιδία Επεξεργασία

5.4 Ενέργεια

Η συμμετοχή στο προϊόν του δευτερογενούς τομέα για την περίοδο 2000-2004 όπως βλέπουμε στους Πίνακες 5.4 και 5.5 κυμαίνεται σταθερά από 8,5% το 2000 σε 12,6% το 2004 για το Νομό, ενώ για την Περιφέρεια μειώνεται από 8,7% σε 8,1% (εφόσον βέβαια ανα χρόνο έχει παρουσιάσει αυξομειώσεις). Η εικόνα της απασχόλησης του Νομού είναι αντιπροσωπευτική της κατάστασης στην Περιφέρεια, η οποία δεν διαφέρει κατά πολύ, καθώς η απασχόληση διαχρονικά αυξάνεται, κινείται όμως και πάλι σε πολύ χαμηλά επίπεδα, της τάξης του 0,85% επί της συνολικής απασχόλησης. Επιπλέον στοιχεία σε σχέση με την ενέργεια υπάρχουν και στο «Κεφάλαιο 11.2 - Υποδομές ενέργειας».

Η συμμετοχή στο προϊόν του δευτερογενούς τομέα για την δεκαετία 1995-2005 παρουσιάζει διακυμάνσεις τόσο για το Νομό όσο και για την Περιφέρεια Ηπείρου (Πίνακας 5.8, διάγραμμα 5.8). Τις χρονιές 1997, 1998 και 1999 η συμμετοχή του κλάδου της ενέργειας στο συνολικό προϊόν του Νομού εμφανίζει τις μέγιστες τιμές της, οι οποίες κυμαίνονται στο 21% και ξεπερνούν κατά πολύ τις αντίστοιχες τιμές της Περιφέρειας, οι οποίες κυμαίνονται στο 12%. Στη συνέχεια και μέχρι και το 2001 όπου η κατάσταση ισορροπεί ο Νομός εμφανίζει μικρότερο ποσοστό συμμετοχής σε σχέση

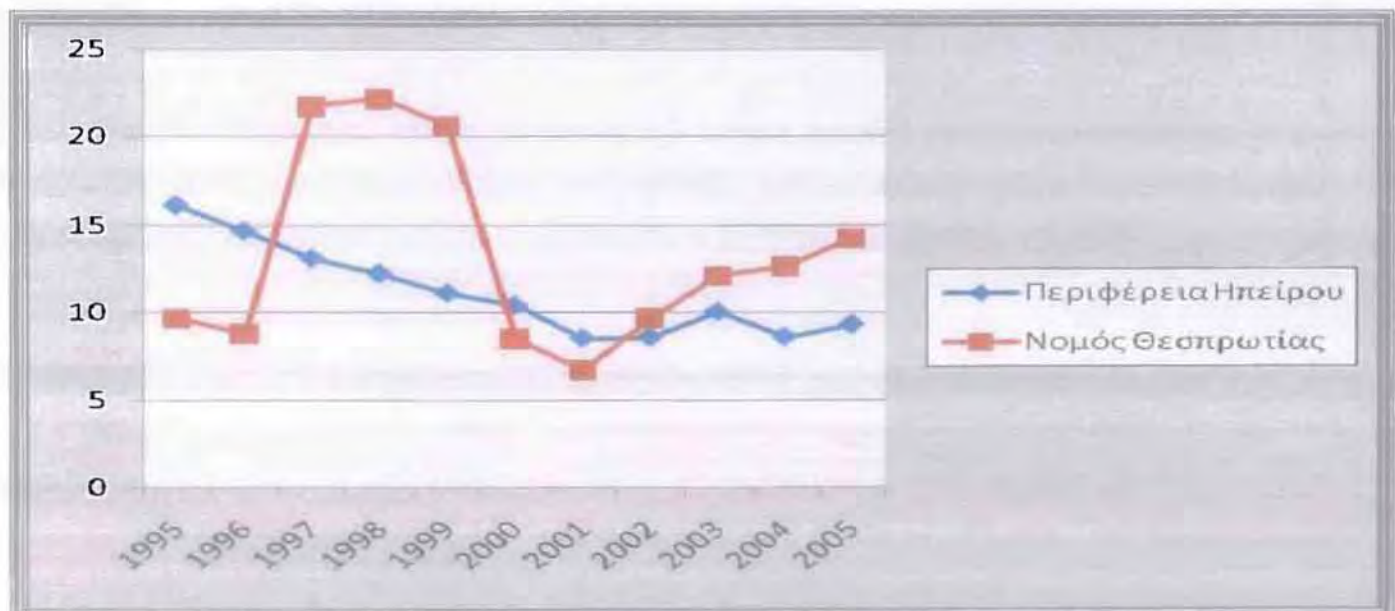
με την Περιφέρεια, αλλά από το 2002 και μετά βρίσκεται ξανά μπροστά με ποσοστά που κινούνται κοντά στο 12%.

Πίνακας 5.8: Εξέλιξη της συμμετοχής του κλάδου της ενέργειας στο συνολικό προϊόν του Νομού Θεσπρωτίας και της Περιφέρειας Ηπείρου (1995-2004)

Έτος	Ενέργεια (% συμμετοχή)	
	Περιφέρεια Ηπείρου	Νομός Θεσπρωτίας
1995	16,18	9,68
1996	14,72	8,82
1997	13,13	21,74
1998	12,27	22,22
1999	11,14	20,69
2000	10,44	8,54
2001	8,54	6,73
2002	8,61	9,72
2003	10,07	12,12
2004	8,63	12,68
2005	9,34	14,29

Πηγή: Allmedia, 2004, Ιδία Επεξεργασία

Διάγραμμα 5.8: Εξέλιξη της συμμετοχής του κλάδου της ενέργειας στο συνολικό προϊόν του Νομού Θεσπρωτίας και της Περιφέρειας Ηπείρου (1995-2004)

Πηγή: Allmedia, 2004, Ιδία Επεξεργασία

5.5 Ορυχεία - λατομεία

Ο κλάδος των ορυχείων - λατομείων, ο οποίος στο Νομό Θεσπρωτίας εκπροσωπείται από τα λατομεία χωματουργικών υλικών, έχει μηδαμινή συμμετοχή στο προϊόν του δευτερογενούς τομέα, για την περίοδο 2000-2004, σημειώνοντας την χαμηλότερη συμμετοχή από τους κλάδους του τομέα. Η χαμηλή συμμετοχή του κλάδου των ορυχείων ακολουθείται και σε περιφερειακό επίπεδο. Για την ίδια περίοδο, τα ορυχεία συμμετέχουν κατά 0,46% στη διαμόρφωση του προϊόντος του δευτερογενούς τομέα της Περιφέρειας.

Η απασχόληση στον κλάδο των ορυχείων - λατομείων στο Νομό είναι της τάξης του 0,27% ή 22 απασχολούμενοι. Ενώ στην περιφέρεια η απασχόληση στον εν λόγω κλάδο μειώνεται διαχρονικά στο επίπεδο της Περιφέρειας με μείωση της τάξης του 0,13% κατά την περίοδο 1995-2005.

Πίνακας 5.9: Εξέλιξη της συμμετοχής του κλάδου των ορυχείων – λατομείων στο συνολικό προϊόν του Νομού Θεσπρωτίας και της Περιφέρειας Ηπείρου (1995-2004)

Έτος	Ορυχεία - Λατομεία (% συμμετοχή)	
	Περιφέρεια Ηπείρου	Νομός Θεσπρωτίας
1995	2,82	-
1996	2,57	-
1997	0,62	-
1998	0,53	-
1999	0,71	-
2000	0,55	-
2001	0,59	-
2002	0,77	-
2003	0,43	-
2004	0,78	-

Πηγή: Allmedia, 2004, Ιδία Επεξεργασία

5.6 Το επενδυτικό προφίλ της βιομηχανίας

Ο Πίνακας 5.10 παρουσιάζει στοιχεία του αριθμού των νεοϊδρυόμενων επιχειρήσεων του τομέα της βιομηχανίας και του επενδύόμενου κεφαλαίου, στο Νομό Θεσπρωτίας για την περίοδο 2000-2004, σε σχέση με το σύνολο της Ελλάδας και της Περιφέρειας Ηπείρου. Ο Πίνακας 5.6 παρουσιάζει τις ποσοστιαίες αναλογίες ανά έτος τόσο στον αριθμό των επιχειρήσεων του συγκεκριμένου τομέα,

όσο και στο επενδύσιμο κεφάλαιο του Νομού Θεσπρωτίας σε σχέση με την Περιφέρεια Ηπείρου και την Ελλάδα.

Σχετικά με τον αριθμό των νεοϊδρυθέντων επιχειρήσεων στην Ελλάδα, φαίνεται να υπάρχει μια συνεχής μείωση από το 2001 και μετά, που συνολικά ανέρχεται στο -23%. Παρόμοια πορεία ακολουθεί και το επενδύσιμο κεφάλαιο στις επιχειρήσεις του τομέα της βιομηχανίας της χώρας, που έχει μειωθεί κατά 69,5% κατά την εξεταζόμενη περίοδο.

Στο Νομό Θεσπρωτίας κατά την εξεταζόμενη περίοδο ιδρύθηκαν 12 νέες επιχειρήσεις στον τομέα της βιομηχανίας, εκ των οποίων οι περισσότερες δημιουργήθηκαν το 2001 (το σύνολο 5). Η Περιφέρεια Ηπείρου παρουσιάζει διάφορες αυξομειώσεις στον αριθμό των νέων επιχειρήσεων κατά την περίοδο 2000-2004, έχοντας ιδρυθεί συνολικά 85 επιχειρήσεις. Το επενδύσιμο κεφάλαιο στο Νομό παρουσιάζει τη μέγιστη τιμή του το 2001 οπότε και δημιουργήθηκαν 5 νέες επιχειρήσεις, ενώ στην Περιφέρεια το 2002 με 24 νέες επιχειρήσεις.

Στον Πίνακα 5.11 παρατηρούμε ότι το ποσοστό των νέων επιχειρήσεων στο Νομό σε σχέση με τη χώρα κυμαίνεται μέχρι 1%, έχοντας ως μέγιστη τιμή 0,7% το 2001. Το ποσοστό του επενδύσιμου κεφαλαίου στο Νομό σε σχέση με τη χώρα κυμαίνεται σε λίγο υψηλότερα επίπεδα, φτάνοντας μέχρι και το 3,2%. Μπορούμε επομένως να πούμε ότι τα τελευταία χρόνια ο Νομός αυξάνει την συμμετοχή του στα ποσοστά των νέων επενδύσεων στη βιομηχανία της χώρας, κάτι που αποτελεί θετική εξέλιξη για τον δευτερογενή τομέα του Νομού.

Σε σχέση με την Περιφέρεια, ο Νομός Θεσπρωτίας φτάνει το 25% του συνόλου των νέων επιχειρήσεων το 2001 και το 45,5% του συνόλου του επενδύσιμου κεφαλαίου αυτής τον ίδιο χρόνο, γεγονός που αποδεικνύει τη δυναμική που διαφαίνεται να αποκτά ο Νομός Θεσπρωτίας στον τομέα αυτόν. Σημαντικό παράγοντα της εξέλιξης αυτής φαίνεται να παίζει η δημιουργία του ΒΙΟΠΑΘΕ Θεσπρωτίας.

Πίνακας 5.10: Αριθμός νεοϊδρυθέντων επιχειρήσεων στον τομέα της βιομηχανίας και επενδύσιμο κεφάλαιο για το Νομό Θεσπρωτίας, την Περιφέρεια Ηπείρου και την Ελλάδα (2000-2004)

Έτος	Ελλάδα		Περιφέρεια Ηπείρου		Νομός Θεσπρωτίας	
	Αριθμός νεοϊδρυθέντων επιχειρήσεων	Επενδύσιμο Κεφάλαιο (€)	Αριθμός νεοϊδρυθέντων επιχειρήσεων	Επενδύσιμο Κεφάλαιο (€)	Αριθμός νεοϊδρυθέντων επιχειρήσεων	Επενδύσιμο Κεφάλαιο (€)
2000	652	145.047.000	13	1.045.000	3	322.820
2001	700	73.439.000	20	3.101.000	5	1.411.590
2002	643	66.951.000	24	2.908.000	3	178.890

2003	619	53.254.000	14	2.276.000	-	-
2004	502	44.195.000	14	1.618.000	1	88.040
Σύνολο:	3.116	382.886.000	85	10.948.000	12	2.001.140

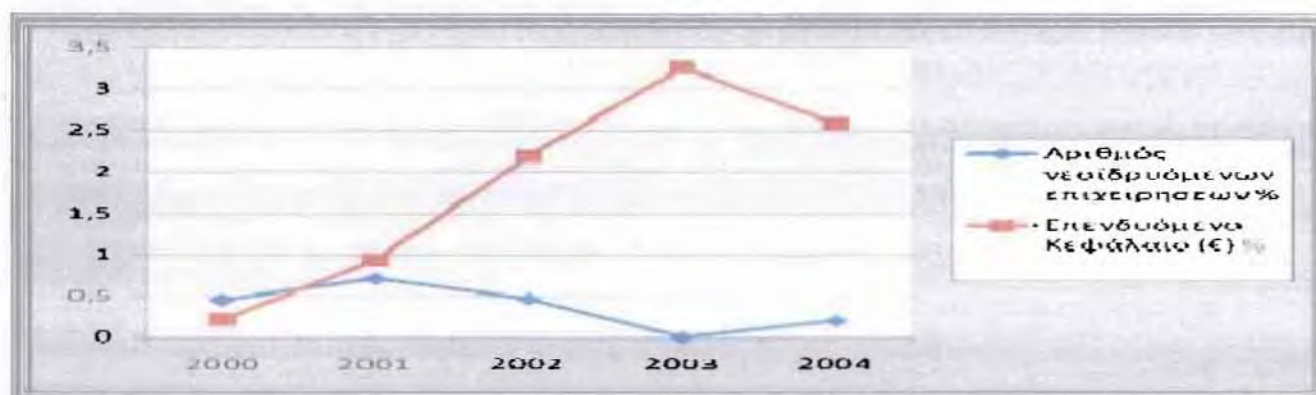
Πηγή: ICAP (2000-2004)

Πίνακας 5.11: Αναλογίες αριθμού νεοϊδρυόμενων επιχειρήσεων στον τομέα της βιομηχανίας και επενδυτικού κεφαλαίου του Νομού Θεσπρωτίας σε σχέση με την Περιφέρεια Ηπείρου και την Ελλάδα (2000-2004)

Έτος	Νομός Θεσπρωτίας / Ελλάδα		Νομός Θεσπρωτίας / Περιφέρεια Ηπείρου	
	Αριθμός νεοϊδρυόμενων επιχειρήσεων %	Επενδυόμενο Κεφάλαιο (€) %	Αριθμός νεοϊδρυόμενων επιχειρήσεων %	Επενδυόμενο Κεφάλαιο (€) %
2000	0,46	0,22	23,08	30,89
2001	0,71	0,94	25,00	45,52
2002	0,47	2,19	12,50	6,15
2003	0,00	3,26	0,00	0,00
2004	0,20	2,58	7,14	5,44
Σύνολο:	0,39	0,52	14,12	18,28

Πηγή: ICAP (2000-2004), Ιδία Επεξεργασία

Διάγραμμα 5.9: Ποσοστό % αριθμού νεοϊδρυόμενων επιχειρήσεων στον τομέα της βιομηχανίας και επενδυτικού κεφαλαίου του Νομού Θεσπρωτίας σε σχέση με την Ελλάδα (2000-2004)

Πηγή: ICAP (2000-2004), Ιδία Επεξεργασία

Στον Πίνακα 44 του Παραρτήματος παρουσιάζονται οι νέες επιχειρήσεις (μορφής Α.Ε. & Ε.Π.Ε.) στον τομέα της βιομηχανίας ανά νομό της Περιφέρειας Ηπείρου και για την περίοδο 2000 – 2004. Όπως βλέπουμε όλα τα έτη δημιουργήθηκαν νέες επιχειρήσεις, την περίοδο όμως 2002 – 2004 ο

αριθμός των νέων επιχειρήσεων μειώθηκε σημαντικά όπως επίσης και το αρχικό τους κεφάλαιο, κάτι που συνάδει με την ευρύτερη κατάσταση της βιομηχανίας στη χώρα.

Ο Νομός Θεσπρωτίας εμφανίζει την τετραετία 2000 - 2004 μείωση και στο αρχικό κεφάλαιο, κάτι που ισχύει για όλους τους νομούς (πλην τον Ιωαννίνων) το 2004.

5.7 Αξιολόγηση - Συμπεράσματα

Παρακάτω περιγράφονται τα κυριότερα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο νομός στη βιομηχανία:

- ✓ Τα προβλήματα των επικοινωνιακών δικτύων του Νομού (ευρυζωνικά δίκτυα, σιδηροδρομικό δίκτυο, κόστος προσέγγισης και απόσταση με αεροδρόμια Κέρκυρας, Ιωαννίνων κλπ.) δημιουργούν προβλήματα ανταγωνιστικότητας των προϊόντων που παράγονται στον Νομό, παρά τα σημαντικά έργα που έχουν γίνει.
- ✓ Μη έμφαση στον εκσυγχρονισμό του τεχνολογικού εξοπλισμού και η καθυστέρηση στην εισαγωγή νέων συστημάτων πληροφορικής και νέων τεχνολογιών καθιστά τα προϊόντα μη ανταγωνιστικά ως προς το κόστος παραγωγής και ως προς την ποιότητα, με φυσικό επακόλουθο τον περιορισμό της βιωσιμότητας των επιχειρήσεων.
- ✓ Έλλειψη μέχρι πρόσφατα οργανωμένης ΒΕΠΕ στο νομό.
- ✓ Τα αναπτυξιακά προγράμματα έως τώρα αφορούσαν κυρίως μικρές, μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις. Μόνον το τελευταίο χρονικό διάστημα υπήρξαν προγράμματα (π.χ. Μέτρο 2.7, 2.5.1 του Υπουργείου Ανάπτυξης) που αφορούσαν και πολύ μικρές επιχειρήσεις, με αποτέλεσμα πολλές από αυτές να μη μπορούν να καρπωθούν τα οφέληματα και να δημιουργήσουν νέες επενδύσεις ή να εκσυγχρονιστούν.
- ✓ Η σύνδεση του δευτερογενούς τομέα με την πρωτογενή παραγωγή είναι πολύ μικρή και σε περιπτώσεις πολλών προϊόντων δεν υπάρχει καθόλου. Αντίθετα, έντονες είναι οι αλληλεξαρτήσεις μεταξύ δευτερογενούς και τριτογενούς τομέα, πράγμα το οποίο έχει ιδιαίτερη σημασία για τον οικονομικό και κοινωνικό ιστό του νομού.
- ✓ Η σύνδεση των επιχειρήσεων με τον ακαδημαϊκό χώρο είναι ελάχιστη έως ανύπαρκτη, με αποτέλεσμα να μην δοκιμάζονται και να μην αξιοποιούνται νέες τεχνολογίες και παραγωγικές μέθοδοι. Επίσης, καθώς οι νέοι απόφοιτοι λόγω της έλλειψης ευκαιριών αναζητούν εργασία σε μεγάλα αστικά κέντρα εκτός του νομού υπάρχει σημαντική διαρροή εξειδίκευσης και τεχνογνωσίας.

- ✓ Δεν υπάρχουν ερευνητικά κίνητρα για την διασύνδεση έρευνας και παραγωγής που αποτελεί πλέον και Ευρωπαϊκή οδηγία για την επόμενη προγραμματική περίοδο.
- ✓ Η ύπαρξη γραφειοκρατίας η οποία αποτελεί σημαντικό εμπόδιο στην δυνατότητα ανάπτυξης των επιχειρήσεων.

Από την κλαδική ανάλυση για το δευτερογενή τομέα, προκύπτει ότι οι κλάδοι της μεταποίησης και των κατασκευών προσδιορίζουν σχεδόν απόλυτα τη διάρθρωση του τομέα, καθώς οι δύο αυτές δραστηριότητες συμμετέχουν αθροιστικά κατά 93% στο ακαθάριστο προϊόν του Δευτερογενούς τομέα για το έτος 2004. Η συμμετοχή των δύο κλάδων στην απασχόληση του τομέα κυμαίνεται από 94,4% το 1991 σε 94,6% το 2001.

Η ανάλυση αυτή αποδεικνύει την ιδιαίτερη βαρύτητα και κρισιμότητα της εξέλιξης αυτών των δύο δραστηριοτήτων για τον δευτερογενή τομέα του νομού και για το σύνολο του κοινωνικοοικονομικού ιστού της περιοχής. Με δεδομένη δε την τάση ανάκαμψης που εμφανίζει η μεταποίηση την τελευταία δεκαετία, οι προοπτικές θετικής εξέλιξής της είναι σημαντικές, ιδιαίτερα στους κλάδους των τροφίμων και ποτών, των μεταλλικών κατασκευών, της κατεργασίας μαρμάρου και στον κλάδο των παραδοσιακών επίπλων.

Η έναρξη επίσης της υλοποίησης του Δ' ΚΠΣ στην Ελλάδα, δημιουργεί θετικές προοπτικές ανάπτυξης και του κλάδου των κατασκευών, της άλλης σημαντικής συνιστώσας του δευτερογενούς τομέα στο Νομό.

Μία άλλη σημαντική δραστηριότητα του δευτερογενούς τομέα στο Νομό είναι τα λατομεία μαρμάρου τα οποία ενώ φαίνεται ότι διέρχονται σχετική κάμψη, είναι γεγονός ότι ο συγκεκριμένος πλουτοπαραγωγικός πόρος έχει σημαντικές προοπτικές ανάπτυξης, με παράλληλη ενδυνάμωση των επιχειρήσεων κατεργασίας του ορυκτού πλούτου.

Ο Πίνακας 5.12 που ακολουθεί δημιουργήθηκε με βάση την παραπάνω ανάλυση και παρουσιάζει τα πλεονεκτήματα, τα μειονεκτήματα, τις ευκαιρίες και τις απειλές για τον δευτερογενή τομέα του Νομού Θεσπρωτίας.

Πίνακας 5.12: *Swot Analysis Νομού Θεσπρωτίας (δευτερογενής τομέας)*

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ

ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ

- ❖ Αύξηση τα τελευταία χρόνια της συμμετοχής του δευτερογενή τομέα του Νομού Θεσπρωτίας στον αντίστοιχο της χώρας
- ❖ Μεγαλύτερο ποσοστό επιχειρήσεων δευτερογενούς τομέα σε σχέση με τη χώρα αλλά και την Περιφέρεια
- ❖ Δυναμικός κατασκευαστικός κλάδος, ο οποίος εμφανίζει παράλληλα αύξηση στο συνολικό προϊόν του δευτερογενούς τομέα της Περιφέρειας και έχει ενδυναμώσει τη θέση του σε σχέση με αυτή
- ❖ Ενθαρρυντική εικόνα ως προς τον κλάδο της ενέργειας, η οποία ξεπερνάει σε δυναμικότητα ως προς τη συμμετοχή της στο συνολικό προϊόν του τομέα την Περιφέρεια
- ❖ Η δημιουργία και λειτουργία του ΒΙΟΠΑΘΕ
- ❖ Αύξηση τα τελευταία χρόνια του ποσοστού των νέων επενδύσεων στο κλάδο της βιομηχανίας αλλά και του αριθμού των νέων επιχειρήσεων σε σχέση με την Περιφέρεια
- ❖ Έναρξη ανάκαμψης του δευτερογενούς τομέα κατά την τελευταία πενταετία και αύξηση των επενδύσεων στον τομέα
- ❖ Υπαρξη ικανής αγροτικής παραγωγής με ανάγκες μεταποιητικής διαδικασίας (μεταποίηση αγροτικών και κτηνοτροφικών προϊόντων)
- ❖ Υφιστάμενο εξειδικευμένο στη μεταποιητική δραστηριότητα εργατικό δυναμικό
- ❖ Υπαρξη το τελευταίο χρονικό διάστημα προγραμμάτων που αφορούν και πολύ μικρές επιχειρήσεις, με αποτέλεσμα πολλές από αυτές να μπορούν να καρπωθούν τα ωφέληματα και να δημιουργήσουν νέες επενδύσεις ή να εκσυγχρονιστούν
- ❖ Υψηλές επιδοτήσεις του εθνικού αναπτυξιακού καθεστώτος
- ❖ Η ύπαρξη ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (ΤΕΙ Ηπείρου) με σημαντική δραστηριότητα σε θέματα έρευνας και τεχνολογίας
- ❖ Η ύπαρξη του λιμένα Ηγουμενίτσας και της Εγνατίας οδού
- ❖ Χαρισματικό φυσικό περιβάλλον
- ❖ Απουσία τοπικής πολιτικής προσέλκυσης επενδύσεων
- ❖ Χαμηλή παρουσία του τοπικού κεφαλαίου
- ❖ Ανύπαρκτες τοπικές πολιτικές ενίσχυσης επενδύσεων
- ❖ Ουδέτερες έως εχθρικές οι σχέσεις των οργανισμών αυτοδιοίκησης με την βιομηχανία
- ❖ Το εμπορικό λιμάνι δεν είναι ανταγωνιστικό
- ❖ Αντίληψη υποδομών της προηγούμενης 40νταετίας
- ❖ Οι υπεργολαβικές σχέσεις συνεργασίας είναι ευκαιριακές και όχι μόνιμες
- ❖ Έλλειψη πρότυπων κέντρων εκπαίδευσης στα τεχνικά επαγγέλματα
- ❖ Μη ελκυστικό φορολογικό σύστημα
- ❖ Πολυνομία και γραφειοκρατία
- ❖ Αγκυλωμένες εργασιακές σχέσεις
- ❖ Ανύπαρκτη εξαγωγική πολιτική
- ❖ Μείωση συμμετοχής του δευτερογενούς τομέα στο συνολικό προϊόν του Νομού
- ❖ Μείωση της απασχόλησης του δευτερογενούς τομέα ιδιαίτερα σε σχέση με τους υπόλοιπους νομούς της Περιφέρειας Ηπείρου
- ❖ Ασθενής μεταποιητική δραστηριότητα ως αποτέλεσμα της εξειδίκευσης στην επεξεργασία των προϊόντων του πρωτογενούς τομέα, καθώς επίσης και σε κλάδους που κατευθύνονται σχεδόν ολοκληρωτικά προς την τοπική αγορά.
- ❖ Μικρό μέγεθος μεταποιητικών μονάδων με χαμηλό επίπεδο οργάνωσης, καθώς οι μεταποιητικές μονάδες του Νομού χαρακτηρίζονται στην πλειονότητά τους ως απλά βιοτεχνικά εργαστήρια οικογενειακού τύπου
- ❖ Τα προβλήματα των επικοινωνιακών δικτύων του Νομού (ευρυζωνικά δίκτυα, σιδηροδρομικό δίκτυο, κόστος προσέγγισης και απόσταση με αεροδρόμια Κέρκυρας, Ιωαννίνων κλπ.) δημιουργούν προβλήματα ανταγωνιστικότητας των προϊόντων που παράγονται στον Νομό, με αποτέλεσμα αυξημένο κόστος μεταφοράς πρώτων υλών και εμπορευμάτων
- ❖ Ο εσωστρεφής προσανατολισμός των επιχειρήσεων
- ❖ Μη έμφαση στον εκσυγχρονισμό του τεχνολογικού εξοπλισμού και καθυστέρηση στην εισαγωγή νέων συστημάτων πληροφορικής και νέων τεχνολογιών, καθιστώντας τα προϊόντα μη ανταγωνιστικά ως προς το κόστος παραγωγής και ως προς την ποιότητα, με φυσικό επακόλουθο τον περιορισμό της βιωσιμότητας των επιχειρήσεων
- ❖ Απουσία μηχανισμών ουσιαστικής στήριξης των ΜΜΕ
- ❖ Τα αναπτυξιακά προγράμματα μέχρι πρόσφατα αφορούσαν κυρίως μικρές, μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις
- ❖ Η σύνδεση του δευτερογενούς τομέα με την πρωτογενή παραγωγή είναι πολύ μικρή και σε περιπτώσεις πολλών προϊόντων δεν υπάρχει καθόλου.

	<p>Αντίθετα, έντονες είναι οι αλληλεξαρτήσεις μεταξύ δευτερογενούς και τριτογενούς τομέα, πράγμα το οποίο έχει ιδιαίτερη σημασία για τον οικονομικό και κοινωνικό ιστό του νομού</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Η σύνδεση των επιχειρήσεων με τον ακαδημαϊκό χώρο είναι ελάχιστη έως ανύπαρκτη, με αποτέλεσμα να μην δοκιμάζονται και να μην αξιοποιούνται νέες τεχνολογίες και παραγωγικές μέθοδοι ❖ Σημαντική διαρροή εξειδίκευσης και τεχνογνωσίας καθώς, λόγω της έλλειψης ευκαιριών, οι νέοι απόφοιτοι αναζητούν εργασία σε μεγάλα αστικά κέντρα εκτός του νομού ❖ Δεν υπάρχουν ερευνητικά κίνητρα για την διασύνδεση έρευνας και παραγωγής που αποτελεί πλέον και Ευρωπαϊκή οδηγία για την επόμενη προγραμματική περίοδο ❖ Η ύπαρξη γραφειοκρατίας η οποία αποτελεί σημαντικό εμπόδιο στην δυνατότητα ανάπτυξης των επιχειρήσεων
--	--

ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ

ΚΙΝΔΥΝΟΙ - ΑΠΕΙΛΕΣ

- ❖ Η ανάδειξη της Περιφέρειας Ηπείρου σε Δυτική Πύλη της χώρας προς την Ε.Ε. και την Βαλκανική την καθιστά σε ελκυστικό χώρο προσέλκυσης επενδύσεων, στον τομέα της μεταποίησης και σε κλάδους συναφείς με τις μεταφορές
- ❖ Το σημαντικό μέγεθος των πόρων που θα εισρεύσουν στην Περιφέρεια Ηπείρου και την νέα προγραμματική περίοδο
- ❖ Ύπαρξη θετικών αλληλεξαρτήσεων του δευτερογενή τομέα με τον αναπτυσσόμενο τουριστικό τομέα
- ❖ Διαμόρφωση επιθετικής πολιτικής για την προσέλκυση επενδύσεων
- ❖ Δημιουργία Τοπικού Συμβουλίου Ανταγωνιστικότητας
- ❖ Δημιουργία δομών για την προώθηση της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας
- ❖ Συνέχιση των επιχορηγήσεων μέσω του Δ' ΚΠΣ
- ❖ Σύνδεση της βιομηχανίας με τον πρωτογενή τομέα και τον τουρισμό
- ❖ Ισχυροποίηση των σχέσεων Έρευνας και

- ❖ Η καθυστέρηση οριοθέτησης χρήσεων γης και ζωνών εγκαταστάσεις περιβαλλοντικά οχλουσών βιομηχανικών και βιοτεχνικών μονάδων
- ❖ Έντονο ανταγωνιστικό περιβάλλον
- ❖ Μη ελκυστικό φορολογικό σύστημα
- ❖ Αύξηση της κινητικότητας του κεφαλαίου για εξεύρεση νέων περισσότερο ελκυστικών περιοχών για εγκατάσταση
- ❖ Περιορισμός των εθνικών οικονομικών κινήτρων
- ❖ Αδυναμία ταχείας βελτίωσης του μακροοικονομικού περιβάλλοντος
- ❖ Διατήρηση των αγκυλώσεων στην οργάνωση της εργασίας
- ❖ Αύξηση των εισαγωγών σε προϊόντα μέσης έντασης εργασίας
- ❖ Είσοδος της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση
- ❖ Διατήρηση του μη αποτελεσματικού φορολογικού συστήματος
- ❖ Διατήρηση της στάσης των Οργανισμών Αυτοδιοίκησης απέναντι στην Βιομηχανία
- ❖ Απώλεια της ευκαιρίας συνεργασίας πανεπιστημίου – βιομηχανίας

Παραγωγής

- ❖ Δημιουργία πιλοτικών εκπαιδευτικών δομών για την παροχή τεχνικής εκπαίδευσης
- ❖ Δημιουργία τοπικού κεφαλαίου για την ενίσχυση *spin-offs*
- ❖ Ανάπτυξη του Εμπορευματικού Κέντρου που βρίσκεται σε εξέλιξη

- ❖ Μη έγκαιρη διαμόρφωση νέων χώρων υποδοχής και εγκατάστασης νέων επενδυτών

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ

6.1 Διαρθρωτικά χαρακτηριστικά

6.1.1 Εισαγωγή

Ο τριτογενής τομέας παραγωγής είναι πλέον τόσο σε διεθνές όσο και σε εθνικό και περιφερειακό – νομαρχιακό επίπεδο καθοριστικός τόσο για την οικονομική ανάπτυξη (αύξηση του ΑΕΠ) όσο και για την απασχόληση. Η δυναμική του τομέα αυτού στο Νομό Θεσπρωτίας αποτυπώνεται στους περισσότερους εμπειρικούς δείκτες, επιβεβαιώνοντας τη συμβολή του στην οικονομικοκοινωνική ανάπτυξη του τόπου.

Στο Νομό Θεσπρωτίας ο τριτογενής τομέας κατέχει πλέον πρωταρχική θέση, τόσο με βάση τη συμμετοχή του στη συνολική απασχόληση όσο και στη διαμόρφωση του ΑΕΠ της οικονομίας του Νομού.

6.1.2 Ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης

Ο τριτογενής τομέας είναι ένας τομέας ιδιαίτερα ετερογενής και συμπεριλαμβάνει κλάδους όπως ο τουρισμός, το εμπόριο (χονδρικό και λιανικό), οι μεταφορές, η εκπαίδευση, η δημόσια διοίκηση η υγεία, οι χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, οι υπηρεσίες πληροφορικής και επικοινωνιών, οι μελετητικές υπηρεσίες και υπηρεσίες συμβούλων κ.α..

Στο Νομό Θεσπρωτίας το 2001 ο τριτογενής τομέας παρήγαγε 275 εκ. ευρώ περίπου, καθώς συμμετείχε κατά 62,75% στο συνολικό νομαρχιακό ΑΕΠ. Ο πρωτογενής τομέας παρήγαγε 46 εκ. ευρώ περίπου συμμετέχοντας κατά 10,46% στο νομαρχιακό ΑΕΠ, ο δευτερογενής τομέας παρήγαγε 117 εκ. ευρώ περίπου συμμετέχοντας κατά 26,76% στο συνολικό νομαρχιακό ΑΕΠ. Η συμμετοχή του τριτογενή τομέα στο συνολικό προϊόν του Νομού τον κατατάσσει το 2001 3^ο στη σχετική κατάταξη (με τελευταίο το νομό Άρτας) από τελευταίο το 1991. Επίσης, όσον αφορά την

ΑΠΑ ο Νομός Θεσπρωτίας έχει το υψηλότερο ποσοστό στον τριτογενή τομέα (76,3%) σε σχέση με τους υπόλοιπους νομούς της Περιφέρειας Ηπείρου, την ίδια την Περιφέρεια αλλά και τη χώρα με ΑΠΑ 47 εκ. ευρώ. Επίσης, έρχεται 4^{ος} στη σχετική κατάταξη στο σύνολο των νομών της Ελλάδας. Ο Νομός Θεσπρωτίας παράγει το 2001 το 0,28% του τριτογενή τομέα της χώρας.

Η συμμετοχή του αντίστοιχου μεγέθους για την Περιφέρεια καταλαμβάνει το 2,25% του τριτογενή τομέα της χώρας. Όσον αφορά την διάρθρωση της παραγωγής στο εσωτερικό της Περιφέρειας, ο τριτογενής τομέας παράγει το 2001 το 67,14% του συνολικού της ΑΕΠ, με ετήσια παραγωγή 2.166 εκ. ευρώ. Σε σχέση με το πρότυπο της χώρας, η Περιφέρεια Ηπείρου έχει σαφώς λιγότερο ανεπτυγμένο τον τριτογενή τομέα προς όφελος κυρίως του πρωτογενή.

Η απασχόληση στον τριτογενή τομέα του Νομού για το 2001 ανέρχεται σε 7.731 άτομα, καλύπτοντας το 51,37% της συνολικής απασχόλησης, έχοντας αυξηθεί κατά 29,67% σε σχέση με το 1991 και κατά 86,74% την εικοσαετία 1981 - 2001. Ομοίως, η απασχόληση στην Περιφέρεια μεταβάλλεται κατά 18,36 % τη δεκαετία 1991 – 2001 και κατά 71,82% την εικοσαετία 1981 - 2001. Ο τριτογενής τομέας είναι ο μοναδικός εκ των τριών παραγωγικών τομέων που σημειώνουν θετικούς ρυθμούς μεταβολής στην απασχόληση τόσο σε νομαρχιακό, όσο και σε περιφερειακό επίπεδο.

Ο τομέας το 1995 συμμετέχει κατά 52,6% στο ΑΕΠ και το 1991 κατά 41% στην απασχόληση του Νομού. Σε ότι αφορά την συμμετοχή του τομέα στο ΑΕΠ την ίδια περίοδο, ο Νομός υπολείπεται μόνο του νομού Ιωαννίνων αλλά και του συνόλου της χώρας (61,7% και 61,2% αντίστοιχα το 1995). Σε ότι αφορά την συμμετοχή του τομέα στην απασχόληση, ο Νομός βρίσκεται στα ίδια επίπεδα με τους νομούς Άρτας και Πρέβεζας και υπολείπεται του Νομού Ιωαννίνων και του συνόλου της Χώρας (52% και 55% αντίστοιχα το 1995).

Τη δεκαετία 1981 – 2001 ο Νομός Θεσπρωτίας έρχεται τρίτος σε ποσοστό αύξησης της απασχόλησης του τριτογενούς τομέα σε σχέση με τους υπόλοιπους νομούς της Περιφέρειας Ηπείρου (αύξηση κατά 49,19% για το νομό Πρέβεζας, κατά 45,80% για το νομό Ιωαννίνων, κατα 45,17% για την περιφέρεια Ηπείρου, κατα 43,75% για τη χώρα, κατα 44,01% για το Νομό Θεσπρωτίας και κατά 41,06 % για το νομό Άρτας).

Την επόμενη δεκαετία 1991 - 2001 ο Νομός εμφανίζει τη μεγαλύτερη αύξηση της απασχόλησης της τάξεως του 29,67%, ενώ ακολουθούν ο νομός Ιωαννίνων με αύξηση της τάξεως του 22,31%, η χώρα με αύξηση της τάξεως του 22,15%, η Περιφέρεια με αύξηση της τάξεως του 18,36%, ο νομός

Πρέβεζας με αύξηση της τάξεως του 14,16% και τέλος ο νομός Άρτας με αύξηση της τάξεως του 6,43%.

Συνολικά την εικοσαετία 1981 – 2001 ο Νομός Θεσπρωτίας εμφανίζει τη μεγαλύτερη ποσοστιαία αύξηση της απασχόλησης στον τριτογενή τομέα, η οποία είναι της τάξεως του 86,74%. Αντίστοιχα, ο νομός Ιωαννίνων έχει αύξηση κατά 78,33%, η χώρα κατά 75,59%, η Περιφέρεια Ηπείρου κατά 71,82%, ο νομός Πρέβεζας κατά 70,31% και τέλος ο νομός Άρτας κατά 50,12%.

Η τάση τριτογενοποίησης της οικονομίας, επιβεβαιώνεται τόσο στην ανάλυση των διαρθρωτικών χαρακτηριστικών της παραγωγής όσο και στην ανάλυση της απασχόλησης, καθώς το μερίδιο του τριτογενούς τομέα στην απασχόληση αυξάνεται από 40,36% το 1981 σε 55,03% το 1991 και σε 58,54% το 2001. Την ίδια δεκαετία, η συμμετοχή του δευτερογενούς τομέα στην απασχόληση περιορίστηκε από 30,46% το 1981 σε 25,41% το 1991 και σε 21,75% το 2001, ενώ η συμμετοχή του πρωτογενή τομέα μειώθηκε από 29,18% το 1981 σε 19,56% το 1991 και σε 14,42% το 2001. Ανάλογη βέβαια είναι και η εικόνα του Νομού Θεσπρωτίας, καθώς το μερίδιο του τριτογενή τομέα στην απασχόληση αυξάνεται από 31,63% το 1981, σε 41,10% το 1991 και σε 51,37% το 2001.

Οι κλάδοι με την σημαντικότερη συμμετοχή στο ΑΕΠ είναι το εμπόριο, η υγεία / εκπαίδευση και η δημόσια διοίκηση. Σημαντικός θεωρείται ο κλάδος των διαφόρων υπηρεσιών, ο οποίος περιλαμβάνει και τον τουρισμό.

Στον παρακάτω Πίνακα 6.1 γίνεται μια σύγκριση του τριτογενή τομέα στην Περιφέρεια Ηπείρου ανά Νομό.

Πίνακας 6.1: Σύγκριση του τριτογενή τομέα στην Ηπειρο ανά Νομό (2002)

	Νομός Άρτας	Νομός Θεσπρωτίας	Νομός Ιωαννίνων	Νομός Πρεβέζης	Σύνολο Περιφέρειας	Σύνολο Χώρας
ΣΥΝΟΛΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ						
Πλήθος επιχειρήσεων	4.841	4.081	13.270	5.423	26.989	879.377
% στην Περιφέρεια	17,50%	14,80%	48,10%	19,60%	100,00%	
Συνολικός Τζίρος (εκ. €)	633,64	366,19	1.686,97	515,47	3.162,72	240.885,18
% στην Περιφέρεια	19,80%	11,40%	52,70%	16,10%	100,00%	
ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ						
Υπηρεσίες % ΑΕΠ (1999)	61,1	66,5	68,9	58,4	65	69
Πλήθος επιχειρήσεων	3.243	2.627	8.350	3.735	17.955	622.750
% στο σύνολο των επιχειρήσεων	67,00%	64,40%	62,90%	68,90%	66,50%	70,80%
% στην Περιφέρεια	18,10%	14,60%	46,50%	20,80%	100,00%	

Τζίρος Επιχειρήσεων Τριτογενή Τομέα (εκ. €)	419,24	296,06	1.121,11	402,14	2.238,62	161.115,38
% στο σύνολο των επιχειρήσεων	66,20%	80,80%	66,50%	78,00%	70,80%	66,90%
% στη Περιφέρεια	18,70%	13,20%	50,10%	18,00%	100,00%	
Μέσος Τζίρος (χιλ. €)	129,28	112,7	134,26	107,67	124,68	258,7
Σύνολο Απασχολούμ. 2001	10.928	7.993	32.662	10.186	63.101	2.468.137
Μ.Ο. Απασχολούμενων	3,4	3	3,9	2,7	3,5	4

Πηγή: Ε.Σ.Υ.Ε. , 2002

Όπως φαίνεται στον παραπάνω Πίνακα, και στους τέσσερις νομούς της Περιφέρειας, οι επιχειρήσεις του τριτογενούς τομέα αποτελούν περίπου τα 2/3 όλων των επιχειρήσεων, με την μικρότερη συμμετοχή να εμφανίζεται στο νομό Ιωαννίνων (62,9%). Ο παραγόμενος τζίρος των επιχειρήσεων του τριτογενούς τομέα για τους νομούς Άρτας και Ιωαννίνων αποτελεί τα 2/3 περίπου του τζίρου του συνόλου των επιχειρήσεων ενώ για τους νομούς Θεσπρωτίας και Πρεβέζης το ποσοστό συμμετοχής του τζίρου του τριτογενούς τομέα στο σύνολο αγγίζει το 80% περίπου, λόγω της αυξημένης συμμετοχής του τουρισμού. Και στον τριτογενή τομέα, οι επιχειρήσεις κατά μέσο όρο είναι μικρές με μέσο τζίρο περίπου 130 χιλιάδες ευρώ και 4 απασχολούμενους ανά επιχείρηση.

Στον Πίνακα 45 του Παραρτήματος βλέπουμε την κατανομή των επιχειρήσεων ανα κλάδο οικονομικής δραστηριότητας του τριτογενούς τομέα παραγωγής του Νομού Θεσπρωτίας: Οι σημαντικότεροι κλάδοι του τριτογενούς τομέα στο Νομό Θεσπρωτίας, για το έτος 2002, είναι: χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή αυτοκινήτων οχημάτων, μοτοσυκλετών και ειδών προσωπικής ή οικιακής χρήσης (42,77% των επιχειρήσεων του τριτογενούς τομέα και 34,58% του συνολικού τζίρου), τα ξενοδοχεία και εστιατόρια (28,54% των επιχειρήσεων 23,07% του συνολικού τζίρου), η διαχείριση ακίνητης περιουσίας, οι εκμισθώσεις και οι εμπορικές δραστηριότητες (10,89% των επιχειρήσεων και 8,80% του συνολικού τζίρου), οι μεταφορές, η αποθήκευση και οι επικοινωνίες (10,00% των επιχειρήσεων και 8,08% του συνολικού τζίρου), άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών υπέρ του κοινωνικού συνόλου (6,02% και 4,87% του συνολικού τζίρου) η Υγεία και κοινωνική μέριμνα (0,93% των επιχειρήσεων και 0,75% του συνολικού τζίρου), η εκπαίδευση (0,41% των επιχειρήσεων και 0,33% του συνολικού τζίρου), οι ενδιάμεσοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί (0,33% των επιχειρήσεων και 0,27% του συνολικού τζίρου) και τέλος η Δημόσια Διοίκηση και Άμυνα που αφορά την υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση (0,11% των επιχειρήσεων και 0,09% του συνολικού τζίρου).

Ακολουθεί μια αναφορά στους κυριότερους κλάδους του τομέα των υπηρεσιών, εκτός του τουρισμού, για τον οποίο γίνεται ειδική αναφορά σε χωριστή παράγραφο καθώς, λόγω της ιδιαίτερης βαρύτητας του τριτογενούς τομέα γίνεται ειδική αναφορά στο κεφάλαιο αυτό.

Η ανάλυσή μας διαιρείται έτσι σε δύο ενότητες: η μια ενότητα είναι αφιερωμένη στον τουρισμό, δηλαδή σε έναν ιδιαίτερα σημαντικό κλάδο για την οικονομία του Νομού. Η άλλη ενότητα αναφέρεται στη διάρθρωση και εξέλιξη των υπολοίπων σημαντικών κλάδων του τομέα των υπηρεσιών.

Στο Νομό Θεσπρωτίας, σύμφωνα με το Μητρώο Επιχειρήσεων της ΕΣΥΕ (2002), δραστηριοποιούνται 4.081 επιχειρήσεις στον τριτογενή τομέα με συνολικό τζίρο 366,19 εκατομμύρια ευρώ.

Οι σημαντικότεροι κλάδοι του τριτογενούς τομέα στο Νομό Θεσπρωτίας, για το έτος 2002, είναι:

- ✓ το λιανικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο αυτοκινήτων οχημάτων και μοτοσυκλετών-επισκευή ειδών ατομικής και οικιακής χρήσης (780 επιχειρήσεις, 98,17 εκ. ευρώ τζίρος),
- ✓ εμπόριο, συντήρηση και επισκευή αυτοκινήτων οχημάτων και μοτοσυκλετών (181 επιχειρήσεις, 46,29 εκ. ευρώ τζίρος),
- ✓ χονδρικό εμπόριο και εμπόριο με προμήθεια, εκτός από το εμπόριο αυτοκινήτων οχημάτων και μοτοσυκλετών (168 επιχειρήσεις, 58,37 εκ. ευρώ τζίρος)
- ✓ ξενοδοχεία και εστιατόρια (747 επιχειρήσεις, 28,9 εκ. ευρώ τζίρος)
- ✓ χερσαίες μεταφορές και μεταφορές μέσω αγωγών (171 επιχειρήσεις, 15,22 εκ. ευρώ)
- ✓ βοηθητικές και συναφείς προς τις μεταφορές δραστηριότητες: δραστηριότητες ταξιδιωτικών πρακτορείων (73 επιχειρήσεις, 13,47 εκ. ευρώ τζίρος)
- ✓ υδάτινες μεταφορές (13 επιχειρήσεις, 9,3 εκ. ευρώ τζίρος)
- ✓ υγεία και κοινωνική μέριμνα (25 επιχειρήσεις, 0,44 εκ. ευρώ) κλπ.

Στον Πίνακα 46 του Παραρτήματος βλέπουμε κατά φθίνουσα σειρά τους σημαντικότερους κλάδους δραστηριότητας του τριτογενούς τομέα με βάση το ποσοστό συμμετοχής στο συνολικό τζίρο του τριτογενούς, ενώ στον Πίνακα 6.3 βλέπουμε κατά φθίνουσα σειρά τους σημαντικότερους κλάδους δραστηριότητας του τριτογενούς τομέα με βάση τον αριθμό των επιχειρήσεων του κάθε κλάδου.

Ο αριθμός των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται σε κάθε κλάδο παρουσιάζεται στον Πίνακα 47 του Παραρτήματος.

Ακολουθεί στη συνέχεια μίαν αναφορά στους κυριότερους κλάδους του τομέα των υπηρεσιών.

6.2 Υπηρεσίες

6.2.1 Το επενδυτικό προφίλ στο Νομό Θεσπρωτίας

Πριν αναφερθούμε στο επενδυτικό προφίλ των υπηρεσιών στο Νομό Θεσπρωτίας θα παρουσιάσουμε το σύνολο των νεοϊδρυόμενων επιχειρήσεων και το ύψος του επενδυτικού κεφαλαίου σε όλους τους παραγωγικούς κλάδους του νομού (Βιομηχανία, Εμπόριο, Υπηρεσίες, Τουρισμός).

Ο Πίνακας 6.2 παρουσιάζει στοιχεία της περιόδου 2000-2004, αναφορικά με τον αριθμό των νέων επιχειρήσεων (ΑΕ και ΕΠΕ), που δημιουργήθηκαν στο Νομό Θεσπρωτίας, καθώς και το ύψος του επενδύμενου κεφαλαίου, σε σχέση με την Περιφέρεια Ηπείρου στο σύνολό της και την Ελλάδα. Ο Πίνακας 6.5 παρουσιάζει τις ποσοστιαίες αναλογίες ανά έτος τόσο στο αριθμό των επιχειρήσεων, όσο και στο επενδύμενο κεφάλαιο του Νομού Θεσπρωτίας σε σχέση με την Περιφέρεια Ηπείρου και την Ελλάδα. Σε σχέση με την Ελλάδα η αναλογία είναι μικρή, αναφορικά με τον αριθμό των νέων επιχειρήσεων (από 0,02% έως 0,17%), ενώ το κεφάλαιο επένδυσης είναι ακόμα μικρότερο (από 0,01% έως 0,14%). Το γεγονός αυτό σημαίνει ότι ο Νομός Θεσπρωτίας προσελκύει μικρό αριθμό νέων επιχειρήσεων, οι οποίες είναι επίσης μικρές σε ότι αφορά την επένδυσή τους.

Σε σχέση με την Περιφέρεια Ηπείρου, ο Νομός Θεσπρωτίας παρουσιάζει ένα σχετικά χαμηλό επενδυτικό προφίλ, καθώς το 2000 καταλάμβανε το 17,78 % των νέων επιχειρήσεων, ποσοστό όχι ιδιαίτερα σημαντικό, το οποίο το 2004 πέφτει ακόμα πιο χαμηλά στο 4,26%. Το ίδιο ακριβώς ισχύει και για το επενδύμενο κεφάλαιο που σημαίνει ότι ο Νομός Θεσπρωτίας προσελκύει νέες επιχειρήσεις, οι οποίες όμως είναι μικρότερες σε επενδύμενο κεφάλαιο σε σχέση με αυτές που προσελκύει η Περιφέρεια στο σύνολό της.

Πίνακας 6.2: Το επενδυτικό κλίμα στο Νομό Θεσπρωτίας σε σχέση με την Περιφέρεια Ηπείρου και την Ελλάδα (2000-2004) σε όλους τους παραγωγικούς τομείς (Βιομηχανία, Εμπόριο, Υπηρεσίες και Τουρισμός)

Έτος	Ελλάδα		Περιφέρεια Ηπείρου		Νομός Θεσπρωτίας	
	Αριθμός νεοϊδρυόμενων επιχειρήσεων	Επενδύόμενο Κεφάλαιο (€)	Αριθμός νεοϊδρυόμενων επιχειρήσεων	Επενδύόμενο Κεφάλαιο (€)	Αριθμός νεοϊδρυόμενων επιχειρήσεων	Επενδύόμενο Κεφάλαιο (€)
2000	4.680	2.378.670.000	45	5.821.000	8	1.148.450
2001	4.686	1.194.243.000	56	8.504.000	8	1.695.940
2002	4.302	571.467.000	72	9.429.000	6	738.690
2003	4.278	577.965.000	55	6.709.000	1	30.000
2004	3.906	422.473.000	47	5.249.000	2	148.040
Σύνολο	21.852	5.144.818.000	275	35.712.000	25	3.761.120

Πηγή: ICAP (2000-2004)

Πίνακας 6.3: Αναλογίες αριθμού νεοϊδρυόμενων επιχειρήσεων και επενδυτικού κεφαλαίου του Νομού Θεσπρωτίας σε σχέση με την Περιφέρεια Ηπείρου και την Ελλάδα

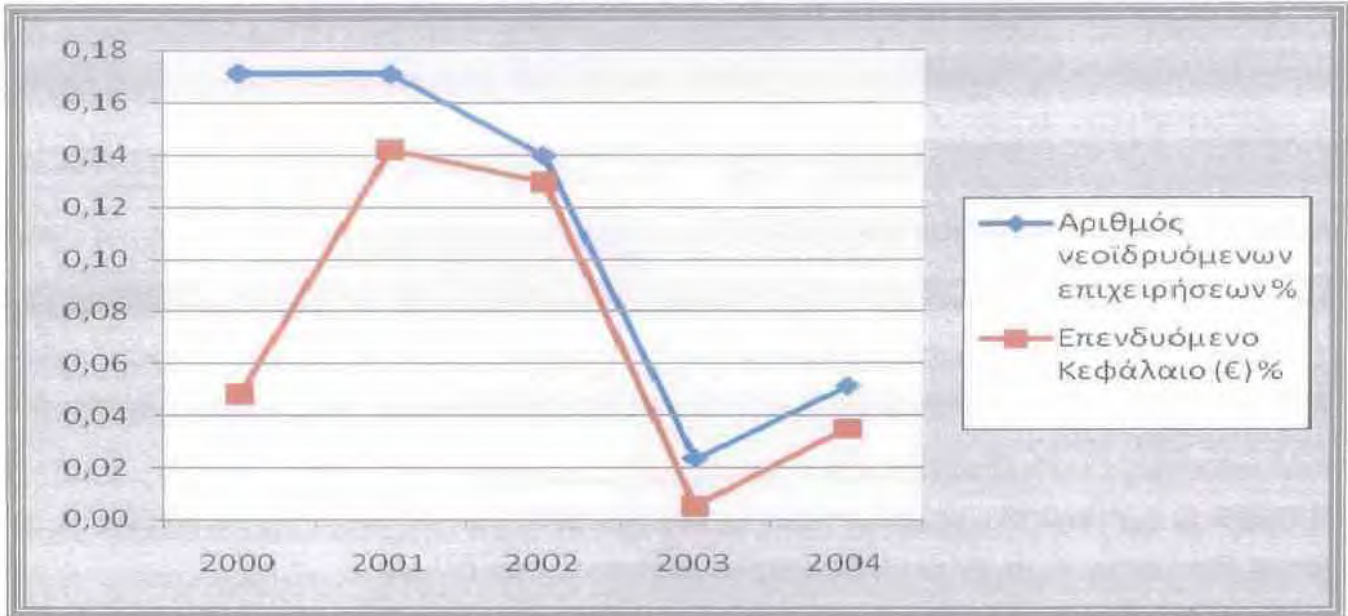
Έτος	Νομός Θεσπρωτίας / Ελλάδα		Νομός Θεσπρωτίας / Περιφέρεια Ηπείρου	
	Αριθμός νεοϊδρυόμενων επιχειρήσεων %	Επενδύόμενο Κεφάλαιο (€) %	Αριθμός νεοϊδρυόμενων επιχειρήσεων %	Επενδύόμενο Κεφάλαιο (€) %
2000	0,17	0,05	17,78	19,73
2001	0,17	0,14	14,29	19,94
2002	0,14	0,13	8,33	7,83
2003	0,02	0,01	1,82	0,45
2004	0,05	0,04	4,26	2,82
Σύνολο	0,11	0,07	9,09	10,53

Πηγή: ICAP (2000-2004), Ιδία Επεξεργασία

Επίσης, από τους παραπάνω πίνακες διαπιστώνουμε ότι το ποσοστό των νέων επιχειρήσεων και ιδιαίτερα το επενδύόμενο κεφάλαιο στο Νομό Θεσπρωτίας σε σχέση με την Ελλάδα ήταν εξαιρετικά χαμηλό κατά την περίοδο 2000-2001, ενώ παράλληλα μειώνεται σημαντικά κατά τα τρία τελευταία χρόνια (2002-2004). Όσον αφορά τα ποσοστά σε σχέση με την Περιφέρεια Ηπείρου, μπορούμε να πούμε ότι τόσο στον αριθμό των νέων επιχειρήσεων, όσο και στο επενδύόμενο κεφάλαιο, η συμμετοχή του Νομού μειώνεται διαχρονικά, κατέχοντας ιδιαίτερα μεγάλο ποσοστό

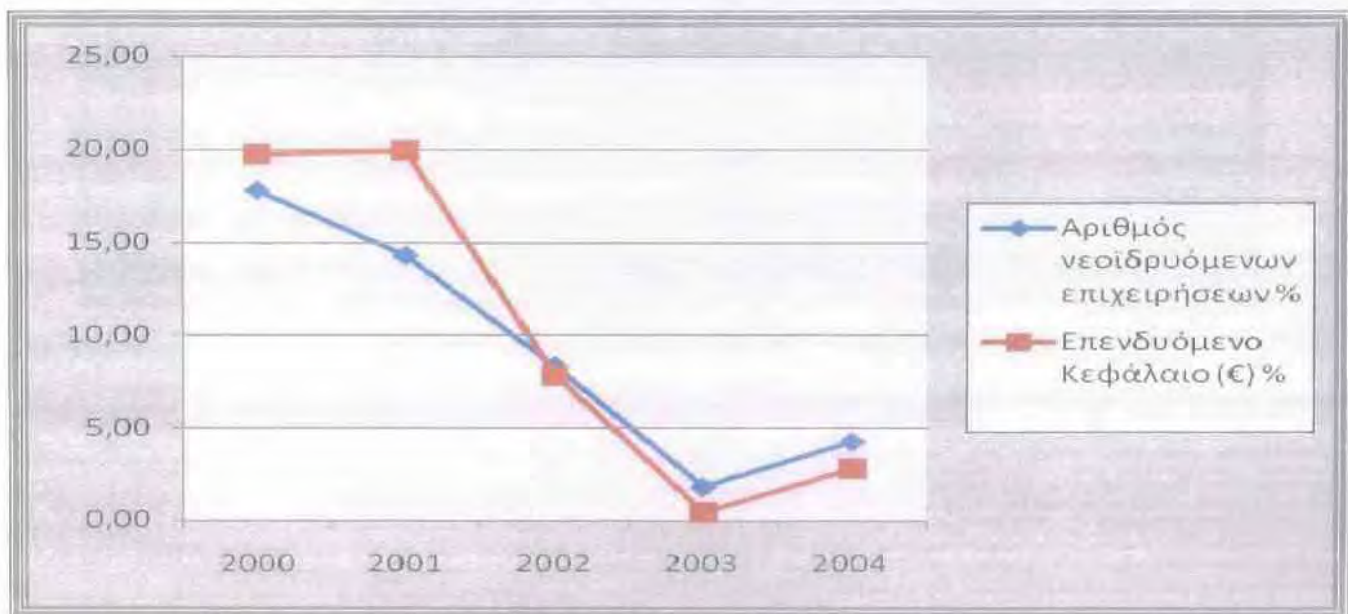
του συνόλου της Περιφέρειας. Στα διαγράμματα 6.1 και 6.2, παρουσιάζεται η διαγραμματική απεικόνιση των παραπάνω πινάκων.

Διάγραμμα 6.1: Ποσοστό % του αριθμού των νεοϊδρυόμενων επιχειρήσεων και του επενδυτικού κεφαλαίου του Νομού Θεσπρωτίας σε σχέση με την Ελλάδα (2000-2004)

Πηγή: ICAP (2000-2004), Ιδία Επεξεργασία

Διάγραμμα 6.2: Ποσοστό % του αριθμού των νεοϊδρυόμενων επιχειρήσεων και του επενδυτικού κεφαλαίου του Νομού Θεσπρωτίας σε σχέση με την Περιφέρεια Ηπείρου (2000-2004)

Πηγή: ICAP (2000-2004), Ιδία Επεξεργασία

6.2.2 Το επενδυτικό προφίλ του τομέα των υπηρεσιών

Ο Πίνακας 6.4 παρουσιάζει στοιχεία του αριθμού των νεοϊδρύμενων επιχειρήσεων του τομέα των Υπηρεσιών και του επενδύμενου κεφαλαίου, στο Νομό Θεσπρωτίας για την περίοδο 2000-2004, σε σχέση με το σύνολο της Ελλάδας και της Περιφέρειας Ηπείρου. Ο Πίνακας 6.5 παρουσιάζει τις ποσοστιαίες αναλογίες ανά έτος τόσο στον αριθμό των επιχειρήσεων του συγκεκριμένου τομέα, όσο και στο επενδύμενο κεφάλαιο του Νομού Θεσπρωτίας σε σχέση με την Περιφέρεια Ηπείρου και την Ελλάδα.

Σχετικά με τον αριθμό των νεοϊδρύμενων επιχειρήσεων στην Ελλάδα, φαίνεται να υπάρχει μια συνεχής μείωση κατά την περίοδο 2000-2004, που συνολικά ανέρχεται στο -14%. Το επενδύμενο κεφάλαιο στις επιχειρήσεις του τομέα των υπηρεσιών της χώρας έχει μειωθεί δραματικά από το 2000 έως το 2004, παρουσιάζοντας διάφορες αυξομειώσεις κατά την περίοδο αυτή. Η μεγαλύτερη μείωση σημειώθηκε το 2001 (-52%) και η μοναδική αύξηση το 2003 κατά 3,4%.

Στο Νομό Θεσπρωτίας κατά την εξεταζόμενη περίοδο ιδρύθηκαν 9 νέες επιχειρήσεις στον τομέα των υπηρεσιών, εκ των οποίων οι περισσότερες δημιουργήθηκαν το 2000 (το σύνολο 4). Η Περιφέρεια Ηπείρου παρουσιάζει διάφορες αυξομειώσεις στον αριθμό των νέων εμπορικών επιχειρήσεων κατά την περίοδο 2000-2004, έχοντας ιδρυθεί σε αυτή κατά μέσο όρο 22 επιχειρήσεις το έτος. Το επενδύμενο κεφάλαιο στο Νομό παρουσιάζει τη μέγιστη τιμή του το 2001 και όχι το 2000.

Πίνακας 6.4: Αριθμός νεοϊδρύμενων επιχειρήσεων στον τομέα των υπηρεσιών και επενδύμενο κεφάλαιο για το Νομό Θεσπρωτίας, την Περιφέρεια Ηπείρου και την Ελλάδα (2000-2004)

Έτος	Ελλάδα		Περιφέρεια Ηπείρου		Νομός Θεσπρωτίας	
	Αριθμός νεοϊδρύμενων επιχειρήσεων	Επενδύμενο Κεφάλαιο (€)	Αριθμός νεοϊδρύμενων επιχειρήσεων	Επενδύμενο Κεφάλαιο (€)	Αριθμός νεοϊδρύμενων επιχειρήσεων	Επενδύμενο Κεφάλαιο (€)
2000	2.298	2.059.925.000	21	3.872.000	4	645.630
2001	2.291	990.352.000	15	1.842.000	1	17.610
2002	2.192	378.556.000	37	5.617.000	2	500.000
2003	2.129	391.465.000	17	1.935.000	1	30.000
2004	1.971	246.989.000	23	1.932.000	1	60.000
Σύνολο	10.881	4.067.287.000	113	15.198.000	9	1.253.240

Πηγή: ICAP (2000-2004)

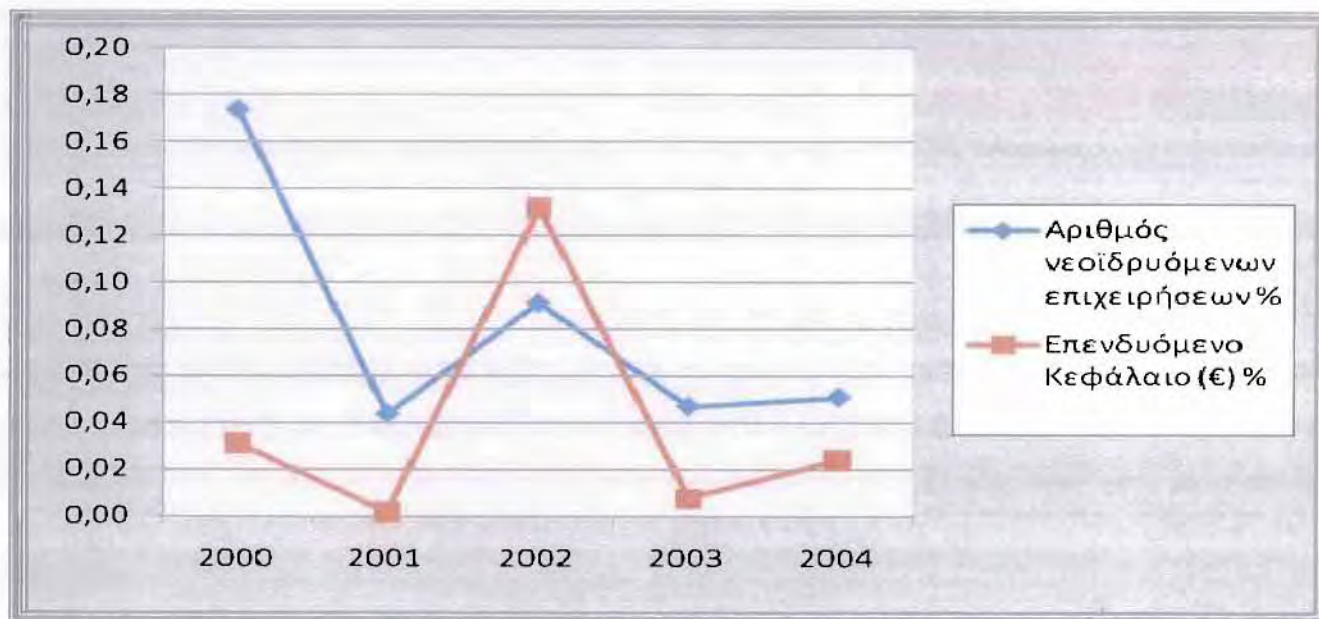
Από τον Πίνακα 6.5 συμπεραίνουμε ότι το ποσοστό των νέων επιχειρήσεων στο Νομό σε σχέση με τη χώρα είναι αρκετά μικρό (0,70%), έχοντας ως μέγιστη τιμή 1,23% το 2002. Το ποσοστό του επενδύομένου κεφαλαίου στο Νομό σε σχέση με τη χώρα είναι μικρότερο (0,26%) και κρίνεται και πάλι ως ιδιαίτερα χαμηλό για την εξεταζόμενη πενταετία. Σε σχέση με την Περιφέρεια, ο Νομός Ιωαννίνων κατέχει το 67,26% του συνόλου των νέων επιχειρήσεων και το 69,78% του συνόλου του επενδύομένου κεφαλαίου αυτής για την περίοδο 2000-2004, γεγονός που αποδεικνύει την υπεροχή του έναντι των υπολοίπων νομών της Περιφέρειας στον τομέα. Στα Διαγράμματα 6.3 και 6.4 απεικονίζεται διαγραμματικά η παραπάνω ανάλυση.

Πίνακας 6.5: Αναλογίες αριθμού νεοϊδρυόμενων επιχειρήσεων στον τομέα των υπηρεσιών και επενδυτικού κεφαλαίου του Νομού Θεσπρωτίας σε σχέση με την Περιφέρεια Ηπείρου και την Ελλάδα (2000-2004)

Έτος	Νομός Θεσπρωτίας / Ελλάδα		Νομός Θεσπρωτίας / Περιφέρεια Ηπείρου	
	Αριθμός νεοϊδρυόμενων επιχειρήσεων %	Επενδύομενο Κεφάλαιο (€) %	Αριθμός νεοϊδρυόμενων επιχειρήσεων %	Επενδύομενο Κεφάλαιο (€) %
2000	0,17	0,03	19,05	16,67
2001	0,04	0,00	6,67	0,96
2002	0,09	0,13	5,41	8,90
2003	0,05	0,01	5,88	1,55
2004	0,05	0,02	4,35	3,11
Σύνολο	0,08	0,03	7,96	8,25

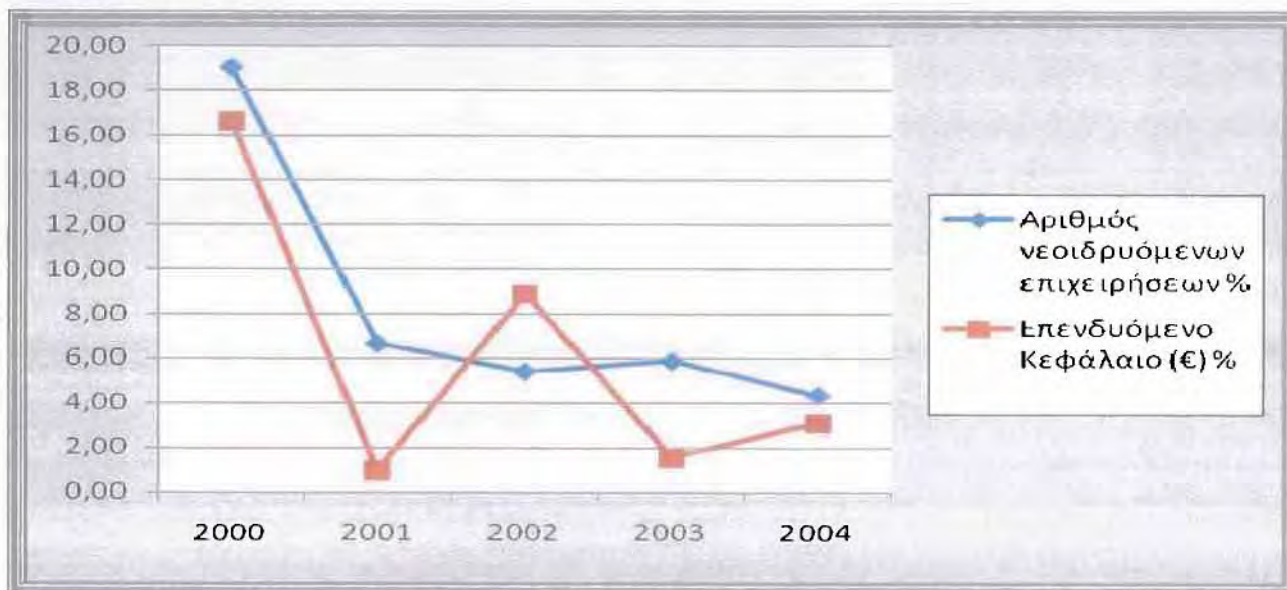
Πηγή: ICAP (2000-2004), Ιδία Επεξεργασία

Διάγραμμα 6.3: Ποσοστό % του αριθμού των νεοϊδρυόμενων επιχειρήσεων στον τομέα των υπηρεσιών και επενδυτικό κεφάλαιο του Νομού Θεσπρωτίας σε σχέση με την Ελλάδα (2000-2004)

Πηγή: ICAP (2000-2004), Ιδία Επεξεργασία

Διάγραμμα 6.4: Ποσοστό % του αριθμού των νεοϊδρυόμενων επιχειρήσεων στον τομέα των υπηρεσιών και επενδυτικό κεφάλαιο του του Νομού Θεσπρωτίας σε σχέση με την Περιφέρεια Ηπείρου (2000-2004)

Πηγή: ICAP (2000-2004), Ιδία Επεξεργασία

6.2.3 Χονδρικό – Λιανικό εμπόριο

Ο κλάδος του εμπορίου αποτελεί σημαντικό τομέα της οικονομικής δραστηριότητας τόσο της Περιφέρειας Ηπείρου, όσο και του Νομού, συμμετέχοντας στη διαμόρφωση του συνολικού προϊόντος του με ποσοστό 13,06 % για το έτος 2004, παρουσιάζοντας αύξηση κατά την τελευταία πενταετία. Η συμμετοχή του εμπορίου στο προϊόν του τριτογενούς τομέα κυμαίνεται σταθερά κατά την περίοδο 2000-2004 στο 21,5%, έχοντας αυξηθεί σε σχέση με τις προηγούμενες δεκαετίες. Το ίδιο μέγεθος για την Περιφέρεια σημειώνει μικρότερη εξέλιξη από αυτήν του Νομού και διαμορφώνεται στα ίδια περίπου επίπεδα για την περίοδο 2000-2004. Η δυναμική που παρουσιάζει ο κλάδος στο Νομό οφείλεται κατά κύριο λόγο στην ευνοϊκή γεωγραφική του θέση και στα μεγάλα μεταφορικά έργα υποδομών (Εγναία οδός, νέος λιμένας Ηγουμενίτσας).

Πίνακας 6.6: Συμμετοχή του εμπορίου στο ΑΕΠ του δευτερογενή τομέα και στο συνολικό ΑΕΠ του Νομού Θεσπρωτίας και της Περιφέρειας Ηπείρου (2000-2004)

Έτος	Ήπειρος		Νομός Θεσπρωτίας	
	% Συμμετοχή στο συνολικό ΑΕΠ	% Συμμετοχή στο ΑΕΠ του τριτογενή τομέα	% Συμμετοχή στο συνολικό ΑΕΠ	% Συμμετοχή στο ΑΕΠ του τριτογενή τομέα
2000	9,27	13,30	12,66	22,25
2001	9,59	14,29	11,66	21,18
2002	9,47	13,57	12,01	21,15
2003	9,69	13,66	11,95	20,84
2004	9,39	13,37	13,06	21,67

Πηγή: Allmedia, Ιδία Επεξεργασία

Κυρίαρχη είναι η παρουσία του εμπορίου στην οικονομία του Νομού για το έτος 2002, σύμφωνα με το Μητρώο Επιχειρήσεων της ΕΣΥΕ. Ο αριθμός των επιχειρήσεων χονδρικού εμπορίου ανέρχεται σε 168 και λιανικού εμπορίου σε 780. Εκτός από τα καταστήματα χονδρικού και λιανικού εμπορίου, τα καταστήματα επισκευής οχημάτων κατέχουν σημαντική θέση στον κλάδο, με 181 συνολικές επιχειρήσεις

Με βάση πάλι τα στοιχεία του Μητρώου Επιχειρήσεων της ΕΣΥΕ για το έτος 2002 και με κριτήριο τη συμμετοχή στο συνολικό τζίρο του Νομού, οι επιχειρήσεις χονδρικού εμπορίου συμμετέχουν

κατά 20,4% , οι επιχειρήσεις λιανικού εμπορίου συμμετέχουν κατά 34,4%, ενώ η συμμετοχή των καταστημάτων επισκευής οχημάτων ανέρχεται σε 16,2%.

6.2.4 Μεταφορές - επικοινωνίες

Ο κλάδος των μεταφορών συμμετέχει για το 2004 κατά 5,4% στο συνολικό προϊόν του Νομού, έχοντας διατηρήσει μια σχετικά σταθερή πορεία διαχρονικά.

Η συμμετοχή του κλάδου στο προϊόν του τριτογενούς τομέα για την περίοδο 2000-2004 κυμαίνεται μεταξύ 5,4% και 7,9%. Συγκριτικά με τις προηγούμενες δεκαετίες η συμμετοχή αυτή εμφανίζεται αυξημένη για το Νομό Θεσπρωτίας, όχι όμως και για την Περιφέρεια.

Ο αριθμός των επιχειρήσεων που σχετίζονται με τις μεταφορές και τις επικοινωνίες φθάνει τις 262 για το έτος 2002 (κλάδοι 60, 61, 63, 64), ενώ την ίδια περίοδο ο ετήσιος τζίρος τους φτάνει τα 38,4 εκ. ευρώ.

6.2.5 Λοιπές υπηρεσίες

Σε αυτήν την παράγραφο θα περιγράψουμε τους κλάδους των λοιπών υπηρεσιών (ξενοδοχείων – εστιατορίων, ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών οργανισμών, υπηρεσιών εκπαίδευσης, υπηρεσιών υγείας και λοιπών επιχειρήσεων υπηρεσιών), κυρίως σε ότι αφορά τον αριθμό των επιχειρήσεων ανά κλάδο και τον κύκλο εργασιών αυτών και θα συγκρίνουμε το επίπεδο του Νομού Θεσπρωτίας με την Περιφέρεια Ηπείρου και τη χώρα στο σύνολό της.

Στον Πίνακα 48 του Παραρτήματος παρουσιάζονται οικονομικά στοιχεία των επιμέρους κλάδων του τομέα των Υπηρεσιών για το Νομό Θεσπρωτίας σε σχέση με την Περιφέρεια Ηπείρου και το σύνολο της χώρας, για την περίοδο των ετών 2002 και 2003.

Τα στοιχεία αφορούν στην υφιστάμενη κατάσταση, σε επιχειρήσεις εν λειτουργία την συγκεκριμένη περίοδο, με αναφορά του αριθμού τους, του κύκλου εργασιών τους καθώς και της απόλυτης και ποσοστιαίας μεταβολής τους (αρνητικής ή θετικής) μεταξύ των δυο ετών.

Σχετικά με τον αριθμό των επιχειρήσεων ξενοδοχείων-εστιατορίων, παρατηρείται μια αύξηση της τάξης του 3,8% στο σύνολο της χώρας, η οποία ακολουθείται από την Περιφέρεια Ηπείρου (3,43%), όχι όμως και από το νομό Θεσπρωτίας όπου από 747 επιχειρήσεις ξενοδοχείων – εστιατορίων το 2002 έχουμε 743 το 2003. Το ίδιο συμβαίνει και με τον κύκλο εργασιών των επιχειρήσεων αυτών.

Όσον αφορά στις ενδιάμεσες χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες και οργανισμούς (π.χ. τράπεζες, χρηματοπιστηριακές εταιρίες κ.α.), παρατηρείται μια αύξηση στο επίπεδο της χώρας (4,07%), αλλά δεν συμβαίνει το ίδιο και στο επίπεδο της Περιφέρειας Ηπείρου, όπου υπάρχει μείωση της τάξης 5,8%. Στο Νομό από την άλλη υπάρχει ο ίδιος αριθμός των σχετικών επιχειρήσεων το 2002 και το 2003. Από την άλλη, ο κύκλος εργασιών των ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών στη χώρα παρουσιάζει μείωση κατά 0,12%, όπως επίσης και στο Νομό κατά -0,02%, ενώ στην Ήπειρο εμφανίζει αύξηση κατά 16,67% αντίστοιχα.

Στις επιχειρήσεις υπηρεσιών εκπαίδευσης, στο Νομό Θεσπρωτίας έχουμε αύξηση κατά μια επιχείρηση και αντίστοιχη αύξηση στον κύκλο εργασιών κατά 0,06%. Η κατάσταση είναι αντίστοιχη στην Περιφέρεια Ηπείρου όπου έχουμε αύξηση του αριθμού των επιχειρήσεων κατά 5,43%, η οποία συνοδεύεται από μια αντίστοιχη αύξηση και του κύκλου εργασιών σε ποσοστό 5,56%. Σε επίπεδο χώρας έχουμε αύξηση τόσο στον αριθμό των επιχειρήσεων (5,05%) όσο και στον κύκλο εργασιών (9,07%).

Στις επιχειρήσεις υπηρεσιών υγείας έχουμε αύξηση από 25 σε 27 επιχειρήσεις στο Νομό και αντίστοιχη αύξηση κατά 0,05% του τζίρου αυτών, ενώ στην Περιφέρεια παρατηρείται μείωση σε αμφότερα τα δυο μεγέθη. Σε επίπεδο χώρας τόσο ο αριθμός των επιχειρήσεων όσο και ο κύκλος εργασιών των επιχειρήσεων υπηρεσιών υγείας έχει θετική μεταβολή.

Τέλος, ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η εικόνα των λοιπών επιχειρήσεων υπηρεσιών (υπηρεσίες πληροφορικής, τεχνολογίας, εταιρίες συμβουλευτικών υπηρεσιών κ.α.), όπου τόσο στην Περιφέρεια Ηπείρου όσο και στο Νομό Θεσπρωτίας παρατηρείται μια μεγάλη αύξηση τόσο στον αριθμό των επιχειρήσεων όσο και στον κύκλο εργασιών τους, γεγονός που δείχνει μια σαφή τάση προς τη δημιουργία τέτοιων επιχειρήσεων στην Περιφέρεια με αύξηση της ζήτησης τους, κάτι το οποίο φαίνεται να μη συμβαίνει σε επίπεδο χώρας όπου ναι μεν υπάρχει μια αύξηση του αριθμού των επιχειρήσεων αυτών (5,19%), η οποία όμως δεν συνοδεύεται από μια αρκετά μεγάλη αύξηση του κύκλου εργασιών τους (7,91%).

Συμπερασματικά μπορούμε να υποστηρίξουμε ότι υπάρχει μια σαφής τάση προς τη ζήτηση περισσότερο εξειδικευμένων υπηρεσιών – κυρίως τεχνολογίας / πληροφορικής- οι οποίες παρουσιάζονται ισχυρές σε αριθμό και κύκλο εργασιών τόσο στο Νομό Θεσπρωτίας όσο και στο σύνολο της Περιφέρειας. Ο τομέας του τουρισμού αποδεικνύεται ότι γνωρίζει ένα λιγότερο ανταγωνιστικό περιβάλλον σε επίπεδο περιφέρειας. Όσον αφορά τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, φαίνεται να υπάρχει ουδέτερο κλίμα στο Νομό, ενώ στους υπόλοιπους δύο κλάδους

(εκπαίδευση και υγεία), διαφαίνεται μια θετική εικόνα όσον αφορά τη ζήτηση των υπηρεσιών αυτών.

6.3 Τουρισμός

6.3.1 Το επενδυτικό προφίλ του τουρισμού

Ο Πίνακας 6.11 παρουσιάζει στοιχεία του αριθμού των νεοϊδρυόμενων τουριστικών επιχειρήσεων (ΑΕ, ΕΠΕ), στο Νομό Θεσπρωτίας για την περίοδο 2000-2004, σε σχέση με το σύνολο της Ελλάδας και της Περιφέρειας Ηπείρου.

Όσον αφορά τον αριθμό των νεοϊδρυόμενων τουριστικών επιχειρήσεων στην Ελλάδα, φαίνεται να υπάρχει μια μείωση κατά την περίοδο 2001-2004, της τάξης του 20%. Είναι σημαντικό το γεγονός ότι η μεγαλύτερη μείωση που παρατηρείται από την αρχή της περιόδου, το 2000, πραγματοποιείται το 2002 (-10%), ενώ παρόμοια μείωση σημειώνεται και το 2004. Το επενδύσιμο κεφάλαιο στις τουριστικές επιχειρήσεις της χώρας έχει συνολικά μειωθεί από το 2000 έως το 2004, παρουσιάζοντας διάφορες αυξομειώσεις κατά την περίοδο αυτή. Η μεγαλύτερη μείωση παρουσιάστηκε το 2001 (-32%) για να ανακάμψει το 2002 με αύξηση κατά 23%.

Στο Νομό Θεσπρωτίας ο αριθμός των νεοϊδρυόμενων τουριστικών επιχειρήσεων στην εξεταζόμενη περίοδο είναι βάση των διαθέσιμων στατιστικών στοιχείων της ICAP μηδενικός. Αξιοσημείωτο πέραν αυτού είναι το γεγονός πως το 80% των νέων τουριστικών επιχειρήσεων στην Περιφέρεια έχει ως έδρα το νομό Ιωαννίνων.

Πίνακας 6.7: Αριθμός νεοϊδρυόμενων τουριστικών επιχειρήσεων και επενδύσιμο κεφάλαιο στον τουρισμό για το Νομό Θεσπρωτίας, την Περιφέρεια Ηπείρου και την Ελλάδα (2000-2004)

Έτος	Ελλάδα		Περιφέρεια Ηπείρου		Νομός Θεσπρωτίας	
	Αριθμός νεοϊδρυόμενων επιχειρήσεων	Επενδύσιμο Κεφάλαιο (€)	Αριθμός νεοϊδρυόμενων επιχειρήσεων	Επενδύσιμο Κεφάλαιο (€)	Αριθμός νεοϊδρυόμενων επιχειρήσεων	Επενδύσιμο Κεφάλαιο (€)
2000	316	56.196.000	0	0	0	0
2001	317	37.799.000	2	1.440.000	0	0
2002	283	46.519.000	1	60.000	0	0
2003	275	41.871.000	7	1.107.000	0	0
2004	249	44.324.000	4	1.241.000	0	0

Σύνολο:		1.440		226.709.000		14		3.848.000		0		0
---------	--	-------	--	-------------	--	----	--	-----------	--	---	--	---

Πηγή: ICAP (2000-2004)

6.3.2 Τουριστικοί πόροι

Ο Νομός Θεσπρωτίας είναι μια πανέμορφη ορεινή περιοχή στο βορειοδυτικό άκρο της Ελλάδας, που ο φυσικός της πλούτος και η πολιτιστική της κληρονομιά δεν έχουν αλλοτριωθεί από την αλόγιστη ανθρώπινη παρέμβαση. Το τουριστικό δυναμικό του Νομού Ιωαννίνων χαρακτηρίζεται από αφθονία των τουριστικών πόρων και από μια συγκριτικά ομαλή κατανομή τους στο χώρο, χωρίς αυτό να συνεπάγεται μια αντίστοιχα συμμετρική αξιοποίηση και ανάπτυξή τους.

Συνοπτικά, το τουριστικό δυναμικό της περιοχής προσδιορίζεται από την ύπαρξη τουριστικών πόρων, όπως:

- ✓ αξιόλογο φυσικό περιβάλλον με οικοσυστήματα, βιότοπους και προστατευόμενες περιοχές που προσφέρεται για εναλλακτικό τουρισμό (π.χ. ορεινό, περιπατητικό, οικολογικό, αγροτουρισμό)
- ✓ πλούσια ιστορική και πολιτιστική παράδοση και πολιτιστική δραστηριότητα που καλύπτει όλες τις ιστορικές εποχές και προσφέρεται για πολιτιστικό τουρισμό και για πολιτιστικές διαδρομές
- ✓ εξαιρετικά φυσικά και οικιστικά τοπία και παραδοσιακούς οικισμούς με πλούσια πολιτιστική και αρχιτεκτονική κληρονομιά
- ✓ εξαιρετικής ποιότητας περιβάλλον στο μεγαλύτερο τμήμα του Νομού
- ✓ πλούσια θρησκευτική παράδοση και κληρονομιά που ενισχύει το θρησκευτικό τουρισμό

Ακολουθεί μια περιγραφή της χωρικής κατανομής των τουριστικών πόρων του Νομού Ιωαννίνων.

Σε κάθε υποπεριοχή γίνεται μια αναφορά στους τουριστικούς πόρους που διαθέτει:

6.3.3 Τουριστική υποδομή

Ο Νομός Θεσπρωτίας συγκεντρώνει το 19,1% των τουριστικών καταλυμάτων της Περιφέρειας Ηπείρου και το 24,8% των κλινών της για το 2004. Ο Νομός διαθέτει συνολικά 50 τουριστικές μονάδες και 3.174 κλίνες για το 2004, εκ των οποίων το 61,9% ανήκει στα ξενοδοχεία και ομοειδή καταλύματα και το 38% ανήκει στα τουριστικά campings. Σε σχέση με τους υπόλοιπους νομούς της

Ηπείρου, ο Νομός Θεσπρωτίας διαθέτει μέτριο προς μικρό αριθμό ξενοδοχείων και ομοειδών καταλυμάτων, ενώ τον μεγαλύτερο αριθμό κλινών συναντάμε για το ίδιο έτος στο Νομό Πρεβέζης (6.499).

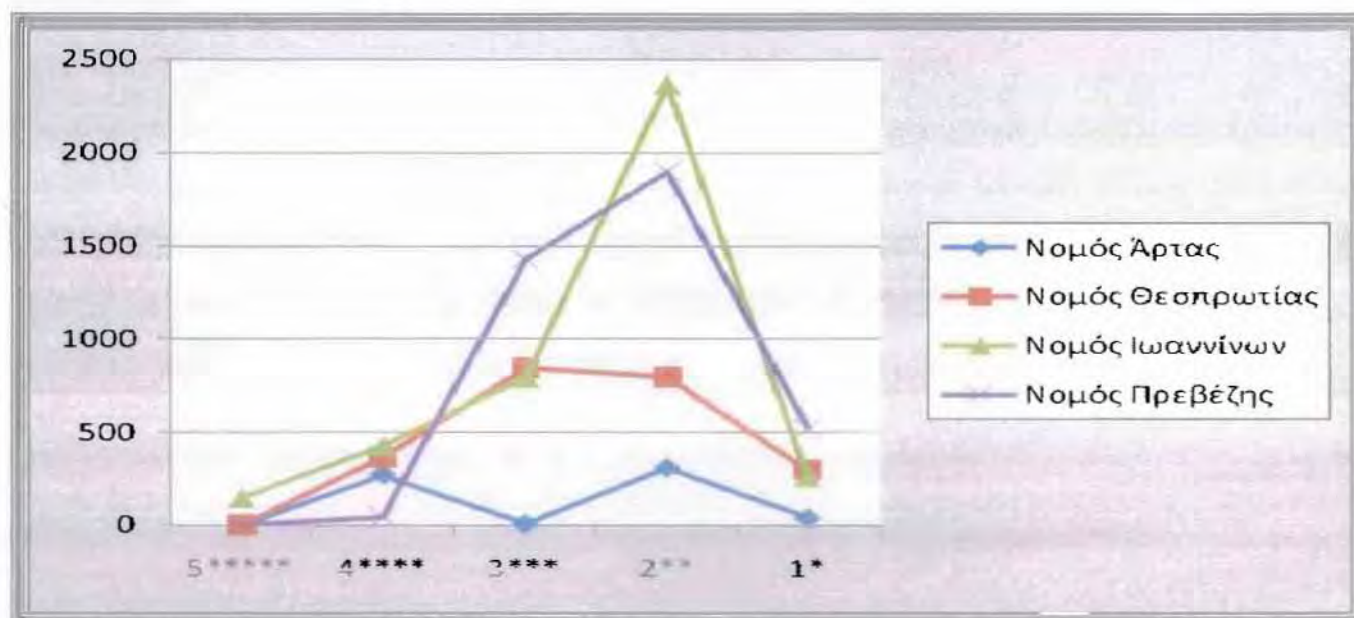
Πίνακας 6.8: Δυναμικότητα συλλογικών τουριστικών καταλυμάτων (2004)

Γεωγραφική Ενότητα	Αριθμός καταλυμάτων			Αριθμός κλινών		
	Ξενοδοχεία και ομοειδή καταλύματα	Τουριστικά campings	Σύνολο	Ξενοδοχεία και ομοειδή καταλύματα	Τουριστικά campings	Σύνολο
Ελλάδα	8.899	331	9.230	668.271	92.677	760.948
Ηπειρος	244	17	261	10.797	4.239	15.036
Νομός Άρτας	13	0	13	631	0	631
Νομός Θεσπρωτίας	44	6	50	2.301	1.413	3.714
Νομός Ιωαννίνων	113	1	114	3.982	210	4.192
Νομός Πρέβεζας	74	10	84	3.883	2.616	6.499

Πηγή: Allmedia, 2004

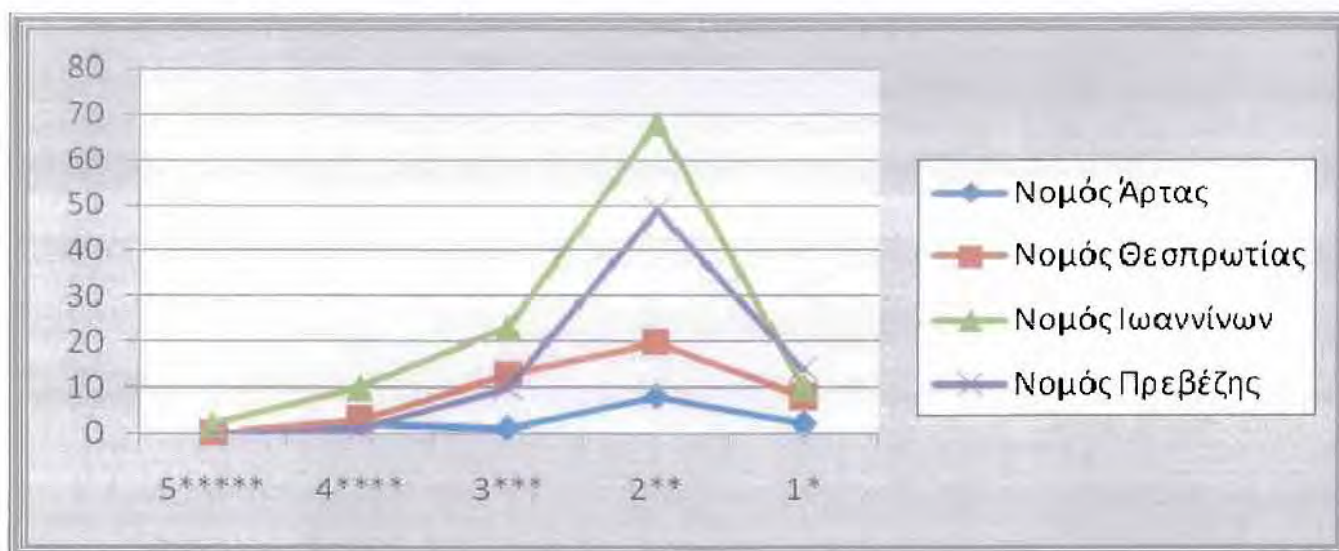
Πιο αναλυτικά, το ξενοδοχειακό δυναμικό της Περιφέρειας σε επίπεδο νομών παρουσιάζεται στον Πίνακα 49 του Παραρτήματος.

Διάγραμμα 6.5: Αριθμός ξενοδοχείων ανα κατηγορία πολυτελείας για τους νομούς της Περιφέρειας Ηπείρου

Πηγή: Allmedia, 2004, Ιδία επεξεργασία

Διάγραμμα 6.6: Αριθμός κλινών ανα κατηγορία ξενοδοχείων πολυτελείας για τους νομούς της Περιφέρειας Ηπείρου

Πηγή: Allmedia, 2004, Ιδία επεξεργασία

Σύμφωνα με τα διαθέσιμα αυτά στοιχεία, παρατηρείται σαφής υπεροχή στο Νομό των ξενοδοχείων 2 και 3 αστέρων (ξενοδοχειακές μονάδες: 46,8% και 27,6% αντίστοιχα, κλίνες: 34,9% και 35,8% αντίστοιχα το 2006), η οποία ακολουθείται από τα ξενοδοχεία 4 αστέρων. Μεγαλύτερη αύξηση προσφοράς παρατηρήθηκε στις ξενοδοχειακές μονάδες 2 αστέρων (κατά 6 ξενοδοχειακές μονάδες ή κατά 37,5%). Τα ξενοδοχεία πολυτελείας και τα άλλα ομοειδή καταλύματα κατέχουν μικρό μερίδιο στη σύνθεση κλινών κατά κατηγορία. Αρνητικό στοιχείο αποτελεί το γεγονός πως στο Νομό Θεσπρωτίας δεν υπάρχουν ξενοδοχεία 5 αστέρων. Επομένως, μια από τις βασικές πρωτεριότητες του Νομού θα πρέπει να είναι η ίδρυση μονάδων υψηλής ποιότητας, ιδίως 4 και 5 αστέρων, για την παροχή υπηρεσιών διανυκτέρευσης υψηλής ποιότητας. Θα πρέπει επίσης να σημειώσουμε την διαχρονική μείωση του μέσου μεγέθους των ξενοδοχειακών μονάδων – με εξαίρεση τα ξενοδοχειακά καταλύματα 1 αστέρων.

Επίσης, με εξαίρεση τις ξενοδοχειακές μονάδες 5 αστέρων του νομού Ιωαννίνων, 4 αστέρων των νομών Άρτας και Θεσπρωτίας και 3 αστέρων του νομού Πρέβεζας, η μέση δυναμικότητα των ξενοδοχείων είναι μικρότερη από 40 κλίνες. Διατηρείται ο χαρακτήρας των μικρών, «ζεστών», φιλικών και οικογενειακών ίσως ξενοδοχείων. Ταυτόχρονα, είναι αμφίβολο όμως κατά πόσο μεμονωμένα τα ξενοδοχεία της περιοχής μπορούν να εξυπηρετήσουν μεγάλες οργανωμένες ομάδες.

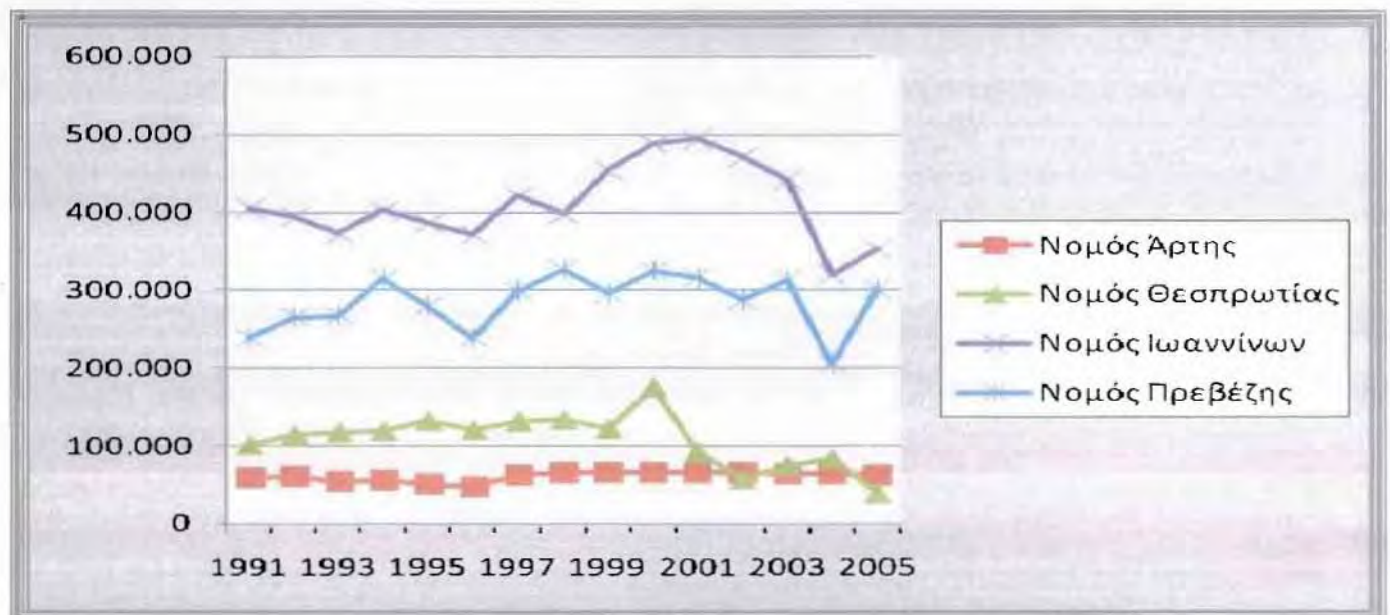
Η εξυπηρέτηση επομένως μεγάλων γκρουπ φαίνεται να είναι δυσχερής. Θα πρέπει συνεπώς να εστιάσουμε στην ίδρυση ξενοδοχείων μεγαλύτερης δυναμικότητας είτε να ενδυναμωθεί η δικτύωση και η συνεργασία μεταξύ των ήδη υπαρχόντων καταλυμάτων/

Σχετικά τέλος με τη συγκέντρωση μονάδων και κλινών παρατηρούμε ότι για το Νομό Θεσπρωτίας είναι συγκεντρωμένες σε τέσσερις περιοχές (που αποτελούν άλλωστε και τους παραδοσιακούς τουριστικούς προορισμούς): στην πόλη της Ηγουμενίτσας, στην περιοχή των Συβότων, της Πλαταριάς και της Πέρδικας.

6.3.4 Τουριστική κίνηση

Η τουριστική κίνηση, μετρούμενη στη βάση των διανυκτερεύσεων, αποτυπώνεται στον Πίνακα του Παραρτήματος. Ο αριθμός των διανυκτερεύσεων στον Νομό Θεσπρωτίας κατά την εξεταζόμενη περίοδο κυμαίνεται στις 107.098, σημειώνοντας διάφορες αυξομειώσεις. Όπως συνέβη και με την τουριστική υποδομή ο Νομός εμφανίζει την πιο μειωμένη τουριστική κίνηση σε απόλυτα μεγέθη, μετά την Άρτα. Επίσης, το 2005 καταλαμβάνει τη χειρότερη θέση μεταξύ των νομών.

Διάγραμμα 6.7: Τουριστική Κίνηση στην Περιφέρεια Ηπείρου για την περίοδο 1991-2005 (διανυκτερεύσεις)

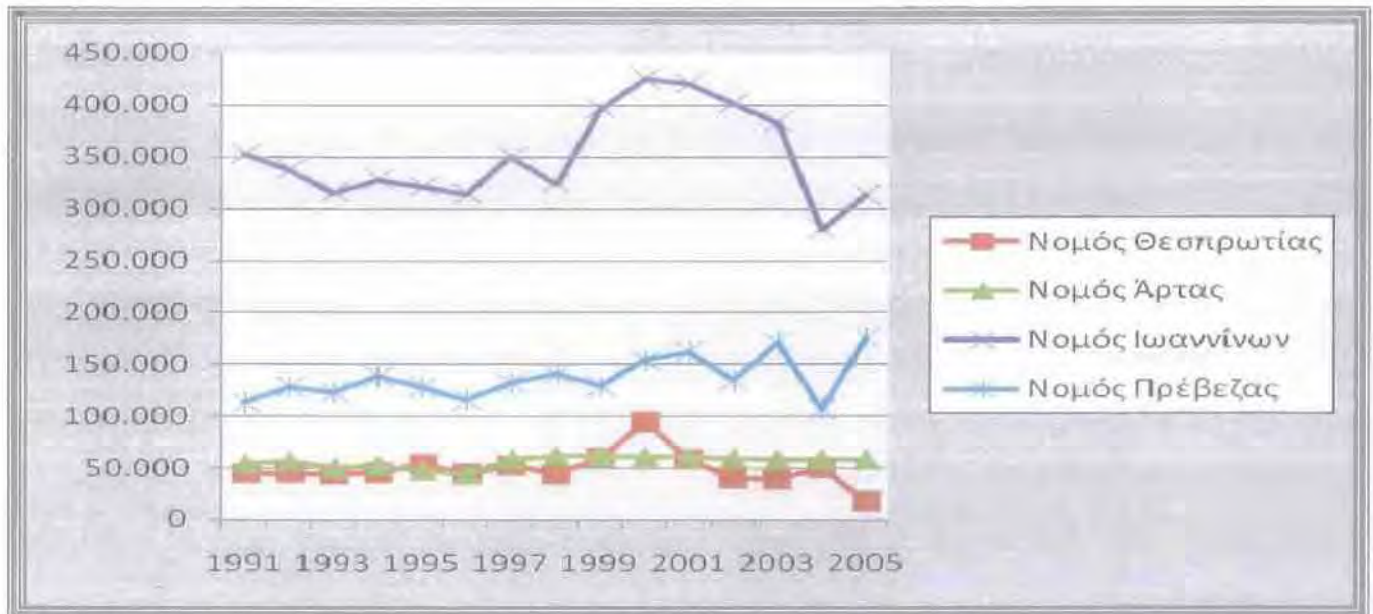

Πηγή: Allmedia, Ιδία Επεξεργασία

Πιο αναλυτικά, στον Πίνακα 51 του Παραρτήματος παρουσιάζονται οι διανυκτερεύσεις των ημεδαπών τουριστών σε ξενοδοχειακά καταλύματα για μια μακρά χρονική περίοδο από το 1991

έως το 2005. Η σύγκριση που γίνεται αφορά το Νομό Θεσπρωτίας σε σχέση με τους υπόλοιπους νομούς της Περιφέρειας Ηπείρου, την Περιφέρεια στο σύνολό της και την Ελληνική επικράτεια. Επίσης παρουσιάζονται οι ποσοστιαίες αναλογίες του Νομού Θεσπρωτίας σε σχέση με την Περιφέρεια Ηπείρου και το σύνολο της χώρας.

Διάγραμμα 6.8: Διανυκτερεύσεις ημεδαπών τουριστών σε ξενοδοχειακά καταλύματα (1991-2005)

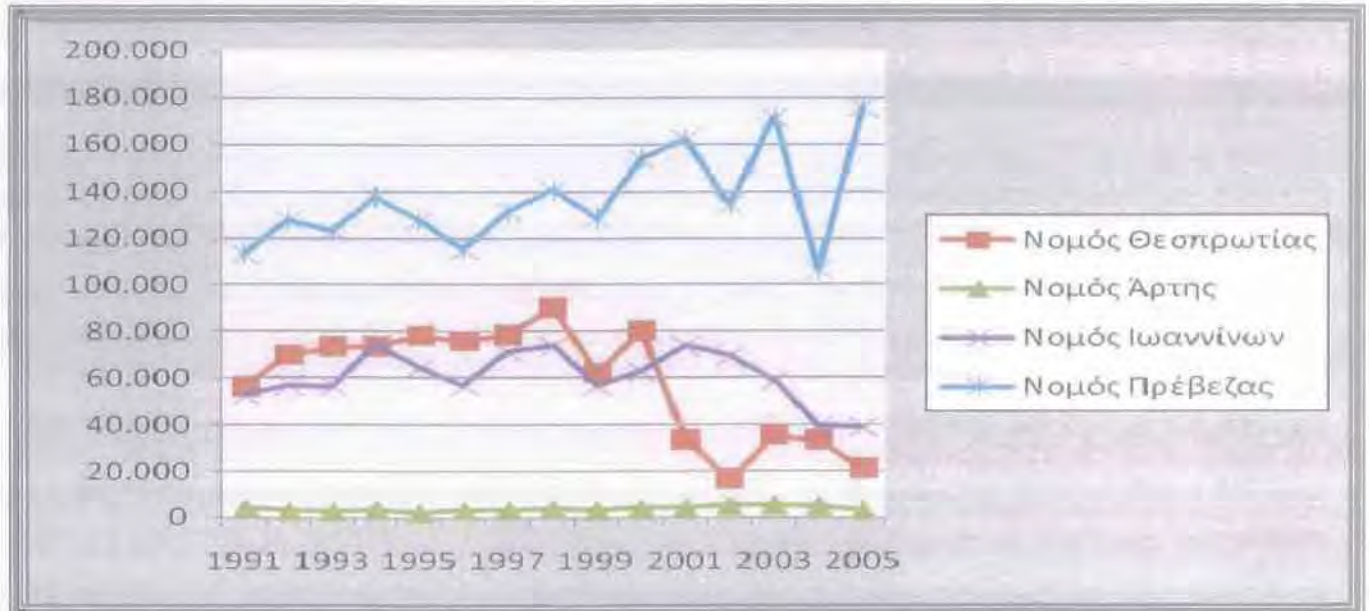
Πηγή: Allmedia, Ιδία Επεξεργασία

Από τον πίνακα προκύπτει ότι καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου 1991 – 2005 το αριθμός των διανυκτερεύσεων των ημεδαπών παραμένει σχετικά σταθερός, τόσο στην σύγκριση της Περιφέρειας Ηπείρου με το σύνολο της χώρας, όσο και στις συγκρίσεις του Νομού Θεσπρωτίας σε σχέση με την Περιφέρεια και την ελληνική επικράτεια. Ειδικότερα πάντως, το ποσοστό του Νομού Θεσπρωτίας είναι χαμηλό σε σχέση με την Περιφέρεια Ηπείρου. Από το 1991 έως το 2005, το ποσοστό αυτό κυμάνθηκε από το 3% έως το 10%, ενώ το 2005 εμφάνισε τη μικρότερη τιμή του. Επίσης, το ποσοστό των διανυκτερεύσεων στον Νομό Θεσπρωτίας σε σχέση με την Ελληνική επικράτεια είναι ιδιαίτερα χαμηλό (κάτω της μονάδας) αλλά λαμβάνοντας υπόψη και το ποσοστό της Περιφέρειας Ηπείρου σε σχέση με την Ελλάδα, που κυμαίνεται από 3,6% έως 4,8%, τότε μπορούμε να υποστηρίξουμε ότι το ποσοστό είναι απλώς χαμηλό προς ικανοποιητικό.

Κατά την εξεταζόμενη περίοδο ο Νομός Θεσπρωτίας έχει παρουσιάσει μείωση των ημεδαπών τουριστών μαζί με το Νομό Ιωαννίνων, ενώ αξιοσημείωτο είναι ότι οι Νομοί Άρτης και Πρέβεζας παρουσιάζουν μια αύξηση των διανυκτερεύσεων.

Στον Πίνακα 52 του Παραρτήματος παρουσιάζονται οι διανυκτερεύσεις των αλλοδαπών τουριστών, στο Νομό Θεσπρωτίας, σε σχέση με τους υπόλοιπους νομούς της Περιφέρειας Ηπείρου, την ίδια την Περιφέρεια και το σύνολο της χώρας.

Διάγραμμα 6.9: Διανυκτερεύσεις αλλοδαπών τουριστών σε ξενοδοχειακά καταλύματα (1991-2005)

Πηγή: Allmedia, Ιδία Επεξεργασία

Το ποσοστό των διανυκτερεύσεων των αλλοδαπών τουριστών στην Περιφέρεια Ηπείρου σε σχέση με την ελληνική επικράτεια, είναι πάρα πολύ χαμηλό και παραμένει σταθερό (0,46% έως 0,82%), καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου 1991-2005. Επίσης είναι πολύ μικρό σε σχέση με το ποσοστό των διανυκτερεύσεων των ημεδαπών τουριστών (περίπου – 4%). Το γεγονός αυτό σε συνάρτηση με την πολύ μεγάλη αύξηση των διανυκτερεύσεων των αλλοδαπών τουριστών στο σύνολο της χώρας, οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η Περιφέρεια Ηπείρου αποτελεί τουριστικό προορισμό κατά βάση για τους Έλληνες. Δεν αποτελεί δηλαδή πόλο έλξης για ξένους τουρίστες ή επισκέπτες.

Από αυτό το χαμηλό ποσοστό των διανυκτερεύσεων σε επίπεδο περιφέρειας, ο Νομός Θεσπρωτίας συγκεντρώνει το 11% των διανυκτερεύσεων και ο νομός Ιωαννίνων κατέχει περίπου το 20-25%. Αντίθετα, ο Νομός Πρεβέζης κατέχει την απόλυτη κυριαρχία στις διανυκτερεύσεις των αλλοδαπών τουριστών με ποσοστό 66% για το 2005.

Βλέπουμε λοιπόν ότι οι αλλοδαποί τουρίστες επιλέγουν ως προορισμό κυρίως τις παραλιακές περιοχές της Ηπείρου. Έτσι, ο Νομός Θεσπρωτίας δεν συμπεριλαμβάνεται στην προαναφερθείσα

τάση της Περιφέρειας, καθώς εμφανίζει συν τοις άλλοις καλύτερη εικόνα όσον αφορά τις διανυκτερεύσεις των αλλοδαπών τουριστών, απ'ότι των ημεδαπών.

Οι Πίνακες 6.9 και 6.10 παρουσιάζουν τους ρυθμούς μεταβολής του αριθμού των διανυκτερεύσεων των ημεδαπών και αλλοδαπών τουριστών για την περίοδο 2001-2005, τόσο στο Νομό Θεσπρωτίας όσο και σε σχέση με τους υπόλοιπους νομούς της Ηπείρου και της Περιφέρειας. Από τον Πίνακα αυτόν προκύπτει ότι κατά την περίοδο 2001-'04, ο ρυθμός μεταβολής των διανυκτερεύσεων των ημεδαπών τουριστών στο Νομό Θεσπρωτίας είναι αρνητικός, πλην της περιόδου 2003/'04, όπου το ποσοστό αύξησης είναι αρκετά μεγάλο 27,72%.

Κατά το τελευταίο έτος αναφοράς έχει παρουσιασθεί μια δραματική μείωση των διανυκτερεύσεων των ημεδαπών τουριστών κατά -64,99 %. Ο ρυθμός μεταβολής των διανυκτερεύσεων αλλοδαπών τουριστών στο Νομό παρουσιάζει λίγο διαφορετική πορεία με τους ημεδαπούς. Η μείωση εξακολουθεί να υπάρχει, ωστόσο το μεγαλύτερο ποσοστό αύξησης παρατηρείται την περίοδο 2002 - '03 με αύξηση κατά 114,70%. Όσον αφορά τους υπόλοιπους νομούς και την Περιφέρεια στο σύνολο της, ο ρυθμός μεταβολής το τελευταίο έτος (2004-'05) είναι θετικός σε ποσοστό 14,18%, στην περίπτωση των διανυκτερεύσεων των ημεδαπών τουριστών, με μεγαλύτερη την αύξηση στο νομό Πρεβέζης (65,23%) όπως επίσης και στις διανυκτερεύσεις των αλλοδαπών τουριστών κατά την ίδια περίοδο σε ποσοστό 6,69% στο σύνολο της Περιφέρειας με μεγαλύτερο ποσοστό ξανά στο νομό Πρεβέζης (26,86%).

Στα Διαγράμματα 6.10 και 6.11 παρουσιάζονται οι ρυθμοί μεταβολής των διανυκτερεύσεων.

Πίνακας 6.9: Ρυθμός μεταβολής των διανυκτερεύσεων ημεδαπών τουριστών σε ξενοδοχειακά καταλύματα στην Περιφέρεια Ηπείρου (2001-2005)

Γεωγραφική Ενότητα	Έτη					Μεταβολή			
	2001	2002	2003	2004	2005	01/'02	02/'03	03/'04	04/'05
Ηπειρος	701.337	636.263	651.168	495.148	565.340	-9,28	2,34	-23,96	14,18
Νομός Άρτας	60.633	59.914	58.061	58.836	58.638	-1,19	-3,09	1,33	-0,34
Νομός Θεσπρωτίας	58.057	40.377	38.889	49.669	17.389	-30,45	-3,69	27,72	-64,99
Νομός Ιωαννίνων	420.501	401.468	382.976	280.190	313.418	-4,53	-4,61	-26,84	11,86
Νομός Πρέβεζας	162.146	134.504	171.242	106.453	175.895	-17,05	27,31	-37,83	65,23

Πηγή: Allmedia, Ιδία Επεξεργασία

Πίνακας 6.10: Ρυθμός μεταβολής των διανυκτερεύσεων αλλοδαπών τουριστών σε ξενοδοχειακά καταλύματα στην Περιφέρεια Ηπείρου (2001-2005)

Γεωγραφική Ενότητα	Έτη					Μεταβολή			
	2001	2002	2003	2004	2005	01/'02	02/'03	03/'04	04/'05
Ήπειρος	265.783	244.598	242.648	176.750	188.583	-7,97	-0,80	-27,16	6,69
Νομός Άρτας	4.496	5.354	5.544	5.217	3.425	19,08	3,55	-5,90	-34,35
Νομός Θεσπρωτίας	33.455	16.502	35.430	33.351	20.974	-50,67	114,70	-5,87	-37,11
Νομός Ιωαννίνων	73.842	69.381	58.806	39.538	39.043	-6,04	-15,24	-32,77	-1,25
Νομός Πρέβεζας	153.990	153.361	142.868	98.644	125.141	-0,41	-6,84	-30,95	26,86

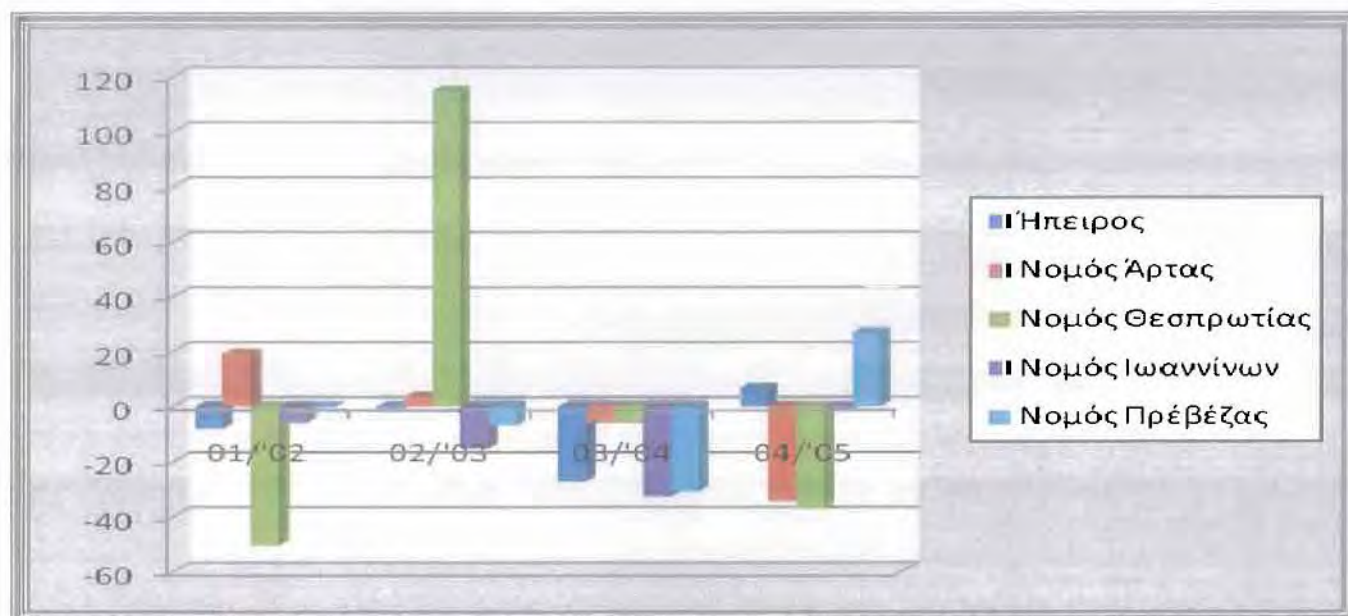
Πηγή: Allmedia, Ιδία Επεξεργασία

Διάγραμμα 6.10: Ετήσια μεταβολή (%) διανυκτερεύσεων ημεδαπών τουριστών σε ξενοδοχειακά καταλύματα στην Περιφέρεια Ηπείρου

Πηγή: Allmedia, Ιδία Επεξεργασία

Διάγραμμα 6.11: Ετήσια μεταβολή (%) διανυκτερεύσεων αλλοδαπών τουριστών σε ξενοδοχειακά καταλύματα στην Περιφέρεια Ηπείρου

Πηγή: Allmedia, Ιδία Επεξεργασία

6.4 Αξιολόγηση - Συμπεράσματα

Από την παραπάνω ανάλυση προκύπτει ότι ο τριτογενής τομέας διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην οικονομική ζωή του Νομού Θεσπρωτίας, τόσο από πλευράς συμμετοχής του στο προϊόν του Νομού όσο και από πλευράς απασχόλησης, ακολουθώντας ανοδική πορεία από το 1971 και μετά.

Από τους κλάδους του Τριτογενούς τομέα, αυτοί που φαίνονται να παρουσιάζουν προοπτικές ανάπτυξης είναι ο τουρισμός, το εμπόριο, η δημόσια διοίκηση και η υγεία / εκπαίδευση.

Στον παρακάτω Πίνακα 6.11 παρουσιάζονται τα πλεονεκτήματα, τα μειονεκτήματα, οι ευκαιρίες και οι απειλές για τον τριτογενή τομέα του Νομού Θεσπρωτίας.

Πίνακας 6.11: *Swot Analysis Νομού Θεσπρωτίας (τριτογενής τομέας τομέας)*

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ	ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Θετικοί ρυθμοί μεταβολής του τριτογενούς τομέα όσον αφορά τη συμμετοχή του στο συνολικό προϊόν του Νομού και την απασχόληση ❖ Υφιστάμενος ικανοποιητικός τριτογενής τομέας με τάσεις ανάπτυξης ❖ Η συνεχής μεγέθυνση του Διακρατικού εμπορίου με τις Βαλκανικές χώρες ❖ Υπαρξη βασικών προϋποθέσεων για την ανάδειξη της πόλης της Ηγουμενίτσας σε κέντρο εκπαίδευσης, υγείας και υπηρεσιών με διαπεριφερειακή και υπερεθνική εμβέλεια (σε σχέση με την Αλβανία και την Δυτική Βαλκανική) ❖ Υπαρξη σημαντικών φυσικών πόρων και φυσικού περιβάλλοντος ❖ Υπαρξη σημαντικών πολιτιστικών πόρων ❖ Έκταση και ποιότητα ακτών ❖ Γεωγραφική θέση και προσπελασιμότητα ❖ Η ανάπτυξη του τομέα των Υπηρεσιών με εστίαση στις νέες τεχνολογίες και την πληροφορική ❖ Η ανάπτυξη του χονδρικού εμπορίου ❖ Μεγάλος αριθμός περιοχών φυσικού πλούτου, άγριας ζωής, βιοποικιλότητας και τοπίων φυσικού κάλλους ❖ Σημαντικά, σε έκταση και βαθμό διατήρησης, έργα υποδομής παλαιότερων εποχών ❖ Μεγάλος πλούτος αρχαιοτήτων και μνημείων του νεώτερου, πιο πρόσφατου, πολιτιστικού παρελθόντος (Μοναστήρια, εξωκλήσια) ❖ Πλούσιες παραδόσεις και έθιμα ❖ Οργανώσεις αποδήμων με σημαντική δραστηριότητα ❖ Παραδοσιακή εξειδίκευση σε συγκεκριμένα επαγγέλματα ❖ Παραδοσιακή εξειδίκευση σε συγκεκριμένα αγροτικά προϊόντα ❖ Παρουσία ήπιων μορφών τουριστικής ανάπτυξης στον ορεινό χώρο του Νομού 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Μικρό μέγεθος των επιχειρήσεων του τομέα ❖ Χαμηλό επενδυτικό προφίλ των επιχειρήσεων του τομέα, ιδιαίτερα σε σχέση με την Περιφέρεια ❖ Μικρό ποσοστό νέων επιχειρήσεων του τομέα σε σχέση με τη χώρα ❖ Χαμηλός βαθμός σύνδεσης με τον μεταποιητικό κλάδο του Νομού ❖ Έντονος δυϊσμός μεταξύ του μεγάλου αστικού κέντρου του Νομού και των υπόλοιπων ορεινών κυρίως περιοχών σε ότι αφορά την ανάπτυξη των υπηρεσιών ❖ Η έλλειψη συνεργασιών με τα ερευνητικά κέντρα και τα ανώτατα ιδρύματα του Νομού ❖ Έλλειψη μηχανισμού υποστήριξης των επιχειρηματικών και επενδυτικών δραστηριοτήτων ❖ Ανεπαρκείς τουριστικές υποδομές ❖ Χαμηλός βαθμός τουριστικών επενδύσεων ❖ Χαμηλός βαθμός σύνδεσης με τοπική οικονομία ❖ Ελλειμματική τουριστική προβολή ❖ Η έλλειψη συνεργασιών με ερευνητικά κέντρα και ανώτατα Πανεπιστημιακά Ιδρύματα ❖ Η έλλειψη μηχανισμού υποστήριξης των επιχειρηματικών και επενδυτικών δραστηριοτήτων ❖ Χαμηλής κλίμακας τουριστική δραστηριότητα ❖ Μη ισόρροπη τουριστική αξιοποίηση του πολιτιστικού πλούτου, περιορισμός σε λίγες περιοχές ❖ Απειλές από πιέσεις τουριστικής ανάπτυξης και από έργα υποδομής που εκτελούνται στον ευαίσθητο ορεινό χώρο ❖ Ελλείψεις σε τουριστική υποδομή σε συγκεκριμένες τουριστικές περιοχές του ορεινού χώρου ❖ Ελλείψεις στο ενδονομαρχιακό οδικό δίκτυο ❖ Η έλλειψη οργανωμένου σχεδίου για την ανάπτυξη ήπιων μορφών τουρισμού ❖ Η διάρθρωση της αγροτικής οικονομίας του Νομού ❖ Έλλειψη κατάλληλα εκπαιδευμένου ανθρώπινου δυναμικού

ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ	ΚΙΝΔΥΝΟΙ - ΑΠΕΙΛΕΣ
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Η έλλειψη εξειδικευμένου στελεχιακού δυναμικού στις επιχειρήσεις τόσο τις εμπορικές όσο και τις υπηρεσίες ❖ Ισχυρές αλληλεξαρτήσεις του τομέα με τον δευτερογενή και τριτογενή τομέα του Νομού Θεσπρωτία ❖ Οι πολιτικές της ΕΕ οι οποίες περιλαμβάνονται στο Δ' ΚΠΣ για την υποστήριξη της ανάπτυξης υπηρεσιών ❖ Η ολοκλήρωση των μεγάλων οδικών έργων τα οποία θα συμβάλλουν στην άρση της απομόνωσης του Νομού ❖ Ο Νέος αναπτυξιακός Νόμος ❖ Η συνειδητοποίηση για την έμφαση που πρέπει να δοθεί στην ποιότητα ❖ Κ.Π.Σ ❖ Βελτίωση προσπελασιμότητας ❖ Στροφή της ζήτησης σε νέα τουριστικά προϊόντα ❖ Η ανάπτυξη καινοτομικών προϊόντων και υπηρεσιών ❖ Η ανάπτυξη συνεργασιών με το ΤΕΙ Ηπείρου ❖ Το Νέο Ευρωπαϊκό και διεθνές οικονομικό και επενδυτικό περιβάλλον ❖ Στροφή της ζήτησης σε νέα τουριστικά προϊόντα ❖ Δυνατότητες ανάπτυξης εναλλακτικών μορφών τουρισμού λόγω του πλούσιου φυσικού, ανθρωπογενούς και πολιτιστικού περιβάλλοντος της περιοχής ❖ Δημιουργία νέων διατροφικών προτύπων και ευαισθητοποίηση του καταναλωτικού κοινού για ποιοτικά, παραδοσιακά, αγνά προϊόντα ❖ Δυνατότητες ανάπτυξης του τουρισμού με την αξιοποίηση εφαρμογών διαδικτύου ❖ Ευρωπαϊκά Προγράμματα (Interreg, Leader) 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Καθυστέρηση στα έργα υποδομής ❖ Η προσαρμογή στις νέες τεχνολογικές εξελίξεις ❖ Η συνεχής αύξηση των τιμών που μειώνουν την ανταγωνιστικότητα ❖ Υποβάθμιση του περιβάλλοντος ❖ Ανταγωνισμός από άλλες περιοχές ❖ Η συνεχής αύξηση των τιμών που μειώνουν την ανταγωνιστικότητα ❖ Θεσμικά εμπόδια στην τουριστική ανάπτυξη ❖ Διεθνές πολιτικό περιβάλλον ❖ Εξέλιξη εθνικών μακροοικονομικών παραμέτρων ❖ Καθυστερήσεις στα έργα υποδομής ❖ Η προσαρμογή στις νέες τεχνολογικές εξελίξεις ❖ Οι αλλαγές στο χαρακτήρα και τη δυναμική των μέσων προσέλκυσης επενδύσεων και άλλων δυναμικών αγορών στόχων ❖ Η έλλειψη εξειδικευμένου στελεχιακού δυναμικού στις επιχειρήσεις τόσο τις εμπορικές όσο και τις υπηρεσίες ❖ Ελλείψεις στην εφαρμογή μέτρων προστασίας, τόσο θεσμικές όσο και διαχειριστικές ❖ Υποβάθμιση του περιβάλλοντος ❖ Μικρή διάρκεια παραμονής των τουριστών ❖ Καθυστέρηση στα έργα υποδομής ❖ Πληθυσμιακή αποψίλωση δυσπρόσιτων περιοχών και έλλειψη ανθρώπινου δυναμικού για την υποστήριξη δραστηριοτήτων σε αυτές τις περιοχές

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

Η ΥΠΑΡΧΟΥΣΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ, ΤΗΝ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΝΕΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ

7.1 Επιχειρηματική εξέλιξη

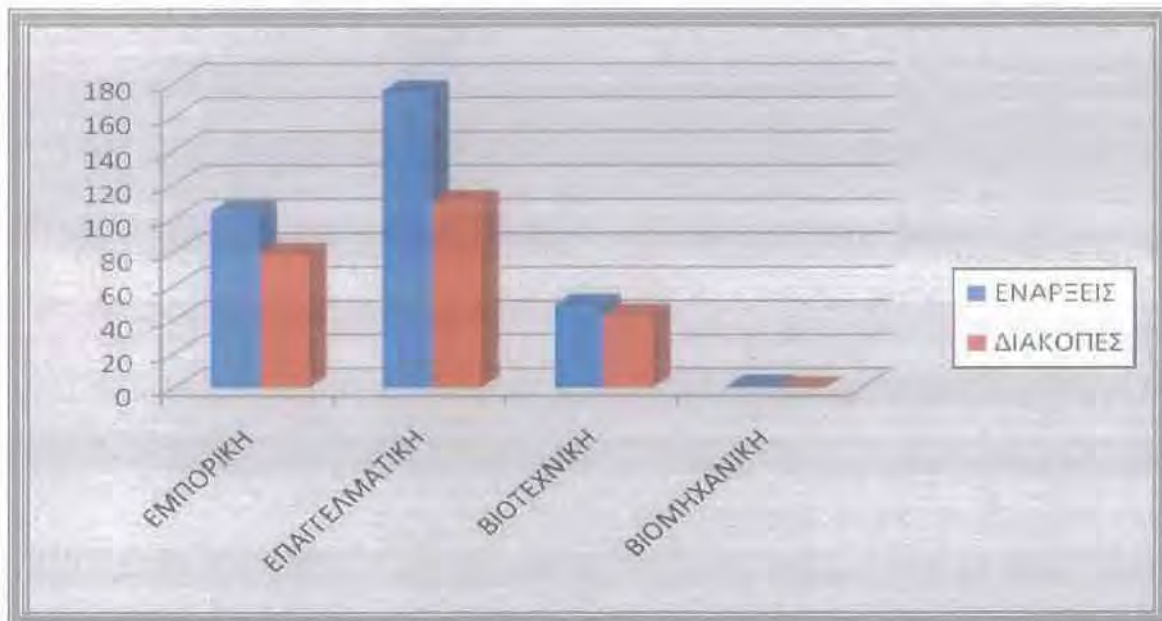
Σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία του Επιμελητηρίου Θεσπρωτίας, από 1-1-2003 έως 31-12-2006 υπήρχαν 1.269 ενάρξεις νέων επιχειρήσεων και 871 διακοπές. Η κατανομή των ενάρξεων και διακοπών ανά οικονομική δραστηριότητα για τα έτη 2005 και 2006 απεικονίζεται στον Πίνακα 53 του Παραρτήματος.

Από τα στοιχεία προκύπτει ότι την διετία υπάρχει μια θετική μεταβολή των επιχειρήσεων (+142) επιχειρήσεις. Η θετική αυτή μεταβολή οφείλεται στη σημαντική αύξηση των επιχειρήσεων του τριτογενή τομέα κατά 133 επιχειρήσεις, ενώ οι επιχειρήσεις του δευτερογενή τομέα αυξάνονται μόλις κατά 9 την εξεταζόμενη χρονική περίοδο. Επιπλέον, η μεγαλύτερη είσοδος νέων επιχειρήσεων πραγματοποιείται στον επαγγελματικό τομέα (55,08%), ενώ υψηλή είναι και η είσοδος νέων επιχειρήσεων στον εμπορικό τομέα (29,56%). Αντίθετα, τα αντίστοιχα ποσοστά για τους άλλους δύο τομείς είναι αρκετά χαμηλότερα και ανέρχονται μόλις στο 15,18% για τον βιοτεχνικό τομέα και 0,1% για τον βιομηχανικό τομέα.

Από την άλλη, ανάλογα είναι και τα ποσοστά που παίρνουν οι εν λόγω τομείς όσον αφορά την έξοδο επιχειρήσεων καθώς στον επαγγελματικό τομέα ανέρχεται στο 49,05%, στον εμπορικό είναι 32,91% και 18,02% αντίστοιχα στο βιοτεχνικό τομέα, ενώ δεν πραγματοποιείται καμία έξοδος είτε στο βιομηχανικό ή στον ξενοδοχειακό τομέα.

Η γραφική απεικόνιση των παραπάνω εξελίξεων απεικονίζεται στο ακόλουθο διάγραμμα:

Διάγραμμα 7.1: Συνολικός Αριθμός Ενάρξεων / Διακοπών στο Νομό Θεσπρωτίας ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας 2006

Πηγή: Επιμελητήριο Θεσπρωτίας, Ιδία Επεξεργασία

Στους Πίνακες 54 και 55 του Παραρτήματος γίνεται μία προσπάθεια να αξιολογηθούν επιμέρους τα διαθέσιμα δεδομένα επιχειρηματικότητας του Επιμελητηρίου Θεσπρωτίας, μέσα από τη σχέση Εγγραφές / Διαγραφές και τη Μεταβολή 4ετίας (εγγραφές – διαγραφές) για κάθε τμήμα επιχειρήσεων.

Θα πρέπει να επισημανθεί ότι οι επιχειρήσεις του τριτογενή τομέα εμφανίζουν πολύ ικανοποιητική σχέση εγγραφών / διαγραφές, ενώ τη μεγαλύτερη απόδοση την εμφανίζει το Εμπορικό Τμήμα (12,85), ενώ εξίσου υψηλή είναι και η απόδοση του Επαγγελματικού Τμήματος (10,67). Οι παραπάνω υψηλές αποδόσεις καταδεικνύουν τις τεράστιες δυνατότητες ανάπτυξης του Νομού οι οποίες έχουν αρχίσει να διαφαίνονται στον τριτογενή τομέα.

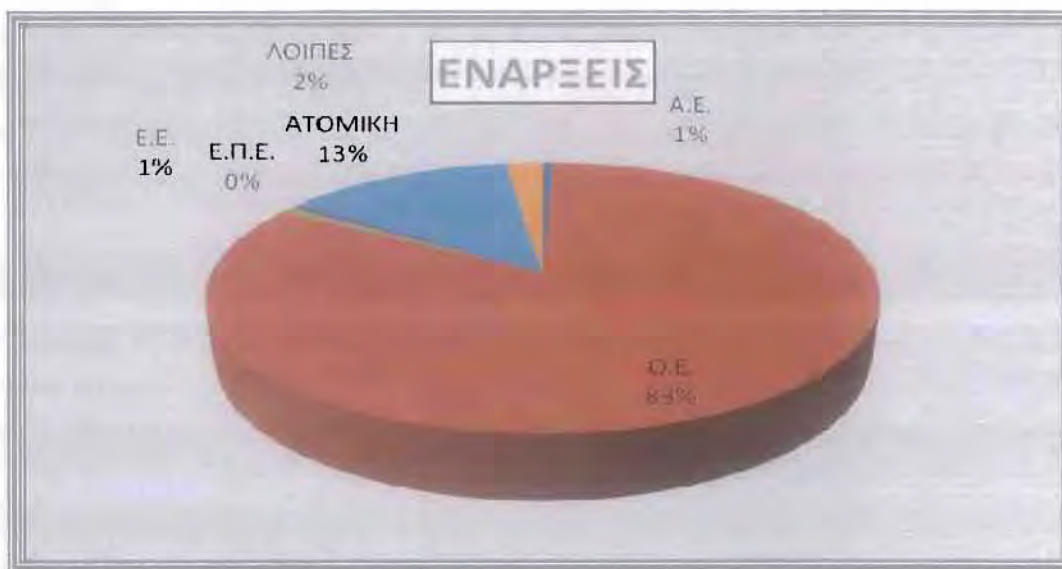
Αντίθετα, η λιγότερο ικανοποιητική σχέση εγγραφών / διαγραφών εντοπίζεται στο Βιοτεχνικό Τμήμα. Ο βιοτεχνικός ιστός του Νομού δείχνει, σε σύγκριση πάντοτε με τα υπόλοιπα επιχειρηματικά τμήματα, να μην αναπτύσσεται ικανοποιητικά, δεδομένου ότι για τις άλλες δυο κατηγορίες ο αντίστοιχος δείκτης παίρνει πολύ υψηλότερες τιμές.

Επιπλέον, ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει και η εξέταση της αντίστοιχης νομικής μορφής των εταιρειών που είτε ιδρύονται είτε διαγράφονται στο Νομό Θεσπρωτίας. Σύμφωνα λοιπόν με τα στοιχεία του Επιμελητηρίου, οι ατομικές επιχειρήσεις γνώρισαν τη μεγαλύτερη θετική μεταβολή (+1.663) παρά την εξίσου σημαντική μείωση που σημείωσαν. Παράλληλα, οι υπόλοιπες επιχειρήσεις που ιδρύονται κυμαίνονται σε σαφώς μικρότερα μεγέθη και οδηγούν σε μια

πραγματική «γέννηση» ανώνυμης και ετερόρρυθμης εταιρείας, σε 44 πραγματικές «γεννήσεις» ομόρρυθμων εταιρειών και σε 2 πραγματικές «γεννήσεις» εταιρειών περιορισμένης ευθύνης. Αναλυτικότερα, τα παραπάνω στοιχεία απεικονίζονται στον πίνακα που ακολουθεί:

Στο πλαίσιο αυτό ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει και η ποσοστιαία κατανομή ενάρξεων και διαγραφών ανά νομική μορφή, όπως αυτή απεικονίζεται στα διαγράμματα που ακολουθούν.

Διάγραμμα 7.2: Ποσοστιαία Κατανομή Ενάρξεων ανά νομική μορφή στο Νομό Θεσπρωτίας την τετραετία 2003-2006

Πηγή: Επιμελητήριο Θεσπρωτίας, Ιδία επεξεργασία

Διάγραμμα 7.3: Ποσοστιαία Κατανομή Διακοπών ανά νομική μορφή στο Νομό Θεσπρωτίας την τετραετία 2003-2006

Πηγή: Επιμελητήριο Θεσπρωτίας, Ιδία επεξεργασία

Παράλληλα, η αντίστοιχη εξέλιξη ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας αποτυπώνεται στους Πίνακες 56 και 57 του Παραρτήματος. Σύμφωνα με τα στοιχεία των πινάκων αυτών προκύπτουν τα εξής συμπεράσματα:

- ✓ Ο βιοτεχνικός τομέας έχει οκτώ πραγματικές «γεννήσεις» ομόρρυθμων εταιρειών και πέντε πραγματικές «γεννήσεις» λοιπών εταιρειών. Επιπλέον, υπάρχουν 118 πραγματικές «γεννήσεις» ατομικών εταιρειών.
- ✓ Ο βιομηχανικός τομέας έχει μια πραγματική «γέννηση» ανώνυμης εταιρίας.
- ✓ Ο εμπορικός τομέας δεν έχει καμία «γέννηση» ανώνυμης και ετερόρρυθμης εταιρείας, ενώ έχει 12 πραγματικές «γεννήσεις» ομόρρυθμων και 8 πραγματικές «γεννήσεις» ατομικών εταιρειών,
- ✓ Ο ξενοδοχειακός τομέας ενισχύεται τέσσερις ανώνυμες εταιρίες.

Στον παρακάτω Πίνακα 7.1 βλέπουμε τη σχέση εγγραφών/διαγραφών ανά κατηγορία οικονομικής δραστηριότητας στους νομούς της Περιφέρειας Ηπείρου. Βλέπουμε πως στο Νομό Θεσπρωτίας ο λόγος εγγραφών/διαγραφών παίρνει τη μέγιστη τιμή της στη βιομηχανική δραστηριότητα, ενώ ακολουθούν η επαγγελματική, η εμπορική και τέλος η βιοτεχνική. Ανάλογη εικόνα εμφανίζει ο νομός Ιωαννίνων. Στην 4ετία ο νομός Ιωαννίνων εμφανίζει τη μεγαλύτερη μεταβολή για κάθε δραστηριότητα, ενώ ακολουθεί ο νομός Άρτας και μετά ο Νομός Θεσπρωτίας.

Πίνακας 7.1: Σχέση εγγραφών/διαγραφών ανά κατηγορία οικονομικής δραστηριότητας στους νομούς της Περιφέρειας Ηπείρου

Γεωγραφική ενότητα	Συνολικές εγγραφές 4ετίας / Συνολικές διαγραφές τετραετίας			
	Εμπορική	Επαγγελματική	Βιοτεχνική	Βιομηχανική
Νομός Άρτας	1,45	2,33	1,57	-
Νομός Θεσπρωτίας	1,37	1,64	1,17	3
Νομός Ιωαννίνων	1,88	1,67	1,18	2,66
Νομός Πρέβεζας	0,75	1,02	1,17	1,11
Γεωγραφική ενότητα	Μεταβολή 4ετίας			
	Εμπορική	Επαγγελματική	Βιοτεχνική	Βιομηχανική
Νομός Άρτας	85	357	63	
Νομός Θεσπρωτίας	102	267	21	3
Νομός Ιωαννίνων	414	765	129	15

Πηγή: ΚΕΤΑ Ηπείρου

Στον Πίνακα 7.2 που ακολουθεί βλέπουμε τις ενάρξεις και τις διακοπές των επιχειρήσεων της Περιφέρειας Ηπείρου και των νομών της κατά νομική μορφή. Σε όλους τους Νομούς την πλειοψηφία τόσο των ενάρξεων όσο και των διακοών έχουνε οι ατομικές επιχειρήσεις, ακολουθούνε οι ομόρρυθμες εταιρείες και στη συνέχεια οι υπόλοιπες. Στο Νομό Θεσπρωτίας έχουμε μεγαλύτερη αναλογικά ίδρυση νέων επιχειρήσεων ΑΕ σε σχέση με αυτές που έχουνε σταματήσει τη λειτουργία τους ενώ για τις ΕΠΕ δεν έχουμε καμιά θνησιμότητα επιχείρησης παρά δημιουργία την τριετία 8 νέων. Για τις ΕΕ τέλος όσες έχουνε ξεκινήσει τη λειτουργία τους είναι σχεδόν ίσες με αυτές που την έχουνε διακόψει (7 προς 9 αντίστοιχα).

Πίνακας 7.2: Ενάρξεις και διακοπές επιχειρήσεων κατά νομική μορφή στην Περιφέρεια Ηπείρου και τους νομούς αυτής την τετραετία 2003 - 2006

Γεωγραφική ενότητα	Δραστηριότητα	ΑΕ	ΟΕ	ΕΕ	ΕΠΕ	ΑΤΟΜΙΚΗ
Νομός Άρτας	Ενάρξεις	19	152	22	9	868
	Διακοπές	3	119	6	1	436
Νομός Θεσπρωτίας	Ενάρξεις	8	166	7	8	1048
	Διακοπές	3	114	9	0	745
Νομός Ιωαννίνων	Ενάρξεις	127	740	94	49	2468
	Διακοπές	28	497	35	15	1750
Νομός Πρέβεζας	Ενάρξεις	14	141	15	15	553
	Διακοπές	3	70	2	1	735

Πηγή: ΚΕΤΑ Ηπείρου

Στη συνέχεια θα δούμε τα ποσοστά έγκρισης των ετήσεων του αναπτυξιακού νόμου 3299/2004. Η μεταποίηση υπερτερεί σε αριθμό επενδυτικών σχεδίων που έχουνε υπαχθεί με το νομό Ιωαννίνων να κατέχει την πρώτη θέση και με διαφορά στις σχετικές υπαγωγές (κάτι που συμβαίνει αντίστοιχα και με τον τουρισμό), στις υπηρεσίες υπάρχει μόνον μια υπαγωγή, ενώ στην Πρέβεζα κυριαρχεί αντί της μεταποίησης ο τουρισμός. Ο Νομός Θεσπρωτίας κατέχει μεγαλύτερο ποσοστό έγκρισης από τους υπόλοιπους νομούς στον πρωτογενή τομέα, μικρότερο στον δευτερογενή (μετά την Πρέβεζα που έχει μικρότερο ποσοστό) και επίσης αρκετά μεγαλύτερο στον τριτογενή. Τα ποσοστά αυτά φαίνονται στον Πίνακα 7.3 που ακολουθεί:

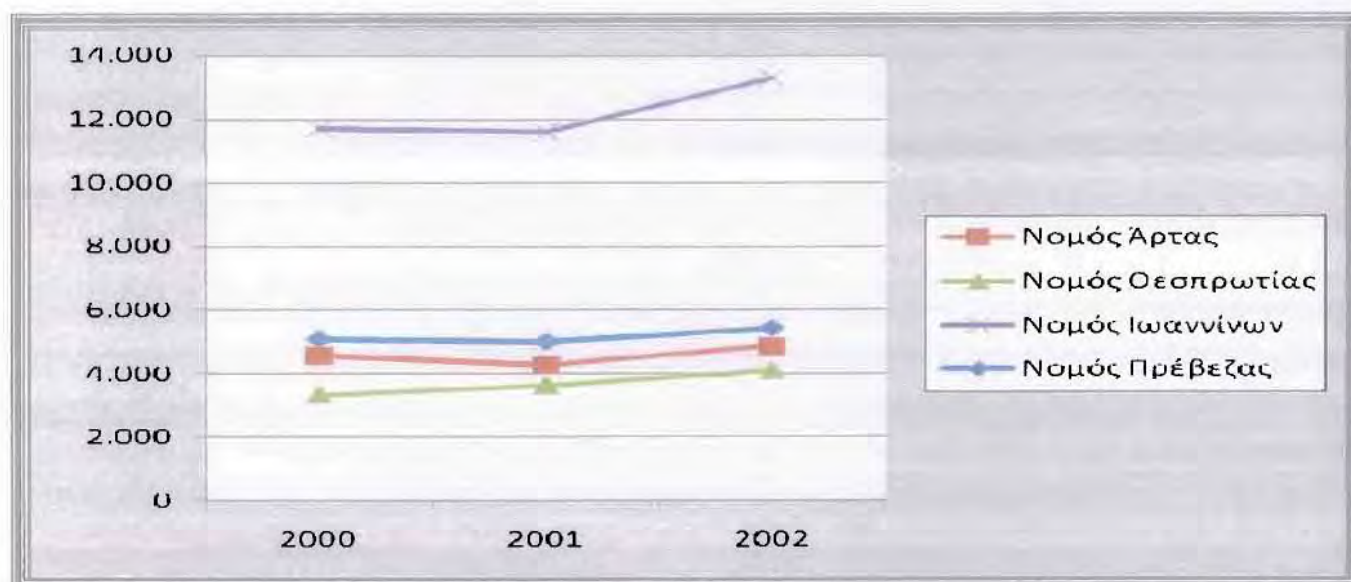
Πίνακας 7.3: Ποσοστά εγκρίσεων του αναπτυξιακού νόμου 3299/2004 των υπαγωγών των νομών της Περιφέρειας Ηπείρου

Γεωγραφική ενότητα	Πρωτογενής τομέας %	Δευτερογενής τομέας %	Τριτογενής τομέας %
Νομός Άρτας	53,33	48,28	33,33
Νομός Θεσπρωτίας	66,67	43,48	57,14
Νομός Ιωαννίνων	48,15	46,9	41,03
Νομός Πρέβεζας	46,15	42,86	25

Πηγή: ΚΕΤΑ Ηπείρου

Στον Πίνακα 58 του Παραρτήματος και στο διάγραμμα που ακολουθεί βλέπουμε την πορεία του αριθμού των επιχειρήσεων των νομών της Περιφέρειας Ηπείρου τις χρονιές 2000, 2001, 2002 καθώς και τον κύκλο εργασιών των επιχειρήσεων ανά νομό της Περιφέρειας Ηπείρου για την τριετία 2000-2002 (εκατ. €)

Διάγραμμα 7.4: Πορεία του αριθμού των επιχειρήσεων των νομών της Περιφέρειας Ηπείρου τις χρονιές 2000, 2001, 2002

Πηγή: ΕΣΥΕ, Ιδία επεξεργασία

Επίσης στον Πίνακα 59 του Παραρτήματος βλέπουμε τον κύκλο εργασιών των επιχειρήσεων ανά νομό της Περιφέρειας Ηπείρου για την τριετία 2000-2002 (εκατ. €).

Σύμφωνα με τα στοιχεία που παρατέθηκαν από το Μητρώο Επιχειρήσεων της Ε.Σ.Υ.Ε. για τα έτη 2000 έως 2002 προκύπτουν τα εξής συμπεράσματα:

- ✓ η Περιφέρεια Ηπείρου στο σύνολο της γνωρίζει αύξηση του αριθμού των επιχειρήσεων της κατά 11,81% την εξεταζόμενη χρονική περίοδο, ενώ ο τζίρος των επιχειρήσεων της αυξάνεται κατά 30,53%
- ✓ η Ήπειρος κατατάσσεται στην 11^η θέση ανάμεσα στις 13 Περιφέρειες τόσο όσον αφορά τον αριθμό των καταστημάτων που δραστηριοποιούνται στην περιοχή, μπροστά από τη Δυτική Μακεδονία (12^η) και το Βόρειο Αιγαίο (13^η), όσο και τη συμμετοχή της στο συνολικό τζίρο της χώρας
- ✓ τα Ιωάννινα συγκεντρώνουν τόσο την πλειοψηφία των επιχειρήσεων, όσο και το μεγαλύτερο τζίρο
- ✓ όλοι οι Νομοί της Περιφέρειας σημείωσαν αύξηση στον τζίρο τους, με το Νομό Θεσπρωτίας να σημειώνει τη μεγαλύτερη αύξηση (22,33%) και το νομό Άρτας να σημειώνει τη μικρότερη αύξηση (6,02%)
- ✓ ο Νομός Θεσπρωτίας εμφανίζει το μικρότερο αριθμό επιχειρήσεων, οι οποίες ωστόσο αυξάνονται διαχρονικά.

7.2 Επενδύσεις στην Περιφέρεια Ηπείρου και το Νομό Θεσπρωτίας

Έντονο είναι το επενδυτικό ενδιαφέρον για την ευρύτερη Περιφέρεια της Ηπείρου. Οι επενδύσεις παρουσιάζουν μία σαφή άνοδο μέσα στο 2006 και αυτό οφείλεται κατά κύριο λόγο στον Αναπτυξιακό Νόμο 3294/04, ο οποίος έδωσε νέα ώθηση στις επενδύσεις της Περιφέρειας της Ηπείρου. Με βάση τα στοιχεία της διαχειριστικής Αρχής της Περιφέρειας Ηπείρου, το 2006 υποβλήθηκαν 156 επενδυτικά σχέδια ύψους €242.830.867 εκατ.. Εγκρίθηκε η χρηματοδότηση 142 επενδυτικών σχεδίων συνολικού προϋπολογισμού €142.392.178, με το ύψος της εγκριθείσας επιχορήγησης να φθάνει τα €53.537.833. Αντίστοιχα, το 2005 υποβλήθηκαν 98 επενδυτικά σχέδια συνολικού ύψους €100,586 εκατ.. Από αυτά εγκρίθηκαν 83 νέες επενδύσεις συνολικού προϋπολογισμού 62.923.127 ευρώ με εγκριθείσα επιχορήγηση €32.723.610. Το 2004 υποβλήθηκαν 54 επενδυτικά σχέδια με προϋπολογισμό €50.172.045. Από αυτά εγκρίθηκαν 17 επενδύσεις συνολικού προϋπολογισμού €14.776.566 και το ύψος της επιχορήγησης που τελικά εγκρίθηκε ήταν €5.553.836.

Γίνεται εύκολα αντιληπτό ότι οι επενδύσεις αυτές δημιούργησαν νέες θέσεις εργασίας με αποτέλεσμα να τονωθεί η απασχόληση στην Περιφέρεια. Το 2006, μέσω των νέων επενδύσεων δημιουργήθηκαν 455 νέες θέσεις εργασίας, το 2005 260 νέες θέσεις εργασίας, ενώ το 2004 οι νέες θέσεις ανήλθαν σε 141. Όσον αφορά τους τομείς οικονομικής δραστηριότητας, το 2006 η

μεταποίηση κατέχει τη μερίδα του λέοντος, αφού 151 από τα υποβληθέντα επενδυτικά σχέδια αφορούσαν τον τομέα αυτό, 53 επενδυτικά σχέδια αφορούσαν στον πρωτογενή τομέα, 45 στον τουρισμό και 5 στις υπηρεσίες. Το 2005, οι αιτήσεις που αφορούσαν στον τομέα της μεταποίησης ήταν 67, στον πρωτογενή τομέα 18, στον τουρισμό 12 και στις υπηρεσίες μόλις 1. Συνεπώς, λοιπόν, παρατηρείται αύξηση των επενδυτικών σχεδίων σε όλους τους οικονομικούς κλάδους.

Ο κλάδος της μεταποίησης είναι αυτός που κυριαρχεί εάν εξετάσουμε τα υποβληθέντα επενδυτικά σχέδια ανάλογα με το νομό που σχετίζονται. Σε όλους τους νομούς τον πρώτο λόγω στα υποβληθέντα σχέδια έχει η μεταποίηση, πλην του νομού Πρεβέζης, όπου τα περισσότερα επενδυτικά σχέδια αφορούν τον πρωτογενή τομέα. Αυτό που θα πρέπει επίσης να σημειώσουμε είναι ότι γενικά το επενδυτικό ενδιαφέρον εστιάζεται κυρίως στο νομό Ιωαννίνων, αφού η πλειοψηφία των υποβληθέντων επενδυτικών σχεδίων αφορούν επιχειρηματικές δραστηριότητες σε αυτόν.

Οι σημαντικές αυτές επενδύσεις που πραγματοποιούνται στην Περιφέρεια της Ηπείρου προωθούν ουσιαστικά την επιχειρηματικότητα στην περιοχή και συμβάλλουν στην ανάπτυξή της, δημιουργώντας ταυτόχρονα νέες προοπτικές.

Πίνακας 7.4: Στοιχεία υπαγωγών ανά νομό και τομέα οικονομικής δραστηριότητας της Περιφέρειας Ηπείρου με κριτήριο το ύψος της επένδυσης

Τομέας	Άρτα	Θεσπρωτία	Ιωάννινα	Πρέβεζα
Μεταποίηση	10,65%	8,63%	71%	9,82%
Πρωτογενής	32,29%	9,40%	23,32%	34,99%
Τουρισμός	3,12%	32,02%	49,71%	15,14%
Υπηρεσίες	100%	-	-	-

Πηγή: Περιφέρεια Ηπείρου, Διεύθυνση Σχεδιασμού και Ανάπτυξης

7.3 Προσκόμματα για την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας στο Νομό Θεσπρωτίας

Παρά τα σημαντικά κίνητρα για επενδύσεις που προσφέρει ο νέος αναπτυξιακός νόμος, εξακολουθούν να υφίστανται προσκόμματα σε όλους τους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας του Νομού Θεσπρωτίας, που εμποδίζουν τη γρήγορη ανάπτυξη των επιχειρηματικών

πρωτοβουλιών. Στη συνέχεια αναφέρονται συνοπτικά τα προσκόμματα που δυσχεραίνουν την ανάπτυξη επιχειρηματικών πρωτοβουλιών στους τομείς παραγωγής.

✓ Πρωτογενής τομέας

Οι χαμηλές τιμές διάθεσης των γεωργοκτηνοτροφικών προϊόντων είναι ένα βασικό πρόβλημα για την ανάπτυξη του κλάδου στο Νομό Θεσπρωτίας. Ειδικότερα ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα είναι η διάθεση των αγροτικών και κτηνοτροφικών προϊόντων. Σε αυτό συμβάλλει καθοριστικά η έλλειψη μονάδων μεταποίησης της αγροτικής παραγωγής έτσι ώστε οι παραγωγοί να βρίσκουν διέξοδο για τη διάθεση των προϊόντων τους. Επιπλέον, οι ελλείψεις στις αρδευτικές υποδομές μειώνουν την απόδοση των γεωργικών καλλιεργειών και συνεπώς το εισόδημα των παραγωγών. Τέλος, η απουσία νέων καλλιεργειών σε συνδυασμό με την μονοκαλλιέργεια των εσπεριδοειδών τα προηγούμενα έτη μειώνουν την ανταγωνιστικότητα του συγκεκριμένου κλάδου.

✓ Δευτερογενής τομέας

Όσον αφορά τις μεταποιητικές επιχειρήσεις του Νομού, το κύριο πρόσκομμα στην επιχειρηματική τους δραστηριότητα είναι η γραφειοκρατία. Το πρόβλημα αυτό απασχολεί όπως είναι λογικό όλες τις επιχειρήσεις της περιοχής ανεξαρτήτως κλάδου. Η γραφειοκρατία, η διαφθορά και το άδηλο κόστος επιβαρύνουν τη λειτουργία των επιχειρήσεων και συνεπώς δυσχεραίνουν την ανάπτυξη επιχειρηματικών πρωτοβουλιών. Παράλληλα, η υψηλή φορολογία σε συνδυασμό με την απουσία ειδικών κινήτρων αποτελούν σημαντικό ανασταλτικό παράγοντα για την ανάληψη επιχειρηματικών πρωτοβουλιών στην περιοχή. Ένα άλλο πολύ σημαντικό πρόβλημα είναι το μικρό μέγεθος των οικονομικών μονάδων.

Σημαντικό στοιχείο αποτελεί επίσης η αδυναμία των επιχειρήσεων του Νομού να ενσωματώσουν στην παραγωγική τους διαδικασία την έρευνα, αλλά και η έλλειψη καινοτομικής ικανότητας. Η έρευνα και η καινοτομία είναι βασικές προϋποθέσεις για να μπορέσουν οι πολύ μικρές επιχειρήσεις του Νομού να επιβιώσουν και να είναι ανταγωνιστικές. Η περιορισμένη χρήση των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνίας (ΤΠΕ) είναι ένας άλλος τομέας στον οποίο οι επιχειρήσεις της περιοχής υστερούν. Τέλος, η έλλειψη τεχνικών (Βιοτεχνικό Πάρκο το οποίο τώρα κατασκευάζεται, Χωροταξικό Σχέδιο) και μεταφορικών (οδικοί άξονες, αεροδρόμιο, λιμάνι) υποδομών είναι ένα βασικό πρόβλημα. Το λιμάνι της Ηγουμενίτσας δεν μπορεί να δεχθεί πλοία με κοντέινερ για να προμηθευτούν οι βιομηχανικές επιχειρήσεις τις απαραίτητες α' ύλες, ενώ το οδικό δίκτυο δημιουργεί δυσκολίες στη μεταφορά των προϊόντων τους στους διάφορους προορισμούς της χώρας αλλά και το εξωτερικό.

✓ Τριτογενής τομέας

Ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα για την ανάπτυξη του εμπορίου στο Νομό Θεσπρωτίας είναι οι παραδοσιακές εμποροπανηγυρεις, οι οποίες λειτουργούν ως πλατφόρμα ανάπτυξης του παραεμπορίου και, συνεπώς, πλήττουν το οργανωμένο και νόμιμο εμπόριο. Το παραεμπόριο ενισχύεται και από πωλήσεις που διενεργούνται από πόρτα σε πόρτα αλλά και με άλλους έμμεσους τρόπους, με αποτέλεσμα οι εμπορικές επιχειρήσεις να αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα.

Ένα άλλο σοβαρό πρόβλημα είναι οι μεγάλες αλυσίδες πολυκαταστημάτων, οι οποίες πραγματοποιούν συνεχείς εκποιήσεις και προσφορές εμπορευμάτων όλη τη διάρκεια του έτους δημιουργώντας έτσι σοβαρά προβλήματα επιβίωσης στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

Πέραν αυτού, η έλλειψη υποδομών στις μεταφορές λειτουργεί ως τροχοπέδη στις προσπάθειες ανάπτυξης της εμπορικής κίνησης του Νομού Θεσπρωτίας. Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι το λιμάνι της Ηγουμενίτσας δεν μπορεί να δεχθεί πλοία με εμπορευματοκιβώτια (container), ενώ τα δρομολόγια των δύο πλησιέστερων αεροδρομίων (Ιωάννινα, Άκτιο) συνδέουν την περιοχή με έναν μόνο προορισμό, την Αθήνα. Σημαντικό επίσης πρόβλημα αποτελεί και η καθυστέρηση της υλοποίησης της Ιόνιας Οδού, που θα συνέβαλλε στην αύξηση της εμπορικής κίνησης σε ολόκληρη την Περιφέρεια της Ηπείρου.

Παράλληλα, οι ελλείψεις σε τεχνικές υποδομές σε επίπεδο Περιφέρειας (Εκθεσιακό Κέντρο, Εμπορευματικό Κέντρο) δεν δημιουργούν τις ευνοϊκές προϋποθέσεις για την ανάπτυξη εμπορικών δραστηριοτήτων. Σε τοπικό επίπεδο, τέλος, τα κυκλοφοριακά προβλήματα και το πρόβλημα της στάθμευσης στις πρωτεύουσες των νομών (Ιωάννινα, Ηγουμενίτσα, Πρέβεζα, Άρτα) και ιδιαίτερα στην Ηγουμενίτσα τα οποία σταδιακά οξύνονται, αποτελούν εμπόδια στην γρήγορη ανάπτυξη των μικρών εμπορικών επιχειρήσεων.

Εστιάζοντας στο τουρισμό, η έλλειψη υποδομών στις μεταφορές στερεί από το Νομό την ουσιαστική αξιοποίηση του δυναμικού που διαθέτει. Για να είναι μια περιοχή επισκέψιμη, θα πρέπει να έχει εύκολη προσβασιμότητα. Γενικά, ο Νομός Θεσπρωτίας παρουσιάζει μεγάλες ανισότητες ως προς την ύπαρξη τουριστικών υποδομών και αυτό οφείλεται στην ορεινή γεωμορφολογία, στη δύσκολη προσπέλαση και στη χρονοαπόσταση από τους μεταφορικούς άξονες. Ιδιαίτερα προβληματική σε προσπελασιμότητα είναι η ορεινή ενδοχώρα, όπου παρατηρείται αδυναμία επικοινωνίας.

Επιπλέον, τα προβλήματα συνεργασίας μεταξύ των φορέων του τουρισμού δημιουργεί εμπόδια στην ομαλή ανάπτυξη των επιχειρήσεων του κλάδου. Παρατηρούνται φαινόμενα οξύτατου ανταγωνισμού, τόσο μεταξύ των φορέων, όσο και μεταξύ των περιοχών του Νομού αλλά και της ευρύτερης Περιφέρειας. Επιπλέον, η ίδια η Περιφέρεια δεν αντιμετωπίζεται ως ενιαίος τουριστικός

προορισμός από τους εμπλεκόμενους φορείς και τους κατοίκους. Το γεγονός αυτό όπως εύκολα γίνεται αντιληπτό έχει συνέπειες για την Περιφέρεια της Ηπείρου στο σύνολό της. Στόχος, λοιπόν, θα πρέπει να είναι η προώθηση όλης της Περιφέρειας και όχι μεμονωμένων περιοχών.

Ένα άλλο πρόβλημα είναι κάποιες ελλείψεις που παρατηρούνται στις υποδομές υγείας. Είναι σημαντικό στοιχείο για τον επισκέπτη της περιοχής να γνωρίζει ότι ανά πάσα στιγμή υπάρχουν οι υποδομές να αντιμετωπιστεί οποιοδήποτε περιστατικό.

7.4 Κοινωνική επιχειρηματικότητα

Ο Νομός Θεσπρωτίας εμφανίζει ικανοποιητική συγκέντρωση μορφών κοινωνικής επιχειρηματικότητας. Κυρίαρχη μορφή είναι αυτή των γυναικείων συνεταιρισμών

Στην πλειοψηφία τους οι συνεταιρισμοί κινούνται στο όριο της οικονομικής επιβίωσης, ενώ υπάρχουν ένα-δύο καλά παραδείγματα προς μίμηση. Το προϊόν των συνεταιρισμών συνδέεται σε σημαντικό βαθμό με την πρωτογενή παραγωγή και αποτελεί μέρος του συνολικού τουριστικού προϊόντος. Εμπλουτίζει συνεπώς την τουριστική ταυτότητα της Μαγνησίας.

Οι κύριες αδυναμίες των γυναικείων συνεταιρισμών συνοψίζονται στα εξής:

- ✓ αδύναμη επωνυμία και ταυτότητα προϊόντος
- ✓ υστέρηση σε διοικητικές ικανότητες
- ✓ ασύμμετρη κατανομή πόρων στις δραστηριότητες με έμφαση στην παραγωγή και υστέρηση στο μάρκετινγκ και τις πωλήσεις
- ✓ ισχνή εμπορική παρουσία, με προβληματική διανομή και ανεπάρκειες στην προώθηση, τις πωλήσεις και τα δίκτυα πώλησης

Αποτέλεσμα των παραπάνω είναι οι πλειοψηφία των γυναικείων συνεταιρισμών να αντιμετωπίζει προβλήματα ρευστότητας και διείσδυσης στην αγορά.

Παρόλα αυτά οι συνεταιρισμοί μπορούν να αποτελέσουν σημαντικό πόλο επιχειρηματικής δραστηριότητας, με ιδιαίτερα ποιοτικά στοιχεία. Εμπλουτίζουν την επιχειρηματική δραστηριότητα, ενισχύουν την ταυτότητα του τουριστικού προϊόντος και αποτελούν ισχυρό συνεκτικό μηχανισμό μεταξύ της πρωτογενούς παραγωγής και του τουρισμού.

7.5 Εξαγωγική δραστηριότητα

7.5.1 Εισαγωγή

Στην παράγραφο αυτή θα διερευνήσουμε τη διεθνή δραστηριότητα των επιχειρήσεων που λειτουργούν στο Νομό Θεσπρωτίας.

Θα ξεκινήσουμε παρουσιάζοντας το εμπορικό προφίλ της Περιφέρειας και τα κύρια προϊόντα εξαγωγής σε επίπεδο Περιφέρειας και σε επίπεδο Νομού ειδικότερα. Στη συνέχεια θα αναλύσουμε τις κυριότερες παράμετρους που επηρεάζουν την λειτουργία των επιχειρήσεων εξαγωγών, ενώ στη συνέχεια θα γίνει αναφορά στις υπάρχουσες και μελλοντικές υποδομές που επηρεάζουν τις εξαγωγές (δρόμοι, λιμάνια, κλπ). Τέλος θα αναφερθούν τα προβλήματα του κλάδου και θα γίνουν προτάσεις αντιμετώπισης αυτών ενώ μετά θα συνοψίσουμε τα συμπεράσματα που προέκυψαν από τη μελέτη και θα γίνουν προτάσεις βελτίωσης και εξέλιξης των εξαγωγικών δραστηριοτήτων.

7.5.2 Το εμπορικό προφίλ της Περιφέρειας Ηπείρου και του Νομού Θεσπρωτίας

Για την αξιολόγηση της εμπορικής δραστηριότητας και προοπτικής της Περιφέρειας Ηπείρου, έγινε ανάλυση του εμπορικού ισοζυγίου της Περιφέρειας την επταετία 1998-2004, καθώς και τον κυρίων προϊόντων εισαγωγής και εξαγωγής την αντίστοιχη χρονική περίοδο. Η παρακάτω προσέγγιση αποδίδει όχι μόνο την διαχρονική πορεία των εμπορικών συναλλαγών της Περιφέρειας και των Νομών της, αλλά και αναδεικνύει τα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματά της και τις προκλήσεις για το μέλλον.

7.5.2.1 Εμπορικό ισοζύγιο

Διαχρονικά η Περιφέρεια Ηπείρου έχει αρνητικό εμπορικό ισοζύγιο, σημειώνοντας τη μεγαλύτερη τιμή του το 2003 με παθητικό υπόλοιπο € 75.769.400 και συνολικά σε επίπεδο επταετίας € 303.203.375. Βέβαια, έχει κατορθώσει να το μειώσει κατά 30% το 2004, μια εξέλιξη που αποδίδεται στην ανάλογη μείωση των εισαγωγών κατά 11 %, η οποία υπερβαίνει την αντίστοιχη αύξηση των εξαγωγών κατά 9%.

Η μείωση των εισαγωγών της Περιφέρειας είναι σταδιακή έως το 2000 (20%), ενώ από τότε και μετά οι εισαγωγές ακολουθούν ανομοιογενή εξέλιξη για να γνωρίσουν τη μέγιστη τιμή τους το 2003 (€ 123.125.690) και να μειωθούν κατά 25% το 2004. Επιπλέον, ανάλογη είναι και η πορεία των εξαγωγών καθώς μειώνονται έως το 2000, γνωρίζουν ανάκαμψη το 2001 (€ 51.475.902),

συνεχίζουν να μειώνονται έως το 2003 για να γνωρίσουν τη μεγαλύτερη τιμή τους το 2004 (€ 92.654.743).

Παράλληλα, η εξέλιξη του εμπορικού ισοζυγίου σε επίπεδο Περιφέρειας καθορίζεται κυρίως από τις αποδόσεις του νομού Ιωαννίνων που έχει τη μεγαλύτερη συμμετοχή τόσο σε επίπεδο εισαγωγών (70,57%) όσο και σε επίπεδο εξαγωγών (56,69%). Ειδικότερα, η συμμετοχή των νομών της Περιφέρειας στις εισαγωγές και εξαγωγές, αποτυπώνεται στα ακόλουθα δύο διαγράμματα:

Διάγραμμα 7.5: Ποσοστό συμμετοχής των νομών της Περιφέρειας Ηπείρου στις εισαγωγές

Πηγή: Intrastat, Ε.Σ.Υ.Ε 1998 – 2004

Διάγραμμα 7.6: Ποσοστό συμμετοχής των Νομών της Περιφέρειας Ηπείρου στις εξαγωγές

Πηγή: Intrastat, Ε.Σ.Υ.Ε 1998 – 2004

Ο Νομός Θεσπρωτίας είναι ο μόνος που έχει θετικό εμπορικό ισοζύγιο καθ' όλα τα έτη, έχοντας συνολική ωφέλεια σε επίπεδο πενταετίας € 12.592.642 και τη μεγαλύτερη τιμή του το 2003 (€ 3.276.446). Το 2004 η συνολική τους αύξηση ανέρχεται στο 21,45% λόγω της πτώσης που σημειώνουν οι εισαγωγές από το 2002 και έπειτα. Οι εξαγωγές του αυξάνονται διαχρονικά κατά 38,27%, πραγματοποιώντας τις περισσότερες το 2003 € 5.129.898, έτος κατά το οποίο λόγω της αντίστοιχης αύξησης των εισαγωγών παρουσιάζει και το μεγαλύτερο θετικό εμπορικό ισοζύγιο. Το εμπορικό ισοζύγιο του Νομού Θεσπρωτίας για τα έτη 1998 – 2004 βλέπουμε στον Πίνακα 60 του Παραρτήματος.

7.5.3 Εξαγωγική δραστηριότητα Νομού Θεσπρωτίας

Η κατανομή των εξαγωγικών προϊόντων στην Περιφέρεια Ηπείρου αποτυπώνεται στο ακόλουθο διάγραμμα:

Διάγραμμα 7.7: Ποσοστό συμμετοχής των εξαγωγικών προϊόντων στην Περιφέρεια Ηπείρου

Πηγή: Intrastat, Ε.Σ.Υ.Ε 1998 – 2004

Η συμμετοχή των κυριότερων εξαγωγικών προϊόντων στις συνολικές εξαγωγές της Περιφέρειας την πενταετία 1998-2004, αποτυπώνεται στον Πίνακα 61 του Παραρτήματος. Επιπλέον, η συμμετοχή των νομών στις εξαγωγές των εν λόγω προϊόντων παρουσιάζεται στον Πίνακα 62 του Παραρτήματος.

Ο Νομός Θεσπρωτίας έχει χαμηλά ποσοστά στις εξαγωγές των προϊόντων, αναμενόμενο δεδομένης της χαμηλής συμμετοχής του στις συνολικές εξαγωγές εν γένει. Εμφανίζει τη μεγαλύτερη συμμετοχή στις εξαγωγές ψαριών και μαλακόστρακων (26,66%), ενώ έχει μόλις 0,44% συμμετοχή στις εξαγωγές λαχανικών και καθόλου συμμετοχή στις εξαγωγές ενδυμάτων, τεχνουργημάτων από σίδηρο.

Στον Πίνακα 64 του Παραρτήματος παρουσιάζονται τα ποσοστά με τα οποία συμμετέχουν οι Νομοί της Περιφέρειας Ηπείρου στις εξαγωγές για την τριετία 2003-2006.

Ο Νομός Θεσπρωτίας συμμετέχει στις εξαγωγές με είκοσι έξι (26) προϊόντα (Πίνακας 65 Παραρτήματος), αν και έχει το χαμηλότερο ποσό συμμετοχής στις συνολικές εξαγωγές της Περιφέρειας. Κύριο ΒΙ

7.5.3.3 Προϊόντα κρέατος

Με βάση τα στοιχεία του Επιμελητηρίου Θεσπρωτίας, δεν πραγματοποιούνται εξαγωγές κρέατος. Η απουσία στον Νομό, εταιρείας επεξεργασίας και τυποποίησης κρέατος, δυσχεραίνει τις προϋποθέσεις ανάπτυξης εξαγωγικού ενδιαφέροντος.

7.6 Επιχειρηματικές υποδομές

Μεταξύ των επιχειρηματικών υποδομών της Περιφέρειας Ηπείρου συμπεριλαμβάνονται η Βιομηχανική Περιοχή (ΒΙΠΕ) Ιωαννίνων στην οποία είναι εγκατεστημένων 70 μεταποιητικές επιχειρήσεις, που απασχολούν συνολικά περίπου 600 εργαζόμενους, καθώς και η ΒΙΠΕ Πρέβεζας, η οποία περιλαμβάνει 15 επιχειρήσεις μεταποίησης με 500 περίπου εργαζόμενους.

Στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος Βιομηχανίας (ΕΠΒ) του Β' ΚΠΣ χρηματοδοτήθηκε η κατασκευή του Βιομηχανικού Πάρκου (ΒΙΟΠΑ) Γκρίκας Θεσπρωτίας, ενώ στις επιχειρηματικές δομές της Περιφέρειας Ηπείρου συμπεριλαμβάνονται το Κέντρο Παραδοσιακής Βιοτεχνίας και το Τεχνολογικό Πάρκο Ιωαννίνων. Επίσης έχουμε τα εξής:

- ✓ Περιφερειακό Ενεργειακό Κέντρο Ηπείρου
- ✓ Επιστημονικό & Τεχνολογικό Πάρκο Ιωαννίνων
- ✓ Θερμοκοιτίδα επιχειρήσεων του Επιστημονικού & Τεχνολογικού Πάρκου Ιωαννίνων
- ✓ Βιομηχανικές Περιοχές (ΒΙΠΕ) και Βιομηχανικά Πάρκα (ΒΙΠΑ) Περιφέρειας Ηπείρου

7.7 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Στον Πίνακα 7.5 που ακολουθεί βλέπουμε τη Swot ανάλυση για το Νομό Θεσπρωτίας όσον αφορά την επιχειρηματικότητα:

Πίνακας 7.5: *Swot Analysis Νομού Θεσπρωτίας (επιχειρηματικότητα, καινοτομία και νέες τεχνολογίες)*

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ	ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Ευνοϊκές συνθήκες ανθρώπινου δυναμικού ❖ Ανάπτυξη έρευνας και τεχνολογίας υποδομών και υπηρεσιών ❖ Συμπληρωματικοί κλάδοι ❖ Ικανοποιητική εξαγωγική δραστηριότητα 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Μικρός βαθμός διείσδυσης σε ξένες αγορές ❖ Υψηλός ανταγωνισμός από ομοειδή προϊόντα άλλων χωρών ❖ Υποκειμενικές αδυναμίες των τοπικών επιχειρήσεων για εξαγωγικές δραστηριότητες ❖ Έλλειψη εθνικής στρατηγικής στόχευσης για επιχειρηματική εξωστρέφεια ❖ Χαμηλή ανταγωνιστικότητα των προϊόντων ❖ Προβλήματα σε ότι αφορά την επικοινωνία και τη συλλογή πληροφοριών σχετικά με την αγορά στην οποία απευθύνονται, την προσαρμογή των προϊόντων τους στις ανάγκες των αγορών αυτών και τα συστήματα διανομής τους ❖ Το μικρό μέγεθος των παραγωγικών μονάδων και η έλλειψη πόρων για την ανανέωση του τεχνολογικού εξοπλισμού δεν επιτρέπουν την συμπόρευση της τοπικής παραγωγής με αυτή των ανταγωνιστών της ❖ Οι χαμηλές τιμές διάθεσης των γεωργοκτηνοτροφικών προϊόντων και η διάθεση αυτών ❖ Η έλλειψη μονάδων μεταποίησης της αγροτικής παραγωγής ❖ Οι ελλείψεις στις αρδευτικές υποδομές, οι οποίες συμβάλουν στη μείωση της απόδοσης των γεωργικών καλλιεργειών και συνεπώς του εισοδήματος των παραγωγών ❖ Η απουσία νέων καλλιεργειών σε συνδυασμό με την μονοκαλλιέργεια των εσπεριδοειδών τα προηγούμενα έτη μειώνουν την ανταγωνιστικότητα του συγκεκριμένου κλάδου ❖ Η γραφειοκρατία ❖ Η υψηλή φορολογία και η απουσία ειδικών κινήτρων που αποτελούν σημαντικό ανασταλτικό παράγοντα για την ανάληψη επιχειρηματικών πρωτοβουλιών στην περιοχή ❖ Το μικρό μέγεθος των οικονομικών μονάδων ❖ Η αδυναμία των επιχειρήσεων του Νομού να ενσωματώσουν στην παραγωγική τους διαδικασία την έρευνα, αλλά και η έλλειψη καινοτομικής ικανότητας ❖ Η περιορισμένη χρήση των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνίας (ΤΠΕ) ❖ Η έλλειψη υποδομών στις μεταφορές και σε τεχνικές υποδομές σε επίπεδο Περιφέρειας (Εκθεσιακό Κέντρο, Εμπορευματικό Κέντρο) δεν δημιουργούν τις ευνοϊκές προϋποθέσεις για την ανάπτυξη εμπορικών δραστηριοτήτων ❖ Φτωχό προϊόν ❖ Αδύναμη επωνυμία

- ❖ Έλλειψη στρατηγικού προσανατολισμού
- ❖ Απουσία νέων επιχειρήσεων και δραστηριοτήτων εντάσεως γνώσης
- ❖ Χρηματοοικονομικές συνθήκες
- ❖ Χαμηλό επίπεδο κατάρτισης
- ❖ Ανυπαρξία συνεργασίας
- ❖ Ελλιπής πληροφόρηση και αξιοποίηση της υποδομής έρευνας και τεχνολογίας
- ❖ Χαμηλό επίπεδο εμπιστοσύνης, κουλτούρας και συνεργασίας
- ❖ Περιορισμένη αξιοποίηση νέων τεχνολογιών και καινοτομίας
- ❖ Τεχνολογική εξάρτηση - Έλλειψη εξειδικευμένων προμηθευτών
- ❖ Ασθενείς επιχειρηματικές ικανότητες και στελεχικό δυναμικό

ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ

ΚΙΝΔΥΝΟΙ - ΑΠΕΙΛΕΣ

Η χαμηλή εξαγωγική δραστηριότητα του Νομού, αποδίδεται στους ακόλουθους αντικειμενικούς και υποκειμενικούς παράγοντες:

- ✓ Μικρός βαθμός διείσδυσης σε ξένες αγορές, υψηλός ανταγωνισμός από ομοειδή προϊόντα άλλων χωρών, υποκειμενικές αδυναμίες των τοπικών επιχειρήσεων για εξαγωγικές δραστηριότητες σε συνδυασμό με την έλλειψη εθνικής στρατηγικής στόχευσης για επιχειρηματική εξωστρέφεια και χαμηλή ανταγωνιστικότητα προϊόντων.
- ✓ Η πλειοψηφία των τοπικών εξαγωγικών επιχειρήσεων αντιμετωπίζουν προβλήματα σε ότι αφορά:
 - α) την επικοινωνία και τη συλλογή πληροφοριών σχετικά με την αγορά στην οποία απευθύνονται
 - β) την προσαρμογή των προϊόντων τους στις ανάγκες των αγορών αυτών και
 - γ) τα συστήματα διανομής τους, με άλλα λόγια, έλλειψη προσανατολισμού στην αγορά και στο μάρκετινγκ. Τα προβλήματα αυτά είναι πιο έντονα στις επιχειρήσεις με μικρή εμπειρία στις εξαγωγές.
- ✓ Οι επιχειρήσεις δεν εξοικειώθηκαν όσο θα έπρεπε με τη σύγχρονη τεχνολογία, ιδιαίτερα στο επικοινωνιακό πεδίο.

- ✓ Το μικρό μέγεθος των παραγωγικών μονάδων και η έλλειψη πόρων για την ανανέωση του τεχνολογικού εξοπλισμού δεν επιτρέπουν την συμπόρευση της τοπικής παραγωγής με αυτή των ανταγωνιστών της.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8

ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ

ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ

8.1 Εισαγωγή

Αντικείμενο του κεφαλαίου αυτού είναι η ανάλυση της χωροταξικής οργάνωσης του νομού Θεσπρωτίας με την ευρεία διάσταση της έννοιας, δηλαδή τόσο σε ευρύτερο μακροσκοπικό στρατηγικό επίπεδο όσο και σε πολεοδομικό.

8.2 Ανάλυση

8.2.1 Φυσικογεωγραφική διαμόρφωση

Ο Νομός Θεσπρωτίας ανήκει στην Περιφέρεια της Ηπείρου και καταλαμβάνει το βορειοδυτικό τμήμα αυτής. Δυτικά βρέχεται από το Ιόνιο Πέλαγος, βόρεια συνορεύει με την Αλβανία, ανατολικά με το Νομό Ιωαννίνων και προς νότο με το Νομό Πρεβέζης. Αποτελείται από τις επαρχίες Μαργαριτίου, Σουλίου, Θυαμίδος και Φιλιατών.

Αναφορικά με την μορφολογία του εδάφους ο Νομός είναι ως επί το πλείστον ορεινός ενώ η πεδινή γη απαντάται προς τα δυτικά, στα παράλια του Ιονίου και τα βορειοδυτικά όπου δεσπόζει το Δέλτα του Καλαμά. Τα σημαντικότερα βουνά της Θεσπρωτίας είναι:

- ✓ τα όρη της Παραμυθιάς (Κορύλας, 1658 μ.) και του Σουλίου (Αλυσός, 1615 μ.) που βρίσκονται σε μικρή απόσταση μεταξύ τους, στο νοτιοανατολικό τμήμα του Νομού, ενώ έχουν παράλληλη διεύθυνση από βορρά προς νότο
- ✓ η Μουργκάνα (ή όρη Τσαμαντά, 1806 μ.) στο βορειοανατολικό τμήμα του νομού
- ✓ η Χιονίστρα (1644 μ.) συνέχεια των βουνών Παραμυθιάς
- ✓ τα όρη Φιλιατών (Φαρμακοβούνι, 1240 μ.) στο κέντρο του βορείου τμήματος του νομού

Εκτός του Καλαμά που αποτελεί το σημαντικότερο ποτάμι του Νομού με ιδιαίτερα ζωτικό ρόλο για την περιοχή, στα νότια του Νομού Θεσπρωτίας βρίσκεται και τμήμα της λεκάνης του Αχέροντα, ο οποίος όμως εκβάλλει στο Νομό Πρέβεζας. Παραπόταμος του είναι ο Κωκυτός, ο οποίος διασχίζει την κοιλάδα της Παραμυθιάς.

Στο Νομό Θεσπρωτίας απαντάται επίσης το φυσικό λιμάνι της Ηγουμενίτσας και λίγο πιο βόρεια αυτό της Σαγιάδας. Το λιμάνι της Ηγουμενίτσας, παρόλο που εξυπηρετεί τόσο επιβάτες (κατέχει την τρίτη θέση σε διακίνηση επιβατών στη χώρα) όσο και εμπορεύματα, θεωρείται μικρό και προβλέπεται επέκταση και αναβάθμισή του εφόσον αναδεικνύεται πλέον ως το σημαντικότερο λιμάνι της Β.Δ. Ελλάδας και η βασική "πόλη" προς την Ευρώπη. Άλλα μικρότερα λιμάνια, για αλιευτικά και σκάφη αναψυχής, είναι της Πλαταριάς και των Συβότων.

Στις ορεινές περιοχές του Νομού οι οποίες αποτελούν το ανατολικό άκρο και όριο του οι ζώνες απόθεσης εδαφικού υλικού είναι ελάχιστες. Βορειοδυτικά όπου δεσπόζει η ευρύτερη περιοχή του Δέλτα του Καλαμά, αναγνωρίστηκαν εδάφη των παρακάτω κατηγοριών κατά το σύστημα FAO-UNESCO:

- ✓ Calcaric Fluvisols: Εδάφη αναπτυχθέντα σε πρόσφατες αλλουβιακές αποθέσεις χωρίς διαγνωστικούς ορίζοντες. Τα εδάφη αυτά συναντώνται σε υψηλότερες και περισσότερο απομακρυσμένες από τη θάλασσα θέσεις που καλλιεργούνται γεωργικά και μάλιστα είναι πολύ παραγωγικά.
- ✓ Gleyic Fluvisols αλατούχα, αλκαλιωμένα και αλατουχοαλκαλιωμένα: Υδρομορφα αλλουβιακά εδάφη πλούσια σε ευδιάλυτα άλατα, ανταλλάξιμο Na ή και τα δύο, αντίστοιχα.
- ✓ Eutric Histosols: Εδάφη πλούσια σε μερικώς αποσυντετημένη οργανική ουσία με pH μεγαλύτερο από 5,5. Όλες οι παραπάνω κατηγορίες απαντώνται στους κυρίως υγροτόπους της περιοχής.
- ✓ Chronic Luvisols: Εδάφη με ανοιχτό ερυθρό μέχρι ερυθρό αργιλικό Bt ορίζοντα και βαθμό κορεσμού με βάσεις 50%, σχηματιζόμενα πάνω σε σκληρούς ασβεστόλιθους και δολομίτες. Αυτά απαντώνται αποκλειστικά στους ασβεστολιθικούς λόφους πέριξ του Δέλτα. Τέλος στα νότια-νοτιοδυτικά του Νομού, όπου απαντάται η πεδιάδα του Μαργαριτίου (περιλαμβανομένου και του σημαντικού υγρότοπου του Έλους Καλοδικίου) οι κατηγορίες εδαφών που αναγνωρίστηκαν σύμφωνα με το ίδιο σύστημα είναι οι ακόλουθες.
- ✓ Chronic Luvisols, Calcaric Fluvisols και Eutric Histosols που απαντώνται και στο Δέλτα του Καλαμά καθώς και Eutric Fluvisols που αποτελούν υδρομορφα, αλλουβιακά εδάφη με

ποσοστό κορεσμού σε βάσεις άνω του 50% και απαντώνται στις ελαφρώς υψηλότερες θέσεις του Έλους.

8.2.2 Φυσικοί κίνδυνοι

8.2.2.1 Σεισμικότητα

Από τις τέσσερις ζώνες σεισμικής επικινδυνότητας στις οποίες έχει διααιρεθεί ο ελληνικός χώρος ο νομός Θεσπρωτίας ανήκει στη ζώνη III.

- ΖΩΝΗ III: (ισχυρώς σεισμόπληκτες περιοχές). Στην παράκτια περιοχή του Ιουνίου έχουν εκδηλωθεί κατά το παρελθόν πολλές σεισμικές δονήσεις τόσο στην ενδοχώρα όσο και υποθαλάσσιες. Τα μεγέθη των χερσαίων σεισμών κυμαίνονται από 4,5 έως 6,9 και των θαλάσσιων από 4,5 έως 5,8 της κλίμακας Richter.

Τα εδάφη της περιοχής από άποψη σεισμικής επικινδυνότητας αναγράφονται στον Πίνακα 8.1 που ακολουθεί:

Πίνακας 8.1: Κατηγορίες εδαφών του Νομού Θεσπρωτίας με βάση τη σεισμική επικινδυνότητα

ΕΔΑΦΟΛΟΓΙΚΟΣ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΣΕΙΣΜΙΚΗΣ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟΤΗΤΑΣ
Ασβεστόλιθοι υγείς ή μέτρια κατακλασμένοι και κρυσταλλικοί δολομίτες	(α) μικρή
Ασβεστόλιθοι και κρυσταλλικοί δολομίτες της παραπάνω κατηγορίας, καλυμμένοι με terra rosa ή και άλλα χονδρόκοκκα κερματισμού και αποσάθρωσης των ασβεστολιθων	(α) μικρή (προϋπόθεση η θεμελίωση να γίνεται πάνω στον ασβεστόλιθο)
Παλιές και σύγχρονες προσχώσεις	(δ) εξαιρετική και λόγω της ανεβασμένης στάθμης του υπόγειου υδάτινου ορίζοντα
Αργίλοι - κώνιοι κορημάτων - σύγχρονες προσχώσεις ποτάμιες και παράκτιες	(δ) εξαιρετική

Για τον χαρακτηρισμό των εδαφών από άποψη επικινδυνότητας ελήφθησαν υπόψη η σύσταση, η κλίση, η έκταση, η ομοιογένεια και το πάχος που καταλαμβάνουν. Για την κατηγορία (ζώνη) III η αναμενόμενη επιτάχυνση σε συνάρτηση με την μέση περίοδο επανάληψης δίνεται από τη σχέση:

$$\checkmark \log y_m = 0,264 T_m + 1,739$$

Έτσι είναι δυνατό να καθοριστούν για οποιαδήποτε θέση (πόλη, χωριό, κοινότητα) οι δύο παράμετροι της σεισμικής κίνησης για οποιαδήποτε περίοδο επανάληψης. Γνωρίζοντας την ένταση για ορισμένη ζώνη και ορισμένη περίοδο επανάληψης μπορούμε να υπολογίσουμε κάποια προσεγγιστική τιμή και για τη μέγιστη εδαφική ταχύτητα.

Συνήθως, ως μέγιστη τιμή μιας παραμέτρου της εδαφικής σεισμικής κίνησης η οποία δεν πρέπει να προκαλέσει βλάβες ή μπορεί να προκαλέσει μικρές βλάβες εύκολα επισκευάσιμες, καθορίζεται εκείνη η οποία έχει τη μέγιστη πιθανότητα να συμβεί κατά το χρόνο ζωής της κατασκευής (π.χ. $T = 60$ έτη). Ως μέγιστη τιμή μιας παραμέτρου της εδαφικής κίνησης η οποία δεν πρέπει να προκαλέσει κατάρρευση της οικοδομής θεωρείται συνήθως εκείνη που έχει μεγάλη μέση περίοδο επανάληψης (π.χ. 1000 έτη).

Στον Πίνακα 3.2 που ακολουθεί δίνονται οι τιμές της μακροσεισμικής έντασης και των δύο παραμέτρων της μέγιστης εδαφικής κίνησης για τις δύο σεισμικές κινήσεις, $T = 60$ έτη και $T = 1000$ έτη. Τέτοιες τιμές δίνονται για κάθε μία από τις τέσσερις κατηγορίες των ζωνών της σεισμικής επικινδυνότητας στις οποίες διαιρείται ο ελληνικός χώρος.

Πίνακας 8.2 Τιμές των παραμέτρων της εδαφικής σεισμικής κίνησης για τις τέσσερις κατηγορίες σεισμικών ζωνών και για μέσες περιόδους επανάληψης, 60 και 1000 έτη

ΖΩΝΗ	T = 60 έτη			T = 1000 έτη		
	I	γ_m	v_m	I	γ_m	v_m
		G	cm/sec		g	cm/sec
I	6,1	0,08	6	7,3	0,17	16
II	6,7	0,12	10	8,0	0,26	27
III	7,2	0,16	14	8,5	0,35	40

IV	8,1	0,28	29	9,2	0,55	69
----	-----	------	----	-----	------	----

Ιδιαίτερα προβλήματα στις σεισμικές δονήσεις παρουσιάζουν οι ασβεστόλιθοι της Βίγλας και οι παλιοί κώνοι κορημάτων και μάλιστα εκεί όπου τα διαβρωτικά φαινόμενα στους πρώτους παρουσιάζονται έντονα.

8.2.2.2 Πλημμύρες

Οι επιπτώσεις στη χλωρίδα και στην πανίδα και οι μεταβολές στο μικροκλίμα θα συνοδευτούν από πλημμυρικά φαινόμενα, σε περίπτωση έντονων βροχοπτώσεων, όπως αναφέρει ο Ευθύμιος Λέκκας, Καθηγητής Γεωλογίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών

Εκτός από τις άμεσες περιβαλλοντικές επιπτώσεις, θα έχουμε ρύπανση του αέρα και «τροφοδοσία» του υπεδάφους με επικίνδυνους ρυπαντές, όπως διοξίνες. Σε κάποιες περιοχές, όπως στη Σαγιάδα Θεσπρωτίας όπου χάθηκαν εκατοντάδες στρέμματα, θα έχουμε ρύπανση των υπόγειων εδαφών. Το ότι η περιοχή είναι αραιοκατοικημένη ελαχιστοποιεί τους κινδύνους.

8.2.3 Χωροταξική ένταξη

Πληροφορίες για την χωροταξική ένταξη του Νομού Θεσπρωτίας υπάρχουνε και στο Β' μέρος εργασίας, κεφ. 1.2, «ΝΟΜΟΣ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ: ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ, ΘΕΣΗ ΚΑΙ ΡΟΛΟΣ ΣΕ ΔΙΑΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ, ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ».

8.2.3.1 Οικιστικό δίκτυο

Το οικιστικό δίκτυο του Νομού διαμορφώθηκε με βάση ιστορικούς και γεωγραφικούς παράγοντες και κατέληξε στα μέσα του 20ου αιώνα στο κλασσικό νεοελληνικό σχήμα, πόλη-κωμόπολη-κεφαλοχώρι-χωριό, με ορισμένες παραλλαγές.

Η Ηγουμενίτσα, μέχρι την δεκαετία του 1980, σύμφωνα με τον ορισμό της ΕΣΥΕ χαρακτηριζόταν ως ημιαστικό κέντρο (πληθυσμός μεταξύ 2000 και 10.000 κατ.) μαζί με την Παραμυθιά και τους Φιλιάτες, αλλά ήταν η πρωτεύουσα του νομού. Η διοικητική διαίρεση καθόριζε δυνητικά και μια ιεράρχηση οικιστικού δικτύου. Έτσι οι πρωτεύουσες των επαρχιών του Νομού (Θυάμιδος-Ηγουμενίτσα, Σουλίου-Παραμυθιά, Φιλιατών-Φιλιάτες, Μαργαριτίου-Μαργαρίτι) ήταν εξ ορισμού και κωμοπόλεις (πλην της Ηγουμενίτσας που ήταν και πόλη), αν και το Μαργαρίτι είχε τέτοιο μέγεθος πληθυσμού (<2000 κατοίκους) που στην πραγματικότητα το έκανε κεφαλοχώρι (αγροτικός

οικισμός κατά την ΕΣΥΕ). Η αστικοποίηση στο Νομό ήταν αργή και η Ηγουμενίτσα ξεπέρασε τους 10.000 κατοίκους μετά το 1991 .

Με την βελτίωση των συγκοινωνιών και την βαθμιαία κατάργηση των επαρχιών ως διοικητικών μονάδων, ανέκυψε η ανάγκη υιοθέτησης νέας οικιστικής πολιτικής η οποία θα καθόριζε την ανάπτυξη και διάρθρωση του οικιστικού δικτύου της χώρας. Ήταν η πολιτική των "ανοικτών πόλων" του 1984, η οποία παραμένει ακόμα η ισχύουσα οικιστική πολιτική. Κύριος στόχος της ήταν η κάλυψη όλων των αναγκών του πληθυσμού, ανεξαρτήτως του τόπου κατοικίας και εργασίας, και η παροχή υπηρεσιών στον επαρχιακό-αγροτικό χώρο, οι οποίες θα ήταν ίσης ποιότητας με εκείνες των αστικών κέντρων και περιοχών. Η εκπλήρωση αυτού του στόχου βασίστηκε στην ενίσχυση των μεσαίων οικισμών (κωμοπόλεων, κεφαλοχωρίων), που θα αναλάμβαναν έναν ενδιάμεσο λειτουργικό ρόλο ανάμεσα στα αστικά κέντρα και την αγροτική ενδοχώρα.

Κύριος άξονας αυτής της οικιστικής πολιτικής υπήρξε η διαμόρφωση οικιστικών ενοτήτων, οι οποίες αποτελούνται από ομάδες οικισμών που μπορούν να σχεδιασθούν σαν ένα ενιαίο και οργανικό σύστημα. Εντός αυτών η ταξινόμηση των οικισμών γίνεται ανάλογα με το είδος και τον αριθμό των λειτουργιών και εξυπηρετήσεων που διαθέτουν και του συνόλου του πληθυσμού που εξυπηρετούν. Έτσι προκύπτουν 5 επίπεδα οικισμών. Το 1ο επίπεδο αποτελείται από τα περιφερειακά κέντρα (π.χ. Ιωάννινα) και το 2ο επίπεδο από τα νομαρχιακά κέντρα ή άλλες σημαντικές πόλεις. Τον σημαντικότερο ρόλο στην ιεραρχία του οικιστικού δικτύου έχουν τα κέντρα 3ου και 4ου επιπέδου, τα οποία αναλαμβάνουν έναν ενδιάμεσο λειτουργικό ρόλο μεταξύ των αστικών κέντρων (1ου και 2ου επιπέδου) και της αγροτικής ενδοχώρας (οικισμοί 5ου επιπέδου). Το 5ο επίπεδο αποτελείται από οικισμούς μικρού πληθυσμιακού μεγέθους που διαθέτουν πολύ βασικές λειτουργίες, κυρίως εκπαίδευσης.

Στο Νομό Θεσπρωτίας, σύμφωνα με τις "Προτάσεις Χωροταξικής Οργάνωσης" του ΥΧΟΠ (1984) καθορίστηκαν 7 οικιστικές ενότητες ως εξής:

- ✓ Ηγουμενίτσας, με έναν οικισμό 2ου επιπέδου (Ηγουμενίτσα), έναν 4ου επιπέδου (Πλαταριά) και 25 οικισμούς 5ου επιπέδου.
- ✓ Νεράϊδας-Παλαιοχωρίου, με το δίπολο αυτό ως οικισμοί 4ου επιπέδου, και 29 οικισμούς 5ου επιπέδου.
- ✓ Μαργαριτίου, με έναν οικισμό 4ου ενισχυμένου επιπέδου (Μαργαρίτι), έναν 5ου ενισχυμένου (Πέρδικα) και 11 οικισμούς 5ου επιπέδου.

- ✓ Φιλιατών, με έναν οικισμό 4ου ενισχυμένου επιπέδου (Φιλιάτες), έναν 5ου ενισχυμένου επιπέδου (Σαγιάδα) και 15 οικισμούς 5ου επιπέδου.
- ✓ Κεραμίτσας, με έναν οικισμό 4ου επιπέδου (Κεραμίτσα), έναν 5ου ενισχυμένου επιπέδου (Άγιους Πάντες) και 38 οικισμούς 5ου επιπέδου.
- ✓ Παραμυθιάς, με έναν οικισμό 3ου επιπέδου (Παραμυθιά), έναν 5ου ενισχυμένου επιπέδου (Αμπελιά) και 30 οικισμούς 5ου επιπέδου.
- ✓ Γαρδικίου-Γλυκής, με το δίπολο αυτό 4ου επιπέδου, έναν οικισμό 5ου ενισχυμένου επιπέδου (Τσαγγάρι) και 3 οικισμούς 5ου επιπέδου.

Ωστόσο στο διάστημα που μεσολάβησε, δεν δημιουργήθηκαν οι όροι για να υπάρξει ο απαραίτητος δυναμισμός των περισσότερων από αυτά τα κέντρα και όπως έδειξε η απογραφή του 1991, έμειναν στάσιμα ή είδαν τον πληθυσμό τους να μειώνεται.

Η διοικητική μεταρρύθμιση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Σχέδιο "Καποδίστριας") κατήργησε τυπικά τις επαρχίες και τις έδρες του, δημιουργώντας μια σειρά από ισότιμους δήμους γύρω από τις πρωτεύουσες των νομών, με σκοπό την ενδυνάμωση των εδρών αυτών των δήμων. Παρέμειναν δε και ορισμένες κοινότητες.

Ωστόσο, ορισμένα ενδιάμεσα τοπικά κέντρα συνεχίζουν να έχουν αυξημένο ρόλο (λόγω της ύπαρξης διοικητικών υπηρεσιών και κοινωνικών εξυπηρετήσεων) και θετικές προοπτικές ανάπτυξης. Τέτοια κέντρα στο νομό Θεσπρωτίας είναι η Παραμυθιά και οι Φιλιάτες.

Με βάση την παραπάνω ανάλυση, στο νομό διακρίνουμε την παρακάτω διάρθρωση και ιεράρχηση του οικιστικού δικτύου:

Πίνακας 8.3 Διάρθρωση και ιεράρχηση του οικιστικού δικτύου του Νομού Θεσπρωτίας

Κέντρο 1ου επιπέδου	Εξαρτημένα κέντρα 2ου επιπέδου	Εξαρτημένα κέντρα 3ου επιπέδου	Ενισχυμένα κέντρα 4ου επιπέδου	κέντρα 4ου επιπέδου	Κοινότητες-εξαρτημένα κέντρα 5ου επιπέδου
	Δ. Ηγουμενίτσας	Δ. Παραμυθιάς	Δ. Φιλιατών	Δ. Αχέροντα	Κ. Πέρδικας
				Δ. Μαργαριτίου	Κ. Σουλίου
				Δ. Παραποτάμου	

Δ. Σαγιάδας

Δ. Συβότων

Ως προς τη διάρθρωση και ιεράρχηση του οικιστικού δικτύου του Νομού Θεσπρωτίας έχουμε τα εξής:

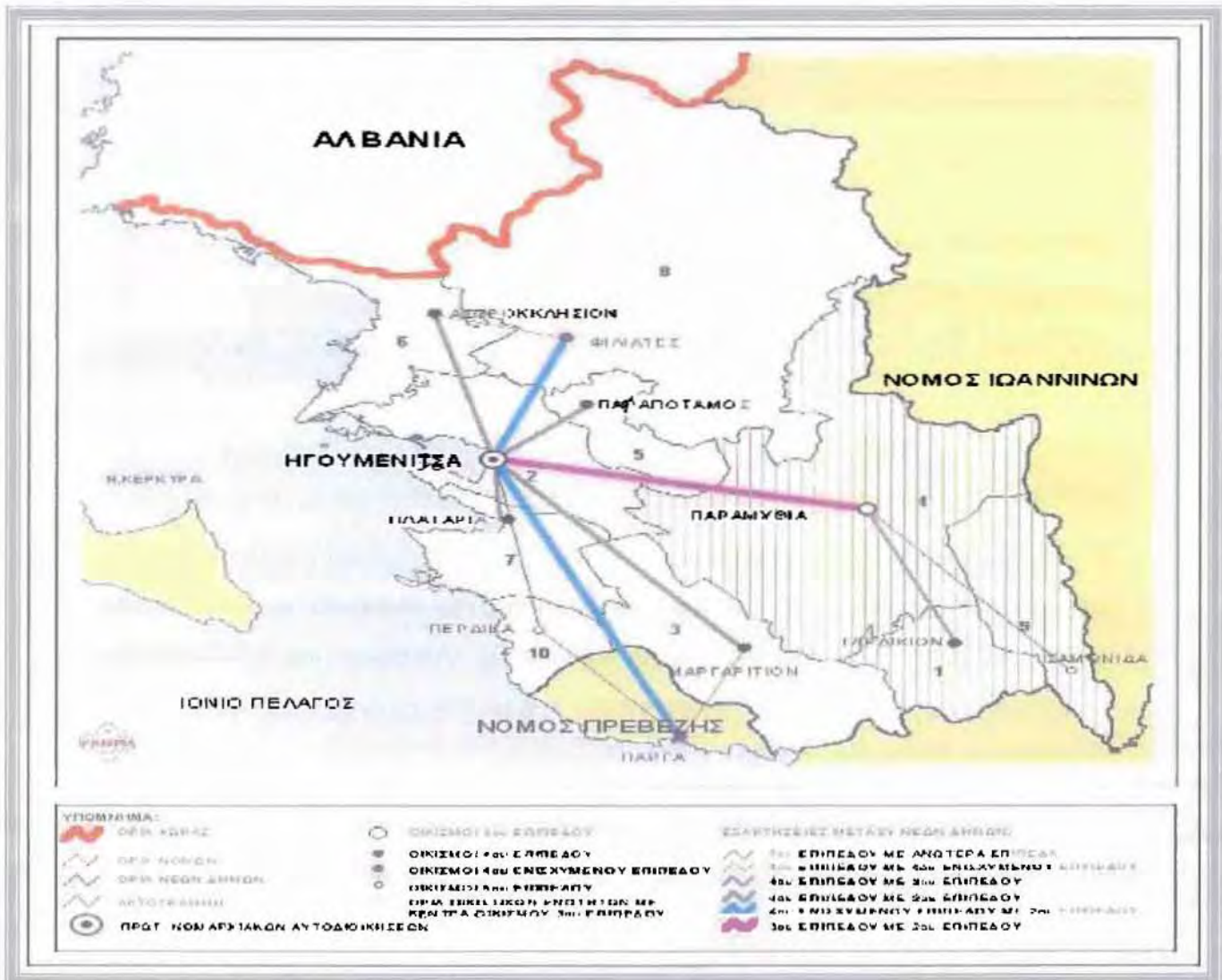
- ✓ Η **Ηγουμενίτσα** είναι κέντρο 2ου επιπέδου, με σημαντικό επίπεδο κοινωνικού εξοπλισμού και αστικών λειτουργιών, με αύξηση πληθυσμού κατά την δεκαετία 1981-91, που συνεχίζεται εντονότερα κατά την επόμενη περίοδο 1991-2000. Ο τριτογενής τομέας είναι ο κυρίαρχος τομέας παραγωγής και σχετίζεται περισσότερο με τις μεταφορικές και τουριστικές δραστηριότητες. Το λιμάνι της είναι η βασική πύλη της Βόρειας και Κεντρικής Ελλάδας προς την Δ. Ευρώπη, το οποίο θα αναβαθμισθεί με την ολοκλήρωση της Εγνατίας οδού και την σιδηροδρομική σύνδεση με το εθνικό δίκτυο.
- ✓ Η **Παραμυθιά** είναι κέντρο 3ου επιπέδου και πριν την ανάδειξη της Ηγουμενίτσας ήταν το ισχυρότερο κέντρο της Θεσπρωτίας. Δεσπόζει της βόρειας κοιλάδας του Κωκυτού, ασκεί μια επιρροή πέραν των ορίων του δήμου της (Δ. Αχέροντα και Κ. Σουλίου) και έχει προοπτικές ανάπτυξης, λόγω της εγγύτητας της με την Εγνατία οδό και της χωροθέτησης Βιοτεχνικού Πάρκου στη θέση Γκρίκα.
- ✓ Οι **Φιλιάτες** είναι κέντρο 4ου ενισχυμένου επιπέδου, διότι ναι μεν η επιρροή τους επεκτείνεται και στο Δ. Σαγιάδας, αλλά η όλη περιοχή βρίσκεται στο περιθώριο σημαντικών συγκοινωνιακών αξόνων. Η υπάρχουσα όμως διοικητική και κοινωνική υποδομή των Φιλιατών, σε συνδυασμό με την προοπτική διασυνοριακής συνεργασίας με τη νότια Αλβανία δημιουργούν ευνοϊκές προϋποθέσεις ανάπτυξης.

Οι υπόλοιπες έδρες των νέων δήμων αποτελούν κέντρα 4ου επιπέδου, από τα οποία, η Πλαταριά (Δ. Συβότων), ο Παραπόταμος (Δ. Παραποτάμου) και το Μαργαρίτι (Δ. Μαργαριτίου) εξαρτώνται άμεσα από την Ηγουμενίτσα. Η περιοχή επιρροής των κέντρων 4ου επιπέδου είναι η εδαφική επιφάνεια του κάθε δήμου και εξαρτημένα κέντρα 5ου επιπέδου οι έδρες και οι οικισμοί των καταργημένων κοινοτήτων.

Οι έδρες και οι οικισμοί των διατηρουμένων κοινοτήτων είναι επίσης κέντρα 5ου επιπέδου. Η Κ. Σουλίου εξαρτάται από την Παραμυθιά και η Κ. Πέρδικας από την Ηγουμενίτσα. Η Πέρδικα και το Μαργαρίτι έχουν επίσης μια μορφή εξάρτησης από την Πάργα για γεωγραφικούς και ιστορικούς

λόγους, η οποία γίνεται πιο έντονη κατά την θερινή περίοδο. Για τους ίδιους λόγους, η Πάργα εξαρτάται ως ένα βαθμό από την Ηγουμενίτσα (Χάρτης 8.1).

Χάρτης 8.1: Διάρθρωση και ιεράρχηση του οικιστικού δικτύου του Νομού Θεσπρωτίας

Πηγή: Χωροταξικό Σχέδιο Περιφέρειας Ηπείρου

8.2.3.2 Περιοχές επιρροής αστικών – ημιαστικών κέντρων

Τα κέντρα 2ου και 3ου επιπέδου, λόγω της ιδιαίτερης δυναμικής τους δημιουργούν σχέσεις επιρροής-εξάρτησης με τα υπόλοιπα κέντρα, δημιουργώντας περιοχές επιρροής κάθε μία εκ των οποίων έχει διαφορετικό χαρακτήρα και δυναμική.

Λαμβάνοντας υπόψη:

- ✓ τη θέση των Δήμων ως προς την πρωτεύουσα του Νομού

- ✓ το υπάρχον συγκοινωνιακό δίκτυο και τις προσβάσεις των Δήμων (κυρίως των εδρών τους) προς την πρωτεύουσα του Νομού
- ✓ την γεωμορφολογία του εδάφους
- ✓ το επίπεδο κοινωνικού εξοπλισμού, διοικητικών λειτουργιών και λοιπών αστικών εξυπηρετήσεων των Δήμων

διακρίνουμε τις εξής περιοχές επιρροής.

- ✓ Περιοχή επιρροής Ηγουμενίτσας: η Ηγουμενίτσα ως κέντρο 2ου επιπέδου, έχει περιοχή επιρροής που επεκτείνεται σε όλο το Νομό Θεσπρωτίας και ως ένα βαθμό στο δήμο Πάργας, που ανήκει στο νομό Πρέβεζας. Στο μέτρο που λειτουργεί ως κέντρο 3ου επιπέδου, έχει μια στενότερη περιοχή επιρροής που περιλαμβάνει τους Δήμους Ηγουμενίτσας, Φιλιατών, Σαγιάδας, Παραποτάμου, Συβότων, Μαργαριτίου και την Κοινότητα Πέρδικας. Εντός της περιοχής επιρροής Ηγουμενίτσας, διακρίνεται η υπο-περιοχή επιρροής Φιλιατών η οποία εκτείνεται στους Δήμους Φιλιατών και Σαγιάδας. Οι Φιλιάτες χαρακτηρίζονται ως κέντρο ενισχυμένο 4ου επιπέδου, λόγω της ύπαρξης αξιόλογου κοινωνικο-διοικητικού εξοπλισμού.
- ✓ Περιοχή επιρροής Παραμυθιάς: περιλαμβάνει τους Δήμους Παραμυθιάς, Αχέροντα και την Κοινότητα Σουλίου. Η Παραμυθιά αποτελεί το παραδοσιακό κέντρο της περιοχής με αξιόλογο κοινωνικο-διοικητικό εξοπλισμό.

Οι περιοχές επιρροής των κέντρων 2ου και 3ου επιπέδου παρουσιάζονται παραστατικά στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 8.4 Περιοχές επιρροής οικιστικών κέντρων του Νομού Θεσπρωτίας

Περιοχές Επιρροής	Κέντρο 1ου επιπέδου	Εξαρτημένα κέντρα 2ου επιπέδου	Εξαρτημένα κέντρα 3ου επιπέδου	Ενισχυμένα κέντρα 4ου επιπέδου	Εξαρτημένα κέντρα 4ου επιπέδου	Κοινότητες-εξαρτημένα κέντρα 5ου επιπέδου
Ηγουμενίτσας		Δ. Ηγουμενίτσας		Δ. Φιλιατών	Δ. Παραποτάμου	Κ. Πέρδικας
					Δ. Συβότων	
				Δ. Πάργας*	Δ. Σαγιάδας	
					Δ. Σαγιάδας	
					Δ.	

					Μαργαριτίου	
Παραμυθιάς		Δ. Παραμυθιάς			Δ. Αχέροντα	Κ. Σουλίου

* Εξάρτηση από διαφορετικό νομό

8.2.3.3 Ένταξη οικισμών του νομού σε δίκτυα πόλεων

Δεν έχει αναφερθεί τέτοια ένταξη, πλην μιας απλής αδελφοποίησης Ηγουμενίτσας – Μπρίντεζι. Είναι μια δυνατότητα, η οποία υποστηρίζεται και από σχετικά προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και θα πρέπει να αξιοποιηθεί από τους δήμους του νομού.

8.2.4 Χρήσεις γης

8.2.4.1 Οικιστική χρήση (Α' και Β' κατοικία)

Η οικιστική χρήση σε όλη την ελληνική επικράτεια καθορίζεται στο πλαίσιο του πολεοδομικού σχεδιασμού των πόλεων και οικισμών. Πρόκειται για τα σχέδια πόλης με βάση το Ν. Διάταγμα του 1923 και στη συνέχεια για τον σχεδιασμό με βάση τους νόμους 947/79, 1337/1983 και 2508/1997, καθώς και με τα διατάγματα για τον τρόπο οριοθέτησης και πολεοδόμηση των χωριών.

Στις περιοχές εκτός των σχεδίων πόλης και των ορίων οικισμών, επιτρέπεται η δόμηση υπό ορισμένους όρους και προϋποθέσεις.

Εκτεταμένη αυθαίρετη δόμηση δεν υπάρχει στην Θεσπρωτία. Ωστόσο η εκτός σχεδίου δόμηση σε ορισμένες περιοχές γίνεται πυκνή με έντονη μίξη χρήσεων και απαιτεί ειδικές ρυθμίσεις. Τέτοιες περιοχές είναι οι περιαστικές της Ηγουμενίτσας, Παραμυθιάς και Φιλιατών, οι παραλιακές και κατά μήκος ορισμένων οδικών αξόνων. Οι παραλιακές είναι κυρίως περιοχές Β' κατοικίας και τουριστικών καταλυμάτων (Πέρδικα, Σύβοτα). Γύρω από την Ηγουμενίτσα, την Παραμυθιά και τους Φιλιάτες, κυριαρχεί η Α' κατοικία.

8.2.4.2 Γενικά Πολεοδομικά Σχέδια (ΓΠΣ)-Σχέδια πόλης-Οριοθετήσεις οικισμών

Οι μόνοι οικισμοί με εγκεκριμένο ΓΠΣ, είναι της Ηγουμενίτσας (ΦΕΚ 610Δ'/1989 και τροποποίηση 1073 Δ'/1992) και των Φιλιατών (ΦΕΚ 1139Δ'/1996). Προβλέπουν τις εξής σταθερές:

Πίνακας 8.5: Προβλεπόμενες σταθερές των ΓΠΣ Ηγουμενίτσας και Φιλιατών

Ηγουμενίτσα		
Εκταση Σχεδίου Πόλης	3.980	στρέμματα (με επέκταση)
Συνολική Δόμηση	1,05	-
Πληθυσμιακή Πυκνότητα	198	κάτοικοι / στρέμμα
Φιλιάτες		
Εκταση Σχεδίου Πόλης	921	στρέμματα (με επέκταση)
Συνολική Δόμηση	1,0	-
Πληθυσμιακή Πυκνότητα	299	κάτοικοι / στρέμμα

Η μελέτη του ΓΠΣ Παραμυθιάς βρίσκεται σε εξέλιξη, ενώ το ΓΠΣ Μαργαριτίου έχει ολοκληρωθεί και βρίσκεται στο ΥΠΕΧΩΔΕ για έγκριση.

Εγκεκριμένο σχέδιο πόλης πριν από το 1983 και την Επιχείρηση Πολεοδομικής Ανασυγκρότησης (ΕΠΑ) έχουν τα παλιά τμήματα της Ηγουμενίτσας, της Παραμυθιάς, των Φιλιατών, Γραικοχωρίου, Λαδοχωρίου και Ν. Σελεύκειας.

Γύρω από την Παραμυθιά υπάρχουν ρυμοτομικά διαγράμματα που έγιναν από την Τυπογραφική Υπηρεσία του Υπουργείου Γεωργίας για παραχώρηση οικοπέδων σε αστέγους (1958, 1962, 1967, 1968).

Στο πλαίσιο της ΕΠΑ έχουν εγκριθεί πολεοδομικές μελέτες για επεκτάσεις του σχεδίου πόλης στην Ηγουμενίτσα, Γραικοχώρι, Λαδοχώρι, Ν. Σελεύκεια, Χοϊκά. Έχουν εγκριθεί επίσης μελέτες πολεοδόμησης και επέκτασης στην Πλαταριά, Παραπόταμο, Πέρδικα-Αρίλλα, Σύβοτα, Φασκομηλιά, Κεστρίνη. Στο Γαρδίκι η μελέτη βρίσκεται στην Γ' Φάση, ενώ στο Μαυρούδι έχει τελειώσει και βρίσκεται στην Περιφέρεια για έγκριση.

Στη Σαγιάδα υπάρχει η πολεοδομική μελέτη, αλλά δεν έχει εγκριθεί ακόμα η οριοθέτηση του οικισμού. Στο Καστρί η πολεοδομική μελέτη είναι σε εξέλιξη, ενώ στις Φιλιάτες είναι προς ανάθεση. Για τις περισσότερες περιοχές στις οποίες έχει εγκριθεί πολεοδομική μελέτη, προχωράει και η μελέτη της πράξης εφαρμογής.

Από τους υπόλοιπους οικισμούς, ορισμένοι από αυτούς διαθέτουν αποφάσεις Νομάρχη για τον καθορισμό ορίων και όρων δόμησης, με βάση το Π.Δ. της 3.5.1985 (ΦΕΚ 181Δ').

Υπάρχουν δύο αιτήσεις Οικοδομικών συνεταιρισμών, μια στο Πούσι Ηγουμενίτσας (Α' κατοικία) και μια στο Μαργαρίτι (Β' κατοικία). Η αίτηση του συνεταιρισμού της Ηγουμενίτσας έχει λάβει οικιστική καταλληλότητα και έχει εγκεκριμένη πολεοδομική Μελέτη. Η αίτηση του Μαργαριτίου βρίσκεται ακόμη σε πολύ αρχικό στάδιο (σύσταση).

8.2.4.3 Λοιπές χρήσεις πολεοδομικά οργανωμένες

- ✓ Βιομηχανία: υπάρχει και λειτουργεί ΒΙΟΠΑ, εκτενής αναφορά για το οποίο γίνεται στο κεφάλαιο "Αξιολόγηση της κατάστασης των τεχνικών, κοινωνικών και επιχειρηματικών υποδομών».
- ✓ Λατομεία: οι λατομικές περιοχές αδρανών υλικών φαίνονται στον Πίνακα 3.6. Εχουν καθοριστεί με απόφαση Νομάρχη και δεν υπάρχει περαιτέρω σχεδιασμός υποδομών.

Πίνακας 8.6: Προβλεπόμενες σταθερές των ΓΠΣ Ηγουμενίτσας και Φιλιατών

Δήμος / Κοινότητα	Θέση	Εμβαδόν (m ²)	Ιδιοκτησιακό καθεστώς
Δ. Αχέροντα	-	-	-
Δ. Ηγουμενίτσας	Μύλοι	114764,5	Δημόσιο
	Πυθάρι ή Παλιαρέζα	900000	Δημόσιο
Δ. Μαργαριτίου	Μεσοβούνι	248103	Ιδιωτικό
	Υψώματα Λούτσας	875000	Δημόσιο
Δ. Παραμυθιάς	Δάφνη	165024	Δημόσιο
Δ. Παραποτάμου	-	-	-
Δ. Σαγιάδας	-	-	-
Δ. Συβότων	-	-	-
Δ. Φιλιατών	Αγκώνι	137692,5	Δημόσιο
Κ. Πέρδικας	Γροπώ	110131,5	Δημόσιο
	Τρυγώνα	675000	Δημόσιο
Κ. Σουλίου	-	-	-

Πηγή: Δ/ση Βιομηχανίας Ν. Θεσπρωτίας, Τμήμα Βιομηχανίας και Ορυκτών πόρων

- ✓ Τουρισμός: Περιοχές Ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης (ΠΟΤΑ) στο Νομό Θεσπρωτίας δεν υπάρχουν. Οι τουριστικές εγκαταστάσεις, στην συντριπτική τους πλειοψηφία, συγκεντρώνονται

στις παράκτιες περιοχές Πέρδικας-Καραβοστασίου-Αρίλα, Συβότων-Πλαταριάς, Ηγουμενίτσας, Σαγιάδας.

8.2.4.4 Κάλυψη του εδάφους

Ο Πίνακας 8.7 που ακολουθεί παρουσιάζει στοιχεία σύμφωνα με την ΕΣΥΕ και το Corine αντίστοιχα, για την εδαφική οργάνωση, τις χρήσεις γης και την κάλυψη του εδάφους. Ανάμεσα στους δύο πίνακες υπάρχουν αρκετές διαφοροποιήσεις και αποκλίσεις που οφείλονται ίσως σε διαφορετικές παραδοχές ως προς τον ορισμό των διαφόρων χρήσεων.

Πίνακας 8.7 Βασικές χρήσεις γης (σε χιλιάδες στρέμματα) του Νομού Θεσπρωτίας

Κατά ΕΣΥΕ (2001)		Κατά Corine	
Καλλιεργούμενες εκτάσεις και αγραναπαύσεις	209,5	Καλλιεργήσιμη γη	339,87
		Μόνιμα αρδευόμενες εκτάσεις	38,78
Δάση	125,6	Δάση και δασικές εκτάσεις	143,14
Βοσκότοποι από τους οποίους: <u>Δημοτικοί</u> <u>Ιδιωτικοί</u>	1099,9 (838,8) (261,1)	Θαμνώδεις εκτάσεις	764,98
		Βοσκότοποι	214,03
		Υπαλπικές εκτάσεις	0,91
Εκτάσεις οικισμών (κτίρια, δρόμοι, κλπ.)	46,8	Αστική δόμηση	2,94
		Βιομηχ. και εμπορ. ζώνες	0,22
Εκτάσεις καλυπτόμενες από νερά	21,9	Λίμνες και συλλογές υδάτων	0,97
Άλλες εκτάσεις	10,9		
Σύνολο	1514,7	Σύνολο	1505,85

Πηγή: ΕΣΥΕ, Corinne

Οι ορεινές κοινότητες και δήμοι στη Θεσπρωτία καλύπτουν το 66,5% της συνολικής έκτασης (έναντι 74,2% της Ηπείρου και 42,3% της χώρας), οι ημιορεινές το 28,3% (έναντι 15,2% της

Ηπείρου και 29,0% της χώρας) και οι πεδινές μόλις το 5,2% (έναντι 10,7% της Ηπείρου και 28,7% της χώρας) και συγκεντρώνονται κυρίως στις εκβολές του Καλαμά.

Η καλλιεργούμενη έκταση (μαζί με τις αγραναπαύσεις) κατά την ΕΣΥΕ ανέρχεται σε 209,5 χιλ.στρ. ή το 13,8% της συνολικής έκτασης. Αυτό επαληθεύεται με αρκετή προσέγγιση, και από τα στοιχεία του Υπουργείου Γεωργίας σύμφωνα με τα οποία η γεωργική γη το 1996 ανερχόταν σε 191,9 χιλ. στρ., από τα οποία 64,5 ήταν αρδευόμενα, δηλαδή ποσοστό 33,6%. Στην Περιφέρεια Ηπείρου η καλλιεργούμενη έκταση ήταν το 13,8% της συνολικής έκτασης και στην χώρα το 29,9%.

Σύμφωνα με την Δ/ση Αγροτικής Ανάπτυξης της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Θεσπρωτίας, το 1999 η αρδύσιμη έκταση ήταν 67,5 χιλ.στρ. και η αρδευθείσα 51,5 χιλ.στρ.

Το μικρότερο ποσοστό καλλιεργούμενης γης έχουν ο Δήμος Φιλιατών με 7,1% και η Κοινότητα Σουλίου με 1,2%. Οι αρδευόμενες εκτάσεις συγκεντρώνονται κυρίως στους Δήμους Σαγιάδας (16,3 χιλ. στρ.), Αχέροντα (13,6 χιλ. στρ.), Ηγουμενίτσας (10,6 χιλ. στρ.), Φιλιατών (10,3 χιλ. στρ.), Παραμυθιάς (9,2 χιλ. στρ.) και Παραποτάμου (2,3 χιλ. στρ.).

Οι βοσκότοποι καλύπτουν κατά ΕΣΥΕ, το 72,6% της συνολικής έκτασης του νομού, έναντι 51,6% στην Περιφέρεια και 39,6% στην Χώρα. Αυτό δείχνει τη θέση της κτηνοτροφίας στο Νομό, η οποία είχε ως αποτέλεσμα τον περιορισμό της δασοκάλυψης στο 8,3% έναντι 25,8% της Περιφέρειας και 22,3% της χώρας.

Η οικιστική χρήση καλύπτει το 3,1% έναντι 4% της Περιφέρειας και της χώρας και δείχνει τη μικρή αστικοποίηση και τον αγροτικό χαρακτήρα του νομού.

Ο χάρτης 8.2 παρουσιάζει τις χρήσεις γης, την χωρική οργάνωση του παραγωγικού συστήματος και τις περιοχές προστασίας.

Χάρτης 8.2: Οι χρήσεις γης, η χωρική οργάνωση του παραγωγικού συστήματος και οι περιοχές προστασίας του Νομού Θεσπρωτίας

Πηγή: Χωροταξικό Σχέδιο Περιφέρειας Ηπείρου

Θεσμοθετημένες ζώνες χρήσεων γης και περιοχές προστασίας στον εκτός σχεδίων πόλης χώρο δεν υπάρχουν, πλην των λατομικών ζωνών και των αρχαιολογικών χώρων. Από τους τελευταίους μόνον ο αρχαιολογικός χώρος Δημοκάστρου έχει οριοθετημένη με συντεταγμένες ζώνη προστασίας, όπου απαγορεύεται η δόμηση και επιτρέπεται μόνον η γεωργική χρήση.

Υπό ευρεία έννοια περιοχές προστασίας είναι τα δάση και οι δασικές εκτάσεις (N 998/79) και οι περιλαμβανόμενες στο δίκτυο Natura 2000. Από τις τελευταίες, το δέλτα και τα στενά Καλαμά, το έλος Καλοδικίου και τα στενά του Αχέροντα, περιλαμβάνονται σε ειδικές περιβαλλοντικές μελέτες οι οποίες έχουν ολοκληρωθεί και βρίσκεται σε εξέλιξη η κατάρτιση προεδρικών διαταγμάτων για την προστασία τους και τον καθορισμό χρήσεων γης.

Το σύνολο των εκτάσεων του Νομού Θεσπρωτίας, ανέρχεται σε 1.514,70 χιλιάδες στρέμματα σε σύνολο 10 δήμων / κοινοτήτων. Από αυτές, το 38,7% αποτελούν οι γεωργικές περιοχές (καλλιεργούμενες εκτάσεις, αγραναπαύσεις, βοσκότοποι), το 61,2% είναι δάση και ημιφυσικές εκτάσεις, το 1,21% καλύπτονται από νερά. Οι εκτάσεις των οικισμών καλύπτουν το 0,31% και οι λοιπές εκτάσεις το 0,12% (Βιομηχανικές και εμπορικές ζώνες, Δίκτυα συγκοινωνιών, Ορυχεία, χώροι απόρριψης απορριμμάτων και εργοτάξια). Στο Νομό Θεσπρωτίας την περίοδο καταγραφής των στοιχείων του Πίνακα 8.8 δεν υπήρχανε θεσμοθετημένες βιομηχανικές και εμπορικές ζώνες. Αναλυτικά στοιχεία για τις πιο πάνω κατανομές κατά Νομό παρατίθενται στον Πίνακα που ακολουθεί:

Πίνακας 8.8: Κατανομή των εκτάσεων της Ελλάδας, της Περιφέρειας Ηπείρου και των νομών αυτής κατά βασικές κατηγορίες χρήσεως (2000)

Γεωγραφική Ενότητα	Σύνολο εκτάσεων (χιλ. στρ.)	Γεωργικές περιοχές						Δάση και ημιφυσικές εκτάσεις			
		Αρόσιμη γη	Μόνιμες καλλιέργειες	Βοσκότοποι-Μεταβιτικές δασοδίες/Θαμνώδεις εκτάσεις	Βοσκότοποι-Συνδουρασιμί θαμνώδεις και η ποώδεις βλάστησης	Βοσκότοποι-Εκτάσεις με αραιή ή καθόλου βλάστηση	Ετερογενείς γεωργικές περιοχές	Δάση	Μεταβιτικές δασοδίες-Θαμνώδεις εκτάσεις	Συνδουρασιμί θαμνώδεις και η ποώδεις βλάστησης	Εκτάσεις με αραιή ή καθόλου βλάστηση
Ελλάδα	131.957,40	21.181,40	7.491,60	880	9.151,90	4.420,40	22.010,90	22.411,60	11.606,70	23.950,00	4.509,80
Ηπείρος	9.203,20	456,7	155,3	18,1	804,4	342,1	1.435,90	2.142,00	1.187,90	1.875,10	508,6
Ν. Αρτης	1.662,20	21,5	77,9	2,3	34,8	48,4	381,5	187,7	184,5	463,4	123,7
Ν. Θεσπρωτίας	1.514,70	81,1	37,6	1,6	107,9	100,6	250	160,4	141,1	457	155,4
Ν. Ιωαννίνων	4.990,40	209,6	0	13,6	577,7	101,1	594,2	1.715,90	815,7	675,1	196,6
Ν. Πρεβέζης	1.035,90	144,5	39,9	0,6	84	92	210,1	77,9	46,6	279,5	33

Γεωγραφική Ενότητα	Σύνολο εκτάσεων (χιλ. στρ.)	Εκτάσεις καλλιεπόμενες από νερά			Τεχνητές περιοχές				
		Χερσαία ύδατο	Γεωτετρικές γερές ζώνες	Παραθαλάσσιες γερές ζώνες	Λοιπική οικοδόμηση	Βιομηχανικές και εμπορικές ζώνες	Δίκτυα συγκοινωνιών	Ορυχεία, χώροι απόρριψης απορριμμάτων και εργοτάξια	Τεχνητές μη γεωργικές ζώνες πράσινοι, χώροι αθλητικών και πολιτιστικών δραστηριοτήτων
Ελλάδα	131.957,40	1.197,10	108,3	484,4	1.913,20	212,6	156,3	270,3	25,4
Ηπείρος	9.203,20	91,8	8,6	71,2	47,6	7,9	3,1	6,7	-
Ν. Αρτης	1.662,20	29,4	0	45,4	5,6	3,8	-	-	-
Ν. Θεσπρωτίας	1.514,70	5,7	5,5	7,2	4,7	-	0,7	1,2	-
Ν. Ιωαννίνων	4.990,40	55,8	3,1	0	28,9	4	2,4	5,2	-
Ν. Πρεβέζης	1.035,90	0,8	0	18,6	8,4	0,1	-	0,2	-

Πηγή: ΕΣΥΕ

8.2.4.5 Ζώνες αναπτυξιακών κινήτρων

Ο Νομός Θεσπρωτίας ανήκει στην Ζώνη Κινήτρων Γ', με εξαίρεση μια παραμεθόρια ζώνη πλάτους 20 χλμ., η οποία έχει θεσμοθετηθεί στην Ζώνη Δ. Στην πράξη η ζώνη αυτή είναι ευρύτερη των 20 χλμ., διότι ακολουθεί το όριο των Νέων Δήμων τους οποίους τέμνει η γραμμή που ορίζεται παράλληλα με την συνοριακή, σε βάθος 20 χλμ.

8.3 Αξιολόγηση – Συμπεράσματα

Συνοψίζοντας τα χαρακτηριστικά που αναφέρθηκαν κατά την περιγραφή της υφιστάμενης κατάστασης και εντοπίζοντας τα δυνατά σημεία - αδυναμίες – ευκαιρίες - κινδύνους που αφορούν τα κοινωνικοοικονομικά και χωροαναπτυξιακά χαρακτηριστικά, και τα οποία εντοπίζονται σαν συνδυασμός:

- ✓ των υφιστάμενων συγκριτικών πλεονεκτημάτων και μειονεκτημάτων
- ✓ των διαμορφωμένων δυνατοτήτων και αδυναμιών με βάση τις παρατηρούμενες τάσεις ενδογενούς ανάπτυξης
- ✓ των διαφαινόμενων πέσεων και ευκαιριών από το εξωτερικό περιβάλλον, προκύπτει η ακόλουθη SWOT ανάλυση.

Πίνακας 8.9: Swot Analysis Νομού Θεσπρωτίας (χωροταξικό επίπεδο)

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ/ΕΥΚΑΙΡΕΙΕΣ	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ/ΑΠΕΙΛΕΣ
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Η φυσική θέση του Νομού(Δυτική Πύλη της Ελλάδας προς την Ε.Ε και τη Βαλκανική) και η κατασκευή των μεγάλων υπερτοπικών μεταφορικών υποδομών (Εγνατία Οδός, Δυτικός Άξονας, Λιμάνι Ηγουμενίτσας) οι οποίες δημιουργούν τις προϋποθέσεις ανάπτυξης λειτουργιών υπερεθνικής εμβέλειας στον τομέα των μεταφορών και των υπηρεσιών με αιχμή την ανάδειξη του λιμανιού της Ηγουμενίτσας σε Δυτική Πύλη της χώρας ❖ Η κατασκευή των μεγάλων υπερτοπικών μεταφορικών υποδομών (Εγνατία Οδός, Δυτικός Άξονας, Λιμάνι Ηγουμενίτσας) ❖ Η αξιόλογη θαλάσσια σύνδεση μεταξύ της Ηπείρου και της Ιταλίας ❖ Η ύπαρξη εγκεκριμένου χωροταξικού σχεδίου της ευρύτερης Περιφέρειας Ηπείρου, η εφαρμογή του οποίου θα οδηγήσει στην ορθολογική κατανομή των διαφόρων δραστηριοτήτων στο χώρο, με όρους αειφορίας, προστασίας και αναβάθμισης του περιβάλλοντος ❖ Η ύπαρξη εγκεκριμένου περιφερειακού σχεδιασμού για τη διαχείριση στερεών αποβλήτων ❖ Η σταδιακή ενίσχυση και ανάδειξη της Περιφέρειας σε κύριο πόλο του αποκεντρωτικού συστήματος για το σχεδιασμό, προγραμματισμό και συντονισμό της περιφερειακής ανάπτυξης ❖ Δυνατότητα αξιοποίησης ορισμένων ρυθμίσεων της νέας ΚΑΠ (πολυλειτουργικότητα γεωργίας) στην κατεύθυνση της ανάπτυξης της υπαίθρου ❖ Φυσικο-γεωγραφικό περιβάλλον υψηλής ποιότητας ❖ Μικρή απόσταση από ένα μεγάλο και δυναμικό αστικό κέντρο (Ιωάννινα) ❖ Εγγύτητα των δύο αστικών κέντρων (Ηγουμενίτσας – Ιωαννίνων) που αφήνει περιθώρια ανάπτυξης συμπληρωματικότητας και οικονομιών κλίμακας ❖ Κατασκευή και λειτουργία ΒΙΟΠΑΘΕ ❖ Σε πολλές περιπτώσεις, αξιόλογο οικιστικό περιβάλλον 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Η ανεπάρκεια των αστικών υποδομών με αποτέλεσμα τη δυσλειτουργία των αστικών κέντρων ❖ Η καθυστέρηση οριοθέτησης χρήσεων γης και ζωνών εγκατάστασης περιβαλλοντικά οχλουσών βιομηχανικών και βιοτεχνικών μονάδων. Η καθυστέρηση αυτή δημιουργεί κινδύνους για την προστασία του οικολογικού πλούτου του Νομού, ιδιαίτερα με την προοπτική νέων επενδύσεων, εφόσον ο Νομός καταστεί ελκυστικός για την εγκατάσταση νέων επιχειρήσεων ❖ Η μη ολοκλήρωση της διοικητικής αποκέντρωσης και οργάνωσης των Καποδιστριακών Δήμων ❖ Ενδεχόμενο περαιτέρω όξυνσης ή εμφάνισης νέων γεωπολιτικών προβλημάτων στα Βαλκάνια ❖ Σχετικά περιορισμένη πληθυσμιακή βάση περιφερειακής ενδοχώρας (σε σύγκριση με τη μέση Ευρωπαϊκή περιφέρεια) ❖ Ενδεχόμενη αποτυχία προσαρμογής στα νέα δεδομένα της ΚΑΠ, με άμεσο κίνδυνο περιθωριοποίησης ή μαζικής εξόδου του αγροτικού πληθυσμού, με οικιστική και κοινωνικο-οικονομική πίεση στα αστικά κέντρα ❖ Η έλλειψη σιδηροδρομικής σύνδεσης του Νομού με το σιδηροδρομικό δίκτυο της χώρας και η απουσία προοπτικών δημιουργίας σιδηροδρομικής υποδομής στο άμεσο μέλλον. Η έλλειψη σιδηροδρομικής σύνδεσης αποτελεί κρίσιμο περιοριστικό παράδειγμα πλήρους αξιοποίησης του ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος του Νομού και της ανάδειξης του σε πύλη μεταφορών για την χώρα ❖ Η ανεπάρκεια αεροπορικής υποδομής του Νομού, η οποία σήμερα εξυπηρετείται σχεδόν αποκλειστικά από το Αεροδρόμιο των Ιωαννίνων, το οποίο δεν διαθέτει επαρκείς υποδομές και εξυπηρετήσεις για να λειτουργήσει ως αεροπορικός συγκοινωνιακός κόμβος ❖ Επιβάρυνση παράκτιων ζωνών με άναρχη διάσπαρτη δόμηση (παραθεριστική κατοικία) και ορισμένων περιαστικών ζωνών με εκτός σχεδίου δόμηση/αστική διάχυση ❖ Αύξηση οικιστικών πιέσεων στις τουριστικές ζώνες (ύπαιθρος και οικισμοί) ❖ Ύπαρξη φυσικών κινδύνων (σεισμικότητα, κατολισθήσεις) ❖ Ανάγκη περαιτέρω ενίσχυσης μεσαίων οικιστικών κέντρων (3^{ου} επιπέδου, δυνητικών τοπικών κέντρων ανάπτυξης) ❖ Μεγάλος αριθμός μικρών οικισμών ❖ Καταστροφή σημαντικού ποσοστού του κτιριακού αποθέματος παραδοσιακού χαρακτήρα και/ή αυτού που

δεν αντιστοιχεί στο μοντέλο της μεταπολεμικής πολυκατοικίας

- ❖ Ελλείψεις τεχνικών αστικών υποδομών (παρά τη βελτίωση κατά τη δεκαετία του '90)
- ❖ Οι αστικές αναπλάσεις μέχρι σήμερα περιορίζονται στο φυσικό σχεδιασμό
- ❖ Έλλειψη εξειδίκευσης του περιφερειακού χωροταξικού σχεδιασμού σε νομαρχιακό επίπεδο
- ❖ Έλλειψη σχεδίων χρήσεων γης στον εξω-οικιστικό (εκτός σχεδίου) χώρο
- ❖ Οι καθυστερήσεις στην κατάρτιση και έγκριση των πολεοδομικών σχεδίων δίνουν περιθώρια για αυθαιρεσίες και άναρχη ανάπτυξη
- ❖ Αδυναμία διοικητικού μηχανισμού και θεσμικού πλαισίου χωρικού σχεδιασμού-προγραμματισμού
- ❖ Ο οργανωτικός συγκεντρωτισμός σε συνδυασμό με την έλλειψη ενιαίου και απλοποιημένου θεσμικού πλαισίου
- ❖ Οι διαχειριστικές δυσλειτουργίες λόγω έλλειψης εκπαιδευμένου προσωπικού, μη αποτελεσματικής οργάνωσης, έλλειψης συντονισμού μεταξύ των διάφορων υπηρεσιών
- ❖ Η αδυναμία της Δημόσιας Διοίκησης να ανταποκριθεί στην ορθολογική διαχείριση σύνθετων διοικητικών έργων
- ❖ Η ελλιπής αξιοποίηση των γνώσεων και των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού, καθώς και η μη ύπαρξη ευνοϊκού περιβάλλοντος για την ανάληψη πρωτοβουλιών
- ❖ Η μη ολοκλήρωση της διοικητικής αποκέντρωσης και οργάνωσης των Καποδιστριακών Δήμων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9

Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΣΤΟΝ ΝΟΜΟ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ

9.1 Γενικά

Ο Νομός Θεσπρωτίας βρέχεται στα δυτικά από το Ιόνιο Πέλαγος, προς βορρά συνορεύει με την Αλβανία, προς ανατολή με το νομό Ιωαννίνων και νότια με το νομό Πρέβεζας. Η Θεσπρωτία είναι χώρα κατεξοχήν ορεινή και σχηματίζεται από τις δυτικές οροσειρές της Πίνδου, που βαθμιαία χαμηλώνουν προς τη θάλασσα και από στενόμακρες κοιλάδες ανάμεσα στις οροσειρές. Έχει συνολική έκταση 1.525 τετρ χλμ.

Οι πεδινές περιοχές στα παράλια, οι πεδιάδες που έχουν σχηματισθεί από τις προσχώσεις των Καλαμά και Αχέροντα και στην ενδοχώρα, οι κοιλάδες των ίδιων ποταμών και των παραποτάμων τους καλύπτουν μόλις το 5% της συνολικής έκτασης του Νομού, καθιστώντας τη Θεσπρωτία μία από τις πλέον ορεινές περιοχές της χώρας μας.

Η Θεσπρωτία ανήκει στη ζώνη της μεσογειακής χλωρίδας, με εξαίρεση τα υψηλότερα βουνά, όπου επικρατεί βλάστηση της Κεντρικής Ευρώπης. Ο Νομός είναι ως επί το πλείστον ορεινός ενώ η πεδινή γη απαντάται προς τα δυτικά, στα παράλια του Ιονίου και τα βορειοδυτικά όπου δεσπόζει το Δέλτα του Καλαμά. Το ορεινό τμήμα του νομού καταλαμβάνει το 61,3% της συνολικής έκτασής του, το ημιορεινό το 27,5% , ενώ το πεδινό το 11,2%.

Το μεγαλύτερο τμήμα των δασών (91,93%) καταλαμβάνουν πλατύφυλλα είδη (μαζί με τα αείφυλλα πλατύφυλλα), ενώ τα κωνοφόρα συμμετέχουν κατά 7,38% και τα μικτά κατά 0,69% στη σύνθεση των δασών του Νομού. Το 19% των δασών είναι δημόσια, το 26,5% ανήκει σε δήμους, το 35,4% είναι διακατεχόμενα και το 7% μοναστηριακά.

9.1.1 Όρη

Τα σημαντικότερα βουνά της Θεσπρωτίας είναι:

- ✓ τα όρη της Παραμυθιάς (Κορύλας, 1658 μ.) και του Σουλίου (Αλυσός, 1615 μ.) που βρίσκονται σε μικρή απόσταση μεταξύ τους, στο νοτιοανατολικό τμήμα του Νομού, ενώ έχουν παράλληλη διεύθυνση από βορρά προς νότο
- ✓ η Μουργκάνα (ή όρη Τσαμαντά, 1806 μ.) στο Β.Α. τμήμα του νομού
- ✓ η Χιονίστρα (1644 μ.) συνέχεια των βουνών Παραμυθιάς
- ✓ τα όρη Φιλιατών (Φαρμακοβούνι, 1240 μ.) στο κέντρο του βορείου τμήματος του νομού

Έτσι στη δυτική πλευρά του υπάρχουν τα όρη Φιλιατών και τα όρη της Πάργας. Στα σύνορα με την Αλβανία δεσπόζουν τα όρη Τσαμαντά, ενώ στη μεριά της το νομό Ιωαννίνων βρίσκουμε τη συνέχεια των ορέων Τσαμαντά και της Παραμυθιάς, που αποτελούν προέκταση των θρυλικών σουλιώτικων βουνών.

Παρατηρούμε δηλαδή ότι τα όρη της Θεσπρωτίας σχηματίζουν ένα τόξο και σχεδόν απομονώνουν τη χώρα. Όσο πλησιάζουμε τη θάλασσα, της, συναντάμε της πεδιάδες, της της πεδιάδες του Καλαμά, της Παραμυθιάς, του Αχέροντα και του Μαργαριτίου. Παρατηρούμε ότι τα όρη της Θεσπρωτίας σχηματίζουν ένα τόξο και σχεδόν απομονώνουν τη χώρα. Όσο πλησιάζουμε τη θάλασσα, όμως, συναντάμε πολλές πεδιάδες, όπως τις πεδιάδες του Καλαμά, της Παραμυθιάς, του Αχέροντα και του Μαργαριτίου.

9.1.2 Πεδιάδες

Το έδαφος του Νομού Θεσπρωτίας είναι κυρίως ορεινό. Ανάμεσα στα βουνά σχηματίζονται μικρές πεδινές εκτάσεις. Η μεγαλύτερη από αυτές είναι η πεδιάδα του Καλαμά (ή της Ηγουμενίτσας), έκτασης 160.000 στρεμμάτων, η οποία βρίσκεται στις ομώνυμες εκβολές του ποταμού Καλαμά. Μικρές πεδιάδες σχηματίζονται επίσης δυτικά από τα όρη της Πάργας και ανατολικά από τα όρη της Παραμυθιάς.

9.1.3 Λεκάνες απορροής

Στο νομό υπάρχουν αρκετοί χείμαρροι και ρέματα (Ντάλλα, Δάφνη, Αβαρίτσα, Τσαγγαριώτικο κλπ), καθώς και πηγές μεγάλης παροχής των οποίων τα ύδατα χρησιμοποιούνται για ύδρευση και άρδευση.

Ο ποταμός Καλαμάς έχει τις πηγές του στο όρος Μιτσικέλι σε υψόμετρο 1.300 m, ρέει μέσα από τους νομούς Ιωαννίνων και Θεσπρωτίας και εκβάλλει στο Ιόνιο Πέλαγος, το μήκος του φθάνει τα 115 km. Η λεκάνη απορροής του καλύπτει επιφάνεια 1.831 km^2 , η μέση ετήσια βροχόπτωση στην περιοχή έχει ύψος 1.550 mm, ο μέσος ετήσιος όγκος υετού ανέρχεται σε $2.770 \times 10^6 \text{ m}^3$, η δε μέση ετήσια απορροή εκτιμάται σε $1.800 \times 10^6 \text{ m}^3$ νερού.

Εκτός του Καλαμά που αποτελεί το σημαντικότερο ποτάμι του Νομού με ιδιαίτερα ζωτικό ρόλο για την περιοχή, στα νότια του Νομού Θεσπρωτίας βρίσκεται και τμήμα της λεκάνης του Αχέροντα, ο οποίος όμως εκβάλλει στο Νομό Πρέβεζας. Παραπόταμος του είναι ο Κωκυτός, ο οποίος διασχίζει την κοιλάδα της Παραμυθιάς.

Ο Αχέρων είναι ποταμός της Ηπείρου που πηγάζει από τα Σουλιώτικα όρη και εκβάλλει στο Ιόνιο πέλαγος. Πηγάζει σε υψόμετρο 1.600 m, διέρχεται από τους Θεσπρωτίας και Πρέβεζας σε μήκος 50 km και εκβάλλει στο Ιόνιο πέλαγος. Η συνολική επιφάνεια της λεκάνης απορροής του ανέρχεται σε 763 km^2 , το μέσο ετήσιο ύψος βροχοπτώσεων φθάνει τα 1.700 mm, ο μέσος ετήσιος όγκος υετού υπολογίζεται σε $1.297 \times 10^6 \text{ m}^3$, η δε συνολική ετήσια απορροή εκτιμάται σε $740 \times 10^6 \text{ m}^3$ νερού.

Μοναδικό πετρογραφικό σχηματισμό αποτελεί το έλος του Καλοδικίου, που χαρακτηρίζεται σαν ένας πρόσφατος αλλουβιακός σχηματισμός με πετρώματα, ιζηματογενούς προέλευσης. Αυτή η λεκάνη απορροής, έκτασης 3.500 στρεμμάτων, αποτελεί σήμερα προστατευόμενο υδροβιότοπο, ενώ προβλέπεται να χρησιμοποιηθεί σαν ταμιευτήρας αρδευτικού νερού.

9.2 Κλιματολογικά δεδομένα

Το βασικότερο κλιματολογικό στοιχείο του Νομού αλλά και ολόκληρης της Περιφέρειας είναι οι ποικίλες κλιματικές καταστάσεις οι οποίες χαρακτηρίζονται από την ποικιλία των θερμοκρασιών μεταξύ των περιοχών με διαφορετικό υψόμετρο και απόσταση από τη θάλασσα, τις άφθονες βροχές καθώς και τα υψηλά επίπεδα υγρασίας που επικρατούν κατά τους χειμερινούς κυρίως μήνες. Ειδικά

για τις βροχοπτώσεις σημειώνεται ότι στο Νομό Θεσπρωτίας σημειώνονται από τα μεγαλύτερα ύψη βροχοπτώσεων συγκριτικά με την υπόλοιπη χώρα.

Το κλίμα παρουσιάζει μεγάλη σχετικά ποικιλία, ακολουθώντας θα λέγαμε την αντίστοιχη πολυμορφία του ανάγλυφου. Τα δυτικά παράκτια τμήματα έχουν θαλάσσιο κλίμα, όσο όμως προχωρούμε προς το εσωτερικό του Νομού και απομακρυνόμαστε από τις ακτές, το κλίμα γίνεται ηπειρωτικότερο και εν τέλει στα ορεινά (ανατολικά) τμήματα του Νομού γίνεται ορεινό. Η μέση ετήσια θερμοκρασία κυμαίνεται μεταξύ 17,5 και 18 βαθμών Κελσίου. Στα παράκτια τμήματα ο χειμώνας είναι σχετικά ήπιος λόγω των συχνών νότιων και νοτιοανατολικών ανέμων. Στο εσωτερικό ο χειμώνας είναι δριμύτερος και η θερμοκρασία κατεβαίνει μέχρι και 10 βαθμούς υπό το μηδέν. Στα ορεινά τέλος, το χιόνι διατηρείται πολλούς μήνες στο έδαφος. Στον αντίποδα, το καλοκαίρι, η θερμοκρασία είναι σχετικά ευχάριστη στο δυτικό παράκτιο τμήμα του Νομού, ενώ στο εσωτερικό γίνεται υψηλότερη.

Για την παρουσίαση των κλιματικών συνθηκών του Νομού χρησιμοποιήθηκαν τα δεδομένα παρατηρήσεων 37 ετών, της περιόδου 1955-1991, του σταθμού της Εθνικής Μετεωρολογικής Υπηρεσίας της Κέρκυρας. Ο εν λόγω σταθμός βρίσκεται σε υψόμετρο 20 m και έχει Γεωγραφικό Πλάτος 39 37' και Μήκος 19 55'.

9.2.1 Θερμοκρασία του αέρα

Η μέση θερμοκρασία του αέρα όπως παρουσιάζεται στον Πίνακα 66 του Παραρτήματος παρουσιάζει κατά τη διάρκεια του έτους απλή κύμανση με ελάχιστο στους μήνες Ιανουάριο και Φεβρουάριο. Από το Μάρτιο η άνοδος της θερμοκρασίας είναι αισθητή, συνεχιζόμενη μέχρι τον Ιούλιο και Αύγουστο, οπότε και λαμβάνει τη μεγαλύτερη της τιμή, ενώ από τον Σεπτέμβριο αρχίζει να ελαττώνεται. Η μέση ετήσια θερμοκρασία ανέρχεται στους 17.47 βαθμούς Κελσίου. Την ίδια ετήσια πορεία παρουσιάζουν και οι μέσες τιμές των ελάχιστων και μέγιστων θερμοκρασιών του έτους. Η απόλυτη μέγιστη τιμή της θερμοκρασίας του αέρα ανέρχεται σε 40.7 βαθμούς και η απόλυτη ελάχιστη σε 4.5 υπό το μηδέν. Το ετήσιο θερμοκρασιακό εύρος ανέρχεται σε 16.4 βαθμούς Κελσίου.

9.2.2 Σχετική υγρασία

Όπως εξάγεται από τον Πίνακα 9.1 εκτός από τους θερινούς μήνες η σχετική υγρασία των υπολοίπων μηνών υπερβαίνει το 70%. Η ετήσια πορεία της σχετικής υγρασίας παρουσιάζει απλή

κύμανση, το μέγιστο της οποίας παρατηρείται τον Νοέμβριο (77,4%) και το ελάχιστο τον Ιούλιο (περίπου 60%). Γενικά, οι υγρότεροι μήνες είναι ο Νοέμβριος και ο Δεκέμβριος και μετά από αυτούς ο Ιανουάριος και ο Φεβρουάριος, ενώ οι ξηρότεροι είναι ο Ιούλιος και ο Αύγουστος και μετά από αυτούς ο Ιούνιος. Η μέση ετήσια σχετική υγρασία είναι 70,7% και συνεπώς το κλίμα είναι υγρό.

Πίνακας 9.1: Σχετική υγρασία του Νομού Θεσπρωτίας για την περίοδο 1955 - 2002

Ιαν	Φεβ	Μαρ	Απρ	Μαϊ	Ιουν	Ιούλ	Αυγ	Σεπ	Οκτ	Νοε	Δεκ	Ετήσια
75,1	74,2	73,3	72,8	69,5	63,5	59,8	61,8	70,0	74,6	77,4	76,7	70,7

9.2.3 Βροχόπτωση

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Μετεωρολογικού Σταθμού της Κέρκυρας (βλέπε Πίνακα 9.2), το μέσο ετήσιο ύψος βροχής για την περίοδο 1955-2002 ανέρχεται σε 1100 mm περίπου. Το μεγαλύτερο μέρος των βροχοπτώσεων εμφανίζεται κατά την περίοδο από τον Οκτώβριο έως το Μάρτιο. Το μέγιστο των βροχοπτώσεων παρατηρείται τους μήνες Νοέμβριο και Δεκέμβριο (185 mm περίπου), ενώ το ελάχιστο τον Ιούλιο (9 mm περίπου).

Πίνακας 9.2: Μέσα μηνιαία ύψη βροχής του Νομού Θεσπρωτίας σε χιλιοστά για την περίοδο 1955 - 2002

Ιαν	Φεβ	Μαρ	Απρ	Μαϊ	Ιουν	Ιούλ	Αυγ	Σεπ	Οκτ	Νοε	Δεκ	Σύνολο
139,1	130,3	100,2	65,5	37,3	13,9	8,6	16,3	83,0	143,9	187,5	183,2	1.108,8

9.2.4 Ανεμολογικά στοιχεία

Με βάση τα στοιχεία του μετεωρολογικού σταθμού της Κέρκυρας προκύπτει ότι οι επικρατούντες άνεμοι στο Νομό τα τελευταία χρόνια είναι οι νοτιοανατολικοί μέτριοι με συχνότητα εμφάνισης 13% περίπου και οι νότιοι με 10%. Η μέση ένταση των ανέμων είναι 2-3 Beaufort, ενώ το ποσοστό της νηνεμίας είναι πολύ υψηλό της τάξης του 45%.

9.3 Χερσαία Θεσπρωτία

9.3.1 Φυσικογεωγραφικά χαρακτηριστικά

9.3.1.1 Χλωρίδα

Ο Νομός Θεσπρωτίας σε αντίθεση με την περιφέρεια Ηπείρου δεν παρουσιάζει υψηλά ποσοστά των εκτάσεων που καλύπτονται με υψηλόκορμα δάση. Στο γεγονός αυτό έχουν συντελέσει οι ανθρωπογενείς ενέργειες και κυρίως ο συνδυασμός της βόσκησης και των πυρκαγιών.

Στον Πίνακα 9.3 και στο διάγραμμα 9.1 που ακολουθούν, παρουσιάζονται τα ποσοστά κατανομής των διαφορετικών μορφών χρήσεων γής τόσο για το Νομό Θεσπρωτίας όσο και για την Περιφέρεια Ηπείρου. Παρατηρείται ότι για το Νομό Θεσπρωτίας τα δάση συμμετέχουν με πολύ μικρό ποσοστό κατανομής.

Αντίθετα οι δασικές εκτάσεις συμμετέχουν με πολύ υψηλότερο ποσοστό. Δεδομένου ότι οι υπόλοιπες μορφές χρήσεων γης είναι παρόμοιες σε επίπεδο νομού και περιφέρειας συμπεραίνεται ότι η υποβάθμιση των δασών στον νομό Θεσπρωτίας είναι πολύ μεγαλύτερη από εκείνη σε επίπεδο περιφέρειας Ηπείρου.

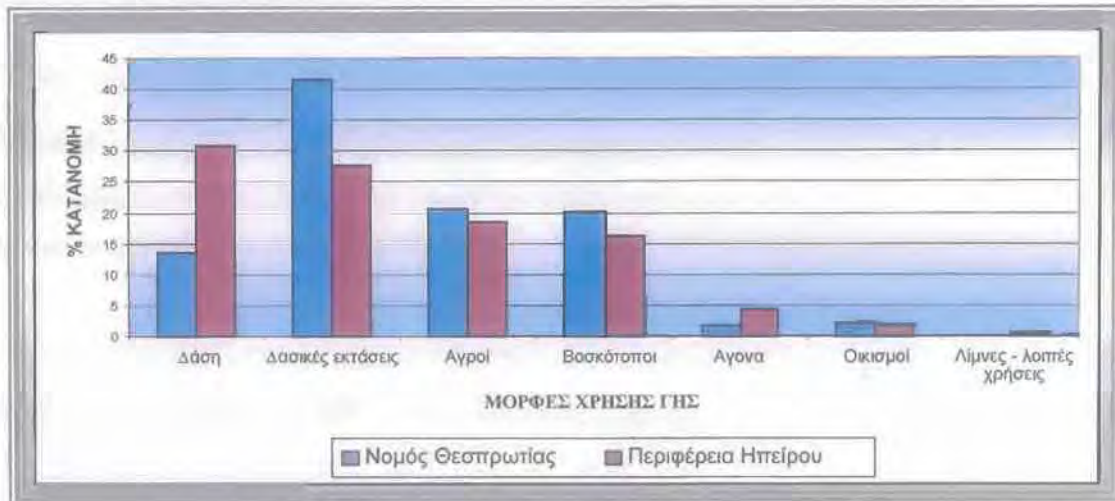
Πίνακας 9.3: Ποσοστά κατανομής των μορφών χρήσεων γης στο Νομό Θεσπρωτίας και στην Περιφέρεια Ηπείρου

Γεωγραφική Ενότητα	Δάση	Δασικές εκτάσεις	Αγροί	Βοσκότοποι	Αγωνα	Οικισμοί	Λίμνες - λοιπές χρήσεις	Συνολική έκταση (Ha)
Περιφέρεια Ηπείρου	30,92%	27,68%	18,62%	16,12%	4,33%	1,84%	0,49%	151.470,00

Νομός Θεσπρωτίας	13,51%	41,67%	20,66%	20,11%	1,96%	2,70%	0,03%	920.320,10
---------------------	--------	--------	--------	--------	-------	-------	-------	------------

Πηγή: Υπουργείο Γεωργίας, Γεν. Δ/ση Δασών, «Χαρτογράφηση δασών»

Διάγραμμα 9.1: Ποσοστά κατανομής μορφών χρήσεων γης στο Νομό Θεσπρωτίας και στην Περιφέρεια Ηπείρου

Πηγή: Υπουργείο Γεωργίας, Γεν. Δ/ση Δασών, «Χαρτογράφηση δασών»

Οι κύριες φυτοκοινότητες που εντοπίζονται στον Νομό Θεσπρωτίας το ποσοστό κατανομής τους σε σχέση με την κλάση συγκόμωσης καθώς και σε σχέση με την κλάση όγκου ξυλώδους παραγωγής παρουσιάζονται στους Πίνακες 68 και 69 του Παραρτήματος.

Παρατηρείται ότι τα αείφυλλα πλατύφυλλα (μακκία βλάστηση) και οι οιφυλλοβόλες δρεΐς (*Quercus* sp.) έχουν την μεγαλύτερη εξάπλωση. Ως προς την κλάση συγκόμωσης η οποία θεωρείται ως δείκτης της φυσικότητας και της κατάστασης διατήρησης των δασών παρατηρείται ότι τα δάση Ελάτης (*Abies borisii regis*) και πεύκης (*Pinus* sp.) παρουσιάζουν μεγαλύτερα ποσοστά συγκόμωσης της τάξης 70-100%. Τα ποσοστά κατανομής ως προς την κλάση όγκου παρέχουν πληροφορίες ως προς την εμπορική αξία που έχουν τα δάση σε σχέση με την ικανότητα παραγωγής εμπορεύσιμης ξυλείας. Παρατηρείται ότι στο Νομό Θεσπρωτίας δεν υπάρχουν εκτεταμένα δάση που χαρακτηρίζονται από υψηλή παραγωγή εμπορεύσιμης ξυλείας δεδομένου ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των δασών βρίσκεται στην κατηγορία με κλάση όγκου 1-100m³/Ha.

Θα πρέπει να αναφερθεί και η υγροτοπική βλάστηση που εντοπίζεται στο νομό Θεσπρωτίας και παρόλο που συμμετέχει σε πολύ μικρό ποσοστό έχει μεγάλη σημασία για την διατήρηση της βιοποικιλότητας σε υγροτοπικές περιοχές όπως του ποταμού Καλαμά και του έλους Καλοδικίου.

9.3.1.2 Πανίδα

Η έντονη μορφολογία του αναγλύφου, η ύπαρξη οικολογικά σημαντικών υγροτοπικών εκτάσεων (Στενά και Δέλτα Καλαμά, έλος Καλοδικίου, λιμνη Λιμνοπούλα Παραμυθιάς), η ύπαρξη εκτεταμένων δασικών εκτάσεων και η άμεση γειντίαση με την οροσειρά της Πίνδου έχουν σαν αποτέλεσμα την εμφάνιση σχετικά μεγάλου αριθμού ειδών της πανίδας στον Νομό Θεσπρωτίας. Η δημιουργούμενη ποικιλία οικοσυστημάτων εντός των διοικητικών ορίων του Νομού έχει σαν αποτέλεσμα την διατήρηση ειδών της πανίδας εκ των οποίων ορισμένα είναι σπάνια σε εθνικό επίπεδο ή προστατεύονται από την εθνική ή την ευρωπαϊκή νομοθεσία.

Ανάμεσα στα ανώτερα θηλαστικά που παρατηρούνται στα δάση και στις δασικές εκτάσεις συγκαταλέγονται η αλεπού (*Vulpes vulpes*), η νυφίτσα (*Mustela nivalis*), ο λαγός (*Lepus europaeus*), το κουνάβι (*Martes foina*), το τσακάλι (*Canis aureus*) και ο λύκος (*Canis lupus*). Οσον αφορά την ορνιθοπανίδα πρέπει να σημειωθεί ότι παρατηρείται μεγάλος αριθμός ειδών δεδομένου ότι στα δάση και στις δασικές εκτάσεις παρατηρούνται τα δασόβια είδη ενώ στις υγροτοπικές εκτάσεις παρατηρούνται υδρόβια και παρυδάτια είδη. Επιπλέον θα πρέπει να προστεθούν και τα αρπακτικά είδη τα οποία εμφανίζονται σε απρόσιτες βραχώδεις περιοχές ενώ ορισμένα από αυτά επισκέπτονται και τις υγροτοπικές εκτάσεις. Τα περισσότερα ερπετά συνήθως παρατηρούνται σε υποβαθμισμένες δασικές εκτάσεις ενώ τα αμφίβια είδη παρατηρούνται στις υγροτοπικές εκτάσεις. Περισσότερες πληροφορίες για τα σημαντικότερα είδη πανίδας και τις περιοχές παρουσίας τους δίνονται στην παρουσίαση των σπουδαιότερων οικολογικών χαρακτηριστικών των περιοχών που έχουν ενταχθεί στον Εθνικό κατάλογο των περιοχών Natura 2000.

9.4 Προστατευόμενες περιοχές και καθεστώς προστασίας

9.4.1 Εισαγωγή

Από το 1937, η Ελλάδα άρχισε να αναγνωρίζει περιοχές με ειδικό οικολογικό ενδιαφέρον (δάση, υγροτόπους κτλ.) και να τις θέτει υπό καθεστώς προστασίας.

Η προσέγγιση που ακολουθήθηκε στα πρώτα στάδια του θεσμού των προστατευόμενων περιοχών ήταν η απόλυτη προστασία φυσικών περιοχών και ο αποκλεισμός των ανθρώπινων δραστηριοτήτων. Στην πορεία, η προσέγγιση αυτή εγκαταλείπεται και δίνει τη θέση της στην

αντίληψη της ενσωμάτωσης της προστατευόμενης περιοχής στον περιβάλλοντα χώρο και της στενής σύνδεσης της προστασίας με την αειφορική χρήση των φυσικών πόρων.

Το Νομοθετικό Διάταγμα 996/1971 δίνει την δυνατότητα στο Υπουργείο Γεωργίας (Υπηρεσία Δασών) να ανακηρύσσει δασικές εκτάσεις σε «Εθνικούς Δρυμούς», «Αισθητικά Δάση» και «Διατηρητέα Μνημεία της Φύσης». Οι Νόμοι 860/1976 «περί Χωροταξίας και Περιβάλλοντος», 998/1979 «περί προστασίας των δασών και των δασικών εν γένει εκτάσεων της χώρας» και ο νόμος πλαίσιο 1650/1986 «για την προστασία του περιβάλλοντος» και οι τροποποιήσεις του μέσω του 3010/02 θέτουν ως αρχή την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και το Νομοθετικό Διάταγμα 86/1969 (έχει τροποποιηθεί σύμφωνα με το νομοθετικό διάταγμα 86/89) «περί δασικού κώδικα» αποτελεί την νομική πηγή προστασίας των δασών.

Πρέπει να σημειωθεί ότι ο Νόμος 1650/86 εισάγει μία νέα κατάταξη των προστατευόμενων περιοχών που είναι πληρέστερη από την ήδη ισχύουσα όπως καθορίζεται από τον δασικό κώδικα. Σύμφωνα με το άρθρο 18 και τα κριτήρια που περιγράφονται στο άρθρο 19 οι προστατευόμενες περιοχές χαρακτηρίζονται ως:

- ✓ Περιοχές Απόλυτης Προστασίας της Φύσης
- ✓ Περιοχές Προστασίας της Φύσης
- ✓ Εθνικά Πάρκα
- ✓ Προστατευόμενοι Φυσικοί Σχηματισμοί, Προστατευόμενα Τοπία και Στοιχεία του Τοπίου
- ✓ Ζώνες Οικοανάπτυξης

Το ΠΔ 67/1981 «περί προστασίας της αυτοφυούς Χλωρίδας και Αγρίας Πανίδας και καθορισμού διαδικασίας συντονισμού και ελέγχου της ερεύνης επ' αυτών» καταγράφει 200 περίπου είδη πανίδας (εξαιρουμένων των πουλιών) και χλωρίδας για τα οποία απαγορεύεται η συλλογή, φόνευση, σύλληψη, διατήρηση σε αιχμαλωσία, εμπορία ή εξαγωγή. Το κυνήγι, η συλλογή, η διατήρηση σε αιχμαλωσία, το εμπόριο και η εξαγωγή πουλιών ελέγχεται σύμφωνα με την Κοινή Υπουργική Απόφαση 414985/1985, η οποία αποτελεί και την εναρμόνιση της κοινοτικής 79/409 στην ελληνική νομοθεσία.

Πιο συγκεκριμένα οι κατηγορίες προστατευόμενων περιοχών σύμφωνα με την παραπάνω νομοθεσία ορίζονται ως εξής:

- ✓ Εθνικοί Δρυμοί
- ✓ Αισθητικά Δάση

- ✓ Διατηρητέα Μνημεία της Φύσης
- ✓ Καταφύγια Αγριας Ζωής
- ✓ Θαλάσσια Πάρκα

Σε κοινοτικό επίπεδο, η περιβαλλοντική πολιτική της ΕΕ κάνει διστακτικά την εμφάνιση της μόλις το 1972, αλλά αποκτά σοβαρές διαστάσεις, μετά την ενιαία ευρωπαϊκή πράξη του 1987 και την νέα συνθήκη για την ευρωπαϊκή ένωση του 1992. Στο διάστημα αυτό πάνω από 300 οδηγίες και κανονισμοί ψηφίζονται, για να καλύψουν θεσμικά την προστασία του περιβάλλοντος. Ως σημαντικότερες από τις οδηγίες αυτές θεωρούνται:

- ✓ η οδηγία για τα πουλιά (79/409)
- ✓ η οδηγία των μελετών των περιβαλλοντικών επιπτώσεων (85/337)
- ✓ η οδηγία για το πόσιμο νερό (30/778)
- ✓ η οδηγία για την προστασία των υπόγειων νερών (676/91)
- ✓ η οδηγία για τα νιτρικά (80/68)

Παρά την εφαρμογή όμως των παραπάνω οδηγιών, κοινή υπήρξε η διαπίστωση από τις υπηρεσίες των κρατών - μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ότι οι οικοτόποι συνεχώς υποβαθμίζονται ενώ αυξάνεται ο αριθμός των άγριων ειδών, που απειλούνται σοβαρά.

Για την αντιμετώπιση της κατάστασης αυτής και προκειμένου να εξασφαλιστεί η αποκατάσταση και η διατήρηση των φυσικών οικοσυστημάτων και των άγριων ειδών, που αντιμετωπίζουν πρόβλημα εξαφάνισης, ψηφίστηκε η οδηγία 92/43/ΕΟΚ, με την οποία οριοθετούνται ειδικές ζώνες διατήρησης, ώστε να υλοποιηθεί ένα συνεκτικό Ευρωπαϊκό Οικολογικό Δίκτυο γνωστό ως «ΦΥΣΗ 2000 (ή NATURA 2000)».

9.4.2 Προστατευόμενες Περιοχές Νομού Θεσπρωτίας

Στην περιφέρεια της Ηπείρου υπάρχει σημαντικός αριθμός περιοχών που συμπεριλαμβάνονται σε λίστες ευαίσθητων ή/και προστατευόμενων με κύριο κριτήριο την οικολογική και αισθητική τους αξία. Αυτές είτε προστατεύονται ήδη με βάση το υπάρχον θεσμικό πλαίσιο (Ελληνική νομοθεσία, Ευρωπαϊκή νομοθεσία, Διεθνείς Συμβάσεις), είτε η διαδικασία θεσμικής τους θωράκισης είναι σε εξέλιξη. Οι κύριες κατηγορίες τέτοιων περιοχών είναι οι ακόλουθες:

- ✓ Εθνικοί Δρυμοί

- ✓ Περιοχές υποψήφιες για ένταξη στο υπό κατάρτιση Πανευρωπαϊκό Δίκτυο Προστατευόμενων Περιοχών Φύση 2000 (Natura 2000)
- ✓ CORINE
- ✓ Περιοχές RAMSAR
- ✓ ΤΙΦΚ (Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους)

Ακολουθεί αναλυτική αναφορά στις παραπάνω κατηγορίες ευαίσθητων προστατευόμενων περιοχών για το Νομό Θεσπρωτίας. Παρατίθενται τα κύρια χαρακτηριστικά κάθε περιοχής, το υπάρχον θεσμικό πλαίσιο και στοιχεία αξιολόγησης και πιθανών πιέσεων της φυσικής τους κατάστασης. Ιδιαίτερη βαρύτητα δίδεται στις περιοχές που ανήκουν στο υπό κατάρτιση Πανευρωπαϊκό Δίκτυο Προστατευόμενων περιοχών Φύση 2000 (Natura 2000), αφενός γιατί εμπεριέχει την πλειοψηφία των περιοχών που ανήκουν και στις 6 κατηγορίες που προαναφέρθηκαν, με εξαίρεση τα τοπία, αφετέρου γιατί εκτιμάται ότι θα αποτελέσει την κυρίαρχη μορφή προστασίας για τις επόμενες δεκαετίες, τόσο σε επίπεδο θεσμικού πλαισίου όσο και σε επίπεδο οριοθέτησης.

9.4.2.1 Καταφύγια Άγριας Ζωής

Με την έκδοση του Ν. 2637/1998 τα Καταφύγια Θηραμάτων χαρακτηρίζονται πλέον ως Καταφύγια Άγριας Ζωής.

Στις περιοχές αυτές απαγορεύεται το κυνήγι κάθε ζώου και η καταστροφή κάθε είδους ζώνης με φυσική βλάστηση, των φυτοφρακτών, ή αμμοληψία, η αποστράγγιση και αποξήρανση ελωδών εκτάσεων, η ρύπανση των υδατικών πόρων και η ένταξη έκτασης καταφυγίου άγριας ζωής σε πολεοδομικό ή ρυμοτομικό σχεδιασμό. Επιτρέπεται η σύλληψη ζώων και η συλλογή φυτών για επιστημονικούς σκοπούς.

Η μεταφορά άγριας πανίδας για τον εμπλουτισμό άλλων περιοχών επιτρέπεται να εκτελείται μόνο από τη Δασική Υπηρεσία. Καθορίζονται από τη Δασική Υπηρεσία, ειδικά έργα βελτίωσης του βιοτόπου των καταφυγίων άγριας ζωής και έργα ικανοποίησης των οικολογικών αναγκών τους. Επιτρέπεται η τοποθέτηση μπάρας ελέγχου της πρόσβασης σε δασικούς δρόμους που οδηγούν εντός του καταφυγίου, κατά την κρίση του αρμόδιου δασαρχείου. Οι παραβάτες τιμωρούνται με πρόστιμο.

Οι περιοχές που χαρακτηρίζονται ως Καταφύγια Άγριας Ζωής για το Νομό Θεσπρωτίας είναι οι εξής: Βαράθι-Μαυρούδι, Πρ.Ηλίας-Βρυσούλες-Στεφάνωμα, Βατάτσα-Διβάρι, Ραβενής-Μαλουνίου, Βάλτος Καλοδικίου, Αγ.Πάντων-Πλατάνου-Κοκκινολιθαρίου-Αγ.Νικολάου και Αμπελώνας-Βαβουρίου-Μηλέας.

9.4.2.2 Περιοχές Απαγόρευσης Θήρας περιορισμένου Χρόνου

Με ρυθμιστικές Διατάξεις Θήρας καθορίζονται εκτεταμένες περιοχές στις οποίες επιτρέπεται το κυνήγι ορισμένων θηραμάτων (τρυγониών, ορτυκίων, συκοφάγων κ.λ.π.) και για ορισμένη χρονική διάρκεια (από 20.8 – 15.9)

Στις περιοχές αυτές περιλαμβάνεται και η ευρύτερη περιοχή του Μαργαριτίου (Ζώνη Μαργαριτίου), όπως αναλυτικά οριοθετούνται και με την εξαίρεση των Καταφυγίων Θηραμάτων που εμπίπτουν σ' αυτές.

Οι περιοχές αυτές του Νομού Θεσπρωτίας είναι οι εξής: Χρυσανγής-Καρνωτίου, Βουνό Πλακωτής, Παραμυθιάς, Ζακουρίκια, Δέλτα Καλαμά (με πλωτά μέσα), 1. Λίμνη Παλαιοκάστρου 2. Λίμνη Κρυσταλλοπηγής 3. Λίμνη Αμπελιάς, Νησίδες Μαύρο Όρος-Αγ.Νικόλαος-Μικρό & Μεγάλο Μουρτεμένε “Μπέλλα Βράκα”, Βραχωνάς και Καλλιθέας.

9.4.2.3 Ζώνες διάβασης

Οι ζώνες διάβασης είναι περιοχές που έχουν καθοριστεί με αποφάσεις του Υπ. Γεωργίας, για το κυνήγι των τρυγониών και ορτυκίων. Μόνο σε αυτές τις ζώνες επιτρέπεται το κυνήγι των τρυγониών και ορτυκίων, από 20 Αυγούστου έως 15 Σεπτεμβρίου που είναι και η ημερομηνία που ανοίγει το κυνήγι για την πέρδικα και τον λαγό στις περισσότερες περιοχές της Ελλάδας (υπάρχουν αρκετές περιοχές που ανοίγει αργότερα). Οι Ζώνες διάβασης έχουν καθορισμένα όρια, τα οποία είναι διαθέσιμα στα Τοπικά Δασαρχεία: Καλαμά-Φιλιατών, Σουλίου-Παραμυθιάς, Μαργαριτίου, Αρίλας, Πλαταριάς, Μαζαρακιάς, Νεοχωρίου-Κρυσταλλοπηγής, Ασπραγγέλων-Ζαγορίου, Αειθαλής Πλάτανος (*Platanus orientalis*) και Λιά Θεσπρωτίας.

9.4.2.4 Περιοχές Natura 2000

Ο ορατός κίνδυνος εξαφάνισης πολλών ειδών και αλλοίωσης της σύνθεσης και υποβάθμισης πολλών οικοσυστημάτων οδήγησε στην έκδοση της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ «για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας» από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.

Σκοπός της Οδηγίας είναι «να συμβάλει στην προστασία της βιολογικής ποικιλομορφίας, μέσω της διατήρησης των φυσικών οικοτόπων, καθώς και της άγριας χλωρίδας και πανίδας στο ευρωπαϊκό έδαφος των κρατών μελών όπου εφαρμόζεται η συνθήκη.» Οι τύποι φυσικών οικοτόπων και τα είδη φυτών και ζώων αναφέρονται στα Παραρτήματα I και II της Οδηγίας αντίστοιχα.

Η Οδηγία 92/43/ΕΟΚ ενσωματώθηκε στο εθνικό δίκαιο με την Κοινή Υπουργική Απόφαση 33318/3028/1998.

Βασικό μέσο για την επίτευξη του σκοπού της Οδηγίας 92/43'/ΕΟΚ αποτελεί η δημιουργία δικτύου προστατευμένων περιοχών με την ονομασία "NATURA 2000".

Το δίκτυο Natura 2000 αποτελείται από τις Ειδικές Ζώνες Διατήρησης σύμφωνα με την Οδηγία 92/43/ΕΟΚ και από τις Ζώνες Ειδικής Προστασίας για τα πουλιά σύμφωνα με την Οδηγία 79/409/ΕΟΚ για την προστασία των πουλιών.

Οι περιοχές του δικτύου θα τεθούν υπό καθεστώς ειδικής διαχείρισης που θα καθορίσει κάθε κράτος-μέλος λαμβάνοντας υπόψη κοινωνικές, οικονομικές και πολιτιστικές ιδιαιτερότητες. Η δημιουργία του δικτύου "NATURA 2000", που αποτελεί και υποχρέωση της Ελλάδας, θα συμβάλει στην αποτελεσματικότερη προστασία των απειλούμενων ειδών και των ενδιαιτημάτων και θα αποτελέσει το βασικό μέσο για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας και την γενικότερη προστασία του φυσικού περιβάλλοντος.

Για τη δημιουργία του Δικτύου NATURA 2000 έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος από τα κράτη μέλη, με τον χαρακτηρισμό πλέον των 18.000 περιοχών ως υποψηφίων για ένταξη στο Δίκτυο. Σήμερα^[1] σύμφωνα με στοιχεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής το Δίκτυο περιλαμβάνει προτεινόμενους Τόπους Κοινοτικής Σημασίας με έκταση περίπου 560.000 km² και Ζώνες Ειδικής Προστασίας για τα πουλιά με έκταση περίπου 445.000 km² (οι εκτάσεις δεν αθροίζονται διότι πολλές περιοχές αλληλεπικαλύπτονται και δεν μπορεί να εξαχθεί ποσοστό επί της συνολικής επιφάνειας, διότι έχουν δηλωθεί και θαλάσσιες εκτάσεις).

Σε ό,τι αφορά τη Μεσογειακή Βιογεωγραφική Περιοχή, στην οποία ανήκει εξ ολοκλήρου η Ελλάδα, ο κατάλογος των Τόπων Κοινοτικής Σημασίας οριστικοποιήθηκε και δημοσιεύθηκε στην επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, τεύχος με αριθμό L259 vol.49 21/9/06, το οποίο είναι διαθέσιμο στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://europa.eu.int>

Η Ελλάδα περιλαμβάνει 239 Τόπους Κοινοτικής Σημασίας (Sites of Community Importance) σύμφωνα με την Οδηγία 92/43/ΕΟΚ και έχει δηλώσει 151 Ζώνες Ειδικής Προστασίας της

ορνιθοπανίδας σύμφωνα με την Οδηγία 79/409/ΕΟΚ. Για κάθε περιοχή, τα όριά της απεικονίζεται σε τοπογραφικό χάρτη (1:100000) και έχει συνταχθεί Πληροφοριακό Δελτίο με γενικά στοιχεία και δεδομένα σχετικά με τους τύπους οικοτόπων και τα είδη κοινοτικού ενδιαφέροντος που εμφανίζονται σε αυτήν.

Στον κατάλογο αυτό συμπεριλαμβάνονται οι ακόλουθες περιοχές του Νομού Θεσπρωτίας:

- Οικότοποι «Natura» (δηλαδή ζώνες προστασίας γλωρίδας και άγριας πανίδας, καθώς και ζώνες ειδικής προστασίας πτηνών): Εκβολές (δέλτα) και στενά ποταμού Καλαμά, Έλος Καλοδικίου, στενά ποταμού Αχέροντα
- Οικότοποι για την προστασία της ορνιθοπανίδας: Έλη Καλοδικίου, Μαργαριτίου και Καρτερίου, Λίμνη Προντάνη, Όρη Παραμυθιάς, Τσαμαντά και Φιλιατών, Όρος Φαρμακοβούνι, Όρος Μεγάλη Ράχη και Στενά ποταμών Καλαμά και Αχέροντα
- Ζώνες για την ειδική προστασία της ορνιθοπανίδας: Έλος Καλοδικίου, Υγρότοπος εκβολών ποταμού Καλαμά και Νησάκι Πρασούδι.

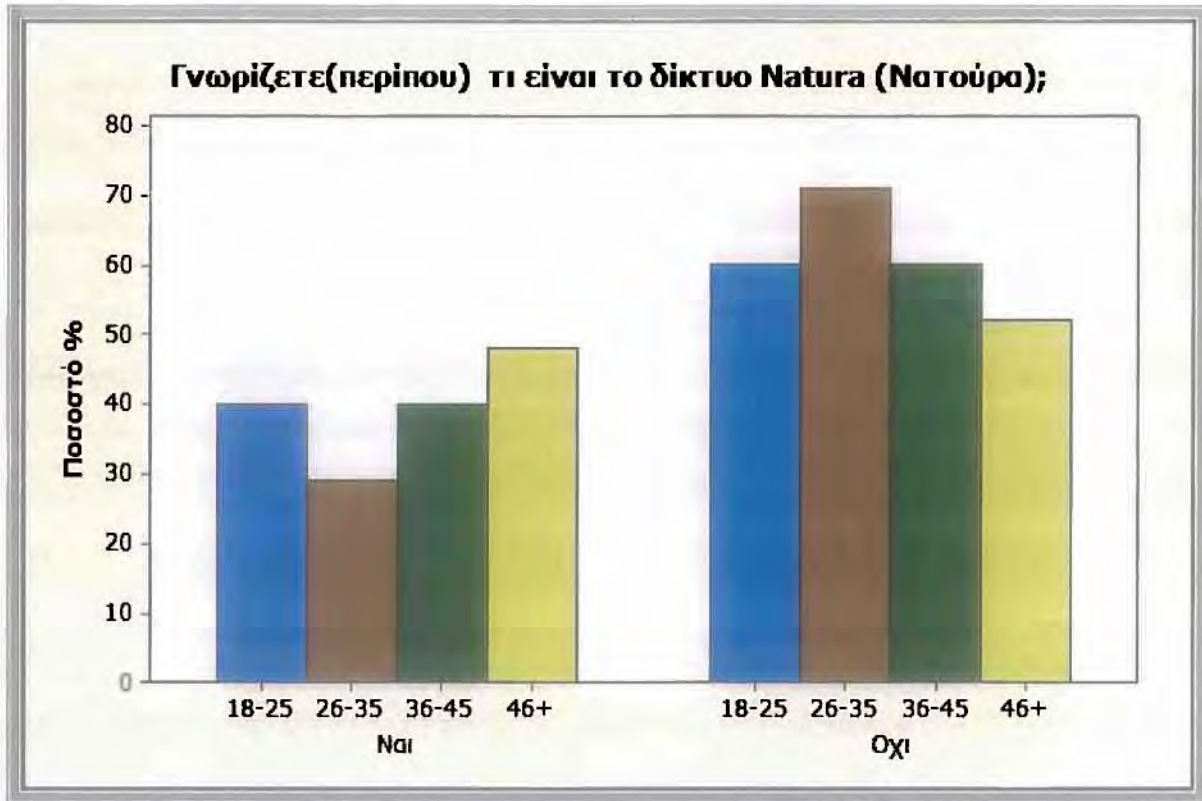
9.4.2.5 Τοπία ιδιαίτερου φυσικού κάλλους

Από τις 449 περιοχές που επιλέχτηκαν στο σύνολο της Επικράτειας, οι 44 εντοπίζονται εντός της Περιφέρειας Ηπείρου, 11 από τις οποίες βρίσκονται στο νομό Θεσπρωτίας και είναι οι εξής: Χαράδρα Καλπακιώτικου ρέματος στο Φοινίκι, Φράγμα Καλαμά, Στενά Καλαμά, Κοιλάδα Καλαμά μεταξύ των χωριών Σιδέρη και Πηγαδούλια, Εκβολή Καλαμά, Χαράδρα Ρέματος Ντάλα και Στενά Αχέροντα, Έλος Καλοδίκι Πάργας, Σύβοτα, Όρμος Αρίλλας και Παραλία και νησάκι Πέραμος.

Πλην της κοινωνικοοικονομικής και αισθητικής αξίας, οι περιοχές αυτές παρουσιάζουν και σημαντικά οικολογικά χαρακτηριστικά. Τα Στενά Καλαμά, το Φράγμα Καλαμά, η Εκβολή Καλαμά, το έλος Καλοδίκι, τα στενά Αχέροντα, βρίσκονται εντός περιοχών Natura 2000. Οι κυριότερες ανθρωπογενείς πιέσεις που υφίστανται τα προτεινόμενα τοπία ιδιαίτερου φυσικού κάλλους στον νομό οφείλονται κυρίως στο κυνήγι, την αλιεία, τη βόσκηση και τον άναρχο τουρισμό.

- Σε σχετική έρευνα που πραγματοποιήθηκε από το Τμήμα Ιχθυοκομείας και Αλιείας του ΤΕΙ Ηπείρου τον Ιανουάριο του 2008 σχετικά με την ενημέρωση των πολιτών του νομού για το δίκτυο Natura 2000, εξήχθησαν οι απαντήσεις του Διάγραμμα 9.2 που ακολουθεί:

Διάγραμμα 9.2: Έρευνα για το επίπεδο ενημέρωσης των κατοίκων του Νομού Θεσπρωτίας σχετικά με το δίκτυο Natura 2000

Πηγή: ΤΕΙ Ηπείρου, Τμήμα Ιχθυοκομείας και Αλιείας

Βλέπουμε ότι η πλειοψηφία όλων των ηλικιακών ομάδων δεν γνωρίζει τι είναι το δίκτυο Natura και μάλιστα με αισθητή διαφορά. Η ηλικία με την μεγαλύτερη ενημέρωση είναι αυτή των ατόμων που βρίσκονται ανω των 46 ετών και ακολουθεί η αμέσως νεαρότερη ηλικία των 36 – 45 ετών. Ακολουθεί η ηλικιακή ομάδα των 18 – 25 ετών, ενώ την μικρότερη ενημέρωση φαίνεται πως έχει η ηλικιακή ομάδα των 26 – 35 ετών.

Το συμπέρασμα της έρευνας είναι πως θα πρέπει να γίνουν περαιτέρω προσπάθειες για την ενημέρωση των πολιτών.

9.4.2.6 Υγρότοποι - Υδροβιότοποι

Οι υγρότοποι – υδροβιότοποι που υπάρχουν στο Νομό Θεσπρωτίας είναι οι εξής: Ποταμός Καλαμάς (Θύαμης), Λίμνη Μεσοβουνίου, Λίμνη Λιμνούλα, Λίμνη Πραντάνη, Λίμνη Κανέτα, Λίμνη Κυράς Παναγιάς, Έλος Μαργαριτίου και Έλος Καλοδικίου.

9.5 Πυρκαγιές

Περιοχές όπου εκδηλώνονται συχνά πυρκαγιές είναι ενδεικτικά η Σαγιάδα, οι περιοχές Κότσικα και Τσαμαντά, τα Σύβοτα και οπουδήποτε υπάρχει κάλυψη από δασικές και θαμνώδεις εκτάσεις. Συγκεκριμένα οι κυριότερες περιοχές του Νομού όπου εκδηλώνονται συχνά πυρκαγιές παρουσιάζονται και τα Δήμο στον Πίνακα 69 του Παραρτήματος.

Θετικός κρίνεται ο απολογισμός για την Ήπειρο και δη το Νομό Θεσπρωτίας το καλοκαίρι του 2007, όπου η αντιπυρική περίοδος, η οποία ξεκινά ουσιαστικά στις αρχές Ιουνίου και ολοκληρώνεται στις 31 Οκτωβρίου, κύλησε ομαλά και χωρίς ιδιαίτερα προβλήματα. Μεγάλο "αγκάθι" για τις πυροσβεστικές δυνάμεις αποτέλεσαν οι πυρκαγιές που εκδηλώθηκαν σε χωματερές, αλλά και οι πυρκαγιές που προέρχοντο από την Αλβανία. Για αυτό το τελευταίο, γίνονται προσπάθειες σε διακρατικό επίπεδο για συμμόρφωση της Αλβανικής πλευράς και επίδειξη ευαισθησίας προς το ζήτημα.

Σε επίπεδο Περιφέρειας πρώτος σε αριθμό πυρκαγιών έρχεται το καλοκαίρι του 2007 ο Νομός Πρέβεζας με 124 πυρκαγιές, ακολουθεί ο Νομός Ιωαννίνων με 119 πυρκαγιές, ο Νομός Άρτας με 96 πυρκαγιές και τέλος ο Νομός Θεσπρωτίας με 45 πυρκαγιές.

9.6 Υδάτινοι πόροι του Νομού Θεσπρωτίας και ρύπανση αυτών

9.6.1 Επιφανειακά νερά

9.6.1.1 Γεωργική ρύπανση

Η υπερβολική και σε πολλές περιπτώσεις αλόγιστη χρήση φυτοφαρμάκων και λιπασμάτων που επιβάλλεται σε μεγάλο βαθμό από την προσπάθεια βελτίωσης της παραγωγικότητας της γεωργικής γης, καθώς και η μη ορθολογική διαχείριση του υδάτινου δυναμικού, μπορεί να προκαλέσει σοβαρές διαταραχές τόσο στο φυσικό περιβάλλον όσο και στον ίδιο τον άνθρωπο.

Ειδικότερα σε ό,τι αφορά τα φυτοφάρμακα είναι γνωστό ότι οι δραστικές ουσίες αυτών αποικοδομούνται δύσκολα. Μερικά δε φυτοφάρμακα δίνουν σε μια κανονική διαδικασία αποδόμησης προϊόντα που μπορεί να είναι περισσότερο επικίνδυνα από τα ίδια τα φυτοφάρμακα. Τα φυτοφάρμακα μέσω μιας σειράς φυσικών, χημικών και βιολογικών διαδικασιών καταλήγουν στα επιφανειακά νερά τα οποία ρυπαίνουν. Η ρύπανση αυτή, που στην περίπτωση των

γλωριωμένων παρασκευασμάτων είναι δυνατόν να διατηρηθεί για χρόνια ή και δεκαετίες ακόμα, μπορεί να αποβεί επικίνδυνη για τους ζώντες οργανισμούς. Ο κύκλος της ρύπανσης κλείνει με την ρύπανση του πόσιμου νερού.

Γενικά, υπάρχει τάση για συνεχώς μεγαλύτερη κατανάλωση φυτοφαρμάκων εξαιτίας της υψηλής βιοκτόνου δράσης τους, της εύκολης χρήσης τους, αλλά και εξαιτίας μιας αντίληψης που τείνει να επικρατήσει και θέλει ένα αγρόκτημα εντελώς καθαρό από ζιζάνια ή μία παραγωγή εντελώς ελεύθερη από έντομα. Αυτή η κατάσταση οδηγεί σε άσκοπους προφυλακτικούς ψεκασμούς, και σε αύξηση της ποσότητας και συχνότητας της χρησιμοποιούμενης δόσης.

Σε ό,τι αφορά τα λιπάσματα είναι επίσης γνωστό ότι το νιτρικό άζωτο και ο φωσφόρος συμβάλλουν στον ευτροφισμό των επιφανειακών υδάτων με άμεση συνέπεια την δημιουργία κινδύνων για τους πιο ευαίσθητους οργανισμούς που ζουν στα νερά αυτά, ενώ το νιτρικό άζωτο όταν περιέχεται σε μεγάλες ποσότητες στο πόσιμο νερό δημιουργεί επιβλαβείς ουσίες όπως οι νιτροζαμίνες που θεωρούνται καρκινογόνες για τον άνθρωπο. Ένα μέρος επίσης των λιπασμάτων που δεν απορροφάται από τα φυτά συσσωρεύεται στο έδαφος ή καταλήγει στα υπόγεια νερά δημιουργώντας προβλήματα ρύπανσης στους εν λόγω αποδέκτες. Παρόμοιες οδούς ακολουθούν και τα φυτοφάρμακα καθώς η ποιότητα των υπεδαφίων υποστρωμάτων διευκολύνει την διείσδυση μέσω του εδάφους με αποτέλεσμα την επιβάρυνση της ποιότητας των υπόγειων νερών. Αν δε ληφθεί υπόψη ότι τα διαθέσιμα υπόγεια νερά στην περιοχή είναι περιορισμένα, το πρόβλημα γίνεται οξύτερο, καθόσον, λόγω ακριβώς των χαμηλών παροχών, αυξάνεται η συγκέντρωση των διαφόρων ρυπαντών.

9.6.1.2 Το Εθνικό Δίκτυο Παρακολούθησης της Ποιότητας των Επιφανειακών Νερών στο Νομό Θεσπρωτίας

Στα πλαίσια του προγράμματος παρακολούθησης των επιφανειακών υδάτων σε επίπεδο χώρας που εφαρμόζει το ΥΠΕΧΩΔΕ, εντός των διοικητικών ορίων του Νομού Θεσπρωτίας απαντώνται 4 σημεία δειγματοληψίας, 2 στον Ποταμό Καλαμά και 2 στον Αχέροντα. Η συχνότητα της δειγματοληψίας είναι μία φορά το μήνα.

9.6.2 Παράκτια νερά

Το 1992 το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης (Τομέας Υδραυλικών Έργων) στα πλαίσια εκπόνησης Ωκεανογραφικής Μελέτης στο στενό της Κέρκυρας πραγματοποίησε δειγματοληψίες σε 10 σημεία στη θαλάσσια περιοχή μεταξύ Κέρκυρας και εκβολών ποταμού Καλαμά.

Οι δειγματοληψίες αφορούσαν ρευματοποιήσεις, μετρήσεις ταχύτητας και διεύθυνσης ανέμου, ηλεκτρικής αγωγιμότητας, διαλελυμένου οξυγόνου, θερμοκρασίας, καθώς και άλλων φυσικοχημικών και μικροβιολογικών παραμέτρων. Τα 5 από τα 10 σημεία βρίσκονται κοντά στις ακτές του Νομού Θεσπρωτίας. Συγκεκριμένα οι θέσεις των σημείων είναι οι εξής:

- ✓ ανάμεσα στα Ακρωτήρια Βατάτσας και Καλαμά
- ✓ στο Ακρωτήριο Βατάτσας
- ✓ στο μέσον της εισόδου του Όρμου Βάλτου
- ✓ εντός του Όρμου Βάλτου
- ✓ στο μέσον της εισόδου του Όρμου Ηγουμενίτσας

Τα συμπεράσματα που προέκυψαν έχουν ως εξής:

1. Οι τιμές του pH εμφανίζονται μέτρια αλκαλικές σε όλα τα σημεία δειγματοληψίας και εντός των φυσιολογικών ορίων τιμών pH για υδάτινες συλλογές, ώστε να μην απειλείται η ομαλή διαβίωση των ψαριών καθώς και άλλων υδρόβιων οργανισμών. Αυξημένες τιμές pH εμφανίζονται στην επιβαρυσμένη περιοχή του Όρμου της Ηγουμενίτσας.
2. Οι τιμές της αμμωνίας, που θεωρείται από τους σπουδαιότερους παράγοντες για την υδρόβια ζωή διότι αποτελεί τοξική ουσία, κυμαίνονται γενικά σε ικανοποιητικά επίπεδα αλλά μερικές θεωρούνται ανησυχητικές.
3. Οι τιμές των φωσφορικών κυμαίνονται περίπου στα 180-200 $\mu\text{g}/\text{l}$ εξαιρουμένων των τιμών που αντιστοιχούν στις περιοχές όπου διατίθενται αστικά λύματα και γενικά απόβλητα πλούσια σε φώσφορο.
4. Οι συγκεντρώσεις των θρεπτικών αλάτων εμφανίζουν αυξημένες τιμές νιτρικών κατά τους θερινούς μήνες και μάλιστα οι μεγαλύτερες εμφανίζονται στους σταθμούς που γειτνιάζουν με διάφορες ρυπογόνες δραστηριότητες (Ηγουμενίτσα, Δρέπανο).

Αναλύσεις παράκτιων υδάτων έχουν πραγματοποιηθεί και παλαιότερα (1983-84) στα πλαίσια της μελέτης «Οικολογικές και βιολογικές παράμετροι των λιμνοθαλασσών του Ν. Θεσπρωτίας» από την ΗΠΕΙΡΟΣ Α.Ε. Οι θέσεις των σημείων δειγματοληψίας ήταν: Αλυκές-Μπαστιά, Καλαμάς, Βόντας, Λούτσα (άνω και κάτω μέρος), Καλάγκα, Όρμος Βάλτου, Βαλτάτσα και Ρηχό. Από τα αποτελέσματα των αναλύσεων δεν προέκυψαν ενδεικτικά σημεία ρύπανσης.

9.6.2.1 Το Εθνικό Δίκτυο Παρακολούθησης της Ποιότητας των Νερών Κολύμβησης στο Νομό Θεσπρωτίας

Στα πλαίσια του ετήσιου προγράμματος του ΥΠΕΧΩΔΕ για την ποιότητα των νερών κολύμβησης και τον χαρακτηρισμό των ακτών έγιναν δειγματοληψίες σε 8 ακτές του Νομού Θεσπρωτίας, ενώ τα σημεία από τα οποία ελήφθησαν δείγματα προς ανάλυση είναι 14. Τα σημεία αυτά καθώς και η ακριβής θέση αυτών δίνονται στον Πίνακα 70 του Παραρτήματος.

Οι έλεγχοι της ποιότητας των δειγμάτων έγιναν για λογαριασμό του ΥΠΕΧΩΔΕ από το Εργαστήριο Υγιεινής του Ιατρικού Τμήματος του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Η ποιότητα των νερών κολύμβησης παρακολουθείται ως προς τις παρακάτω μικροβιολογικές και φυσικοχημικές παραμέτρους:

- ✓ Μικροβιολογικές παράμετροι: ολικά Κολοβακτηριοειδή, Κολοβακτηριοειδή κοπρανώδους προέλευσης, κοπρανώδεις στρεπτόκοκκοι
- ✓ Φυσικοχημικές παράμετροι (τα στοιχεία συγκεντρώνονται με "οπτική εκτίμηση"): χρώμα, ορυκτέλαια, φαινόλες, επιφανειακώς ενεργές ουσίες, κατάλοιπα πίσσας και επιπλέοντα αντικείμενα

Όλες οι ακτές στις οποίες έγιναν δειγματοληψίες και αναλύσεις απεδείχθησαν καθαρές και επιβραβεύτηκαν με την καθιερωμένη πλέον «γαλάζια σημαία».

9.6.2.2 Υδατοκαλλιέργειες

Στις ανθρώπινες δραστηριότητες που προκαλούν υποβάθμιση του παράκτιου χώρου ανήκουν και οι υδατοκαλλιέργειες όταν έρχονται σε σύγκρουση με άλλες χρήσεις γης όπως τουρισμό, γεωργία, εξορυκτική δραστηριότητα και βιομηχανία.

Οι εγκαταστάσεις των καλλιεργειών χαρακτηρίζονται ως Περιοχές Οργανωμένης Ανάπτυξης Υδατοκαλλιεργειών (ΠΟΑΥ) και η γενική χωροθέτηση γίνεται σύμφωνα με τις κατευθύνσεις του

Υπουργείου Γεωργίας. Οι υδατοκαλλιέργειες λαμβάνουν χώρα τόσο στο νησιωτικό όσο και στον παράκτιο χώρο της υπόλοιπης Ελλάδας.

Στην περιφέρεια της Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης οι υδατοκαλλιέργειες χωροθετούνται κατά μήκος του θαλάσσιου μετώπου στις λίμνες και στους υγρότοπους και κατά μήκος των ποταμών. Στον παράκτιο χώρο της Κεντρικής Μακεδονίας στις περιοχές Θερμαϊκού, Νέα Μηχανιώνα και στην ανατολική πλευρά της Περιφέρειας στον κόλπο Ορφανού (Ολυμπιάδα) έχουν αναπτυχθεί υδατοκαλλιέργειες, μικρός αριθμός ιχθυοτροφείων, μονάδες μυδοκαλλιέργειας, οστρακοκαλλιέργειας, στρειδοκαλλιέργειας. Στις ακτές της Στερεάς Ελλάδος, η ιχθυοκαλλιέργεια και η αλιευτική δραστηριότητα έχει κυρίως αναπτυχθεί στον Μαλιακό και Ευβοϊκό Κόλπο.

Στον παράκτιο χώρο της Περιφέρειας της Ηπείρου οι περιοχές όπου είναι αναπτυγμένη η ιχθυοκαλλιέργεια είναι τα παράλια του Νομού Θεσπρωτίας (κόλπος Ηγουμενίτσας, περιοχή Σαγιάδας) και η περιοχή του Αμβρακικού κόλπου και το γεγονός αυτό θα πρέπει να ληφθεί σοβαρά υπόψιν για το σωστό σχεδιασμό του παράκτιου χώρου.

9.6.2.3 Οικιστική ανάπτυξη (α' και β' κατοικία, παραθερισμός) και τουριστικές δραστηριότητες

Στην παράκτια ζώνη κυριαρχούν οι αγροτικές χρήσεις, διάσπαρτες χρήσεις τουρισμού, αναψυχής, α' και β' κατοικίας. Οι περιοχές του Νομού Θεσπρωτίας που εμφανίζουν παραθεριστική χρήση είναι η περιοχή της Πέρδικας, της Πλαταριάς και των Συβότων.

Στον παράκτιο χώρο επίσης η τουριστική ανάπτυξη έχει επιφέρει σημαντικές επιπτώσεις στο φυσικό και δομημένο περιβάλλον των περιοχών όπου αναπτύχθηκε. Οι μεγαλύτερες επιπτώσεις εντοπίζονται στις περιοχές με έντονο μαζικό τουρισμό⁴.

Οι περιοχές που παρουσιάζουν σημαντική τουριστική ανάπτυξη στην ευρύτερη Περιφέρεια Ηπείρου είναι οι παράκτιες περιοχές κατά μήκος των παραλιών του Νομού Πρεβέζης μέχρι την Πάργα και στο Νομό Θεσπρωτίας οι περιοχές της Πέρδικας, της Πλαταριάς και των Συβότων.

⁴ Κοκκώσης Χ.(2000), "Τουριστική ανάπτυξη και Φέρουσα Ικανότητα στα νησιά", Πολυεπιστημονικές προσεγγίσεις, Εξάντας, 2000. Σελ.81-97

9.7 Πρόσθετα περιβαλλοντικά προβλήματα

- Πρόσθετες περιβαλλοντικές πιέσεις στο φυσικό περιβάλλον αποτελούν επίσης η διάνοιξη οδικών δικτύων, η λαθροθηρία, και η λαθροϋλοτομία.
- Η ύπαρξη αρκετών χωματερών στο Νομό Θεσπρωτίας αποτελούνε επίσης πρόσθετη περιβαλλοντική επιβάρυνση για την περιοχή. Ο κατάλογος των χωματερών του Νομού κατά Δήμο και Κοινότητα παρουσιάζεται στον Πίνακα 71 του Παραρτήματος.
- Σημαντικό περιβαλλοντικό πρόβλημα αποτελεί επίσης κατά την περίοδο εκπόνησης της παρούσας μελέτης το βυθισμένο στο λιμάνι της Ηγουμενίτσας φορτηγό πλοίο REI με σημαία Βόρειας Κορέας, το οποίο βυθίστηκε κατά τη διάρκεια φόρτωσης του με τούβλα.

Αν και η κινητοποίηση μετά τη βύθισή του υπήρξε άμεση ώστε να αποφευχθεί ενδεχόμενη οικολογική καταστροφή από τη διαρροή των καυσίμων στη θάλασσα με μέσα αντιρρύπανσης (πλωτά απορροφητικά φράγματα, ρήψη φραγμάτων περιμετρικά του πλοίου και απάντληση των καυσίμων από τις δεξαμενές κλπ.), η συνέχεια που είχε σχέση με την ανέλκυση και απομάκρυνση του ναυαγίου δεν ήταν ανάλογη και εύκολη.

Ο ΟΛΗΓ πρέπει να κινήσει τις διαδικασίες ανέλκυσης με μειοδοτικό διαγωνισμό, καθώς ζητούμενο είναι η απομάκρυνση του πλοίου από το λιμάνι, η αποφυγή περαιτέρω μόλυνσης από την σήψη του πλοίου και η απελευθέρωση του χώρου για την αποφυγή λοιπών ναυτικών ατυχημάτων.

9.8 Σύνοψη Περιβαλλοντικών προβλημάτων

Συνοψίζοντας θα λέγαμε ότι τα κυριότερα προβλήματα και πιέσεις στους βιοτόπους και στα είδη του Νομού Θεσπρωτίας, ιδιαίτερα στα σπάνια και κινδυνεύοντα, είναι τα εξής:

- ✓ α) τουριστική ανάπτυξη: η συνεχής επέκταση των τουριστικών εγκαταστάσεων, η διάνοιξη δρόμων και μονοπατιών με τη συνεχή κίνηση οχημάτων και ατόμων και την προκαλούμενη κατ' επέκταση όχληση κατά τους καλοκαιρινούς κυρίως μήνες, αποτελούν απειλή τόσο για τα οικοσυστήματα, όσο και για τους βιοτόπους πολλών σπάνιων ειδών (π.χ. αιγαιόγλαρος, φαλακροκόρακας, μαυροπετρίτης κ.λπ.).
- ✓ β) ρύπανση θαλάσσιου περιβάλλοντος: Ρύπανση της θάλασσας από αστικά απόβλητα, κηλίδες από πετρελαιοφόρα σκάφη (από ενδεχόμενα ατυχήματα), αγροχημικά θα

αποτελούσε σημαντική απειλή των ενδιαιτημάτων της φώκιας. Για την ώρα η ρύπανση αφορά μόνο στα λιμάνια και δεν υφίσταται πρόβλημα απειλής των βιοτόπων και των ειδών εξαιτίας της.

- ✓ γ) πυρκαγιές: Όπως είναι γνωστό η μεσογειακή βλάστηση (μεσογειακά κωνοφόρα, μακκία και φρύγανα) είναι ιδιαίτερα ευαίσθητη στη φωτιά, γι' αυτό και οι δασικές πυρκαγιές είναι από τις σοβαρότερες απειλές των φυσικών οικοσυστημάτων στην περιοχή αυτή
- ✓ δ) υπερβόσκηση: η ανεξέλεγκτη βόσκηση κατσικιών, οδήγησαν στην έντονη υποβάθμιση της βλάστησης και σε διάβρωση των εδαφών
- ✓ ε) υπεραλίευση: οδηγεί σε μείωση των ιχθυοαποθεμάτων
- ✓ στ) θήρα: χωρίς να είναι αποδεδειγμένο, η θήρα ενδεχομένως να επηρεάζει άμεσα ή έμμεσα (με περιορισμό της λείας) τους πληθυσμούς κυρίως ορισμένων ειδών πτηνών (ΥΠΕΧΩΔΕ, 1996).

9.9 Ανθρωπογενές και φυσικό περιβάλλον

9.9.1 Πολιτιστικό περιβάλλον

9.9.1.1 Ιστορία του Νομού Θεσπρωτίας

➤ Αρχαία ιστορία

Σύμφωνα με τους αρχαίους συγγραφείς οι Θεσπρωτοί είναι απόγονοι των Πελασγών ή του Δευκαλίωνα και της Πύρρας απ' τους οποίους γεννήθηκε ο Έλλην ο γενάρχης των Ελλήνων. Από τη Θεσπρωτία οι Έλληνες μετοίκησαν στη Θεσσαλία, στη Φθία και στην υπόλοιπη Ελλάδα. Στα κείμενα των αρχαίων συγγραφέων η ιστορική αλήθεια καλύπτεται από τον μύθο, ωστόσο ίσως είναι αλήθεια ότι η Θεσπρωτία είναι η κοιτίδα του Ελληνισμού. Άλλωστε μία από τις σπουδαιότερες προϊστορικές πολιτείες της ήταν η Έλλα.

Η Θεσπρωτία στα αρχαία χρόνια είχε περίπου την ίδια έκταση με σήμερα αλλά το όριό της στο νότο ήταν ο ποταμός Αχέροντας και τα Κασώπεια όρη. Κοντά στις εκβολές του Αχέροντα ήταν άλλη μια σπουδαία προϊστορική πόλη η Εφύρα, ιδρυμένη από τον Εφύρο απόγονο του Θεσπρωτού. Στον βασιλιά αυτής της πόλης τον Φείδωνα έρχεται ο Οδυσσέας να αγοράσει δηλητήριο για να το βάλει στα βέλη του. Σ αυτή την περιοχή βρίσκεται το περίφημο Νεκρομαντείο, (ανακαλύφθηκε

από τους Σ. Δάκαρη και Σ Μουσελίμη το 1958) όπου οι ζωντανοί έρχονταν σε επαφή με τις ψυχές των νεκρών. Εκεί βρισκόταν και το βασίλειο του Άδη που είχε τις πόλεις του στην Αχερουσία λίμνη. Η λίμνη αυτή μάζευε τα νερά του Αχέροντα , του Κωκυτού (ποταμός της Παραμυθιάς) και της Στύγγας (πηγής στο βουνό Ερημίτη απ' όπου έπιναν νερό οι αθάνατοι θεοί).

Όταν στην Εφύρα που ονομαζόταν και Κίχυρος βασιλιάς ήταν ο Αηδονέας ήρθαν εναντίον του ο Θησέας με τον φίλο του Περίθοο για να κλέψουν την γυναίκα του βασιλιά των Θεσπρωτών. Ο Αηδονέας όμως τους έπιασε και τους φυλάκισε για να ελευθερωθούν από τον Ηρακλή που κατέβηκε στον Άδη για να πάρει τον Κέρβερο , το τρομερό σκυλί που φύλαγε τις πύλες του Άδη. Στους προϊστορικούς χρόνους ο Στράβων αναφέρει σαν μεγαλύτερες πόλεις εκτός από την Κίχυρο την Πανδοσία(στο σημερινό Καστρί του Φαναριού) την Ελλάτρια και τις Βατίες.

Το 433 πχ γίνεται η περίφημη ναυμαχία μεταξύ Κορινθίων και Κερκυραίων στα Σύβοτα. Τον 4ο αιώνα οι θεσπρωτοί ενώνονται και δημιουργούν το κοινό των Θεσπρωτών. Πρωτεύουσα του κοινού των θεσπρωτών είναι αρχικά η Ελέα (Χρυσανγή - στην Βέλιανη Παραμυθιάς) και μετέπειτα η Γιτάνη στην περιοχή Γκούμανη Φιλιατών.

Το 375 πχ οι Θεσπρωτοί ενώνονται με τους άλλους λαούς της Ηπείρου και συγκροτούν την συμμαχία των Ηπειρωτών. Ο βασιλιάς της Ηπείρου Πύρρος (318- 272πχ) είχε το παλάτι του στην Πανδοσία ενώ στις εκστρατείες του εναντίον της Ρώμης εξέχων στρατηγός του ήταν ο Μίλων ο Θεσπρωτός.

Όταν το 167 πΧ ο Ρωμαίος στρατηγός Αιμίλιος Παύλος ισοπέδωσε 70 πόλεις της Ηπείρου, μεταξύ αυτών η Φανωτή (στην Ρίζανη) η Γιτάνη (στην Γκούμανη δίπλα στο φράγμα του Καλαμά) στις ανασκαφές της οποίας βρέθηκε θέατρο 2500 θεατών. Άλλες πόλεις ήταν η Ελίνα (πιθανόν το Δημόκαστρο στο Καραβοστάσι) και η Τορώνη (στήν χερσόνησο της Αιγιάς.)

Εκτός από τα ερείπια αυτών των πόλεων η Θεσπρωτία είναι κατάσπαρτη από απομεινάρια της αρχαίας εποχής. Βρέθηκαν μαντείο στην Δράμεση, ακροπόλεις στον πύργο Ραγίου και στην Βέλιανη, αρχαία τείχη στην Ραβενή και στην Καλλιθέα, φρυκτωρία στην Σίδερη , τύμβος στο Προδρόμι με τάφο πολεμιστή, τάφος στο Κεφαλοχώρι με ανεκτίμητα κτερίσματα, τάφος της εποχής του χαλκού στην Παραμυθιά. Επίσης βρέθηκαν αρχαίοι οικισμοί στην Φασκομηλιά ,στο Καρτέρι και στο Πολυνέρι.

Στην Ρωμαϊκή και πρώτη Βυζαντινή περίοδο οι πιο ονομαστές πόλεις ήταν η Φωτική (Παραμυθιά) και η Εύροια (Χόϊκα). Ήταν και οι δύο έδρες επισκόπων. Ο σπουδαιότερος επίσκοπος της Φωτικής ήταν ο Άγιος Διάδοχος (516 μχ) του οποίου σώζονται αρκετά συγγράμματα, ενώ στην

Ευροία το 380 μχ ο επίσκοπος της Άγιος Δονάτος σκότωσε το δράκο που φώλιαζε στις πηγές του Αχέροντα κι έκανε το νερό θανατηφόρο για ζώα και ανθρώπους. Ευλόγησε το νερό και το έκανε γλυκό. Απο αυτό το θαύμα ονομάστηκε και το χωριό Γλυκή.

Γύρω στο 550 μχ ο Ιουστινιανός κτίζει το κάστρο του Αγίου Δονάτου στη Φωτική και μεταφέρει την Εύροια δίπλα στα ερείπια της αρχαίας Πανδωσίας. Είχαν προηγηθεί οι επιδρομές των Γότθων και των Βανδάλων, ενώ το 551 μχ γίνεται ένας τρομερός σεισμός και ο βασιλιάς της Ιταλίας Τωτίλας λεηλατεί όλα τα παράλια της Θεσπρωτίας.

Η Νέα Εύροια καταστράφηκε το 850 μχ απο τους Βούργαρους και η κάτοικοι της πήραν το λείψανο του Αγίου Δονάτου και πήγαν στην Κέρκυρα. Η Φωτική έζησε ως τον 11ο αιώνα και μάλιστα μετά την καταστροφή της Νικόπολης το 925 η διοίκηση της παλαιάς Ηπείρου είχε μεταφερθεί σ' αυτή.

Στην περίοδο του δεσποτάτου της Ηπείρου (1200-1429) μετά την εκδίωξη των Νορμανδών απο την Ήπειρο κτίζεται η μονή Ραγίου (1200μχ) η οποία μένει ζωντανή ως το 1725 οπότε καταστρέφεται από τους Τούρκους . Ξανα- οικοδομήθηκε το 1866. Επί Μιχαήλ Γ' του Αγγέλου κτίζεται η μονή Γηρομερίου. Υπάγονταν κατ' ευθείαν στο Πατριαρχείο και το 1911 λειτουργούσε στο μοναστήρι αυτό ιερατική σχολή. Άλλες Βυζαντινές πόλεις ήταν η Καμίτζιανη που ιδρύθηκε το 560 μχ από τον Βυζαντινό στρατηγό Καμίτζη και η Οσδίνα (στις Πέντε Εκκλησιές). Η Οσδίνα καταστράφηκε από τους Τούρκους της Νεραΐδας τον 17ο αιώνα.

Τον 14ο αιώνα η Θεσπρωτία δέχεται επιδρομές από Σέρβους και Αλβανούς, ενώ οι Ενετοί καταλαμβάνουν θέσεις στα παράλιά της. Το 1452 η Παραμυθιά κυριεύεται από τον Σουλεϊμάν Μεχμέτ Πασά, ενώ η Σαγιάδα από τους Ενετούς πέφτει οριστικά στα χέρια των Τούρκων. Οι Ενετοί ονόμαζαν την Σαγιάδα Bastia και εκμεταλεύονταν τις αλυκές αλατιού που υπήρχαν στην περιοχή.

Στα χρόνια της Τουρκοκρατίας οι σημαντικότερες πόλεις ήταν η Παραμυθιά οι Φιλιάτες και το Μαργαρίτι. Σημαντικά για την διακίνηση των προϊόντων προς τα Γιάννενα ήταν η Σαγιάδα και το πέρασμα του Ελευθεροχωρίου, όπου ο Αλη Πασάς των Ιωαννίνων έχτισε το σωζόμενο και σήμερα κάστρο του. Το 1604 ο Διονύσιος ο Σκυλόσοφος προσπάθησε να ξεσηκώσει σε επανάσταση το Φανάρι, εξασφαλίζοντας την βοήθεια του αντιβασιλέα της Νεάπολης και των ιπποτών της Μάλτας, αλλά τα σχέδιά του προδόθηκαν. Μετά την αποτυχία της επανάστασης στα Γιάννενα το 1612 ο Διονύσιος ο Σκυλόσοφος και ο επίσκοπος Φαναρίου Σεραφεΐμ βρίσκουν μερτυρικό θάνατο από τους Τούρκους. Οι Τούρκοι αγάδες της Θεσπρωτίας ήταν φεουδάρχες και οι πύργοι τους (κουλιές) υπάρχουν και σήμερα στην Παραμυθιά το Μαργαρίτι και στον πύργο Ραγίου. Στον χώρο της

Θεσπρωτικής γής μια ομάδα χωριών δεν μπορούσε να ανεχθεί την δουλεία. Σούλι, Αβαρικός, Σαμονίβα, Κιάφα και άλλα 7 χωριά κτισμένα στις πλαγιές ενός άγρονου οροπεδίου συγγροτούν μια μικρή Σουλιώτικη δημοκρατία με κόμματα-φάρες όπως οι Τζαβελαίοι και οι Μποτσαραίοι. Αυτή η κοινοπολιτεία των 14 χωριών εισέπρατε χρηματικές εισφορές απο τους μπέηδες και τους αγάδες της Παραμυθιάς, του Μργαριτίου και της Μαζαρακιάς, για αν μὴν διαρπάζονται τα κτήματά τους.

Το 1792 ο Αλή Πασάς εκστρατεύει εναντίον του Σουλίου και παθαίνει πανωλεθρία. Το 1799 επιχειρεί και πάλι την κατάληψη του Σουλίου. Μετά από 3ετή αποκλεισμό οι Σουλιώτες αναγκάζονται να συμφωνήσουν σε εκπατρισμό. Ο καλόγερος Σαμουήλ παραμένει στο Κούγκι και όταν φτάνουν οι Τούρκοι το ανατινάζει. Οι τούρκοι αντίθετα μ' όσα είχαν συμφωνήσει, κυνηγούν τους Σουλιώτες.

Συνολικά 60 γυναίκες στο Ζάλογγο πέφτουν στο γκρεμό για να αποφύγουν την αιχμαλωσία και τα παγωμένα νερά του Αχελώου, στο Σέλτζο γίνονται τάφος για εκατοντάδες γυναικόπαιδα. Από τους ξεριζωμένους Σουλιώτες μόνο ένα τμήμα που έφτασε στην Πάργα κατάφερε να σωθεί. Η Πάργα ως το 1797 ήταν στην εξουσία των Ενετών. Μετά περνάει διαδοχικά στα χέρια Γάλλων, των Ρώσων και των Άγγλων οι οποίοι το 1819 την πουλάνε στον Αλή Πασά και οι κάτοικοι της αναγκάζονται να εκπατριστούν. Μετά τον θάνατο του Αλή Πασά το 1822 η Θεσπρωτία επιστρέφει στην κυριαρχία του Σουλτάνου ως το 1913, οπότε ελευθερώνεται απο τον Ελληνικό στρατό.

➤ Νεότερη ιστορία

Το 1922 μετά την Μικρασιατική καταστροφή, ο μουσουλμανικός πληθυσμός της Θεσπρωτίας οι λεγόμενοι Αλβανοτσάμηδες εξαιρέθηκαν απο την ανταλλαγή των πληθυσμών. Στην πλειοψηφία ήσαν Έλληνες και Αλβανοί εξισλαμισμένοι. Οι λέξεις Τσάμης και τσάμικος προέρχονται από παραφθορά του Θύαμης. (Καλαμάς). Όμως κατα την διάρκεια της Γερμανικής κατοχής οι Αλβανοτσάμηδες συνεργάζονται με τους κατακτητές και με υπόδειξή τους εκτελούνται στην Παραμυθιά την 29-9-1943 οι 49 πρόκριτοι της πόλης. Για αυτά και αλλά εγκλήματα τους, εγκατέλειψαν την Θεσπρωτία μαζί με τα κατοχικά στρατεύματα το 1944 και κατέφυγαν στην Αλβανία.

Το 1946 ο Νομός Θεσπρωτίας αποσπάσθηκε απο τον νομό Ιωαννίνων, αφού πρώτα ακρωτηριάσθηκε το νότιο άκρο του (οι περιοχές Πάργας και Φαναρίου δόθηκαν στο νομό Πρεβέζης). Πρωτεύουσα του Νομού έγινε η Ηγουμενίτσα . Ο γεωγράφος Μελέτιος την ονομάζει Γουμενίτζα. Το πιο πιθανό είναι το όνομά της να το πήρε από τους κατοίκους της Γκούμανης οι

οποίοι μετοίκησαν εδώ. Στην περιοχή Λαδοχωρίου βρέθηκαν ερείπια των πρώτων μεταχριστιανικών χρόνων καθώς και ρωμαϊκή έπαυλη με νεκρικό θάλαμο απο τέσσερις μερμάρινες σαρκοφάγους. Το κάστρο της πρέπει να πρωτοκτίσθηκε από τους Ενατούς μετέ 1204 ενώ στην Τουρκοκρατία το λιμάνι της χρησιμοποιήθηκε σαν αγκυροβόλιο απο τον τουρκικό στόλο. Σήμερα η πρωτεύουσα του Νομού Θεσπρωτίας αποτελεί ιδιαίτερα σημαντική θαλάσσια πύλη εισόδου στην Ελληνική επικράτεια, ενώ η προνομιακή της θέση θα αναβαθμιστεί με την ολοκλήρωση των εκτελουμένων εργασιών επέκτασης του λιμανιού της και της κατασκευής της Εγνατίας οδού.

9.9.1.2 Αρχαιολογικοί χώροι – μνημεία – παραδοσιακοί οικισμοί

Η μακράίωνα ιστορία της Θεσπρωτίας αποτυπώνεται στους αρχαιολογικούς χώρους και τα μνημεία της. Κατάλογος των κηρυγμένων από το Υπουργείο Πολιτισμού αρχαιολογικών χώρων και μνημείων υπάρχει στον Πίνακα 72 του Παραρτήματος, ενώ τα γνωστά (κηρυγμένα και μη) μνημεία της Η' Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων φαίνονται στον Πίνακα 73 του Παραρτήματος.

➤ Προϊστορικές αρχαιότητες

Σύμφωνα με στοιχεία της Εφορείας Παλαιοανθρωπολογίας - Σπηλαιολογίας και της Η' Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών αρχαιοτήτων, λείψανα και κατάλοιπα παλαιολιθικής εποχής (250.000 - 9.000 π.χ.) έχουν εντοπισθεί στο Ελευθεροχώρι, στο σπηλαιο Αγ. Μαρίνας κοντά στον Πάβλα (μεταξύ Μουρσίου και Βαγγαλατίου) και στο βραχοσκεπές σπήλαιο περιοχής Σκανδάλου και Προδρομίου.

Υπαίθριες θέσεις με λίθινα εργαλεία αυτής της εποχής αφθονούν, ιδιαίτερα στο Μόρφι, το Καρβουνάρι και στις πεδιάδες Κάτω Καλαμά, Κωκυτού και Πάβλας.

Κατά τη Νεολιθική περίοδο (9000-2800 π.χ.) ανθρώπινη εγκατάσταση έχει διαπιστωθεί στις σπηλιές της Ψάκας και της Σίδερης, καθώς και σε διάφορες περιοχές της κοιλάδας του Κωκυτού.

➤ Ελληνικά και Ρωμαϊκά μνημεία

Τα κυριότερα μνημεία και αρχαιολογικοί χώροι είναι τα εξής:

Ελέα (Βέλιανη – σημ. Χρυσανγή), Γιτάνη ή Τιτάνη (σημ. Γκούμανη), Χερσόνησος Λυγιάς – Πύργος Λυγιάς ή Ραγίου, Δημόκαστρο (αρχαία Ελίνα), Φανωτή (σημ. Ντόλιανη ή Γεροπλάτανος),

Πολυνέρι (σημ. Κούτσι), Ραβενή, Ταφικό ηρώο στη θέση Μάρμαρα Ζερβοχωρίου, Κασνέτσι, Λαδοχώρι, Φωτική, Άγιος Δονάτος Ζερβοχωρίου και Μαστιλίτσα (Δ. Σαγιάδας).

➤ Βυζαντινά μνημεία

Παραμυθιά, Παλαιά Εύροια (Γλυκή), Οσδίνα ή Ουζντίνα (Πέντε Εκκλησίες), Ηγουμενίτσα

➤ Εκκλησίες - Μονές

Παναγιά Βέλιανης, Ι.Μ. Παναγίας Ραγίου, Ι.Μονή Γηρομερίου, Ι.Μονή Καμίτσανης, Ι.Μονή Παγανιών, Ι.Μ. Ιωάννου Προδρόμου Βέλιανης, Ι.Μ. Αγ. Δημητρίου στο Καμίσι, Ι.Μ.Αγ. Κυριακής στο Γαρδίσι Σουλίου, Ι.Μ. Ταξιαρχών στο Πετούσι, Ι.Ν. Αγ. Δημητρίου στο Τσαγγάρι Σουλίου, Ι.Ν. Αγ. Κυριακής στον Αυλότοπο Σουλίου, Ι.Μ. Αγ. Σωτήρα στην Πλακωτή, Ι.Μ. Αγ. Παρασκευής Τραζανίτισσας στη Βροσίνα, Ι.Μ.Αγ. Μαρίας Χαραυγής, Ι.Μ. Αγ. Ταξιαρχών στο Καστρί, Ι.Μ.Αγ. Γεωργίου Φανερωμένης, Ι.Ν.Μεταμόρφωσης Σωτήρος στο Φοινίσι, Ι.Μ. Αγ. Παρασκευής Κουγκίου, Ι.Μ.Αγ. Μίχλας, Ι.Μ. Αγ. Μηνά στο Κοκκινολιθάρι, Ι.Μ.Αγ. Αθανασίου στο Βαβούρι, Ι.Ν. Κοίμησις Θεοτόκου Πετροβίτσας και Ι.Ν. Αγίου Νικολάου Μαλουνίου

➤ Παραδοσιακοί οικισμοί και διατηρητέα κτίρια

Με το ΦΕΚ 594/Δ/1978 του ΥΠΕΧΩΔΕ έχουν κηρυχθεί ως παραδοσιακοί οι εξής οικισμοί:

Μαργαρίτι, Παραμυθιά, Γερομέρι, Καμίτσανη, Πλαίσιο, Φοινίσι, Φανερωμένη, Σαγιάδα, Βραχωνάς (ή Βραχανάς) και Σύβοτα.

Παραδοσιακοί οικισμοί οι οποίοι δεν έχουν κηρυχθεί ακόμα διατηρητέοι είναι οι εξής:

Σίδερη, Παλιά Σαγιάδα, Λιόψη, Τσαμαντάς, Βαβούρι και Πολύδροσο (Βλαχώρι).

Άλλα μεμονωμένα κηρυγμένα διατηρητέα κτίρια και μνημεία είναι:

Παλαιά Δημοτικά Σχολεία Ξέχωρου και Πηγαδουλίων, κτίρια ιδιοκτησίας Ι. Πανταζή, Ε. Γεωργίου, Π. Γιαννούλη στον Παραπόταμο, Σ. Δούπη στην Κοκκινιά, Αγροτικό συγκρότημα (νερόμυλος, νεροτριβές, κατοικία, ξενώνας) ιδιοκτησίας Λ. Ντούμα στην Κρυσταλλοπηγή, ανεμόμυλος ιδιοκτησίας πρ. Κοινότητας Γραικοχωρίου, γεφύρι Γκρίκας στον Αμπελώνα, Βρύση στο Ελευθεροχώρι Παραμυθιάς.

Μη κηρυγμένα αλλά σημαντικά μνημεία είναι και τα εξής:

Γέφυρα στις Πέντε Εκκλησιές, γέφυρα κοντά στην Τιτάνη, νερόμυλοι στον Ντάλλα, το ρέμα Δάφνης, την Αβαρίτσα και το ρέμα Σκέφαρης, το καλντερίμι του Λάγγαρη, γέφυρα στον Καλαμά στον Κυπάρισσο (μια καμάρα), οι μύλοι Σμέρτου, το σαράι του Μπέη στη Λιόψη.

Τέλος πρέπει να αναφερθεί το χωριό Κεραμίτσα, το οποίο αν και διαθέτει λίγα παραδοσιακά στοιχεία, οικοδομείται και συντηρείται με σεβασμό στην παράδοση και γι' αυτό στην συνδιάσκεψη Habitat II περιελήφθηκε στις 40 πρώτες παγκόσμιες διακρίσεις, ως πρότυπο ανάπτυξης περιβαλλοντικής προστασίας και ποιότητας ζωής των κατοίκων.

9.9.1.3 Σύγχρονη Πολιτιστική Δραστηριότητα και Υποδομές

Η σύγχρονη πολιτιστική και αθλητική δραστηριότητα ασκείται κυρίως από την Τοπική Αυτοδιοίκηση και εθελοντικές ενώσεις πολιτών (Μορφωτικοί – εκπολιτιστικοί σύλλογοι, αθλητικά σωματεία, ερασιτεχνικοί όμιλοι κ.α.). Στον Πίνακα του κοινωνικού εξοπλισμού περιλαμβάνεται η πολιτιστική και η αθλητική υποδομή ανά νέο δήμο. Στον Πίνακα 74 του Παραρτήματος υπάρχει ο αριθμός των πολιτιστικών και αθλητικών συλλόγων ανά Δήμο και κοινότητα

- Στον Δήμο Ηγουμενίτσας υπάρχει Δημοτική Επιχείρηση Πολιτισμού η οποία έχει τμήματα χορού, ωδείου, κ.α. Κάθε καλοκαίρι οργανώνονται τα "Θεσπρωτικά" (θέατρο, παραδοσιακοί χοροί, εκθέσεις, μουσικές εκδηλώσεις κ.α.). Επίσης υπάρχουν:
 - ✓ Πολιτιστικός Οργανισμός Δήμου
 - ✓ Φιλαρμονική ορχήστρα
 - ✓ Φιλοπρόοδος Όμιλος
 - ✓ Ερασιτεχνικό Θέατρο Θεσπρωτίας
 - ✓ Θερινός κινηματογράφος. Χειμερινός κινηματογράφος δεν υπάρχει, έχει αντικατασταθεί από την τηλεόραση και το βίντεο.
 - ✓ Τέσσερις τοπικοί ραδιοφωνικοί σταθμοί.

Στα δημοτικά διαμερίσματα Καστριού και Νέας Σελεύκειας λειτουργεί από ένα πολιτιστικό κέντρο. Υπάρχουν Πολιτιστικοί Σύλλογοι στο Καστρί-Αγιο Βλάσιο, το Μαυρούδι, το Γραικοχώρι, τη Ν. Σελεύκεια, την Αγία Μαρίνα, το Βασιλικό.

Πολιτιστικές εκδηλώσεις οργανώνει και το Επιμελητήριο Θεσπρωτίας όπως αυτές που οργανώθηκαν φέτος στο πλαίσιο της Εμπορικής Εκθεσης: παραδοσιακοί χοροί με χορευτικά των

Δήμων Ηγουμενίτσας, Παραμυθιάς, Φιλιατών, Συβότων, Αγίων Σαράντα, θεατρική παράσταση του ΘΕΑΤΟ, Παραμυθιάς Κτίριο Μουσείου είναι υπό ανέγερση.

- Στον Δήμο Παραμυθιάς υπάρχουν:
- ✓ Στο Δημοτικό Διαμέρισμα Παραμυθιάς, ένα Πολιτιστικό Κέντρο, ένα Πνευματικό Κέντρο και μια βιβλιοθήκη. Κάθε καλοκαίρι οργανώνονται πολιτιστικές εκδηλώσεις. Λειτουργεί η ΘΕΑΤΟ (Θεατρική Εταιρεία Ανάπτυξης Τέχνης και Οράματος), ΦΟΠ (Φιλοπρόοδος Ομιλος Παραμυθιάς), Ορειβατικός Σύλλογος και Σύλλογος Ανεμοπεριστών. Το πρώτο Σάββατο κάθε Οκτωβρίου οργανώνεται εμποροζωοπανήγυρις (Λάμποβος).
- ✓ Στο Δημοτικό Διαμέρισμα Αγ. Κυριακής, ένα Πνευματικό Κέντρο με έναν Εκπολιτιστικό Σύλλογο.
- ✓ Στο Δημοτικό Διαμέρισμα Ζερβοχωρίου, ένα Πνευματικό Κέντρο με έναν Πολιτιστικό Σύλλογο.
- ✓ Στο Δημοτικό Διαμέρισμα Νεοχωρίου, μία βιβλιοθήκη με έναν Εκπολιτιστικό Σύλλογο.
- ✓ Στο Δημοτικό Διαμέρισμα Πολυδρόσου ένα Πνευματικό Κέντρο, μία βιβλιοθήκη και το Λαογραφικό Μουσείο. Λειτουργεί ο Φιλοπρόοδος Ομιλος "Η Αναγέννηση".

Υπάρχουν επίσης Εκπολιτιστικοί-Μορφωτικοί Σύλλογοι στην Χρυσανγή (Βελλιανιτών), Κρυσταλλοπηγή, Αμπελιά Πετροβίτσα, Προδρόμι, Πέντε Εκκλησιές, Πλακωτή, Παγκράτι, Νεράϊδα, Πετούσι, Σεβαστό, Σαλονίκι, Καρβουνάρι και Παλαιο-Ελευθεροχωριτών, Ραχουλιωτών.

- Στο Δήμο Φιλιατών υπάρχουν:
- ✓ Στο Δημοτικό Διαμέρισμα Φιλιατών, Πολιτιστικό – Πνευματικό Κέντρο (Ν.Π.Δ.Δ.), Δημοτική Βιβλιοθήκη, Δημοτική Φιλαρμονική, Πινακοθήκη – Μουσείο – Σχολή Τεχνών. Επίσης Πολιτιστικός Σύλλογος Κέντρου Νεότητας, Ορειβατικός Ομιλος Φιλιατών. Κάθε Καλοκαίρι οργανώνονται πολιτιστικές εκδηλώσεις.
- ✓ Στο Δημοτικό Διαμέρισμα Αμπελώνα, Πνευματικό – Πολιτιστικό Κέντρο, Κοινοτική Βιβλιοθήκη και Εκπολιτιστικός Σύλλογος.
- ✓ Στο Δημοτικό Διαμέρισμα Κεραμίτσας, Πνευματικό – Πολιτιστικό Κέντρο, Πινακοθήκη – Μουσείο – Σχολή Τεχνών, Κοινοτική Βιβλιοθήκη και Εκπολιτιστικός Σύλλογος.
- ✓ Στα Δημοτικά Διαμέρισμα Λεπτοκαρυάς, Λια και Ραβενής Πνευματικά – Πολιτιστικά Κέντρα και Πολιτιστικός Σύλλογος Λεπτοκαρυάς.

- ✓ Στο Δημοτικό Διαμέρισμα Τσαμαντά, Πινακοθήκη – Μουσείο (Λαογραφικό).
- ✓ Επίσης Επιμορφωτικοί – Πολιτιστικοί Σύλλογοι υπάρχουν στον Αετό, Γηρομέρι, Τρικόρυφο, Γολά, Παλαιοκκλήσι, Βρυσέλλα, Κοκκινιά, Παλαιοχώρι, Πηγαδούλια, Κοκκινολιθάρι.
- Στο Δήμο Μαργαριτίου υπάρχουν:
- ✓ Στο Δημοτικό Διαμέρισμα Μαργαριτίου, Βιβλιοθήκη και Πολιτιστικός Σύλλογος. Επίσης Πολιτιστικοί Σύλλογοι, στο Ελευθέρι, Καρτέρι, Καταβόθρα, Μαζαρακιά, Σπαθαραίους. Πολιτιστική Ομάδα Γυναικών και Ιππικός Ομίλος Μεσοβουνίου.
- Στον Δήμο Παραποτάμου:
- ✓ Υπάρχει αίθουσα πολλαπλών χρήσεων, δύο πολιτιστικοί Σύλλογοι, πέντε αθλητικά σωματεία, Δημοτική Φιλαρμονική και Βιβλιοθήκη. Διοργανώνονται καλοκαιρινές πολιτιστικές εκδηλώσεις.
- Στον Δήμο Συβότων:
- ✓ Υπάρχουν Πολιτιστικοί Σύλλογοι στην Πλαταριά, Σύβοτα, Φασκομηλιά, Αργυρότυπο, Πολυνέρι, Σκορπιώνας.
- Στον Δήμο Αχέροντα:
- ✓ Υπάρχει ο Φιλοπρόδος Ομίλος Γλυκή και ο Εκπολιτιστικός Ομίλος Γαρδικίου.
- Στο Δήμο Σαγιάδας:

Υπάρχει ο Εκπολιτιστικός Σύλλογος Σαγιάδας και ένα αθλητικό σωματείο. Κάθε Καλοκαίρι οργανώνονται πολιτιστικές εκδηλώσεις.

- Στην Κοινότητα Πέρδικας:
- ✓ Υπάρχει ένας Εκπολιτιστικός Σύλλογος και δύο αθλητικά σωματεία. Λειτουργεί κέντρο μόνιμων πολιτιστικών εκδηλώσεων. Από 15/7 έως 25/8 οργανώνονται πολιτιστικές εκδηλώσεις. Κατά την τελευταία διετία έχει δημιουργηθεί λαογραφικό μουσείο.
- Στην Κοινότητα Σουλίου:
- ✓ Ένας Εκπολιτιστικός Σύλλογος ενώ κάθε χρόνο στα τέλη Μαΐου διοργανώνονται οι εθνικές γιορτές Σουλίου σε ανάμνηση των ηρωικών αγώνων των Σουλιωτών.

Οι παραπάνω σύλλογοι του Νομού έχουν κυμαινόμενη δραστηριότητα, ενώ ορισμένοι από αυτούς έχουν αδρανήσει εντελώς λόγω πληθυσμιακής αποδυνάμωσης πολλών οικισμών.

Μεγαλύτερη σταθερότητα έχουν τα πανηγύρια, τα οποία διεξάγονται σε όλους σχεδόν τους οικισμούς του Νομού (βλ. Πίνακα 75 Παραρτήματος) οι λιτανείες και ορισμένες καρναβαλικές εκδηλώσεις.

9.10 Αξιολόγηση - συμπεράσματα

Με βάση την παραπάνω ανάλυση και τα πορίσματα του κεφαλαίου 9.8 οδηγούμαστε στην Swot Analysis του παρακάτω Πίνακα:

Πίνακας 9.4: Swot Analysis Νομού Θεσπρωτίας (περιβαλλοντικό επίπεδο)

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ	ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Σημαντική αύξηση του τζίρου των επιχειρήσεων ❖ Η ύπαρξη σημαντικού σε μέγεθος και ποικιλία οικολογικού πλούτου καθώς και ιδιαίτερα αξιόλογων φυσικών οικοσυστημάτων ❖ Νέα κοινή αγροτική πολιτική ❖ Χρηματοδότηση περιβαλλοντικών δράσεων από το Δ' ΚΠΣ ❖ Η απαίτηση περιβαλλοντικής αδειοδότησης για έργα και δραστηριότητες, σύμφωνα με τις ευρωπαϊκές οδηγίες και κατευθύνσεις ❖ Η ανάπτυξη διακρατικών συνεργασιών για την κοινή αντιμετώπιση των προβλημάτων υποβάθμισης του περιβάλλοντος και την πρόληψη των κινδύνων από φυσικές καταστροφές ή ανθρώπινες δραστηριότητες ❖ Ευσυναισθητοποίηση των πολιτών προς τη φροντίδα και προστασία του περιβάλλοντος 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Υφαλμύρωση υπόγειου υδροφορέα ❖ Ύπαρξη νιτρικών ❖ Ανεξέλεγκτη διαχείριση στερεών και υγρών αποβλήτων ❖ Η καθυστέρηση εφαρμογής του θεσμικού πλαισίου διαχείρισης των προστατευόμενων φυσικών οικοσυστημάτων του Νομού με όλους τους κινδύνους που αυτό συνεπάγεται για την προστασία τους ❖ Η καθυστέρηση οριοθέτησης χρήσεων γης και ζωνών εγκατάστασης περιβαλλοντικά οχλουσών βιομηχανικών και βιοτεχνικών μονάδων. Η καθυστέρηση αυτή δημιουργεί κινδύνους για την προστασία του οικολογικού πλούτου του Νομού, ιδιαίτερα με την προοπτική νέων επενδύσεων, εφόσον η Περιφέρεια καταστεί ελκυστική για την εγκατάσταση νέων επιχειρήσεων ❖ Οι ελλείψεις στο καθεστώς προστασίας αξιόλογων οικιστικών συνόλων του Νομού ❖ Η ελλιπής ενημέρωση των πολιτών ❖ Η έλλειψη οργανωμένου σχεδίου για την ανάπτυξη των ήπιων μορφών τουρισμού ❖ Οι μεγάλες ελλείψεις σε τεχνικές υποδομές προστασίας του περιβάλλοντος (Αλβανία), καθώς και η έλλειψη μέτρων παρακολούθησης και προστασίας του περιβάλλοντος τόσο από φυσικούς κινδύνους, όσο και από ανθρώπινες δραστηριότητες ❖ Ελλιπής ενημέρωση των πολιτών

ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ	ΚΙΝΔΥΝΟΙ – ΑΠΕΙΛΕΣ
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Αυξημένη περιβαλλοντική συνείδηση ❖ Μεγάλος αριθμός ορεινών περιοχών υπό καθεστώς προστασίας ❖ Θαλάσσιοι βιότοποι ❖ Παρουσία πυκνού δικτύου αξιόλογων οικισμών και προστατευόμενων περιοχών ❖ Η αυξανόμενη ευαισθητοποίηση πολιτών και ομάδων σε θέματα προστασίας και διατήρησης του φυσικού περιβάλλοντος ❖ Η υιοθέτηση της αειφόρου ανάπτυξης, της αειφόρου διαχείρισης των φυσικών πόρων και της προστασίας του περιβάλλοντος ως πλαίσιο της περιφερειακής ανάπτυξης ❖ Η αξιοποίηση των κοινοτικών χρηματοδοτήσεων για προώθηση της αειφόρου διαχείρισης στη γεωργία καθώς και των φιλοπεριβαλλοντικών διατάξεων της νέας ΚΑΠ 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Αδυναμία εμφάνισης γρήγορων και θεαματικών αποτελεσμάτων ❖ Αντιστάσεις τοπικών κοινωνιών ❖ Ελλείψεις στην εφαρμογή μέτρων προστασίας, τόσο θεσμικές όσο και διαχειριστικές ❖ Απειλές από πιέσεις τουριστικής ανάπτυξης και από έργα υποδομής που εκτελούνται στον ευαίσθητο ορεινό χώρο ❖ Οι κίνδυνοι από καταστροφές που προκαλεί ο ανθρώπινος και φυσικός παράγοντας (πυρκαγιές, ρύπανση) ❖ Η αυξανόμενη δυναμικότητα των ανθρωπογενών δραστηριοτήτων (γεωργία, τουρισμός, υποδομές) αναμένεται να προκαλέσει περιβαλλοντικές πιέσεις στο φυσικό περιβάλλον ❖ Ο κίνδυνος διατάραξης του «υδάτινου ισοζυγίου» και των ενιαίων οικοσυστημάτων λόγω ελλιπούς προστασίας ❖ Οι κίνδυνοι από καταστροφές που προκαλεί ο ανθρώπινος παράγοντας (πυρκαγιές , ρύπανση κλπ.)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10

ΔΙΑΓΝΩΣΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ, ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΟΥ ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ

10.1 Ανεργία

10.1.1 Καταγραφή των δεδομένων της ανεργίας στο Νομό Θεσπρωτίας

Στον παρακάτω Πίνακα βλέπουμε το σύνολο των ανέργων της Ελλάδας, της Περιφέρειας Ηπείρου, των νομών αυτής καθώς και των Δήμων του Νομού Θεσπρωτίας. Τα στοιχεία προέρχονται από τις επίσημες απογραφές της ΕΣΥΕ για το 2001.

Πίνακας 10.1: Αριθμός ανέργων και ποσοστό ανεργίας στο Νομό Θεσπρωτίας

Γεωγραφική Ενότητα	Ανεργοί			Ποσοστό ανεργίας %
	Σύνολο	Από αυτούς "νέοι"	Ποσοστό "νέων" στη συνολική ανεργία %	
Ελλάδα	513.765	247.155	48,11	11,12
Π. Ηπείρου	16.778	10.062	59,97	12,14
Ν. Άρτας	3.320	2.281	68,70	11,25
Ν. Θεσπρωτίας	2.059	1.213	58,91	11,08
Ν. Ιωαννίνων	8.363	4.823	57,67	12,66
Ν. Πρεβέζης	3.036	1.745	57,48	12,64
Δήμος Αχέροντα	109	88	80,73	10,69

Δήμος Ηγουμενίτσας	916	443	48,36	14,22
Δήμος Μαργαριτίου	100	67	67,00	9,37
Δήμος Παραμυθιάς	266	177	66,54	8,52
Δήμος Παραποτάμου	49	40	81,63	6,55
Δήμος Σαγιάδας	87	71	81,61	8,69
Δήμος Συβότων	127	74	58,27	10,96
Δήμος Φιλιατών	281	182	64,77	9,94
Κοινότητα Πέρδικας	102	56	54,90	11,93
Κοινότητα Σουλίου	22	15	68,18	6,57

Πηγή: ΕΣΥΕ, Ίδια επεξεργασία

Στο Νομό Θεσπρωτίας έχει καταγραφεί το 0,40% του συνόλου των εγγεγραμμένων ανέργων της χώρας και το 12,27% του συνόλου των εγγεγραμμένων ανέργων της Περιφέρειας Ηπείρου. Η ανεργία στο Νομό Θεσπρωτίας είναι χαμηλή (11,08%) σε σχέση με την χώρα (11,12%), την Περιφέρεια Ηπείρου (12,04%) και τους υπόλοιπους νομούς αυτής (11,25% για την Άρτα, 12,66% για τα Ιωάννινα και 12,64% για την Πρέβεζα).

Το ποσοστό των «νέων» στη συνολική ανεργία της εκάστοτε γεωγραφικής ενότητας είναι επίσης χαμηλό για το Νομό (58,9%) σε σχέση με την Περιφέρεια (59,97%) και το νομό Άρτας (11,25%), αλλά λίγο υψηλότερο από το αντίστοιχο των νομών Ιωαννίνων (57,67%) και Πρέβεζας (57,48%). Ωστόσο, όλοι οι νομοί της Περιφέρειας εμφανίζουν υψηλά ποσοστά συμμετοχής των νέων στη συνολική ανεργία (άνω του 50%), ειδικά σε σχέση με τη χώρα (48,11%). Σε απόλυτους αριθμούς έχουμε στο Νομό την παρουσία 1.213 «νέων» ανέργων σε σύνολο 2.059.

Σε επίπεδο Δήμων το υψηλότερο ποσοστό ανεργίας εμφανίζεται στον Δήμο Ηγουμενίτσας (14,22%), ακολουθούν η κοινότητα Πέρδικας (11,93%), ο Δήμος Συβότων (10,96%), ο Δήμος Αχέροντα (10,69%), ενώ στη συνέχεια ακολουθούν οι υπόλοιποι Δήμοι του Νομού και η κοινότητα Σουλίου με ποσοστά κάτω του 10%.

Εντύπωση προκαλεί το υψηλό ποσοστό των νέων στους δήμους του Νομού Θεσπρωτίας στη συνολική ανεργία. Τρεις μάλιστα από αυτούς εμφανίζουν ποσοστά άνω του 80%, ο Δήμος Παραποτάμου (81,63%), ο Δήμος Σαγιάδας (81,61%) και ο Δήμος Αχέροντα (80,73%). Υψηλά επίσης ποσοστά εμφανίζουν η Κοινότητα Σουλίου (68,18%), ο Δήμος Μαργαριτίου (67%), ο Δήμος Παραμυθιάς (66,54%) και ο Δήμος Φιλιατών (64,77%). Χαμηλότερα ποσοστά εμφανίζουν ο

Δήμος Συβότων (58,27%), η Κοινότητα Πέρδικας (54,90%) και τέλος ο Δήμος Ηγουμενίτσας (48,36%).

Σε απόλυτους αριθμούς οι περισσότεροι άνεργοι βρίσκονται κατά σειρά στο Δήμο Ηγουμενίτσας (916), στο Δήμο Φιλιατών (281), στο Δήμο Παραμυθιάς (266), στο Δήμο Συβότων (127), στο Δήμο Αχέροντα (109), στην Κοινότητα Πέρδικας (102), στο Δήμο Μαργαριτίου (100), στο Δήμο Σαγιάδας (87) και τέλος στο Δήμο Παραποτάμου (49).

Οι περισσότεροι νέοι άνεργοι εμφανίζονται αντίστοιχα στο Δήμο Ηγουμενίτσας (443), στο Δήμο Φιλιατών (182), στο Δήμο Παραμυθιάς (177), στο Δήμο Αχέροντα (88), στο Δήμο Συβότων (74), στο Δήμο Σαγιάδας (71), στο Δήμο Μαργαριτίου (67), στην Κοινότητα Πέρδικας (56), στο Δήμο Παραποτάμου (40) και τέλος στην Κοινότητα Σουλίου (15).

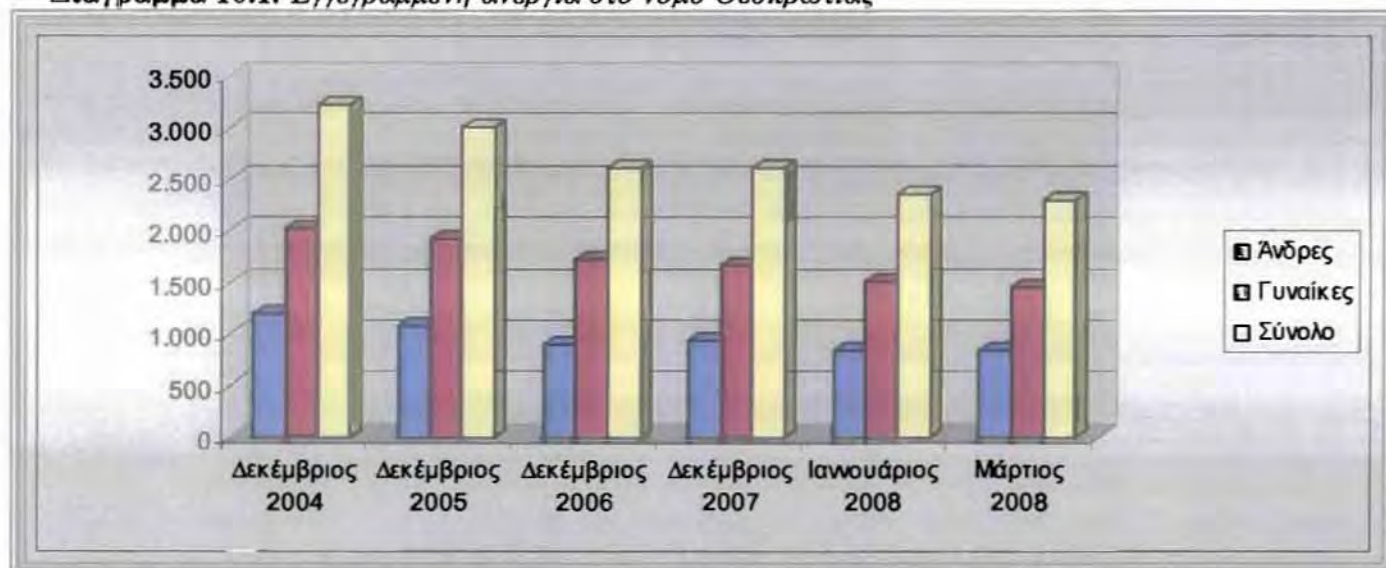
Είδαμε την εκτίμηση της ανεργίας στο Νομό Θεσπρωτίας μέσω των στατιστικών δεδομένων που μας παρέχει η ΕΣΥΕ. Μπορούμε πλέον να προχωρήσουμε και σε περιγραφή της ανεργίας με βάση τα στοιχεία που μας παρέχει ο ΟΑΕΔ. Ο ΟΑΕΔ όπως είναι γνωστό μετράει την καταγεγραμμένη ανεργία, η οποία διαφέρει από την ανεργία που μετράει η ΕΣΥΕ. Τα δεδομένα της καταγεγραμμένης στον ΟΑΕΔ ανεργίας αποτυπώνονται στον Πίνακα 76 του Παραρτήματος.

Βλέπουμε ότι από το Δεκέμβριο του 2004 μέχρι το Μάρτιο του 2008 η ανεργία μειώνεται στο Νομό κατά 28,78% (Πίνακας 77 Παραρτήματος). Μεγαλύτερη κατά ένα πολύ μικρό ποσοστό είναι η μείωση της ανεργίας για τους άνδρες (-29,48%) έναντι των γυναικών (-28,78%).

Το Δεκέμβριο του 2004 υπήρχουν στο Νομό 3.221 άνεργοι όπου τον Μάρτιο του 2008 μειώνονται σε 2.294. Από αυτούς, οι αρχικοί 1.194 άνεργοι άνδρες μειώνονται σε 842 και οι 2.027 γυναίκες σε 1.452. Διαχρονικά όπως παρατηρούμε οι γυναίκες εξακολουθούν να καταλαμβάνουν μεγαλύτερο ποσοστό ανεργίας σε σχέση με τους άντρες.

Τα παραπάνω στοιχεία μπορούν να γίνουν πιο εύκολα κατανοητά μέσω του παρακάτω διαγράμματος:

Διάγραμμα 10.1: Εγγεγραμμένη ανεργία στο νομό Θεσπρωτίας

Πηγή: ΟΑΕΔ – ΠΑΕΠ Α.Ε. – Ίδια Επεξεργασία

Ο Νομός Θεσπρωτίας όπως και οι υπόλοιποι νομοί της περιφέρειας Ηπείρου πλήττονται σε σχέση με το μέγεθος του πληθυσμού τους εντονότερα από την ανεργία συγκριτικά με το μέσο όρο της χώρας. Ο Νομός Θεσπρωτίας είναι ένας εκ των δώδεκα νομών στους οποίους παρατηρείται αύξηση (κατά 5%) του αριθμού των ανέργων μεταξύ του Απριλίου 2004 και του Απριλίου 2005.

Είναι ωστόσο ιδιαίτερα εμφανής η μείωση της ανεργίας στο Νομό Θεσπρωτίας από το 2004 μέχρι σήμερα, τόσο για τους άνδρες όσο και τις γυναίκες. Αυτή η μείωση πιθανόν να οφείλεται στην υλοποίηση προγραμμάτων συνεχιζόμενης κατάρτισης (τα περισσότερα από τα οποία ξεκίνησαν μετά τον Σεπτέμβριο του 2004), καθώς και στα προγράμματα Stage στο οποίο εντάχθηκε μεγάλο ποσοστό των ανέργων και το οποίο υλοποιήθηκε τον Νοέμβριο του 2004.

Γενικά όμως, η αναλογία των γυναικών στο σύνολο των εγγεγραμμένων ανέργων του Νομού κρίνεται ιδιαίτερα υψηλή ενώ παράλληλα βλέπουμε ότι όχι μόνο δεν μικραίνει το χάσμα της μεταξύ των ποσοτικής διαφοροποίησης αλλά, αντίθετα, έστω και σε ένα πολύ μικρό ποσοστό, διογκώνεται. Το θέμα αυτό αναλύεται διεξοδικότερα στη συνέχεια.

10.1.2 Χαρακτηριστικά της ανεργίας – Προφίλ ανέργων

Στην παράγραφο που ακολουθεί θα επιχειρηθεί μian ανάλυση των χαρακτηριστικών της ανεργίας στο Νομό και θα γίνουν συγκρίσεις με τα χαρακτηριστικά της ανεργίας στη χώρα. Τα θέματα τα οποία εξετάζονται είναι η κατανομή της ανεργίας κατά φύλο (άντρες - γυναίκες), η ανεργία των νέων, οι μακροχρόνια άνεργοι και η συσχέτιση του επιπέδου εκπαίδευσης με την ανεργία.

10.1.2.1 Οι διαφορές στην ανεργία ανδρών και γυναικών

Όπως συμβαίνει και στη χώρα, έτσι και στο Νομό Θεσπρωτίας το ποσοστό ανεργίας των γυναικών είναι μεγαλύτερο από το ποσοστό ανεργία των ανδρών. Ειδικότερα, όπως αποτυπώνεται στον Πίνακα 78 του Παραρτήματος, οι γυναίκες του Νομού Θεσπρωτίας έχουν μικρότερη συμμετοχή στην απασχόληση απ' ότι οι άνδρες (86,65% έναντι 90,63%), έχουν μεγαλύτερο ποσοστό ανεργίας (14,35% έναντι 9,37%), ενώ ειδικότερα οι νέες άνεργες γυναίκες έχουν σχεδόν διπλάσιο ποσοστό ανεργίας από αυτό των ανδρών (8,93% έναντι 5,27%).

Η άνιση κατανομή της ανεργίας κατά φύλο είναι ένα σύγχρονο πρόβλημα που αντιμετωπίζουν όλες οι χώρες. Στην Ελλάδα το πρόβλημα αυτό είναι ιδιαίτερα έντονο και σχετίζεται με την μεταβολή της θέσης και του ρόλου της γυναίκας στο εργατικό δυναμικό της χώρας.

Ανάλογη εικόνα με αυτή που παρατηρείται στο Νομό ως προς τη συμμετοχή των γυναικών στην ανεργία και την απασχόληση έχουμε και σε επίπεδο Δήμων. Στον Δήμο Ηγουμενίτσας, το μεγαλύτερο Καπποδιστριακό Δήμο του Νομού και ο οποίος φέρει την ομώνυμη πρωτεύουσα, το ποσοστό απασχόλησης των ανδρών είναι 88,73%, ενώ των γυναικών είναι 80,60%. Το ποσοστό ανεργίας των ανδρών είναι 11,27%, ενώ των γυναικών 19,40%. Ειδικότερα, το ποσοστό ανεργία των νέων ανδρών είναι 5,28%, ενώ των νέων ανέργων γυναικών 9,68%. Αντιστοίχως μπορούν να σχολιαστούν τα ποσοστά αυτά και για τους υπόλοιπους Δήμους του Νομού Θεσπρωτίας.

10.1.2.2 Η κατανομή των ανέργων κατά ηλικιακές ομάδες

Εξετάζοντας την κατανομή των ανέργων κατά ηλικιακές μονάδες παρατηρείται ότι τη μεγαλύτερη συμμετοχή στην ανεργία κατά το έτος 2001 έχουν οι ηλικιακές ομάδες «30-44 ετών» (με ποσοστό 37,87%), ενώ πολύ κοντά βρίσκεται η ηλικιακή ομάδα «45-64 ετών» (με ποσοστό 34,10%). Στη συνέχεια ακολουθεί η ηλικιακή ομάδα «25-29 ετών» (12,90%), η ηλικιακή ομάδα «20-24 ετών» (10,27%), η ηλικιακή ομάδα «10-19 ετών» (2,65%) και τέλος η γηραιότερη ηλικιακή ομάδα των «65+ ετών» (2,21%).

Σε σχέση με την απογραφή του 1991 παρατηρείται μια μετατόπιση του κέντρου βάρους από την ηλικιακή ομάδα «20-24 ετών» στην ηλικιακή ομάδα «30-34 ετών». Βλέπουμε επομένως πως παρατηρείται μια κοινωνική μεταστροφή σε σχέση με παλαιότερα όπου συναντιόνταν δυσκολίες στην πρόσβαση στην αγορά εργασίας ή ακόμη και στην παραμονή εκτός εργασίας λόγω σπουδών,

στρατιωτικών υποχρεώσεων κλπ. Πλέον φαίνεται ότι υπάρχει πρόβλημα στην παραμονή σε βιώσιμη απασχόληση.

Πίνακας 10.2: Η κατανομή της ανεργίας κατά ηλικιακές ομάδες στο Νομό Θεσπρωτίας

Φύλο Ομάδες ηλικιών	Οικονομικώς ενεργοί				Οικονομικώς μη ενεργοί
	Σύνολο	Απασχολούμενοι	Άνεργοι		
			Σύνολο	Από αυτούς "νέοι"	
10-19	492	247	245	231	5.497
20-24	1.907	1.294	613	516	1.027
25-29	2.397	1.975	422	290	576
30-44	7.035	6.516	519	165	2.076
45-64	6.335	0	0	0	0
65+	411	411	0	0	8.790

Πηγή: ΕΣΥΕ Απογραφή Πληθυσμού 2001 – Ίδια Επεξεργασία

10.1.2.3 Ανεργία και επίπεδο εκπαίδευσης

Όπως φαίνεται και στον Πίνακα 79 του Παραρτήματος το 37,07% των ανέργων ανδρών και το 40,68% των ανέργων γυναικών είναι απόφοιτοι λυκείου. Συνολικά, το 39,39% των ανέργων είναι απόφοιτοι λυκείου. Ακολουθούν οι απόφοιτοι 3-ταξίου Γυμνασίου με 26,36% και οι απόφοιτοι Δημοτικού με ποσοστό 17,78%. Στη συνέχεια ακολουθούν οι απόφοιτοι ΑΕΙ και ΤΕΙ με ίδιο ποσοστό (5,67%), οι απόφοιτοι ΙΕΚ με ποσοστό 4,67%, όσοι δεν έχουν τελειώσει το Δημοτικό με ποσοστό 0,23% και τέλος κάτοχοι μεταπτυχιακών με 0,08% (ένας και μοναδικός για κάθε φύλο στο σύνολο του νομού).

Γενικά παρατηρούμε πως αν κάποιος δεν έχει τελειώσει την βασική εκπαίδευση δυσκολεύεται στην εξεύρεση εργασίας, ενώ το 83,75% των ανέργων είναι έως απόφοιτοι λυκείου.

10.1.2.4 Διάστημα ανεργίας και μακροχρόνια άνεργοι

Ένα χαρακτηριστικό της ανεργίας που εξετάζεται στις σχετικές μελέτες είναι και η διάρκειά της. Στην περίπτωση του Νομού Θεσπρωτίας εξετάζεται η διάρκεια της ανεργίας κατά φύλο. Τα συμπεράσματα της σχετικής μελέτης παρουσιάζονται στον Πίνακα 80 του Παραρτήματος.

Από τον Πίνακα αυτό προκύπτει ότι τον Μάρτιο του 2008 το 15,30% των ανέργων είναι άνεργοι για διάστημα μεγαλύτερο των 5 με 6 μηνών. Οι μακροχρόνια άνεργοι, δηλαδή αυτοί που είναι στην ανεργία για διάστημα μεγαλύτερο των 12 μηνών, αποτελούν το 27,77% του συνόλου των ανέργων.

Η μακροχρόνια ανεργία πλήττει αναλογικά περισσότερο τις γυναίκες απ' ό τι τους άνδρες. Στην περίπτωση των ανέργων γυναικών οι μακροχρόνια άνεργες αποτελούν το 32,3% του συνόλου των ανέργων γυναικών. Στην περίπτωση των ανδρών το αντίστοιχο ποσοστό είναι 19,95%.

Μετά από ένα χρόνο ανεργίας βλέπουμε πως τα ποσοστά των γυναικών είναι συντριπτικά μεγαλύτερα από των ανδρών (16,67% έναντι 8,79%). Σε συνολικό επίπεδο βλέπουμε πως όσοι είναι άνεργοι για πάνω από 12 μήνες αντιμετωπίζουν σοβαρό πρόβλημα εξεύρεσης εργασίας.

Στο σύνολο των βραχυχρόνια ανέργων το συντριπτικό ποσοστό αποτελούν οι άνεργοι από 4 μέχρι και 5 μήνες. Αυτό ισχύει και για τους άνδρες και για τις γυναίκες. Βλέπουμε πως οι γυναίκες πλήττονται περισσότερο από την ανεργία και παραμένουν στην ανεργία για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, ωστόσο δεν εμφανίζουν επίσης μεγαλύτερη αύξηση και της βραχυχρόνιας ανεργίας σε σχέση με τους άνδρες. Μέχρι τους 6 μήνες το ποσοστό ανεργίας των ανδρών ανέρχεται σε 61,39%, ενώ το αντίστοιχο των γυναικών σε 50,29%.

10.1.2.5 Ανεργία κατά επαγγελματικό κλάδο

Στον Πίνακα 81 του Παραρτήματος βλέπουμε την ανεργία κατά επαγγελματικό κλάδο. Τα μεγαλύτερα ποσοστά ανέργων αφορούν σε ανειδίκευτους εργάτες (25,7%), σε απασχολούμενους στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές σε καταστήματα και υπαίθριες αγορές (23,1%) και σε υπαλλήλους γραφείου και ασκούντες συναφή επαγγέλματα (17,9%). Ακολουθούν οι τεχνολόγοι, τεχνικοί βοηθοί και ασκούντες συναφή επαγγέλματα (10,6%), οι ειδικευμένοι τεχνίτες (9,4%), όσοι ασκούν επιστημονικά, καλλιτεχνικά και συναφή επαγγέλματα (8,90%), οι χειριστές βιομηχανικών εγκαταστάσεων (μονταδόροι) με ποσοστό 3,68% και τέλος τα μέλη ανώτερων διευθυντικών και διοικητικών θέσεων του ευρύτερου δημόσιου και ιδιωτικού τομέα καθώς και οι ειδικευμένοι σε επαγγέλματα συναφή με τον πρωτογενή τομέα με ίδιο ποσοστό (0,40%).

Βλέπουμε πως το ποσοστό ανεργίας ανδρών και γυναικών κατά κλάδο ακολουθεί τις ευρύτερες παγιωμένες αντιλήψεις της κοινωνίας περί εργασίας και φύλου (πχ. οι τεχνολόγοι, τεχνικοί βοηθοί και ασκούντες συναφή επαγγέλματα εμφανίζουν ανεργία 1,90% για τους άνδρες και 12,74% για τις γυναίκες ενώ οι ειδικευμένοι τεχνίτες και ασκούντες συναφή τεχνικά επαγγέλματα εμφανίζουν ποσοστό ανεργίας 6,74% για τους άνδρες και 0,90% αντίστοιχα για τις γυναίκες).

10.2 Κοινωνικός αποκλεισμός στο Νομό Θεσπρωτίας

10.2.1 Άτομα με Ειδικές Ανάγκες

Στο Νομό Θεσπρωτίας λειτουργεί Σωματείο Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες το οποίο εδρεύει στην Ηγουμενίτσα. Είναι Νομικό πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα και μοναδικός φορέας για τα άτομα με αναπηρία στο Νομό Θεσπρωτίας (αριθμεί περίπου 300 μέλη).

Οι σκοποί του μεταξύ άλλων είναι:

- ✓ η οργάνωση όλων των ΑΜΕΑ και των Γονέων και Κηδεμόνων που κατοικούν στη Νομαρχιακή Αυτ/ση Θεσπρωτίας
- ✓ η μελέτη, προβολή και επίλυση θεμάτων των ΑΜΕΑ και των Γονέων και Κηδεμόνων
- ✓ η με κάθε πρόσφορο τρόπο προώθηση και προαγωγή των ανθρωπίνων και κοινωνικών δικαιωμάτων τους
- ✓ η προώθηση και προαγωγή της συλλογικής δράσης και της συναδελφικής αλληλεγγύης μεταξύ των ΑΜΕΑ και η συνεργασία με συγγενείς φορείς του Νομού και της Περιφέρειας
- ✓ η συμβολή του Σωματείου στη διαμόρφωση, συμπλήρωση και τροποποίηση της νομοθεσίας που αφορά τα ΑΜΕΑ

Τα πιστοποιημένα ΚΕΚ για ΑΜΕΑ της Περιφέρειας Ηπείρου είναι 23 στο σύνολό τους. Από αυτά, 3 υπάρχουν στο νομό Άρτας, 11 στον νομό Ιωαννίνων, 6 στον νομό Πρέβεζας και 3 στον Νομό Θεσπρωτίας.

Διάγραμμα 10.2: Καταμερισμός των Πιστοποιημένων ΚΕΚ κατά νομό της Περιφέρειας Ηπείρου

Σύμφωνα με έρευνα που έχει πραγματοποιηθεί σχετικά με την προσφορά εργασίας που δημιουργούν οι επιχειρήσεις της Περιφέρειας Ηπείρου καθώς και τη ζήτηση εργασίας που παρουσιάζεται από τους ΑΜΕΑ, διαφαίνεται ότι, λόγω της αβεβαιότητας που υπάρχει για τις εξελίξεις στην τοπική και διεθνή αγορά εργασίας και λόγω του εντεινόμενου ανταγωνισμού, οι προσλήψεις προσωπικού γίνονται όλο και πιο δύσκολες και ακόμα και όσοι προβαίνουν σ' αυτές εκφράζουν προβληματισμούς για τη μακρόχρονη διατηρησιμότητά τους.

Οι επιχειρηματίες προσδοκούν σε γενικότερο άνοιγμα της αγοράς εργασίας καθώς και σε βελτίωση της αναγνώρισης του επιχειρηματικού ρίσκου που αναλαμβάνουν και της εν γένει προσφορά τους στην ανάπτυξη της χώρας από την υπόλοιπη κοινωνία. Από την πολιτεία αναμένουν υποστήριξη στον εξαγωγικό προσανατολισμό των προϊόντων στις γειτονικές (Αλβανία, Ιταλία) και μεσογειακές χώρες.

Εκτιμάται ότι η κατάργηση των προνομίων που κατέκτησαν ορισμένοι κλάδοι θα συμβάλλει στην δημιουργία νέων θέσεων εργασίας στην τοπική αγορά εργασίας και θα μειώνεται το κόστος που πληρώνουν οι καταναλωτές για πολλές από τις υπηρεσίες και προϊόντα που τώρα αγοράζονται εν πολλοίς σε προκαθορισμένες τιμές.

Επίσης, ο προσανατολισμός πολλών αγροτοκτηνοτροφικών μονάδων στην βιολογική καλλιέργεια αναμένεται να ενισχύσει τα επιχειρηματικά εισοδήματα και να συμβάλλει στην δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.

Η ανάπτυξη των τουριστικών μονάδων στα παράλια των νομών της περιφέρειας Ηπείρου απλώνεται προς την ενδοχώρα και συνδυάζεται με νέες μορφές τουρισμού (Ορεινού, Περιπατητικού, Πολιτιστικού κ.α.) ενισχύει σημαντικά τις εν λόγω περιοχές και συμβάλλει στην διατήρηση του πληθυσμού στις πατρογονικές του εστίες. Οι εκπρόσωποι των τουριστικών επιχειρήσεων αναμένουν την ενίσχυση της τουριστικής προβολής για όλες τις περιοχές της Ηπείρου εκ μέρους των διοικητικών αρχών της περιφέρειας και των νομαρχιών Ηπείρου.

Από τον ΟΑΕΔ αναμένεται μεγαλύτερη επιδότηση των επιχειρήσεων για την πρόσληψη ΑΜΕΑ και αυξανόμενη διάρκεια των επιδοτούμενων προγραμμάτων καθώς και περαιτέρω στήριξη τους στους χώρους εργασίας για τη δημιουργία κλίματος αποδοχής από τους υπόλοιπους εργαζομένους

Ιδιαίτερη προσοχή χρειάζεται να δοθεί στην ενημέρωση των ΑΜΕΑ από τον ΟΑΕΔ και τους εκπροσώπους των φορέων του για τις προσφερόμενες θέσεις εργασίας εκ μέρους των επιχειρήσεων. Επίσης οφείλουν οι εκπρόσωποι των ΑΜΕΑ και ο ΟΑΕΔ να εντείνει τις προσπάθειες για να πεισθούν οι ΑΜΕΑ ότι μπορούν να βρουν εργασία στην τοπική αγορά εργασίας και να αποδώσουν εξίσου καλά με τους υπόλοιπους συναδέλφους τους.

Οι επιχειρηματίες εκτιμούν ότι η βελτίωση του οικονομικού κλίματος, η αναμενόμενη ανάπτυξη της αγοράς εργασίας από τις προαναφερόμενες δραστηριότητες καθώς και η αποδοχή από την πολιτεία των μέτρων για την κατάργηση των προνομίων που απολαμβάνουν ορισμένοι κλάδοι στην ελληνική αγορά εργασίας θα δημιουργηθούν συνθήκες για τη δημιουργία επιπρόσθετων θέσεων εργασίας στην τοπική αγορά εργασίας. Εκτιμούν δε ότι η αύξηση του ποσοστού των απασχολούμενων ΑΜΕΑ λόγω των νέων θέσεων εργασίας που θα δημιουργηθούν θα είναι πολύ πάνω του τωρινού μέσου όρου.

Στη συνέχεια βλέπουμε τα πορίσματα μιας δεύτερης μελέτης – έρευνας, αντικείμενο της οποίας είναι η διαστρωματική σύγκριση προσφοράς και ζήτησης εργασίας όπως αυτή προκύπτει από την στατιστική επεξεργασία και ανάλυση των δεδομένων τετρακοσίων συλλεχθέντων βιογραφικών στην Περιφέρεια Ηπείρου. Σκοπός της μελέτης είναι να διερευνήσει κατά πόσο ανταποκρίνονται οι δεξιότητες και τα γενικότερα προσόντα των ΑΜΕΑ στις προτεινόμενες θέσεις εργασίας εκ μέρους των επιχειρηματιών της Περιφέρειας Ηπείρου.

Όπως προκύπτει από την στατιστική επεξεργασία των βιογραφικών των ΑΜΕΑ της Περιφέρειας Ηπείρου η κατάσταση τους όσον αφορά την απασχόληση τους στην τοπική αγορά εργασίας, είναι δύσκολη αφού πάνω από τα $\frac{3}{4}$ από αυτούς είναι προσωρινά ή μακροχρόνια άνεργοι.

Βέβαια ένα σημαντικό τμήμα των ΑΜΕΑ εργάζεται σε ανασφάλιστη εργασία διότι δεν θέλει να χάσει τα επιδόματα της πρόνοιας και της σύνταξης που δικαιούται λόγω αναπηρίας.

Εξ' αιτίας αυτής της κατάστασης, ένα μεγάλο τμήμα τους έχει χάσει την ελπίδα για την εύρεση μιας σταθερής και μόνιμης εργασίας που θα τους επιτρέπει να βελτιώσουν αισθητά την κατάστασή τους.

Η κατάσταση τους ως προς την προσβασιμότητα και την κοινωνική αποδοχή των ΑΜΕΑ από τις υπόλοιπες πληθυσμιακές ομάδες έχει βελτιωθεί αισθητά αφού πλέον η πλειοψηφία της κοινωνίας θεωρεί αποδεκτή την παρουσία τους στις κοινωνικές συναναστροφές και το εργασιακό περιβάλλον σε αντίθεση με τις αντιλήψεις που επικρατούσαν μερικές δεκαετίες παλαιότερα.

Τα ίδια τα ΑΜΕΑ αντιλαμβάνονται ότι με προσωπική και συλλογική αντιμετώπισή των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν δύνανται να βελτιώσουν την ζωή τους κατακτώντας τη θέση που τους αρμόζει στις τοπικές κοινωνίες όπου ζουν και εργάζονται. Στην προσπάθεια αυτή αρκετοί εξ' αυτών κατορθώνουν να αποκτήσουν κατάλληλες και σταθερές θέσεις εργασίας βάσει των δεξιοτήτων που κατέχουν.

Οι γραμματειακές τους γνώσεις μπορεί να υστερούν γενικά σε σχέση με το μέσο όρο των υπόλοιπων πληθυσμιακών ομάδων αλλά σταδιακά βελτιώνεται και κατακτά και τις ανώτερες και ανώτατες βαθμίδες της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Σήμερα που η μόρφωση και προσφέρεται με πολλές μορφές και μάλιστα είναι ως ένα βαθμό επιδοτούμενη, λόγω ευρωπαϊκών προγραμμάτων, δύνανται το επίπεδο τους να βελτιώνεται και να προσαρμόζεται στις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας για όσους από αυτούς καταβάλλουν τον αντίστοιχο χρόνο και την απαιτούμενη προσπάθεια για την κατάκτηση της προσφερόμενης γνώσης.

Επικρατούν βέβαια ακόμα αντιλήψεις παραίτησης από τα κοινωνικοοικονομικά και πολιτιστικά δρώμενα σε ομάδες των ΑΜΕΑ που τους αποτρέπουν να προσπαθήσουν για την κατάκτηση της γνώσης και να ενταχθούν στην αγορά εργασίας. Επίσης αρκετοί από τους ΑΜΕΑ που βρίσκουν απασχόληση την διακόπτουν εύκολα με την εμφάνιση των πρώτων δυσκολιών στο χώρο εργασίας τους. Εξ' αιτίας αυτών των αρνητικών παρενεργειών που παρουσιάζονται ως προς την διατηρησιμότητα των θέσεων εργασίας των ΑΜΕΑ πολλοί επιχειρηματίες παύουν να τους

αναζητούν για απασχόληση όταν είναι να εντάξουν νέους εργαζόμενους στο ανθρώπινο δυναμικό των επιχειρήσεών τους.

Η διαρκής βελτίωση της θέσης των ΑΜΕΑ στα κοινωνικοοικονομικά, μορφωτικά και πολιτιστικά δρώμενα απαιτεί την ένταση των προσπαθειών από όλους τους εμπλεκόμενους φορείς και από τους ίδιους προσωπικά.

Οι φορείς που ασχολούνται με τα εργασιακά δικαιώματα (π.χ. ΙΚΑ) και την απασχόληση (π.χ. ΟΑΕΔ) των ΑΜΕΑ στην αγορά εργασίας χρειάζεται:

- ✓ να επιθεωρούν τις επιχειρήσεις για την τήρηση των υποχρεώσεών της έναντι των ΑΜΕΑ που απασχολούν
- ✓ να ελέγχονται οι δημόσιοι οργανισμοί για την τήρηση της ποσοστιαίας αναλογίας του 8% ως προς την Απασχόληση ΑΜΕΑ στο προσωπικό τους
- ✓ να ενημερώνονται οι επιχειρηματικοί φορείς για τα προγράμματα απασχόλησης ΑΜΕΑ
- ✓ να διοργανώνουν ημερίδες για την απασχόληση των ΑΜΕΑ στις τοπικές αγορές εργασίας σε συνεργασία με τους εκπροσώπους των επιχειρήσεων και τους συλλόγους των ΑΜΕΑ
- ✓ να συνδράμουν συμβουλευτικά τα ΑΜΕΑ και το προσωπικό των επιχειρήσεων που απασχολούνται ώστε να διευκολύνεται η πρώτη περίοδος προσαρμογής τους στο εργασιακό περιβάλλον

Οι φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης οφείλουν να διερευνούν την κοινωνική τους πολιτική αξιοποιώντας όλα τα προγράμματα κοινωνικής φροντίδας που αφορούν τα ΑΜΕΑ

- ✓ απαιτείται να προλαμβάνουν ΑΜΕΑ από την περιοχή της τουλάχιστον στην ποσοστιαία αναλογία που προβλέπεται από την κείμενη νομοθεσία
- ✓ να διοργανώνουν ημερίδες για τα ΑΜΕΑ που βρίσκονται στην περιοχή τους
- ✓ να συνεργάζονται με τους τοπικούς Συλλόγους των ΑΜΕΑ για την εύρεση και την ομαλή ένταξη των ατόμων με αναπηρία στο κοινωνικό ιστό της περιοχής τους
- ✓ να επιμεληθούν ώστε σε όλα τα δημόσια κτίρια της περιοχής τους να υπάρχει πρόσβαση των ΑΜΕΑ
- ✓ να συνδράμουν συμβουλευτικά τα μέλη των συλλόγων των ΑΜΕΑ με τους εξειδικευμένους συνεργάτες που έχουν στη διάθεσή τους σε θέματα κοινωνικής πολιτικής

Ευελπιστούμε ότι εάν όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς κινηθούν στην κατεύθυνση της ισότιμης ένταξης των ΑΜΕΑ στον κοινωνικό, οικονομικό, μορφωτικό και πολιτιστικό ιστό της περιοχής τους τότε σύντομα θα ξεπεραστούν πολλά από τα προβλήματα που τους απασχολούν και θα κατακτήσουν τη θέση που τους αξίζει δίπλα και μαζί με τις υπόλοιπες κοινωνικές ομάδες που συνθέτουν το πάζλ των σύγχρονων κοινωνιών μας.

10.2.2 Άτομα με ψυχικές ασθένειες

Στο νομό Θεσπρωτίας λειτουργεί ο Ξενώνας στο Νοσοκομείο Φιλιατών "εν οίκω". Οι Ξενώνες είναι χώροι μακράς διάρκειας παραμονής και υψηλού βαθμού υποστήριξης, η δυναμικότητά τους δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 15 άτομα, παρέχεται δε σε αυτούς φιλοξενία σε ενήλικα άτομα με ψυχικές διαταραχές και σοβαρά ψυχοκοινωνικά προβλήματα που δεν έχουν στέγη ή κατάλληλο οικογενειακό περιβάλλον, με σκοπό την επίτευξη ικανοποιητικού βαθμού ανεξάρτητης λειτουργίας τους στην κοινότητα και τελικό σκοπό την πλήρη κοινωνική τους επανένταξη. Ο τρόπος οργάνωσης και λειτουργίας των ανωτέρω Μονάδων Ψυχοκοινωνικής Αποκατάστασης (Ξενώνων), διέπεται από τις διατάξεις της υπ' αριθμ. Α3α/οικ. 876/16.5.2000 (ΦΕΚ 661/Β/2000) κοινής υπουργικής απόφασης.

Ο κάθε Ξενώνας έχει Επιστημονικό υπεύθυνο, ο οποίος ορίζεται με Απόφαση του ΔΣ του αντίστοιχου Νοσοκομείου του οποίου αποτελεί αποκεντρωμένη οργανική μονάδα ορίζεται με Απόφαση του ΔΣ του αντίστοιχου Νοσοκομείου του οποίου αποτελεί αποκεντρωμένη οργανική μονάδα.

Οι δομές ψυχικής υγείας που υπάρχουν στην ευρύτερη περιφέρεια Ηπείρου παρουσιάζονται στον Πίνακα 82 του Παραρτήματος.

Η δημιουργία νέων υπηρεσιών υγείας που θα παρέχουν ψυχιατρική περίθαλψη στην κοινότητα με βάση τις αρχές της Κοινωνικής – Κοινοτικής Ψυχιατρικής συνιστά απαραίτητη προϋπόθεση για την περαιτέρω προώθηση της Ψυχιατρικής Μεταρρύθμισης, την αναστολή της λειτουργίας των μεγάλων ψυχιατρικών ιδρυμάτων και την καταπολέμηση του στίγματος.

Από το Μάρτιο του 2007 η Κινητή Μονάδα Ψυχικής Υγείας (ΚΜΨΥ) Ιωαννίνων – Θεσπρωτίας παρέχει υπηρεσίες στις αγροτικές περιοχές των εν λόγω νομών της Ηπείρου. Η περιοχή ευθύνης της ΚΜΨΥ περιλαμβάνει συνολικό πληθυσμό 100.000 κατοίκων.

Συχνές είναι οι επισκέψεις σε απομακρυσμένα χωριά της περιοχής ευθύνης των ΚΥ, όπου οι ασθενείς εξετάζονται στα Περιφερικά Ιατρεία ή στα σπίτια τους. Έτσι, με τη στενή συνεργασία με το προσωπικό των ΚΥ, τις ομάδες βοήθειας στο Σπίτι και τις κοινωνικές υπηρεσίες της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας (ΠΦΥ) έχει δημιουργηθεί ένα εκτεταμένο δίκτυο παροχής ψυχιατρικής φροντίδας σε ολόκληρη την έκταση της περιοχής κάλυψης, ενώ η εβδομαδιαία παρουσία της θεραπευτικής ομάδας σε όλα τα ΚΥ συγκροτεί ένα θεραπευτικό πλαίσιο βασισμένο στη σταθερότητα των θεραπειών διασφαλίζοντας τη συνέχεια στη φροντίδα.

10.2.3 Μετανάστες - Παλλινოსτούντες

Οι αλλοδαποί που έρχονται στην Ελλάδα, μπορούν να κατηγοριοποιηθούν σε τρεις κατηγορίες με κριτήριο την ιθαγένεια, τις προσδοκίες και τις αιτίες εγκατάστασης στη χώρα: Στους ομογενείς οι οποίοι είναι Έλληνες, στους μετανάστες μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονται και τα μέλη των οικογενειών των ομογενών οι οποίοι δεν διαθέτουν ελληνική καταγωγή και στους πρόσφυγες για τους οποίους συχνά η επιλογή της χώρας μας γίνεται τυχαία ή αναγκαστικά και για τους οποίους ισχύουν κυρίως οι διεθνείς κανονιστικές ρυθμίσεις για τους πρόσφυγες.

Μελετώντας τα διαθέσιμα στατιστικά στοιχεία της ΕΣΥΕ παρατηρούμε ότι το κύριο μεταναστευτικό αυτό ρεύμα προέρχεται από την Αλβανία (88,7%), ενώ δεύτερη και με πολύ μεγάλη διαφορά από την πρώτη Αλβανία έρχεται η Γερμανία (3,4% των συνολικών μεταναστών). Τα υπόλοιπα ποσοστά είναι πολύ μικρά (της τάξεως κάτω του 1%) και αφορούν μετανάστες κυρίως από το Ηνωμένο Βασίλειο, τη Ρωσία, την Ιταλία, τις Ηνωμένες Πολιτείες και κατα κύριο λόγο τον ευρύτερο Βαλκανικό και ευρωπαϊκό χώρο.

Σε απόλυτους αριθμούς οι μετανάστες αυτοί αφορούν σε 2.246 από την Αλβανία, σε 86 από την Γερμανία, σε 19 από το Ηνωμένο Βασίλειο, σε 18 από την Ρωσική Ομοσπονδία, σε 17 από την Ιταλία, σε 16 από τις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής και την Ουκρανία, σε 12 από Κύπρο, Βουλγαρία και Ρουμανία, σε 11 από Αίγυπτο, σε 8 από Γαλλία και Καναδά, σε 6 από Βέλγιο, σε 5 από Μολδαβία, σε 4 από Πολωνία, σε 3 από Νιγηρία, σε 2 από Αυστραλία, Γεωργία, Γιουγκοσλαβία, Ισπανία, Μαρόκο, Ουζμπεκιστάν και Σουηδία και σε έναν μετανάστη από τις Αϊτή, Αντίλλες Ολλανδικές, Βραζιλία, Γιβραλτάρ, Γουιάνα, Ελβετία, Ινδία, Ιράκ, Κροατία, Λευκορωσία, Λίβανος, Μεξικό, Μπανγκλαντές, Νορβηγία, Νότιος Αφρική, Ολλανδία, Ουγγαρία, Π.Γ.Δ.Μ. και Σουδάν.

Διάγραμμα 10.3: Αποκλειστικός λόγος εγκατάστασης μεταναστών στο Νομό Θεσπρωτίας

Πηγή: ΕΣΥΕ, 2001

Τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι παλινοστούντες σχετίζονται με τις δυσκολίες στην απόκτηση ισοτιμίας από τον ΔΟΑΤΑΠ και δυσπιστία της αγοράς εργασίας ως προς τις πραγματικές ικανότητες τους. Υποστηρίζονται από το πρόγραμμα «προώθηση στην απασχόληση των Παλινοστούντων ομογενών» (2000-2001), το πρόγραμμα Integra και το πρόγραμμα “Urban”. Η έλλειψη πίστης στη δυνατότητα του επιχειρείν και στις προοπτικές ουσιαστικής ένταξης στην τοπική κοινωνία μέσω της εκπαίδευσης και της απασχόλησης φαίνεται ότι είναι ένα από τα προβλήματα ανταπόκρισης των ομογενών.

10.2.4 Τσιγγάνοι (Rom)

Η βασική ιδιαιτερότητα που χαρακτηρίζει την ομάδα των Τσιγγάνων είναι το υψηλό ποσοστό αναλφαβητισμού (95% στους ενήλικες σύμφωνα με το δίκτυο POM), η χαμηλή απασχόληση των γυναικών και οι περιορισμένες επαγγελματικές δεξιότητες (γυρολογικό εμπόριο).

Η ανάγκη για εφαρμογή μιας συγκροτημένης, πιο ολοκληρωμένης πολιτικής καταπολέμησης του αποκλεισμού των τσιγγάνων από την αγορά εργασίας παραμένει επιτακτική.

Από έρευνες που έχουν πραγματοποιηθεί στη χώρα μας σε τσιγγάνικους πληθυσμούς, έχει φανεί ότι παράγοντες που υποβαθμίζουν την ποιότητα ζωής τους, μπορούν να εντοπιστούν γενικά σε

τέσσερα επίπεδα: συνθήκες διαμονής υγειονομική κατάσταση και εκπαίδευση.

Η κοινωνική ένταξη των τσιγγάνων είναι άρρηκτα συνδεμένη με την καθολική αντιμετώπιση των ατομικών και κοινωνικών προβλημάτων που μαστίζουν την ομάδα αυτή του πληθυσμού.

Ο ρόλος και οι αρμοδιότητες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, σε συνδυασμό με την ικανότητά της να γνωρίζει τις ανάγκες και τις δυνατότητες κάθε περιοχής, προσδιορίζουν ένα πεδίο δράσης που είναι σημαντικό. Έτσι, μπορεί μέσα από το σχεδιασμό και υλοποίηση συγκεκριμένων δράσεων, να συμβάλλει στην αποδοχή της διαφορετικότητας των τσιγγάνων, στη διαμόρφωση ίσων ευκαιριών στην εκπαίδευση και απασχόληση, στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη των περιοχών.

Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι οι περιοχές στο Νομό Θεσπρωτίας όπου διαμένουν τσιγγάνοι είναι μικτές. Το χαρακτηριστικό αυτό συντελεί σε μεγάλο βαθμό στην κοινωνική ενσωμάτωσή τους γι' αυτό και είναι πρωταρχικός στόχος η αποτροπή δημιουργίας αμιγών περιοχών. Είναι βασικό, οι υπάρχουσες γειτονιές να παραμείνουν μικτές έτσι όπως έχουν διαμορφωθεί, αλλά με υποδομές που θα διασφαλίζουν υγιεινή και ποιότητα ζωής: Κανένας δημότης δεν θα πρέπει μετά τις παρεμβάσεις να διστάζει να εγκατασταθεί στις γειτονιές αυτές γιατί η ανάπτυξη των υποδομών θα εξισώσει τις περιοχές αυτές με τις υπόλοιπες. Η αλληλοκατανόηση, η αλληλοαποδοχή και η συμβίωση στις γειτονιές, είναι βασική επιδίωξη όσο και πραγματοποιήσιμος στόχος.

10.3 Αξιολόγηση – Συμπεράσματα

Στον Πίνακα 10.3 γίνεται μια προσπάθεια κωδικοποίησης των αποτελεσμάτων της ανάλυσης:

Πίνακας 10.3: Συγκεντρωτική παρουσίαση του Εσωτερικού και Εξωτερικού περιβάλλοντος του Νομού Θεσπρωτίας (SWOT analysis)

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ	ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Σημαντική μείωση τα τελευταία χρόνια της εγγεγραμμένης ανεργίας στο Νομό ❖ Η ύπαρξη Κέντρων υποστήριξης της Απασχόλησης στην Ηγουμενίτσα καθώς και η ύπαρξη ΟΑΕΔ ειδικών κοινωνικών ομάδων ❖ Ύπαρξη του ΤΕΙ Ηπείρου ❖ Αναπτυγμένη τουριστική κίνηση της περιοχής και η ανάπτυξη του τριτογενή τομέα ❖ Παραγωγική διάρθρωση των δραστηριοτήτων της Ηγουμενίτσας 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Υψηλό ποσοστό συμμετοχής των νέων στη συνολική ανεργία σε σχέση με τη χώρα ❖ Ο μικρότερος βαθμός απασχόλησης του οικονομικά ενεργού πληθυσμού σε σχέση με το μέσο βαθμό απασχόλησης της χώρας και τα υψηλά ποσοστά ανεργίας ❖ Τα ποιοτικά χαρακτηριστικά της ανεργίας (υψηλό ποσοστό μακροχρόνιων ανέργων, υψηλό ποσοστό ανέργων χαμηλής εκπαίδευσης) ❖ Πρόβλημα παραμονής σε βιώσιμη απασχόληση ❖ Ο πληθυσμός των Ρόμηδων είναι ιδιαίτερα πληγμένος

- ❖ Η συνεταιριστική κουλτούρα του Νομού βοηθάει στην ανάπτυξη εταιρειών Κοινωνικής Οικονομίας
- ❖ Η υλοποίηση στην περιοχή πλήθους προγραμμάτων για την καταπολέμηση της ανεργίας και του Κοινωνικού αποκλεισμού (EQUAL, Τοπικές πρωτοβουλίες για την απασχόληση)
- ❖ Η ύπαρξη ειδικών φορέων Δημοτικών επιχειρήσεων, αναπτυξιακών εταιρειών ιδιωτικών φορέων κλπ.
- ❖ Υψηλότερη διάθεση του Νομού για ένταξη ΑΜΕΑ σε προγράμματα έναντι των υπόλοιπων νομών της Περιφέρειας
- ❖ Έναρξη λειτουργίας ΚΜΨΥ στο Νομό
- ❖ Οι τσιγγάνοι του Νομού διαμένουν σε μικτές περιοχές

- από την ανεργία και μόνιμα αποκλεισμένος από την αγορά εργασίας
- ❖ Η ανεργία των γυναικών παρουσιάζει δυσανάλογα υψηλά ποσοστά σε σύγκριση με των αντρών
- ❖ Τα υψηλά ποσοστά ανεργίας, ως επίπτωση του «αδιεξόδου» στο οποίο σταδιακά εισέρχεται η νομαρχιακή παραγωγική δομή (αδύνατη μεταποίηση, κρίση των ζωνών καλλιέργειας, συρρίκνωση της οικονομικής δραστηριότητας στις ορεινές και μειονεκτικές περιοχές)
- ❖ Η παραδοσιακή, εσωστρεφής οργάνωση των επιχειρήσεων
- ❖ Η έλλειψη υποδομών νέας τεχνολογίας
- ❖ Η ανεπάρκεια μηχανισμών υποστήριξης της επιχειρηματικής και αναπτυξιακής δραστηριότητας
- ❖ Μη ύπαρξη τοπικού παρατηρητηρίου απασχόλησης
- ❖ Μεγάλη ανεργία των γυναικών
- ❖ Ο σημαντικός αριθμός εποχικών ανέργων, ο οποίος τα τελευταία χρόνια έχει ανοδικές τάσεις
- ❖ Οι τσιγγάνοι της Μαγνησίας δεν έχουν πρόσβαση σε βασικά αγαθά
- ❖ Υψηλό ποσοστό ανεργίας των ΑΜΕΑ και πρώην τοξικομανών
- ❖ Έλλειψη διάθεσης των τοπικών επιχειρήσεων να απασχολήσουν ΑΜΕΑ
- ❖ Ελλιπής ενημέρωση των επιχειρήσεων για τα επιδοτούμενα προγράμματα απασχόλησης ΑΜΕΑ
- ❖ Συντριπτικό ποσοστό υπεροχής των μακροχρόνια ανέργων ΑΜΕΑ
- ❖ Μεγαλύτερος αριθμός ΑΜΕΑ που κατοικούνε στο Νομό σε σχέση με τους υπόλοιπους νομούς της Περιφέρειας

ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ

- ❖ Επιχειρησιακά προγράμματα του Υπουργείου ανάπτυξης (νεανική επιχειρηματικότητα κοκ)
- ❖ Επιχειρησιακό πρόγραμμα Απασχόληση και επαγγελματική κατάρτιση
- ❖ Η ευρωπαϊκή ολοκλήρωση και η διεθνοποίηση των οικονομικών δραστηριοτήτων
- ❖ Η ανάπτυξη του ΤΕΙ Ηπείρου και η προοπτική δημιουργίας νέων τμημάτων στην πόλη της Ηγουμενίτσας
- ❖ Οι ευέλικτες μορφές απασχόλησης
- ❖ Οι πόροι του 3^{ου} και 4^{ου} ΚΠΣ
- ❖ Η δημιουργία θέσεων απασχόλησης στον τουριστικό τομέα
- ❖ Κοινοτικές πρωτοβουλίες με σκοπό την άρση του κοινωνικού αποκλεισμού (π.χ EQUAL)

ΚΙΝΔΥΝΟΙ – ΑΠΕΙΛΕΣ

- ❖ Το σύστημα εκπαίδευσης και κατάρτισης δεν εξασφαλίζει την επίτευξη δεξιοτήτων και ικανοτήτων αποφασιστικών από την πλευρά της απασχόλησης.
- ❖ Το επίπεδο οικονομικής δραστηριότητας και απασχόλησης είναι χαμηλό.
- ❖ Οι ελλείψεις της καταρτισμένης εργασίας επικρατούν σε ορισμένες επαγγέλματα και περιοχές.
- ❖ Η συμφύλιωση της οικογενειακής ζωής και της εργασίας γίνεται δύσκολη από την έλλειψη των εύκαμπτων ευκαιριών απασχόλησης
- ❖ Η «αποδέσμευση» της απασχόλησης από συγκεκριμένους τομείς της οικονομίας (γεωργία, επιχειρήσεις έντασης εργασίας), λόγω των διαρθρωτικών αλλαγών
- ❖ Οι υποδομές των κρατικών υπηρεσιών (πχ ΟΑΕΔ)

❖ Προγράμματα επιδοτήσεων για θέσεις απασχόλησης (Stage)❖ Ο αναπτυξιακός νόμος❖ Η ικανοποίηση των επιχειρήσεων που απασχολούν ΑΜΕΑ από την απόδοσή τους❖ Υψηλό ποσοστό ΑΜΕΑ στις παραγωγικές ηλικίες έτοιμο να καλύψει τις προσφερόμενες από τις επιχειρήσεις θέσεις εργασίας	❖ Διαρθρωτικές αλλαγές και επιδράσεις της παγκοσμιοποίησης σε οικονομικούς τομείς όπως η μεταποίηση και το αυξημένο κόστος του εργατικού δυναμικού στην Ελλάδα σε σχέση με τις χώρες την Ανατ. Ευρώπης❖ Ο κίνδυνος να αποκτήσουν οι πολιτικές απασχόλησης επιδοματικό χαρακτήρα, οδηγώντας στο περιθώριο της αγοράς εργασίας μεγάλα τμήματα της❖ Η απροθυμία αλλά και η δυσκολία προσαρμογής στις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας (νέες δεξιότητες), ατόμων που αντιμετωπίζουν την ανεργία σε προχωρημένη ηλικία❖ Ρατσισμός και ξενοφοβία❖ Μεγάλο ποσοστό αναλφάβητων και αποφοίτων πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης ΑΜΕΑ σε σχέση με το συνολικό πληθυσμό❖ Η διεύρυνση της λαθραίας απασχόλησης και η σταδιακή εξάπλωση της οργανωμένης εγκληματικότητας που σχετίζεται με τη διεθνή λαθρομετανάστευση

Η ανάλυση των παραπάνω στοιχείων καταδεικνύει ότι τα κοινωνικά προβλήματα της ανεργίας και του κοινωνικού αποκλεισμού στο νομό Θεσπρωτίας παραμένουν σε ένα σημαντικό βαθμό προβλήματα που πρέπει να αντιμετωπιστούν.

Η ανεργία μπορεί να έχει σταθεροποιηθεί μεν σε υψηλά επίπεδα, ωστόσο τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μείωσή της στο Νομό. Σημαντικό πρόβλημα για το Νομό είναι και ο κοινωνικός αποκλεισμός. Μετανάστες, παλλινოსτούντες, άτομα με αναπηρίες, τσιγγάνοι κλπ. αποτελούν ειδικές κατηγορίες του πληθυσμού που χρειάζονται προσεκτική προσέγγιση.

Χωρίς να μπορούμε να εκφέρουμε συνολική λύση φαίνεται ότι υπάρχει ανάγκη ύπαρξης αξιόπιστων μηχανισμών καταγραφής της ανεργίας με τη μορφή τοπικών παρατηρητηρίων απασχόλησης. Η στήριξη της απασχόλησης μέσω ενεργειών κατάρτισης, επανακατάρτισης, διαρκούς εκπαίδευσης ενηλίκων, η τόνωση της παραγωγικής φυσιογνωμίας της Θεσπρωτίας και η ανάπτυξη της κοινωνικής οικονομίας παραμένουν σημαντικές προτεραιότητες.

Όσο αφορά τους κοινωνικούς φορείς που δραστηριοποιούνται στο Νομό, είναι σημαντικό για την περιοχή να διαθέτει ισχυρές και ποιοτικές κοινωνικές δομές. Ωστόσο η δικτύωση των φορέων ίσως θα πρέπει να γίνει πιο έντονη, γεγονός που αντανακλάται και στην δυσκολία συλλογής των στοιχείων της υπάρχουσας μελέτης καθώς και των αλληλοεπικαλύψεων που παρατηρείται πολλές φορές τόσο σε επίπεδο υπηρεσιών όσο και σε επίπεδο ερευνών - μελετών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΩΝ ΤΕΧΝΙΚΩΝ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ

11.1 Υποδομές Μεταφορών

11.1.1 Χερσαία δίκτυα

11.1.1.1 Οδικό δίκτυο

11.1.1.1.1 Εισαγωγή

Ο Νομός Θεσπρωτίας και ειδικότερα η πόλη της Ηγουμενίτσας αποτελούν βασικό κομβικό σημείο για την Ελλάδα, δεδομένης της γεωγραφικής τους θέσης η οποία τις αναδεικνύει σε βασικές πύλες της Δυτικής και Βόρειας Ελλάδας με την υπόλοιπη Ευρώπη. Η πλεονεκτική θέση του λιμανιού της Ηγουμενίτσας και οι συνεχώς αυξανόμενες ροές επιβατών και εμπορευμάτων από χώρες της Δυτικής και Κεντρικής Ευρώπης, καθιστούν την πόλη ιδιαίτερης σημασίας όχι μόνο για την Ήπειρο αλλά και για την υπόλοιπη χώρα.

Παρ' όλα αυτά το υφιστάμενο οδικό δίκτυο της Θεσπρωτίας κρίνεται ανεπαρκές και προβληματικό και αποτελεί ανασταλτικό παράγοντα για την βέλτιστη εκμετάλλευση και αξιοποίηση τόσο του λιμένα της Ηγουμενίτσας όσο και της αναπτυξιακής προοπτικής του Νομού. Οι ελλείψεις οδικές συνδέσεις αλλά και η ανυπαρξία σιδηροδρομικού δικτύου έχουν απομονώσει τον νομό και την περιφέρεια με αποτέλεσμα να παραμένουν ανενεργές στο δυναμικό πεδίο της χώρας.

Ωστόσο, η ανάγκη αναβάθμισης του ρόλου της Ηγουμενίτσας και κατ' επέκταση ολόκληρης της περιφέρειας σε συνδυασμό με την στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης να εντάξει τις δυναμικά αναπτυσσόμενες νέες αγορές στον Ενιαίο Ευρωπαϊκό Χώρο, οδήγησαν στην κατασκευή πλήθους συγκοινωνιακών έργων που σκοπό έχουν να αναπτύξουν και να εδραιώσουν τις θαλάσσιες, οδικές και εναέρια μεταφορές. Σα συνέπεια σήμερα, είτε προγραμματίζονται, είτε βρίσκονται ήδη στο « Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης του Νομού Θεσπρωτίας»

στάδιο της κατασκευής νέες οδικές αρτηρίες που σκοπό έχουν να συνδέσουν την Θεσπρωτία και την Ήπειρο κατακόρυφα και οριζόντια με βασικές πόλεις της Ελλάδας και ταυτόχρονα να εξασφαλίσουν την επικοινωνία με χώρες της Ανατολικής Ευρώπης και των Βαλκανίων.

Οι βασικές οδικές αρτηρίες που θα συνδέουν την Ηγουμενίτσα με την υπόλοιπη χώρα είναι η Εθνική οδός Ηγουμενίτσας-Πρέβεζας, η Εγνατία οδός, η οποία θα συνδέει την Ηγουμενίτσα με την Αλεξανδρούπολη, η σύνδεση Ηγουμενίτσας-Βόλου, η οποία βρίσκεται στο στάδιο της μελέτης και έμμεσα ο Δυτικός άξονας, ο οποίος βρίσκεται υπό κατασκευή και θα συνδέει τα Ιωάννινα με την νότια Πελοπόννησο και τον αυτοκινητόδρομο Πάτρα-Αθήνα-Θεσσαλονίκη-Εύζωνοι (ΠΑΘΕ) και η Εθνική οδός Νο 6₂, η οποία θα συνδέει την Λάρισα με τα Ιωάννινα και την Ηγουμενίτσα.

Ο Νομός Θεσπρωτίας συνδέεται σήμερα με τα βασικά κέντρα της περιφέρειας της Ηπείρου μέσω των εθνικών οδών Πρεβέζης - Ηγουμενίτσας και Ιωαννίνων - Ηγουμενίτσας.

Στον Πίνακα 11.1 παρουσιάζονται οι χιλιομετρικές αποστάσεις μεταξύ της Ηγουμενίτσας και των βασικών αστικών κέντρων της χώρας, καθώς και οι χιλιομετρικές αποστάσεις μεταξύ της Ηγουμενίτσας και των βασικών πόλεων της Ηπείρου.

Πίνακας 11.1: Χιλιομετρικές αποστάσεις της Ηγουμενίτσας από τα βασικότερα αστικά κέντρα της χώρας

Ηγουμενίτσα, απόσταση από:	Αθήνα	Θεσ/ίκη	Πάτρα	Αλεξ/πολη	Ιωάννινα	Πρέβεζα
	498χλμ	463χλμ	274χλμ	816χλμ	100χλμ	82χλμ

Στο Νομό Θεσπρωτίας, αντιστοιχούν 10 αυτοκίνητα ανά 100 κατοίκους, δείκτης ο οποίος είναι ιδιαίτερα χαμηλός όταν ο αντίστοιχος μέσος όρος της χώρας είναι 25. Το έτος 1998 κυκλοφορούσαν 72 λεωφορεία και 5.315 φορτηγά στο Νομό, ενώ υπάρχει ετήσια σταδιακή αύξηση στο σύνολο των μεταφορικών μέσων.

1.1.1.1.2 Οδικές συνδέσεις του Νομού Θεσπρωτίας με το υπόλοιπο διεθνές και εθνικό σύστημα

1. Εγνατία Οδός

Η ολοκλήρωση της Εγνατίας οδού θα αποτελέσει τον βασικό άξονα σύνδεσης της Ηπείρου και της Θεσπρωτίας με την βορειοανατολική Ελλάδα και θα αποτελέσει πρωταρχικό έργο για την ένταξη

της περιφέρειας και του νομού στο υπόλοιπο δυναμικό πεδίο της χώρας. Παράλληλα, η Εγνατία οδός θα κατέχει τον ρόλο του βασικού άξονα σύνδεσης της Ελλάδας με χώρες της Ευρώπης και των Βαλκανίων.

Συγκεκριμένα αποτελεί τμήμα των διευρωπαϊκών δικτύων μεταφορών μέσω των αξόνων IV (Βερολίνο-Σόφια-Θεσσαλονίκη), IX (Ελσίνκι-Αλεξανδρούπολη) και X (Βιέννη-Βελιγράδι-Θεσσαλονίκη), όπου σε συνδυασμό με την σύνδεση της με 9 κάθετους άξονες, εξασφαλίζει την πρόσβαση προς τις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης και των Βαλκανίων.

Η Εγνατία οδός συνδέει το λιμάνι της Ηγουμενίτσας με την Αλεξανδρούπολη και τους Κήπους του νομού Έβρου, κοντά στα σύνορα με την Τουρκία, διερχόμενη από τα μεγάλα αστικά κέντρα της δυτικής και βορείου Ελλάδας όπως τα Ιωάννινα, το Μέτσοβο, τα Γρεβενά, την Κοζάνη, την Βέροια, τη Θεσσαλονίκη, την Καβάλα, την Ξάνθη, την Κομοτηνή και την Αλεξανδρούπολη. Επιπλέον η χάραξη της Εγνατίας οδού εξασφαλίζει την επικοινωνία με βασικά λιμάνια και αεροδρόμια της χώρας. Διέρχεται από τα λιμάνια της Ηγουμενίτσας, της Θεσσαλονίκης, του Βόλου, της Καβάλας και της Αλεξανδρούπολης, ενώ συνδέεται και με τα αεροδρόμια Ιωαννίνων, Καστοριάς, Κοζάνης, Θεσσαλονίκης, Βόλου, Καβάλας και Αλεξανδρούπολης.

Με την ολοκλήρωση της Εγνατίας οδού και των καθέτων σε αυτήν αξόνων, θα επιτυγχάνεται σύνδεση της χώρας με την Αλβανία, την Βουλγαρία, την Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας και την Τουρκία. Συγκεκριμένα, η Εγνατία οδός διασταυρώνεται με εννέα κάθετους άξονες από τους οποίους οι άξονες Ιωάννινα-Κακαβιά και Σιάτιστα-Κρυσταλλοπηγή εξυπηρετούν την σύνδεση με την Αλβανία, ο άξονας Θεσσαλονίκη-Σέρρες-Προμαχώνας αποτελεί μέρος του Διευρωπαϊκού Άξονα IV και συνδέεται με την Βουλγαρία. Επίσης οι άξονες Δράμα - Νευροκόπι-Εξοχή, Ξάνθη-Εχίνος, Κομοτηνή-Νυμφαίο και Αρδάνιο-Ορμένιο συνδέονται με την Βουλγαρία ενώ οι άξονες Κοζάνη-Φλώρινα-Νίκη και Θεσσαλονίκη-Εύζωνοι συνδέονται με την Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας.

Το συνολικό μήκος της Εγνατίας οδού είναι 687χλμ και πρόκειται για κλειστό αυτοκινητόδρομο ο οποίος διαθέτει δύο λωρίδες κυκλοφορίας ανά κατεύθυνση, επιπλέον βοηθητική λωρίδα και νησίδα ασφαλείας ενώ η ταχύτητα μελέτης του άξονα είναι 120χλμ/ώρα. Έως σήμερα έχουν δοθεί στην κυκλοφορία 122χλμ, ενώ 452 χλμ βρίσκονται υπό κατασκευή. Από αυτά αναμένεται μέχρι το τέλος του 2000 να έχουν ολοκληρωθεί και τεθεί σε λειτουργία ακόμα 180χλμ. Όσον αφορά στην προόδο των υπολοίπων οδικών τμημάτων (συνολικού μήκους περίπου 110χλμ), βρίσκονται σε δημοπράτηση ή υπό μελέτη.

Η Εγνατία οδός θα αποτελέσει βασική οδική αρτηρία για την χώρα κατά μήκος της οποίας πρόκειται να ολοκληρωθούν μεγάλα οδικά έργα μεγίστης σημασίας για την ανάπτυξη των μεταφορών στη χώρα. Συγκεκριμένα η ολοκληρωσή της θα περιλαμβάνει 50 ανισόπεδους κόμβους σύνδεσης τού άξονα με το υπάρχον οδικό δίκτυο, 196 γέφυρες με συνολικό μήκος περίπου 40χλμ, 11 ανισόπεδες σιδηροδρομικές διαβάσεις, 69 σήραγγες με συνολικό μήκος 42χλμ από τις οποίες οι 12 θα έχουν μήκος από 800μ έως 4.400μ και 43 διελεύσεις ποταμών.

Το τμήμα της Εγνατίας οδού το οποίο διέρχεται από την Ήπειρο καλύπτει μήκος 125χλμ και έχει αφητηρία το λιμάνι της Ηγουμενίτσας ενώ καταλήγει ανατολικά του Μετσόβου στην περιοχή Παναγιά. Λόγω της ιδιαίτερης μορφολογίας της περιοχής και της δυσβατότητας του, η ολοκλήρωση του οδικού τμήματος απαιτεί τεχνικά έργα τα οποία καλύπτουν το 26% του συνολικού μήκους του άξονα που διανύει την Ήπειρο. Συγκεκριμένα, στο οδικό τμήμα της Ηπείρου πρόκειται να κατασκευαστούν ή ήδη βρίσκονται στο στάδιο της κατασκευής, 21 σήραγγες με συνολικό μήκος 26χλμ. Από αυτές διακρίνονται για το μήκος τους η σήραγγα του Δρίσκου (4500μ), η σήραγγα του Μετσόβου (3600μ) και η σήραγγα της Δωδώνης (3200μ). Επιπλέον στο τμήμα των 125χλμ της Εγνατίας οδού που διέρχεται από την Ήπειρο πρόκειται να κατασκευαστούν 35 γέφυρες διαφόρων μηκών με συνολικό μήκος 6.170μ. Οι μεγαλύτερες από αυτές είναι η γέφυρα του Αράχθου (1000μ) η οποία βρίσκεται στο στάδιο της μελέτης και η γέφυρα του Νεοχωρίου (900μ) η οποία ήδη κατασκευάζεται. Εκτός από τα προαναφερθέντα έργα και για την εξομάλυνση του αναγλύφου της περιοχής, πρόκειται να ολοκληρωθούν κατασκευές τύπου *Cut and Cover* και *Οπλισμένης Γης*. Από αυτά έχουν ήδη κατασκευαστεί 25.000μ² οπλισμένης γης και αναμένεται να ολοκληρωθούν άλλα τόσα.

Συγκεκριμένα, τα έργα που έχουν περατωθεί μέχρι σήμερα στην Ήπειρο και αφορούν στην κατασκευή της Εγνατίας οδού, είναι για το Νομό Θεσπρωτίας τα τμήματα Λυκοπόδι-Μακρυχώρα (2,5χλμ) και Μακρυχώρα-Κρυσταλλοπηγή (5,2χλμ). Αντίστοιχα, στο Νομό Ιωαννίνων έχουν περατωθεί τα τμήματα Αγ. Νικόλαος-Κουμαριά (7,0χλμ) και Κουμαριά-Αγ. Αναστασία (5,0χλμ). Επιπλέον σε εξέλιξη βρίσκονται τα έργα στους Νομούς Ιωαννίνων και Θεσπρωτίας που καλύπτουν μήκος οδού περισσότερο από 80χλμ, ενώ προς δημοπράτηση βρίσκονται περισσότερα από 25χλμ μήκους οδικού τμήματος.

Η κατασκευή της Εγνατίας οδού θα μειώσει σημαντικά τους χρόνους μετακινήσεων και θα ενδυναμώσει τον ρόλο του λιμένα της Ηγουμενίτσας σαν εμπορικό λιμάνι, δεδομένης της καλύτερης οδικής εξυπηρέτησης που πλέον θα προσφέρεται. Συγκεκριμένα ο χρόνος διαδρομής

από τη Θεσσαλονίκη στην Ηγουμενίτσα μειώνεται κατά 3 ώρες, από την Θεσσαλονίκη στην Καβάλα κατά μία ώρα και από την Ηγουμενίτσα στην Αλεξανδρούπολη κατά 5 ώρες.

2. Δυτικός Άξονας (Ιόνια Οδός)

Βασική σύνδεση της περιφέρειας της Ηπείρου και της Ηγουμενίτσας με την Πελοπόννησο αποτελεί ο Δυτικός άξονας ή Ιόνια οδός, ο οποίος βρίσκεται στο στάδιο της κατασκευής και χρηματοδοτείται από το Β' και Γ' ΚΠΣ. Ο Δυτικός Άξονας πρόκειται να συνδέσει την νότια Πελοπόννησο με την Κακαβιά διερχόμενη από το Αντίριο, το Μεσολόγγι και την Αμφιλοχία και παρακάμπτοντας το Αγρίνιο, την Άρτα και τα Ιωάννινα. Ο Δυτικός άξονας στην περιοχή των Ιωαννίνων διασταυρώνεται με την Εγνατία οδό η οποία στη συνέχεια διέρχεται από την Θεσσαλονίκη, την Καβάλα και την Αλεξανδρούπολη.

Το συνολικό μήκος του Δυτικού άξονα θα είναι 499χλμ με ταχύτητα μελέτης 120χλμ/ώρα. Ο Δυτικός άξονας θα διαθέτει πλάτος διατομής 24,5μ το οποίο θα περιλαμβάνει δυο λωρίδες ανά κατεύθυνση πλάτους 3,75μ, νησίδα ασφαλείας και έρεισμα πλάτους 2,5μ το οποίο είτε θα λειτουργεί σαν λωρίδα εκτάκτου ανάγκης είτε σαν βοηθητική λωρίδα. Επιπλέον θα συνδέεται με το υφιστάμενο εθνικό οδικό δίκτυο μέσω ανισόπεδων κόμβων. Η ολοκληρωσή του θα μειώσει την διαδρομή Πάτρα-Θεσσαλονίκη κατά 252χλμ, περίπου δηλαδή κατά 3 ώρες, μέσω της Εγνατίας οδού.

Έως σήμερα και κατά μήκος του οδικού τμήματος Καλαμάτα-Κακαβιά έχουν περατωθεί οι απαραίτητες μελέτες σκοπιμότητας και χωροθέτησης. Συγκεκριμένα, στην φάση κατασκευής βρίσκονται σήμερα τα πρώτα τμήματα των παρακάμψεων Αγρινίου και Άρτας με συνολικό μήκος 28χλμ τα οποία πρόκειται να δοθούν στην κυκλοφορία το 2001. Τα υπόλοιπα τμήματα των εν λόγω παρακάμψεων, συνολικού μήκους 30χλμ, πρόκειται να δημοπρατηθούν και να ανατεθούν μέσα στο 2000, και αναμένεται να τεθούν σε λειτουργία εντός του 2004. Τα εναπομένοντα οδικά τμήματα μεταξύ Αντιρρίου και Κακαβιάς (περίπου 210χλμ) πρόκειται να ξεκινήσουν το 2002 και θα δίδονται στην κυκλοφορία τμηματικά ενώ η ολοκληρωσή τους υπολογίζεται το 2007.

Με την κατασκευή του Δυτικού άξονα επιτυγχάνεται η σύνδεση της νότιας Ελλάδας με την Βόρεια, αλλά και η σημαντική μείωση του χρόνου διαδρομής η οποία υπολογίζεται να ελαττώσει τον χρόνο διαδρομής από Αντίριο προς Ιωάννινα κατά δύο ώρες. Στην μείωση του χρόνου διαδρομής αναμένεται να συντελέσει δυναμικά και η ολοκλήρωση της σύνδεσης Ρίου-Αντιρρίου, η οποία θα αναβαθμίσει τον ρόλο του άξονα και θα συνδράμει στην ουσιαστική εκμετάλλευσή του.

3. Σύνδεση Ηγουμενίτσας - Βόλου

Η σύνδεση των λιμένων της Ηγουμενίτσας και του Βόλου βρίσκεται υπό μελέτη και περιλαμβάνει δύο προτάσεις. Η πρώτη βασίζεται σε πρόταση του Υπουργείου Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων και η δεύτερη σε αυτή του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας.

Σύμφωνα με την μελέτη η οποία έχει εκπονηθεί από το ΥΠΕΧΩΔΕ, για τη σύνδεση της Ηγουμενίτσας με τον Βόλο προτείνεται η διαδρομή Ηγουμενίτσα-Παναγιά, ανατολικά της σήραγγας του Μετσόβου, η οποία ταυτίζεται σε αυτό το τμήμα με την Εγνατία οδό. Στη συνέχεια ο οδικός άξονας διέρχεται από την Θεσσαλία παρακάμπτοντας βορειοανατολικά τα Τρίκαλα και φθάνει μέχρι το Μακρυχώρι. Σε αυτό το σημείο ο άξονας χωρίζεται σε δύο κλάδους, σε εκείνον προς Λαμία και σε εκείνον προς Βόλο.

Ο κλάδος προς Λαμία διέρχεται έξωθεν και ανατολικά της Καρδίτσας και διασχίζει το οροπέδιο Ξυνιάδας-Δομοκού μέχρι την Εθνική οδό Αθηνών-Λαμίας στο τμήμα της Ανθήλης. Σε αυτό το τμήμα η Εθνική οδός Αθηνών-Λαμίας παρακάμπει την Λαμία από τα νοτιοδυτικά και συνεχίζει ως κλειστός αυτοκινητόδρομος για μήκος 19χλμ μέχρι την περιοχή της Σκάρφειας όπου συνδέεται με τον Π.Α.Θ.Ε. και την ζεύξη Μαλιακού. Το συνολικό μήκος του κλάδου είναι 106χλμ.

Ο κλάδος προς Βόλο, συνεχίζει ανατολικά και παρακάμπει τον Παλαμά από τα νότια ενώ συνδέεται με τον ΠΑΘΕ στην περιοχή της Νίκαιας και καταλήγει στον Βόλο. Το συνολικό μήκος του είναι 47χλμ.

Σε σύνοψη των ανωτέρω τα οδικά τμήματα που περιλαμβάνει η σύνδεση Ηγουμενίτσα-Βόλος είναι: Παναγιά-Καλαμπάκα (25χλμ), Καλαμπάκα-Τρίκαλα-Μακρυχώρι (52χλμ), Μακρυχώρι-Καρδίτσα (8χλμ), Καρδίτσα-Λαμία-Ανθήλη (76χλμ), Ανθήλη-Σκάρφεια (19χλμ) και Μακρυχώρι-Ν.Λεύκη.

Έως σήμερα έχουν ολοκληρωθεί μελέτες που αφορούν στην αναγνώριση των εναλλακτικών οδεύσεων, σε γεωλογικές μελέτες εναλλακτικών οδεύσεων, και σε μελέτες κοινωνιολογικής σκοπιμότητας και περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Επιπλέον σε στάδιο προμελέτης βρίσκονται σήμερα μελέτες οδοποιίας και βασικών ανισόπεδων κόμβων οι οποίες εγκρίθηκαν στο τέλος του 1999 και στις αρχές του 2000 αντιστοίχως.

Η κατασκευή του άξονα Ηγουμενίτσας-Βόλου εξασφαλίζει την σύνδεση της Κεντρικής και Νότιας Ελλάδας με την Αλβανία (πύλη Κρυσταλλοπηγής) και με την Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία

της Μακεδονίας (πύλη Νίκης), μέσω των οδικών τμημάτων Παναγιά-Σιάτιστα, της Εγνατίας οδού και του υπό μελέτη άξονα Σιάτιστα-Κρυσταλλοπηγή.

Η πρόταση του ΥΠΕΘΟ (Μελέτη «Ελλάδα 2010») προτείνει τη σύνδεση Ηγουμενίτσας-Βόλου ως κλειστό τετράγχο άξονα, συνολικού μήκους 320χλμ, από τα οποία τα 85χλμ θα είναι νέα οδικά τμήματα υπό κατασκευή. Το ΥΠΕΘΟ προτείνει επίσης την διαδρομή Ηγουμενίτσα-Παναγιά μέσω της Εγνατίας οδού αλλά διαφοροποιείται στη συνέχεια. Συγκεκριμένα η πρόταση περιλαμβάνει την κατασκευή του άξονα Δυτικής Θεσσαλίας ο οποίος θα παρακάμπτει την Καλαμπάκα και θα διέρχεται νότια αυτής. Στη συνέχεια, ο άξονας στην περιοχή των Τρικάλων και της Λάρισας θα ακολουθεί πορεία παράλληλη με την Εθνική οδό Νο.6 και σε απόσταση από αυτήν περίπου 15χλμ. Έξωθεν της Λάρισας, ο άξονας διαδέχεται τον αυτοκινητόδρομο Π.Α.Θ.Ε. μέχρι την πόλη του Βελεστίνου απ' όπου συνεχίζει στον νέο αυτοκινητόδρομο δύο λωρίδων ανά κατεύθυνση και μήκους 8 χλμ, ο οποίος βρίσκεται νότια της Εθνικής οδού Νο.6. Από τον αυχένα του Σέκλου και έπειτα ο άξονας Ηγουμενίτσας-Βόλου ταυτίζεται με τον υπάρχοντα οδικό άξονα, επίσης δύο λωρίδων ανά κατεύθυνση, ο οποίος καταλήγει στον Βόλο.

4. Ζεύξη Πρέβεζας - Ακτίου

Ένα από τα σημαντικότερα οδικά έργα της Ελλάδας με ιδιαίτερη σημασία για την Θεσπρωτία είναι η ζεύξη Πρέβεζας-Ακτίου, η οποία και αποτελεί καινοτομία για τα τεχνικά έργα που έχουν εκπονηθεί έως σήμερα στην χώρα. Η ζεύξη Πρέβεζας-Ακτίου πρόκειται ουσιαστικά για μια σήραγγα υποθαλάσσιου σωλήνα, η οποία εξασφαλίζει την υποθαλάσσια οδική διάβαση του διαύλου μεταξύ Πρέβεζας και Ακτίου. Κατ' αυτόν τον τρόπο επιτυγχάνεται η σύνδεση των νομών Αιτωλοακαρνανίας, Πρεβέζης και Θεσπρωτίας με σημαντική μείωση του χρόνου διαδρομής. Συγκεκριμένα, με την περάτωση του έργου η διαδρομή Άκτιο-Πρέβεζα-Ηγουμενίτσα θα μειωθεί κατά 35 λεπτά.

Η ζεύξη Πρέβεζας-Ακτίου εκτός από την υποθαλάσσια σύνδεση, μήκους 909 μέτρων, περιλαμβάνει υπόγεια οδικά τμήματα εκατέρωθεν του διαύλου και τα οποία έχουν μήκος 152μ για την πλευρά του Ακτίου και 509μ στην πλευρά της Πρεβέζης. Επιπλέον ανοικτές ράμπες συνολικού μήκους 412μ από τα οποία τα 180μ βρίσκονται στην πλευρά της Πρεβέζης και τα 232μ στο Άκτιο και οδικές προσβάσεις μήκους 925μ στην πλευρά του Ακτίου και 1803μ στην πλευρά της Πρέβεζας. Ταυτόχρονα θα λειτουργούν δύο κτίρια εξυπηρέτησης της σήραγγας, ένα στην ακτή της Πρέβεζας και ένα στην ακτή του Ακτίου, ενώ το κτίριο διοδίων θα βρίσκεται από τη μεριά του Ακτίου.

Η ολοκλήρωση της ζεύξης έχει συνδράμει θετικά στο οδικό δίκτυο της Δυτικής Ελλάδας αλλά και στις οδικές συνδέσεις με χώρες της Κεντρικής και Δυτικής Ευρώπης. Εξάλλου η αναβάθμιση και η επέκταση του λιμένα της Ηγουμενίτσας, καθιστούν αναγκαία την ύπαρξη ενός ολοκληρωμένου και σύγχρονου οδικού δικτύου το οποίο θα αποβλέπει στην ταχύτερη εξυπηρέτηση των μεταφορέων που κινούνται από και προς την Αδριατική. Με την ολοκλήρωση της ζεύξης αναβαθμίζεται ο Δυτικός άξονας και δημιουργεί τις προϋποθέσεις για την ανάπτυξη των εμπορευματικών αλλά και των τουριστικών μετακινήσεων.

Λαμβάνοντας υπ' όψιν τα όσα αναφέρθηκαν ανωτέρω, αναμένεται τα νέα οδικά έργα που προγραμματίζονται να κατασκευαστούν ή βρίσκονται ήδη στο στάδιο της κατασκευής να βελτιώσουν και να αναβαθμίσουν ουσιαστικά τον ρόλο της Ηγουμενίτσας αλλά και των υπολοίπων πόλεων της Ηπείρου, οι οποίες μέχρι σήμερα λόγω των ελλειπών οδικών συνδέσεων βρίσκονται σε απομόνωση. Οι νέες οδικές αρτηρίες σκοπό έχουν να συνδέσουν τις πόλεις της Ηπείρου με τα μεγάλα αστικά κέντρα της Ελλάδας και ταυτόχρονα να μειώσουν τους υπάρχοντες χρόνους διαδρομής ώστε αυτές να γίνουν ανταγωνιστικές και αποδοτικές σε ό,τι αφορά τις μεταφορές αγαθών και προσώπων από και προς τα βασικά ελληνικά λιμάνια .

5. Άξονας Σαγιάδα – Κονίσπολη – Άγιοι σαράντα

Ένας νέος οδικός άξονας, θα συνδέει σύντομα το Νομό με την γειτονική Αλβανία. Πρόκειται για τον δρόμο Σαγιάδας - Αγίων Σαράντα, ο οποίος με την επέκταση και την σύνδεσή του με την Εγνατία Οδό, θα δημιουργήσει νέες προοπτικές ανάπτυξης. Επιπλέον θα μειώσει σημαντικά τον χρόνο που απαιτεί σήμερα για να φτάσει κάποιος στην παραλιακή και ταχέως αναπτυσσόμενη πόλη των Αγίων Σαράντα.

Ο δρόμος θα συνδέσει άμεσα το Νομό με την γειτονική Αλβανία, όμως μπορεί να αποτελέσει στην κυριολεξία λεωφόρο ανάπτυξης, για ολόκληρη την Ήπειρο αν επεκταθεί και συνδεθεί με την Εγνατία Οδό. Κάτι τέτοιο θα επιτρέψει την γρήγορη και εύκολη πρόσβαση ακόμη και των Γιαννιωτών που σήμερα χρειάζεται να διασχίσουν ένα κάκιστο οδικό δίκτυο και να αφιερώσουν δύο ώρες περίπου ώστε να φτάσουν από τα σύνορα στους Αγίους Σαράντα.

Το έργο χρηματοδοτείται από το Ελληνικό Σχέδιο Οικονομικής Ανασυγκρότησης των Βαλκανίων (ΕΣΟΑΒ), το οποίο αποτελεί ένα ιδιαίτερα ολοκληρωμένο και αισιόδοξο αναπτυξιακό πρόγραμμα της χώρας, συνολικού προϋπολογισμού 550 εκ. ευρώ, δεκαετούς διάρκειας (2002-2011) και στοχεύει στην αντιμετώπιση προβλημάτων ανάπτυξης των Βαλκανικών χωρών, την ενίσχυση διμερών οικονομικών σχέσεων και τη διευκόλυνση ελληνικών επιχειρηματικών δραστηριοτήτων.

Τα κριτήρια για την επιλογή των έργων έγκεινται στην ανταποδοτικότητα για την ελληνική οικονομία και την ελληνική εξωτερική πολιτική, χωρίς να παραγκωνίζεται η ωφελιμότητα του έργου για τη λήπτρια χώρα.

Επωφελούμενες χώρες είναι η Αλβανία, η Βοσνία και Ερζεγοβίνη, η Βουλγαρία, το Μαυροβούνιο, η ΠΓΔΜ, η Ρουμανία και η Σερβία.

Τέλος να αναφέρουμε ότι για τη Νότια Αλβανία, θα υπάρξει μέσω του νέου οδικού άξονα, διασύνδεση με το λιμάνι της Ηγουμενίτσας και κατ' επέκταση με την υπόλοιπη Ευρώπη.

Στον Πίνακα 11.2 που ακολουθεί παρουσιάζονται οι νέοι χρόνοι διαδρομής, όπως αυτοί διαμορφώνονται με την ολοκλήρωση της Εγνατίας οδού, του Δυτικού άξονα και του ΠΑΘΕ.

Πίνακας 11.2 : *Νέοι χρόνοι διαδρομής με την ολοκλήρωση της Εγνατίας οδού, του Δυτικού άξονα και του ΠΑΘΕ*

Οδική Σύνδεση	Χρονοαπόσταση πριν την ολοκλήρωση οδικών αξόνων	Χρονοαπόσταση μετά την ολοκλήρωση οδικών αξόνων
Ηγουμενίτσα-Ιωάννινα	1 ώρα και 30 λεπτά	45 λεπτά
Ηγουμενίτσα-Θεσσαλονίκη	6 ώρες και 30 λεπτά	3 ώρες και 30 λεπτά
Ηγουμενίτσα-Αλεξανδρούπολη	11 ώρες και 5 λεπτά	6 ώρες και 15 λεπτά

11.1.1.1.3. Εθνικό δίκτυο Νομού Θεσπρωτίας

Το εθνικό δίκτυο νομού Θεσπρωτίας περιλαμβάνει τις συνδέσεις Ηγουμενίτσας-Πρέβεζας, Ηγουμενίτσας-Ιωαννίνων και Ηγουμενίτσας-Σαγιάδας. Σε γενικές γραμμές η κατάσταση των οδών κρίνεται μη ικανοποιητική και απαιτούνται βελτιώσεις. Για το σκοπό αυτό βρίσκονται σήμερα προμελέτες και έργα σε εξέλιξη για τη βελτίωση του.

1. Ηγουμενίτσα-Πρέβεζα

Η σύνδεση Ηγουμενίτσας-Πρέβεζας ανήκει στο εθνικό δίκτυο του νομού Θεσπρωτίας. Έχει συνολικό μήκος 82 χλμ και διέρχεται από τις περιοχές Πλαταριά, Μαζαράκια, Καρτέρι, Βράχος, Κανάλι, Νικόπολη και καταλήγει στην Πρέβεζα. Επιπλέον διέρχεται έξω από το νέο λιμάνι της Ηγουμενίτσας ενώ εκπονούνται έργα για την διασταύρωση της με την Εγνατία οδό. Έχει συνολικό πλάτος οδοστρώματος 7,5μ και διαθέτει μία λωρίδα κυκλοφορίας ανά κατεύθυνση με πλάτος

3,75μ. Ωστόσο, λόγω της κακής κατάστασης του δικτύου και των πολλαπλών κλειστών στροφών, εκτελούνται σήμερα έργα κατά μήκος της οδού για την βέλτιωση της χάραξης.

Το πρώτο τμήμα της σύνδεσης Ηγουμενίτσας-Πρέβεζας στο οποίο εκτελούνται έργα ξεκινά από τη χιλιομετρική θέση 2+450 με αφετηρία την Ηγουμενίτσα και καταλήγει στη θέση 4+827 και ουσιαστικά εξυπηρετεί το νέο λιμάνι της Ηγουμενίτσας. Τα έργα σε αυτό το τμήμα αφορούν στη διαπλάτυνση της οδού, στην ανασκευή του οδοστρώματος και στην εξομάλυνση των στροφών. Το συνολικό πλάτος της οδού θα είναι 12,5μ και θα περιλαμβάνει 2 λωρίδες κυκλοφορίας πλάτους 3,75μ (μία ανά κατεύθυνση) και λωρίδα εκτάκτου ανάγκης πλάτους 2,5μ. Η ταχύτητα μελέτης σε αυτό το τμήμα θα είναι 70χλμ/ώρα.

Επιπλέον έργα εκτελούνται στην περιοχή Καρτέρι-Γερακάρι-κόμβος Πάργας και για συνολικό μήκος 14,935χλμ. Τα έργα εκτελούνται για τη διαπλάτυνση της οδού και την βελτίωση της υπάρχουσας οριζοντιογραφίας και μηκοτομής. Το συνολικό πλάτος του οδοστρώματος θα είναι 12,5μ και θα έχει μία λωρίδα κυκλοφορίας ανά κατεύθυνση πλάτους 3,75μ και λωρίδα εκτάκτου ανάγκης πλάτους 2,5μ. Η ταχύτητα μελέτης σε αυτό το τμήμα θα είναι 80χλμ/ώρα.

2. Ηγουμενίτσα-Ιωάννινα

Το μήκος της σύνδεσης Ηγουμενίτσας-Ιωαννίνων είναι 92 χλμ και διέρχεται από τις περιοχές Νεράιδα, Πλακωτή, Πολύδροσο, Βροσίνα, Σουλόπουλο και Κληματιά. Το πλάτος του οδοστρώματος είναι 7,5μ και περιλαμβάνει μία λωρίδα κυκλοφορίας ανά κατεύθυνση πλάτους 3,75μ. Η κατάσταση του οδοστρώματος είναι κακή, ενώ η χάραξη της οδού είναι προβληματική λόγω των αυξημένων κλειστών στροφών κατά μήκος της. Για την ομαλή κυκλοφορία των οχημάτων αλλά και την ασφάλεια των οδηγών, απαιτούνται έργα για τη βελτίωση της χάραξης. Ωστόσο, η νέα σύνδεση Ηγουμενίτσας-Ιωαννίνων μέσω της Εγνατίας οδού θα προσφέρει βελτιωμένο επίπεδο εξυπηρέτησης των οδηγών, μεγαλύτερη ασφάλεια και αυξημένες ταχύτητες. Με τη νέα σύνδεση μέσω της Εγνατίας οδού η διαδρομή Ηγουμενίτσα-Ιωάννινα θα μειωθεί κατά 45 λεπτά.

3. Ηγουμενίτσα-Σαγιάδα

Η σύνδεση Ηγουμενίτσα-Σαγιάδα έχει συνολικό μήκος 19 χλμ και εξυπηρετεί τη σύνδεση της χώρας με την Αλβανία. Έχει συνολικό πλάτος οδοστρώματος 7,5μ και διαθέτει μία λωρίδα κυκλοφορίας ανά κατεύθυνση πλάτους 3,75μ. Η κατάσταση του οδοστρώματος αλλά και η χάραξη

της οδού κρίνεται ανεπαρκής και για το σκοπό αυτό πρόκειται να πραγματοποιηθεί μελέτη για τη βελτίωση του οδικού τμήματος.

11.1.1.1.4 Επαρχιακό δίκτυο Νομού Θεσπρωτίας

Το επαρχιακό δίκτυο του Νομού Θεσπρωτίας κρίνεται σε γενικές γραμμές μη ικανοποιητικό δεδομένων των ελλείψεων που έχει. Απαιτεί σημαντικά έργα βελτίωσης στο σύνολο του δικτύου που αφορούν κυρίως στην ανασκευή της ασφαλικής στρώσης, στην εξομάλυνση των στροφών και στην αντιμετώπιση των καθιζήσεων. Δεδομένου των μεγάλων οδικών αρτηριών που πρόκειται να ολοκληρωθούν τα προσεχή χρόνια, η αναβάθμιση του επαρχιακού δικτύου της Θεσπρωτίας θα αποτελέσει τον ρόλο των «συλλεκτήριων οδών», οι οποίες διερχόμενες από οικιστικές περιοχές, θα καταλήγουν στις κεντρικές αρτηρίες του νομού εξυπηρετώντας τις εμπορικές, τουριστικές αλλά και τοπικές μετακινήσεις.

1. Ηγουμενίτσα-Γραικοχώρι-Μαζαρακιά-Καρτέρι

Το μήκος του επαρχιακού δρόμου είναι 21χλμ και εκτείνεται νοτιοδυτικά της Ηγουμενίτσας. Διέρχεται και συνδέει επιπλέον τις περιοχές Μύλοι, Μακροχώρα και Μεσοβούνιο. Η κατάσταση του οδοστρώματος κρίνεται μέτρια και απαιτείται βελτίωση για την ομαλή κυκλοφορία των οχημάτων. Η ταχύτητα μελέτης είναι 50 χλμ/ώρα.

2. Φιλιάτες-Μαυρονέρι-Αγ. Πάντες-Τσαμαντάς και Καμίτσανη-Βαβούρι-Λίστα-Βροσίνα

Το τμήμα Φιλιάτες-Μαυρονέρι-Αγ. Πάντες-Τσαμαντάς της επαρχιακής οδού ξεκινά βόρεια της Ηγουμενίτσας στην περιοχή Φιλιάτες και συνεχίζει βόρεια και δυτικά του νομού. Στην περιοχή της Καμίτσανης χωρίζεται σ' ένα δεύτερο τμήμα το οποίο συνεχίζει νοτιοανατολικά του νομού. Ο πρώτος κλάδος διέρχεται από τις περιοχές Φιλιάτες, Φανερωμένη, Μαυρονέρι, Αγ. Νικόλαος, Αγ. Πάντες, Παλαιοχώρι, Αμπελών, Καμίτσανη και καταλήγει στον Τσαμαντά. Ο νοτιοανατολικός κλάδος αντίστοιχα ενώνει τις περιοχές Καμίτσανη, Βαβούρι, Λιά, Λίστα, Αγ. Μαρίνα, Λεπτοκαρυά και Βροσίνα. Το συνολικό μήκος του δικτύου είναι 52 χλμ με ταχύτητα μελέτης 40χλμ/ώρα. Το τμήμα Φιλιάτες μέχρι Μαυρονέρι μήκους 8χλμ κρίνεται καλό, ενώ το υπόλοιπο είναι σε μέτρια κατάσταση και απαιτεί βελτιώσεις.

3. Παραπόταμος-Βρυσέλλα-Κεραμίτσα

Η επαρχιακή οδός έχει αφετηρία βορειανατολικά της Ηγουμενίτσας και καταλήγει ανατολικά του νομού, με συνολικό μήκος 35χλμ και ταχύτητα μελέτης 40χλμ/ώρα. Δυτικά της περιοχής του Παραπόταμου συνδέεται με την Εθνική οδό Ηγουμενίτσας-Ιωαννίνων. Το τμήμα της οδού που διέρχεται από τις περιοχές Παραπόταμος, Βρυσέλλα, Ελαία, και καταλήγει στην Περιοχή Μηνά Νάτση καθώς επίσης και εκείνο που συνδέει τις περιοχές Δάφνη, Κοκκινολιθάρι και Κεραμίτσα βρίσκονται σε καλή κατάσταση. Αντίθετα το ενδιάμεσο τμήμα από την περιοχή Μηνά Νάτση μέχρι Δάφνη, μήκους 8χλμ, είναι σε μέτρια κατάσταση και είναι αναγκαίες βελτιώσεις.

4. Κεραμίτσα-Ραβενή-Βροσίνα

Πρόκειται για επαρχιακή οδό μήκους 12χλμ και ταχύτητα μελέτης 40χλμ/ώρα. Βρίσκεται βόρεια της Ηγουμενίτσας και συνδέει τις ανατολικές περιοχές Κεραμίτσα και Ραβενή καταλήγοντας στην Βροσίνα, κοντά στα όρια του νομού όπου και συνδέεται με την Εθνική οδό Ηγουμενίτσας-Ιωαννίνων. Η κατάσταση της οδού σε όλο το μήκος της είναι καλή.

5. Παραμυθιά-Γκρίκα-Μαζαρακιά και Καρτέρι-Πέρδικα

Η επαρχιακή οδός ξεκινά από την Κρυσταλλοπηγή. Βόρεια της Κρυσταλλοπηγής συνδέεται με την Εθνική Οδό Ηγουμενίτσας-Ιωαννίνων και νότιοανατολικά με την Παραμυθιά. Διέρχεται από την Γκρίκα, τα Ψάκα, το Μεσοβούνι μέχρι τα Μαζαρακιά και συνεχίζει διερχόμενη από το Καρτέρι όπου και καταλήγει στην Περδίκια. Το συνολικό μήκος της είναι 35χλμ με ταχύτητα μελέτης 40χλμ/ώρα. Η κατάσταση του οδοστρώματος κατά μήκος της οδού είναι μέτρια και χρειάζεται βελτίωση.

6. Παραμυθιά-Γλυκή και Ξηρόλοφος-Μόρφι

Πρόκειται για επαρχιακή οδό συνολικού μήκους 21χλμ και ταχύτητα μελέτης 50χλμ/ώρα. Το τμήμα Παραμυθιά-Γλυκή έχει νοτιοανατολική διεύθυνση ενώ το τμήμα Ξηρόλοφος-Μόρφι διασχίζει κεντρικά και νότια τον Νομό Θεσπρωτίας. Στην περιοχή Μορφίου συνδέεται με την Εθνική οδό. Η κατάσταση της οδού είναι καλή, ωστόσο απαιτούνται βελτιώσεις κυρίως για την διαπλάτυνση στροφών καθώς και για την επανακατασκευή τμήματος ασφαλτοτάπητα.

7. Πέρδικα-Πάργα

Η επαρχιακή οδός εκτείνεται νότια και παραλιακά του νομού διερχόμενη από την Αγιά και την Ανθούσα ενώ καταλήγει στην Πάργα του Νομού Πρεβέζης. Έχει συνολικό μήκος 6χλμ και η κατάσταση του οδοστρώματος είναι καλή.

8. Αγυρότοπος-Πολυνέρι

Το οδικό τμήμα Αργυρότοπος-Πολυνέρι μήκους 2,5χλμ, βρίσκεται νότια της Ηγουμενίτσας και συνδέεται με την Εθνική οδό στην περιοχή του Αργυρότοπου. Ανήκει στο δευτερεύον επαρχιακό οδικό δίκτυο και η ταχύτητα μελέτης του τμήματος είναι 35χλμ/ώρα. Η κατάσταση του τμήματος είναι μέτρια και κατά συνέπεια απαιτούνται βελτιώσεις.

9. Αγ. Πάντες-Κρουνέρι-Ανάβρυτος

Το οδικό τμήμα ανήκει στο δευτερεύον επαρχιακό οδικό δίκτυο και βρίσκεται βόρεια του νομού Θεσπρωτίας. Έχει αφετηρία την περιοχή των Αγ. Πάντων και συνεχίζει ανατολικά συνδέοντας τις περιοχές Σοκολακάτικα, Κρουνέρι και καταλήγει στον Αναβρυτό. Το μήκος του είναι 12 χλμ με ταχύτητα μελέτης 30χλμ/ώρα. Στο τμήμα Αγ.Πάντες-Σοκολακάτικα-Κρουνέρι η κατάσταση της οδού είναι ικανοποιητική δεδομένου ότι πραγματοποιήθηκαν εργολαβίες για την βελτίωση του. Ωστόσο, στο εναπομένον τμήμα από Κρουνέρι μέχρι Αναβρυτό μήκους 4,5χλμ, χρειάζονται βελτιώσεις λόγω κακής κατάστασης του οδοστρώματος.

10. Κεραμίτσα-Μαλούνι-Αετός-Αγ. Γεώργιος

Πρόκειται για δευτερεύον επαρχιακό οδικό δίκτυο, το οποίο βρίσκεται κεντρικά του νομού με κατεύθυνση από βορρά προς νότο. Το μήκος του είναι περίπου 30 χλμ με ταχύτητα μελέτης 30χλμ/ώρα και συνδέει τις περιοχές Κεραμίτσα, Μαλούνι και Τσατσουλέϊκα. Στο σημείο αυτό διακόπτεται και συνεχίζει συνδέοντας τον Αετό, τα Πηγαδούλια, τον Γεροπλάτανο μέχρι τον Αγ. Γεώργιο όπου συνδέεται με την Εθνική οδό. Στο τμήμα μήκους 6χλμ, από τον Γεροπλάτανο μέχρι την Εθνική οδό Φιλιατών-Μενίνας η οποία τέμνει κάθετα το τμήμα Αετός-Πηγαδούλια, απαιτούνται βελτιώσεις προκειμένου να βελτιωθεί η κυκλοφορία των οχημάτων. Επιπλέον βελτιώσεις χρειάζεται και το τμήμα Αετός-Τσατσουλέϊκα μήκους 4,5χλμ. Το υπόλοιπο οδικό τμήμα βρίσκεται σε ικανοποιητική κατάσταση μετά από εργολαβίες που εκτελούνται στην περιοχή.

11. Σαγιάδα-Στροβίλι-Κάτω Αετός

Η επαρχιακή οδός μήκους 12 χλμ βρίσκεται βορειοδυτικά του νομού, στα σύνορα με την Αλβανία και συνδέει τις περιοχές Σαγιάδα, Στροβίλι και Κάτω Αετός. Στην περιοχή του Στροβιλίου υπάρχει παράκαμψη που οδηγεί στο φυλάκιο στα σύνορα της Αλβανίας. Η κατάσταση της οδού είναι ιδιαίτερα κακή και απαιτεί άμεσες και κρίσιμες βελτιώσεις. Η ταχύτητα μελέτης είναι 50χλμ/ώρα.

12. Μεσοβούνι-Αμπελιά-Σεβαστό-Παραμυθιά

Το οδικό τμήμα ανήκει στο δευτερεύον επαρχιακό δίκτυο και βρίσκεται νότια και κεντρικά του νομού με ταχύτητα μελέτης 40χλμ/ώρα. Έχει αφετηρία το Μεσοβούνι και διέρχεται από τα

Αμπελιά, το Σεβαστό, τις Παγκράτες καταλήγοντας στην Εθνική οδό προς Παραμυθιά. Το τμήμα το οποίο χρειάζεται ανασκευή είναι από το Σεβαστό μέχρι την Εθνική οδό στην Παραμυθιά, ενώ το υπόλοιπο είναι ικανοποιητικό.

13. Παραμυθιά-Πετούσι-Όρια Νομού

Βρίσκεται ανατολικά του νομού και ανήκει στο δευτερεύον επαρχιακό δίκτυο. Έχει μήκος 22χλμ και ταχύτητα μελέτης 40χλμ/ώρα. Διασχίζει τις περιοχές Παραμυθιά, Αγ. Κυριακή και καταλήγει στα όρια των Νομών Θεσπρωτίας και Ιωαννίνων στο Πετούσι. Κατά μήκος του τμήματος απαιτούνται έργα για την αντιμετώπιση των καθιζήσεων καθώς επίσης και για την βελτίωση των στροφών και της ασφάλτου.

14. Ελευθεροχώρι-Σαλονίκη-Ελαταριά

Το οδικό τμήμα το οποίο διέρχεται από το Ελευθεροχώρι, τη Σαλονίκη και την Ελαταριά, βρίσκεται ανατολικά και κοντά στα όρια του Νομού. Ανήκει στο δευτερεύον επαρχιακό δίκτυο και έχει συνολικό μήκος 15 χλμ με ταχύτητα μελέτης 30χλμ/ώρα. Το τμήμα από Σαλονίκη μέχρι Ελαταριά, μήκους 6 χλμ είναι σε μέτρια κατάσταση και χρειάζεται έργα βελτίωσης.

15. Πλαταριά-Σκορπιώνα-Κόδρα

Βρίσκεται δυτικά του Νομού και ανήκει στο δευτερεύον επαρχιακό οδικό δίκτυο. Το συνολικό μήκος της οδού είναι 8 χλμ και η ταχύτητα μελέτης είναι 35χλμ/ώρα. Διέρχεται από την Πλαταριά, τη Φασκομηλιά, τη Σκορπιώνα και καταλήγει στην Κόδρα. Βόρεια της Πλαταριάς συνδέεται με την Ηγουμενίτσα ενώ νότια αυτής με τον οδικό άξονα προς Αθήνα. Το οδικό τμήμα από Πλαταριά μέχρι Σκορπιώνα είναι ικανοποιητικό, ενώ στη συνέχεια ο δρόμος μέχρι την Κόδρα με μήκος 3,5χλμ, χρειάζεται ανακατασκευή.

16. Μόρφι-Σπαθαραίοι-Κορώνη στα όρια Νομού Θεσπρωτίας και Κυψέλη στα όρια Νομού Θεσπρωτίας-Μανδροπόταμος

Το οδικό τμήμα βρίσκεται νότιοανατολικά του νομού και ανήκει στο δευτερεύον επαρχιακό οδικό δίκτυο. Έχει συνολικό μήκος 20χλμ και ταχύτητα μελέτης 40χλμ/ώρα. Στην περιοχή του Μορφίου και του Μανδροπόταμου το οδικό τμήμα συνδέεται με την Εθνική οδό. Τα τμήματα Σπαθαραίοι μέχρι τα όρια του Νομού κοντά στην Κορώνη και από τα όρια του νομού κοντά στη Κυψέλη μέχρι τον Μανδροπόταμο, συνολικού μήκους 8χλμ, απαιτούν βελτίωση.

11.1.1.1.5 Επιβατικές οδικές μεταφορές

Ουσιαστικά οι οδικές επιβατικές μεταφορές εξυπηρετούνται από ένα δημόσιο μεταφορικό σύστημα, το ΚΤΕΛ Ν. Θεσπρωτίας. Επιπλέον συγκοινωνιακό έργο προσφέρουν τα ΤΑΧΙ και τα αγοραία οχήματα στον Νομό, τα οποία ανέρχονται σε 122. Οι συνδέσεις που καλύπτει το ΚΤΕΛ είναι αυτές που φαίνονται στον Πίνακα 83 του Παραρτήματος .

Σύμφωνα με στοιχεία 2002 ο στόλος του ΚΤΕΛ έχει μέση ηλικία 18,3 έτη. Ο στόλος κρίνεται «γηρασμένος» και σίγουρα δεν ανταποκρίνεται στις σύγχρονες απαιτήσεις για εκτέλεση συγκοινωνίας με τις σύγχρονες προδιαγραφές ποιότητας παροχής υπηρεσιών.

Η μέση μεταφορική ικανότητα τυπικού οχήματος του ΚΤΕΛ είναι 49 άτομα. Είναι φανερό ότι η σύνθεση του στόλου δεν είναι η καταλληλότερη από άποψη λειτουργικού κόστους. Πολλές, αν όχι όλες οι ενδονομαρχιακές γραμμές είναι άγονες και ελλειματικές και είναι βέβαιο ότι πρέπει να διερευνηθεί η βέλτιστη σύνθεση του στόλου των οχημάτων με την ένταξη μικρότερων οχημάτων.

Από την άποψη της ετήσιας απασχόλησης των οχημάτων, το ΚΤΕΛ Νομού Θεσπρωτίας βρίσκεται σε ικανοποιητική κατάσταση με μέση ετήσια απασχόληση 294 ημέρες τον χρόνο. Το 2002 το ΚΤΕΛ απασχολούσε 96 άτομα.

Νέος παράγοντας στις οδικές επιβατικές μεταφορές είναι η εξυπηρέτηση των αναγκών που προκύπτουν με την δημιουργία των Καποδιστριακών δήμων. Πρέπει άμεσα να μελετηθούν οι ανάγκες των νέων δήμων και να δρομολογηθούν οι διαδικασίες για την ικανοποίηση τουλάχιστον των παρακάτω κριτηρίων:

- ✓ άμεση σύνδεση όλων των οικισμών και διαμερισμάτων με τα κέντρα των νέων δήμων. Οι συνδέσεις αυτές πρέπει οπωσδήποτε να καλύπτουν τις ανάγκες μετακίνησης με σκοπό εργασία, εκπαίδευση, υγεία, υπηρεσίες (τράπεζες, δημόσια διοίκηση κλπ)
- ✓ σύνδεση με μια το πολύ μετεπιβίβαση όλων των οικισμών και διαμερισμάτων με την πόλη της Ηγουμενίτσας.

11.1.1.1.6 Προβλήματα που προκύπτουν από την ποιότητα του οδικού δικτύου και προτάσεις βελτίωσης

Το οδικό δίκτυο με τις σημερινές του δυνατότητες αποτελεί κύριο ανασταλτικό παράγοντα για την ανάπτυξη των μεταφορών στην Περιφέρεια, καθώς είναι ανεπαρκές.

Οι βασικές ελλείψεις εντοπίζονται στα ακόλουθα σημεία:

- ✓ ανεπαρκείς διαπεριφερειακές συνδέσεις με τη Δυτική Μακεδονία και τη Θεσσαλία
- ✓ έλλειψη παρακαμπτηρίων οδών για την απορρόφηση των αστικών κέντρων
- ✓ μέτρια κατάσταση του επαρχιακού οδικού δικτύου, όπου οι ανάγκες βελτίωσης του, εντοπίζονται σε όλους τους νομούς της Ηπείρου

Οι μέχρι σήμερα παρεμβάσεις δεν κάλυψαν το σύνολο των αναγκών, ενώ σήμερα πρόσθετα τμήματα του επαρχιακού δικτύου παλαιάς κατασκευής, έχουν περιέλθει σε κακή κατάσταση και χρειάζονται ανακατασκευή ή και βελτιώσεις χάραξης. Η μέτρια κατάσταση του επαρχιακού δικτύου έχει σημαντική αρνητική επίδραση στις δραστηριότητες της τοπικής οικονομίας με επιβάρυνση του κόστους των παραγωγικών δραστηριοτήτων του πρωτογενή τομέα και του εμπορίου.

11.1.1.1.7 Διαχείριση και διακίνηση εμπορευμάτων

Το σύστημα διαχείρισης και διακίνησης εμπορευμάτων στην Περιφέρεια Ηπείρου χαρακτηρίζεται από τις ακόλουθες δυσλειτουργίες:

- ✓ ανορθολογική κατανομή της εμπορευματικής κίνησης στα μέσα μεταφοράς
- ✓ χαμηλή διαλειτουργικότητα μεταξύ των διαφόρων μέσων μεταφοράς
- ✓ ανυπαρξία τερματικών σταθμών συνδυασμένων μεταφορών
- ✓ χαμηλοί δείκτες πληρότητας φορτηγών και οχημάτων
- ✓ γεωγραφικές πωλήσεις επιχειρήσεων μεταφορών σε ξεπερασμένες με τα σημερινά δεδομένα γεωγραφικές ζώνες
- ✓ αδυναμία του συστήματος να εξάγει προστιθέμενη αξία από τη διαχείριση της διερχόμενης κίνησης

11.1.1.1.8 Εθνικό και επαρχιακό οδικό δίκτυο

Τα κύρια προβλήματα που εντοπίζονται στις χερσαίες μεταφορές στην Περιφέρεια και οι πιθανές προοπτικές για την αντιμετώπισή τους εντοπίζονται συνοπτικά στα παρακάτω:

- ✓ Στις δύο βασικές συνδέσεις της Περιφέρειας με την υπόλοιπη Ελλάδα όπου αντιμετωπίζονται συχνά προβλήματα διακοπής της οδικής μετακίνησης. Τη χειμερινή περίοδο, η Περιφέρεια αντιμετωπίζει προβλήματα με τη σύνδεση της με τη Μακεδονία μέσω Κατάρας, με τη Θεσσαλία μέσω του ημιτελούς οδικού δικτύου και επηρεάζεται σοβαρά και από προβλήματα που παρουσιάζονται στη πορθμειακή σύνδεση Ρίου-Αντιρρίου μέσω της οποίας γίνεται το μεγαλύτερο μέρος των μετακινήσεων προς και από την Περιφέρεια.
- ✓ Η υπάρχουσα οδική χάραξη της υφιστάμενης παραλιακής οδού Ηγουμενίτσας – Πάργας - Πρέβεζας, στο τμήμα που εφάπτεται στο αισθητικό δάσος της παραλίας του Μονολιθίου και της περιοχής Νικοπόλεως που παρουσιάζει έντονο αρχαιολογικό ενδιαφέρον κρίνεται ως ανεπαρκής και είναι αναγκαίος ο επανασχεδιασμός της και η αναβάθμισή της στο πλαίσιο της Αδριατικής και Ιόνιας οδού.
- ✓ Η οδική σύνδεση προς βορρά της Ηγουμενίτσας με τη Σαγιάδα και την Αυλώνα στην Αλβανία κρίνεται ανεπαρκής και πρέπει να βελτιωθεί στο πλαίσιο της Αδριατικής και Ιόνιας οδού.
- ✓ Η αναβάθμιση της σύνδεσης Κόνιτσας - Καστοριάς για τη δημιουργία νέας πύλης εισόδου-εξόδου με την Αλβανία, καθώς και η σύνδεση των δύο μελλοντικών πυλών από Σαγιάδα και Κόνιτσα και της υφιστάμενης από Κακαβιά με διασυνοριακή οδό πρέπει εξίσου να προβλεφθούν για το άμεσο μέλλον.
- ✓ Η οδική σύνδεση προς νότο μετά τη σύνδεση του Ακτίου με τη Πρέβεζα πρέπει να επεκταθεί και προς το λιμάνι του Αστακού.
- ✓ Η οδική σύνδεση της Άρτας και της Πρέβεζας με την Εγνατία οδό πρέπει επίσης να βελτιωθεί, όπως και η σύνδεση της Άρτας με τη Κεντρική Ελλάδα μέσω της βελτίωσης των οδικών έργων στην περιοχή, ώστε να ενισχυθεί η συνολική ανάπτυξη της περιοχής.
- ✓ Οι πλημμυρικές παροχές του Πουρναρίου, όπου γίνονται έργα διευθέτησης του, θα ενισχύσουν εξίσου την ανάπτυξη της Άρτας και θα διευκολύνουν σημαντικά τις χερσαίες μεταφορές.

11.1.1.2 Σιδηροδρομικό δίκτυο

Η δύσβατη γεωμορφολογία της Περιφέρειας έχει οδηγήσει την Ήπειρο στην απομόνωση, δεδομένου ότι η κατασκευή οδικών και σιδηροδρομικών δικτύων καθίσταται δύσκολη και απαιτεί πλήθος τεχνικών έργων υψηλού προϋπολογισμού. Ωστόσο, στα πλαίσια της μελέτης «Ελλάδα 2010» Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης της Συγκοινωνιακής Υποδομής, ο ρόλος της περιφέρειας αναβαθμίζεται με την κατασκευή σημαντικών έργων, που θα την συνδέσουν με την υπόλοιπη χώρα αλλά και με την Δυτική, Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη και τα Βαλκάνια.

Βασικό μειονέκτημα της Ηπείρου αποτελεί η έλλειψη σιδηροδρομικής σύνδεσης στην περιφέρεια με αποτέλεσμα να συμβάλλει στον αποκλεισμό της Ηπείρου από τα υπόλοιπα αστικά κέντρα. Η ανυπαρξία σιδηροδρομικού δικτύου στην Ηγουμενίτσα, όχι μόνο απομονώνει την πόλη αλλά υποβαθμίζει και τον ρόλο του λιμένα της, τόσο ως εμπορικό όσο κι ως επιβατικό λιμάνι.

Εξάλλου, τα κύρια προϊόντα που διακινούνται στο λιμάνι είναι, όσον αφορά στις φορτώσεις, αδρανή υλικά, τούβλα, σίδηρο, αγροτικά προϊόντα και χαρτικά, ενώ εκφορτώνονται κυρίως τσιμέντο και ξυλεία. Κύριο χαρακτηριστικό αυτών των προϊόντων είναι ότι πληρούν τις προϋποθέσεις για την μεταφορά τους με μέσα σταθερής τροχιάς. Συγκεκριμένα, δεν απαιτείται η συσκευασία τους αλλά ούτε και ειδικό τροχαίο υλικό για την μεταφορά τους. Επιπλέον δεν ανήκουν στην κατηγορία επικίνδυνων προϊόντων και η αξία τους ανά μονάδα βάρους/όγκου είναι σχετικά μικρή. Η μεταφορά τέτοιων προϊόντων σε μεγάλες ποσότητες και λόγω του αυξημένου βάρους τους, ευνοεί τον συνδυασμό πλοίο-σιδηρόδρομος.

Κατά συνέπεια η ανάγκη σιδηροδρομικής σύνδεσης του λιμένα της Ηγουμενίτσας κρίνεται απαραίτητη προκειμένου αυτό να λειτουργήσει ως σύγχρονο λιμάνι και να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις των αντίστοιχων λιμένων της Αδριατικής, με τους οποίους κατά κύριο λόγο συνδέεται.

Το τελευταίο διάστημα προωθούνται οι απαραίτητες μελέτες για τη σιδηροδρομική Εγνατία, για το κομμάτι δηλαδή του Δυτικού σιδηροδρομικού άξονα που θα συνδέει το λιμάνι της Ηγουμενίτσας με τα λιμάνια της Θεσσαλονίκης και της Αλεξανδρούπολης. Αυτή τη στιγμή βρίσκονται σε εξέλιξη μελέτες συνολικού προϋπολογισμού 80 περίπου εκατ. ευρώ, οι οποίες αναμένεται να ολοκληρωθούν στο τέλος του 2009.

11.2.Θαλάσσιο δίκτυο

11.2.1 Εισαγωγή

Το λιμάνι της Ηγουμενίτσας γεωγραφικά είναι το πλησιέστερο λιμάνι της Ελλάδος με την Ιταλία και τις Βαλκανικές χώρες της Αδριατικής Θάλασσας (Αλβανία, Μαυροβούνιο, Κροατία, Σλοβενία), αποτελώντας έτσι μία σημαντική γέφυρα ανθρώπων και εμπορευμάτων από και προς τη Δυτική Ευρώπη.

Με την επικείμενη ολοκλήρωση της Εγνατίας Οδού και σε συνδυασμό με την ολοκλήρωση των έργων της Β' Φάσης ανάπτυξης, θα αναπτυχθεί σε ένα διαμετακομιστικό κόμβο μεταφορών στο δίκτυο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Εγγύς Ανατολής και του Εύξεινου Πόντου. Μέγιστης σημασίας για την εμπορευματική ανάπτυξη του λιμένα θα είναι η σύνδεση με το σιδηροδρομικό δίκτυο της χώρας που βρίσκεται στην διαδικασία της οριστικής μελέτης.

Λόγω της ελκυστικής του θέσης αποτελεί βασική επιβατική και εμπορική πύλη της βόρειας και δυτικής Ελλάδας προς τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Εξάλλου και σύμφωνα με το Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης της Συγκοινωνιακής Υποδομής, το λιμάνι της Ηγουμενίτσας εντάσσεται στα Λιμάνια Εθνικής Σημασίας. Η μικρή απόσταση του λιμένα από αντίστοιχα λιμάνια της Ιταλίας (μόλις 92 ναυτικά μίλια από το Οτράντο), το καθιστούν ιδιαίτερα ελκυστικό για τις μετακινήσεις αγαθών και προσώπων.

Η κύρια χρήση του λιμένα της Ηγουμενίτσας είναι επιβατική και κατά δεύτερο λόγο εμπορική. Πραγματοποιεί δρομολόγια από και προς τα ιταλικά λιμάνια του Μπρίντζι, του Μπάρι, της Ανκόνα και της Βενετίας, ενώ τα δρομολόγια που εξυπηρετούν την κίνηση εσωτερικού έχουν κατά κύριο λόγο προέλευση-προορισμό τα λιμάνια της Κέρκυρας και της Πάτρας. Η επιβίβαση και η αποβίβαση επιβατών κατανέμεται σχεδόν ισόποσα και εμφανίζει περιόδους αιχμής τους θερινούς μήνες.

Τόσο η εμπορική όσο και η επιβατική κίνηση εξυπηρετείται με πλοία συμβατικά και υψηλών ταχυτήτων οχηματαγωγά. Συγκεκριμένα, η εμπορική κίνηση στο λιμάνι πραγματοποιείται με φορτηγά οχήματα τα οποία επιβιβάζονται στα οχηματαγωγά πλοία (Ro-Ro) και κατευθύνονται σε πόλεις της Ιταλίας ή της υπόλοιπης Δυτικής Ευρώπης. Τα φορτηγά πλοία και δεξαμενόπλοια του λιμένα είναι περιορισμένα και μεταφέρουν κυρίως πετρέλαιο, τσιμέντο, αμμοχάλικα, και ξυλεία.

Ωστόσο, λόγω της έλλειψης σύγχρονων οδικών προσβάσεων προς και από το λιμάνι και εξαιτίας της χωροθέτησής του σε σχέση με την πόλη της Ηγουμενίτσας, η λειτουργία του παρακωλύεται και καθίσταται προβληματική ιδιαίτερα τους θερινούς μήνες. Για το σκοπό αυτό έχουν προγραμματιστεί έργα τα οποία θα αναβαθμίσουν τις οδικές αρτηρίες που προσεγγίζουν τον λιμένα, αλλά και έργα επέκτασης του τα οποία υλοποιούνται έξωθεν της πόλης.

Η ανάπτυξη του Λιμένα ξεκίνησε σαν η πλησιέστερη σύνδεση της νήσου Κέρκυρας και Παξών με την Ηπειρωτική Ελλάδα. Αυτός παραμένει ο ρόλος του Παλαιού Λιμένα ως Πορθμείο μέχρι και σήμερα. Ο Νέος Λιμένας που ολοκληρώθηκε το 2003 και εγκαινιάστηκε στις 16 Σεπτεμβρίου του ίδιου έτους, αποτελεί την Α' Φάση ανάπτυξης.

Για την ολοκλήρωση του λιμένα προβλέπονται δυο ακόμη φάσεις ανάπτυξης. Η Β' φάση, που πρόσφατα ξεκίνησε, με ορίζοντα ολοκλήρωσης 45 μηνών και αρχική συμβατική δαπάνη έργου (χωρίς απρόβλεπτα, αναθεωρήσεις, ΦΠΑ) 30.480.798 ευρώ, και η Γ' Φάση που βρίσκεται στην ολοκλήρωση της οριστικής μελέτη

Στα πλαίσια του νέου στρατηγικού σχεδίου του ΟΛΗΓ μεταξύ άλλων προβλέπονται:

- ✓ η ανάπτυξη υπηρεσιών Ασυνόδευτων Φορτίων για την προώθηση νέων Ro-Ro και Ro-Pax συνδέσεων με λιμένες του εξωτερικού
- ✓ η δημιουργία Δικτύου Μαρίνων (Δημιουργία τεσσάρων Τουριστικών Καταφυγίων Σκαφών Αναψυχής στην ευρύτερη περιοχή και μιας Μαρίνας στην Ηγουμενίτσα)
- ✓ η ανάπτυξη Τουριστικού Λιμένα (Cruise Terminal) στον νέο επιβατικό σταθμό Extra Schengen μετά την ολοκλήρωση της Β' Φάσης
- ✓ η αξιοποίηση των νέων Επιβατικών Σταθμών και της περιουσίας του ΟΛΗΓ γενικότερα
- ✓ η κατασκευή Εκθεσιακού και Συνεδριακού πολυχώρου στον Παλαιό λιμένα, μετά την ολοκλήρωση των έργων της Β' Φάσης

Ο λιμένας της Ηγουμενίτσας έχει χαρακτηριστεί ως η Πύλη της Ευρώπης καθώς αποτελεί ένα μεγάλο επιβατικό σταθμό μέσω του οποίου διακινούνται μεγάλοι αριθμοί επιβατών και εμπορικών οχημάτων σε ετήσια βάση.

Οι εξελίξεις στην διεθνή οικονομία, η αύξηση της αγοραστικής δύναμης των χωρών της Μαύρης Θάλασσας, η δημιουργία νέων ισχυρών πόλων μέσα από τις δυνατότητες της ενοποιημένης ευρωπαϊκής αγοράς, οι νέες ευκαιρίες και η όξυνση του διεθνούς ανταγωνισμού στις μεταφορές και

το εμπόριο απαιτούν τη διεκδίκηση του λιμένα της Ηγουμενίτσας για μια ισχυρή θέση στην διεθνή ανταγωνιστική αγορά των οργανισμών λιμένων.

Στόχος επομένως είναι, πέρα από την ασφάλεια και την ταχεία εξυπηρέτηση, η ανάδειξη του λιμένα σε σημαντικό κόμβο του διεθνούς διαμετακομιστικού εμπορίου. Ήδη, μέσα από τη συμμετοχή σε κοινά αναπτυξιακά προγράμματα με την Ιταλία, έχει δημιουργηθεί το αναγκαίο πλαίσιο αναβάθμισης και αξιοποίησης των υφιστάμενων λιμενικών υποδομών και η δημιουργία νέων, έτσι ώστε να διασφαλιστεί η ταχύτερη, ελκυστικότερη και οικονομικότερη διακίνηση επιβατών και αγαθών.

Ο νέος λιμένας της Ηγουμενίτσας εγκαινιάστηκε στις 19 Σεπτεμβρίου 2003. Βρίσκεται στη νότια πλευρά της χερσαίας λιμενικής ζώνης, έξω από τον αστικό ιστό της πόλης και δίπλα στο δημοτικό διαμέρισμα Λαδοχωρίου. Καταλαμβάνει συνολική έκταση 210 στρεμμάτων εκ των οποίων το 130 στρέμματα αφορούν λιμενικό χώρο, ενώ τα 80 στρέμματα έχουν αποδοθεί για οδοποιία, χώρους στάθμευσης ΙΧ και φορτηγών, εγκαταστάσεις ανεφοδιασμού κ.λ.π. Ο νέος Λιμένας διαθέτει 5 περιοχές πρόσδεσης ΕΓ/ΟΓ πλοίων, γραμμών εξωτερικού, 12 θέσεις πρυμοδέτησης με δυνατότητα ταυτόχρονης εξυπηρέτησης έως και 7 πλοίων και ικανούς χερσαίους χώρους.

Το λιμάνι είναι κατά κύριο λόγο επιβατικό, με ακτοπλοϊκή σύνδεση τόσο με το Εσωτερικό όσο και με το Εξωτερικό, η διακίνηση εμπορευμάτων γίνεται κυρίως μέσω φορτηγών.

Ως ένας από τους πιο σημαντικούς συγκοινωνιακούς κόμβους της Δυτικής Ελλάδας, το λιμάνι της Ηγουμενίτσας συνδέεται με το Πρίντεζι, το Μπάρι, την Ανκόνα και τη Βενετία, ενώ στο εσωτερικό της χώρας συνδέεται με την Πάτρα, την Κέρκυρα, την Κεφαλλονιά και τους Παξούς.

Οι αποστάσεις από τα ιταλικά λιμάνια με τα οποία ο λιμένας της Ηγουμενίτσας συνδέεται είναι οι εξής:

Πίνακας 11.3: Αποστάσεις λιμένα Ηγουμενίτσας από τους ιταλικούς λιμένες με τους οποίους συνδέεται

Λιμάνι	Απόσταση (σε ναυτικά μίλια)
Μπρίντεζι	130
Μπάρι	190
Ανκόνα	405
Βενετία	525

Οι συνδέσεις αυτές απεικονίζονται στο Χάρτη 11.1 που ακολουθεί:

Χάρτης 11.1: Αποστάσεις λιμένα Ηγουμενίτσα από τους ιταλικούς λιμένες με τους οποίους συνδέεται

Πηγή: ΟΛΗΓ Α.Ε.

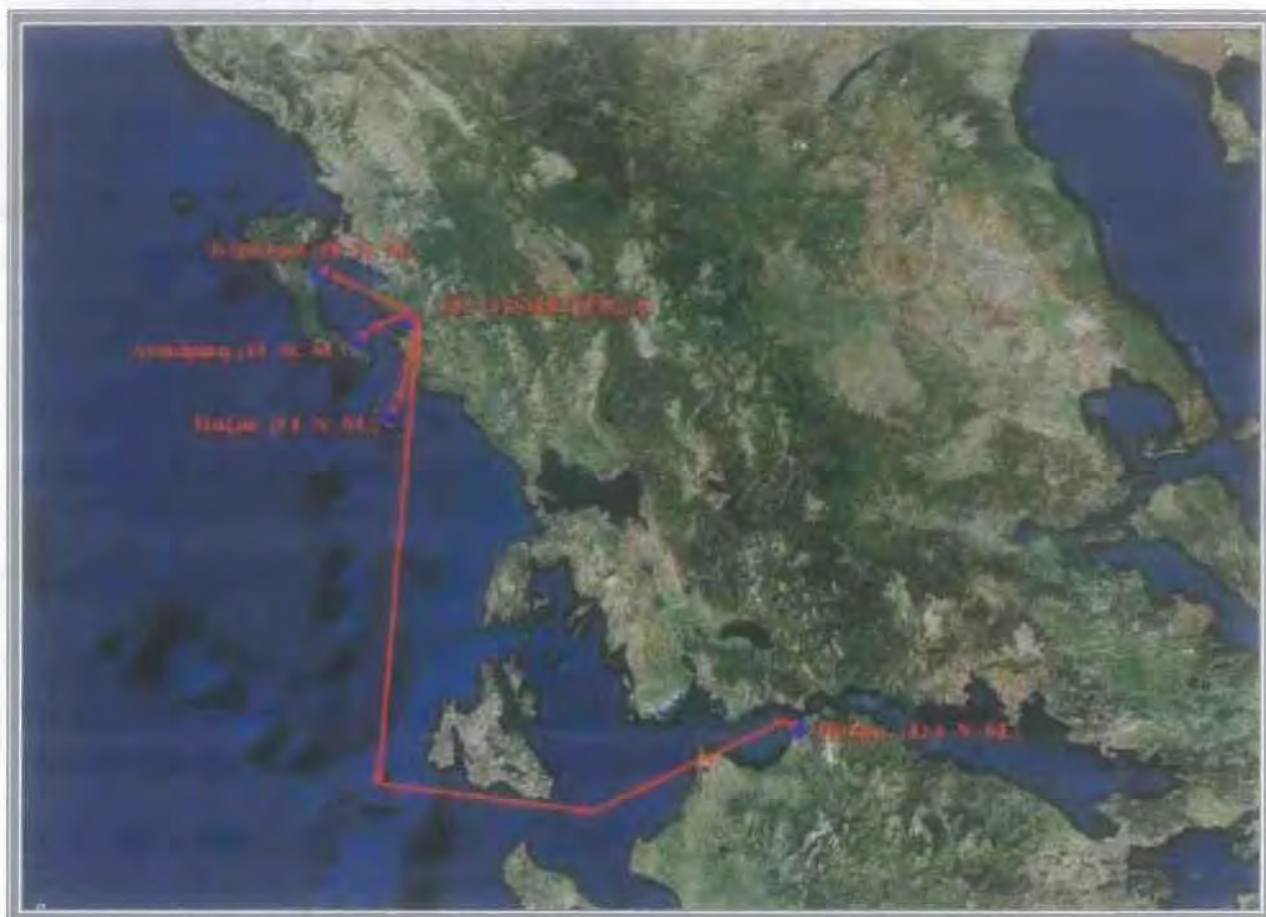
Οι αποστάσεις από τα ελληνικά λιμάνια με τα οποία ο λιμένας της Ηγουμενίτσας συνδέεται είναι οι εξής:

Πίνακας 11.4: Αποστάσεις λιμένα Ηγουμενίτσας από τους ελληνικούς λιμένες με τους οποίους συνδέεται

Λιμάνι	Απόσταση (σε ναυτικά μίλια)
Κέρκυρα	18
Λευκίμμη	12
Παξοί	21

Οι συνδέσεις αυτές απεικονίζονται στο Χάρτη 11.2 που ακολουθεί:

Χάρτης 11.2: Αποστάσεις λιμένα Ηγουμενίτσα από τους ελληνικούς λιμένες με τους οποίους συνδέεται

Πηγή: ΟΛΗΓ Α.Ε.

Τα πλησιέστερα αεροδρόμια από το λιμάνι της Ηγουμενίτσας βρίσκονται στα Ιωάννινα, στην Κέρκυρα και στην Πρέβεζα (Άκτιο) .

Η πρόσβαση οδικός γίνεται:

- ✓ μέσω της Εγνατίας Οδού (E90).
- ✓ μέσω Ε.Ο. Ηγουμενίτσας- Ιωαννίνων- Μετσόβου- Τρικάλων με κωδικό αριθμό E-90/E-92 για την Ε.Ο. Ηγουμενίτσας- Ιωαννίνων και με E-92 για το τμήμα από Ιωάννινα μέχρι τα όρια των νομών Ιωαννίνων- Τρικάλων
- ✓ μέσω της Εθνικής Οδού Ηγουμενίτσας – Πρέβεζας με κωδικό αριθμό E55.

11.2.2 Η γεωπολιτική θέση του λιμένα της Ηγουμενίτσας

Όπως βλέπουμε και στο Χάρτη 11.3, ο λιμένας Ηγουμενίτσας αποτελεί ένα λιμένα γεωστρατηγικής σημασίας και δίκαια φέρει το χαρακτηρισμό πύλη της ευρώπης.

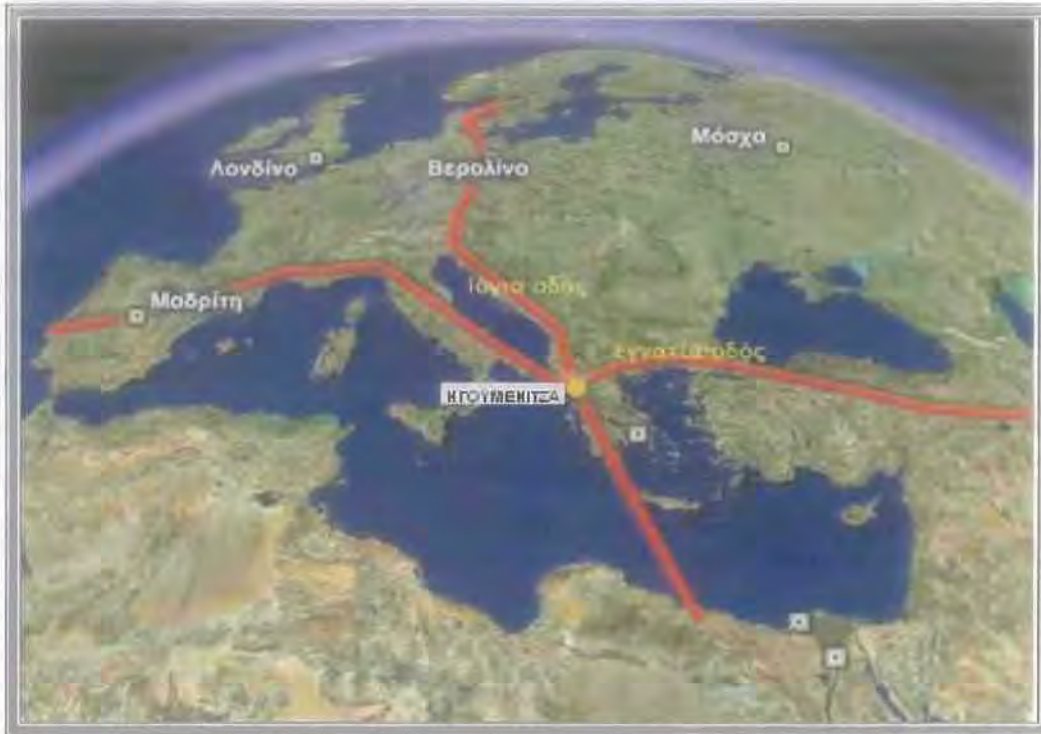
Είναι ένας από τους σημαντικότερους λιμένες της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς ανήκει στην κατηγορία Α στην οποία περιλαμβάνονται οι θαλάσσιοι λιμένες διεθνούς σημασίας. Είναι ένας από τους μεγαλύτερους λιμένες Ro – Ro διεθνών μεταφορών της χώρας αλλά και της Ανατολικής Μεσογείου. Αποτελεί την κύρια Δυτική θαλάσσια πύλη της Βόρειας Ελλάδας αλλά και των Νοτίων Βαλκανίων στην Δυτική Ευρώπη και εξυπηρετεί την εμπορευματική κίνηση της Βορείου Ελλάδος και των Νοτίων Βαλκανίων (κυρίως Βουλγαρία, Τουρκία) καθώς και των χωρών της Μέσης Ανατολής.

Η ετήσια διακίνηση μέσω του λιμανιού κυμαίνεται στους 2 εκ. τόνους εμπορευμάτων μέσω φορτηγών διεθνών μεταφορών. Είναι ένας σημαντικότερος συγκοινωνιακός κόμβος λόγω της σύγκλισης των αξόνων της Εγνατίας και της Ιόνιας Οδού. Είναι η αρχή της Εγνατίας Οδού, η οποία ουσιαστικά αρχίζει μέσα από το λιμάνι και θα αποτελέσει στο μέλλον το άρμα ανάπτυξης των διεθνών μεταφορών στην Νότια Βαλκανική και κατ' επέκταση στις χώρες της Μαύρης Θάλασσας και την Ασία.

Το λιμάνι της Ηγουμενίτσας απέχει ελάχιστα από τους κάθετους άξονες της Εγνατίας προς Αλβανία – FYROM. Τέλος είναι δυνατή η εκμετάλλευση των Θαλάσσιων αρτηριών και κυρίως του σημαντικότερου διάδρομου της Αδριατικής.

Τα συγκριτικά πλεονεκτήματα του κόστους μεταφοράς, της ταχύτητας, και της ασφάλειας του διαδρόμου της Αδριατικής έναντι των οδικών αξόνων μέσω Βουλγαρίας – Ρουμανίας προς το βορρά ή μέσω Βουλγαρίας – ΠΓΔΜ – Αλβανίας (Παραεγνατία), έχουν καταστήσει τον θαλάσσιο διάδρομο της Αδριατικής ως τον σημαντικότερο άξονα μεταφορών των νοτίων Βαλκανίων με την Ευρώπη.

Χάρτης 11.3: Η Ηγουμενίτσα στο σταυροδρόμι των δυο διεθνών αξόνων

Πηγή: GoogleEarth, ίδια επεξεργασία

Οι γεωπολιτικές αλλαγές που συντελούνται τα τελευταία χρόνια στην κόσμο και κυρίως στην Ευρασία, το άνοιγμα των νέων αγορών της Ανατολικής Ευρώπης, της Κίνας καθώς και της Ινδίας, δημιουργούν νέα δεδομένα στην οικονομία της Ευρώπης επηρεάζοντας, όπως είναι φυσικό, ουσιαστικά την οικονομία της Ελλάδας.

Είναι γεγονός πλέον ότι το οικονομικό κέντρο της Ευρώπης μετακινείται νοτιοανατολικά μετακινώντας ταυτόχρονα και την υφιστάμενη αλυσίδα μεταφορών της Ευρώπης. Τον σημαντικότερο ρόλο στην μεταφορική αλυσίδα παίζουν οι θαλάσσιες μεταφορές και σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία της ECSA (European Community Shipowners' Associations), το 80% του παγκόσμιου εμπορίου ανάμεσα σε όλες τις ηπείρους και τις περιοχές γίνεται μέσω των θαλασσιών δρόμων.

Όσον αφορά την Ευρώπη, το 90% του όγκου του συνολικού εξωτερικού εμπορίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης γίνεται δια θαλάσσης, ενώ το 42% του ενδο-κοινοτικού εμπορίου μεταφέρεται δια μέσου της λεγόμενης ναυτιλίας μικρών αποστάσεων (short sea shipping). Την επόμενη δεκαετία προβλέπεται να τριπλασιαστεί το μέγεθος των θαλασσιών μεταφορών παγκοσμίως και σε συνδυασμό με την διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την συμμετοχή μελλοντικών

υπερδυνάμεων, όπως η Κίνα, στη διεθνή σκηνή, δημιουργούνται νέα δεδομένα στις θαλάσσιες μεταφορές

. Ένας από τους σημαντικότερους για τις Ευρωπαϊκές μεταφορές θαλάσσιος διάδρομος είναι αυτός της Αδριατικής. Τα συγκριτικά πλεονεκτήματα του κόστους μεταφοράς, της ταχύτητας, και της ασφάλειας του διαδρόμου της Αδριατικής έναντι των οδικών αξόνων μέσω Βουλγαρίας – Ρουμανίας προς το βορρά ή μέσω Βουλγαρίας – ΠΓΔΜ – Αλβανίας (Παραεγνατία), έχουν καταστήσει τον θαλάσσιο διάδρομο της Αδριατικής ως τον σημαντικότερο άξονα μεταφορών των νοτίων Βαλκανίων με την Ευρώπη. Προσθέτοντας στα παραπάνω την είσοδο της Βουλγαρίας - Ρουμανίας στην ΕΕ το 2007 και την τελωνειακή ένωση με την Τουρκία αναμένουμε αύξηση των μεταφορών διαμέσου της Εγνατίας Οδού.

Η Ηγουμενίτσα μπορεί και πρέπει να αποτελέσει ένα σημαντικό κρίκο στις μεταφορικές αλυσίδες που δημιουργούνται εκμεταλλευόμενη την στρατηγική της θέση. Η Ηγουμενίτσα βρίσκεται στο σταυροδρόμι του θαλάσσιου διαδρόμου της Αδριατικής με τον κλειστό αυτοκινητόδρομο της Εγνατίας και σε ελάχιστη απόσταση από την σχεδιαζόμενη Ιόνια Οδό.

Για τη δημιουργία μιας νέας μεταφορικής αλυσίδας απαιτείται η διασφάλιση ιδανικών μεταφορικών συνθηκών συνδυάζοντας την ασφάλεια, την ταχύτητα και το μειωμένο μεταφορικό κόστος. Ο θαλάσσιος διάδρομος της Αδριατικής σε συνδυασμό με τον αυτοκινητόδρομο της Εγνατίας ικανοποιούν τις παραπάνω προϋποθέσεις καθώς γίνεται χρήση ενός νέου κλειστού ασφαλούς δρόμου υψηλών ταχυτήτων που συνεχίζεται μέσω σύγχρονων μεγάλων πλοίων Ro-Ro, τα οποία προσφέρουν ασφάλεια και ταχύτητα και επομένως μειωμένο κόστος.

Το τελευταίο διάστημα γίνεται μια έντονη προσπάθεια για το άνοιγμα μιάς νέας αλυσίδας μεταφορών από την Κεντρική και Δυτική Ευρώπη διά μέσου του λιμένα Ηγουμενίτσας, της Εγνατίας Οδού, των λιμανιών της Βάρνας και του Μπουργκάς (στην Βουλγαρία), προς τους λιμένες της Μαύρης Θάλασσας δηλαδή το Πότι της Γεωργίας και το Νοβοροσίσκ της Ρωσίας. Για την ενδυνάμωση της αλυσίδας αυτής έχουνε δρομολογηθεί πρωτοβουλίες για σύναψη συμφωνιών με άλλα λιμάνια και έχουνε υπογραφεί μνημόνια συνεργασίας με τα ιταλικά λιμάνια του Τάραντο και Πρίντιζι καθώς και με το λιμάνι της Βάρνας στην Βουλγαρία. Οι προσπάθειες στον συγκεκριμένο τομέα συνεχίζονται με ανάλογες συμφωνίες και με άλλα λιμάνια της Μεσογείου και της Μαύρης Θάλασσας.

Η προαναφερθείσα διατροπική αλυσίδα μεταφορών δεν είναι η μοναδική που αναπτύσσεται στην περιοχή των Βαλκανίων. Είναι γεγονός ότι η βαριά βιομηχανία της Ευρώπης μεταφέρεται στην Τουρκία αυξάνοντας τις μεταφορικές της ανάγκες. Το γεγονός αυτό, συνεπικουρούμενο από τις

μεταφορικές ανάγκες των χωρών της Μέσης Ανατολής δημιουργούν δύο νέες διατροπικές αλυσίδες μεταφορών.

Η πρώτη ξεκινά από την Μέση Ανατολή και μέσω των λιμανιών της Συρίας και του Ισραήλ διέρχεται από την Ανατολική Μεσόγειο και το λιμάνι του Βόλου και μέσω της Ηγουμενίτσας και του διαδρόμου της Αδριατικής καταλήγει στην Κεντρική Ευρώπη.

Η δεύτερη αλυσίδα μεταφορών εξυπηρετεί, όπως προαναφέρθηκε, τις μεταφορικές ανάγκες τις Τουρκίας και των χωρών της Κασπίας, καταλήγοντας από τους παράλληλους κλάδους: α) της Κωνσταντινούπολης και της Εγνατίας και β) της Μικράς Ασίας και των λιμανιών της Σμύρνης και της Θεσσαλονίκης στην Ηγουμενίτσα και την Αδριατική. Η σχεδιαζόμενη θαλάσσια σύνδεση μεταξύ Σμύρνης και Θεσσαλονίκης αποδεικνύει το έντονο ενδιαφέρον που υπάρχει για την ενδυνάμωση του διαδρόμου αυτού.

11.2.3 Το επιβατικό λιμάνι

Ο Οργανισμός Λιμένος Ηγουμενίτσας παρέχει υπηρεσίες ελλιμενισμού των πλοίων και διακίνησης επιβατών και οχημάτων. Το λιμάνι συνδέεται ακτοπλοϊκά τόσο με το εσωτερικό (Κέρκυρα – Παξοί – Πάτρα) όσο και με το εξωτερικό (Ιταλία). Οι γραμμές εσωτερικού εκτελούνται από το Παλαιό Λιμάνι ενώ οι γραμμές εξωτερικού από το Νέο Λιμάνι.

Οι γραμμές εσωτερικού που εκτελούνται από και προς Ηγουμενίτσα είναι : Ηγουμενίτσα – Κέρκυρα, Ηγουμενίτσα – Λευκίμμη, Ηγουμενίτσα – Παξοί και Ηγουμενίτσα – Πάτρα.

Οι γραμμές εξωτερικού που εκτελούνται από και προς Ηγουμενίτσα είναι : Ηγουμενίτσα – Ανκόνα, Ηγουμενίτσα – Βενετία, Ηγουμενίτσα – Μπάρι και Ηγουμενίτσα – Πρίντεζι.

Στα πλαίσια των στρατηγικών στόχων ανάπτυξης του επιβατικού λιμένα εντάσσεται η ανάπτυξη της επιβατικής κίνησης και ανάδειξη του λιμένα ως αφετήριο λιμάνι. Βασικός σκοπός είναι, αφενός η περαιτέρω ενίσχυση της επιβατικής κίνησης εσωτερικού και εξωτερικού, εκμεταλλευόμενοι τις θετικές προοπτικές του τουρισμού για τα επόμενα χρόνια και τη δυναμική που δημιουργήθηκε το 2005, με την αντιστροφή της αρνητικής τάσης που επικρατούσε τα προηγούμενα έτη, και αφετέρου η σημαντική αύξηση του αριθμού πλοίων που θα χρησιμοποιούν το λιμένα ως αφετήριο λιμάνι. Κρίσιμος παράγοντας για την υλοποίηση αυτού του στόχου είναι η ολοκλήρωση των έργων επέκτασης των υποδομών του λιμένα (B' Φάση) και η γενικότερη αναβάθμιση των υπηρεσιών του λιμένα. Παράλληλα, σημαντική ώθηση στην επιβατική κίνηση του λιμένα αναμένεται να δώσουν

και οι δράσεις ανάπτυξης των τουριστικών δραστηριοτήτων του λιμένα (δημιουργία Cruise Terminal).

11.2.4 Το εμπορικό λιμάνι

11.2.4.1 Το εμπορικό λιμάνι της Ηγουμενίτσας – Στόχοι και Προοπτικές

Η διακίνηση εμπορευμάτων, λόγω της έλλειψης εξειδικευμένων υποδομών, αυτή τη στιγμή περιορίζεται στην κίνηση φορτηγών και νταλικών (Ro-Ro). Η κίνηση φορτηγών από το λιμάνι της Ηγουμενίτσας παρουσιάζει την περίοδο 2003-2005 σχετική σταθερότητα, με συνολική ετήσια κίνηση φορτηγών περίπου 76.000 (εξωτερικού) και 48.000 (εσωτερικού).

Στα πλαίσια των στρατηγικών στόχων και των στρατηγικών κατευθύνσεων του ΟΛΗΓ εντάσσεται η ανάπτυξη Εμπορικού Λιμένα. Ο απώτερος στόχος είναι η ανάπτυξη εμπορευματικής κίνησης και ανάδειξη του λιμένα ως Δυτικής Πύλης των Βαλκανίων για μεταφορά εμπορευμάτων και κατά συνέπεια η σημαντική αύξηση των εσόδων του λιμένα από την αύξηση της εμπορικής κίνησης και η βέλτιστη εξυπηρέτηση των διαμετακομιστικών αναγκών των περιοχών της Δυτικής και Βόρειας Ελλάδας και γενικότερα των χωρών της νότιας Βαλκανικής.

Κύρια ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα θα αποτελέσουν η σημαντική μείωση του χρόνου και κόστους μεταφοράς εμπορευμάτων από τη Βόρεια – Δυτική Ελλάδα και τις Βαλκανικές χώρες στη Δυτική Ευρώπη, μέσω της Εγνατίας Οδού, αλλά και οι σαφώς αναβαθμισμένες υπηρεσίες που θα προσφέρει ο Ο.Λ.ΗΓ., μέσω του Εμπορευματικού Κέντρου και των νέων υποδομών της Β' Φάσης επέκτασης του λιμένα.

Οι επιμέρους δράσεις που εντάσσονται στο ανωτέρω πλαίσιο είναι:

- ✓ η ανάπτυξη Εμπορευματικού Κέντρου
- ✓ η προσαρμογή Β' Φάσης Επέκτασης των Υποδομών του Λιμένα
- ✓ η ανάπτυξη Στρατηγικών Συνεργασιών – Ανάπτυξη Εμπορευματικών Μεταφορών
- ✓ η ανάπτυξη Συμπληρωματικών Υποδομών και Υπηρεσιών Υποστήριξης και Εξυπηρέτησης Εμπορευματικής Κίνησης (όπως Ανάπτυξη Πρατηρίου Καυσίμων και Ανάπτυξη Εγκαταστάσεων Αποθήκευσης Καυσίμων - Πετρέλευση Πλοίων)

11.2.4.2 Κατασκευή και λειτουργία εμπορευματικού κέντρου

Από την γεωπολιτική ανάλυση που πραγματοποιήθηκε παραπάνω διαπιστώνεται το έντονο επιχειρηματικό ενδιαφέρον που μπορεί να υπάρξει για την δημιουργία εμπορευματικού κέντρου στην περιοχή της Θεσπρωτίας και γίνεται αναφορά στον γενικό σχεδιασμό που προτείνεται να ακολουθήσει ο ΟΛΗΓ.

Συγκεκριμένα, προτείνεται η δημιουργία διπολικού ή τριπολικού εμπορευματικού κέντρου εκμεταλλευόμενου την θέση του λιμανιού και τους δύο πρώτους κόμβους της Εγνατίας. Στο εμπορευματικό κέντρο, για να είναι ανταγωνιστικό και βιώσιμο, πρέπει να δημιουργηθούν μεγάλες αποθηκευτικές εγκαταστάσεις εξοπλισμένες με εξελιγμένα συστήματα μεταφοράς & αποθήκευσης.

Η διοίκηση και διαχείριση του πρέπει να έχει ως γνώμονα τις σύγχρονες μεθόδους logistics και να δοθεί μεγάλη σημασία στην συνεργασία του εμπορευματικού Κέντρου Θεσπρωτίας με τα υπόλοιπα εμπορευματικά κέντρα που σχεδιάζονται κατά μήκος της Εγνατίας Οδού, κυρίως της Θεσσαλονίκης καθώς και με το ήδη υπάρχον στον Προμαχώνα Σερρών.

Αποδίδεται ιδιαίτερη σημασία σε μια συνεργασία και με την εταιρεία Εμπορευματικά Κέντρα ΑΕ (πρώην Θριάσιο). Ήδη έχει ξεκινήσει συνεργασία της Θεσσαλονίκης με το Θριάσιο και μια προέκταση προς την Ηγουμενίτσα θα μπορούσε να μελετηθεί σε συνδυασμό με την Εγνατία Οδό και μια μελλοντική σιδηροδρομική σύνδεση.

Την δυναμική του εμπορευματικού κέντρου θα ενισχύσει η συνεργασία του και με αντίστοιχα κέντρα της Ιταλίας και της Κεντρικής Ευρώπης κυρίως στον τομέα της προώθησης των ευπαθών προϊόντων. Η ανάπτυξη ενός εμπορευματικού κέντρου που προωθεί τα ευπαθή προϊόντα, έχει σημαντικές προοπτικές καθώς θα είναι το μοναδικό στην ευρύτερη περιοχή και ταυτόχρονα σε μικρή απόσταση από τις μεγάλες αγορές της Κεντρικής Ευρώπης.

Για την δημιουργία και λειτουργία του Εμπορευματικού Κέντρου στην Θεσπρωτία πρωτεύοντα ρόλο παίζει το λιμάνι της Ηγουμενίτσας που αποτελεί κόμβο συνδυασμένων μεταφορών και έναν από τους σημαντικότερους λιμένες της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς ανήκει στην κατηγορία Α στην οποία περιλαμβάνονται οι θαλάσσιοι λιμένες διεθνούς σημασίας.

Το πρώτο βήμα για την δημιουργία του Hub στην Θεσπρωτία είναι η ανάπτυξη υπηρεσιών διακίνησης των ασυνόδευτων φορτίων η κίνηση των οποίων παρουσιάζει αυξητικές τάσεις καθώς προτιμώνται από τις εταιρίες μεταφορών λόγω του χαμηλότερου κόστους (φθηνότερα εισιτήρια

καθώς δεν απαιτείται οδηγός). Η άμεση συνέπεια των ασυνόδευτων φορτίων είναι η δημιουργία εμπορευματικού κέντρου. Ο Οργανισμός Λιμένος διερεύνησε το ενδιαφέρον εταιριών για την διακίνηση των ασυνόδευτων και τα αποτελέσματα υπήρξαν αρκετά ενθαρρυντικά. Ήδη έδει ανατεθεί σε ειδικευμένη εταιρία ημελέτη βιωσιμότητας και χωροθέτησης του εμπορευματικού κέντρου στην ευρύτερη περιοχή της Ηγουμενίτσας.

Η συμβολή του Εμπορευματικού Κέντρου στο διαμετακομιστικό εμπόριο και γενικότερα στις εμπορευματικές ροές της φυσικής ενδοχώρας της Ηγουμενίτσας (Νομός Θεσπρωτίας, υπόλοιποι νομοί της Ηπείρου και Κέρκυρα) καθώς και της οικονομικής ενδοχώρας (Δυτική Μακεδονία, Βουλγαρία, FYROM, Αλβανία) θα είναι καίρια, αλλάζοντας ριζικά τον τρόπο μεταφορών και διακίνησης.

Επίσης θα επηρεάσει ουσιαστικά και την περαιτέρω ανάπτυξη των δραστηριοτήτων του Λιμένα της Ηγουμενίτσας διαμορφώνοντας μερικώς τις εξελίξεις. Θα βοηθηθεί σημαντικά η οικονομική ανάπτυξη της Ηπείρου, της Δυτικής Μακεδονίας καθώς και της Θεσσαλίας (μιας και υπάρχει η προοπτική σχεδιασμού της οδικής και σιδηροδρομικής ένωσης του λιμανιού της Ηγουμενίτσας με το αντίστοιχο του Βόλου). Επιπλέον βασική παράμετρος είναι η δημιουργία δικτύου με αντίστοιχα Εμπορευματικά Κέντρα τόσο των Βαλκανίων όσο και της Ιταλίας για βελτιστοποίηση των μεταφορών.

Η βιωσιμότητα και η ανάπτυξη του Εμπορευματικού Κέντρου εξαρτάται σε σημαντικό βαθμό από την Εγνατία Οδό. Είναι επιτακτική η ανάγκη συνεργιών με άλλα Εμπορευματικά κέντρα κατά μήκος της, καθώς το λιμάνι της Ηγουμενίτσας και ο αυτοκινητόδρομος της Εγνατίας λειτουργούν συμπληρωματικά και ενισχυτικά προς την ανάπτυξή τους. Η άμεση αποπεράτωση του αυτοκινητόδρομου είναι ουσιαστική προϋπόθεση για την ανάπτυξη των μεταφορικών αλυσίδων που διέρχονται από τον λιμένα.

Ο ΟΛΗΓ συμμετέχει σε Ευρωπαϊκά προγράμματα μαζί με άλλους Ελληνικούς και Ιταλικούς λιμένες καθώς και με ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα της Ελλάδας, της Ιταλίας, το Κέντρο Τεχνολογικής και Οικονομικής Ανάπτυξης της Κωνσταντινούπολης καθώς και φορείς του Υπουργείου Μεταφορών της Τουρκίας. Το αντικείμενο των προγραμμάτων είναι οι μελέτες των μελλοντικών εμπορευματικών ροών που θα διέρχονται από την περιοχή και η διερεύνηση των βέλτιστων δυνατοτήτων εξυπηρέτησης αυτών με την ανάπτυξη εμπορευματικών κέντρων και τη χρήση σύγχρονων μεθόδων logistics.

Πρέπει ακόμα να δοθεί έμφαση στις ευκαιρίες που δίνονται στο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα με τον «νόμο των ΣΔΙΤ» για συμπράξεις σε μεγάλα έργα όπως είναι η δημιουργία εμπορευματικών κέντρων και κόμβων logistics σε όλο το μήκος των μεταφορικών αλυσίδων. Η Ηγουμενίτσα καθώς βρίσκεται στην είσοδο της Εγνατίας Οδού και το σημείο όπου συγκλίνουν η θαλάσσια λεωφόρος της Αδριατικής με την οδική λεωφόρο της Εγνατίας δίνει την ιδανική ευκαιρία στους ιδιώτες για οικονομικά προσοδοφόρες συμπράξεις με τον δημόσιο τομέα.

Η ανάπτυξη του Εμπορευματικού Κέντρου αποτελεί σύνθετο έργο με μακροπρόθεσμο ορίζοντα υλοποίησης, που δεν θα μπορέσει να συνεισφέρει στην ανάπτυξη της εμπορευματικής κίνησης του λιμένα την περίοδο 2006-2008. Στο πλαίσιο αυτό, δεν αναμένεται σημαντική αύξηση της εμπορευματικής κίνησης του λιμένα, μέχρι να αναπτυχθούν και να λειτουργήσουν πλήρως οι εξειδικευμένες υποδομές και υπηρεσίες εξυπηρέτησης της εμπορευματικής κίνησης.

11.2.5 Κυκλοφοριακή σύνδεση του Νέου Λιμένα Ηγουμενίτσας

Προκειμένου να επιτευχθεί η ταχύτερη πρόσβαση στο νέο λιμάνι της Ηγουμενίτσας κατασκευάστηκαν οδικά τμήματα τα οποία συνδέουν το λιμάνι με τις κεντρικές αρτηρίες που διέρχονται από την περιοχή. Τα έργα αυτά πρόκειται να παραδοθούν στην κυκλοφορία ταυτόχρονα με την περάτωση των έργων του νέου λιμένα ενώ μέχρι σήμερα έχουν απορροφήσει το 40% του προϋπολογισμού τους, ο οποίος ανέρχεται στα 5 δις.

Συγκεκριμένα στα πλαίσια ανάπτυξης της κυκλοφοριακής σύνδεσης του λιμένα έχουν προγραμματιστεί και κατασκευάζονται τα εξής έργα:

- ✓ σύνδεση της Εγνατίας οδού με την νότια πύλη του Νέου Λιμένα. Το τμήμα αυτό θα έχει μήκος 1200μ, θα είναι αυτοκινητόδρομος με 2 λωρίδες ανά κατεύθυνση και θα διασταυρώνεται με ανισόπεδους κόμβους με την εθνική οδό Ηγουμενίτσα-Πρέβεζα και τον περιφερειακό της Ηγουμενίτσας
- ✓ σύνδεση Εγνατίας οδού με την επαρχιακή Ηγουμενίτσας-Γραικοχωρίου. Η σύνδεση θα πραγματοποιείται μέσω οδικού τμήματος μήκους 1χλμ, το οποίο θα έχει δύο λωρίδες ανά κατεύθυνση και νησίδα πλάτους 5μ.

Επιπλέον στο στάδιο των προκαταρκτικών μελετών βρίσκονται τα οδικά τμήματα που θα παρακάμπτουν την πόλη της Ηγουμενίτσας. Πρόκειται για τα τμήματα της περιφερειακής οδού Ηγουμενίτσας τα οποία συνδέουν:

- ✓ την περιοχή Φιλιατών-Σαγιάδας-Μεθοριακού και σταθμό Μαυροματίου
- ✓ την Εθνική οδό Ιωαννίνων-Ηγουμενίτσας με την Εγνατία
- ✓ το νέο λιμάνι Ηγουμενίτσας με την Εθνική οδό Πρέβεζας-

11.2.6 Θαλάσσιοι διάδρομοι

Οι θαλάσσιες λεωφόροι αποσκοπούν στη δημιουργία ενός περιορισμένου αριθμού νέων, τακτικών, συχνών, διεθνών θαλάσσιων συνδέσεων, που θα επιτρέψουν την άρση της απομόνωσης λόγω φυσικών εμποδίων, την αντιμετώπιση της συμφόρησης του χερσαίου Δικτύου, καθώς επίσης και την καλύτερη σύνδεση νησιωτικών ή περιφερειακών Κρατών- Μελών.

Περιλαμβάνουν ένα σύνολο υποδομών και διαδικασιών, όπως λιμενικές εγκαταστάσεις, εκβάθυνση λιμένων, συστήματα οργανωτικής υποστήριξης συνδυασμένων μεταφορών, διοικητικές και τελωνειακές διαδικασίες, διαδικασίες αναβάθμισης της ασφάλειας και προστασίας των εγκαταστάσεων, υποδομές για την διασφάλιση της προσβασιμότητας των λιμενικών εγκαταστάσεων, τόσο από ξηράς όσο και δια θαλάσσης.

Μετά από τη χορήγηση κοινοτικής χρηματοδοτικής ενίσχυσης για τα έργα κοινού ενδιαφέροντος στον τομέα των διευρωπαϊκών δικτύων υποδομών μεταφορών και στο πλαίσιο του ετήσιου προγραμματισμού μεταφορών (ΔΕΔ-Μ), η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει χορηγήσει μια σύμβαση (2005-GR-90701-S) σύμφωνα με την Απόφαση C(2006)6456 της Επιτροπής, για το πρόγραμμα «Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης Θαλάσσιων Διαδρόμων στην περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου» στο Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας της Ελληνικής Δημοκρατίας, στο Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών της Ιταλικής Δημοκρατίας, στο Υπουργείο Μεταφορών της Δημοκρατίας της Σλοβενίας, στη Λιμενική Αρχή της Κύπρου, και στην Αρχή Θαλάσσιων Μεταφορών Μάλτας.

Ο προσδιορισμός των Θαλάσσιων Διαδρόμων για τη νοτιοανατολική Μεσόγειο θα υλοποιηθεί με τις προδιαγραφές και απαιτήσεις που έχουν τεθεί στα Διευρωπαϊκά Δίκτυα Μεταφορών (ΔΔΜ). Συνεπώς, την διεξαγωγή του έργου θα αναλάβει κοινοπραξία εταιριών η οποία θα έχει την κατάλληλη εμπειρία, γνώση και υποστήριξη κάθε κράτους που συμμετέχει στο έργο αντίστοιχα. Το έργο θα ανατεθεί με μια ενιαία σύμβαση στην κοινοπραξία.

11.2.9 Στατιστικά και οικονομικά στοιχεία του Νέου Λιμένα Ηγουμενίτσας – Τάσεις και προοπτικές

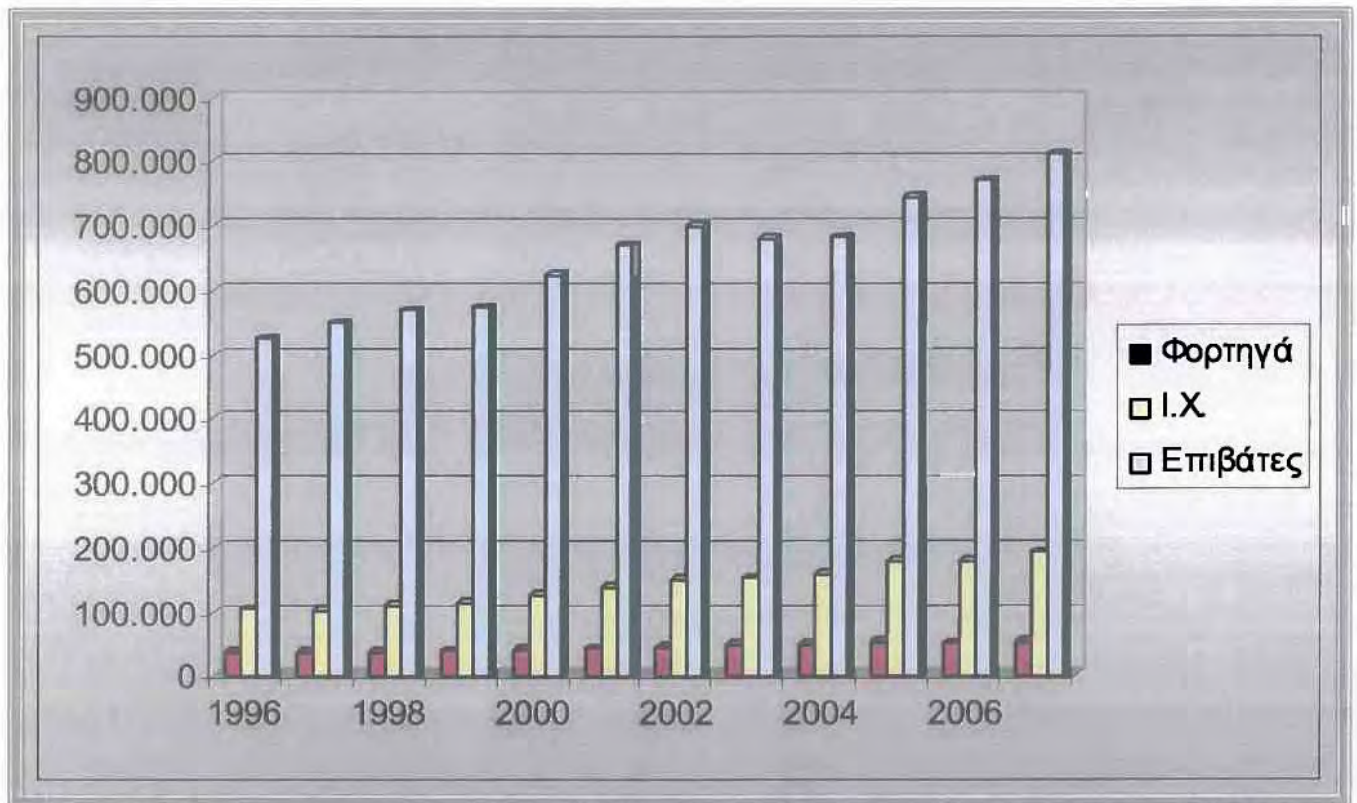
Στους παρακάτω πίνακες βλέπουμε το πλήθος οχημάτων (φορτηγών και ΙΧ) που απέπλευσαν και κατέπλευσαν στο λιμάνι της Ηγουμενίτσας τόσο στη γραμμή εσωτερικού όσο και στη γραμμή εξωτερικού τις χρονιές 1996 – 2007.

Όσον αφορά την κίνηση της γραμμής εσωτερικού, παρατηρούμε ότι το 1996 περισσότερα φορτηγά απέπλευσαν από το λιμμένα και λιγότερα κατέπλευσαν προς αυτόν, κάτι το οποίο αντιστρέφεται από το 2003 και μετά και μάλιστα με μεγάλο ρυθμό. Ανάλογη εικόνα παρατηρείται και για τους επιβάτες της γραμμής εσωτερικού ενώ κάτι ανάλογο δεν παρατηρείται και για τα ΙΧ όπου τόσο οι απόπλοι όσο και οι κατάπλοι αυξάνονται στο διάστημα αυτό, εμφανίζοντας ωστόσο αντίστοιχο συνολικό αριθμό.

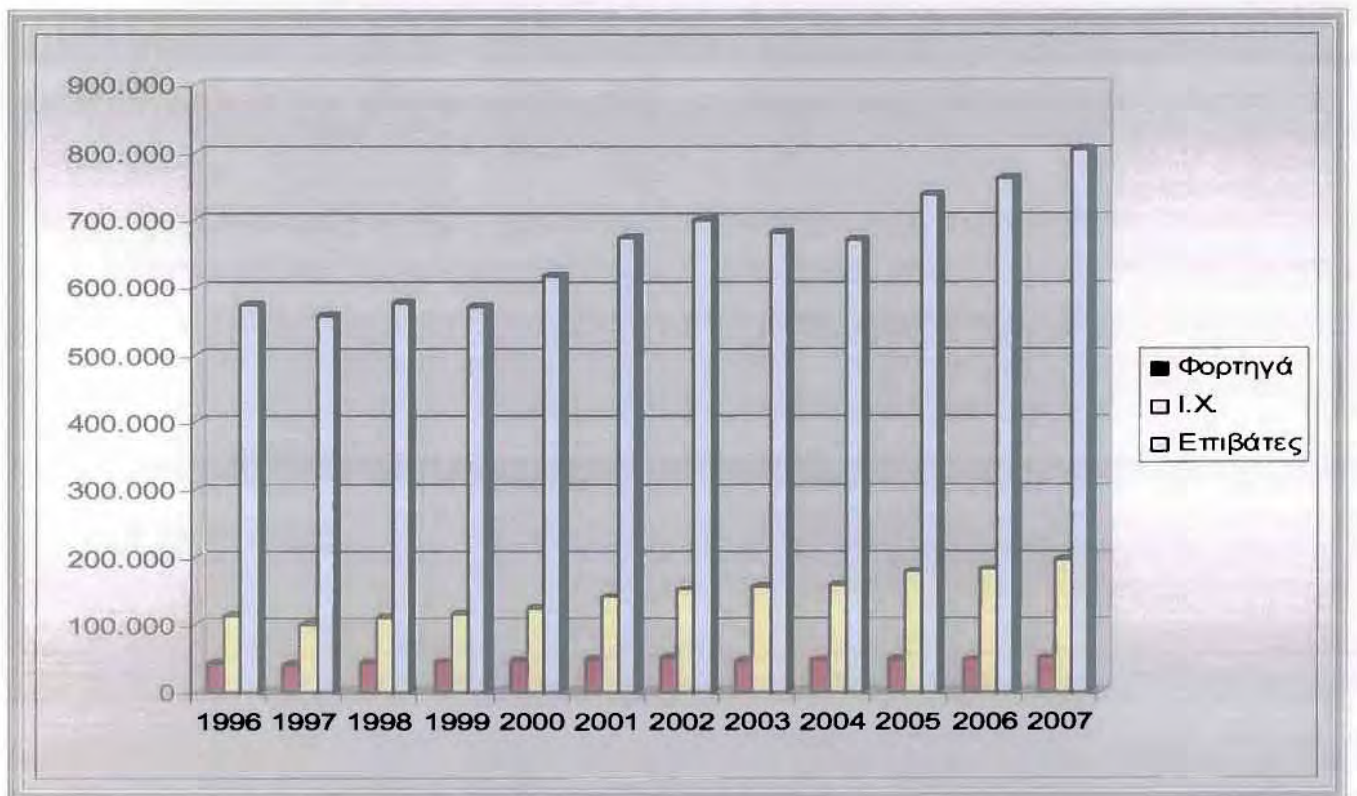
Ο αριθμός των φορτηγών και των οχημάτων που απέπλευσαν και κατέπλευσαν από και προς το λιμμένα το διάστημα 1996 – 2007 αυξάνεται κάθε χρόνο με ελάχιστες εξαιρέσεις (για τους κατάπλους εμφανίζεται μείωση τις χρονιές 1997, 1998 και 2007 για τα φορτηγά και τις χρονιές 1997 και 2007 για τα ΙΧ, ενώ για τις απόπλους εμφανίζεται μείωση τις χρονιές 1997, 2003 και 2006 για τα φορτηγά και τη χρονιά 1997 για τα ΙΧ).

Τα στοιχεία που επεξεργαζόμαστε αποτυπώνονται στους Πίνακες 84 και 85 του Παραρτήματος και στα διαγράμματα που ακολουθούν:

Διάγραμμα 11.1: Α. Κατάπλοι Εσωτερικού

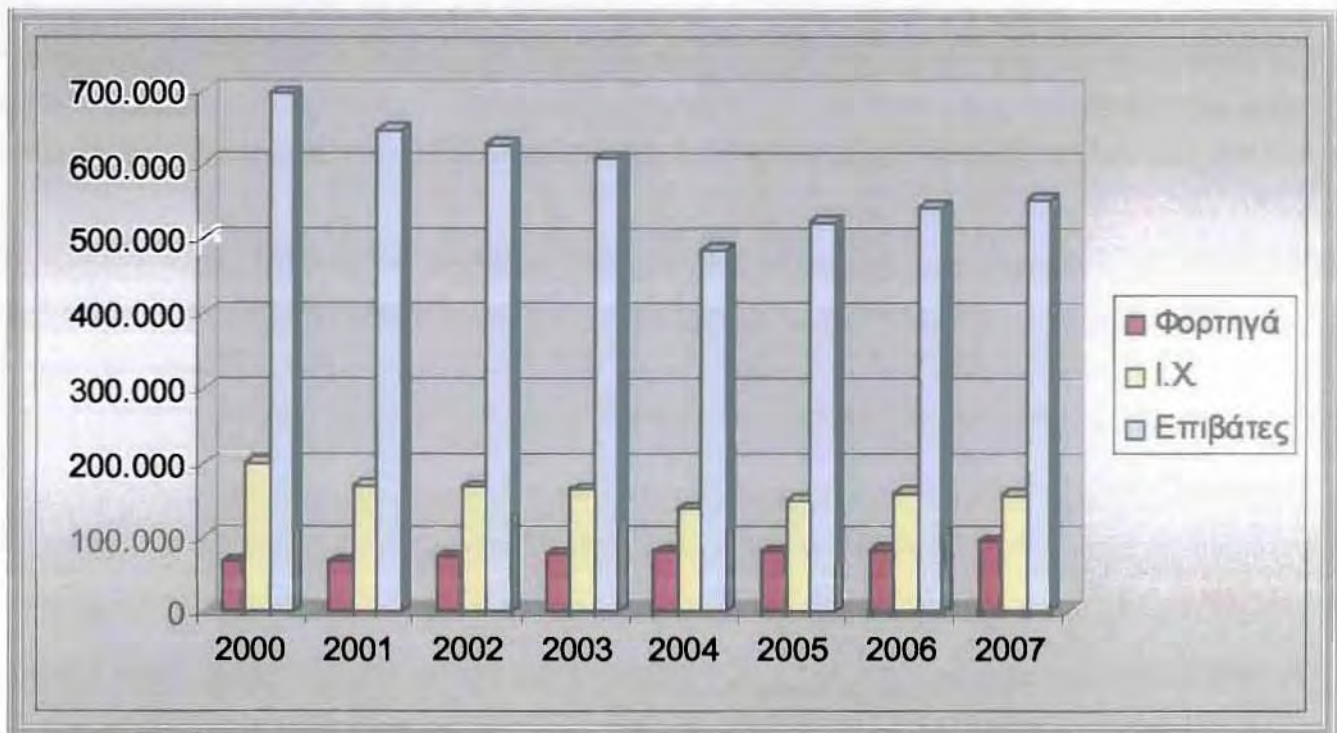
Β. Απόπλοι Εσωτερικού

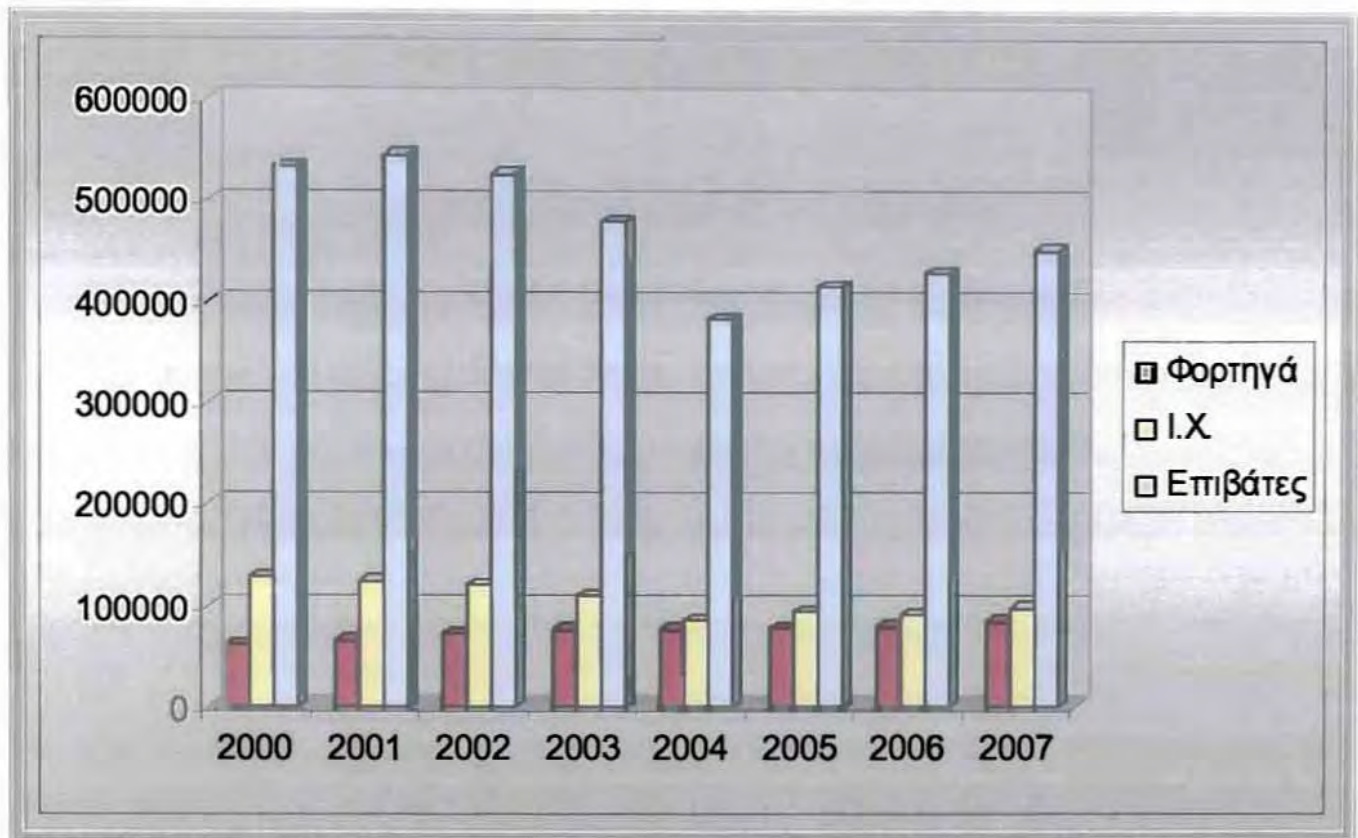
Πηγή: ΟΛΗΓ Α.Ε., ίδια επεξεργασία

Όσον αφορά την κίνηση της γραμμής εξωτερικού την περίοδο 2000 - 2007 η εικόνα που βλέπουμε δεν είναι ενθαρρυντική. Η μεταβολή του συνολικού αριθμού των φορτηγών που απέπλευσαν αυξάνεται κατά 36,2%, αλλά η αντίστοιχη μεταβολή των ΙΧ μειώνεται κατά 15,3%. Ανάλογα την ίδια περίοδο ο αριθμός των φορτηγών που κατέπλευσαν αυξάνεται κατά 41,3% ενώ των ΙΧ και των επιβατών μειώνεται κατά 21,5% και κατά 20,5% αντίστοιχα.

Διάγραμμα 11.2. Α. Κατάπλοι Εξωτερικού

Β. Απόπλοι Εξωτερικού

Πηγή: ΟΛΗΓ Α.Ε., ίδια επεξεργασία

Την διετία 2006 – 2007 έχουμε άυξηση τους μήνες Ιανουάριο, Απρίλιο και Νοέμβριο του συνολικού αριθμού των πλοίων που εκτελούνε δρομολόγια στη γραμμή εσωτερικού και μείωση τους υπόλοιπους μήνες (εκτός από τον Αύγουστο όπου δεν παρατηρείται μεταβολή).

Την ίδια περίοδο ο συνολικός αριθμός των πλοίων που εκτελούν δρομολόγια εξωτερικού αυξήθηκε όλους τους μήνες πλην των Ιούνιο, Ιούλιο και Άυγουστο (καθώς και τον Σεπτέμβριο όπου δεν παρατηρείται μεταβολή).

Διάγραμμα 11.3. Α. Συνολικός αριθμός πλοίων που εκτελούνε δρομολόγια στη γραμμή εσωτερικού

Β. Συνολικός αριθμός πλοίων που εκτελούνε δρομολόγια στη γραμμή εξωτερικού

Πηγή: ΟΛΗΓ Α.Ε.

11.2.10 Αδυναμίες Λιμένα Ηγουμενίτσας

Η χρήση του λιμένα της Ηγουμενίτσας από τις ακτοπλοϊκές εταιρείες, τους διαμεταφορείς αλλά και τους επιβάτες, φαίνεται να κατέχει αριθμό προβλημάτων που καθιστούν την λειτουργία του λιγότερο αποδοτική. Προκειμένου για την απρόσκοπτη χρήση του λιμένα, γίνεται συγκέντρωση των σημαντικότερων προβλημάτων όπως αυτά εντοπίστηκαν από τους χρήστες του.

Βασικό πρόβλημα για την λειτουργία του λιμένα αποτελεί το γεγονός ότι βρίσκεται μέσο του θαλάσσιου μετώπου της πόλης της Ηγουμενίτσας και αυτό έχει σαν αποτέλεσμα την δημιουργία κυκλοφοριακής συμφόρησης κατά την έξοδο των οχημάτων από το λιμάνι. Το πρόβλημα γίνεται « Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης του Νομού Θεσπρωτίας»

ακόμη εντονότερο για τα φορτηγά οχήματα δεδομένης της στενότητας της οδού η οποία γειτνιάζει στο λιμάνι και στην οποία κινούνται τα φορτηγά προκειμένου να εισέλθουν ή εξέλθουν από αυτό. Η κατάσταση επιτείνεται τους θερινούς μήνες όπου η κίνηση αυξάνεται κατακόρυφα.

Στα ανωτέρω προστίθεται η έλλειψη οδικών συνδέσεων του λιμένα με βασικές πόλεις της χώρας. Το πρόβλημα αυτό φαίνεται να υφίσταται και στο λιμάνι της Πάτρας, ωστόσο στην Ηγουμενίτσα είναι ακόμα εντονότερο. Η δυσπρόσιτη γεωμορφολογία της Ηπείρου την έχει αποκλείσει από την υπόλοιπη χώρα με αποτέλεσμα να στερείται οδικών συνδέσεων. Σα συνέπεια μέρος των εμπορευματικών μεταφορών της βορείου Ελλάδας εκτρέπεται στο λιμάνι της Πάτρας όπου η κατάσταση είναι σαφώς καλύτερη. Ωστόσο, στα πλαίσια αναβάθμισης της περιφέρειας και γενικότερα των μεταφορών στην χώρα, βρίσκονται σημαντικά έργα σε εξέλιξη για την επέκταση του οδικού δικτύου και την σύνδεση όλων των μεγάλων αστικών κέντρων. Κατ'επέκταση, το λιμάνι της Ηγουμενίτσας θα συνδεθεί με βασικές πόλεις της βόρειας και νότιας Ελλάδας οπότε αναμένεται στα επόμενα έτη εξάλειψη του προβλήματος.

Η έλλειψη σιδηροδρομικής σύνδεσης της Ηγουμενίτσας με τις υπόλοιπες πόλεις της χώρας αποτελεί ανασταλτικό παράγοντα για την μεταφορά εμπορευμάτων στο λιμάνι. Στα ιταλικά λιμάνια η ύπαρξη σιδηροδρομικού δικτύου θεωρείται απαραίτητη, και σημαντικό μέρος των εμπορευμάτων διακινείται μέσω του σιδηρόδρομου. Η ίδια διαδικασία θα μπορούσε να ακολουθηθεί και στο λιμάνι της Ηγουμενίτσας με το οποία συνδέονται θαλάσσια τα ιταλικά. Κατ'αυτόν τον τρόπο η μεταφορά προϊόντων θα γινόταν ταχύτερα, οικονομικότερα και με μικρότερο αριθμό προσωπικού.

Επιπλέον σημαντικό πρόβλημα για την ομαλή λειτουργία του λιμένα της Ηγουμενίτσας αποτελεί η έλλειψη χώρων στάθμευσης. Η ανυπαρξία χερσαίας έκτασης για την αναμονή των επιβατικών και φορτηγών οχημάτων δημιουργεί σύγχυση στο λιμάνι και αποτελεί εμπόδιο για την σωστή και οργανωμένη λειτουργία του. Η κατάσταση εντείνεται ακόμη περισσότερο τους θερινούς μήνες όπου ο χρόνος αναμονής στο λιμάνι κατά την επιβίβαση/αποβίβαση μεγαλώνει σημαντικά λόγω της αυξημένης επιβατικής κίνησης. Ειδικά τα φορτηγά οχήματα αντιμετωπίζουν ιδιαίτερο πρόβλημα σε περιόδους αιχμής, αφού οι ακτοπλοϊκές εταιρείες δίνουν προτεραιότητα στα επιβατικά οχήματα. Σαν αποτέλεσμα τα φορτηγά χρειάζεται να αναμένουν για μεγάλο χρονικό διάστημα και πολλές φορές τελικά να μην επιβιβάζονται λόγω πλήρωσης του πλοίου.

Στην αναμονή των οχημάτων στο λιμάνι συμβάλλουν κι οι καθυστερήσεις των πλοίων προκειμένου να αγκυροβολήσουν. Το λιμάνι της Ηγουμενίτσας διαθέτει μόλις έναν δίαυλο εισόδου-εξόδου με αποτέλεσμα σε περιόδους αιχμής, όπου η ακτοπλοϊκή κίνηση είναι αυξημένη, τα πλοία να πρέπει

να αναμένουν εκτός του όρμου προκειμένου να απελευθερωθεί ο διάυλος ώστε να εισέλθουν στο λιμάνι.

Έντονο πρόβλημα αποτελούν και οι λαθρομετανάστες, οι οποίοι παρεισδύουν στα φορτηγά οχήματα με αποτέλεσμα πολλές φορές να καταστρέφουν ευπαθή φορτία ενώ ταυτόχρονα διατρέχεται μεγάλος κίνδυνος ατυχήματος. Η έλλειψη επαρκών ελέγχων και η μειωμένη ασφάλεια συμβάλλει στη μείωση των ασυνόδευτων φορτίων που εξυπηρετεί το λιμάνι. Το πρόβλημα των μεταναστών θεωρείται από τα πιο σημαντικά για τις μεταφορικές εταιρείες, οι οποίες πολλές φορές αντιμετωπίζουν κατηγορίες λαθρεμπορίας και κατά συνέπεια επιθυμούν την άμεση αντιμετώπιση του.

Τα πλοία που έχουν αφετηρία ή τελικό προορισμό το λιμάνι της Ηγουμενίτσας και κινούνται στον διάδρομο της Αδριατικής είναι ως επί το πλείστον παλαιότερα από αυτά της Πάτρας. Η παλαιότητα των πλοίων του λιμένα έχει σαν αποτέλεσμα την αύξηση του χρόνου θαλάσσιας διαδρομής, την μείωση της προσφερόμενης εξυπηρέτησης και κατά συνέπεια την μέτρια ανταγωνιστικότητα του λιμένα.

Η ύπαρξη ενός οργανωμένου τερματικού σταθμού στο λιμάνι, το οποίο θα εξυπηρετεί το επιβατικό κοινό και τους επαγγελματίες οδηγούς φορτηγών, κρίνεται απαραίτητη προκειμένου αυτό να ανταπεξέλθει στα ευρωπαϊκά πρότυπα. Η δημιουργία πρόσθετων χώρων αποθήκευσης, στεγασμένων και χερσαίων, καθώς και η ανάπτυξη ενός οργανωμένου τερματικού εμπορευματικού σταθμού θα αυξήσει την διακίνηση εμπορευμάτων. Επιπλέον, η χρήση συστημάτων τηλεματικής και το ηλεκτρονικό booking θα βελτιώσουν την οργάνωση του λιμένα και την εξυπηρέτηση των χρηστών.

11.2.11 Στρατηγικές κατευθύνσεις Λιμένα Ηγουμενίτσας

Οι στρατηγικές κατευθύνσεις προς την μελλοντική ανάπτυξη του Λιμένα Ηγουμενίτσας θα πρέπει να στρέφονται γύρω από:

- ✓ την ανάδειξη του λιμένα ως Δυτικής Πύλης των Βαλκανίων για μεταφορά εμπορευμάτων και επιβατών και ανάληψη καταλυτικού ρόλου για την ανάπτυξη της εγχώριας και διεθνούς μεταφοράς εμπορευμάτων
- ✓ την εδραίωση του λιμένα Ηγουμενίτσας ως αφετήριο λιμάνι διεθνούς εμβέλειας που θα προσφέρει ανταγωνιστικές και υψηλής ποιότητας λιμενικές υπηρεσίες και υποδομές

- ✓ τη δημιουργία διπολικού ή τριπολικού Εμπορευματικού Κέντρου
- ✓ την ανάπτυξη δικτύου μαρινών σκαφών αναψυχής σε τουριστικούς λιμένες της Θεσπρωτίας
- ✓ την αξιοποίηση Προγραμμάτων της ΕΕ για την Ανάπτυξη Στρατηγικών Συνεργασιών
- ✓ την επέκταση των Υποδομών του Λιμένα με την ολοκλήρωση των κατασκευών των Β' και Γ' φάσεων του λιμένα
- ✓ την ανάπτυξη Συμπληρωματικών Υποδομών και Υπηρεσιών Υποστήριξης και Εξυπηρέτησης Εμπορευματικής Κίνησης
- ✓ την επίτευξη μεγιστοποίησης της απόδοσης και αξίας του, διασφαλίζοντας τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητά του και συνεισφέροντας καταλυτικά στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της Ηγουμενίτσας, της Θεσπρωτίας και ευρύτερα της Δυτικής Ελλάδας
- ✓ κατασκευή τριπολικού εμπορευματικού κέντρου εκφόρτωσης, μεταφόρτωσης και αποθήκευσης ασυνόδευτων εμπορευματοκιβωτίων κατά μήκος της Εγνατίας με τον κεντρικό σταθμό του εντός του Λιμένος. Η μεταφορά και αποθήκευση των εμπορευμάτων θα γίνεται με σύγχρονα συστήματα logistics. Με άλλα λόγια, πολλά μοναδιαία φορτία (σε κοντέϊνερς) θα μεταφέρονται με τα πλοία, θα εναποτίθενται στους χερσαίους χώρους που θα δημιουργηθούν και μετά θα προωθούνται στους τόπους προορισμού τους. Θα υπάρξει δηλαδή μια δυνατότητα door-to-door μεταφοράς φορτίων και όχι απλής θαλάσσιας μεταφοράς όπως την γνωρίζουμε σήμερα
- ✓ παράλληλα, στο πλαίσιο της τουριστικής ανάπτυξης μελετάται η κατασκευή δικτύου μαρινών σε δήμους της Θεσπρωτίας (Ηγουμενίτσα, Σαγιάδα, Σύβοτα, Πλαταριά και στην κοινότητα Πέρδικας).

11.1.3 Αεροπορικές μεταφορές

Ο Νομός Θεσπρωτίας δεν διαθέτει σήμερα εγκαταστάσεις αερολιμένα, ωστόσο εξυπηρετείται από τα αεροδρόμια των Ιωαννίνων και της Πρεβέζης (Ακτιο) της περιφέρειας Ηπείρου, ενώ σημαντικό μέρος των μετακινήσεων φέρει και το αεροδρόμιο της Κέρκυρας.

Παρατηρείται ότι το μεγαλύτερο επιβατικό αλλά και εμπορευματικό μεταφορικό έργο φέρει το αεροδρόμιο της Κέρκυρας ενώ ακολουθούν της Πρεβέζης και των Ιωαννίνων. Βασική αιτία είναι ότι λόγω της μικρής απόστασης του αεροδρομίου της Κέρκυρας από την πόλη της Ηγουμενίτσας,

γίνεται ελκυστικότερο έναντι των υπολοίπων δύο, προκειμένου να εξυπηρετηθεί η πρωτεύουσα του Νομού Θεσπρωτίας. Δεν υπάρχουν στοιχεία που θα οδηγούσαν σε αξιόπιστες εκτιμήσεις για το μερίδιο προελεύσεων και προορισμών του Νομού Θεσπρωτίας από τις παραπάνω μετακινήσεις.

Η δημιουργία αεροδρομίου με εύκολη πρόσβαση στην Εγνατία οδό και το λιμάνι θεωρείται κρίσιμος παράγοντας για την ανάπτυξη του Νομού σαν κομβικού κέντρου συνδυασμένων μεταφορών.

Εξάλλου η δημιουργία αεροδρομίου αποτελεί και ρυθμιστικό παράγοντα για την ανάπτυξη του Διεθνούς εμπορευματικού κέντρου. Το κέντρο αυτό σύμφωνα με προμελέτη που έχει εκπονηθεί προγραμματίζεται να κατασκευαστεί στην θέση Νεοχώριον του Δήμου Παραμυθιάς.

11.2 Υποδομές ενέργειας

Σύμφωνα με το Χωροταξικό Σχέδιο της Περιφέρειας, η Ηπειρος είναι απολύτως αυτάρκης και εξάγει ηλεκτρική ενέργεια. Το δίκτυο διανομής της αποτελείται από δίκτυο υψηλής, μέσης και χαμηλής τάσης.

Το υδάτινο δυναμικό της Ηπείρου που αποτελεί το 25% του τεχνικά δυνάμενου να αξιοποιηθεί υδάτινου δυναμικού της Ελλάδας και μπορεί να καλύψει το 15% των ετήσιων εθνικών αναγκών. Με τους υδροηλεκτρικούς σταθμούς που λειτουργούν και κατασκευάζονται, η Περιφέρεια Ηπείρου εξελίσσεται σε κέντρο υπέρ τοπικής σημασίας. Οι λειτουργούντες σήμερα υδροηλεκτρικοί σταθμοί στην Περιφέρεια είναι ο υδροηλεκτρικός σταθμός του Λούρου (Ν. Πρέβεζας) και ο υδροηλεκτρικός σταθμός του Πουρναρίου (Ν. Άρτας). Η συνολική ετήσια παραγωγή ανέρχεται σε 565 GWh. Επίσης, οι σταθμοί οι οποίοι προβλέπεται να λειτουργήσουν άμεσα είναι:

- ✓ ο υδροηλεκτρικός σταθμός Αγ. Νικολάου II (Ν. Άρτας)
- ✓ ο υδροηλεκτρικός σταθμός Μετσοβίτικος II (Ν. Άρτας)
- ✓ ο υδροηλεκτρικός σταθμός Πουρναρίου II (Ν. Άρτας)

Ιδιαίτερη βαρύτητα για την τοπική ανάπτυξη της Ηπείρου έχει, επίσης, η αξιοποίηση του επίσημα αναγνωρισμένου γεωθερμικού πεδίου της περιοχή Συγκιών (ΦΕΚ 1012/B/05), που έχει μελετηθεί σε έκταση 11 τετρ. χιλιομέτρων αλλά εκτείνεται σε έκταση περίπου 60 τετραγωνικά χιλιόμετρα με θερμοκρασία ρευστών να φθάνει κατά τόπους τους 490 °C και με βεβαιούμενο ενεργειακό δυναμικό in situ περίπου 120.000 ισοδύναμου πετρελαίου ανά έτος.

Αν η χρήση της γεωθερμικής ενέργειας των Συκεών τροφοδοτήσει ενεργειακά σε χαμηλό κόστος την πεδιάδα της Άρτας και της Πρέβεζας, θα παράσχει σημαντικές δυνατότητες σε σοβαρές επενδυτικές πρωτοβουλίες για παραγωγή ανταγωνιστικών προϊόντων, θέρμανση θερμοκηπίων, ιχθυοκαλλιέργειών και άλλων μονάδων, υποβοηθώντας της ανάπτυξης της πρωτογενούς και δευτερογενούς παραγωγής.

Γενικά πάντως απαιτείται ο εξυγχρονισμός της Περιφέρειας Ηπείρου σε επίπεδο εγκαταστάσεων, υλικοτεχνικών οργανώσεων και υποδομών. Ιδιαίτερα σημαντική είναι η παρατεταμένη ηλιοφάνεια της Άρτας, η οποία μπορεί να στηρίξει επενδυτικά σχέδια Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας που θα περιληφθούν στο Δ' ΚΠΣ με την εγκατάσταση φωτοβολταϊκών τόξων, καθώς και κατασκευή του αγωγού φυσικού αερίου Ελλάδας-Ιταλίας που θα δώσει πρόσβαση στο λιγότερο κοστοβόρο από το πετρέλαιο φυσικό αέριο και που θα αποτελέσει δεύτερη εναλλακτική πηγή ενέργειας για τη βιομηχανία ενισχύοντας τη δυναμική του κάδου.

Πράγματι, στο σημερινό περιβάλλον με τις υψηλές διεθνείς τιμές των ενεργειακών πόρων, η εξοικονόμηση ενέργειας αναδεικνύεται σε βασικό παράγοντα για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των ελληνικών επιχειρήσεων, των προϊόντων και των υπηρεσιών τους. Οι ελληνικές επιχειρήσεις, τόσο οι μεταποιητικές, όσο και οι ξενοδοχειακές, χρειάζεται να υλοποιήσουν νέες επενδύσεις εξοικονόμησης ενέργειας, που θα συμβάλουν στη μείωση του κόστους της λειτουργίας τους και θα τις καταστήσουν περισσότερο ανταγωνιστικές στο περισσότερο σύγχρονο από ποτέ, διεθνές περιβάλλον.

Η κατασκευή του ελληνοϊταλικού αγωγού φυσικού αερίου, είναι ένα μεγάλο έργο εθνικής κλίμακας. Το υποθαλάσσιο τμήμα του αγωγού έχει μήκος 203 χιλιόμετρα, ξεκινά από τη Θεσπρωτία και καταλήγει στο Οτράντο της Ιταλίας, ενώ η μεταφορική του ικανότητά του φθάνει τα 10 δισεκατομμύρια κυβικά μέτρα ετησίως. Ο αγωγός θα ξεκινά από την Κομοτηνή και θα καταλήγει στη Θεσπρωτία διανύοντας απόσταση 590 χιλιομέτρων.

Η πρόταση της ΔΕΠΑ για τη χωροθέτηση του αγωγού φυσικού αερίου (υποθαλάσσιο τμήμα) και των εγκαταστάσεων σταθμού συμπίεσης, είναι η περιοχή της Κοινότητας Πέρδικας και του Δήμου Συβότων του Νομού Θεσπρωτίας. Πρόκειται για τις δυο περιοχές, που λόγω του ιδιαίτερου φυσικού κάλλους τους, αποτελούν την καρδιά της τουριστικής ζώνης ολόκληρου του νομού.

Ενώ Ελλάδα, Βουλγαρία, Ρωσία και Ιταλία έχουν δώσει τα χέρια για τον αγωγό φυσικού αερίου, οι κάτοικοι της Πέρδικας Θεσπρωτίας θέτουν βέτο στα σχέδια για την εγκατάσταση σταθμού

συμπίεσης φυσικού αερίου στην περιοχή τους, υποστηρίζοντας ότι θα υποβαθμίσει τον τόπο τους, ο οποίος εωρείται δημοφιλής τουριστικό προορισμός.

Πιο συγκεκριμένα το φυσικό αέριο,θα ξεκινά από την Κομοτηνή, θα φτάνει στη Νέα Μεσημβρία Θεσσαλονίκης κι από 'κει, μέσω ενός αγωγού διαμέτρου 36 εκατοστών και μήκους 300 χιλιομέτρων, πρόκειται να μεταφέρεται στο Σταυρολιμένα Πέρδικας Θεσπρωτίας. Από εκεί θα μεταφέρεται με υποθαλάσσιο αγωγό στο Οτράντο της Ιταλίας.

Το κοινοτικό συμβούλιο Πέρδικας αποφάσισε μην κατασκευαστεί ο σταθμός συμπίεσης φυσικού αερίου στο χωριό τους. Βασικοί λόγοι που οδήγησαν σ' αυτήν την απόφαση είναι ότι η κατασκευή του αγωγού δεν πρόκειται να συνβάλλει στην επίτευξη μιας ήπιας μορφής ανάπτυξης, αλλά ότι η κοικότητα μέσω της κατασκευής του θα υποστεί:

- ✓ περιβαλλοντική επιβάρυνση από ρύπους
- ✓ αισθητική κακοποίηση από καμινάδες φυσικού αερίου
- ✓ μαρασμό αντί για τουριστική ανάπτυξη, αφού η περιοχή τους θεωρείται αναπτυσσόμενη και έχουν υπάρξει επενδυτικά σχέδια για ξενοδοχειακές επιχειρήσεις
- ✓ συρρίκνωση ή και καταστροφή της παραγωγής ελαιολάδου από την εγκατάσταση της μονάδας, αφού και κοντά στις παραλίες υπάρχουν ελαιόδεντρα

Είναι γεγονός ότι ο αγωγός φυσικού αερίου αποτελεί έργο στρατηγικής σημασίας, όχι μόνο για την Περιφέρεια Ηπείρου και το Νομό Θεσπρωτίας, αλλά και για το σύνολο της χώρας. Πρόκειται για ένα έργο που έχει προκύψει μέσα από διεθνείς συμφωνίες και ακολουθεί τις θεμελιώδεις αρχές της αειφορίας και της βιώσιμης ανάπτυξης που έχει θέσει σαν πρωταρχικούς στόχους ανάπτυξης η Ε.Ε.

Από την άλλη είναι γεγονός είσης ότι η παραλιακή περιοχή του Νομού Θεσπρωτίας από τη Σαγιάδα έως την Πέρδικα, έχει κυρίως τουριστικό χαρακτήρα, ο οποίος αποτελεί ραχοκοκαλιά του οικονομικού σώματος του Νομού. Οι όποιοι σχεδιασμοί μεγάλων έργων υποδομής επομένως γίνονται, θα πρέπει να διασφαλίζουν την προστασία αυτού του χαρακτήρα και γενικά του περιβάλλοντος της περιοχής.

Ο Νομός Θεσπρωτίας βρίσκεται σε κομβικό σημείο όσον αφορά τη διανομή ενέργειας.

Ουσιαστικά, με τη νέα διασύνδεση των 150 κιλοβόλτ Σαγιάδας Νομού Θεσπρωτίας - Αγίου Βασιλείου Κέρκυρας, διασφαλίζεται η απρόσκοπτη και ασφαλής τροφοδοσία της Κέρκυρας, ναυαρχίδας του Τουρισμού στην Ελλάδα, για τα επόμενα 50 χρόνια. Το έργο αυτό έγινε, στο σύνολο του, με τις πλέον σύγχρονες τεχνικές και περιβαλλοντικά ασφαλείς προδιαγραφές, και θα

συμβάλει, μαζί με τις υφιστάμενες γραμμές διασύνδεσης της Κέρκυρας με το ηπειρωτικό σύστημα, στην πλήρη διασφάλιση της τροφοδοσίας του νησιού σε ηλεκτρική ενέργεια.

11.3 Τηλεπικοινωνίες

Στο τομέα των τηλεπικοινωνιών το επίπεδο του Νομού Θεσπρωτίας και η σχετική του θέση ως προς την Περιφέρεια και το σύνολο της χώρας, προσδιορίζεται με δύο ομάδες δεικτών οι οποίοι αφορούν την διαθέσιμη τηλεπικοινωνιακή υποδομή και την χρήση των προηγμένων τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών. Οι δείκτες περιορίζονται μόνο στις υποδομές και τις υπηρεσίες του ΟΤΕ.

Οι δείκτες της πρώτης ομάδας περιλαμβάνουν τον αριθμό των κύριων συνδέσεων ανά 100 κατοίκους, το ποσοστό των εγκατεστημένων ψηφιακών παροχών και τα ετήσια τέλη κλήσης ανά κάτοικο για το 2001. Οι δείκτες της δεύτερης ομάδας περιλαμβάνουν έσοδα από τηλεπικοινωνίες υπηρεσίες, φωνητική τηλεφωνία, από μισθωμένες γραμμές και από τις νέες υπηρεσίες για το 2001.

Με βάση τους δείκτες αυτούς η Περιφέρεια συνολικά βρίσκεται σε μια από τις χαμηλότερες θέσεις σε σύγκριση με τις άλλες Περιφέρειες, έναντι του μέσου όρου της χώρας. Η υστέρηση της Περιφέρειας δεν είναι ιδιαίτερα μεγάλη σε ότι αφορά την φωνητική τηλεφωνία ως προς τις διαθέσιμες υποδομές (αριθμός συνδέσεων και ποσοστό ψηφιακών παροχών) και ως προς την χρήση των υποδομών αυτών (τέλη κλήσης ανά σύνδεση και ανά κάτοικο). Στον τομέα αυτό ο Νομός Θεσπρωτίας υστερεί έναντι της Περιφέρειας στους δείκτες τηλεπικοινωνιακής υποδομής και προηγείται της Περιφέρειας στους δείκτες χρήσης των υποδομών.

Αντίθετα, σε ότι αφορά προηγμένες τηλεπικοινωνιακές υπηρεσίες (μισθωμένες γραμμές και νέες υπηρεσίες ΟΤΕ) η υστέρηση της Περιφέρειας έναντι του μέσου όρου της χώρας είναι πολύ μεγαλύτερη. Στον τομέα αυτό ο Νομός Θεσπρωτίας, όπως και οι νομοί Αρτας και Πρέβεζας υστερούν περισσότερο έναντι της Περιφέρειας, ιδιαίτερα στην χρήση νέων υπηρεσιών, ενώ σε πολύ καλύτερη θέση βρίσκεται ο νομός Ιωαννίνων.

Η Περιφέρεια Ηπείρου στο σύνολό της υστερεί ιδιαίτερα και βρίσκεται στη δυσμενέστερη θέση σε σύγκριση με τις υπόλοιπες περιφέρειες της χώρας. Η θέση αυτή μπορεί να βελτιωθεί με την ολοκλήρωση επενδυτικών προγραμμάτων του ΟΤΕ.

Το γεγονός της έλλειψης των τηλεπικοινωνιακών υποδομών στο Νομό αναχαιτίζει την αναπτυξιακή του πορεία. Στο Νομό αντιστοιχούν 38,2 τηλέφωνα ανα 100 κατοίκους την ίδια

στιγμή που στη χώρα αντιστοιχούν 45,4 συνδέσεις ανα 100 κατοίκους. Η σύνδεση ακόμα είναι αναλογική σε αρκετούς δήμους του Νομού ιδιαίτερα στον ορεινό όγκο, ενώ η ψηφιακή σύνδεση καλύπτει το 70 % της περιοχής. Άλλες υπηρεσίες και προϊόντα της περιοχής είναι η Hellasparc και η Hellascom.

Τα τελευταία χρόνια έχει επεκταθεί και η κινητή τηλεφωνία και οι 4 εταιρείες του χώρου διαθέτουν πλέον πολύ καλή κάλυψη. Τα περισσότερα προβλήματα και πάλι παρουσιάζονται στις ορεινές περιοχές με κακή λήψη η οποία οφείλεται στο ορεινό γεωγραφικό ανάγλυφο της περιοχής.

11.4 Υδραυλικές υποδομές

11.4.1 Ύδρευση

Στα πλαίσια της μελέτης «Οργάνωση Εθνικού Δικτύου Παρακολούθησης της Ποιότητας του Πόσιμου Νερού» που εκπονήθηκε για λογαριασμό του ΥΠΕΧΩΔΕ (1999), έγινε αποστολή ερωτηματολογίων σε διάφορους Δήμους και Δημοτικά Διαμερίσματα της χώρας. Αναφορικά με το Νομό Θεσπρωτίας επεστράφησαν συμπληρωμένα 7 ερωτηματολόγια από τα οποία μπορεί να εκτιμηθεί η υφιστάμενη κατάσταση των δικτύων ύδρευσης του Νομού.

Η Ηγουμενίτσα, έδρα του αντίστοιχου Δήμου, διαθέτει δίκτυο ύδρευσης από το 1960 και υδρεύεται από πηγή και γεώτρηση. Το νερό που προορίζεται για πόσιμο χλωριώνεται αμέσως μετά την άντλησή του με αυτόματο μηχάνημα χλωρίωσης που λειτουργεί καθ' όλη τη διάρκεια της ημέρας. Τα σημεία υδροληψίας απέχουν 25 km από την υπό κατασκευή Εγκατάσταση Επεξεργασίας Λυμάτων και 500 m από στάβλους που θεωρούνται πιθανές εστίες μόλυνσης.

Η πρώην Κοινότητα Μαργαριτίου, έδρα του αντίστοιχου Δήμου με 1006 μόνιμους κατοίκους, διαθέτει δίκτυο ύδρευσης που κατασκευάστηκε το 1972 και ανακατασκευάστηκε σε ποσοστό 50% το 1986 και 5% το 1995. Παρά την ανακατασκευή το δίκτυο εμφανίζει σημαντικό αριθμό διαρροών και βλαβών ιδιαίτερα κατά την θερινή περίοδο. Το νερό που προορίζεται για πόσιμο λαμβάνεται από γεώτρηση βάθους 50 m και χλωριώνεται κατά την είσοδο του στη δεξαμενή.

Η πρώην Κοινότητα Καρτερίου του Δήμου Μαργαριτίου, με 369 μόνιμους κατοίκους, διαθέτει δίκτυο ύδρευσης από το 1986 το οποίο διαχειρίζεται ο Σύνδεσμος Ύδρευσης Μαργαριτίου. Το νερό που προορίζεται για πόσιμο λαμβάνεται από γεώτρηση και χλωριώνεται κατά την είσοδο του στη δεξαμενή.

Η Κοινότητα Πέρδικας, με 1730 μόνιμους κατοίκους, διαθέτει δίκτυο ύδρευσης που κατασκευάστηκε το 1983 και ανακατασκευάστηκε σε ποσοστό 2% το 1992 και 8% το 1998. Το δίκτυο εμφανίζει συχνά διαρροές και βλάβες, ιδιαίτερα κατά τους θερινούς μήνες, καθώς μέχρι σήμερα η συντήρησή του κρίνεται ανεπαρκής. Το νερό λαμβάνεται από γεώτρηση που βρίσκεται σε απόσταση 2 km από στέρνα ποτίσματος ζώων, 1km από απορροφητικούς βόθρους και 1,5 km από στάβλους και το νεκροταφείο. Εκτός των παραπάνω πιθανών εστιών μόλυνσης σημειώνεται ότι σε απόσταση 300 m από τη γεώτρηση διατίθενται λύματα ελαιοτριβείων.

Η πρώην Κοινότητα Ασπροκκλησίου, έδρα του Δήμου Σαγιάδας με 567 μόνιμους κατοίκους, υδρεύεται από πηγή και γεώτρηση βάθους 36 m. Το δίκτυο ύδρευσης κατασκευάστηκε το 1957 και ανακατασκευάστηκε σε ποσοστό 50% το 1983 και 28% το 1998. Οι πηγές υδροληψίας απέχουν 300 m από στάβλους, 700 m από το νεκροταφείο και 1 km από στέρνα ποτίσματος ζώων που θεωρούνται πιθανές εστίες μόλυνσης του νερού.

Η πρώην Κοινότητα Παλαιοχωρίου του Δήμου Φιλιατών, με 347 μόνιμους κατοίκους, διαθέτει δίκτυο ύδρευσης από το 1973 το οποίο ανήκει στη δικαιοδοσία του Συνδέσμου Ύδρευσης Κοινότητας Σκάλας Φιλιατών. Το δίκτυο ύδρευσης, λόγω παλαιότητας, εμφανίζει διαρροές και βλάβες σε μεγάλη συχνότητα. Το νερό που προορίζεται για πόσιμο λαμβάνεται από πηγή και χλωριώνεται κάθε 30-35 ημέρες περίπου.

Η πρώην Κοινότητα Αυλοτόπου της Κοινότητας Σουλίου, με 306 μόνιμους κατοίκους, υδρεύεται από πηγή που βρίσκεται σε απόσταση 2 km από στέρνα ποτίσματος ζώων και 1,5 km από απορροφητικούς βόθρους. Το δίκτυο ύδρευσης της Κοινότητας κατασκευάστηκε το 1952 και ανακατασκευάστηκε σε ποσοστό 15% το 1964 και 40% το 1974.

Οι πρώην κοινότητες Σίδερης (με 260 μόνιμους κατοίκους) και Ελαίας υδρεύονται από φρέαρ που απέχει 15 m από την κοίτη του ποταμού και η υδροληψία είναι 35 l/ κάτοικο/ ημέρα. Οι πρώην Κοινότητες Ραγίου του Δήμου Σαγιάδας (με 159 μόν. κάτ.), Καστρίου (με 690 μόν. κάτ.), Μαυρουδίου (με 423 μόν. κάτ.) και Αγίου Βλασίου (με 398 μόν. κάτ.) του Δήμου Ηγουμενίτσας καθώς και ο Δήμος Παραποτάμου έχουν σχηματίσει Σύνδεσμο Ύδρευσης και αντλούν νερό από φρέαρ που βρίσκεται σε απόσταση 500 m από τον Καλαμά. Η κατανάλωση είναι 35 l/ κάτοικο/ ημέρα. Η πρώην Κοινότητα Ραβενής με 179 μόνιμους κατοίκους παρόλο ότι βρίσκεται στην περιοχή των στενών του Καλαμά σε υψόμετρο 150 m και απόσταση 1 km από την κοίτη του ποταμού, θεωρείται απίθανο να υδροδοτείται από τον Καλαμά

11.4.2 Διαχείριση υγρών αποβλήτων

Για την διαχείριση των αστικών λυμάτων σε επίπεδο Χώρας ισχύει η οδηγία 91/271 της ΕΕ "για την επεξεργασία των αστικών λυμάτων", η οποία αφορά οικισμούς άνω των 2.000 ι.κ. (ισοδύναμοι κάτοικοι) και η οποία έχει ενσωματωθεί στο Εθνικό Δίκαιο με την ΚΥΑ 5673/400/97.

Για την εφαρμογή της οδηγίας επιβάλλεται η δημιουργία των κατάλληλων υποδομών σε δίκτυα αποχέτευσης και εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων, βάσει συγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος, με κριτήριο την επάρκεια των υφισταμένων υποδομών και τα χαρακτηριστικά του αποδέκτη.

Έτσι στα πλαίσια του προγράμματος του ΥΠΕΧΩΔΕ «Ολοκλήρωση Υποδομών σε Δίκτυα Αποχέτευσης και Εγκαταστάσεις Επεξεργασίας Λυμάτων στη Χώρα» (Μπακάλης–Μαρκαντωνάτος, 1999) προτείνεται η κατασκευή συγκεκριμένων έργων υποδομής.

Στα πλαίσια πάντα του προγράμματος του ΥΠΕΧΩΔΕ «Ολοκλήρωση Υποδομών σε Δίκτυα Αποχέτευσης και Εγκαταστάσεις Επεξεργασίας Λυμάτων στη Χώρα» και αναφορικά τώρα με τα έργα που έχουν ενταχθεί στο 3^ο ΚΠΣ, ειδικότερα για το Νομό Θεσπρωτίας έχουν ολοκληρωθεί τα έργα του Πίνακα 11.5 που ακολουθεί:

Πίνακας 11.5: Έργα αποχετευτικά και εγκαταστάσεων επεξεργασίας λυμάτων ανα Δήμο του Νομού Θεσπρωτίας τα οποία έχουν ολοκληρωθεί στα πλαίσια του 3^{ου} Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης

Βαθμός προτ/τας	Τίτλος	Φορέας διαχείρισης
Β	Αποχέτευση Κεντρικού Τμήματος	ΔΕΥΑ Ηγουμενίτσας
Β	Αποχέτευση Βορείου Τμήματος	ΔΕΥΑ Ηγουμενίτσας
Δ	Αποχέτευση Νοτίου Τμήματος	ΔΕΥΑ Ηγουμενίτσας
	Απαραίτητα έργα ύδρευσης	ΔΕΥΑ Ηγουμενίτσας
Γ	Αποχέτευση και ΕΕΛ	Δήμος Παραμυθιάς
	Απαραίτητα έργα ύδρευσης	Δήμος Παραμυθιάς
Δ	Αποχέτευση Πλαταριάς – Συβότων	Δήμος Συβότων
Δ	ΕΕΛ Πλαταριάς – Συβότων	Δήμος Συβότων
Δ	Σύνδεση με ΕΕΛ	Δήμος Συβότων

Βαθμός προτ/τας	Τίτλος	Φορέας διαχείρισης
	Απαραίτητα έργα ύδρευσης	Δήμος Συβότων
Γ	Αποχέτευση και ΕΕΛ Φιλιατών	Φιλιατών

Πηγή: ΥΠΕΧΩΔΕ, Ν. Μπακάλης – Π. Μαρκαντωνάτος Ο.Ε., Δεκέμβριος 1999

Σημειώνεται ότι στην Ηγουμενίτσα κατασκευάζεται Εγκατάσταση Τριτοβάθμιας Επεξεργασίας Λυμάτων δυναμικότητας 30000 ΜΠΠ⁵.

11.4.3 Βιολογικός καθαρισμός

Το περιβάλλον και η προστασία του αποτελούν κυρίαρχη προτεραιότητα για την Ευρωπαϊκή Ένωση και έναν από τους βασικούς πυλώνες χρηματοδότησης κατά τη νέα προγραμματική περίοδο. Η επεξεργασία των υγρών αποβλήτων στην Ήπειρο δεν βρίσκεται στην καλύτερη κατάστασή της, αλλά ούτε και στη χειρότερή της. Αυτή τη στιγμή, εργοστάσια βιολογικού καθαρισμού έχουν τα Γιάννενα, η Πρέβεζα, η Ηγουμενίτσα, η Άρτα, η Πάργα και το Μέτσοβο.

Οι πόλεις της Πρέβεζας και της Ηγουμενίτσας όμως βρίσκονται όπως αναφέρθηκε σε προηγούμενη παράγραφο στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο, μαζί με άλλες 21 πόλεις άνω των 15.000 κατοίκων της χώρας, για παραβίαση της κοινοτικής νομοθεσίας επειδή δεν μερίμνησαν ώστε να αποκτήσουν δίκτυα αποχέτευσης αστικών λυμάτων και/ή συστήματα επεξεργασίας τους, δηλαδή βιολογικούς καθαρισμούς.

Από το 2000 και μετά, τα εργοστάσια βιολογικού καθαρισμού κατασκευάστηκαν στις πόλεις άνω των 15.000 κατοίκων, αλλά τα περισσότερα από αυτά δεν λειτούργησαν εξαιτίας κυρίως της έλλειψης αποχετευτικού δικτύου, όπως στην Ηγουμενίτσα

Αρκετοί είναι οι δήμοι που εξέφρασαν το ενδιαφέρον τους να κάνουν μελέτες μέσω του Γ' ΚΠΣ για εργοστάσια βιολογικών καθαρισμών, των οποίων η κατασκευή θα χρηματοδοτηθεί από το Δ' ΚΠΣ. Σχετικές προτάσεις έχουν καταθέσει οι δήμοι Παραμυθιάς και Συβότων του νομού Θεσπρωτίας.

Για το Δήμο Φιλιατών συζητήθηκε πρόσφατα η επικαιροποίηση παλαιότερης μελέτης και προώθησης της διαδικασίας ένταξης του έργου για χρηματοδότηση. Κρίνεται αναγκαία η άμεση

⁵ ΜΠΠ: Μονάδες Ισοδύναμου Πληθυσμού. Συμπεριλαμβάνεται ο εποχιακός παραθεριστικός και τουριστικός πληθυσμός καθώς και η αντίστοιχη οργανική φόρτιση βιοτεχνικών ή βιομηχανικών λυμάτων

υλοποίηση του έργου, το οποίο αποτελεί χρόνιο αίτημα της κοινωνίας των Φιλιατών, έργο που αποδεικνύει και την περιβαλλοντική ευαισθησία τόσο της τοπικής κοινωνίας, όσο και των τοπικών φορέων. Για τα Σύβοτα και την Πέρδικα η αναγκαιότητα για εργοστάσιο βιολογικό καθαρισμό είναι επίσης πρωταρχικής σημασίας, δεδομένου πως οι συγκεκριμένες περιοχές αναπτύσσονται με ταχείς ρυθμούς και συνεπώς η υλοποίηση του έργου αποτελεί επιτακτική ανάγκη.

11.5 Κοινωνικός εξοπλισμός και αστικές λειτουργίες του οικιστικού δικτύου

Ο κοινωνικός εξοπλισμός και οι άλλες αστικές λειτουργίες (διοικητικές, οικονομικές, πολιτιστικές) των κέντρων του οικιστικού δικτύου φαίνονται στους Πίνακες 87, 88 και 89 του Παραρτήματος. Ο αριθμός και η δυναμικότητα αυτών των λειτουργιών, καθορίζει και την ιεραρχική θέση κάθε κέντρου στο οικιστικό δίκτυο, όπως προσδιορίστηκε στο κεφάλαιο 3.2.3

Όσον αφορά τις διοικητικές λειτουργίες βλέπουμε πως στο Νομό Θεσπρωτίας λειτουργεί ένα πρωτοδικείο στο Δήμο Ηγουμενίτσας και δυο ειρηνοδικεία, ένα στο Δήμο Παραμυθιάς και ένα στο Δήμο Φιλιατών. Στους ίδιους και μόνο Δήμους λειτουργούν από μια ΟΑΕΔ και από μια εφορεία.

Ο Δήμος Ηγουμενίτσας είναι ο μοναδικός Δήμος του Νομού στον οποίο έχουμε την ύπαρξη πολεοδομίας, δασαρχείου, αρχαιολογικής υπηρεσίας, τελωνείου και λιμεναρχείου (επιπλέον λειτουργεί στο Δήμο Συβότων ένας Λιμενικός Σταθμός). Στους Δήμους Ηγουμενίτσας και Παραμυθιάς λειτουργούν από μια ΔΕΗ.

Σε όλους τους Δήμους και τις Κοινότητες (πλην της κοινότητας Σουλίου) υπάρχει από ένα τουλάχιστον αστυνομικό τμήμα με εξαίρεση το Δήμο Φιλιατών όπου λειτουργούν 4 και το Δήμο Παραμυθιάς όπου λειτουργούν 2. Στους Δήμους Ηγουμενίτσας, Συβότων, Φιλιατών και Παραμυθιάς λειτουργεί από 1 ΟΤΕ.

Εντύπωση προκαλεί το γεγονός ότι στο Δήμο Αχέροντα, στο Δήμο Παραποτάμου, στο Δήμο Σαγιάδας, στο Δήμο Μαργαριτίου, στην Κοινότητα Σουλίου και στην Κοινότητα Πέρδικας δεν υπάρχουν υφιστάμενες διοικητικές λειτουργίες πλην ενός αστυνομικού τμήματος (με εξαίρεση την Κοινότητα Σουλίου όπου δεν λειτουργεί ούτε αυτό).

Παρατηρούμε επίσης ότι όλες οι κεντρικές διοικητικές λειτουργίες είναι συγκεντρωμένες στο Δήμο Ηγουμενίτσας ο οποίος φέρει και την ομώνυμη πρωτεύουσα το νομού και εμφανίζει το μεγαλύτερο μέγεθος πληθυσμού.

Με βάση τις διαθέσιμες πληροφορίες των Πινάκων μπορούμε να συμπεράνουμε την έλλειψη κοινωνικών υποδομών στο Νομό. Η έλλειψη αυτή παίρνει μεγαλύτερες διαστάσεις στους Δήμους Παραποτάμου, Σαγιάδας και Συβότων, ενώ στις δυο Κοινότητες του Νομού η κατάσταση χειροτερεύει ακόμα περισσότερο.

Η συγκέντρωση της πλειοψηφίας των υποδομών του Νομού παρατηρείται, όπως συμβαίνει και με τις διοικητικές λειτουργίες, στο Δήμο Ηγουμενίτσας, με εξαίρεση το Γενικό Νοσοκομείο του Νομού (το οποίο βρίσκεται στο Δήμο Φιλιατών) και διαφόρων πολιτιστικών υποδομών που είναι διάχυτες στα διάφορα διοικητικά διαμερίσματα. Σημαντική είναι η ύπαρξη αρκετών από αυτές στους Δήμους Παραμυθιάς και Φιλιατών καθώς και στην Κοινότητα Πέρδικας.

Ας περάσουμε τώρα στις ελλείψεις που έχουν υποδείξει οι ίδιοι οι Δήμοι και Κοινότητες του Νομού, μέσα από την παράθεση των απαντήσεων που δώσανε οι ίδιες οι αρχές αυτές σε σχετικά ερωτηματολόγια και οι οποίες παρουσιάζονται στον Πίνακα 88 του Παραρτήματος. Με βάση τα στοιχεία έχουμε τα εξής:

- ✓ στο Δήμο Αχέροντα την έλλειψη ασθενοφόρου, δικτύου ύδρευσης και αποχέτευσης, την ανεπαρκή εξυπηρέτηση των ΚΤΕΛ καθώς και την ύπαρξη χωματερής απορριμάτων
- ✓ στο Δήμο Ηγουμενίτσας δεν έχουμε αποτελέσματα
- ✓ στο Δήμο Μαργαριτίου την έλλειψη ΚΑΠΗ, κλειστού γυμναστηρίου, δικτύου ύδρευσης και αποχέτευσης καθώς και βιολογικού καθαρισμού
- ✓ στο Δήμο Παραμυθιάς την έλλειψη νέου ΚΑΠΗ, ολοήμερου σχολικού κέντρου, κλειστού γυμναστηρίου καθώς και δικτύου ύδρευσης και αποχέτευσης
- ✓ στο Δήμο Παραποτάμου την έλλειψη ιδρύματος υγειονομικών υπηρεσιών καθώς και δικτύων άρδευσης και αποχέτευσης
- ✓ στο Δήμο Σαγιάδας την έλλειψη Γυμνασίου, δικτύου ύδρευσης και Δημαρχείου
- ✓ στο Δήμο Συβότων την έλλειψη ιδρύματος υγειονομικών υπηρεσιών. Δικτύου αποχέτευσης αλλά και άρδευσης καθώς και ανεπαρκή εξυπηρέτηση των ΚΤΕΛ
- ✓ στο Δήμο Φιλιατών την έλλειψη ΤΕΙ, επαγγελματικών σχολών (κεραμοποιίας, αργυροχρυσοχοίας, παραδοσιακής μουσικής), κλειστού γυμναστηρίου, πνευματικού κέντρου, ωδείου, φιλαρμονικής, δικτύου ύδρευσης και αποχέτευσης καθώς και δικτύου άρδευσης

- ✓ στην Κοινότητα Πέρδικας την ελλειπή λειτουργία παιδικού σταθμού, την ελλειπή λειτουργία αγροτικού ιατρείου, την έλλειψη γυμναστηρίου, γηπέδου και πολιτιστικών χώρων
- ✓ στην Κοινότητα Σουλίου την έλλειψη ΚΑΠΗ και γηπέδου

11.6 Υποδομές Υγείας

11.6.1 Νοσοκομεία - Γενικό Νοσοκομείο Φιλιατών

Στο Νομό Θεσπρωτίας λειτουργεί ένα νοσοκομείο, το Γενικό Νοσοκομείο Φιλιατών, το οποίο είναι δημόσιο. Σύμφωνα με τον οργανισμό του Νοσοκομείου, ενώ προβλέπεται η ανάπτυξη 100 κλινών, έχουν αναπτυχθεί 85. Επίσης, από τους 56 ειδικευμένους γιατρούς στο Νοσοκομείο Φιλιατών αυτή τη στιγμή λειτουργούν 33, από τις οποίες 3 θέσεις είναι για κρίσεις και 4 θέσεις βρίσκονται σε διαδικασία προκήρυξης.

Η κατάσταση που επικρατεί στις κλινικές παρουσιάζεται ακολούθως:

- ✓ παθολογική κλινική: υπηρετεί ένας ειδικευμένος γιατρός, ο Δ/ντής, αντί για 4 ειδικευμένους
- ✓ χειρουργική: υπηρετεί ο Δ/ντης και 2 επικουρικοί αντί για 4 ειδικούς που υπηρετούσαν πριν 2 χρόνια
- ✓ καρδιολογική: υπηρετούν 3 ειδικοί γιατροί αντί για 4 που υπηρετούσαν το προηγούμενο χρονικό διάστημα
- ✓ ορθοπαιδική: αντί για 3 που υπηρετούσαν, λειτουργούν 2 ειδικοί
- ✓ παιδιατρική: αντί για 3 υπηρετούν, μόνο 2 ειδικοί
- ✓ ουρολογική: λειτουργεί με επικουρικό ιατρό ενώ υπήρχε μόνιμος
- ✓ αιμοδοσία: παρατηρείται μεγάλο πρόβλημα, καθώς υπηρετεί μόνον ένα άτομο (η διευθύντρια). Οι μεταγγίσεις γίνονται με ευθύνη του ιατρού που παραγγέλλει το αίμα.
- ✓ γυναικολογική: ο Δ/ντης μετατέθηκε για το Δουρούτι (Πανεπιστημικό Νοσοκομείο) και η θέση του μεταφέρθηκε στα Γιάννενα.. Γεννήσεις δυστυχώς δε γίνονται στο Νοσοκομείο (300 – 400 γυναίκες από τη Θεσπρωτία γεννούν κάθε χρόνο στα Ιωάννινα).

- ✓ μικροβιολογικό: δεν έχει γίνει η αντικατάσταση του 3ου Μικροβιολόγου, με αποτέλεσμα 12 ημέρες του μήνα να εφημερεύει Βιοχημικός.
- ✓ πνευμονολόγος – Γαστρεντερολόγος: τα Συμβούλια επιλογής Ιατρών δε συνεδριάζουν με αποτέλεσμα να παραμένει το Νοσοκομείο Φιλιατών χωρίς τους αντίστοιχους γιατρούς για 10 σχεδόν μήνες
- ✓ οφθαλμολογική: ο Δ/ντης υπηρετεί μόνος του, χωρίς επικουρικό γιατρό
Στο Νοσοκομείο Φιλιατών σημαντικό πρόβλημα έχει προκύψει με την εκλογή γιατρών του Νοσοκομείου στις θέσεις των αιρετών (π.χ δήμαρχοι, αντινομάρχες κ.λ.π.) οι οποίοι διατηρούνε τη θέση τους αν και απουσιάζουν λόγω της πολιτικής τους ιδιότητας και ενασχόλησης. Άλλη πληγή είναι η αποχώρηση γιατρών λόγω ιδιότητας.

Πολλά είναι και τα προβλήματα που προκύπτουν και στα Κέντρα Υγείας του Νομού αφού αυτά καλούνται να καλύψουν τις κενές εφημερίες λόγω των ελλείψεων ιατρικού προσωπικού. Το πρόβλημα οξύνθηκε ακόμη περισσότερο όταν διατάχθηκαν και οι γενικοί ιατροί να κάνουν εφημερίες στο Νοσοκομείο γεγονός που απογύμνωνε εντελώς τα Κέντρα Υγείας τα οποία καλούνταν να λειτουργήσουν μόνο με τους αγροτικούς ιατρούς. Με την αντίδραση των γενικών γιατρών με νομικά μέτρα αντιμετωπίστηκε το πρόβλημα χωρίς αυτό να σημαίνει ότι μπορούν να καλυφθούν επαρκώς οι εφημερίες στο γενικό νοσοκομείο Φιλιατών και ιδίως της παθολογικής κλινικής που σηκώνει και το μεγαλύτερο βάρος των συμβάντων.

Οι ελλείψεις σε βασικές ειδικότητες φαίνεται πως κλονίζει την εμπιστοσύνη των ασθενών προς το Γενικό Νοσοκομείο Φιλιατών, αφού οι εξεταζόμενοι ασθενείς μειώθηκαν από 400 σε 150 στέλνοντας με το δικό τους τρόπο σήμα κινδύνου.

Τέλος, ο ιατρικός σύλλογος Θεσπρωτίας, ο εκπρόσωπος της τριμελούς επιτροπής του Νοσοκομείου και οι εκπρόσωποι των Νοσοκομειακών γιατρών της Ηπείρου κάνουν τις δικές τους προτάσεις ώστε να αντιμετωπιστούν τα προβλήματα στο Νοσοκομείο Φιλιατών και να συνεχιστεί η απρόσκοπτη λειτουργία του.

11.6.2 Κέντρα υγείας

Στο Νομό Θεσπρωτίας λειτουργούν τρία Κέντρα Υγείας, της Ηγουμενίτσας, του Μαργαριτίου και της Παραμυθιάς, ενώ όπως είδαμε στην προηγούμενη παράγραφο, υπάρχει απαίτηση για δημιουργία νέων κέντρων υγείας και σε άλλες περιοχές του Νομού.

11.6.3 Περιφερειακά ιατρεία

Τα περιφερειακά ιατρεία του Νομού Θεσπρωτίας φτάνουν συνολικά τα 33 (4 από τα οποία άγονα) και είναι το ΠΙ Αγίων Πάντων, το ΠΙ Λειιάς, το ΠΙ Λίστας, το ΠΙ Παληχωριού, το ΠΙ Πλακωτής και τέλος το ΠΙ Τσαγκαρίου.

11.6.4 Διαγνωστικά εργαστήρια

Τα διαγνωστικά εργαστήρια, σύμφωνα με το υπ' αριθμόν 84 Προεδρικό Διάταγμα, ονομάζονται πλέον διαγνωστικά εργαστήρια και είναι χώροι κατάλληλα εξοπλισμένοι και διαρρυθμισμένοι στους οποίους γίνονται δεκτοί ασθενείς για εξέταση αλλά όχι για νοσηλεία (δε διαθέτουν κλίνες).

Στο νομό Θεσπρωτίας, εκτός από τα διαγνωστικά εργαστήρια των δημοσίων φορέων υγείας (νοσοκομείο, κέντρα υγείας, ΙΚΑ), συναντούμε και εργαστήρια ιδιωτικής πρωτοβουλίας. Αυτά σύμφωνα με τη νομοθεσία διακρίνονται σε α) εργαστήρια βιολογικών υλικών β) εργαστήρια απεικονίσεων ή ακτινολογικά και γ) εργαστήρια πυρηνικής ιατρικής.

11.7 Υποδομές Παιδείας

11.7.1 Στατιστικά στοιχεία

Στην ενότητα αυτή θα εξετάσουμε το εκπαιδευτικό σύστημα του Νομού μέσα από την ανάλυση στατιστικών στοιχείων σχετικών με το σύνολο των υποδομών στις διάφορες βαθμίδες της εκπαίδευσης, το μαθητικό δυναμικό κλπ. τόσο για το Νομό Θεσπρωτίας όσο και για τους υπόλοιπους νομούς της Περιφέρειας.

Όσον αφορά τα νηπιαγωγεία, στο Νομό Θεσπρωτίας υπάρχουν 668 μαθητές σε αυτά. Υπάρχουν συνολικά 50 νηπιαγωγεία εκ των οποίων τα 11 είναι ολόημερα, ενώ όλα τους είναι δημόσια. Στο

Νομό λειτουργεί και 1 πειραματικό νηπιαγωγείο που είναι και το μοναδικό στην Περιφέρεια μαζί με 2 ακόμα που λειτουργούν στον νομό Ιωαννίνων.

Όπως παρατηρούμε στην Περιφέρεια δεν είναι ιδιαίτερα αναπτυγμένη η συμβολή του ιδιωτικού τομέα σε αυτή τη βαθμίδα εκπαίδευσης. Από όλους τους Νομούς της Περιφέρειας Ηπείρου ο Νομός Θεσπρωτίας έχει το μικρότερο ποσοστό μαθητή ανα νηπιαγωγείο, καθώς σε κάθε ένα από αυτά αντιστοιχούν 13 μαθητές (14 αντίστοιχα αντιστοιχούν για την Άρτα, 15 για την Πρέβεζα και 16 για τα Ιωάννινα).

Ο Νομός Θεσπρωτίας διαθέτει σχετικά λίγα εν συγκρίσει με τους υπόλοιπους νομούς δημοτικά σχολεία, τα οποία στο σύνολό τους είναι δημόσια. Το 77,4% αυτών είναι ολοήμερα, ποσοστό μεγαλύτερο από το αντίστοιχο της Άρτας (31,4%) και των Ιωαννίνων (60,6%) και λίγο μικρότερο από το αντίστοιχο της Πρέβεζας 82,3%.

Μόνο στο νομό Πρέβεζας λειτουργούν ειδικά – πειραματικά, πειραματικά και διαπολιτισμικά δημοτικά σχολεία. Στους υπόλοιπους νομούς λειτουργούν από ένα ειδικό στην Άρτα, τη Θεσπρωτία και την Πρέβεζα και από 6 στα Ιωάννινα.

Στο Νομό Θεσπρωτίας υπάρχουν= 6 ενιαία λύκεια εκ των οποίων το 1 είναι εσπερινό. Στο Νομό δεν υπάρχουν αθλητικά και εκκλησιαστικά ενιαία λύκεια όπως όμως και στο σύνολο της Περιφέρειας, καθώς λειτουργούν μόνον ένα αθλητικό και ένα εσπερινό ενιαίο λύκειο στο Νομό Ιωαννίνων. Οι συνολικοί μαθητές των ενιαίων λυκείων της Ηγουμενίτσας ανέρχονται σε 1011.

Τα Τεχνικά Λύκεια του Νομού είναι συνολικά 4 και φοιτούν σε αυτά 503 μαθητές. Την ίδια στιγμή στην Άρτα υπάρχουν 4 τεχνικά λύκεια στα οποία φοιτούν 482 μαθητές, ενώ στην Πρέβεζα με τον ίδιο αριθμό τεχνικών λυκείων οι μαθητές που φοιτούν είναι 619. Στο Νομό έχουμε επίσης την ύπαρξη 1 ΣΕΚ στη Θεσπρωτία και 8 ΕΕΕΕΚ.

Επίσης στο Νομό Θεσπρωτίας λειτουργεί το ΚΕΚ – ΝΕΛΕ Θεσπρωτίας. Το ΚΕΚ - ΝΕΛΕ είναι Πιστοποιημένο Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης, περιφερειακής εμβέλειας, το οποίο ανταποκρίνεται πλήρως στις απαιτήσεις και προδιαγραφές που επιβάλλει το νέο θεσμικό πλαίσιο για την υλοποίηση ενεργειών συνεχιζόμενης κατάρτισης και καταπολέμησης του αποκλεισμού από την αγορά εργασίας:

Το Κ.Ε.Κ. Ν.Ε.Λ.Ε. δραστηριοποιούμενο στον τομέα, από την καθιέρωση του νέου θεσμικού πλαισίου για την κατάρτιση το 1997, έχει να επιδείξει σημαντική παρουσία και έργο που είναι η υλοποίηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων συνεχιζόμενης κατάρτισης για ανέργους, σε διάφορες

περιοχές του Νομού και σε όλα τα θεματικά πεδία για τα οποία έχει πιστοποιηθεί. (Επαγγέλματα Περιβάλλοντος -Επαγγέλματα Τουριστικά και Παροχής Υπηρεσιών-Επαγγέλματα Αγροτικά - Επαγγέλματα Τεχνικά και Μεταφορών).

11.7.2 ΤΕΙ Ηπείρου – Παράρτημα Ηγουμενίτσας

11.7.2.1 Εισαγωγή

Το Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα της Ηπείρου ιδρύθηκε το 1994. Ανήκει στον τεχνολογικό τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης και σύμφωνα με την διάταξη του άρθρου 1 παρ. 1 του Ν. 2916/2001 (ΦΕΚ 114 Α'). Ως Ίδρυμα τέτοιας βαθμίδας, συνδυάζει την ανάπτυξη του κατάλληλου θεωρητικού υπόβαθρου σπουδών με υψηλού επιπέδου εργαστηριακή και πρακτική άσκηση, διεξάγει κυρίως εφαρμοσμένη τεχνολογική έρευνα και αναπτύσσει τεχνογνωσία και καινοτομίες στα αντίστοιχα επαγγελματικά πεδία. Ακόμη δίνει έμφαση στην εκπαίδευση στελεχών εφαρμογών υψηλής ποιοτικής στάθμης, τα οποία, με την θεωρητική και εφαρμοσμένη επιστημονική κατάρτιση τους, καθώς αποτελούν συνδυασμό κριτικής μετανόησης και εφαρμογής, αναπτύσσοντας την εφαρμοσμένη διάσταση των των επιστημών και των τεχνών στα αντίστοιχα επαγγελματικά πεδία και μεταφέρουν, χρησιμοποιούν και προάγουν σύγχρονη τεχνολογία, καθώς επίσης και μεθόδους πρακτικές και τεχνικές στον χώρο των εφαρμογών

Το ΤΕΙ Ηπείρου είναι νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου (ΝΠΙΔ) πλήρως αυτοδιοικούμενο, σύμφωνα με το άρθρο 16 παράγραφος 5 του Συντάγματος και οι σχολές και τα τμήματα που περιλαμβάνει έχουν ως εξής:

Πίνακας 11.6: Οι σχολές και τα τμήματα που περιλαμβάνει το ΤΕΙ Ηπείρου

Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας

Τμήμα Τηλεπληροφορικής & Διοίκησης

Τμήμα Λογιστικής (Πρέβεζα)

Τμήμα Χρηματοοικονομικής & Ελεγκτικής (Πρέβεζα) Τμήμα
Τουριστικών Επιχειρήσεων (Ηγουμενίτσα)

Τμήμα Εφαρμοσμένων Γλωσσών στη Διοίκηση και στο
Εμπόριο (Ηγουμενίτσα)

Σχολή Επιστημών Υγείας και Πρόνοιας	Τμήμα Νοσηλευτικής (Ιωάννινα) Τμήμα Βρεφονηπιοκομίας (Ιωάννινα) Τμήμα Λογοθεραπείας (Ιωάννινα)
Σχολή Τεχνολογίας – Γεωπονίας	Τμήμα Ζωικής Παραγωγής [Άρτα] Τμήμα Ανθοκομίας & Αρχιτεκτονικής Τοπίου [Άρτα]
Τμήμα Μουσικής Τεχνολογίας	Τμήμα Λαϊκής & Παραδοσιακής Μουσικής (Άρτα)
Παραρτήματα	Τμήμα Ιχθυοκομίας και Αλιείας (Ηγουμενίτσα)

11.7.2.2 Μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών στο ΤΕΙ Ηπείρου

Τα Μεταπτυχιακά Προγράμματα Σπουδών που υφίστανται στο ΤΕΙ Ηπείρου αφορούν στους κλάδους υδατοκαλλιέργειας και παθολογικών προβλημάτων εκτρεφόμενων υδροβίων οργανισμών, γεωργίας και περιβάλλοντος, νοσηλευτικής – παθολογίας, αγροχημείας και βιολογικών καλλιεργειών και τηλεπικοινωνιακών εφαρμογών.

11.8 Βιομηχανικές και τεχνολογικές υποδομές

11.8.1 Βιοτεχνικό Πάρκο Θεσπρωτίας (ΒΙΟΠΑΘΕ)

Η λειτουργία του του Βιοτεχνικού Πάρκου Θεσπρωτίας (ΒΙΟΠΑΘΕ) και η εγκατάσταση επιχειρήσεων, αποτελεί στόχο ζωτικής προτεραιότητας για την τοπική οικονομία του Νομού. Το ΒΙΟΠΑΘΕ είναι ο χώρος ο οποίος καθορίζεται, οριοθετείται, πολεοδομείται και οργανώνεται σύμφωνα με το νόμο 2545/97, προκειμένου να λειτουργήσει ως χώρος υποδοχής κάθε βιομηχανικής ή βιοτεχνικής δραστηριότητας χαμηλής όχλησης

Το ΒΙΟΠΑΘΕ έχει έκταση 230.000 τ.μ. και το έργο έχει ενταχθεί στο επιχειρησιακό Πρόγραμμα Βιομηχανίας (B' ΚΠΣ) με φορέα υλοποίησης του έργου την εταιρεία

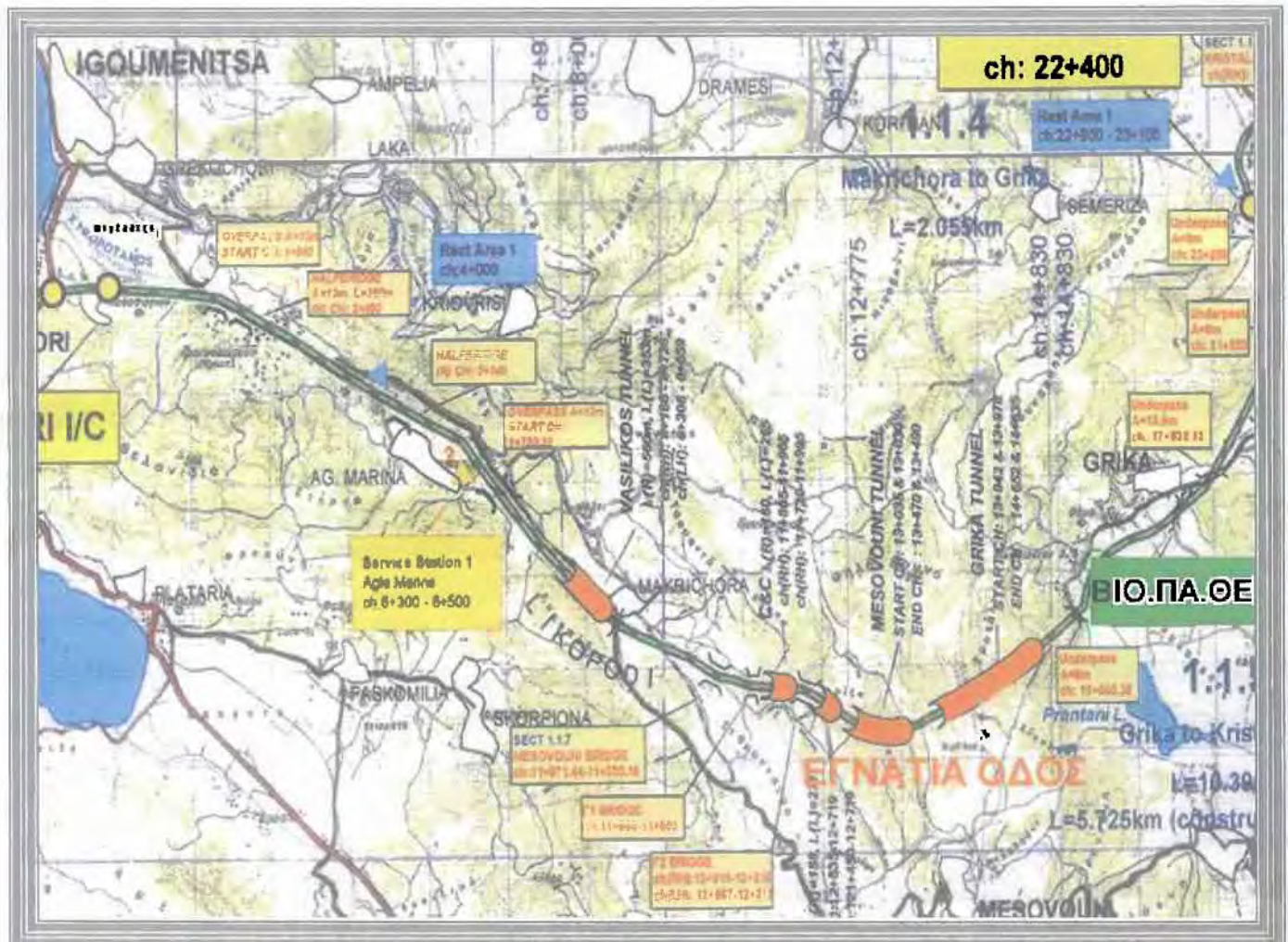
«ΒΙΟΠΑΘΕ ΑΕ». Ο προϋπολογισμός της δαπάνης του επενδυτικού σχεδίου είναι 1,762,800 ευρώ. Επιπλέον, το 2006 αποφασίστηκε η πρόσθετη χρηματοδότησή του από εθνικούς πόρους ενώ στην παρούσα φάση το κράτος βρίσκεται σε διαδικασία νέας αύξησης του επιχορηγούμενου προϋπολογισμού, ώστε να καλυφθούν οι δαπάνες για πρόσθετα έργα ανάπτυξης του ΒΙΟΠΑΘΕ, όπως η αντιπλημμυρική προστασία και η ηλεκτροδότησή του.

Για την δημιουργία και λειτουργία του ΒΙΟΠΑΘΕ βρίσκετε σε εξέλιξη μια σειρά μελετών και ενεργειών τέτοιων ώστε να το καταστήσουν ένα επιστημονικά δομημένο και αυτοδιαχειριζόμενο, μέσω ενός φορέα διαχείρισης βιοτεχνικού χώρου που θα ανταποκρίνεται στις ανάγκες για τις οποίες δημιουργείται.

Το ΒΙΟ.ΠΑ.ΘΕ. θα μπορούσε να χαρακτηριστεί σαν η πρώτη «επιστημονικά οργανωμένη γη» στο Νομό Θεσπρωτίας, πολεοδομημένη και οργανωμένη έτσι ώστε να υποδεχθεί κάθε βιομηχανική ή βιοτεχνική δραστηριότητα χαμηλής όχλησης. Ελάχιστα πάρκα στην Ελλάδα (2-3) έχουν περάσει σε αυτή την ώριμη φάση που βρίσκεται το βιομηχανικό πάρκο του νομού Θεσπρωτίας.

Ιδιαίτερα θετικό στοιχείο του είναι επίσης η πολύ καλή γεωγραφική του χωροθέτηση. Βρίσκεται στην εδαφική περιοχή των δημοτικών διαμερισμάτων Γκρίκας και Ψάκας, με είσοδο και έξοδο προς την Εγνατία οδό, σε απόσταση 12 χλμ. από το λιμάνι της Ηγουμενίτσας, 4 χλμ. εκατέθωθεν από τους κόμβους του Μεσοβουνίου και του Νεοχωρίου, όπου μελετάται η εγκατάσταση εμπορευματικού κέντρου, που είναι ασφαλώς μια συναφής υποβοηθητική δραστηριότητα. Είναι πολύ κοντά στο τελωνείο του Μαυροματίου, το οποίο βαίνει προς την τελική του φάση και σε καλή προσβασιμότητα με την χάραξη της Ιονίας Οδού. Η χωροθέτηση του ΒΙΟΠΑΘΕ αποτυπώνεται στον παρακάτω χάρτη:

Χάρτης 11.7: Γεωγραφική θέση ΒΙΟΠΑΘΕ

Πηγή: ΒΙΟΠΑΘΕ ΑΕ

Θα είναι δηλαδή το ΒΙΟΠΑΘΕ στο κέντρο ενός συστήματος μεταφορών, που θα δίνουν άνετη και εύκολη πρόσβαση στον ελληνικό και τον ευρωπαϊκό χώρο. Η διαθέσιμη γη είναι 230 στρέμματα και έχει χωριστεί σε οικοπέδα των 750 τ.μ. το καθένα.

Οι παρεχόμενες υποδομές στο Βιοτεχνικό Πάρκο Θεσπρωτίας είναι:

- ✓ οδικό δίκτυο
- ✓ αποχέτευση ακαθάρτων
- ✓ δίκτυο ύδρευσης
- ✓ δεξαμενή
- ✓ κτίριο διοίκησης
- ✓ δίκτυο Ο.Τ.Ε.

- ✓ παροχή ηλεκτρικού ρεύματος
- ✓ βιολογικός καθαρισμός

Ορισμένοι στόχοι οι οποίοι έχουν τεθεί σε κεντρικό επίπεδο είναι οι εξής:

- ✓ η επέκταση του ΒΙΟΠΑΘΕ με την ένταξη νέας έκτασης ιδιοκτησίας του Δήμου Παραμυθιάς και περεταίρω κατασκευή των αναγκαίων έργων υποδομής
- ✓ ο Φορέας υλοποίησης του ΒΙΟΠΑΘΕ θα εξακολουθήσει να υφίσταται και να λειτουργεί ταυτόχρονα και ως φορέας διαχείρισης
- ✓ οι όποιες αλλαγές χρήσης των οικοπέδων ζητηθούν από τους υποψήφιους επενδυτές θα επιτραπούν με απόφαση του Δ.Σ. του Φορέα και εφόσον είναι συμβατές με την ισχύουσα νομοθεσία για εγκαταστάσεις χαμηλής όχλησης
- ✓ θα δοθεί η δυνατότητα στους επενδυτές – ιδιοκτήτες γης να ολοκληρώσουν την επένδυσή τους δύο χρόνια μετά την έκδοση της διαπιστωτικής πράξης για την ολοκλήρωση των έργων υποδομής και την δυνατότητα λειτουργίας του ΒΙΟΠΑΘΕ.

Στην τρέχουσα χρονική περίοδο έχουν ήδη κληθεί οι επενδυτές - ιδιοκτήτες γης να ξεκινήσουν τις διαδικασίες για την κατασκευή κτιριακών εγκαταστάσεων και να υλοποιήσουν τις επενδύσεις τους.

11.8.1 Επιστημονικό και Τεχνολογικό Πάρκο Ηπείρου ΑΕ (ΕΤΕΠΗΑΕ)

Το Επιστημονικό και Τεχνολογικό Πάρκο Ηπείρου (ΕΤΕΠΗ) ιδρύθηκε το 1999 από το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων και την Περιφέρεια Ηπείρου. Η κατασκευή και ο εξοπλισμός του κτιρίου χρηματοδοτήθηκαν από το ΠΕΠ Ηπείρου.

Ο κύριος ρόλος του ΕΤΕΠΗ είναι να διαχέει την τεχνογνωσία που παράγεται στην ακαδημαϊκή κοινότητα και τα ερευνητικά κέντρα/ ινστιτούτα, με στόχο τη δημιουργία ενός νέου πόλου ανάπτυξης στην Ήπειρο. Αποσκοπεί επίσης να λειτουργήσει σαν «θερμοκοιτίδα» νέων επιχειρήσεων και για τις τέσσερις πρωτεύουσες των νομών της Ηπείρου, όπου μικρές αλλά δυναμικά ανερχόμενες επιχειρήσεις έχουν σκοπό την προώθηση της καινοτομίας σε συνεργασία με ερευνητικά ιδρύματα για την ανάπτυξη νέων προϊόντων και υπηρεσιών.

Στους επιμέρους στόχους του ΕΤΕΠΗ. εντάσσονται:

- ✓ η ενθάρρυνση της αξιοποίησης της έρευνας με τη δημιουργία νέων επιχειρήσεων υψηλής τεχνολογίας από ερευνητές (spin-offs)
- ✓ η ενθάρρυνση της αναβάθμισης των υφιστάμενων και δημιουργίας νέων παραγωγικών μονάδων με εισαγωγή νέων τεχνολογιών
- ✓ η ενθάρρυνση και υποστήριξη της τοπικής και περιφερειακής ανάπτυξης
- ✓ η συμβολή στον τεχνολογικό εκσυγχρονισμό της χώρας
- ✓ η εκπαίδευση και επιμόρφωση στελεχών επιχειρήσεων

Η θερμοκοιτίδα είναι χώρος αρχικής εγκατάστασης, υποδοχής και λειτουργίας για τις νέες ή υπάρχουσες επιχειρήσεις. Ο σκοπός της θερμοκοιτίδας είναι η στήριξη της εγκατεστημένης επιχείρησης σε όλα τα επίπεδα, ώστε σε σύντομο χρονικό διάστημα να μπορέσει να επιτύχει το αρχικό επιχειρηματικό της πλάνο και να προσδιορίσει τους νέους επιχειρηματικούς της στόχους.

Το ΕΤΕΠΗ διαθέτει χώρο θερμοκοιτίδων συνολικού εμβαδού 363 τ.μ.. Ο χώρος αυτός είναι διαρθρωμένος σε 6 ξεχωριστές θερμοκοιτίδες. Κάθε θερμοκοιτίδα είναι κατάλληλα διαμορφωμένη σε ξεχωριστά γραφεία ώστε να μπορεί να φιλοξενήσει από 2 έως 3 επιχειρήσεις. Το ΕΤΕΠΗ στην παρούσα φάση έχει συνολική δυνατότητα φιλοξενίας 12 έως 18 επιχειρήσεων.

Κάθε θερμοκοιτίδα είναι εξοπλισμένη με σύγχρονο συμβατικό (γραφεία, βιβλιοθήκες, ερμάρια) και ηλεκτρονικό εξοπλισμό (ηλεκτρονικοί υπολογιστές, εκτυπωτής δικτύου, fax).

Σήμερα είναι εγκατεστημένες στο ΕΤΕΠΗ 18 εταιρίες και πέντε δομές στήριξης, οι οποίες καλύπτουν ένα μεγάλο φάσμα δραστηριοτήτων (ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, τηλεπικοινωνίες, πληροφορική, πιστοποίηση προϊόντων – υπηρεσιών κ.λπ.).

11.9 Υποδομές διαχείρισης απορριμμάτων

11.9.1 Απορρίματα

Σύμφωνα με στοιχεία της ΕΣΥΕ και του ΥΠΕΧΩΔΕ (Νοέμβριος 1999) και συγκεκριμένα σύμφωνα με την Μελέτη που εκπονήθηκε για το τελευταίο, «Σχεδιασμός – Προγραμματισμός Έργων Διαχείρισης Απορριμμάτων σε επίπεδο Χώρας» (Παρασκευόπουλος–Γεωργιάδης, 1999), η

εξέλιξη του πληθυσμού στο Νομό Θεσπρωτίας και οι αντίστοιχα παραγόμενες ποσότητες απορριμμάτων φαίνονται στον Πίνακα 11.7 που ακολουθεί.

Πίνακας 11.7: Πληθυσμός και ποσότητα απορριμμάτων στο Νομό Θεσπρωτίας και την Περιφέρεια Ηπείρου

Γεωγραφική Ενότητα	Πληθυσμός			% (πεδινό ή ορεινό επί του συνόλου)	Πληθυσμός			Ποσότητα απορριμμάτων		
	1971	1981	1991		2001	2011	2021	2001	2011	2021
Ν. Θεσπρωτίας	40.684	41278	44.188	-	46.091	48.340	50.559	13.683	16.163	20.786
Πεδινός Πληθυσμός	-	-	22.688	51,3	23.604	24.820	25.959	-	-	-
Ορεινός Πληθυσμός	-	-	21.500	48,7	22.487	23.520	24.600	-	-	-
Περιφέρεια Ηπείρου	310.334	324.541	318.855	-	336.392	371.098	399.337	107.437	127.061	163.597

Πηγή: ΥΠΕΧΩΔΕ, Παρασκευόπουλος – Γεωργιάδης ΕΠΕ, Νοέμβριος 1999

Οι εκτιμήσεις για την εξέλιξη του πληθυσμού και την παραγωγή απορριμμάτων που παρουσιάζονται παραπάνω έγιναν για τα έτη 2001, 2011, 2021. Χρησιμοποιώντας τα στοιχεία των απογραφών της ΕΣΥΕ των ετών 1971, 1981, 1991 και 2001 υπολογίζεται η μέση πληθυσμιακή μεταβολή ανά έτος για τις δεκαετίες 1971-1981 και 1981-1991, από τη σχέση $P_v = P_0 (1 + \alpha)^v$, όπου:

- ✓ P_v : ο πληθυσμός μετά από v χρόνια
- ✓ P_0 : ο πληθυσμός το έτος αναφοράς και α : ο σταθερός ρυθμός μεταβολής (αύξηση ή μείωση) του πληθυσμού μεταξύ των ετών 0 και v

Με βάση τους ρυθμούς μεταβολής των προηγούμενων δεκαετιών εκτιμήθηκε ο ρυθμός μεταβολής για το μέλλον προκειμένου να υπολογιστεί η εξέλιξη του πληθυσμού στους χρόνους στόχους για το Νομό.

Ο ρυθμός μεταβολής α υπόκειται στις παρακάτω παραδοχές:

- ✓ θεωρείται σταθερός έως το 2021

- ✓ δεν είναι ποτέ πάνω από +2,5 %.
- ✓ δεν είναι ποτέ αρνητικός
- ✓ εκτιμάται με βάση την εμπειρία του μελετητή σε σχέση με το Νομό

Προκειμένου να εκτιμηθεί η μέση παραγόμενη ποσότητα απορριμμάτων χρησιμοποιήθηκε συγκεκριμένος συντελεστής παραγωγής απορριμμάτων στον οποίο λαμβάνεται υπόψη και ο μη μόνιμος πληθυσμός των τουριστών.

Αναφορικά με τις ποσότητες σε ton/y ανά βασικό τύπο απορριμμάτων, αυτές παρουσιάζονται στον Πίνακα 11.8 που ακολουθεί.

Πίνακας 11.8 : Ποσότητες απορριμμάτων ανα βασικό τύπο

Έτος	Ποσότητα Απορριμμάτων	Ζυμώσιμα	Χαρτί	Μέταλλα	Γυαλί	Πλαστικά	Λοιπά
2001	13683	6431	2737	616	616	1163	2121
2011	16163	7597	3233	727	727	1374	2505
2021	20786	9769	4157	935	935	1767	3222

Πηγή: ΥΠΕΧΩΔΕ, Παρασκευόπουλος – Γεωργιάδης ΕΠΕ, Νοέμβριος 1999

Σημειώνεται ότι η σύσταση των απορριμμάτων δεν είναι ίδια για όλες τις αστικές περιοχές.

Εξαρτάται από την βιομηχανική και τουριστική ανάπτυξη καθώς επίσης και από το βιοτικό επίπεδο και τα χαρακτηριστικά του πληθυσμού της κάθε περιοχής.

Ενδεικτικά, για τον ελληνικό χώρο η μέση εκατοστιαία σύσταση των αστικών αποβλήτων, σύμφωνα με μετρήσεις του ΥΠΕΧΩΔΕ (ΠΕΡΠΙΑ), έχει ως ακολούθως:

- ✓ οργανικά 50%
- ✓ χαρτί 15%
- ✓ μέταλλα 2%
- ✓ γυαλί 3%
- ✓ πλαστικά 2%
- ✓ διάφορα 18%

Οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις που προκαλεί η ανεξέλεγκτη διάθεση των απορριμμάτων είναι σημαντικές, οι κυριότερες δε εξ αυτών δίνονται συνοπτικά αμέσως παρακάτω:

- ✓ στις περισσότερες περιπτώσεις η ανεξέλεγκτη διάθεση συνοδεύεται από αυτανάφλεξη των σκουπιδιών. Δεν είναι σπάνιο το φαινόμενο σε πολλές χωματερές να υπάρχει καπνός σχεδόν σε μόνιμη βάση, δηλαδή να υπάρχει μια μόνιμη εστία ανάφλεξης, με προφανείς τους κινδύνους δημιουργίας πυρκαγιάς, ιδιαίτερα μάλιστα όταν ο περιβάλλον χώρος είναι δασική περιοχή, ή περιοχή καλυπτόμενη με άλλου είδους βλάστηση
- ✓ επίσης, η ανεξέλεγκτη διάθεση εγκυμονεί σοβαρότατους κινδύνους ρύπανσης του εδάφους, των επιφανειακών υδάτων, αλλά κυρίως των υπογείων υδάτων από τα στραγγίσματα των χωματερών, ιδιαίτερα εκεί όπου τα πετρώματα είναι υδατοπερατά
- ✓ τέλος, στις δυσμενείς επιπτώσεις από την ανεξέλεγκτη διάθεση των απορριμμάτων μπορεί να αναφερθεί η ρύπανση της γύρω περιοχής από διάφορα υλικά (χαρτιά, πλαστικά κλπ) που παρασύρονται από τον αέρα, η δημιουργία οσμών και ανθυγιεινών καταστάσεων και γενικότερα η αισθητική υποβάθμιση του περιβάλλοντος της περιοχής

Στο Νομό Θεσπρωτίας βρίσκεται ο νέος ΧΥΤΑ, στη θέση «Αστιμίτσι», της 1^{ης} Εδαφικής Περιφέρειας του Νομού Θεσπρωτίας η οποία περιλαμβάνει και την Ηγουμενίτσα (απόφαση έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων, αριθ. πρωτ. 84252/4-9-97). Το έργο έχει έκταση 25,62 στρέμματα, η ποσότητα των απορριμμάτων που μπορεί να δεχτεί είναι 6.000 ton/y, η διάρκεια λειτουργίας του εκτιμάται στα 20 έτη, ο εξυπηρετούμενος πληθυσμός ανέρχεται σε 13.038 κατοίκους.

Σε όλο το Νομό εκτιμάται ότι υπάρχουν 33 καθορισμένοι Χώροι Διάθεσης Απορριμμάτων (ΧΔΑ) και 69 ανεξέλεγκτοι. Μέχρι το τέλος του 1999 δεν είχε προγραμματιστεί κανένα έργο ανάπλασης και αποκατάστασης ΧΔΑ τόσο στο Νομό Θεσπρωτίας όσο και σε ολόκληρη την Περιφέρεια Ηπείρου.

Σύμφωνα με την παραπάνω μελέτη και με βάση ότι το 2001 η παραγωγή των αποβλήτων ανέρχεται σε 13.683 ton/y απαιτείται και προτείνεται επιπλέον:

- ✓ η δημιουργία 1 ΧΥΤΑ που θα εξυπηρετεί τους Δήμους και τις Κοινότητες όλου του Νομού
- ✓ η δημιουργία 2 Σταθμών Μεταφόρτωσης Απορριμμάτων (ΣΜΑ) εκ των οποίων ο ένας θα εξυπηρετεί το Δήμο Φιλιατών συνολικού μόνιμου πληθυσμού 10.000 κατοίκων και ο άλλος θα εξυπηρετεί τους Δήμους Παραμυθιάς, Αχέροντα και την Κοινότητα Σουλίου, συνολικού μόνιμου πληθυσμού 12.000 κατοίκων
- ✓ η δημιουργία 1 Κέντρου Ανακύκλωσης Υλικών
- ✓ η προμήθεια εξοπλισμού συλλογής και μεταφοράς απορριμμάτων (κάδων και απορριμματοφόρων)

- ✓ έργα αποκατάστασης και εξυγίανσης παλαιών χώρων διάθεσης απορριμμάτων.

11.9.2 Χώροι Υγειονομικής Ταφής (ΧΥΤΑ)

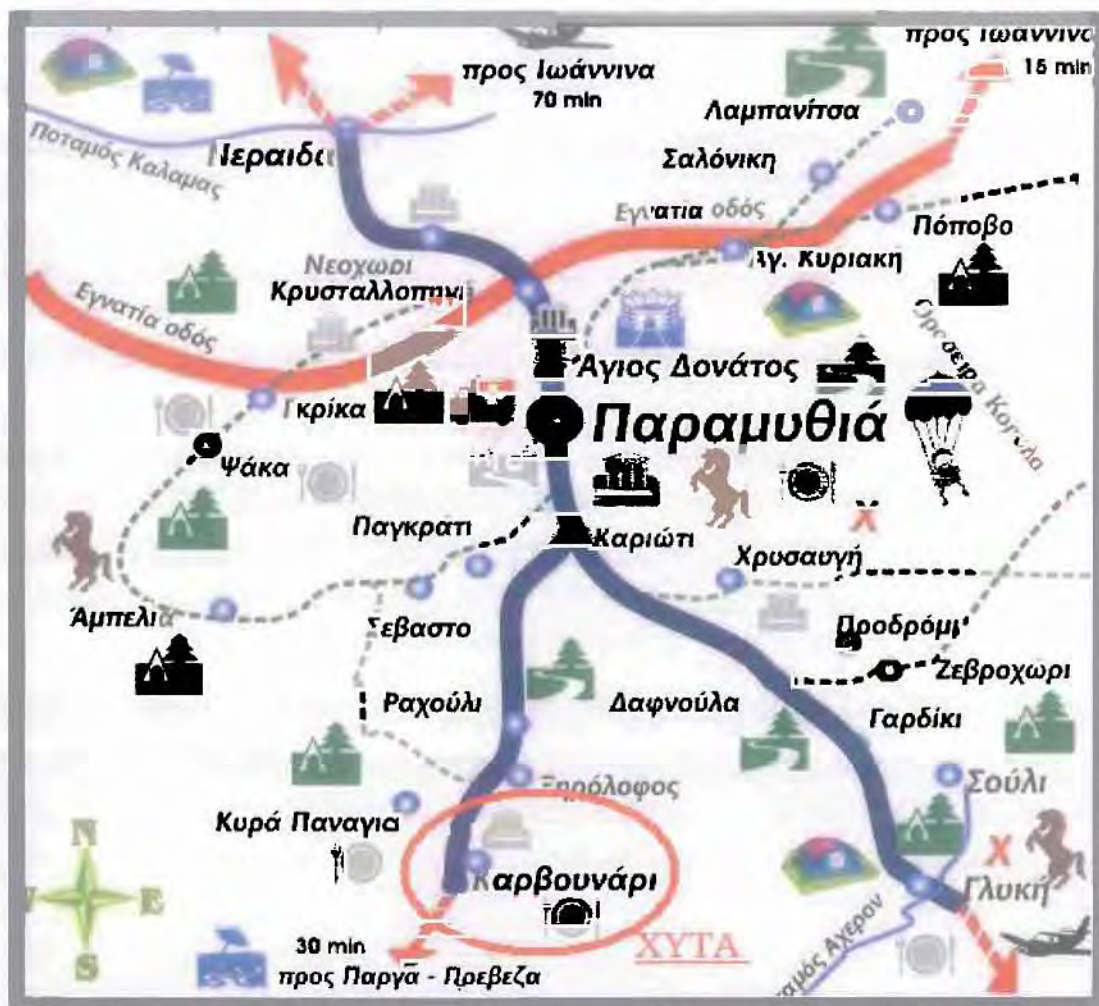
Στην Περιφέρεια Ηπείρου υπάρχουν 2 ΧΥΤΑ (3ης διαχ. Ενότητας, Ν. Άρτας και Ν. Πρέβεζας και 4ης διαχ. Ενότητας Ν. Θεσπρωτίας) που αναμένεται να λειτουργήσουν σύντομα και 2 υπό κατασκευή (2ης διαχ. Ενότητας διανομαρχιακός Ν. Θεσπρωτίας – Ν. Πρέβεζας και 1ης διαχ. Ενότητας Ν. Ιωαννίνων). Ο όγκος των παραγόμενων αστικών στερεών αποβλήτων σε επίπεδο Περιφέρειας εκτιμάται σε 120000 τόνους/έτος σύμφωνα με την απογραφή του 2001. Το ποσοστό ανακύκλωσης είναι μηδενικό.

Υπάρχουν συνολικά 263 ΧΑΔΑ, από τους οποίους 52 παραμένουν σε λειτουργία και από τους 211 που έκλεισαν οι 40 έχουν αποκατασταθεί ήδη. Άμεσα πρόκειται να κατασκευασθεί το έργο για την αποκατάσταση του χώρου διάθεσης απορριμμάτων της Άρτας.

Στον Δήμο Παραμυθιάς σχεδιάζεται να φιλοξενηθεί ο διανομαρχιακός ΧΥΤΑ Θεσπρωτίας - Πρέβεζας και πιο συγκεκριμένα στην περιοχή Καρβουναρίου. Παρά τις εκπονηθείσες μελέτες οι οποίες και καθιστούν λειτουργική και βιώσιμη τη χωροθέτηση στη συγκεκριμένη περιοχή, η επιλογή αυτή δεν επιδέχεται την κοινωνική συναίνεση της τοπικής κοινωνίας η οποία απαιτείται για την κατασκευή του έργου. Οι κάτοικοι του Καρβουναρίου εκφράζουν την αντίθεσή τους στο ενδεχόμενο κατασκευής του ΧΥΤΑ στα διοικητικά όρια του χωριού τους.

Χάρτης 11.9: Τοποθεσία χωροθέτησης του ΧΥΤΑ Καρβουναρίου

Πηγή: www.e-igoumenitsa.gr

Η άρνηση της τοπικής κοινωνίας για την επικείμενη χωροθέτηση του νομαρχιακού ΧΥΤΑ στο Καρβουνάρι δεν αφορά μόνο τους δύο νομούς Πρέβεζας και Θεσπρωτίας, αλλά ολόκληρη την Ήπειρο, καθώς παρακωλύεται όλο το διαχειριστικό σχέδιο για τη διάθεση των απορριμμάτων στην Ήπειρο.

Ο διανομαρχιακός ΧΥΤΑ αντιμετωπίζει ένα επιπλέον πρόβλημα, καθώς είναι ενταγμένος στο Ταμείο Συνοχής και κινδυνεύει με απένταξη (όπως έδειξε στο παρελθόν η περίπτωση με τα «υπόλοιπα πόλης» του Δήμου Ιωαννιτών).

Ο 2ος ΧΥΤΑ στην Θεσπρωτία που είναι στο ΔΔ Κορύτιανης του Δήμου Ηγουμενίτσας ενώ έχει κατασκευασθεί από το μέσα του 2003 (είχε ξεκινήσει η κατασκευή του από το 1996) δεν έχει ακόμα δοθεί σε λειτουργία. Στην παρούσα φάση αναμένεται απόφαση από το Υπουργείο Εσωτερικών, ώστε να προχωρήσει άμεσα η πρόσληψη προσωπικού για τη λειτουργία του. Ο σχετικός νόμος ψηφίστηκε και ήταν διαδικαστικό ζήτημα να σταλεί η απόφαση στο Δήμο

Ηγουμενίτσας που έχει αναλάβει ρόλο συντονιστή και να γίνει η πρόσληψη με σύμβαση έργου έξι ατόμων και με διάρκεια ενός έτους. Στόχος των δήμων Ηγουμενίτσας, Φιλιατών, Παραποτάμου και Σαγιάδας είναι να θέσουν σε σύντομο χρονικό διάστημα το ΧΥΤΑ σε λειτουργία.

Βασικός στόχος θα πρέπει να είναι να δημιουργηθούν σταθμοί μεταφόρτωσης των απορριμμάτων, κέντρα διαλογής απορριμμάτων, εργοστάσια ανακύκλωσης (το ένα ήδη έχει ολοκληρωθεί) και ΧΥΤΥ, δηλαδή Χώροι Υγειονομικής Ταφής Υπολειμμάτων οι οποίοι εναρμονίζονται με την κοινοτική νομοθεσία και με τον περιφερειακό σχεδιασμό.

11.10 Αξιολόγηση - Συμπεράσματα

Πίνακας 11.9: Συγκεντρωτική παρουσίαση της κατάστασης των τεχνικών, κοινωνικών και επιχειρηματικών υποδομών του Νομού Θεσπρωτίας (SWOT analysis)

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ	ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Η φυσική θέση της Ηπείρου (Δυτική Πύλη της Ελλάδας προς την ΕΕ και τη Βαλκανική) και η κατασκευή των μεγάλων υπερτοπικών μεταφορικών υποδομών (Εγνατία Οδός, Δυτικός Άξονας, Λιμάνι Ηγουμενίτσας) οι οποίες δημιουργούν τις προϋποθέσεις ανάπτυξης λειτουργιών υπερεθνικής εμβέλειας στον τομέα των μεταφορών και των υπηρεσιών ❖ Η ολοκλήρωση της υποθαλάσσιας ζεύξης Ακτίου Πρέβεζας ❖ Η σημαντική βελτίωση του εθνικού και επαρχιακού οδικού δικτύου με πόρους της τρέχουσας, αλλά και των προηγούμενων προγραμματικών περιόδων ❖ Η ύπαρξη αξιοποιήσιμου δυναμικού Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας ❖ Η ύπαρξη εγκεκριμένου περιφερειακού σχεδιασμού για τη διαχείριση στερεών αποβλήτων ❖ Η απόκτηση τεχνογνωσίας από την υλοποίηση των μεγάλων έργων υποδομής στο Νομό ❖ Η ισχυροποίηση του λιμανιού της Ηγουμενίτσας, ως πύλη εξόδου προς την ΕΕ λόγω πολιτικών και οικονομικών ασταθειών στις γειτονικές Βαλκανικές Χώρες ❖ Η αξιολογη θαλάσσια σύνδεση μεταξύ της Ηπείρου και της Ιταλίας 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Η απουσία οργανωμένων υποδομών εγκατάστασης επιχειρήσεων και διαμετακόμισης, σε συνδυασμό με την απουσία σιδηροδρομικής σύνδεσης του Νομού με το εθνικό σιδηροδρομικό δίκτυο και τις περιορισμένες δυνατότητες των αεροπορικών υποδομών. Οι αδυναμίες αυτές περιορίζουν το πεδίο ανάπτυξης του τομέα των μεταφορών και υποσκάπτουν το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα του Νομού στον τομέα αυτό έναντι εναλλακτικών μεταφορικών διαδρομών, τόσο στο εσωτερικό της χώρας (όπως είναι ο άξονας ΠΑΘΕ και το λιμάνι της Πάτρας το οποίο διαθέτει σιδηροδρομική σύνδεση) όσο και στο εξωτερικό, με την ανάπτυξη άλλων χερσαίων μεταφορικών διαδρόμων στη Βαλκανική ❖ Η έλλειψη σιδηροδρομικής σύνδεσης του Νομού με το σιδηροδρομικό δίκτυο της χώρας και η απουσία προοπτικών δημιουργίας σιδηροδρομικής υποδομής στο άμεσο μέλλον. Η έλλειψη σιδηροδρομικής σύνδεσης αποτελεί κρίσιμο περιοριστικό παράδειγμα πλήρους αξιοποίησης του ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος του Νομού και της ανάδειξης της σε πύλη μεταφορών για την χώρα (κυρίως η απουσία σιδηροδρομικής σύνδεσης της πύλης εξόδου (Λιμάνι Ηγουμενίτσας) με το εθνικό σιδηροδρομικό δίκτυο) ❖ Η ανεπάρκεια αεροπορικής υποδομής του Νομού, η οποία σήμερα εξυπηρετείται σχεδόν αποκλειστικά από το αεροδρόμιο των Ιωαννίνων, το οποίο δεν διαθέτει επαρκείς υποδομές και εξυπηρετήσεις για να

- ❖ Η λειτουργία των 3 Μεθοριακών Σταθμών στη συνοριακή γραμμή Ηπείρου – Αλβανίας
- ❖ Σημαντική παρουσία και επενδυτική δραστηριότητα ελληνικών επιχειρήσεων στη Νότια Αλβανία

- λειτουργήσει ως αεροπορικός συγκοινωνιακός κόμβος της
- ❖ Η απουσία υποδομών διέλευσης και διανομής φυσικού αερίου (φθηνή ενέργεια), με αποτέλεσμα το αυξημένο κόστος παραγωγής για πολλούς κλάδους της οικονομίας και η μη επαρκής αξιοποίηση του δυναμικού των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας
- ❖ Η έλλειψη των αναγκαίων εγγειοβελτιωτικών υποδομών
- ❖ Η έλλειψη από το λιμάνι της Ηγουμενίτσας τεχνολογικής υποδομής, εγκαταστάσεων φόρτωσης, εκφόρτωσης, αποθήκευσης καθώς και τερματικών εγκαταστάσεων για την ανάπτυξη συνδυασμένων μεταφορών
- ❖ Η έλλειψη διαπεριφερειακών συνδέσεων του εθνικού οδικού δικτύου της ευρύτερης Περιφέρειας Ηπείρου με την Δυτική Μακεδονία και την Θεσσαλία (οδικοί άξονες Άρτας –Καρδίτσας, Άρτας-Τρικάλων και συνδέσεις οδικών αξόνων Ιωαννίνων-Τρικάλων και Ιωαννίνων-Κοζάνης με τον Ν. Γρεβενών)
- ❖ Η ανεπάρκεια του τοπικού οδικού δικτύου και η υστέρηση στην προσπελασιμότητα των ορεινών και μειονεκτικών περιοχών
- ❖ Οι σημαντικές ελλείψεις στο οδικό δίκτυο και τα προβλήματα πρόσβασης στους Διασυνοριακούς Σταθμούς (Αλβανία)
- ❖ Το χαμηλό επίπεδο εξυπηρέτησεων και υπηρεσιών για την ποιότητα ζωής των κατοίκων (Αλβανία)
- ❖ Εκτεταμένη συνοριακή γραμμή με την Αλβανία, που επιτρέπει την ανάπτυξη φαινομένων λαθρομετανάστευσης
- ❖ Η ανεπάρκεια των αστικών υποδομών
- ❖ Η περιορισμένη μέχρι σήμερα διάχυση της τεχνογνωσίας και των υποδομών αξιοποίησης των νέων τεχνολογιών, της κοινωνίας της πληροφορίας και της γνώσης εκτός της πόλης των Ιωαννίνων, (όπου η έδρα του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων) και η μεγαλύτερη συγκέντρωση επιχειρηματικότητας και καινοτομίας στον ιδιωτικό τομέα
- ❖ Η έλλειψη δικτύου φυσικού αερίου και η μικρή αξιοποίηση του δυναμικού των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας
- ❖ Οι σοβαρές ελλείψεις σε υποδομές διαχείρισης και επεξεργασίας λυμάτων και αποβλήτων, με ιδιαίτερα οξύ το πρόβλημα καθυστέρησης δημιουργίας ΧΥΤΑ
- ❖ Οι ελλείψεις στο καθεστώς προστασίας αξιόλογων οικιστικών συνόλων του Νομού
- ❖ Η ανεπάρκεια σε χώρους στάθμευσης στα οικιστικά σύνολα του νομού
- ❖ Η έλλειψη δικτύου μαρινών σε δήμους του Νομού (Ηγουμενίτσα, Σαγιάδα, Σύβοτα, Πλαταριά και στην Κοινότητα Πέρδικας)
- ❖ Αδυναμία υποστήριξης

	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Κεραίες κινητής τηλεφωνίας ❖ Πτώσεις τάσης ΔΕΗ ❖ Μη υπογειοποιημένο ενεργειακό δίκτυο ❖ Έλλειψη αντιπλημμυρικής προστασίας και αποστραγγιστικών έργων ❖ Ανεπαρκή δίκτυα ύδρευσης και κακά δίκτυα (PVC) ❖ Πολλές και ανεξέλεγκτες γεωτρήσεις ❖ Έλλειψη συνολικού σχεδιασμού αξιοποίησης φυσικών πόρων ❖ Ελλιπής διασύνδεση υδραυλικού δικτύου ❖ Έλλειψη βιολογικών καθαρισμών ❖ Ανυπαρξία αποχετευτικών δικτύων ❖ Μη αξιοποίηση / έλλειψη υποδομών σε σχέση με την αρχαιολογική και πολιτιστική κληρονομιά
<p>ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ</p>	<p>ΚΙΝΔΥΝΟΙ – ΑΠΕΙΛΕΣ</p>
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Η ανάδειξη του Νομού σε Δυτική Πύλη της χώρας προς την ΕΕ και την Βαλκανική (ιδιαίτερα την Αλβανία) την καθιστά σε ελκυστικό χώρο προσέλκυσης επενδύσεων, στον τομέα της μεταποίησης και σε κλάδους συναφείς με τις μεταφορές ❖ Η θέση του Νομού ως «Δυτική Πύλη» της Ελλάδας προς την ΕΕ, αλλά και ως ενδιάμεσος κόμβος των μεταφορικών και άλλων Διευρωπαϊκών Δικτύων της τα Βαλκάνια, τις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης και τη Μέση Ανατολή ❖ Η ορθολογική αξιοποίηση των σημαντικών πόρων της προηγούμενης και της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου για την ολοκλήρωση των υποδομών, που θα αναδείξουν το Νομό σε κόμβο των μεταφορικών δικτύων ❖ Το σημαντικό μέγεθος των πόρων που θα εισρεύσουν στην Ήπειρο και την νέα προγραμματική περίοδο ❖ Η ένταξη του Δυτικού Σιδηροδρομικού Άξονα στα Διευρωπαϊκά Δίκτυα ❖ Η ύπαρξη Εθνικών και Κοινοτικών πρωτοβουλιών διασυνοριακής συνεργασίας ❖ Η ενίσχυση της διασυνοριακής επιχειρηματικότητας ❖ Η ανάπτυξη διασυνοριακών δικτύων συνεργασίας μεταξύ φορέων (Πανεπιστήμια, Αναπτυξιακοί και Παραγωγικοί Φορείς) και Αυτοδιοικητικών Αρχών ❖ Η διεύρυνση του ενιαίου οικονομικού χώρου προς το χώρο των Βαλκανίων ❖ Η ύπαρξη Εθνικών και Κοινοτικών 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Η καθυστέρηση ολοκλήρωσης των μεταφορικών υποδομών, η οποία παρατείνει την απομόνωση του Νομού και θέτει σε κίνδυνο την ανάδειξη του ως μεταφορικής πύλης της χώρας προς την Δυτική και Κεντρική Ευρώπη ❖ Η μεγέθυνση της ανταγωνιστικής πίεσης σε παραδοσιακούς τομείς της οικονομίας, ως αποτέλεσμα της σταδιακής «άρσης» της απομόνωσης του Νομού και του ιδιότυπου προστατευτισμού που απολάμβανε η εσωτερική αγορά, σε συνδιασμό με τη δυνατότητα εισροής κεφαλαίων που παρέχουν τα μεγάλα έργα υποδομής και μεταφορών ❖ Η «υστέρηση» του Νομού σε βασικές υποδομές μπορεί να οδηγήσει σε κατακερματισμό των πόρων σε πολλά μικρά έργα, ελάχιστης προστιθέμενης αξίας, παρατείνοντας την απόκλιση του Νομού από το μέσο επίπεδο ανάπτυξης της χώρας αλλά και της ΕΕ ❖ Η αυξανόμενη δυναμικότητα των ανθρωπογενών δραστηριοτήτων (γεωργία, τουρισμός, υποδομές) αναμένεται να προκαλέσει περιβαλλοντικές πιέσεις στο φυσικό περιβάλλον ❖ Ανταγωνισμός από λιμάνια Ιταλίας ❖ Ασταθές κλίμα Μέσης Ανατολής ❖ Διεθνής ανταγωνισμός στις Τηλεπικοινωνίες ❖ Αύξηση κόστους της ενέργειας ❖ Ρύπανση υδροφόρου ορίζοντα από τα υδραυλικά ❖ Εξωνομαρχιακός ανταγωνισμός ❖ Διεθνής και εθνικός ανταγωνισμός – αδυναμία αξιοποίησης ευκαιριών (ΕΕ) όσον αφορά την παιδεία

- ❖ πρωτοβουλιών διασυνοριακής συνεργασίας
- ❖ Η ενίσχυση της διασυνοριακής επιχειρηματικότητας
- ❖ Η πλήρης ανάπτυξη και αξιοποίηση των έργων της ΚτΠ , για δράσεις κυρίως ηλεκτρονικής διακυβέρνησης
- ❖ Ιστορικό διεθνών ναυτλιακών συνδέσεων
- ❖ Προγραμματισμένη Ανάπτυξη λιμανιού
- ❖ Ανάπτυξη ευρυζωνικών / ασύρματων δικτύων
- ❖ Ανάπτυξη τεχνολογιών ήπιων μορφών ενέργειας – Ευρωπαϊκές πολιτικές
- ❖ Ευρωπαϊκά Προγράμματα για διαχείριση υδάτινων πόρων
- ❖ Ευρωπαϊκά Προγράμματα για Βιολογικούς καθαρισμούς και αποχέτευση
- ❖ Τεχνολογίες ανακύκλωσης
- ❖ Ανάπτυξη τεχνολογίας της Ιατρικής και της Τηλειατρικής
- ❖ Διαδίκτυο και πλατφόρμες τηλεκπαίδευσης
- ❖ Ευρωπαϊκά προγράμματα
- ❖ Ανάπτυξη ειδικών / εναλλακτικών μορφών τουρισμού
- ❖ Συμμετοχή σε Ευρωπαϊκά δίκτυα / εκθέσεις / άλλες δραστηριότητες
- ❖ Διαδίκτυο και προβολή του Νομού μέσω αυτού

Γ' ΜΕΡΟΣ:

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ, ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

Η ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΚΑΙ ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ

ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

1.1 Εισαγωγή

Κάθε γεωγραφική και διοικητική ενότητα, όπως ο νομός, όταν επιχειρεί να παρέμβει και να επηρεάσει με ένα θετικό, συγκροτημένο και επιτελικό τρόπο τις αναπτυξιακές του δυνατότητες και προοπτικές, χρειάζεται μια στρατηγική. Η στρατηγική της ανάπτυξης έρχεται να θέσει μια σειρά ερωτήματα, τα οποία αφορούν στους στόχους οι οποίοι τίθενται, τον τρόπο με τον οποίο επιδιώκεται η υλοποίησή τους, το πλαίσιο δράσης και τον τρόπο επιλογής των κατάλληλων πολιτικών.

Συνεπώς, η στρατηγική της ανάπτυξης είναι ένα ολοκληρωμένο και αδιάσπαστο σύνολο στόχων και παρεμβάσεων, το οποίο προσδιορίζει με όρους ανάπτυξης σε ποιο σημείο βρισκόμαστε, πού επιθυμούμε να φτάσουμε και με ποιο τρόπο και ποιες διαδικασίες θα επιχειρήσουμε να το πετύχουμε (Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, 2005 Β).

Στο συγκεκριμένο κεφάλαιο παρουσιάζεται ο στρατηγικός στόχος του Νομού Θεσπρωτίας, οι γενικοί αναπτυξιακοί στόχοι και οι ειδικοί αναπτυξιακοί στόχοι. Στην παρούσα φάση γίνεται μια προσπάθεια για την δημιουργία μιας δυναμικής αναπτυξιακής στρατηγικής που αξιοποιώντας τα πλεονεκτήματα - ευκαιρίες και ελαχιστοποιώντας τις επιπτώσεις των μειονεκτημάτων - απειλών, θα συμβάλει στην ενδυνάμωση της περιοχής καθιστώντας την ανταγωνιστική και ικανή να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις της τοπικής κοινωνίας.

Κατ' αρχήν, τίθενται οι γενικοί στόχοι στρατηγικού χαρακτήρα οι οποίοι θα λειτουργήσουν ως κατευθυντήριες γραμμές στην προσπάθεια ανάπτυξης της περιοχής. Έπειτα, καταγράφονται οι ειδικοί στόχοι τομεακού χαρακτήρα οι οποίοι είναι σύμφωνοι με τις αναπτυξιακές κατευθύνσεις των γενικών - στρατηγικών στόχων. Πρόκειται ουσιαστικά για δράσεις οι οποίες θα κατευθύνουν στη συνέχεια την άσκηση των κατάλληλων πολιτικών και μέτρων παρέμβασης.

1.2 Το πλαίσιο διαμόρφωσης της αναπτυξιακής στρατηγικής⁶

Για να είναι επιτυχής, η στρατηγική της ανάπτυξης απαιτεί μια σειρά από προϋποθέσεις. Πρώτον, θα πρέπει να στηρίζεται στη διάγνωση και αξιολόγηση των επιμέρους δεδομένων, αλλά και της συνολικής εικόνας του κάθε νομού. Με αυτή την έννοια, η στρατηγική για κάθε νομό είναι μοναδική και μη επαναλαμβανόμενη καθώς, δύο νομοί με διαφορετικά παραγωγικά, διαρθρωτικά, γεωγραφικά, κλπ., χαρακτηριστικά δεν είναι δυνατόν να διαθέτουν την ίδια στρατηγική. Η στρατηγική, λοιπόν, θα πρέπει να στηρίζεται στα πραγματικά δεδομένα της τοπικής οικονομίας, αξιολογώντας σωστά τις ανάγκες και τα προβλήματα στην επιλογή δράσεων και στην άσκηση πολιτικών.

Δεύτερον, η αναπτυξιακή στρατηγική, από τη φύση της, δεν μπορεί να έχει στατικό αλλά δυναμικό χαρακτήρα. Αυτό σημαίνει ότι στηρίζεται στην κατανόηση της υφιστάμενης κατάστασης αλλά η έμφασή της βρίσκεται στην δημιουργική παρέμβαση. Με αυτή την έννοια, η στρατηγική θα πρέπει να ενισχύει τα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα του νομού και να δημιουργεί μέσω κατάλληλα επιλεγμένων πολιτικών νέα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα σε τομείς αιχμής. Θα πρέπει επίσης να αντιμετωπίζει με ουσιαστικό τρόπο τις αδυναμίες της περιοχής που συνδέονται με την παραγωγική διάρθρωση, το ανθρώπινο δυναμικό, τις υποδομές ή τη γεωγραφική θέση της θέσης. Παράλληλα, θα πρέπει να αξιοποιεί τις ευκαιρίες που δημιουργούνται από τις τεχνολογικές και διαρθρωτικές μεταβολές και το νέο διεθνές οικονομικό περιβάλλον και να αντιλαμβάνεται τους κινδύνους που εγκυμονούν για το παραγωγικό προφίλ του νομού, προβλέποντας ένα σύνολο διαρθρωτικών ή εκσυγχρονιστικών δράσεων που να ελαχιστοποιούν τις επιπτώσεις αυτών των κινδύνων στο επίπεδο ευημερίας και απασχόλησης.

Τρίτον, η αναπτυξιακή στρατηγική θα πρέπει να είναι «διορατική». Σε ένα κόσμο που αλλάζει με γρήγορους ρυθμούς, η αναπτυξιακή στρατηγική του νομού θα πρέπει να έχει το βλέμμα στραμμένο στο μέλλον και όχι στο παρελθόν. Θα πρέπει να βλέπει μπροστά, να κατανοεί εγκαίρως τις νέες τάσεις στην οικονομία και να αντιλαμβάνεται ότι το νέο οικονομικό και τεχνολογικό περιβάλλον απαιτεί νέους τρόπους αντιμετώπισης και νέες πολιτικές. Η στρατηγική της ανάπτυξης θα πρέπει να είναι ανοιχτή σε νέες ιδέες, να τις ενθαρρύνει και να τις ενισχύει και να προσπαθεί να ενσωματώσει στην τοπική κοινωνία και οικονομία μηχανισμούς κατανόησης και διαχείρισης της αλλαγής. Η διάθεση της τοπικής κοινωνίας να μη ξεπεραστεί από τις εξελίξεις αλλά να επωφεληθεί από αυτές σημαίνει ότι η μάθηση, η δημιουργικότητα, η έρευνα, η εφευρετικότητα, η εξωστρέφεια και η αναζήτηση του

⁴⁵ Πηγή: Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, 2005 (B)

καινούργιου γίνονται κεντρικά στοιχεία της στρατηγικής και βρίσκουν την έκφρασή τους σε μια σειρά από συγκεκριμένες αναπτυξιακές πολιτικές.

Τέταρτον, η αναπτυξιακή στρατηγική θα πρέπει να κινείται έξω από λογικές δορυφορικής ανάπτυξης σε σχέση με την Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη. Αντίθετα, θα πρέπει να επιλέξει και να στηριχθεί σε μια σύγχρονη εκδοχή της ενδογενούς ανάπτυξης, η οποία δρα τοπικά και σκέφτεται παγκόσμια, έχοντας πλήρη κατανόηση της λειτουργίας των παγκοσμιοποιημένων αγορών και πλήρη συνείδηση των περιορισμών της τοπικής κλίμακας. Η στρατηγική της σύγχρονης ενδογενούς ανάπτυξης θα πρέπει να κινείται με ευελιξία ανάμεσα στο τοπικό, το περιφερειακό, το εθνικό και το Ευρωπαϊκό επίπεδο άσκησης πολιτικής και να αξιοποιεί κάθε φορά διαθέσιμα μέσα, ευνοϊκές συγκυρίες και εμπειρίες.

Πέμπτον, η στρατηγική της ανάπτυξης θα πρέπει να έχει σαφή αντίληψη της στενότητας των διαθέσιμων πόρων και συνεπώς του υψηλού κόστους ευκαιρίας της κάθε πολιτικής. Το επιτακτικό ερώτημα στην άσκηση αναπτυξιακής πολιτικής είναι με ποιο τρόπο θα πρέπει να κατανεμηθούν περιορισμένοι πόροι σε εναλλακτικές χρήσεις, έτσι ώστε να επιτευχθεί υψηλή συνέργια μέσων και υψηλή αποτελεσματικότητα. Με δεδομένο ότι οι σημαντικότεροι αναπτυξιακοί πόροι για τη χώρα μας προέρχονται από την ΕΕ και δεδομένες τις τάσεις μετατόπισης των Κοινοτικών πόρων προς τα Νέα Κράτη Μέλη της ΕΕ αλλά και συμπίεσης του Ευρωπαϊκού Προϋπολογισμού, η ανάγκη ουσιαστικής αξιοποίησης των διαθέσιμων πόρων του 4ου ΚΠΣ είναι ιδιαίτερα επιτακτική.

Τέλος, η αναπτυξιακή στρατηγική, για να είναι αποτελεσματική, θα πρέπει να στηρίζεται σε μια ευρύτερη κοινωνική συναίνεση, να πείθει και να κινητοποιεί ευρύτερα κοινωνικά και οικονομικά στρώματα. Για να γίνει αυτό θα πρέπει οι πολιτικές της να αποφεύγουν τη μονομέρεια και να προσφέρουν δυνατότητες για αναπτυξιακό μέρισμα σε όλες τις κοινωνικές και οικονομικές τάξεις του Νομού. Αυτό δεν σημαίνει ότι θα πρέπει να αποφεύγει τις αναγκαίες τομές. Σημαίνει όμως, ότι τα κόστη και τα οφέλη που θα προκύψουν από συγκεκριμένες πολιτικές θα πρέπει να είναι ισόρροπα κατανεμημένα και επιπλέον, αυτή η κατανομή θα πρέπει να είναι ορατή και να εξασφαλίζει την κοινωνική συναίνεση.

1.3 Στόχοι της ανάπτυξης

1.3.1 Κατευθύνσεις στρατηγικής

Η ενότητα αυτή, παρουσιάζει την αναπτυξιακή στρατηγική του Νομού Θεσπρωτίας. Η ενότητα βασίζεται στα αναπτυξιακά χαρακτηριστικά του Νομού και λαμβάνει υπόψη της ταυτόχρονα τα ιδιαίτερα οικονομικά, κοινωνικά, διαρθρωτικά και αναπτυξιακά χαρακτηριστικά του, τα δυνατά και αδύνατα σημεία του και τις ευκαιρίες και απειλές οι οποίες προέρχονται από το εξωτερικό περιβάλλον.

Στον παρακάτω πίνακα γίνεται ένας συνδυασμός των πλεονεκτημάτων, των μειονεκτημάτων, των ευκαιριών και των απειλών του Νομού Θεσπρωτίας, έτσι όπως κατεγράφησαν στο Β' μέρος της εργασίας, με σκοπό να προκύψουν κάποιες κατευθύνσεις για την στρατηγική που θα ακολουθήσουμε.

Πίνακας Β1.1: Κατευθύνσεις στρατηγικής για το Νομό Θεσπρωτίας

	Πλεονεκτήματα	Μειονεκτήματα
	ΕΠΙΤΑΧΥΝΤΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ	ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ

<p>Επιχειρήσεις</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Ανάπτυξη και ολοκλήρωση των μεγάλων μεταφορικών υποδομών για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και την προώθηση της εξωστρέφειας ❖ Προσέλκυση ιδιωτικών επενδύσεων και υποστήριξη της επιχειρηματικής εξωστρέφειας ❖ Ενθάρρυνση υιοθέτησης καινοτομιών για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του παραγωγικού συστήματος ❖ Προώθηση εξαγωγών σε αναπτυσσόμενες χώρες ❖ Ολοκληρωμένη αειφορική προσέγγιση της επιχειρηματικότητας και των επενδύσεων στον ενεργειακό τομέα ❖ Αειφορική ανάπτυξη και διαχείριση φυσικού και πολιτισμικού δυναμικού για την ανάπτυξη νέων μορφών τουρισμού ❖ Διασύνδεση φορέων ΕΤΑ και επιχειρήσεων ❖ Ανάδειξη της πόλης της Ηγουμενίτσας σε κέντρο Διαπεριφερειακής και Εθνικής εμβέλειας ❖ Ανάδειξη του Νομού ως κόμβο ανάμεσα σε ΕΕ και τρίτες περιοχές (Βαλκάνια) 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Ενίσχυση της επιχειρηματικής και τεχνολογικής καινοτομίας ❖ Προώθηση της οικονομικής διαφοροποίησης στην ύπαιθρο και ιδιαίτερα στις ορεινές και μειονεκτικές περιοχές, μέσω της αειφορικής αξιοποίησης των πολιτιστικών και φυσικών πόρων ❖ Αποτελεσματική διασύνδεση της εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας και έγκαιρη προσαρμογή του ανθρώπινου δυναμικού στις μεταβαλλόμενες συνθήκες της αγοράς εργασίας ❖ Αναβάθμιση των παραδοσιακών κλάδων μεταποίησης ❖ Διοικητική μεταρρύθμιση και εκσυγχρονισμός Δημόσιου τομέα ❖ Ολοκλήρωση δικτύων μεταφορικών υποδομών ❖ Βελτίωση του δικτύου κοινωνικών υποδομών και εξυπηρέτησεων στα αστικά κέντρα και την ύπαιθρο-εξυπηρέτηση ειδικών πληθυσμιακών ομάδων ❖ Δημιουργία οργανωμένων υποδομών επιχειρήσεων και διαμετακόμισης ❖ Εφαρμογή θεσμικού πλαισίου διαχείρισης προστατευόμενων φυσικών οικοσυστημάτων
	<p>ΣΤΑΘΕΡΟΠΟΙΗΤΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ</p>	<p>ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ</p>
<p>Απειλές</p>	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Ενθάρρυνση παραγωγής επώνυμων προϊόντων για τη δημιουργία οικονομιών κλίμακας και τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της εγχώριας παραγωγής ❖ Προώθηση επιχειρηματικών συνεργασιών με τα Βαλκάνια και την Ιταλία ❖ Αποφυγή «κατακερματισμού» των πόρων της νέας προγραμματικής περιόδου σε πολλά μικρά έργα, αμφίβολης ή ελάχιστης προστιθέμενης αξίας. ❖ Βελτίωση της αποτελεσματικότητας των φορέων υλοποίησης στη νέα προγραμματική περίοδο 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Βελτίωση της διασύνδεσης και της προσβασιμότητας ορεινών και μειονεκτικών περιοχών με σημαντικά κομβικά σημεία του συστήματος μεταφορών ❖ Πρόληψη και διαχείριση περιβαλλοντικών κινδύνων ❖ Επιτάχυνση κατάρτισης και έγκρισης πολεοδομικών σχεδίων και οριοθέτηση χρήσεων γης ❖ Διαμόρφωση ελκυστικών συνθηκών δραστηριοποίησης για επιχειρήσεις και προσωπικό υψηλής εξειδίκευσης

1.3.2 Κατευθύνσεις τοπικής ανάπτυξης

Ο Νομός Θεσπρωτίας αποτελεί μια περιοχή με σημαντικά συγκριτικά πλεονεκτήματα αλλά και περιορισμούς από τις αρνητικές επιπτώσεις των δημογραφικών και οικονομικών παραμέτρων. Με κριτήριο τον βαθμό ανάπτυξης του Νομού, μπορούμε να πούμε ότι πρόκειται για περιοχή με σημαντικές αναπτυξιακές δυνατότητες, καθώς είναι σχετικά αραιοκατοικημένη, χαρακτηρίζεται από μια ιδιαίτερα σημαντική φυσική γεωγραφική θέση ενώ διαθέτει σημαντικούς φυσικούς πόρους που η εκμετάλλευσή τους μπορεί να οδηγήσει σε ταχεία ανάπτυξη της τοπικής οικονομίας.

Η εγγύτητα στα Ιωάννινα δίνει τη δυνατότητα στις βιομηχανίες που εγκαθίστανται στο Νομό να βρίσκονται κοντά σε μία μεγάλη αγορά και σε μια περιοχή με ιδιαίτερα σημαντικά πλεονεκτήματα (όπως για παράδειγμα το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων), ενώ ταυτόχρονα, δίνει τη δυνατότητα στους πολίτες του Νομού, σε ελάχιστο χρόνο, να ωφελούνται των δυνατοτήτων και διευκολύνσεων που παρέχει ένα μεγάλο αστικό κέντρο.

Αυτός ακριβώς ο χαρακτήρας που αποκτά σταδιακά το πολεοδομικό συγκρότημα των Ιωαννίνων έχει και άλλα οφέλη καθώς συνεπάγεται ανάπτυξη του τριτογενούς τομέα και σταδιακή αναδιοργάνωση με ταυτόχρονη διάχυση του σε μακρύτερες αποστάσεις από την πόλη. Από αυτή την εξέλιξη, ο Νομός Θεσπρωτίας που ανήκει στην ίδια Περιφέρεια και διατηρεί ισχυρά επενδυτικά κίνητρα, μπορεί να ωφεληθεί.

Από την άλλη πλευρά, οι κοινωνικοπολιτικές εξελίξεις που δρομολογήθηκαν στις αρχές της δεκαετίας του ενενήντα στις χώρες της ανατολικής Ευρώπης και της Βαλκανικής, άνοιξαν νέες και παρθένες αγορές (ιδιαίτερα για το Νομό στη γειτονική Αλβανία). Παράλληλα, η σταδιακή ομαλοποίηση της γεωπολιτικής κατάστασης στην περιοχή έχει θετικό αντίκτυπο στον πληθυσμό του Νομού Θεσπρωτίας.

Με βάση χωροταξικά κριτήρια πρόκειται για περιοχή με ειδικά προβλήματα ανάπτυξης και παρουσιάζει μεγάλες δυσχέρειες εφαρμογής αναπτυξιακών προγραμμάτων.

Ο Νομός αναπτύσσεται με βραδείς ρυθμούς καθώς διαθέτει ανεκμετάλλευτους φυσικούς πόρους και δυνατότητες οικονομικής ανόδου. Παρουσιάζει επίσης ανεπάρκεια κεφαλαίων, χαμηλά επίπεδα εκπαίδευσης και εξειδικεύσεως και έντονο γεωργικό χαρακτήρα στη διάρθρωση της οικονομίας του και διακρίνεται για τον υψηλό ρυθμό μετανάστευσης.

Όλα αυτά τα χαρακτηριστικά υποδεικνύουν συγκεκριμένες επιλογές για τον αναπτυξιακό σχεδιασμό και προγραμματισμό της περιοχής. Γίνεται κατανοητό πως χρειάζεται ένα άμεσο πρόγραμμα σταθεροποίησης της οικονομίας και επιτάχυνσης του ρυθμού ανάπτυξης. Νέες επενδύσεις και

διαρθρωτικές μεταβολές είναι οι προϋποθέσεις για αυτόνομη ανάπτυξη, παράλληλα με την ενίσχυση προγραμμάτων αστικής υποδομής ώστε να προσφέρονται μέσα στα όρια των Δήμων του Νομού υψηλότερου βαθμού εξυπηρετήσεις.

1.3.3 Γενικότερες εξελίξεις και διαδικασίες που αναμένεται να επηρεάσουν το Νομό Θεσπρωτίας

Οι γενικότερες εξωγενείς εξελίξεις που θα επηρεάσουν την αναπτυξιακή πορεία του Νομού Θεσπρωτίας είναι, συνοπτικά, οι παρακάτω:

1^{ov} : Η πορεία της παγκόσμιας, ευρωπαϊκής και ελληνικής οικονομίας δημιουργούν το ευρύτερο πλαίσιο μέσα στο οποίο θα κινηθεί η οικονομία του Νομού, που πρέπει να προσανατολιστεί κατ' αρχήν περισσότερο προς εξωστρεφή ευρωπαϊκή κυρίως κατεύθυνση, ενώ παράλληλα να ενδυναμώσει την θέση της σε εθνικό επίπεδο.

Πρόκειται για παράμετρο καθοριστικής σημασίας, και προφανώς μη ελέγξιμη σε επίπεδο νομού. Με δεδομένη πάντως την προοπτική διατήρησης σχετικά υψηλών ρυθμών ανάπτυξης στην Ελλάδα μέχρι το 2008, μπορούν να δημιουργηθούν καλύτερες συνθήκες εκκίνησης για τα επόμενα χρόνια, που θα έχουν θετική επίδραση και στο Νομό Θεσπρωτίας. Ωστόσο, γενικευμένες αδυναμίες της ελληνικής οικονομίας, όπως η χαμηλή παραγωγικότητα και η πολύ περιορισμένη –έως και μηδενική σε συγκεκριμένους τομείς ή / και γεωγραφικές περιοχές της χώρας- προσέλκυση άμεσων διεθνών επενδύσεων, επηρεάζουν αρνητικά και την τοπική οικονομία. Η γειτνίαση του Νομού με τα Βαλκάνια και η προοπτική ένταξης των όμορων χωρών στην ΕΕ αλλά και η επίτευξη πολιτικής ομαλότητας στην ευρύτερη περιοχή, δημιουργεί τις συνθήκες εκείνες που ο Νομός μπορεί να εκμεταλλευτεί προκειμένου να αναχθεί σε κομβικό σημείο / εφαλτήριο για επενδύσεις στα Βαλκάνια. Επισημαίνεται ότι ήδη στις όμορες αυτές χώρες οι επενδύσεις που γίνονται σε έργα ανασυγκρότησης και αναδόμησης είναι ιδιαίτερος σημαντικά. Επιπλέον ο Νομός Θεσπρωτίας έχει το ασύγκριτο πλεονέκτημα της γειτνίασης του κυρίως με την Αλβανία η οποία πλέον διακρίνεται από πολιτική και οικονομική σταθερότητα, πλεονέκτημα το οποίο ο Νομός πρέπει να μετατρέψει σε πραγματική ευκαιρία ανάπτυξης για την περιοχή.

2^{ov}: Η διεύρυνση της ΕΕ με την είσοδο 10 νέων κρατών μελών έχει δημιουργήσει ορισμένα νέα δεδομένα. Η πλειοψηφία των νέων κρατών μελών αποτελείται από κράτη του λεγόμενου «ανατολικού μπλοκ», οι οποίες αν και έχουν δείξει εντυπωσιακούς ρυθμούς ανάπτυξης υπολείπονται των παλαιότερων κρατών μελών σε έργα υποδομής και διαρθρωτικές αλλαγές, ενώ τα επίπεδα φτώχειας του γενικού πληθυσμού είναι ιδιαίτερα χαμηλά. Το τελευταίο αυτό στοιχείο είναι ιδιαίτερα

σημασίας καθώς συντέλεσε στην ανατροπή των υφιστάμενων ισορροπιών. Συγκεκριμένα, η είσοδος των νέων χωρών με τα αυξημένα ποσοστά πληθυσμού να ζει κάτω από τα ευρωπαϊκά όρια φτώχειας, δημιούργησε μια «λογιστική» επίφαση πλούτου σε άλλες χώρες μέλη της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης και της Ελλάδας, οδηγώντας έτσι σε διαφοροποίηση της κατανομής των Κοινοτικών πόρων. Από την άλλη πλευρά, οι νέες χώρες εξελίσσονται σε σημαντικές νέες αφετηρίες διεθνών τουριστικών ρευμάτων, και ο τουρισμός του Νομού Θεσπρωτίας – που ήδη παρουσιάζει στοιχεία δυναμισμού, και μπορεί να επωφεληθεί και από τη σχετική εγγύτητα / προσπελασιμότητα – μπορεί να αποσπάσει ένα μερίδιο από αυτά τα ρεύματα.

Από την ανωτέρω ανάλυση προκύπτει ότι οι εξελίξεις σε παγκόσμιο επίπεδο είναι άρρηκτα συνδεδεμένες με την ανάπτυξη της Ελλάδας και κατά συνέπεια με την τοπική ανάπτυξη στο επίπεδο του Νομού, την ανταγωνιστική θέση του οποίου επηρεάζουν και παράγοντες που σχετίζονται με την εξέλιξη των γειτονικών χωρών της Βαλκανικής.

1.3.4 Πολιτικό και χρηματοδοτικό πλαίσιο του τοπικού προγραμματισμού

Οι γενικοί στόχοι του υπάρχοντος Στρατηγικού Σχεδίου Ανάπτυξης διαμορφώθηκαν με βάση τα πορίσματα του πρώτου μέρους, την βοήθεια και τις κατευθύνσεις που μας παρείχαν διάφοροι φορείς του Νομού καθώς και τους γενικότερους στόχους και τις πολιτικές τοπικής ανάπτυξης, που διαμορφώνονται από τις ευρύτερες εθνικές και ευρωπαϊκές αναπτυξιακές πολιτικές και προγράμματα.

Τα τρέχοντα χρηματοδοτικά προγράμματα όπως διαμορφώνονται από τις ισχύουσες πολιτικές είναι τα ακόλουθα:

- ✓ Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς 2007-2013
- ✓ ΠΕΠ Ηπείρου
- ✓ Κοινοτικές πρωτοβουλίες
- ✓ Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης και Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αλιείας
- ✓ Κατευθύνσεις και προγράμματα Περιβαλλοντικής Πολιτικής

1.3.5 Μακροπρόθεσμες επιδιώξεις του στρατηγικού σχεδίου

Επιδίωξη του σχεδίου είναι η προώθηση της ενδογενούς ανάπτυξης της περιοχής, μέσω μέτρων / δράσεων που αφορούν:

- ✓ την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του Νομού σε όλα τα επίπεδα και τους τομείς

- ✓ τη διαδραστικότητα των μέτρων
- ✓ τη βελτίωση των υποδομών με έμφαση στην αναδιάρθρωση της τοπικής οικονομίας
- ✓ την προστασία και ταυτόχρονη ανάδειξη του περιβάλλοντος
- ✓ την εξασφάλιση της αειφορίας των δράσεων.

Πρέπει να σημειωθεί ότι, η υλοποίηση μιας τέτοιας προσπάθειας απαιτεί να επιτευχθεί συνεργασία όλων των φορέων της ευρύτερης περιοχής (ιδιαίτερα των ΟΤΑ, της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης και της Περιφέρειας), ενώ όσον αφορά τον φορέα υλοποίησης θα πρέπει να επιδιωχθεί στελέχωση του με κατάλληλο επιστημονικό προσωπικό.

1.3.6 Ο στρατηγικός στόχος και το όραμα του Νομού Θεσπρωτίας

Το βασικότερο πρόβλημα το οποίο αντιμετωπίζει ο Νομός Θεσπρωτίας είναι η χαμηλή ανταγωνιστικότητα και η περιορισμένη εξωστρέφεια της οικονομίας και η απόσταση από το επίπεδο ανάπτυξης της ΕΕ.

Σημαντικό ρόλο σε αυτό έχει παίξει η απομόνωση και η μεγάλη απόσταση του Νομού από τις μεγάλες αγορές και το ανατολικό και πιο ανεπτυγμένο τμήμα της χώρας, η οποία έχει δημιουργηθεί πρωτογενώς από τη γεωγραφική θέση και τη μορφολογία του εδάφους (ορεινοί όγκοι) και επιδεινωθεί δευτερογενώς από την έλλειψη μιας σειράς σημαντικών μεταφορικών υποδομών. Τα μεγάλα έργα μεταφορών τα οποία έχουν ολοκληρωθεί και αυτά που έχουν δρομολογηθεί ή θα δρομολογηθούν στο μέλλον (Εγνατία οδός, Ιόνια οδός, νέος λιμένας Ηγουμενίτσας κλπ.) θα βοηθήσουν στην άρση των εμποδίων αυτών που μέχρι πρόσφατα αντιμετώπιζε ο Νομός.

Ένα δεύτερο σημαντικό πρόβλημα το οποίο αντιμετωπίζει ο Νομός Θεσπρωτίας είναι αυτό της περιορισμένης χωρικής συνοχής, η οποία επιβαρύνεται από μορφολογικές ασυνέχειες, ελλείψεις συνδέσεων και βασικών υποδομών, δυσκολίες προσπελασιμότητας αλλά και σημαντικές διαφορές στην παραγωγική διάρθρωση και στα επίπεδα ανάπτυξης ανάμεσα στον ύπαιθρο χώρο και τις πόλεις (κυρίως την Ηγουμενίτσα).

Ένα τρίτο σημαντικό πρόβλημα το οποίο αντιμετωπίζει ο Νομός είναι αυτό της έλλειψης της αναδιάρθρωσης της τοπικής οικονομίας και ο προσανατολισμός της προς τους τομείς της καινοτομίας, των υπηρεσιών (τουρισμός) και της πρωτογενούς παραγωγής.

Σε αυτά τα βασικά προβλήματα θα πρέπει να προστεθούν οι ανάγκες και προκλήσεις που σχετίζονται με τη διαχείριση του περιβάλλοντος, έτσι ώστε οι παραγωγικές και κοινωνικές διαδικασίες να

διαθέτουν αειφορικά χαρακτηριστικά και να μην επιβαρύνουν την ποιότητα τόσο του φυσικού όσο και του ανθρωπογενούς και δομημένου περιβάλλοντος.

Μια σύνθεση των παραπάνω προβλημάτων και των Δυνάμεων, Αδυναμιών, Ευκαιριών και Κινδύνων του Νομού επιχειρεί να προσδιορίσει το αναπτυξιακό όραμα και τον στρατηγικό του στόχο με τέτοιο τρόπο ώστε να αντιμετωπίζει αποτελεσματικά τις αναπτυξιακές ανάγκες του Νομού.

Το όραμα του Νομού Θεσπρωτίας παρουσιάζεται στον παρακάτω Πίνακα:

Πίνακας Β1.2: Η Αναπτυξιακή στρατηγική και το όραμα του Νομού Θεσπρωτίας

«Η Αναπτυξιακή στρατηγική και το όραμα του Νομού Θεσπρωτίας»

Το αναπτυξιακό όραμα του Νομού Θεσπρωτίας για την επόμενη δεκαπενταετία συνίσταται στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, της ελκυστικότητας και της εξωστρέφειας της οικονομίας με τη βελτίωση της χωρικής και κοινωνικής συνοχής και την υιοθέτηση αειφορικών μεθόδων ανάπτυξης παραγωγικών δραστηριοτήτων και διαχείρισης του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος.

Ο στόχος αυτός θα επιτευχθεί με την δυναμική αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων του Νομού σε ένα νέο περιβάλλον όπου διαχρονικά αυξανόμενο ρόλο διαδραματίζει η επένδυση στην γνώση, την ποιότητα, την καινοτομία και τα δίκτυα. Τα αστικά κέντρα αποτελούν τα δυναμικά σημεία στα οποία θα στηριχθεί η συνολική αναπτυξιακή προσπάθεια.

1.3.7 Οι Γενικοί Αναπτυξιακοί Στόχοι του Νομού Θεσπρωτίας

Με βάση την αναπτυξιακή στρατηγική του Νομού προκύπτουν οι παρακάτω γενικοί αναπτυξιακοί στόχοι, οι οποίοι έχουν μακροχρόνιο ορίζοντα και είναι εναρμονισμένοι με την γενική κατεύθυνση στρατηγικής. Αξίζει να σημειωθεί ότι οι γενικοί αναπτυξιακοί στόχοι του Νομού Θεσπρωτίας παρουσιάζουν υψηλή συνάφεια με τους στρατηγικούς στόχους του ΕΣΠΑ και τα Προγραμματικά Κείμενα της ΕΕ. Οι στόχοι αυτοί παρουσιάζονται στον παρακάτω Πίνακα:

Πίνακας Β1.3: Οι γενικοί αναπτυξιακοί στόχοι του Νομού Θεσπρωτίας

«Οι γενικοί αναπτυξιακοί στόχοι του Νομού Θεσπρωτίας»
1. Οικονομική σύγκλιση με την Ευρωπαϊκή Ένωση
2. Κοινωνική και χωρική συνοχή
3. Βιώσιμη ανάπτυξη

Κάθε ένας από τους στόχους αυτούς παρουσιάζεται αναλυτικά στη συνέχεια.

1.3.7.1 Οικονομική Σύγκλιση με την Ευρωπαϊκή Ένωση

Είναι σαφές ότι η επίτευξη αυτού του στόχου αυτού είναι αναγκαία προϋπόθεση για την επίτευξη και των υπόλοιπων στόχων. Κανένας άλλος αναπτυξιακός στόχος δεν μπορεί να επιτευχθεί και καμία πολιτική δεν μπορεί να έχει τα αναμενόμενα αποτελέσματα σε μια οικονομία που βρίσκεται σε ύφεση και χάνει εισοδήματα και θέσεις απασχόλησης.

Συνεπώς το πρώτο μέλημα της αναπτυξιακής πολιτικής είναι να λειτουργήσει η παραγωγική μηχανή αποτελεσματικά και με υψηλούς ρυθμούς ώστε να καλυφθεί το κενό που χωρίζει το επίπεδο ευημερίας και εισοδήματος των κατοίκων του Νομού Θεσπρωτίας με αυτό του μέσου όρου της ΕΕ. Η υστέρηση αυτή στα επίπεδα εισοδήματος, η οποία δημιουργεί ένα αντίστοιχο έλλειμμα απασχόλησης, οφείλεται στη χαμηλή ανταγωνιστικότητα της παραγωγικής βάσης τόσο του νομού, όσο και της περιφέρειας και της χώρας σε σχέση με τις προηγμένες οικονομίες της ΕΕ.

Συνεπώς, ο κεντρικός στόχος της αναπτυξιακής παρέμβασης θα πρέπει να είναι η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας της τοπικής οικονομίας. Ο παραγωγικός ιστός της περιοχής θα πρέπει να αποκτήσει πιο έντονο εξαγωγικό χαρακτήρα. Οι επιχειρήσεις των οποίων τα προϊόντα και οι υπηρεσίες ανταγωνίζονται στην διεθνή αγορά, πέρα από το γεγονός ότι είναι συνήθως πιο αποτελεσματικές και μακρόβιες, αποτελούν την βάση ανάπτυξης της περιοχής με πολλαπλασιαστικές επιδράσεις στο εισόδημα και την απασχόληση.

Στον βαθμό που οι επιχειρήσεις βελτιώνουν την ανταγωνιστικότητά τους, η παραγωγική βάση θα ενισχύεται, η τοπική οικονομία θα γίνεται περισσότερο ελκυστική για επενδύσεις και συνεπώς οι θέσεις εργασίας θα αυξάνονται. Ο στόχος της σύγκλισης είναι συμβατός με τα κριτήρια της Λισσαβόνας (ανάπτυξη με έμφαση στην γνώση και την καινοτομία) και επιδιώκει τη δημιουργική και

ισορροπημένη ενσωμάτωσή τους στην αναπτυξιακή στρατηγική του Νομού. Ο στόχος αυτός είναι επίσης συμβατός με τους διακηρυγμένους στρατηγικούς στόχους της ΕΕ, οι οποίοι επιδιώκουν την ανάπτυξη των λιγότερο ευνοημένων περιφερειών του Ευρωπαϊκού χώρου.

1.3.7.2 Κοινωνική και χωρική συνοχή

Παράλληλα με την οικονομική σύγκλιση και την ανταγωνιστικότητα, ο Νομός Θεσπρωτίας θα πρέπει να θέσει ως σημαντικό στόχο την κοινωνική και την χωρική συνοχή. Η πρόοδος που θα επιτευχθεί θα πρέπει να έχει τα χαρακτηριστικά της κοινωνικά δίκαιης ανάπτυξης. Η ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής επιτυγχάνεται κυρίως με τη μείωση της ανεργίας, τη καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού, την εξασφάλιση καλύτερης πρόσβασης στην αγορά εργασίας και ενός ελάχιστου επιπέδου διαβίωσης για τις ασθενέστερες οικονομικά ομάδες πληθυσμού. Συνεπώς, ο στόχος της συνοχής επιτυγχάνεται όταν η ενίσχυση των ρυθμών ανάπτυξης του Νομού συνοδεύεται από μείωση των κοινωνικών και οικονομικών ανισοτήτων στο εσωτερικό του.

Βέβαια, εδώ θα πρέπει να σημειωθεί ότι αρκετές έρευνες τείνουν να υποστηρίζουν πως η ανάπτυξη, όταν στηρίζεται αποκλειστικά ή κυρίως στους μηχανισμούς της αγοράς, τείνει να αυξάνει και όχι να μειώνει τις οικονομικές ανισότητες. Γι' αυτό ακριβώς το λόγο, ο στόχος της κοινωνικής συνοχής είναι δύσκολο να επιτευχθεί, καθώς βρίσκεται έξω από τις προτεραιότητες των αγορών και συχνά σε αντίθεση με αυτές. Εδώ όμως ακριβώς βρίσκεται και η αξία του αναπτυξιακού σχεδιασμού: να προτείνει μέτρα και δράσεις τα οποία θα επιτρέψουν τη συμμετοχή όλων των κοινωνικών και οικονομικών ομάδων στα οφέλη της ανάπτυξης.

1.3.7.3 Βιώσιμη ανάπτυξη

Τέλος, βασικός στόχος της αναπτυξιακής μας στρατηγικής θα πρέπει είναι η βιωσιμότητα. Η στάση μας απέναντι στο περιβάλλον, πέρα από ευθύνη προς τις επόμενες γενεές, είναι μια κρίσιμη αναπτυξιακή επιλογή. Ο Νομός Θεσπρωτίας διακρίνεται για το εξαιρετικής ποιότητας και ενδιαφέροντος φυσικό περιβάλλον του, το οποίο αποτελεί ένα από τα μεγαλύτερα και σημαντικότερα κεφάλαια που διαθέτει. Η σημασία του για την ανάπτυξη είναι πολλαπλή, καθώς συμβάλλει στην ποιότητα ζωής και την ευημερία των κατοίκων, αποτελεί το σημαντικότερο κεφάλαιο για τον τουρισμό και μπορεί να αποτελέσει λόγο έλξης ανθρώπινου κεφαλαίου υψηλής ποιότητας στην περιοχή. Η ανάπτυξη είναι δυνατόν να υπονομευτεί τόσο από την ελλιπή διαχείριση των λυμάτων και των απορριμμάτων, όσο και από το μολυσμένο υδροφόρο ορίζοντα από τα φυτοφάρμακα και την αδυναμία επεξεργασίας των υγρών και στερεών αποβλήτων που προέρχονται από την κτηνοτροφία.

Ο στόχος της βιωσιμότητας, όπως έχει αναφερθεί και στο Α' μέρος της εργασίας, σημαίνει διαφύλαξη του περιβάλλοντος, των φυσικών πόρων, της ενέργειας και περιορισμό της μόλυνσης ως βασικού συστατικού της ευημερίας τόσο των σημερινών, όσο και των επόμενων γενεών, με την επιλογή εκείνων των πολιτικών ανάπτυξης οι οποίες είναι φιλικές προς το περιβάλλον και διαγενεαλογικά βιώσιμες, δηλαδή δεν αφαιρούν πολύτιμους πόρους από τις επόμενες γενεές.

Οι γενικοί αυτοί στόχοι συνάδουν με το αναπτυξιακό προφίλ του Νομού, είναι μέσα στα πλαίσια των δυνατοτήτων του και εφόσον εξειδικευτούν και υποστηριχθούν από κατάλληλες πολιτικές είναι σε θέση να κινητοποιήσουν τις δημιουργικές δυνάμεις του νομού και να του δώσουν μια νέα αναπτυξιακή ώθηση.

Πρέπει να σημειωθεί ότι για να επιτευχθούν οι παραπάνω στόχοι σε τοπικό επίπεδο πρέπει να δοθεί προτεραιότητα σε κάποιες παραμέτρους, όπως:

- ✓ η δημιουργία και ανάδειξη των ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων του Νομού σε Περιφερειακό, Εθνικό και Ευρωπαϊκό επίπεδο που θα μπορούν να προκαλέσουν την αύξηση των επενδυμένων κεφαλαίων με συνέπεια την αύξηση των θέσεων απασχόλησης, τη δημιουργία συνεργιών και πραγματικού εισοδήματος.
- ✓ η αναδιάρθρωση της τοπικής οικονομίας και ο προσανατολισμός της προς τους τομείς της καινοτομίας, των υπηρεσιών (τουρισμός) και της πρωτογενούς παραγωγής.
- ✓ η βελτίωση των υπαρχόντων και η δημιουργία νέων υποδομών
- ✓ η Προστασία και ήπια αξιοποίηση του φυσικού περιβάλλοντος με την προώθηση ήπιας μορφής αειφόρου ανάπτυξης, ιδιαίτερα εναλλακτικών μορφών τουρισμού (π.χ. αγροτουρισμός, θρησκευτικός τουρισμός κ.λ.π.)
- ✓ η κατάρτιση του ντόπιου εργατικού δυναμικού σε εναλλακτικές μορφές απασχόλησης που θα υποστηρίζουν την αναπτυξιακή επιλογή του τοπικού φορέα και που θα ανοίγουν σε αυτό νέους ορίζοντες εργασιακής ένταξης.

Οι στόχοι αυτοί είναι τόσο μεσοπρόθεσμοι όσο και μακροπρόθεσμοι και εξειδικεύονται στους παρακάτω στόχους και άξονες ανά τομέα καθώς και στα μέτρα και δράσεις.

1.3.8 Οι ειδικοί αναπτυξιακοί στόχοι του Νομού Θεσπρωτίας

Μετά τον ορισμό του Στρατηγικού Στόχου και των Γενικών Αναπτυξιακών Στόχων της περιοχής, το αμέσως επόμενο βήμα είναι η εξειδίκευση αυτών σε Ειδικούς Αναπτυξιακούς Στόχους. Κατά τη διαμόρφωση των ειδικών αναπτυξιακών στόχων ελήφθησαν υπόψη τα εξής:

- ✓ οι στόχοι θα πρέπει να είναι συμβατοί και να απορρέουν από το αναπτυξιακό όραμα και από τους γενικούς αναπτυξιακούς στόχους του Νομού Θεσπρωτίας
- ✓ οι στόχοι θα πρέπει να αντιμετωπίζουν ευθέως και με συγκεκριμένο και ορατό τρόπο τις ανάγκες της περιοχής
- ✓ οι στόχοι θα πρέπει να είναι συμβατοί και να συμβάλλουν στην υλοποίηση των εθνικών και Κοινοτικών προτεραιοτήτων.

Οι κοινοί αναπτυξιακοί στόχοι οι οποίοι προκύπτουν από αυτή την διαδικασία σύνθεσης παρουσιάζονται στον παρακάτω Πίνακα:

Πίνακας Β1.4: Οι ειδικοί αναπτυξιακοί στόχοι του Νομού Θεσπρωτίας

«Οι ειδικοί αναπτυξιακοί στόχοι του Νομού Θεσπρωτίας»

1. Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, της εξωστρέφειας, της ποιότητας και της καινοτομικής ικανότητας των επιχειρήσεων
2. Βελτίωση της προσπελασιμότητας μέσω της δημιουργίας και αναβάθμισης υποδομών
3. Αειφορική διαχείριση του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος
4. Ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού
5. Αξιοποίηση του τουρισμού και του πολιτισμού για τη βιώσιμη ανάπτυξη
6. Ενίσχυση της ενδονομαρχιακής οικονομικής και κοινωνικής συνοχής
7. Βελτίωση της διοικητικής ικανότητας της Δημόσιας Διοίκησης
8. Ενίσχυση της ενδονομαρχιακής και διανομαρχιακής συνεργασίας

Κάθε ένας από τους στόχους αυτούς παρουσιάζεται παρακάτω:

1.3.8.1 Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, της εξωστρέφειας, της Ποιότητας και της Καινοτομικής ικανότητας των Επιχειρήσεων

Ο πρώτος στόχος ανάπτυξης του Νομού Θεσπρωτίας αφορά στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας του παραγωγικού συστήματος, με την ενίσχυση της καινοτομικής ικανότητας των επιχειρήσεων, τη βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων και υπηρεσιών και την ενίσχυση της εξωστρέφειας. Ο στόχος αποσκοπεί στην ουσιαστική αξιοποίηση των ευκαιριών που προβάλλονται στο πλαίσιο της νέας οικονομίας και της κοινωνίας της γνώσης, για την προώθηση δράσεων καινοτομίας καθώς και την ενίσχυση των ΜΜΕ ώστε να αποκτήσουν πρόσβαση στις νέες τεχνολογίες. Ο αναπτυξιακός αυτός στόχος περιλαμβάνει την ενίσχυση της έρευνας για τη δημιουργία νέων προϊόντων, την περαιτέρω αξιοποίηση των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και την αποτελεσματικότερη διασύνδεση τους τόσο με την αγορά εργασίας όσο και με τις επιχειρήσεις, την ενίσχυση εφαρμογών διαδικτύου στις επιχειρήσεις, την ενίσχυση υφιστάμενων ή τη δημιουργία νέων δομών παροχής συμβουλευτικής και τεχνικής στήριξης στις επιχειρήσεις, την προώθηση της επιχειρηματικής εξωστρέφειας, και την βελτίωση και αναβάθμιση των τεχνικών υποδομών.

1.3.8.2 Βελτίωση της Προσπελασιμότητας μέσω της Δημιουργίας και της Αναβάθμισης των Υποδομών

Ο δεύτερος στόχος ανάπτυξης του Νομού Θεσπρωτίας αφορά στην βελτίωση της προσπελασιμότητας μέσω της δημιουργίας και της αναβάθμισης των υποδομών. Οι υποδομές αποτελούν τη βάση της οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης, αλλά και της ποιότητας ζωής. Η βελτίωση της προσπελασιμότητας των υποδομών και υπηρεσιών αποτελεί ένα σημαντικό αναπτυξιακό στόχο ο οποίος περιλαμβάνει την ολοκλήρωση των συστημάτων μεταφορών που θα συμβάλλουν στην βελτίωση της προσπελασιμότητας και στην αύξηση της εσωτερικής συνοχής του Νομού, την ενίσχυση των τηλεπικοινωνιών με την ταυτόχρονη πρόσβαση σε ευρυζωνικές γραμμές και την προώθηση και εφαρμογή προγραμμάτων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

Η ολοκλήρωση των υποδομών μεταφορών, θα διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην εκπλήρωση του στόχου για ανάδειξη του Νομού Θεσπρωτίας σε κόμβο της Δυτικής Ελλάδας προς την ΕΕ και τα Βαλκάνια, θα συμβάλει στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, στην βελτίωση της επιχειρηματικής δραστηριότητας και στη διευκόλυνση της πρόσβασης των πολιτών σε υπηρεσίες που προσδιορίζουν την ποιότητα ζωής.

Αντίστοιχα, οι σύγχρονες υποδομές επικοινωνίας μπορούν να συμβάλουν στην πρόσβαση του συνόλου του πληθυσμού σε υπηρεσίες, με σημαντική μείωση του κόστους και του χρόνου επικοινωνίας, στην αξιοποίηση καινοτόμων ιδεών και στην παραγωγή καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών.

Τέλος, οι υποδομές ΑΠΕ συνδέονται άμεσα με τη προστασία του περιβάλλοντος, με παράλληλα πολλαπλασιαστικά οικονομικά και κοινωνικά οφέλη.

1.3.8.3 Αειφορική Διαχείριση του Φυσικού και Δομημένου Περιβάλλοντος

Ο τρίτος στόχος του Νομού Θεσπρωτίας αφορά στην αειφορική διαχείριση του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος. Το φυσικό περιβάλλον αποτελεί για το Νομό ένα από τα σημαντικότερα αναπτυξιακά του πλεονεκτήματα, πηγή ζωής και χώρο ανάπτυξης ποικίλων δραστηριοτήτων. Συνδέεται άμεσα με την πρωτογενή παραγωγή και τον τουρισμό αλλά και με την ποιότητα ζωής των κατοίκων. Για το λόγο αυτό ο Νομός Θεσπρωτίας επιδιώκει αφενός την προστασία και ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος και αφετέρου την ορθολογική διαχείριση των φυσικών πόρων προς όφελος των ανθρώπινων δραστηριοτήτων. Η στρατηγική είναι σε αρμονία με το πλαίσιο πολιτικής που έχει τεθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στον τομέα του φυσικού περιβάλλοντος.

Ο τρίτος στόχος της αναπτυξιακής στρατηγικής επιδιώκει την ενσωμάτωση των απαιτήσεων της αειφορίας στην οικονομική δραστηριότητα, τη βελτίωση του επίπεδου διαβίωσης των πολιτών και την αναζωογόνηση των αστικών κέντρων. Επίσης αποσκοπεί στην προστασία του περιβαλλοντικού πλούτου με τη διευθέτηση των συγκρούσεων στις χρήσεις γης, την πρόληψη και μείωση της ρύπανσης και την ολοκλήρωση των υποδομών συλλογής, διαχείρισης και τελικής διάθεσης αποβλήτων.

1.3.8.4 Ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού

Ο τέταρτος σημαντικός στόχος του Νομού Θεσπρωτίας, ο οποίος διέπει οριζόντια όλους τους τομείς ανάπτυξης της περιοχής, είναι η ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού.

Βασική αποστολή αυτού του στόχου αποτελεί η συνεχής αναβάθμιση των γνώσεων και δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού, η διεύρυνση των προοπτικών απασχόλησης του, η μείωση της ανεργίας, η βελτίωση του εκπαιδευτικού συστήματος και της δια βίου μάθησης και η προώθηση της έρευνας. Επίσης, ο στόχος αυτός επιδιώκει την ενίσχυση της κινητικότητας, την αύξηση των ευκαιριών απασχόλησης και την εισαγωγή νέων, σύγχρονων μορφών απασχόλησης, την ενίσχυση της απασχόλησης των γυναικών και προώθηση της ισότιμης πρόσβασης, την ενίσχυση της απασχόλησης των νέων και την ενίσχυση μέτρων για την καταπολέμηση των διακρίσεων στην απασχόληση.

Η ανάπτυξη του ανθρώπινου κεφαλαίου στηρίζεται σε δράσεις ενίσχυσης των υποδομών εκπαίδευσης, στην συστηματική μελέτη και παρακολούθηση των αναγκών της αγοράς εργασίας, στην λειτουργία ειδικών προγραμμάτων σύνδεσης της κατάρτισης με την απασχόληση και στην αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών και της κοινωνίας της πληροφορίας.

Επίκεντρο της στρατηγικής της αναβάθμισης του ανθρώπινου δυναμικού είναι η κινητοποίηση του συνόλου του οικονομικού και ανθρώπινου δυναμικού του Νομού, με την ενθάρρυνση της ανταγωνιστικότητας, της ποιότητας και της καινοτομίας, καθώς και με την εκμετάλλευση των ιδιαίτερων συγκριτικών πλεονεκτημάτων του Νομού ώστε να καταστεί δυνατή η αύξηση της απασχόλησης, καθώς και η ανάπτυξη όλων των παραμέτρων του Νομού.

Στα πλαίσια του οράματος για ανάπτυξη - απασχόληση - κοινωνική δικαιοσύνη, η προσπάθεια για την επίτευξη υψηλών επιπέδων κοινωνικής συνοχής συμβαδίζει και ενισχύει την προσπάθεια για οικονομική μεγέθυνση- ανταγωνιστικότητα- καινοτομία.

Ειδικότερα η κοινωνική προστασία και η κοινωνική ένταξη αποτελούν τόσο συνέπειες όσο και προϋποθέσεις για την επιτυχία των στόχων της οικονομικής ανάπτυξης, της απασχόλησης και της κοινωνικής δικαιοσύνης.

Κεντρικές κατευθύνσεις στο σχεδιασμό της επόμενης προγραμματικής περιόδου που διέπουν το σύνολο των βασικών προτεραιοτήτων είναι :

- ✓ η συνάφεια των πολιτικών που εφαρμόζονται με τους στόχους της Στρατηγικής της Λισσαβόνας και της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για την Απασχόληση
- ✓ η συνέργεια των εφαρμοζόμενων δράσεων με τους στρατηγικούς αναπτυξιακούς στόχους που θέτει η χώρα μας (Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης)
- ✓ η δημιουργία συνεργασιών και βιώσιμων δικτύων στη βάση της αρχής της ενδυνάμωσης και της ενεργού συμμετοχής όλων των εμπλεκόμενων φορέων, σε τοπικό, εθνικό και διακρατικό επίπεδο
- ✓ η εφαρμογή της πολιτικής για την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου σε όλους τους άξονες
- ✓ η κινητοποίηση ιδιωτικών κεφαλαίων με συμπράξεις δημόσιου-ιδιωτικού τομέα (ΣΔΙΤ).

1.3.8.5 Αξιοποίηση του Τουρισμού και του Πολιτισμού για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη

Ο πέμπτος στόχος της αναπτυξιακής στρατηγικής αφορά στην αξιοποίηση του τουρισμού και του πολιτισμού για τη βιώσιμη ανάπτυξη. Ο φυσικός πλούτος του Νομού Θεσπρωτίας, όπως διαμορφώνεται από την ιδιαίτερη μορφολογία του, με πληθώρα περιοχών οικολογικής σημασίας και ορεινών όγκων, καθώς και οι αξιόλογοι πολιτισμικοί του πόροι και η οικιστική του παράδοση, τον καθιστούν περιοχή με σημαντική προοπτική ως προς την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού.

Η διαπίστωση αυτή δημιουργεί την ανάγκη μιας εξειδικευμένης στρατηγικής η οποία θα αφορά στην αξιοποίηση του φυσικού και πολιτιστικού αποθέματος, στην διαφοροποίηση και ταυτοποίηση του τουριστικού προϊόντος, στη δημιουργία ή αναβάθμιση των τουριστικών υποδομών, στην προσέλκυση επενδύσεων, στη βελτίωση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού, στην επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου, στην ενίσχυση της διεθνούς προβολής και στην ορθολογική διεύθυνση των συγκρούσεων χρήσεων γης, στο πλαίσιο της ήπιας και αιεφόρου τουριστικής ανάπτυξης.

Η νέα αναπτυξιακή πολιτική βασισμένη στη δέσμευση των τριών πυλώνων της Στρατηγικής της Λισσαβόνας για ισόρροπη οικονομική, κοινωνική και βιώσιμη ανάπτυξη, όπως καθιερώθηκε στο Εαρινό Συμβούλιο 2005, στοχεύοντας στην άρση των παραγόντων που λειτουργούν ανασταλτικά στην ανταγωνιστικότητα του ελληνικού τουρισμού, δίνει έμφαση σε πρωτοβουλίες, όπως η αξιοποίηση των ειδικών τουριστικών υποδομών και η μετατροπή τους σε ολοκληρωμένα τουριστικά προϊόντα.

Ο τουρισμός αποτελεί τις τελευταίες δεκαετίες τον ταχύτερα αναπτυσσόμενο οικονομικό τομέα σε παγκόσμιο επίπεδο. Για την Ελλάδα αυτό αντιστοιχεί σε 13 εκατομμύρια αφίξεις αλλοδαπών τουριστών ετησίως (15η χώρα παγκοσμίως στις τουριστικές αφίξεις), στοιχείο που την κατατάσσει στην τέταρτη θέση των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε καθαρά έσοδα από τον τουρισμό. Ο τουρισμός συμβάλλει στο 17% του ΑΕΠ ενώ παράλληλα εξασφαλίζει 800.000 θέσεις άμεσης ή έμμεσης απασχόλησης (18% της συνολικής απασχόλησης).

Παρά την αποδεδειγμένη συμβολή του τουρισμού στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της χώρας, η έλλειψη στρατηγικού προγραμματισμού, ο αυτοσχεδιασμός και η απορύθμιση αποτέλεσαν τα κυρίαρχα χαρακτηριστικά της τουριστικής ανάπτυξης μέχρι σήμερα.

Στον Νομό Θεσπρωτίας έχουν γίνει τα τελευταία σημαντικά βήματα για την προώθηση του αγροτουρισμού και την βελτίωση των υποδομών τουρισμού του Νομού. Η επόμενη προγραμματική περίοδο 2007-2013 είναι κρίσιμη στην ενδυνάμωση του τουριστικού ρεύματος στον Νομό και την τόνωση της τοπικής οικονομίας.

Η γεωγραφική θέση του Νομού και τα σημαντικά έργα μεταφορών που τον καθιστούν κομβικό σημείο διέλευσης από και προς τη δυτική Ευρώπη καθώς και το πλούσιο τουριστικό προϊόν του Νομού μπορούν να ενδυναμώσουν το τουριστικό του ρεύμα καθώς και να τονώσουν την τοπική οικονομία.

Οι στοχευόμενες παρεμβάσεις στον τουριστικό τομέα έχουν ως πεδίο εφαρμογής τόσο τους ήδη ανεπτυγμένους τουριστικούς προορισμούς του Νομού (Σύβοτα, Πέρδικα) όπου απαιτούνται σημαντικές παρεμβάσεις αναβάθμισης και εκσυγχρονισμού του τουριστικού προϊόντος, όσο και τους αναπτυσσόμενους τουριστικούς προορισμούς της υπαίθρου (ορεινές περιοχές όπως οι περιοχές εκατέρωθεν του Αχέροντα ποταμού κλπ) η ποικιλότητα πόρων των οποίων προσφέρεται για την ανάπτυξη ενός πολυδιάστατου τουριστικού προϊόντος. Τέλος, πεδίο εφαρμογής μπορεί να αποτελέσει και ο αστικός χώρος (Ηγουμενίτσα) όπου υπάρχουν δυνατότητες ανάπτυξης ειδικών μορφών τουρισμού, όπως ο συνεδριακός τουρισμός κλπ.

1.3.8.6 Ενίσχυση της Ενδονομαρχιακής Οικονομικής και Κοινωνικής Συνοχής

Ο έκτος στόχος της αναπτυξιακής στρατηγικής του Νομού Θεσπρωτίας αφορά στην ενίσχυση της ενδονομαρχιακής οικονομικής και κοινωνικής συνοχής. Ο Νομός Θεσπρωτίας αντιμετωπίζει σημαντικά εσωτερικά προβλήματα άνισης ανάπτυξης και οικονομικού δυϊσμού, τα οποία σε ορισμένες περιπτώσεις τείνουν να εντείνονται. Στην αντιμετώπιση των ανισοτήτων αυτών και τη βελτίωση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής μπορούν να συμβάλλουν σημαντικά η ολοκλήρωση των δικτύων μεταφορών, η εισαγωγή νέων τεχνολογιών και η ανάπτυξη των τηλεπικοινωνιών, η εφαρμογή του χωροταξικού και πολεοδομικού σχεδιασμού, η ενίσχυση των νέων παραγωγικών δραστηριοτήτων και η στοχευμένη εφαρμογή ολοκληρωμένων παρεμβάσεων για τον αστικό και αγροτικό χώρο.

1.3.8.7 Βελτίωση της Διοικητικής Ικανότητας της Δημόσιας Διοίκησης

Ειδικό στόχο του Νομού Θεσπρωτίας για τη Δημόσια Διοίκηση όλων των βαθμίδων αποτελεί η αναβάθμιση και η επέκταση της διοικητικής του ικανότητας ώστε να λειτουργεί με διαφάνεια, αξιοκρατία, ευελιξία και αποτελεσματικότητα για την εξυπηρέτηση των πολιτών και των επιχειρήσεων και την εφαρμογή των στόχων του, για βιώσιμη ανάπτυξη και κοινωνική συνοχή. Για την επίτευξη αυτού του στόχου απαιτείται η επένδυση σε ανθρώπινο κεφάλαιο και η οργάνωση προγραμμάτων εκπαίδευσης, η αξιολόγηση των υφιστάμενων υπηρεσιακών μονάδων, η δημιουργία μόνιμων φορέων και δικτύων συνεργασίας ανάμεσα στη Νομαρχία, τα Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι., τους επιχειρηματικούς φορείς και τους κοινωνικούς εταίρους, η εκπόνηση και εφαρμογή μικρών

ολοκληρωμένων επιχειρησιακών σχεδίων σε διάφορους τομείς και η αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών και της Κοινωνίας της Πληροφορίας.

1.3.8.8 Ενίσχυση της Ενδονομαρχιακής και Διανομαρχιακής συνεργασίας

Ο όγδοος στόχος της αναπτυξιακής στρατηγικής του Νομού Θεσπρωτίας αφορά στην ενίσχυση της ενδονομαρχιακής και της διανομαρχιακής συνεργασίας και κυρίως τη λειτουργική σύνδεση των όμορων Νομών και περιφερειών και την ένταξή τους σε ευρύτερες χωρικές και οικονομικές ενότητες οι οποίες να επιφέρουν πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα στην συνολική αναπτυξιακή στρατηγική. Οι πολιτικές που συμβάλλουν προς αυτή την κατεύθυνση περιλαμβάνουν μια σειρά από υλικές και άυλες υποδομές, αλλά και την ενίσχυση διανομαρχιακών και διαπεριφερειακών επιχειρηματικών δραστηριοτήτων και την ανάπτυξη δικτύων συνεργασίας μεταξύ ερευνητικών κέντρων, εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και δημόσιων φορέων σε κρίσιμα θέματα του αναπτυξιακού σχεδιασμού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΟΙ ΑΞΟΝΕΣ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ

ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

2.1 Εισαγωγή

Οι άξονες δράσης αποτελούν εννοιολογικά σύνολα τα οποία περιλαμβάνουν ομάδες παρεμβάσεων και πολιτικών με ένα κοινό θεματικό χαρακτηριστικό. Στην ουσία αποτελούν ταυτόχρονα μια στόχευση και μια ταξινόμηση των πολιτικών και των δράσεων ανάπτυξης που προτείνονται σε κάθε πρόγραμμα, έτσι ώστε να είναι ευκολότερη η κατανόηση, η αποδοχή και η υλοποίηση του (Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, 2005 Β).

Σε αυτό το κεφάλαιο παρουσιάζονται οι άξονες δράσης του Στρατηγικού Σχεδίου του Νομού Θεσπρωτίας και οι θεματικές ενότητες του κάθε άξονα. Στην αρχή, δίνονται κάποια στοιχεία για το πλαίσιο στο οποίο διαμορφώθηκαν οι αναπτυξιακοί αυτοί άξονες. Έπειτα, παρουσιάζονται οι θεματικές ενότητες ανά άξονα δράσης και περιγράφεται με συνοπτικό τρόπο το περιεχόμενο του κάθε άξονα, αλλά και τα αναμενόμενα αποτελέσματά του.

2.2 Το πλαίσιο διαμόρφωσης αναπτυξιακών αξόνων

Οι άξονες δράσης του σχεδίου ανάπτυξης μιας περιοχής θα πρέπει να απορρέουν από την αξιολόγηση και ιεράρχηση των προβλημάτων της κάθε περιοχής. Επίσης, θα πρέπει να είναι σε θέση να συμβάλουν στην υλοποίηση του αναπτυξιακού οράματος και των γενικών και ειδικών στόχων.

Στο παρόν Σχέδιο Ανάπτυξης, οι άξονες δράσης και εν μέρει οι θεματικές ενότητες προσδιορίζονται από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΧΕ Θεσσαλίας, Στερεάς Ελλάδας και Ηπείρου το οποίο καταρτίστηκε με βάση την 4^η Εγκύκλιο «για την κατάρτιση Επιχειρησιακών Προγραμμάτων της Προγραμματικής περιόδου 2007-2013» του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών (ΥΠΟΙΟ). Οι άξονες αυτοί προσδιορίστηκαν κατόπιν διαβούλευσης με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και είναι ευθυγραμμισμένοι με την στρατηγική του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ). Η υιοθέτηση των αξόνων αυτών έγινε με αποκλειστικό σκοπό να ενισχύσει τη συμβατότητα του Αναπτυξιακού Σχεδίου του Νομού Ιωαννίνων με το Περιφερειακό και τα Τομεακά Επιχειρησιακά

Σχέδια και με αυτό τον τρόπο να διευκολύνει την επιλεξιμότητα και τελική ένταξη των προτεινόμενων δράσεων στα προγράμματα χρηματοδότησης.

Ωστόσο, είναι σαφές ότι οι προτεινόμενοι αυτοί άξονες σχεδιάστηκαν έτσι ώστε να ικανοποιούν αφενός την ΕΕ και τους στόχους τους οποίους η ίδια θέτει στο Ευρωπαϊκό επίπεδο, και αφετέρου το σύνολο της Ελληνικής Επικράτειας. Είναι συνεπώς λογικό να μην είναι απολύτως εξειδικευμένοι στο επίπεδο του Νομού Ιωαννίνων, ούτε να μπορούν να καλύψουν στον ίδιο βαθμό τις προτεραιότητες όλων των νομών.

Παρόλα αυτά, οι άξονες δράσης που προτείνονται από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΧΕ Θεσσαλίας, Στερεάς Ελλάδας και Ηπείρου ανταποκρίνονται σε γενικές γραμμές στο αναπτυξιακό προφίλ του Νομού Ιωαννίνων και μπορούν να λειτουργήσουν τόσο ως πλαίσιο για την εξειδίκευση της αναπτυξιακής στρατηγικής του Νομού, όσο και ως πλαίσιο για την ορθολογική ομαδοποίηση συγκεκριμένων πολιτικών.

Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω, ακολουθήσαμε μια ευέλικτη προσέγγιση, η οποία επιτρέπει αφενός να αξιοποιηθεί το εθνικό και περιφερειακό πλαίσιο σχεδιασμού και αφετέρου να αναδείξει τις δράσεις εκείνες οι οποίες είναι οι πλέον κατάλληλες για την ανάπτυξη του νομού. Αυτό επιτυγχάνεται ως εξής: α) Υιοθετούνται οι τρεις κεντρικοί άξονες δράσης, όπως ακριβώς προτείνονται από το ΕΠ ΧΕ ΘΣΗ, β) γίνονται περιορισμένης κλίμακας παρεμβάσεις στις προτεινόμενες θεματικές ενότητες, έτσι ώστε να αποκτήσουν μεγαλύτερη σαφήνεια όπου χρειάζεται, μικρότερη επικάλυψη και μεγαλύτερη συνάφεια με το αναπτυξιακό προφίλ και τις ανάγκες της περιοχής και γ) εντάσσονται σε κάθε άξονα και κάθε θεματική ενότητα εκείνες οι δράσεις και πολιτικές που αναδεικνύονται από την αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης και αντιμετωπίζουν με τον καλύτερο τρόπο τις ανάγκες του νομού στους επιμέρους τομείς παρέμβασης.

Στην επόμενη ενότητα του Σχεδίου παρουσιάζονται πιο αναλυτικά οι άξονες και οι θεματικές ενότητες παρέμβασης.

2.3 Άξονες και θεματικές ενότητες

Ακολουθώντας τις κατευθύνσεις του Επιχειρησιακού Προγράμματος της ΧΕ Θεσσαλίας, Στερεάς Ελλάδας και Ηπείρου, ταξινομούμε τις πολιτικές για την ανάπτυξη του Νομού Θεσπρωτίας στους εξής τρεις (3) άξονες δράσης:

Πίνακας Β1.5: *Οι άξονες δράσης του Στρατηγικού Σχεδίου Ανάπτυξης του Νομού Θεσπρωτίας*

ΟΙ ΑΞΟΝΕΣ ΔΡΑΣΗΣ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ

1. Υποδομές και υπηρεσίες προσπελασιμότητας
2. Αειφόρος ανάπτυξη και ποιότητα ζωής
3. Ψηφιακή σύγκλιση και επιχειρηματικότητα

Σε αυτό το σημείο αξίζει να αναφέρουμε μερικά στοιχεία σχετικά με την συμβατότητα μεταξύ των αξόνων δράσης και των ειδικών στόχων της αναπτυξιακής στρατηγικής.

Πιο συγκεκριμένα, ο άξονες «υποδομές και υπηρεσίες προσπελασιμότητας» συνιστούν προϋπόθεση για την επίτευξη του στόχου 2 (Βελτίωση της προσπελασιμότητας) αλλά εμμέσως και για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας, της επιχειρηματικότητας (στόχος 1), της αειφορικής διαχείρισης (στόχος 3), της ενδονομαρχιακής συνοχής (στόχος 6) καθώς και για την ενίσχυση της ενδοπεριφερειακής και διαπεριφερειακής συνεργασίας (στόχος 8) αλλά και για ανάπτυξη του τουρισμού και την αξιοποίηση του πολιτισμού (στόχος 5). Ο στόχος 7 (Βελτίωση της Διοικητικής Ικανότητας της Δημόσιας Διοίκησης) όπως έχουμε προαναφέρει, έχει συνέργια με το σύνολο του αναπτυξιακού προγράμματος οπότε συμβαδίζει με όλους τους άξονες δράσης.

Επίσης, ο άξονας της «αειφόρου ανάπτυξης και της ποιότητας ζωής» συμβάλλει άμεσα στην επίτευξη του στόχου της αειφορικής διαχείρισης του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος (στόχος 3) καθώς και της ενδονομαρχιακής οικονομικής και κοινωνικής συνοχής (στόχος 6), ενώ έμμεσα συνδέεται με όλους τους υπόλοιπους στόχους.

Τέλος, ο άξονας «ψηφιακή σύγκλιση και επιχειρηματικότητα» συνδέεται άμεσα με τον στόχο 1, ενώ έμμεσα συμβάλλει στην υλοποίηση όλων των άλλων στόχων της στρατηγικής.

Οι παραπάνω άξονες χωρίζονται σε μια σειρά από θεματικές ενότητες στις οποίες θα ενταχθούν οι προτεινόμενες από το Σχέδιο Ανάπτυξης δράσεις και πολιτικές. Οι θεματικές ενότητες ανά άξονα δράσης παρουσιάζονται στον παρακάτω Πίνακα:

Πίνακας Β1.6: Οι θεματικές ενότητες ανα άξονα δράσης του Στρατηγικού Σχεδίου Ανάπτυξης του Νομού Θεσπρωτίας

ΑΞΟΝΕΣ ΔΡΑΣΗΣ	ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ
1. Υποδομές και υπηρεσίες προσπελασιμότητας	1.1 Ολοκλήρωση των συστημάτων συγκοινωνίας και μεταφορών
	1.2 Ανάπτυξη ενεργειακών υποδομών
	1.3 Ενίσχυση των συστημάτων τηλεπικοινωνιών – πρόσβαση σε ευρυζωνικές υποδομές
2. Αειφόρος ανάπτυξη και ποιότητα ζωής	2.1 Παρεμβάσεις περιβάλλοντος
	2.2 Κοινωνικές υποδομές και υπηρεσίες (κατάρτιση, απασχόληση)
	2.3 Παρεμβάσεις τουρισμού
	2.4 Παρεμβάσεις πολιτισμού
	2.5 Υγεία και κοινωνική αλληλεγγύη
	2.6 Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις αστικής και αγροτικής αναγέννησης
3. Ψηφιακή σύγκλιση και επιχειρηματικότητα	3.1 Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της ποιότητας ζωής με αξιοποίηση των ΤΠΕ
	3.2 Ενίσχυση της καινοτομικής ικανότητας του Νομού για την ανάπτυξη νέων ή βελτιωμένων προϊόντων και υπηρεσιών
	3.3 Προώθηση της επιχειρηματικότητας-βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος

2.3.1 Υποδομές και Υπηρεσίες προσπελασιμότητας

Ο στόχος του 1^{ου} Άξονα Δράσης είναι η βελτίωση της προσπελασιμότητας προκειμένου να προωθηθούν η χωρική συνοχή, η ανταγωνιστικότητα της οικονομίας, να βελτιωθεί η ποιότητα ζωής και η βιώσιμη ανάπτυξη.

Ειδικότερα, η απόκτηση σύγχρονων μεταφορικών υποδομών σε όλα τα επίπεδα και δικτύων ενέργειας και τηλεπικοινωνιών κρίνεται απαραίτητη για την περαιτέρω βελτίωση της προσπελασιμότητας και της ελκυστικότητας της περιοχής ως τόπου επενδύσεων και ποιοτικής διαβίωσης. Επίσης, μέσω της ομογενοποίησης του οικονομικού χώρου αναμένεται αντιστροφή του δυϊσμού, δηλαδή των εσωτερικών ενδονομαρχιακών αναπτυξιακών ανισοτήτων και κυρίως μεταξύ των πλέον αναπτυγμένων αστικών κέντρων με τις ορεινές και μειονεκτικές περιοχές.

Μέσω των παρεμβάσεων του Άξονα, που επικεντρώνονται κυρίως στην ολοκλήρωση των συστημάτων συγκοινωνίας και μεταφορών, στην ανάπτυξη ενεργειακών υποδομών καθώς και στην ενίσχυση των συστημάτων τηλεπικοινωνιών με πρόσβαση σε ευρυζωνικά δίκτυα, θα ενισχυθούν οι υποδομές και οι υπηρεσίες προσπελασιμότητας.

Ειδικότερα θα βελτιωθεί και θα ολοκληρωθεί το εθνικό και επαρχιακό οδικό δίκτυο με προτεραιότητα στις συνδέσεις με τα διευρωπαϊκά δίκτυα (Εγνατία και Ιόνιος), θα συμπληρωθεί και θα βελτιωθεί η σύνδεση των παραμεθόριων περιοχών, θα αναπτυχθεί και θα βελτιωθεί το δίκτυο για την προσπελασιμότητα των ορεινών περιοχών καθώς επίσης θα βελτιωθούν και θα συμπληρωθούν οι σημαντικές αστικές μεταφορές. Θα υλοποιηθούν έργα για τη βελτίωση και αναβάθμιση των αεροπορικών μεταφορών. Επίσης θα ενισχυθούν τα συστήματα τηλεπικοινωνιών και η πρόσβαση σε ευρυζωνικά δίκτυα καθώς και θα αναπτυχθούν ενεργειακές υποδομές.

Τα αναμενόμενα αποτελέσματα των παρεμβάσεων αυτού του Άξονα Δράσης συνοψίζονται στα εξής:

- ✓ ύπαρξη υποδομών που θα επηρεάσουν την ανταγωνιστικότητα και την οικονομική ανάπτυξη του Νομού
- ✓ ενίσχυση της πρόσβασης των κατοίκων του Νομού σε βασικές υπηρεσίες
- ✓ βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων
- ✓ εξυπηρέτηση των επικοινωνιών σε ενδονομαρχιακό, περιφερειακό, εθνικό και διεθνές επίπεδο

2.3.2 Αειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής

Η αειφόρος ανάπτυξη και η ποιότητα ζωής αποτελεί κεντρική συνιστώσα της στρατηγικής ανάπτυξης του Νομού και ξεχωριστό Άξονα Δράσης.

Στόχος είναι ο προσανατολισμός των αναπτυξιακών παρεμβάσεων σε ένα μοντέλο ανάπτυξης το οποίο εγγυάται οικονομική βιωσιμότητα, κοινωνική δικαιοσύνη και περιβαλλοντική προστασία.

Ειδικότερα στόχος του συγκεκριμένου άξονα αποτελεί η προστασία του περιβάλλοντος, η βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων, η αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της περιοχής και η συνέχιση της εφαρμογής ολοκληρωμένων παρεμβάσεων για την αστική και αγροτική αναγέννηση.

Για την επίτευξη των στόχων αυτών θα υλοποιηθούν παρεμβάσεις περιβαλλοντικής προστασίας και πρόληψης κινδύνων, παρεμβάσεις ανάπτυξης πολιτιστικών υποδομών και παρεμβάσεις τουριστικής ανάπτυξης τόσο στους ήδη ανεπτυγμένους τουριστικούς προορισμούς του Νομού, όσο και στους αναπτυσσόμενους ή δυνητικούς προορισμούς εναλλακτικού τουρισμού και ήπιων μορφών τουρισμού. Επίσης θα υλοποιηθούν παρεμβάσεις βελτίωσης των υποδομών εκπαίδευσης όλων των βαθμίδων, των βασικών υποδομών υγείας και κοινωνικής φροντίδας. Τέλος θα υλοποιηθούν όλες οι δράσεις των ολοκληρωμένων προγραμμάτων ανάπτυξης όπως αυτά θα εγκριθούν.

Τα αναμενόμενα αποτελέσματα του 2^{ου} Άξονα Δράσης μπορούν να συνοψιστούν στα εξής:

- ✓ αντιμετώπιση των καίριων περιβαλλοντικών ζητημάτων του αστικού και αγροτικού χώρου
- ✓ βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων
- ✓ αναζωογόνηση των ορεινών και μειονεκτικών περιοχών
- ✓ αναζωογόνηση περιοχών εφαρμογής ολοκληρωμένων προγραμμάτων
- ✓ άμβλυνση των ενδονομαρχιακών ανισοτήτων
- ✓ ανάπτυξη νέων οικονομικών δραστηριοτήτων και αύξηση της απασχόλησης.

Η σύγχρονη ευρωπαϊκή και εθνική αναπτυξιακή πολιτική έχει αναγορεύσει την επιχειρηματικότητα και την καινοτομία ως δύο από τα σημαντικότερα μέσα για την επίτευξη των στόχων της ανταγωνιστικότητας, της οικονομικής ανάπτυξης, της απασχόλησης και της κοινωνικής ευημερίας.

Για την επίτευξη του στόχου του 3^{ου} Άξονα Δράσης απαιτείται πέραν της κλασσικής μεθόδου υποστήριξης της επιχειρηματικής πρωτοβουλίας μέσω επενδυτικών κινήτρων, η υιοθέτηση και αξιοποίηση των ΤΠΕ από τις επιχειρήσεις, σε συνδυασμό με την ανάπτυξη και εισαγωγή επιχειρηματικών καινοτομιών στην παραγωγική διαδικασία.

Σημαντικοί προσδιοριστικοί παράγοντες επιτυχίας στην προσπάθεια αυτή αναδεικνύονται η ύπαρξη μιας δημόσιας διοίκησης ευέλικτης, αποτελεσματικής, δεκτικής στη χρήση, η αξιοποίηση των εφαρμογών που προκύπτουν από την εισαγωγή των ΤΠΕ καθώς και η αξιοποίηση του αξιόλογου ερευνητικού και επιστημονικού δυναμικού του Νομού μέσω συνεργασιών της επιχειρηματικής κοινότητας με τα Ινστιτούτα και τα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα του για την ανάπτυξη νέων ή βελτίωση προϊόντων και υπηρεσιών σε τομείς προτεραιότητας για το Νομό.

Τα αναμενόμενα αποτελέσματα του 3^{ου} Άξονα Δράσης μπορούν να συνοψισθούν στα εξής:

- ✓ βελτίωση της παραγωγικότητας των επιχειρήσεων
- ✓ προώθηση της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων
- ✓ βελτίωση και ανάπτυξη νέων προϊόντων και υπηρεσιών
- ✓ ενίσχυση της επιχειρηματικής ανταγωνιστικότητας και αύξηση της απασχόλησης
- ✓ ψηφιακός εκσυγχρονισμός και αποτελεσματική λειτουργία της Δημόσιας Διοίκησης
- ✓ ανάπτυξη μόνιμων δεσμών μεταξύ ερευνητικής και επιχειρηματικής κοινότητας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΟΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΟΙ ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

3.1 Εισαγωγή

Σε αυτό το κεφάλαιο του Στρατηγικού Σχεδίου παρουσιάζονται οι επιμέρους δράσεις οργανωμένες ανά άξονα ανάπτυξης και θεματική ενότητα. Στην αρχή, δίνονται κάποια στοιχεία για το πλαίσιο στο οποίο διαμορφώθηκαν οι πολιτικές και οι δράσεις του Σχεδίου. Έπειτα, παρουσιάζονται οι δράσεις με συνοπτικό τρόπο σε τρία πλαίσια που αφορούν τον κάθε άξονα δράσης, έτσι ώστε να δίνεται μια συνολική εικόνα του εύρους και της κατεύθυνσης των παρεμβάσεων και των πολιτικών.

Στη συνέχεια, η κάθε πολιτική ή δράση, παρουσιάζεται ξεχωριστά όπου αναφέρεται ο άξονας και η θεματική ενότητα στην οποία αντιστοιχεί, μαζί με τους στόχους και μια σύντομη περιγραφή της.

3.2 Το πλαίσιο διαμόρφωσης πολιτικών και δράσεων⁷

Οι δράσεις και οι πολιτικές του Στρατηγικού Σχεδίου Ανάπτυξης έχουν ως κεντρική αποστολή να αντιμετωπίσουν τους κινδύνους και τις αδυναμίες της περιοχής, να ενισχύσουν τα ισχυρά της σημεία και να αξιοποιήσουν τις ευκαιρίες που παρουσιάζονται έτσι ώστε να επιτευχθούν οι αναπτυξιακοί στόχοι οι οποίοι τίθενται. Με άλλα λόγια, οι δράσεις και οι πολιτικές που προτείνονται έχουν ως αποστολή τη σύγκλιση του νομού με την Ευρωπαϊκή Ένωση, την κοινωνική και χωρική συνοχή και την αειφόρο ανάπτυξη. Αυτοί οι τρεις στόχοι αποτελούν και τα κριτήρια αξιολόγησης της σημασίας και αποτελεσματικότητας των προτεινόμενων πολιτικών.

⁷ Πηγή: Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, 2005 (B)

« Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης του Νομού Θεσπρωτίας»

Οι πολιτικές και οι δράσεις καλύπτουν τις σημαντικές πτυχές της αναπτυξιακής διαδικασίας με πλήρη τρόπο και ανταποκρίνονται στο στρατηγικό σχεδιασμό και στην αναπτυξιακή στόχευση του νομού.

Τα κριτήρια ταξινόμησης των πολιτικών σε άξονες δράσης έχουν ασφαλώς σχέση με τα συγκεκριμένα χαρακτηριστικά κάθε περιοχής. Συνήθως ενσωματώνουν τις προτεραιότητες οι οποίες αναδεικνύονται από την αναπτυξιακή στρατηγική και επιχειρούν να συνδέσουν σε αδρές γραμμές τις κατηγορίες δράσης με συγκεκριμένες προτεραιότητες. Οι επιμέρους δράσεις οι οποίες εντάσσονται σε κάθε άξονα έχουν μια πιο σαφή και οριοθετημένη αποστολή, καθώς επιδιώκουν να συνδέσουν τα διαθέσιμα μέσα άσκησης πολιτικής με συγκεκριμένες ανάγκες ή συγκεκριμένα προβλήματα της περιοχής.

Επίσης, οι πολιτικές που προτείνονται είναι ιεραρχημένες ανάλογα με τη σημασία τους και το βαθμό προτεραιότητας. Προηγούνται οι πολιτικές με υψηλή προτεραιότητα, ακολουθούν αυτές με μέση προτεραιότητα και στο τέλος παρουσιάζονται οι πολιτικές χαμηλότερης προτεραιότητας. Αν και το σχέδιο ανάπτυξης έχει ένα στρατηγικό χαρακτήρα και θα έπρεπε να επικεντρώνεται μόνο στις πολιτικές υψηλής προτεραιότητας και υψηλής προστιθέμενης αξίας στην αναπτυξιακή προσπάθεια του Νομού, τελικά συμπεριλαμβάνει ένα μεγάλο εύρος πολιτικών και δράσεων. Αυτό δεν σημαίνει ότι το Σχέδιο Ανάπτυξης της Νομού Θεσπρωτίας μπορεί να καλύψει τις ανάγκες όλων των Δήμων, ούτε είναι αυτός ο σκοπός του. Ασφαλώς, ο κάθε Δήμος θα πρέπει να λάβει υπόψη του τις κατευθύνσεις δράσεων και πολιτικών που επηρεάζουν ή αφορούν την περιοχή του. Για να υπάρχει όμως ένα ολοκληρωμένο σχέδιο πολιτικών στη μικρή κλίμακα, ο κάθε Δήμος θα πρέπει να εκπονήσει εγκαίρως το δικό του εξειδικευμένο Τοπικό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα.

3.3 Πολιτικές και Δράσεις

Σε αυτήν την παράγραφο, παρουσιάζονται οι πολιτικές και οι δράσεις του Σχεδίου, αρχικά ανά άξονα δράσης και στη συνέχεια περιγράφεται η κάθε δράση χωριστά. Η κάθε πρόταση, δηλαδή, παρουσιάζεται σε ένα ξεχωριστό πλαίσιο, στο οποίο αναφέρεται ο τίτλος της δράσης, ο άξονας στον οποίο ανήκει, η θεματική ενότητα

« Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης του Νομού Θεσπρωτίας»

στην οποία ανήκει και οι στόχοι μαζί με μια σύντομη περιγραφή της δράσης. Οι δράσεις παρουσιάζονται με ένα ιεραρχημένο τρόπο. Αυτό σημαίνει ότι στο εσωτερικό της κάθε ενότητας προηγούνται αυτές οι οποίες είναι πιο σημαντικές και πιο επιτακτικές να γίνουν για την ανάπτυξη του Νομού.

Στον παρακάτω Πίνακα παρουσιάζονται οι πολιτικές ή οι δράσεις ανά άξονα δράσης και θεματική ενότητα:

Πίνακας Β1.7: Οι πολιτικές ανα άξονα δράση και θεματική ενότητα του Στρατηγικού Σχεδίου Ανάπτυξης του Νομού Θεσπρωτίας

1. ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΒΕΑΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΠΕΑΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ	
1.1	Ολοκλήρωση των συστημάτων συγκοινωνίας και μεταφορών
1.1.1	Ολοκλήρωση διαπεριφερειακών εθνικών οδικών υποδομών
1.1.2	Βελτίωση ενδονομαρχιακών οδικών υποδομών
1.1.3	Δημιουργία Εμπορευματικού / Διαμετακομιστικού κέντρου και ανάπτυξη σύγχρονων δομών οργάνωσης
1.1.4	Ολοκλήρωση της Σιδηροδρομικής Γραμμής Καλαμπάκα - Ιωάννινα - Ηγουμενίτσα
1.1.5	Δημιουργία σύγχρονου ηλεκτροκίνητου προαστιακού δικτύου
1.1.6	Αεροπορικές συνδέσεις και υποδομές
1.1.7	Ανάπτυξη ελικοδρομιών στο Νομό
1.1.8	Βελτίωση των αστικών μεταφορών
1.1.9	Βελτίωση Οδικής Ασφάλειας
1.1.10	Κατασκευή ποδηλατόδρομων
1.2	Ανάπτυξη ενεργειακών υποδομών
1.2.1	Δημιουργία δικτύου Φυσικού Αερίου
1.2.2	Στρατηγικό σχέδιο ανάπτυξης ενεργειακών αποθεμάτων Νομού - Παραγωγή ενέργειας από ήπιες και ανανεώσιμες πηγές
1.2.3	Ενίσχυση της παραγωγής ενέργειας από βιομάζα και απορρίμματα
1.2.4	Εξάλειψη φαινομένων πτώσης τάσης
1.2.5	Παραγωγή βιοντίζελ
1.3	Ενίσχυση των συστημάτων τηλεπικοινωνιών – πρόσβαση σε ευρυζωνικές υποδομές
1.3.1	Πρόσβαση στα ευρυζωνικά δίκτυα
1.3.2	Ανάπτυξη ασύρματων δικτύων και υπηρεσιών σε απομακρυσμένες περιοχές
1.3.3	Αποτελεσματική επίλυση του ζητήματος των κεραιών
2. ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΔΕΙΦΟΡΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΒΕΑΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ	
2.1	Παρεμβάσεις περιβάλλοντος

2.1.1	Διαχείριση φυσικού περιβάλλοντος – Κατάρτιση και εφαρμογή σχεδίων ολοκληρωμένης διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών και οικοσυστημάτων - Περιοχές NATURA 2000
2.1.2	Έργα διαχείρισης στερεών και επικινδύνων αποβλήτων – Έργα διαχείρισης υγρών αποβλήτων
2.1.3	Αποκατάσταση μολυσμένης γης (ΧΑΔΑ κλπ).
2.1.4	Δημιουργία ΧΥΤΑ
2.1.5	Στρατηγικό σχέδιο Διαχείρισης ΧΥΤΑ και ανακύκλωσης στον Νομό
2.1.6	Σύσταση Νομαρχιακού / Διαδημοτικού Φορέα Διαχείρισης
2.1.7	Εφαρμογή σχεδίων και μέτρων για την διατήρηση της κατάστασης του περιβάλλοντος και την πρόληψη κινδύνων - αντιπλημμυρικά
2.1.8	Ορθολογική διαχείριση υδατικών πόρων - Διαχείριση και διανομή νερού
2.1.9	Δράσεις στο δομημένο περιβάλλον – Χωροταξία – Πολεοδομία – Αστικές αναπλάσεις
2.1.10	Υπολογισμός (μελέτη) τουριστικής φέρουσας ικανότητας και οργάνωσης τουριστικής ανάπτυξης των ορεινών περιοχών με γνώμονα την αειφορία και τη διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος.
2.1.11	Μελέτες διαχείρισης βοσκοτόπων και τήρηση της βοσκοϊκανότητας, ώστε να αποτραπεί η υποβάθμιση και διάβρωση των εδαφών
2.1.12	Πρόγραμμα ελέγχου της γεωργικής ρύπανσης στις αγροτικές περιοχές
2.1.13	Αύξηση των χώρων πρασίνου στους δήμους και μεγαλύτερους οικισμούς
2.2	Κοινωνικές υποδομές και υπηρεσίες (κατάρτιση, απασχόληση)
2.2.1	Δημιουργία τμημάτων Ανώτερης / Ανώτατης Εκπαίδευσης και διασύνδεση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων του Νομού με αυτά
2.2.2	Αναβάθμιση υποδομών και εξοπλισμών για τη βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης και της έρευνας (Τριτοβάθμια εκπαίδευση)
2.2.3	Εκσυγχρονισμός και βελτίωση κτιριακών και αύλιων υποδομών των σχολείων όλων των βαθμίδων, και δημιουργία αιθουσών εκδηλώσεων
2.2.4	Αύξηση ενίσχυση των βιβλιοθηκών και των εργαστηρίων των σχολείων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης
2.2.5	Επέκταση και αναβάθμιση ηλεκτρονικού εξοπλισμού όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης
2.2.6	Υποδομές σχολείων εκπαίδευσης ενηλίκων, σχολείων γονέων και σχολείων Β' ευκαιρίας
2.2.7	Ανάπτυξη και αναβάθμιση των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης σε συνεργασία με το πανεπιστήμιο, τα τοπικά εκπαιδευτικά κέντρα και τους παραγωγικούς φορείς
2.2.8	Ίδρυση Νομαρχιακού παρατηρητηρίου απασχόλησης
2.2.9	Ανάπτυξη κέντρου προώθησης της απασχόλησης του ΟΑΕΔ
2.2.10	Ενίσχυση των υποδομών των κρατικών υπηρεσιών που ασχολούνται με ζητήματα ανεργίας και κοινωνικού αποκλεισμού
2.2.11	Εκπαιδευτικά προγράμματα σε μουσεία και αρχαιολογικούς χώρους
2.2.12	Διασύνδεση με γρήγορα σχολικά και εκπαιδευτικά δίκτυα (GU-Net, school-net) και υποδομές (ΕΔΕΤ, Grids) για παροχή αποτελεσματικής πρόσβασης των νέων στο πολιτιστικό απόθεμα

2.2.13	Διαρκής βελτίωση και αναβάθμιση των Υπηρεσιών στην απασχόληση
2.2.14	Προώθηση ενεργητικών μέτρων και πολιτικής για την απασχόληση βάσει της διασφάλισης της δυνατότητας πρόσβασης όλων στην αγορά εργασίας
2.2.15	Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας με την ανάπτυξη νέων επιχειρηματικών πρωτοβουλιών, ιδιαίτερα από τους νέους και τις γυναίκες
2.3	Παρεμβάσεις τουρισμού
2.3.1	Βελτίωση δημόσιων τουριστικών υποδομών
2.3.2	Ανάπτυξη στρατηγικής για την τουριστική προβολή του Νομού
2.3.3	Τουριστικός χωρικός σχεδιασμός
2.3.4	Προέλκυση νέων επενδύσεων και τόνωση της τουριστικής επιχειρηματικότητας (ξενοδοχεία 4* και 5*)
2.3.5	Διεύρυνση και θεματική διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος
2.3.6	Αναβάθμιση της ποιότητας και πιστοποίηση των παρεχόμενων τουριστικών και των συνοδευτικών υπηρεσιών
2.3.7	Εκπαίδευση και κατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού του τουριστικού κλάδου
2.3.8	Σύνδεση του τουρισμού με την τοπική οικονομία και τον τοπικό πολιτισμό
2.3.9	Ανάπτυξη του συνεδριακού τουρισμού
2.3.10	Επιχειρησιακά σχέδια επωνυμίας και ταυτότητας των τουριστικών προορισμών του νομού
2.3.11	Κέντρο Προώθησης Προβολής Τουρισμού Νομού Θεσπρωτίας
2.3.12	Ενίσχυση Αγροτουρισμού, Μοναστηριακού τουρισμού, Θεραπευτικού τουρισμού και εκπαιδευτικού και Πολιτιστικού τουρισμού
2.4	Παρεμβάσεις πολιτισμού
2.4.1	Προστασία και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς - ανάπτυξη πολιτιστικών υποδομών και υπηρεσιών
2.4.2	Σύνδεση αρχαιολογικών χώρων και τόπων ιστορικής μνήμης με πολιτιστικούς θεσμούς
2.4.3	Προστασία και ανάδειξη μνημείων και αρχαιολογικών χώρων σε βασικούς τουριστικούς προορισμούς
2.4.4	Ανάπτυξη σύγχρονου πολιτισμού
2.5	Υγεία και κοινωνική αλληλεγγύη
2.5.1	Ανάπτυξη και ενίσχυση υποδομών Α' Βάθμιας υγείας
2.5.2	Ανάπτυξη υποδομών στην Β' Βάθμια και Γ' Βάθμια περίθαλψη
2.5.3	Κάλυψη των θέσεων αγροτικών ιατρών στο σύνολο των περιφερειακών ιατρείων και ιδιαίτερα των ορεινών περιοχών του Νομού Θεσπρωτίας
2.5.4	Υποδομές δομών κοινωνικής φροντίδας
2.5.5	Αναβάθμιση και Προστασία περιβάλλοντος και πρόληψη κινδύνων
2.5.6	Εκπαίδευση σε όσους απασχολούνται στον τομέα της υγείας
2.5.7	Τουριστική Ανάπτυξη και Υγεία
2.6	Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις αστικής και αγροτικής αναγέννησης
2.6.1	Δράσεις που αφορούν τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων

2.6.2	Δημιουργία και ενίσχυση νέων μορφών και υπηρεσιών σε τοπικό επίπεδο
2.6.3	Προώθηση ολοκληρωμένων προγραμμάτων ανάπτυξης για τις μειονεκτικές περιοχές του νομού
2.6.4	Φράγματα και μικρά αρδευτικά έργα για την ορθολογική διαχείριση του υδάτινου δυναμικού του Νομού
2.6.5	Βελτίωση υποδομών στο χώρο της αλιείας
2.6.6	Λειτουργία εργαστηρίων καινοτομικής παραγωγής
2.6.7	Υπηρεσίες προς ΜΜΕ
2.6.8	Περιβαλλοντικές διαστάσεις (χρήση εναλλακτικών πηγών ενέργειας, βιοκλιματικός σχεδιασμός, εξοικονόμηση ενέργειας)
2.6.9	Οργάνωση και στήριξη δράσεων που προστατεύουν το περιβάλλον - επέκταση του προγράμματος μείωσης της νιτρορύπανσης του θεσπρωτικού κάμπου και σε άλλες περιοχές, περαιτέρω προώθηση των βιολογικών καλλιεργειών
2.6.10	Αναβάθμιση και στήριξη υποδομών περιοχών Ορεινού Όγκου Νομού Θεσπρωτίας
2.6.11	Δημιουργία θεσμικών αγροτικών πάρκων
2.6.12	Περιβάλλον και αειφορική χρήση φυσικών πηγών
2.6.13	Χρήση της ΕΤΠ στην παραγωγική διαδικασία στα ζητήματα περιβάλλοντος και στη Διοίκηση
3. ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΨΗΦΙΑΚΗ ΣΥΓΚΛΙΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	
3.1	Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της ποιότητας ζωής με αξιοποίηση των ΤΠΕ
3.1.1	Εισαγωγή, χρήση και αξιοποίηση των ΤΠΕ από επιχειρήσεις
3.1.2	Ανάπτυξη εφαρμογών και δημιουργία υπηρεσιών μέσω αξιοποίησης των ΤΠΕ σε τομείς προτεραιότητας για το Νομό
3.1.3	Ψηφιακός εκσυγχρονισμός της Δημόσιας Διοίκησης
3.1.4	Βελτίωση της καθημερινής ζωής μέσω ΤΠΕ - ισότιμη συμμετοχή των πολιτών του Νομού στην ψηφιακή Ελλάδα
3.1.5	Ανάπτυξη ψηφιακών υπηρεσιών τοπικής αυτοδιοίκησης για τον πολίτη
3.2	Ενίσχυση της καινοτομικής ικανότητας του Νομού για την ανάπτυξη νέων ή βελτιωμένων προϊόντων και υπηρεσιών
3.2.1	Δημιουργία – ανάπτυξη πόλων καινοτομίας σε τομείς προτεραιότητας για το Νομό
3.2.2	Ενίσχυση των υποδομών ΕΤΑ σε τομείς προτεραιότητας για την περιφερειακή οικονομία
3.2.3	Ενίσχυση ΜΜΕ για την ανάπτυξη ή βελτίωση προϊόντων και υπηρεσιών
3.2.4	Ανάπτυξη δικτύων για τη μεταφορά τεχνογνωσίας και τη διερεύνηση των τεχνολογικών προοπτικών σε επιλεγμένους κλάδους της οικονομίας του Νομού
3.3	Προώθηση της επιχειρηματικότητας - βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος - Αγροτικός τομέας
3.3.1	Διεύρυνση της επιχειρηματικής βάσης και ευρύτερα ενίσχυση της επιχειρηματικότητας
3.3.2	Ολοκλήρωση και ανάπτυξη του ΒΙΟΠΑΘΕ και σύνδεσή του με την Εγνατία οδό και το νέο λιμένα Ηγουμενίτσας
3.3.3	Εκθεσιακός χώρος για τη διενέργεια εκθέσεων

« Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης του Νομού Θεσπρωτίας»

3.3.4	Κέντρο Επιχειρηματικής και Βιομηχανικής Καινοτομίας
3.3.5	Ενίσχυση επιχειρηματικών σχεδίων στους τομείς των υπηρεσιών, του εμπορίου και της μεταποίησης
3.3.6	Ενίσχυση μηχανισμών ή κέντρων παροχής ολοκληρωμένων υπηρεσιών υποστήριξης στις ΜΜΕ
3.3.7	Προώθηση επενδυτικών συμπράξεων δημόσιου – ιδιωτικού τομέα
3.3.8	Διαμόρφωση συγκεκριμένου στόχου για την απόκτηση συστημάτων διαχείρισης και διασφάλισης της ποιότητας από τις επιχειρήσεις του Νομού
3.3.9	Έρευνες αγοράς για στρατηγικούς κλάδους της περιοχής – Marketing Plans
3.3.10	Ενίσχυση επιχειρηματικών συσπειρώσεων σε κλάδους τοπικής κλαδικής εξειδίκευσης
3.3.11	Ενίσχυση συλλογικών μορφών δράσης των επιχειρήσεων με στόχο τις εξαγωγές (export clustering) – Διαμόρφωση ενιαίας επωνυμίας προέλευσης
3.3.12	Ενίσχυση του παραρτήματος του ΚΕΤΑ Ηπείρου στο Νομό Θεσπρωτίας ως μηχανισμό υποστήριξης της επιχειρηματικής δραστηριότητας – Δημιουργία δικτύου συνεργασίας με τους τοπικούς αναπτυξιακούς φορείς
3.3.13	Φράγματα και μικρά αρδευτικά έργα για την ορθολογική διαχείριση του υδάτινου δυναμικού του Νομού
3.3.14	Βελτίωση υποδομών στο χώρο της αλιείας
3.3.15	Οργάνωση και στήριξη δράσεων που προστατεύουν το περιβάλλον - επέκταση του προγράμματος μείωσης της νιτρορύπανσης του θεσπρωτικού κάμπου και σε άλλες περιοχές, περαιτέρω προώθηση των βιολογικών καλλιεργειών
3.3.16	Αναβάθμιση και στήριξη υποδομών περιοχών Ορεινού Όγκου Νομού Θεσπρωτίας
3.3.17	Δημιουργία θεσμικών αγροτικών πάρκων
3.3.18	Περιβάλλον και αειφορική χρήση φυσικών πηγών
3.3.19	Κατάρτιση στελεχών στην στήριξη βιολογικών καλλιεργειών
3.3.20	Νομαρχιακό Δίκτυο Ανάπτυξης της Βιολογικής γεωργίας
3.3.21	Ανάπτυξη επώνυμων συσκευασμένων τοπικών προϊόντων
3.3.22	Εμπορική εταιρεία – cluster – με ενιαία επωνυμία
3.4	Επιτάχυνση της μετάβασης στην οικονομία της γνώσης και προώθηση της καινοτομίας
3.4.1	Προώθηση της έρευνας σε επιλεγμένους τομείς
3.4.2	Αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της έρευνας
3.4.2	Μεταφορά τεχνολογίας προς τις επιχειρήσεις
3.4.4	Προώθηση της αριστείας στην έρευνα
3.4.5	Διάχυση της Τεχνολογίας στις επιχειρήσεις
3.4.6	Δημιουργία ηλεκτρονικής επιχειρηματικής βιβλιοθήκης
3.4.7	Λειτουργία «Νομαρχιακού Συμβουλίου Οικονομικών Σχέσεων με τις Βαλκανικές Χώρες και την Ιταλία»

Παρατηρούμε ότι ο πλέον πολυπληθής άξονας είναι ο δεύτερος, ο οποίος αφορά στην αειφορική ανάπτυξη και την βελτίωση της ποιότητας ζωής και καλύπτει με δράσεις πολλούς από τους ειδικούς αναπτυξιακούς στόχους του Σχεδίου. Οι υπόλοιποι δυο άξονες περιλαμβάνουν λιγότερες δράσεις αλλά αυτό δεν μπορεί να αναιρέσει την σπουδαιότητά τους.

Θα πρέπει να τονιστεί ότι τόσο οι άξονες, όσο και οι δράσεις έχουν υψηλό βαθμό συνέργιας και συμπληρωματικότητας μεταξύ των. Αυτό σημαίνει ότι η υλοποίηση μιας δράσης δεν συμβάλλει μόνο στην επίτευξη του δικού της στόχου, αλλά ταυτόχρονα συμβάλλει και στην επίτευξη των στόχων άλλων δράσεων και όσο μεγαλύτερος ο βαθμός συνέργιας με αυτές τόσο μεγαλύτερη και η αντίστοιχη συμβολή στο στόχο.

3.3.1 Υποδομές και Υπηρεσίες Προσπελασιμότητας

3.3.1.1 Ολοκλήρωση των Συστημάτων Συγκοινωνίας και Μεταφορών

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

1. Υποδομές και Υπηρεσίες Προσπελασιμότητας

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

1.1 Ολοκλήρωση των Συστημάτων Συγκοινωνίας και Μεταφορών

ΚΩΔΙΚΟΣ

1.1.1

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

❖ *Ολοκλήρωση διαπεριφερειακών εθνικών οδικών υποδομών του Νομού*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Η δράση αυτή αποσκοπεί στην αξιοποίηση και την ενίσχυση του ρόλου του Νομού Θεσπρωτίας στην Δυτική και Κεντρική Ελλάδα και στην προοπτική συγκρότησης αναπτυξιακού κόμβου και πληθυσμιακού πόλου δια μέσου της βελτίωσης των διαπεριφερειακών συνδέσεων και της αύξησης του πληθυσμιακού δυναμικού του.

Συγκεκριμένα, για τις διαπεριφερειακές οδικές υποδομές προτείνεται: (α) η ολοκλήρωση της Εγνατίας Οδού, (β) η κατασκευή της Ιόνιας Οδού, (γ) η οδική σύνδεση Ηγουμενίτσας – Τεργέστης (διευρωπαϊκός άξονας) και (δ) η οδική σύνδεση Σαγιάδας - Αγίων Σαράντα, η οποία με την επέκταση και την σύνδεσή της με την Εγνατία Οδό θα δημιουργήσει νέες προοπτικές ανάπτυξης.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

1. Υποδομές και Υπηρεσίες Προσπελασιμότητας

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

1.1 Ολοκλήρωση των Συστημάτων Συγκοινωνίας και Μεταφορών

ΚΩΔΙΚΟΣ

1.1.2

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

❖ *Βελτίωση ενδονομαρχιακών οδικών υποδομών του Νομού*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Η δράση αυτή αφορά στη βελτίωση των ενδονομαρχιακών μεταφορικών υποδομών του Νομού Θεσπρωτίας. Συγκεκριμένα, προτείνεται η βελτίωση της σύνδεσης των παραμεθόριων περιοχών και η ανάπτυξη και βελτίωση του δικτύου για την προσπελασιμότητα των ορεινών περιοχών του Νομού. Ιδιαίτερα σημαντική κρίνεται η βελτίωση του οδικού δικτύου Ηγουμενίτσας – Σαγιάδας η οποία σε συνδυασμό με την προτεινόμενη σύνδεση Ηγουμενίτσας – Αγίων Σαράντα θα βελτιώσει την πρόσβαση στη γειτονική Αλβανία.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

1. Υποδομές και Υπηρεσίες Προσπελασιμότητας

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

1.1 Ολοκλήρωση των Συστημάτων Συγκοινωνίας και Μεταφορών

ΚΩΔΙΚΟΣ

1.1.3

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

- ❖ *Δημιουργία Εμπορευματικού / Διαμετακομιστικού κέντρου στον Νομό Θεσπρωτίας και ανάπτυξη σύγχρονων δομών οργάνωσης*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Στόχος της δράσης είναι η επιλογή περιοχής για την χωροθέτηση και ανάπτυξη Εμπορευματικού Κέντρου. Η περιοχή θα πρέπει να διαθέτει πολύ καλή σύνδεση με τον λιμένα Ηγουμενίτσας, την Εγνατία και την Ιόνια οδό, έτσι ώστε να έχει υψηλή προσβασιμότητα. Το μέτρο είναι εξαιρετικά σημαντικό για τον Νομό λόγω της γεωγραφικής του θέσης και τις γειτνιάσής του με τα μεταφορικά και οδικά δίκτυα.

Θα συντελέσει έτσι στην ελαχιστοποίηση του κόστους μεταφοράς των εμπορευμάτων από τον προμηθευτή στον τελικό αποδέκτη, στη βελτιστοποίηση των μεταφορικών αλυσίδων, με την παράλληλη παροχή υψηλής ποιότητας υπηρεσιών σε επίπεδο ασφάλειας και αξιοπιστίας, καθώς και την προσαρμογή στις ευνοϊκές διεθνείς συνθήκες για την ανάπτυξη των συνδυασμένων μεταφορών, που αποτελεί πρωταρχική πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Οι συνεργίες του μέτρου αυτού με άλλα μέτρα του Προγραμματικού Σχεδίου του Νομού Θεσπρωτίας είναι προφανείς, ενώ το πλαίσιο του μέτρου καθορίζεται από εκείνο που αναφέρεται στην δημιουργία ΒΙΟΠΑΘΕ.

Σκοπός του μέτρου αυτού είναι να δημιουργήσει σύγχρονες δομές οργάνωσης του διαμετακομιστικού κέντρου. Αυτό θα επιτευχθεί μέσω της συνεργασίας των συναρμόδιων φορέων του Νομού. Τέλος, ιδιαίτερα σημαντική είναι η κάλυψή του με μέσα που θα χρησιμοποιούν ευρυζωνική τεχνολογία.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

1. Υποδομές και Υπηρεσίες Προσπελασιμότητας

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

1.1 Ολοκλήρωση των Συστημάτων Συγκοινωνίας και Μεταφορών

ΚΩΔΙΚΟΣ

1.1.4

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

- ❖ *Ολοκλήρωση της Σιδηροδρομικής Γραμμής Καλαμπάκα - Ιωάννινα - Ηγουμενίτσα*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Θα πρέπει να ολοκληρωθεί επισταμένως η σιδηροδρομική γραμμή που θα συνδέει την Περιφέρεια Ηπείρου με τη Μακεδονία και την Θεσσαλία. Ο σιδηροδρομικός άξονας θα συνδέει την Ηγουμενίτσα με τα Ιωάννινα και την Καλαμπάκα και θα συμβάλει ουσιαστικά στην οικονομική και γενικότερη ανάπτυξη του Νομού αλλά και ευρύτερα στην ανάπτυξη της Περιφέρειας και της χώρας, αφού το σχεδιαζόμενο σε επίπεδο χώρας σιδηροδρομικό δίκτυο συνδέεται με το διευρωπαϊκό δίκτυο και τους δέκα πανευρωπαϊκούς διαδρόμους μεταφορών. Επίσης η κατασκευή του έργου θα δημιουργήσει νέες θέσεις εργασίας σε τοπικό επίπεδο συνδράμοντας ώστε να λυθεί μερικώς το έντονο αυτό κοινωνικό πρόβλημα.

Η φιλοσοφία κατασκευής του έργου θα βασίζεται στη χρήση σύγχρονων μέσων και μεθόδων που καθιστούν εφικτή την υλοποίηση του προγράμματος με σύντομο χρονοδιάγραμμα κατασκευής, σε σχέση με τις μεθόδους κατασκευής της προηγούμενης δεκαετίας, και περιορίζουν σημαντικά το κατασκευαστικό κόστος, συνεισφέροντας στην ταχύτητα και την ποιότητα κατασκευής.

ΛΕΩΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

1. Υποδομές και Υπηρεσίες Προσπελασιμότητας

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

1.1 Ολοκλήρωση των Συστημάτων Συγκοινωνίας και Μεταφορών

ΚΩΔΙΚΟΣ

1.1.5

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

❖ *Δημιουργία σύγχρονου ηλεκτροκίνητου προαστιακού δικτύου*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Σκοπός του μέτρου αυτού είναι να δημιουργηθεί ένα σύγχρονο και φιλικό προς το περιβάλλον μέσο σιδηροδρομικών μεταφορών που θα συνδέει την Ηγουμενίτσα με το ΒΙΟΠΑΘΕ, τόσο μεταξύ τους όσο και με το αστικό κέντρο των Ιωαννίνων. Η υλοποίηση αυτού του έργου θα διευκολύνει σημαντικά το εντόπιο εργατικό δυναμικό στην πρόσβαση του στην εργασία του ενώ και η πρόσβαση από τις περισσότερες περιοχές του Νομού προς τα Ιωάννινα θα απαιτεί λιγότερο από μία ώρα και θα γίνεται ποιοτικά και με ασφάλεια.

Σημαντικό ποιοτικό στοιχείο του έργου αυτού είναι να υπάρξει ανάλογος συνδυασμός στον σχεδιασμό του έτσι ώστε να υπάρξει άμεση σύνδεση με το λιμένα Ηγουμενίτσας, το αεροδρόμιο Ιωαννίνων ενώ η χάραξη θα πρέπει να κινείται παράλληλα της Εγνατία οδού.

Επίσης, σημαντικό σημείο θα αποτελέσει η απευθείας διασύνδεση του λιμένα της Ηγουμενίτσας με τα επιχειρηματικά κέντρα του Νομού Θεσπρωτίας για την εμπορευματική διακίνηση αγαθών.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

1. Υποδομές και Υπηρεσίες Προσπελασιμότητας

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

1.1 Ολοκλήρωση των Συστημάτων Συγκοινωνίας και Μεταφορών

ΚΩΔΙΚΟΣ

1.1.6

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

❖ *Αεροπορικές συνδέσεις και υποδομές*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Η δράση αυτή αφορά τις αεροπορικές συνδέσεις του Νομού Θεσπρωτίας. Συγκεκριμένα, προτείνεται (α) η ολοκλήρωση των έργων στο αεροδρόμιο Ιωαννίνων και (β) η εξασφάλιση τακτικής αεροπορικής σύνδεσης με άλλες ελληνικές πόλεις στα αεροδρόμια Κέρκυρας, Ιωαννίνων και Ακτίου.

Επίσης προτείνεται η εκπόνηση αναγνωριστικής μελέτης και μελέτης σκοπιμότητας για τη χωροθέτηση αεροδρομίου στο Νομό, με εύκολη πρόσβαση στην Εγνατία οδό και το λιμάνι. Η δημιουργία αεροδρομίου στο Νομό θα αποτελέσει κρίσιμο παράγοντα για την ανάπτυξη του Νομού σαν κομβικού κέντρου συνδυασμένων μεταφορών, ενώ παράλληλα θα αποτελέσει και ρυθμιστικό παράγοντα για την ανάπτυξη του Διεθνούς εμπορευματικού κέντρου, το οποίο προγραμματίζεται να κατασκευαστεί στην θέση Νεοχώριον του Δήμου Παραμυθιάς.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

« Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης του Νομού Θεσπρωτίας»

1. Υποδομές και Υπηρεσίες Προσπελασιμότητας

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

1.1 Ολοκλήρωση των Συστημάτων Συγκοινωνίας και Μεταφορών

ΚΩΔΙΚΟΣ

1.1.7

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

❖ *Ανάπτυξη ελικοδρομίων στο Νομό*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Το μέτρο αυτό θα λειτουργήσει σε συνέργεια με την αναβάθμιση των υπηρεσιών υγείας του Νομού καθώς θα διευκολυνθεί η αεροδιακομιδή, ενώ σε συνδυασμό με το φυσικό κάλλος του Νομού θα μπορούσε να λειτουργήσει και ως εφαλτήριο ανάπτυξης μιας αεροπορικής δραστηριότητας που δεν υφίσταται σχεδόν στον Ελληνικό χώρο, αυτής των πτήσεων ξενάγησης.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

1. Υποδομές και Υπηρεσίες Προσπελασιμότητας

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

1.1 Ολοκλήρωση των Συστημάτων Συγκοινωνίας και Μεταφορών

ΚΩΔΙΚΟΣ

1.1.8

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

❖ *Βελτίωση των αστικών μεταφορών*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Η δράση αυτή αποσκοπεί στη βελτίωση των αστικών μεταφορών. Ο στόχος αυτός μπορεί να επιτευχθεί με την προμήθεια σύγχρονου τροχαίου υλικού, που θα σηματοδοτήσει την αναβάθμιση του τροχαίου υλικού με υλικό σύγχρονο το οποίο θα κάνει χρήση «φιλικών» προς το περιβάλλον καυσίμων (πχ φυσικό αέριο). Επίσης, μπορεί να επιτευχθεί με την ανάπτυξη των συνδυασμένων μεταφορών, όπου θα μπορέσουν να διασυνδεθούν καλύτερα οι ενδοδημοτικές αστικές συγκοινωνίες με τις υπεραστικές ανεξαρτήτου μορφής. Προβλέπεται έτσι η οργάνωση και η βελτιστοποίηση των δρομολογίων ώστε να είναι δυνατή η μετεπιβίβαση των επιβατών από το ένα μέσο στο άλλο με τον όσο το δυνατόν λιγότερο χρόνο αναμονής, δημιουργίας και καλύτερης οργάνωσης χώρων στάθμευσης οχημάτων κτλ.

Επίσης η προώθηση ενός προγράμματος δημιουργίας οργανωμένων χώρων στάθμευσης στους οικιστικούς χώρους και στους χώρους υψηλού τουριστικού ενδιαφέροντος μπορεί να συνδράμει στην επίτευξη της βελτίωσης των αστικών μεταφορών καθώς θα βελτιώσει τις συνθήκες στάθμευσης στις κεντρικές περιοχές, σε ορισμένες περικεντρικές ζώνες με υψηλές πυκνότητες κατοικίας (σε επόμενη χρονικά φάση), καθώς και σε χώρους υψηλού τουριστικού ενδιαφέροντος.

Τέλος κρίνεται επιβεβλημένη η διασύνδεση τουριστικού προϊόντος και αστικών μεταφορών. Η διασύνδεση αυτή θα χαρακτηρίζεται από ενέργειες που θα βελτιώσουν την προσβασιμότητα στις περιοχές όπου αναπτύσσεται το τουριστικό προϊόν του Νομού. Τέτοιες ενέργειες μπορούν να είναι η δημιουργία περιηγητικής λεωφορειακής γραμμής (μορφής hop on – hop of) η οποία θα συνδέει όλα τα τουριστικά σημεία του Νομού μεταξύ τους, με τα αστικά κέντρα και με άλλες μορφές μέσων μεταφοράς, η δημιουργία ειδικών στάσεων όπου θα μπορούν οι επιβάτες - τουρίστες να ενημερώνονται για τα δρομολόγια, τα σημεία ενδιαφέροντος και να κάνουν τις απαραίτητες κρατήσεις / αγορές εισιτηρίων κάνοντας χρήση νέων ευρυζωνικών τεχνολογιών κα. Ιδιαίτερη δράση του μέτρου αυτού είναι η δημιουργία περιηγητικού σιδηρόδρομου κατά μήκος της όχθης του Αχέροντα ποταμού. Η δράση μπορεί να προβλέπει τη δημιουργία σταθμών ώστε να δίνεται η ευκαιρία στους περιηγητές να αποβιβάζονται από το συρμό με σκοπό τη πεζοπορία.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

1. Υποδομές και Υπηρεσίες Προσπελασιμότητας

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

1.1 Ολοκλήρωση των Συστημάτων Συγκοινωνίας και Μεταφορών

ΚΩΔΙΚΟΣ

1.1.9

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

❖ *Βελτίωση Οδικής Ασφάλειας*

« Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης του Νομού Θεσπρωτίας»

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Η δράση αυτή μπορεί να επιτευχθεί καταρχήν με τη σύνταξη Στρατηγικού σχεδίου για την οδική ασφάλεια. Η υλοποίηση του μέτρου κρίνεται απαραίτητη καθώς μόνο βάσει ενός στρατηγικού σχεδίου μπορεί να αντιμετωπιστεί ολικά το θέμα της οδικής ασφάλειας στο Νομό. Στόχος του Στρατηγικού Σχεδίου θα είναι να προδιαγράψει όλες εκείνες τις ενέργειες που θα απαιτηθούν να γίνουν από όλους του εμπλεκόμενους φορείς του Νομού σε συντονισμό έτσι ώστε να υπάρξουν απτά και μετρήσιμα αποτελέσματα όπως η μείωση των τροχαίων ατυχημάτων και των θανάτων και σοβαρών τραυματισμών εξ αυτών κτλ. Η δράση μπορεί επίσης να επιτευχθεί με ενημέρωση – ευαισθητοποίηση των πολιτών μέσα από ενέργειες που θα απευθύνονται στο σύνολο των πολιτών του Νομού με κατεξοχήν στοχευόμενη ομάδα πληθυσμού αυτή των μαθητών και των εφήβων. Δράσεις του μέτρου θα είναι η επέκταση και εντατικοποίηση των μαθημάτων και δράσεων κυκλοφοριακής αγωγής στα σχολεία με σεμινάρια από φορείς όπως η Ελληνική Αστυνομία. Επίσης το μέτρο θα προωθήσει δράσεις ενεργοποίησης Πάρκων Κυκλοφοριακής Αγωγής στα αστικά κέντρα του Νομού.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

1. Υποδομές και Υπηρεσίες Προσπελασιμότητας

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

1.1 Ολοκλήρωση των Συστημάτων Συγκοινωνίας και Μεταφορών

ΚΩΔΙΚΟΣ

1.1.10

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

❖ *Κατασκευή ποδηλατόδρομων*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Κατασκευή ποδηλατοδρόμων σε αστικές και εξωαστικές περιοχές για μείωση της κίνησης οχημάτων και για αναψυχή σε παράδειγμα του ποδηλατοδρόμου Ηγουμενίτσας – Δρεπάνου.

3.3.1.2 Ανάπτυξη Ενεργειακών Υποδομών

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

1. Υποδομές και Υπηρεσίες Προσπελασιμότητας

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

1.2 Ανάπτυξη Ενεργειακών Υποδομών

ΚΩΔΙΚΟΣ

« Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης του Νομού Θεσπρωτίας»

1.2.1

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

❖ Δημιουργία δικτύου Φυσικού Αερίου

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Η αγορά ενέργειας έχει σημαντικό επιχειρηματικό χαρακτήρα για τον Νομό Θεσπρωτίας με δυνατότητες επενδύσεων σε τομείς όπως η αιολική ενέργεια και η ηλιακή ενέργεια. Οι δράσεις αυτές έχουν σαν στόχο την ενίσχυση των επενδύσεων σε συνάρτηση με τις περιβαλλοντικές δεσμεύσεις και την ορθολογική διαχείριση των φυσικών πόρων. Σημαντικό σημείο αποτελεί και η διασυνοριακή συνεργασία σε θέματα ενέργειας και περιβάλλοντος. Η δράση αυτή αποσκοπεί στη ενίσχυση των υποδομών ενέργειας για την επίλυση συναφών προβλημάτων του Νομού. Συγκεκριμένα προτείνεται η επίτευξη της σύνδεσης του Νομού με το δίκτυο Φυσικού Αερίου της χώρας.

ΛΕΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

1. Υποδομές και Υπηρεσίες Προσπελασιμότητας

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

1.2 Ανάπτυξη Ενεργειακών Υποδομών

ΚΩΔΙΚΟΣ

1.2.2

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

❖ Στρατηγικό σχέδιο ανάπτυξης ενεργειακών αποθεμάτων Νομού - Παραγωγή ενέργειας από ήπιες και ανανεώσιμες πηγές

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Η δράση αυτή αποσκοπεί στην ενίσχυση των υποδομών ενέργειας του Νομού. Συγκεκριμένα προτείνεται η παραγωγή ενέργειας σε ήπιες και ανανεώσιμες μορφές (μικρά Υ/Η, αιολική ενέργεια, γεωθερμία, βιομάζα-βιοαέριο) με την εκμετάλλευση των δυνατοτήτων συνεργασίας με τη Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας και το Κέντρο Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και με βιολογικούς καθαρισμούς που μπορούν να παράγουν βιοαέριο.

Ο τομέας της ηλεκτρικής ενέργειας συμβάλλει καθοριστικά στην ανάπτυξη του δευτερογενούς τομέα της οικονομίας, διαμορφώνει σε πολλές περιπτώσεις το κόστος παραγωγής, ενώ διαμορφώνει το κόστος διαβίωσης των κατοίκων και των νοικοκυριών. Έχει όμως και σημαντική επίπτωση στο περιβάλλον.

Η δημιουργία μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ είναι δυνατόν να δημιουργήσει νέες θέσεις εργασίας και να μειώσει το κόστος παραγωγής βιομηχανικών μονάδων, να συμβάλει στην προστασία του περιβάλλοντος, και στην μείωση της ενεργειακής εξάρτησης της χώρας.

Ακόμη, η εκμετάλλευση ανανεώσιμων πηγών από σχήματα της τοπικής κοινωνίας θα ενισχύσει οικονομικά τους εμπλεκόμενους Δήμους και με κατάλληλες συμφωνίες θα μειώσει το κόστος διαβίωσης των κατοίκων και θα ενισχύσει τις οικονομικές δραστηριότητες που απαιτούν μεγάλες δαπάνες για ενέργεια.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

1. Υποδομές και Υπηρεσίες Προσπελασιμότητας

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

1.2 Ανάπτυξη Ενεργειακών Υποδομών

ΚΩΔΙΚΟΣ

1.2.3

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

❖ *Ενίσχυση της παραγωγής ενέργειας από βιομάζα και απορρίμματα*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Η δράση αυτή αφορά τους ΟΤΑ του Νομού για την δημιουργία μονάδος εκμετάλλευσης των απορριμμάτων. Η υλοποίηση αυτής της δράσης θα δημιουργήσει τις προϋποθέσεις για οικονομικότερη παραγωγή ενέργειας που θα μπορεί να διανέμεται στο νομαρχιακό δίκτυο με προφανή οφέλη για το Νομό.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

« Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης του Νομού Θεσπρωτίας»

1. Υποδομές και Υπηρεσίες Προσπελασιμότητας

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

1.2 Ανάπτυξη Ενεργειακών Υποδομών

ΚΩΔΙΚΟΣ

1.2.4

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

❖ Εξάλειψη φαινομένων πτώσης τάσης

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Η δράση αυτή αποσκοπεί στη ενίσχυση των υποδομών ενέργειας για την επίλυση συναφών προβλημάτων του Νομού. Ο στόχος είναι να ελαχιστοποιηθούν και να εξαιρεθούν οι πτώσεις τάσης που συμβαίνουν στο δίκτυο του Νομού και φέρουν σε δυσχερή θέση επιχειρήσεις και νοικοκυριά. Η δράση περιλαμβάνει διαβουλεύσεις μεταξύ της ΔΕΗ και της τοπικής κοινωνίας (και ενδεχομένως έρευνα) για την εξεύρεση τρόπων συμβολής και των δύο στη λύση του προβλήματος αυτού.

Η εξάλειψη των φαινομένων πτώσης τάσης θα απομακρύνει τα ενδεχόμενα βλαβών σε Η/Λ συστήματα νοικοκυριών και επιχειρήσεων, όπως σοβαρές βλάβες σε υπολογιστές, οικιακές συσκευές, κλπ, θέση εκτός λειτουργίας παραγωγικών μονάδων, και θα ισχυροποιήσει την εμπιστοσύνη των καταναλωτών στο δίκτυο της ΔΕΗ, θα ισχυροποιήσει την ελκυστικότητα του Νομού ως τόπου εγκατάστασης παραγωγικών μονάδων, και θα βελτιώσει την εικόνα της χώρας.

Η εξάλειψη των φαινομένων πτώσης τάσης θα επηρεάσει θετικά τη βιομηχανική δραστηριότητα και θα συμβάλει στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας του νομού και των επιχειρήσεων. Συνεπώς, η συγκεκριμένη δράση είναι συμπληρωματική με αυτές που επιδιώκουν την αύξηση της ανταγωνιστικότητας, και την προβολή του Νομού.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

1. Υποδομές και Υπηρεσίες Προσπελασιμότητας

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

1.2 Ανάπτυξη Ενεργειακών Υποδομών

ΚΩΔΙΚΟΣ

1.2.5

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

❖ Παραγωγή βιοντίζελ

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Η δράση αυτή αποσκοπεί στην ενίσχυση της προοπτικής για την κατασκευή και λειτουργία εργοστασίου παραγωγής βιοντίζελ με εισροές φυτική ύλη και κατάλληλα απόβλητα του πρωτογενούς και δευτερογενούς τομέα.

Η ραγδαία ανάπτυξη της τεχνολογίας στον τομέα της ενέργειας περιλαμβάνει και τις τελικές μορφές, όπως τα καύσιμα. Η εξάρτηση της χώρας από το πετρέλαιο, αλλά και η συνακόλουθη ατμοσφαιρική ρύπανση, μπορούν αισθητά να μειωθούν με τη χρήση εναλλακτικών καυσίμων όπως το βιοντίζελ. Ήδη σε άλλες περιοχές της χώρας προχωρούν οι ενέργειες για την κατασκευή τέτοιων εγκαταστάσεων. Οι επιπτώσεις εκτός από τις γενικές, είναι και τοπικές, όπως η ενδυνάμωση της τεχνογνωσίας του τοπικού ανθρώπινου δυναμικού, η ενίσχυση της κομβικότητας της περιοχής, η αύξηση του εισοδήματος των κατοίκων.

Η συγκεκριμένη δράση είναι άμεσα συνδεδεμένη με αυτές που επιδιώκουν την αύξηση της ανταγωνιστικότητας. Είναι όμως πρωτίστως άμεσα συνδεδεμένη με αυτές που επιδιώκουν την προστασία του περιβάλλοντος, αλλά και την ενίσχυση της απασχόλησης.

**3.3.1.3 Ενίσχυση των Συστημάτων Τηλεπικοινωνιών – Πρόσβαση σε
Ευρυζωνικές Υποδομές**

ΛΕΩΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

1. Υποδομές και Υπηρεσίες Προσπελασιμότητας

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

1.3 Ενίσχυση των Συστημάτων Τηλεπικοινωνιών – Πρόσβαση σε Ευρυζωνικές Υποδομές

ΚΩΔΙΚΟΣ

1.3.1

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

❖ *Πρόσβαση στα ευρυζωνικά δίκτυα*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Η συγκεκριμένη δράση είναι άμεσα συνδεδεμένη με αυτές που επιδιώκουν την αύξηση της ανταγωνιστικότητας. Είναι όμως πρωτίστως άμεσα συνδεδεμένη με αυτές που επιδιώκουν την προστασία του περιβάλλοντος αλλά και την ενίσχυση της απασχόλησης.

Η δράση αυτή αποσκοπεί στη βελτίωση των τηλεπικοινωνιών και την ένταξη των πολιτών του Νομού στην Κοινωνία Πληροφορίας. Για την υλοποίηση της δράσης προτείνονται οι συνεργασίες με την «Κοινωνία της Πληροφορίας» για πρόσβαση στα ευρυζωνικά δίκτυα και στήριξη με αποτελεσματικές υπηρεσίες προς του πελάτες, και η ουσιαστική ενίσχυση υποδομών ΚτΠ για ανάπτυξη υπηρεσιών ΤΠΕ.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

1. Υποδομές και Υπηρεσίες Προσπελασιμότητας

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

1.3 Ενίσχυση των Συστημάτων Τηλεπικοινωνιών – Πρόσβαση σε Ευρυζωνικές Υποδομές

ΚΩΔΙΚΟΣ

1.3.2

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

❖ *Ανάπτυξη ασύρματων δικτύων και υπηρεσιών σε απομακρυσμένες περιοχές*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Η δράση αυτή αποσκοπεί στη βελτίωση των τηλεπικοινωνιών και την ένταξη των πολιτών του νομού στην Κοινωνία Πληροφορίας. Για την υλοποίηση της δράσης προτείνεται η ανάπτυξη ασύρματων δικτύων και υπηρεσιών σε απομακρυσμένες περιοχές.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

1. Υποδομές και Υπηρεσίες Προσπελασιμότητας

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

1.3 Ενίσχυση των Συστημάτων Τηλεπικοινωνιών – Πρόσβαση σε Ευρυζωνικές Υποδομές

ΚΩΔΙΚΟΣ

1.3.3

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

❖ *Αποτελεσματική επίλυση του ζητήματος των κεραιών*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

« Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης του Νομού Θεσπρωτίας»

Η δράση αυτή αποσκοπεί στη βελτίωση των τηλεπικοινωνιών και την ένταξη των πολιτών του νομού στην Κοινωνία Πληροφορίας. Για την υλοποίηση της δράσης προτείνεται η αποτελεσματική επίλυση του ζητήματος των κεραιών. Η δράση θα περιλαμβάνει δημόσια διαβούλευση με τη συμβολή ειδικών, διεξαγωγή έρευνας-μελέτης, ενέργειες για καθορισμό χώρου εγκατάστασης, ρυθμίσεις χρήσεων γης, και ενέργειες εγκατάστασης και μετεγκατάστασης.

3.3.2 Λειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής

3.3.2.1 Παρεμβάσεις Περιβάλλοντος

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

2. Λειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

2.1 Παρεμβάσεις Περιβάλλοντος

ΚΩΔΙΚΟΣ

2.1.1

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

- ❖ *Διαχείριση φυσικού περιβάλλοντος – Κατάρτιση και εφαρμογή σχεδίων ολοκληρωμένης διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών και οικοσυστημάτων - Περιοχές NATURA 2000*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Η δράση περιλαμβάνει την ενεργοποίηση των ιδρυθέντων φορέων διαχείρισης των περιοχών NATURA 2000.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

2. Λειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

2.1 Παρεμβάσεις Περιβάλλοντος

ΚΩΔΙΚΟΣ

2.1.2

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

« Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης του Νομού Θεσπρωτίας»

❖ **Έργα διαχείρισης στερεών και επικινδύνων αποβλήτων – Έργα διαχείρισης υγρών αποβλήτων**

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Στόχος της δράσης είναι να προωθήσει έργα υποδομών για την αποτελεσματική διαχείριση στερεών και υγρών αποβλήτων, καθώς και των επικινδύνων αποβλήτων.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

2. Αειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

2.1 Παρεμβάσεις Περιβάλλοντος

ΚΩΔΙΚΟΣ

2.1.3

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

❖ **Αποκατάσταση μολυσμένης γης (ΧΑΔΑ κλπ)**

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Στο Νομό βρίσκονται 139 ΧΑΔΑ σε φάση αποκατάστασης και 25 θα παραμείνουν σε λειτουργία μέχρι την ολοκλήρωση των ΧΥΤΑ. Η δράση αυτή θα συμβάλλει στην επίτευξη των διαδικασιών αποκατάστασης.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

2. Αειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

2.1 Παρεμβάσεις Περιβάλλοντος

ΚΩΔΙΚΟΣ

2.1.4

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

❖ **Δημιουργία ΧΥΤΑ**

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Η δράση αυτή αποσκοπεί στο να επιταχύνει και να επισπεύσει τις διαδικασίες της κατασκευής ΧΥΤΑ στο Νομό που αποτελεί ανάγκη με χαρακτήρα επιτελικό.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

2. Αειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

2.1 Παρεμβάσεις Περιβάλλοντος

ΚΩΔΙΚΟΣ

2.1.5

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

❖ *Στρατηγικό σχέδιο Διαχείρισης ΧΥΤΑ και ανακύκλωσης στον Νομό*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Η δράση αυτή δίνει έμφαση στην περιβαλλοντική προστασία και την δημιουργία κουλτούρας ανακύκλωσης στον Νομό, όπως επίσης και στη δημιουργία επιχειρηματικών ευκαιριών στον τομέα της ανακύκλωσης.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

2. Αειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

2.1 Παρεμβάσεις Περιβάλλοντος

ΚΩΔΙΚΟΣ

2.1.6

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

❖ *Σύσταση Νομαρχιακού / Διαδημοτικού Φορέα Διαχείρισης*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Φροντίδα και έργο του Φορέα θα είναι όχι μόνον η αποκομιδή των απορριμμάτων και η αναζήτηση, κατασκευή και λειτουργία Χώρων Υγειονομικής Ταφής, αλλά και ο σχεδιασμός και η έναρξη υλοποίησης ουσιαστικών δράσεων διαλογής στην πηγή - ανακύκλωσης και ολοκληρωμένης διαχείρισης των απορριμμάτων του Νομού ευρύτερα.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

2. Αειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ
2.1 Παρεμβάσεις Περιβάλλοντος
ΚΩΔΙΚΟΣ
2.1.7
ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ
❖ <i>Εφαρμογή σχεδίων και μέτρων για την διατήρηση της κατάστασης του περιβάλλοντος και την πρόληψη κινδύνων - αντιπλημμυρικά</i>
ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
Μέσω έργων και σχεδίων όπως κατά των πλημμυρών, διαβρώσεων και κατολισθήσεων, πυρκαγιών και η δράση στοχεύει να συμβάλλει στην πρόληψη των κινδύνων για το φυσικό και δομημένο περιβάλλον.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ
2. Αειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής
ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ
2.1 Παρεμβάσεις Περιβάλλοντος
ΚΩΔΙΚΟΣ
2.1.8
ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ
❖ <i>Ορθολογική διαχείριση υδατικών πόρων - Διαχείριση και διανομή νερού</i>
ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
Η δράση περιλαμβάνει έργα και συστήματα για την ορθολογική διαχείριση των υδάτινων πόρων της καθώς και ενισχύσεις σχεδίων που αφορούν στη διαχείριση και διανομή του νερού ώστε να υπάρξει διασφάλιση ποιότητας και αποφυγή της σπατάλης.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ
2. Αειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής
ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ
2.1 Παρεμβάσεις Περιβάλλοντος
ΚΩΔΙΚΟΣ

2.1.9

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

- ❖ Δράσεις στο δομημένο περιβάλλον – Χωροταξία – Πολεοδομία – Αστικές αναπλάσεις

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Για τη βελτίωση του δομημένου περιβάλλοντος η δράση στοχεύει στην ενίσχυση χωροταξικών και πολεοδομικών σχεδίων και παρεμβάσεων καθώς και σημαντικής κλίμακας αστικές παρεμβάσεις που θα βελτιώνουν την ποιότητα ζωής και την αστική βιωσιμότητα.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

2. Αειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

2.1 Παρεμβάσεις Περιβάλλοντος

ΚΩΔΙΚΟΣ

2.1.10

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

- ❖ Υπολογισμός (μελέτη) τουριστικής φέρουσας ικανότητας και οργάνωσης τουριστικής ανάπτυξης των ορεινών περιοχών με γνώμονα την αειφορία και τη διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Στόχος της δράσης είναι η εκπόνηση μελέτης στην οποία θα προτείνονται τρόποι οργάνωσης της τουριστικής ανάπτυξης του Νομού, όχι με τρόπο, αλλά με σεβασμό στην πολιτιστική παράδοση της περιοχής και στην προστασία του φυσικού περιβάλλοντος.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

2. Αειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

2.1 Παρεμβάσεις Περιβάλλοντος

ΚΩΔΙΚΟΣ

2.1.11

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

- ❖ *Μελέτες διαχείρισης βοσκοτόπων και τήρηση της βοσκοϊκανότητας, ώστε να αποτραπεί η υποβάθμιση και διάβρωση των εδαφών*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Η δράση αφορά στην εκπόνηση μελετών διαχείρισης βοσκοτόπων, σε περιοχές όπου υπάρχει υποβάθμισή τους, διάβρωση εδαφών λόγω υπερβόσκησης και κακή διατροφική κατάσταση των ζώων.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

2. Αειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

2.1 Παρεμβάσεις Περιβάλλοντος

ΚΩΔΙΚΟΣ

2.1.12

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

- ❖ *Πρόγραμμα ελέγχου της γεωργικής ρύπανσης στις αγροτικές περιοχές*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Η δράση περιλαμβάνει τη σύσταση μηχανισμού ελέγχου της γεωργικής ρύπανσης με τη διενέργεια τακτικών ελέγχων σε δείγματα εδάφους, καρπών, φύλλων κ.λπ. αγροτικών προϊόντων με στόχο τον εντοπισμό (ή μη) υπολειμμάτων αγροχημικών.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

2. Αειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

2.1 Παρεμβάσεις Περιβάλλοντος

ΚΩΔΙΚΟΣ

2.1.13

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

- ❖ *Αύξηση των χώρων πρασίνου στους δήμους και μεγαλύτερους οικισμούς*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Η δράση αυτή αποσκοπεί στη βελτίωση των πολεοδομικών και περιβαλλοντικών συνθηκών στην Ηγουμενίτσα και τους μεγαλύτερους οικισμούς του Νομού. Περιλαμβάνει την αύξηση του ποσοστού των χώρων πρασίνου στον αστικό χώρο, με χρήση μη αξιοποιημένων πολεοδομικών μηχανισμών και επίσης την καλύτερη συντήρηση και την αξιοποίηση των υφιστάμενων χώρων πρασίνου. Οι πολεοδομικοί μηχανισμοί προϋποθέτουν ορθό πολεοδομικό σχεδιασμό.

3.3.2.2 Κοινωνικές Υποδομές και Υπηρεσίες (κατάρτιση, απασχόληση)

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

2. Αειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

2.2 Κοινωνικές Υποδομές και Υπηρεσίες (κατάρτιση, απασχόληση)

ΚΩΔΙΚΟΣ

2.2.1

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

❖ *Δημιουργία τμημάτων Ανώτερης / Ανώτατης Εκπαίδευσης και διασύνδεση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων του Νομού με αυτά*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Η δράση προβλέπει την ενεργή υποστήριξη από μέρους των φορέων του Νομού έτσι ώστε να προωθηθεί η δημιουργία νέων τμημάτων Ανώτερης Εκπαίδευσης στο Νομό Θεσπρωτίας. Βασικό στοιχείο για την επιτυχία αυτού του μέτρου είναι τα τμήματα που θα δημιουργηθούν να έχουν προηγουμένως σχεδιαστεί κατά τέτοιο τρόπο ώστε να έχουν ως αντικείμενο τομείς όπου ο Νομός έχει συγκριτικά πλεονεκτήματα έτσι ώστε αφ' ενός μεν η λειτουργία των τμημάτων να έχει πραγματικό αντικείμενο, αφ' ετέρου δε η λειτουργία τους να συμβάλλει στην περαιτέρω ανάπτυξη αυτών των πλεονεκτημάτων μέσω της διασύνδεσης των τμημάτων με τους ενεργούς οικονομικούς τομείς του Νομού, τις βιομηχανικές περιοχές και την επιχειρηματική δραστηριότητα.

Τα οφέλη που θα προκύψουν θα είναι πέραν της ανάπτυξης, η συγκράτηση νέου πληθυσμού στο Νομό μέσω της δημιουργίας ευκαιριών απασχόλησης και η βελτίωση του μορφωτικού επιπέδου του πληθυσμού του Νομού.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

2. Αειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

2.2 Κοινωνικές Υποδομές και Υπηρεσίες (κατάρτιση, απασχόληση)

ΚΩΔΙΚΟΣ

2.2.2

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

- ❖ *Αναβάθμιση υποδομών και εξοπλισμών για τη βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης και της έρευνας (Τριτοβάθμια εκπαίδευση)*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Η δράση στοχεύει στην αναβάθμιση και επέκταση των υποδομών στην εκπαίδευση και την έρευνα με έμφαση την τριτοβάθμια. Επίσης, προβλέπει την απόκτηση κατάλληλων εξοπλισμών για εκπαιδευτικούς και ερευνητικούς σκοπούς.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

2. Αειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

2.2 Κοινωνικές Υποδομές και Υπηρεσίες (κατάρτιση, απασχόληση)

ΚΩΔΙΚΟΣ

2.2.3

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

- ❖ *Εκσυγχρονισμός και βελτίωση κτιριακών και αύλιων υποδομών των σχολείων όλων των βαθμίδων, και δημιουργία αιθουσών εκδηλώσεων*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Η δράση αυτή αποσκοπεί στη βελτίωση των βασικών υποδομών του κλάδου της παιδείας, Συγκεκριμένα προτείνεται η βελτίωση κτιριακών και αύλιων υποδομών των σχολείων όλων των βαθμίδων. Ο στόχος είναι να αρθούν σημαντικά προβλήματα που έχουν σήμερα τα σχολεία, να γίνουν τα σχολεία ευπρεπέστερα καλύτερα από περιβαλλοντική άποψη και ασφαλέστερα, ώστε να καταστούν και ελκυστικότερα για τους μαθητές και εργαζόμενους. Σημαντική είναι η κατασκευή και λειτουργία εξοπλισμένων αιθουσών εκδηλώσεων για τις ανάγκες των σχολείων, ιδανικά μία ανά σχολείο ή ανά συγκρότημα.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

2. Αειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

2.2 Κοινωνικές Υποδομές και Υπηρεσίες (κατάρτιση, απασχόληση)

ΚΩΔΙΚΟΣ

2.2.4

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

- ❖ *Αύξηση - ενίσχυση των βιβλιοθηκών και των εργαστηρίων των σχολείων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Η δημιουργία εργαστηρίων και βιβλιοθηκών και η απόκτηση των αναγκαίων εξοπλισμών και μέσων βρίσκεται στον πυρήνα της εν λόγω δράσης.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

2. Αειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

2.2 Κοινωνικές Υποδομές και Υπηρεσίες (κατάρτιση, απασχόληση)

ΚΩΔΙΚΟΣ

2.2.5

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

- ❖ *Επέκταση και αναβάθμιση ηλεκτρονικού εξοπλισμού όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Στόχος της δράσης είναι η επέκταση και αναβάθμιση του ηλεκτρονικού εξοπλισμού όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης, καθώς όπως είναι γνωστό σε διάστημα λίγων ετών ο ηλεκτρονικός εξοπλισμός απαξιώνεται τεχνολογικά. Η συνεχής ανάγκη επικαιροποίησης των γνώσεων συνοδεύεται και από την αντίστοιχη ανάγκη επικαιροποίησης του εξοπλισμού. Ο στόχος είναι το κάθε σχολείο να έχει μια πλήρως εξοπλισμένη αίθουσα πληροφορικής για τις ανάγκες των μαθητών, με ευρεία πρόσβαση τις ώρες που δεν διεξάγεται μάθημα, όπως επίσης και ο εφοδιασμός όλων των γραφείων των καθηγητών με Η/Υ και τα απαραίτητα περιφερειακά.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

2. Αειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

« Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης του Νομού Θεσπρωτίας»

2.2 Κοινωνικές Υποδομές και Υπηρεσίες (κατάρτιση, απασχόληση)

ΚΩΔΙΚΟΣ

2.2.6

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

- ❖ *Υποδομές σχολείων εκπαίδευσης ενηλίκων, σχολείων γονέων και σχολείων β' Ευκαιρίας*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Η προώθηση της δια βίου εκπαίδευσης μέσω της δημιουργίας υποδομών εκπαίδευσης ενηλίκων, της απόκτησης σχολείων γονέων και σχολείων δεύτερης ευκαιρίας αποτελεί το βασικό σκοπό της δράσης.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

2. Αειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

2.2 Κοινωνικές Υποδομές και Υπηρεσίες (κατάρτιση, απασχόληση)

ΚΩΔΙΚΟΣ

2.2.7

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

- ❖ *Ανάπτυξη και αναβάθμιση των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης σε συνεργασία με το πανεπιστήμιο, τα τοπικά εκπαιδευτικά κέντρα και τους παραγωγικούς φορείς*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Στα έργα της δια βίου μάθησης περιλαμβάνονται η ανάλυση των αναγκών κατάρτισης, η αναζήτηση νέων μορφών οργάνωσης της κατάρτισης και η προσαρμογή του περιεχομένου της κατάρτισης στις νέες συνθήκες. Με βάση αυτά προτείνεται η ενίσχυση των δομών που παρέχουν επαγγελματική κατάρτιση και δια βίου μάθηση στο Νομό Θεσπρωτίας αλλά και η προώθηση εναλλακτικών μορφών κατάρτισης για τις απομακρυσμένες περιοχές (εξ' αποστάσεως κατάρτιση, τηλεκατάρτιση) σε συνδυασμό με την προώθηση της τεχνολογίας και των ευρυζωνικών δικτύων και την δημιουργία κέντρων που προσφέρουν την πρόσβαση στο διαδίκτυο.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

2. Αειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

2.2 Κοινωνικές Υποδομές και Υπηρεσίες (κατάρτιση, απασχόληση)

ΚΩΔΙΚΟΣ

2.2.8

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

❖ *Ίδρυση Νομαρχιακού παρατηρητηρίου απασχόλησης*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Λόγω του τρόπου υπολογισμού της ανεργίας και της απασχόλησης πολύ συχνά διαφορετικές πηγές στοιχείων δίνουν διαφορετική εικόνα της ανεργίας και της απασχόλησης στο νομό. Έχει παρατηρηθεί το φαινόμενο οι επίσημες στατιστικές να δείχνουν ύφεση και χαμηλά ποσοστά ανεργίας (σε σχέση με τον μέσο όρο της Χώρας), ενώ άλλες μελέτες να δείχνουν το αντίστροφο. Το γεγονός αυτό σηματοδοτεί την ανάγκη ύπαρξης αξιόπιστων μηχανισμών καταγραφής της ανεργίας με την μορφή τοπικών παρατηρητηρίων απασχόλησης.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

2. Αειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

2.2 Κοινωνικές Υποδομές και Υπηρεσίες (κατάρτιση, απασχόληση)

ΚΩΔΙΚΟΣ

2.2.9

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

❖ *Ανάπτυξη κέντρου προώθησης της απασχόλησης του ΟΑΕΔ*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Ο τοπικός ΟΑΕΔ έχει καλή λειτουργία, έμπειρα στελέχη και σημαντικό έργο. Δεδομένης της καλής οργάνωσης και λειτουργίας του θα ήταν χρήσιμο να αναπτυχθεί περαιτέρω κέντρο προώθησης της απασχόλησης του ΟΑΕΔ.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

2. Αειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

2.2 Κοινωνικές Υποδομές και Υπηρεσίες (κατάρτιση, απασχόληση)

ΚΩΔΙΚΟΣ

2.2.10

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

- ❖ *Ενίσχυση των υποδομών των κρατικών υπηρεσιών που ασχολούνται με ζητήματα ανεργίας και κοινωνικού αποκλεισμού*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Οι υποδομές των κρατικών υπηρεσιών (πχ ΟΑΕΔ) που βοηθούν την άρση του κοινωνικού των αποκλεισμού των κοινωνικά μειονεκτουσών ομάδων ή εκείνων που αγωνίζονται με τα ειδικά προβλήματα στην κοινωνία προσφέρουν σημαντικό έργο και πρέπει να ενισχυθούν με προσωπικό και υποδομές.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

2. Αειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

2.2 Κοινωνικές Υποδομές και Υπηρεσίες (κατάρτιση, απασχόληση)

ΚΩΔΙΚΟΣ

2.2.11

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

- ❖ *Εκπαιδευτικά προγράμματα σε μουσεία και αρχαιολογικούς χώρους*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Στόχος του μέτρου είναι να διευκολύνει την δημιουργία εκπαιδευτικών προγραμμάτων στο νέο μουσείο του Νομού που βρίσκεται στην πόλη της Ηγουμενίτσας και στους αρχαιολογικούς χώρους του έτσι ώστε πέρα από την «στείρα» πολλές φορές παρουσίαση των σχετικών θεματικών ενότητων στις σχολικές αίθουσες να υπάρχει η ζωντανή παρουσίαση στο χώρο.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

2. Αειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

2.2 Κοινωνικές Υποδομές και Υπηρεσίες (κατάρτιση, απασχόληση)

ΚΩΔΙΚΟΣ

2.2.12

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

- ❖ Διασύνδεση με γρήγορα σχολικά και εκπαιδευτικά δίκτυα (GU-Net, school-net) και υποδομές (ΕΔΕΤ, Grids) για παροχή αποτελεσματικής πρόσβασης των νέων στο πολιτιστικό απόθεμα

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Στόχος του μέτρου είναι να προσφέρει σε μαθητές και σπουδαστές του Νομού επιπλέον πληροφόρηση και να στους συνδράμει στη διαδικασία μάθησης κάνοντας χρήση των νέων τεχνολογιών της πληροφορικής. Έτσι, το πολιτιστικό απόθεμα του νομού μπορεί να γίνει ευκολότερα προσβάσιμο από αυτούς που ζητούν να μάθουν επιπλέον στοιχεία για τον Νομό ενώ παράλληλα συμβάλλει στην ερευνητική δραστηριότητα.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

2. Αειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

2.2 Κοινωνικές Υποδομές και Υπηρεσίες (κατάρτιση, απασχόληση)

ΚΩΔΙΚΟΣ

2.2.13

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

- ❖ Διαρκής βελτίωση και αναβάθμιση των Υπηρεσιών στην απασχόληση

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Το μέτρο αυτό έχει σκοπό να δημιουργήσει τις υποδομές εκείνες που θα θέσουν τις βάσεις για αειφόρα βελτίωση και αναβάθμιση των Υπηρεσιών του Νομού που σχετίζονται με την Απασχόληση. Τέτοιες δράσεις σε συμπλήρωμα του έργου που παρέχουν οι τοπικές υπηρεσίες του ΟΑΕΔ στο Νομό μπορούν να είναι η δημιουργία ειδικού παρατηρητηρίου για την απασχόληση στον Νομό Θεσπρωτίας με σκοπό την ανάπτυξη ερευνητικού και μελετητικού έργου, καθώς και τη παροχή υπηρεσιών πληροφόρησης στο εργατικό δυναμικό του Νομού.

Βασικό στοιχείο επιτυχίας των δράσεων θα είναι η αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών της πληροφορικής.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

« Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης του Νομού Θεσπρωτίας»

2. Αειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

2.2 Κοινωνικές Υποδομές και Υπηρεσίες (κατάρτιση, απασχόληση)

ΚΩΔΙΚΟΣ

2.2.14

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

- ❖ Προώθηση ενεργητικών μέτρων και πολιτικής για την απασχόληση βάσει της διασφάλισης της δυνατότητας πρόσβασης όλων στην αγορά εργασίας

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Το μέτρο στοχεύει στο να διασφαλίσει πρωτίστως την προσβασιμότητα στην αγορά εργασίας των ευπαθών ομάδων όπως οι χρόνια άνεργοι, άτομα με ειδικές δεξιότητες, γυναίκες κτλ.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

2. Αειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

2.2 Κοινωνικές Υποδομές και Υπηρεσίες (κατάρτιση, απασχόληση)

ΚΩΔΙΚΟΣ

2.2.15

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

- ❖ Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας με την ανάπτυξη νέων επιχειρηματικών πρωτοβουλιών, ιδιαίτερα από τους νέους και τις γυναίκες

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Στόχος του μέτρου είναι να δημιουργήσει δράσεις κινήτρων προς τους νέους και τις γυναίκες έτσι ώστε να προαχθεί η επιχειρηματική δραστηριότητα αυτών των κρίσιμων για το Νομό Θεσπρωτίας ομάδων πληθυσμού.

3.3.2.3 Παρεμβάσεις Τουρισμού

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

2. Αειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

2.3 Παρεμβάσεις Τουρισμού

ΚΩΔΙΚΟΣ

2.3.1

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

❖ *Βελτίωση δημόσιων τουριστικών υποδομών*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Η δράση αυτή αποσκοπεί στη βελτίωση ή δημιουργία νέων τουριστικών υποδομών, οι οποίες λόγω της φύσης τους οφείλουν να αναπτυχθούν από δημόσιους και ειδικότερα αυτοδιοικητικούς φορείς ή σε συνεργασίες δημόσιου - ιδιωτικού τομέα. Η δράση αυτή αναφέρεται σε ειδικά έργα όπως είναι η επιβεβλημένη κατασκευή νέων μαρίνων στα Σύβοτα, την Πέρδικα και την Πλαταριά. Επίσης, συμπεριλαμβάνει έργα όπως είναι η κατασκευή συνεδριακού κέντρου, μουσείων, την κατασκευή μονοπατιών, την κατασκευή χώρων στάθμευσης σε τουριστικούς προορισμούς κα.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

2. Αειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

2.3 Παρεμβάσεις Τουρισμού

ΚΩΔΙΚΟΣ

2.3.2

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

❖ *Ανάπτυξη στρατηγικής για την τουριστική προβολή του Νομού*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Ο τουρισμός αποτελεί μια δραστηριότητα ενταγμένη στο συνολική τοπικό κοινωνικοοικονομικό και οικολογικό σύστημα. Δεν υπάρχει κανένα πεδίο της τοπικής οικονομίας και κοινωνίας που να μην επηρεάζει και να μην επηρεάζεται από την τουριστική δραστηριότητα. Συνεπώς, λόγω αυτής της φύσης του αλλά και λόγω της ιδιαίτερα σημαντικής συμβολής του στην περιφερειακή ανάπτυξη είναι αναγκαία η συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων (πχ κρατικών φορέων, αυτοδιοίκησης, επιχειρήσεων, εργαζομένων, επιστήμης, κοινωνίας πολιτών) στο σχεδιασμό της τουριστικής ανάπτυξης και στην άσκηση της τουριστικής πολιτικής. Στόχος της δράσης είναι, λοιπόν, η δημιουργία ενός τοπικού συστήματος (φόρουμ) διαβούλευσης, σχεδιασμού, προγραμματισμού, άσκησης και αξιολόγησης της τουριστικής πολιτικής και η ενίσχυση και η ενοποίησή όλων των σύγχρονων μορφών προβολής τόσο της αυτοδιοίκησης όσο και των επιχειρήσεων σε ένα κοινό στρατηγικό πλάνο.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ
2. Αειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής
ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ
2.3 Παρεμβάσεις Τουρισμού
ΚΩΔΙΚΟΣ
2.3.3
ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ
❖ <i>Τουριστικός χωρικός σχεδιασμός</i>
ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Ο τουρισμός συνιστά μια δραστηριότητα με έντονη χωρική διάσταση. Η διάσταση αυτή αναφέρεται αφενός στις χρήσεις γης και αφετέρου στην διασπορά των τουριστικών πόρων και της τουριστικής δραστηριότητας. Στόχος της δράσης είναι στο πλαίσιο του εθνικού και του περιφερειακού χωροταξικού σχεδιασμού να προσδιορίσει σε επίπεδο Νομού ή/και δήμων τις χρήσεις γης ώστε να αποφευχθεί το φαινόμενο της καθυστέρησης ή αναβολής τουριστικών επενδύσεων. Επίσης, ο χωρικός τουριστικός σχεδιασμός θα πρέπει να προάγει την τη χωρική διασπορά της τουριστικής δραστηριότητας μέσω της ανάπτυξης όλων των μορφών τουρισμού. Ακόμη, ο προσδιορισμός της φέρουσας ικανότητας των επί μέρους περιοχών θα προσδιορίσει την τοπική τουριστική επενδυτική πολιτική.

Οι αναμενόμενες επιπτώσεις του μέτρου είναι η αποφυγή συγκρούσεων χρήσης γης, η βελτίωση του επενδυτικού περιβάλλοντος και των επενδύσεων, η μεγαλύτερη χωρική διασπορά της τουριστικής δραστηριότητας, η αναβάθμιση της ποιότητας μέσω αποφυγής υπερβάσεων της φέρουσας τουριστικής ικανότητας, η διασφάλιση της βιωσιμότητας της τουριστικής ανάπτυξης, ο καλύτερος σχεδιασμός και η αποδοτικότερη χρήση των υποδομών κα.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

2. Αειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

2.3 Παρεμβάσεις Τουρισμού

ΚΩΔΙΚΟΣ

2.3.4

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

- ❖ Προσέλκυση νέων επενδύσεων και τόνωση της τουριστικής επιχειρηματικότητας (ξενοδοχεία 4* και 5*)

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Βασικός στόχος της δράσης είναι η προσέλκυση επενδύσεων στο χώρο του τουρισμού. Ειδικότερα, η δράση αποσκοπεί καταρχάς στο να προσελκύσει το ενδιαφέρον Ελλήνων και ξένων επενδυτών με αποδεδειγμένη εμπειρία στην παραγωγή και προσφορά ποιοτικών υπηρεσιών, αλλά και θετική εικόνα στη διεθνή τουριστική αγορά. Επίσης, άλλος ειδικός στόχος είναι η ενεργοποίηση της τοπικής οικονομίας να στραφεί σε τουριστικές δραστηριότητες παραδοσιακής αλλά και εναλλακτικής μορφής. Η δράση αυτή περιλαμβάνει ειδικές ενέργειες όπως είναι η διεθνής προβολή της περιοχής, η απευθείας ενημέρωση-επαφή με επώνυμους επενδυτές, η ενημέρωση για επενδυτικά κίνητρα, η διευκόλυνση στη λήψη αδειών και στην προώθηση των επενδυτικών φακέλων, η δημιουργία τοπικού επενδυτικού κλίματος μέσω εκστρατείας ενημέρωσης κα.

Αναμενόμενες επιπτώσεις της δράσης είναι η αύξηση των τουριστικών επιχειρήσεων και επενδύσεων, η αναβάθμιση και διεύρυνση των προσφερόμενων υπηρεσιών, η προβολή της περιοχής λόγω εγκατάστασης επώνυμων επιχειρήσεων, η διάδοση εμπειριών και καλών πρακτικών στις υφιστάμενες επιχειρήσεις, η καλύτερη πρόσβαση στη διεθνή τουριστική αγορά, η διενέργεια μεγάλων ειδικών επενδύσεων (πχ γκολφ, μαρίνες, τελεφερίκ, συνεδριακά κέντρα, θεραπευτικός τουρισμός) κα.

Η δράση αυτή είναι απολύτως συμπληρωματική με όλες τις υπόλοιπες δράσεις που αφορούν στον τουρισμό. Η αύξηση του τουριστικού ρεύματος, η προσέλκυση τουριστών υψηλών εισοδηματικών στρωμάτων και η επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου δεν μπορεί να γίνει χωρίς την ύπαρξη ποιοτικών τουριστικών υποδομών και υπηρεσιών.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

2. Αειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

2.3 Παρεμβάσεις Τουρισμού

ΚΩΔΙΚΟΣ

2.3.5

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

❖ Διεύρυνση και θεματική διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Ο Νομός Θεσπρωτίας διαθέτει σε πολύ μεγάλο βαθμό σχεδόν όλους τους τουριστικούς πόρους και συνεπώς είναι σε θέση να αναπτύξει πολλές από τις σύγχρονες μορφές τουρισμού (πχ θαλάσσιο-μαζικό, θαλάσσιο-οικολογικό, ορεινό, δασικό, , θρησκευτικό, πολιτιστικό, αστικό, συνεδριακό, ερευνητικό-εκπαιδευτικό, αγροτουρισμό, ψυχαγωγικό κα).

Στόχος της δράσης είναι να δώσει ώθηση σε επενδύσεις σε εκείνες τις μορφές τουρισμού όπου ενώ έχει αναμφισβήτητο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα, διαπιστώνεται είτε η έλλειψη επαρκών υποδομών και επιχειρηματικών δράσεων είτε η μέχρι σήμερα αξιοποίηση των πόρων υπήρξε ελλιπής.

Αναμενόμενα αποτελέσματα της δράσης είναι η αύξηση του αριθμού των επισκεπτών, η προσέλκυση επισκεπτών με υψηλότερα εισοδήματα, η επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου, η αύξηση των τουριστικών επενδύσεων, η ανάπτυξη νέων μορφών τουριστικής επιχειρηματικότητας, η αύξηση της απασχόλησης, η μεγαλύτερη χωρική διασπορά των επισκεπτών, η μεγαλύτερη σύνδεση μεταξύ των επί μέρους μορφών τουρισμού, η αύξηση των εισοδημάτων κα.

Η δράση αυτή είναι απολύτως συμπληρωματική με όλες τις υπόλοιπες δράσεις που αφορούν στην ανάπτυξη του τουρισμού. Η αύξηση του τουριστικού ρεύματος, η προσέλκυση τουριστών υψηλών εισοδηματικών στρωμάτων και η επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου προϋποθέτουν πολλές, αξιόλογες και σε επάρκεια εναλλακτικές δραστηριότητες και επιλογές.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

2. Αειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

2.3 Παρεμβάσεις Τουρισμού

ΚΩΔΙΚΟΣ

2.3.6

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

- ❖ *Αναβάθμιση της ποιότητας και πιστοποίηση των παρεχόμενων τουριστικών και των συνοδευτικών υπηρεσιών*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Στόχος της δράσης είναι να ενισχύσει επενδύσεις και άλλες πρωτοβουλίες των υφιστάμενων επιχειρήσεων (πχ ξενοδοχείων και ξενώνων, μεταφοράς επισκεπτών, τουριστικών πρακτορείων, εστίασης και αναψυχής, προβολής και διαφήμισης, ενημέρωσης-ξενάγησης κα) ώστε να βελτιώσουν σημαντικά τις προσφερόμενες υπηρεσίες τους. Απώτερος στόχος είναι η συνεχής αναβάθμιση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ
2. Αειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής
ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ
2.3 Παρεμβάσεις Τουρισμού
ΚΩΔΙΚΟΣ
2.3.7
ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ
❖ <i>Εκπαίδευση και κατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού του τουριστικού κλάδου</i>
ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
<p>Ο τουρισμός συνιστά έναν κλάδο έντασης εργασίας αλλά και έντασης γνώσης. Συνεπώς, η ποιότητα του ανθρώπινου δυναμικού που εμπλέκεται άμεσα αλλά και έμμεσα στην παραγωγή και διάθεση του τουριστικού προϊόντος αποτελεί, σε συνδυασμό με την ύπαρξη τουριστικών πόρων, έναν καθοριστικό παράγοντα της τουριστικής ανταγωνιστικότητας.</p> <p>Στόχος της δράσης είναι να συμβάλει μέσω ειδικών προγραμμάτων εκπαίδευσης, κατάρτισης και ενημέρωσης στην συνεχή αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού (πχ επιχειρηματιών και εργαζομένων) σε μια σειρά από ειδικά θέματα του τουριστικού κυκλώματος.</p>

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ
2. Αειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής
ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ
2.3 Παρεμβάσεις Τουρισμού
ΚΩΔΙΚΟΣ
2.3.8
ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ
❖ <i>Σύνδεση του τουρισμού με την τοπική οικονομία και τον τοπικό πολιτισμό</i>
ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Προκειμένου η τουριστική δραστηριότητα να έχει σημαντική πολλαπλασιαστική συμβολή στην τοπική ανάπτυξη και να αναβαθμισθεί και ο βαθμός αποδοχής της στην τοπική κοινωνία είναι αναγκαίο να χρησιμοποιεί σε όσο υψηλότερο βαθμό γίνεται τοπικές εισροές (πχ υλικά και εργασία κατά τη διενέργεια τουριστικών επενδύσεων, καταναλωτικά αγαθά και εργασία κατά τη λειτουργία τους).

Επίσης, είναι σημαντικό να αξιοποιεί ως εισροή τα τοπικά πολιτιστικά αγαθά και να είναι όσο πιο αρμονικά γίνεται στη ζώσα πολιτιστική και κοινωνική ζωή. Σκοπός της δράσης είναι να ενισχύσει δράσεις (πχ προδιαγραφές κατασκευών, προγραμματικές συμφωνίες, προγράμματα απασχόλησης, ενίσχυση πολιτιστικών εκδηλώσεων) που θα προωθούν την ως άνω διασύνδεση.

2. Αειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής

2.3 Παρεμβάσεις Τουρισμού

2.3.9

Ανάπτυξη του συνεδριακού τουρισμού

Ο Νομός Θεσσαλονίκης προσφέρεται για την ανάπτυξη εθνικού και διεθνούς συνεδριακού τουρισμού. Οι συνεδριακές εγκαταστάσεις ιδιωτικών ξενοδοχείων ήδη αξιοποιούνται για την προσέλκυση συνεδρίων. Στόχος της δράσης είναι η ανάπτυξη συνολικής στρατηγικής και ο συντονισμός των ενεργειών όλων των εμπλεκόμενων για την ανάδειξη του Νομού σε συνεδριακό τόπο πρώτης γραμμής σε εθνικό και σε διεθνές επίπεδο.

2. Αειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής

2.3 Παρεμβάσεις Τουρισμού

« Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης του Νομού Θεσσαλονίκης »
σελ. 428

2.3.10

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

- ❖ *Επιχειρησιακά σχέδια επωνυμίας και ταυτότητας των τουριστικών προορισμών του Νομού*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Στόχος της προτεινόμενης δράσης είναι η πιστοποίηση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών από τις τουριστικές επιχειρήσεις (πχ ISO, EMAS) καθώς και η ανάπτυξη και εφαρμογή ενός τοπικού ή περιφερειακού συστήματος πιστοποίησης της ποιότητας. Επίσης, οι ειδικοί τουριστικοί προορισμοί θα μπορούσαν να πιστοποιηθούν για την αειφορική διαχείριση του τουρισμού (πχ EMAS, ECOTOURISM) και να αποκτήσουν ταυτότητα μέσω προβολής και συμμετοχής σε διεθνής και ευρωπαϊκά δίκτυα.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

2. Αειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

2.3 Παρεμβάσεις Τουρισμού

ΚΩΔΙΚΟΣ

2.3.11

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

- ❖ *Κέντρο Προώθησης Προβολής Τουρισμού Νομού Θεσπρωτίας*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Ο τουρισμός αποτελεί μια δραστηριότητα εντεταγμένη στο συνολική τοπικό κοινωνικοοικονομικό και οικολογικό σύστημα. Δεν υπάρχει κανένα πεδίο της τοπικής οικονομίας και κοινωνίας που να μην επηρεάζει και να μην επηρεάζεται από την τουριστική δραστηριότητα. Συνεπώς, λόγω αυτής της φύσης του αλλά και λόγω της ιδιαίτερα σημαντικής συμβολής του στην περιφερειακή ανάπτυξη είναι αναγκαία η συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων (πχ κρατικών φορέων, αυτοδιοίκησης, επιχειρήσεων, εργαζομένων, επιστήμης, κοινωνίας πολιτών) στο σχεδιασμό της τουριστικής ανάπτυξης και στην άσκηση της τουριστικής πολιτικής.

Στόχος της ανάπτυξης στρατηγικής για την τουριστική προβολή του Νομού είναι, λοιπόν, η δημιουργία ενός τοπικού συστήματος (φόρουμ) διαβούλευσης, σχεδιασμού, προγραμματισμού, άσκησης και αξιολόγησης της τουριστικής πολιτικής και η ενίσχυση και η ενοποίηση όλων των σύγχρονων μορφών προβολής τόσο της αυτοδιοίκησης όσο και των επιχειρήσεων σε ένα κοινό στρατηγικό πλάνο.

Η δράση αυτή προβλέπει τη δημιουργία Κέντρου Προβολής του τουριστικού προϊόντος του Νομού Θεσπρωτίας. Υπό την αιγίδα της Νομαρχίας το κέντρο θα είναι εξοπλισμένο με την απαραίτητη υποδομή (ηλεκτρονικά μέσα, έντυπο υλικό κτλ.) και στελεχωμένο με ειδικευμένο προσωπικό και θα αναλαμβάνει δράσεις σε Νομαρχιακό και Υπερνομαρχιακό εύρος που θα προωθούν και θα προβάλλουν το Νομό ως τουριστικό προορισμό για όλο το έτος. Οι δράσεις αυτές θα έχουν ασφαλώς διαφημιστικό χαρακτήρα ενώ θα μπορούν να υλοποιούνται κάνοντας χρήση νέων (και ευρυζωνικών) τεχνολογιών. Επιπλέον το Κέντρο θα μπορεί να παρέχει πληροφορίες σχετικά με τις τουριστικές επιλογές στους υποψήφιους τουρίστες.

Το κέντρο πέρα από τις παραπάνω αναφερόμενες δραστηριότητες και με δεδομένη την στελέχωση του από εξειδικευμένο προσωπικό θα αναλαμβάνει πρωτοβουλίες έρευνας και ανάπτυξης σε θέματα τουρισμού του Νομού Θεσπρωτίας.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

2. Αειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

2.3 Παρεμβάσεις Τουρισμού

ΚΩΔΙΚΟΣ

2.3.12

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

- ❖ *Ενίσχυση Αγροτουρισμού, Μοναστηριακού τουρισμού, Θεραπευτικού τουρισμού και εκπαιδευτικού και Πολιτιστικού τουρισμού*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

« Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης του Νομού Θεσπρωτίας»

Η δράση αυτή αποσκοπεί στις ενέργειες που θα τονώσουν την υπάρχουσα παρουσία των μορφών αυτών τουρισμού στο Νομό.

3.3.2.4 Παρεμβάσεις Πολιτισμού

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

2. Αειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

2.4 Παρεμβάσεις Πολιτισμού

ΚΩΔΙΚΟΣ

2.4.1

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

- ❖ Προστασία και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς - ανάπτυξη πολιτιστικών υποδομών και υπηρεσιών

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Η περιοχή διαθέτει μια ιδιαίτερα σημαντική πολιτιστική παράδοση η οποία θα προστατευτεί και αναδειχθεί μέσω έργων και σχεδίων προστασίας καθώς και μέσω της δημιουργίας νέων υποδομών και υπηρεσιών.

Η δράση στοχεύει παράλληλα στο να τονώσει την ζήτηση στα μνημεία, αρχαιολογικούς χώρους και μουσεία του Νομού τόσο όσον αφορά το ενδο - νομαρχιακό ρεύμα αλλά και το εξω - νομαρχιακό. Το μέτρο θα σηματοδοτήσει δράσεις όπως έργα ανάπλασης στους χώρους, χορήγηση κάρτας ελεύθερης εισόδου ή μειωμένου εισιτηρίου σε ευπαθείς ομάδες πληθυσμού, δημιουργία επικοινωνιακού υλικού (πχ CD) και διανομή του σε σχολεία του Νομού κλπ.

Σκοπός του μέτρου είναι έτσι επίσης να προωθήσει εφαρμογές Η/Υ για πληροφόρηση (πχ info kiosk, gis πολιτιστικών χώρων), για καταγραφή και αναπαράσταση (2D, 3D), για δημιουργία μέσων προβολής και διάδοσης πολιτιστικών στοιχείων (CD, DVD ROM, εκδόσεις), για διατήρηση και συντήρηση εκθεμάτων (πχ αρχείων, φωτογραφιών, λαογραφικού υλικού, αρχαιολογικού υλικού), κ.α.

Το έργο αυτό θα έχει σημαντική συμβολή στην αξιοποίηση των πολιτιστικών πόρων, στην ανάδειξη και διάδοσή αυτών, στη διαφύλαξη, προστασία και βελτίωση, στην ενίσχυση της τουριστικής δραστηριότητας κα.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

2. Αειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

2.4 Παρεμβάσεις Πολιτισμού

ΚΩΔΙΚΟΣ

2.4.2

ΤΙΤΑΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

- ❖ *Σύνδεση αρχαιολογικών χώρων και τόπων ιστορικής μνήμης με πολιτιστικούς θεσμούς*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Στόχος του μέτρου είναι να δημιουργήσει δράσεις που θα συνδέουν τους αρχαιολογικούς χώρους και τόπους ιστορικής μνήμης με πολιτιστικούς θεσμούς που σκοπό θα έχουν κυρίως τη διατήρηση της συλλογικής ιστορικής μνήμης αλλά και την ανάδειξη του πολιτισμού του Νομού.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

2. Αειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

2.4 Παρεμβάσεις Πολιτισμού

ΚΩΔΙΚΟΣ

2.4.3

ΤΙΤΑΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

- ❖ *Προστασία και ανάδειξη μνημείων και αρχαιολογικών χώρων σε βασικούς τουριστικούς προορισμούς*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Η δράση αυτή στοχεύει στη δημιουργία δέσμης ενεργειών που θα αναδείξουν τα μνημεία και αρχαιολογικούς χώρους του Νομού Θεσπρωτίας σε σημεία κεντρικού τουριστικού ενδιαφέροντος. Η ανάπλαση των περιβαλλόντων χώρων και η συντήρηση των μνημείων αποτελούν κεντρικές δράσεις του μέτρου αυτού.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

2. Αειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

« Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης του Νομού Θεσπρωτίας»

2.4 Παρεμβάσεις Πολιτισμού

ΚΩΔΙΚΟΣ

2.4.4

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

❖ *Ανάπτυξη σύγχρονου πολιτισμού*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Η δράση αναφέρεται στην ενίσχυση υποδομών και δομών για την προώθηση του σύγχρονου πολιτισμού (πχ μουσική, εικαστικές τέχνες, θέατρο, θεματικά πάρκα κα). Βασική ενέργεια προς αυτή την κατεύθυνση είναι η δημιουργία βασικών υποδομών που θα συμβάλλουν στην ανάπτυξη και ανάδειξη του σύγχρονου πολιτισμού του Νομού (η δημιουργία παραρτήματος σύγχρονης τέχνης στο νέο μουσείο της Ηγουμενίτσας είναι μία από τις δράσεις που θα πυροδοτήσει το μέτρο αυτό). Άλλες ενέργειες είναι η ψηφιοποίηση του πολιτιστικού αποθέματος του Νομού, έτσι ώστε να μπορεί να προβληθεί ευκολότερα κάνοντας χρήση των νέων επικοινωνιακών τεχνολογιών (διαδίκτυο, ευρυζωνικά δίκτυα κτλ), η ενίσχυση της προσβασιμότητας σε βάσεις δεδομένων πολιτιστικού περιεχομένου με τη δημιουργία χώρων πρόσβασης (ηλεκτρονικών ή μη) για την προβολή του πολιτιστικού αποθέματος του Νομού Θεσπρωτίας, η συμμετοχή στην Ανάπτυξη του Αρχείου Μνημείων και του Αρχαιολογικού Κτηματολογίου ώστε να ενισχυθεί η επίσημη καταγραφή των τόπων πολιτισμού του Νομού και τέλος η ενίσχυση ερευνητικών προγραμμάτων και η συνεργασία με πανεπιστήμια ώστε να ενισχυθεί η έρευνα επί του πολιτιστικού προϊόντος του Νομού. Η δράση θα δημιουργήσει ενέργειες χρηματοδότησης σχετικών ερευνητικών πανεπιστημιακών προγραμμάτων .

3.3.2.5 Υγεία και Κοινωνική Αλληλεγγύη

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

2. Αειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

2.5 Υγεία και Κοινωνική Αλληλεγγύη

ΚΩΔΙΚΟΣ

2.5.1

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

❖ *Ανάπτυξη και ενίσχυση υποδομών Α' Βάθμιας υγείας*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Η Ηγουμενίτσα, το μόνο αστικό κέντρο του Νομού και πρωτεύουσα αυτού δεν διαθέτει Νοσοκομείο. Ο πληθυσμός εξυπηρετείται από το Γενικό Νοσοκομείο – Κέντρο Υγείας Φιλιππιάδων ή τα νοσοκομεία των πόλεων των γειτονικών νομών (πολύ συχνά επιλέγονται τα νοσοκομεία της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης, παρά τη μεγάλη γεωγραφική απόσταση). Η δράση αυτή θα συμβάλλει στην επιτάχυνση των διαδικασιών δημιουργίας Νοσοκομείου στην πόλη της Ηγουμενίτσας. Επίσης, η δημιουργία πολυϊατρείων αστικού τύπου και αστικών κέντρων υγείας βρίσκονται στο επίκεντρο της εν λόγω δράσης.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

2. Αειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

2.5 Υγεία και Κοινωνική Αλληλεγγύη

ΚΩΔΙΚΟΣ

2.5.1

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

❖ *Ανάπτυξη υποδομών στην Β' Βάθμια και Γ' Βάθμια περίθαλψη*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Η δράση αναφέρεται σε έργα επέκτασης και εκσυγχρονισμού, συντήρησης κλπ των υφιστάμενων μονάδων υγείας καθώς και τη δημιουργία ειδικών μονάδων υγείας. Επίσης, η απόκτηση, ανανέωση και βελτίωση των εξοπλισμών υγείας περιλαμβάνονται στην εν λόγω δράση.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

2. Αειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

2.5 Υγεία και Κοινωνική Αλληλεγγύη

ΚΩΔΙΚΟΣ

2.5.2

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

❖ *Κάλυψη των θέσεων αγροτικών ιατρών στο σύνολο των περιφερειακών ιατρείων και ιδιαίτερα των ορεινών περιοχών του Νομού Θεσπρωτίας*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

« Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης του Νομού Θεσπρωτίας »

άξονες του Στρατηγικού Βενέτης Αθανάσιος
ανάπτυξης του Νομού Θεσπρωτίας»

Η έλλειψη ικανοποιητικής υγειονομικής περίθαλψης είναι χαρακτηριστικό όλων των νομών της Ηπείρου και ιδιαίτερα των ορεινών περιοχών. Στο Νομό Θεσπρωτίας το πρόβλημα εμφανίζεται εντονότερο ακόμη.

Ένα από τα βασικότερα προβλήματα είναι η καθυστέρηση κάλυψης των θέσεων των αγροτικών ιατρών στο σύνολο των περιφερειακών ιατρείων. Στην καλύτερη περίπτωση ο χρόνος αυτός διαρκεί τρεις μήνες και φτάνει έως και εννέα ολόκληρους μήνες. Οι κάτοικοι των ορεινών περιοχών στερούνται ως εκ τούτου πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας για μεγάλα χρονικά διαστήματα. Υπάρχουν πολλές περιπτώσεις που οι αγροτικοί ιατροί κάνουν να επισκεφθούν τα ορεινά χωριά ολόκληρους μήνες. Οι αρνητικές επιπτώσεις στο σύνολο των μονίμων κατοίκων των περιοχών αυτών, ηλικιωμένων ή μη, είναι ορατές. Τα Κέντρα Υγείας αγροτικού τύπου, στο χώρο ευθύνης των οποίων ανήκουν τα περιφερειακά ιατρεία, λόγω έλλειψης ιατρικού προσωπικού αντιμετωπίζουν έντονα λειτουργικά προβλήματα, με κυριότερο την κάλυψη των εφημεριών. Οι επιπτώσεις στην ποιότητα παροχής πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας στις απομακρυσμένες περιοχές του Νομού είναι αυτονόητες.

Η δράση αυτή αποσκοπεί στην επιτάχυνση των διαδικασιών για την αντιμετώπιση των προβλημάτων αυτών.

2. Αειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής

2.5 Υγεία και Κοινωνική Αλληλεγγύη

2.5.3

❖ Υποδομές δομών κοινωνικής φροντίδας

Η έμφαση της δράσης δίδεται στην δημιουργία νέων υποδομών και δομών κοινωνικής φροντίδας για την αντιμετώπιση του προβλήματος των ναρκωτικών (πχ κέντρα αποκατάστασης), για τη φροντίδα ανθρώπων που πάσχουν από τη νόσο του Αλτσχάϊμερ κέντρων ημέρας σε αστικά κέντρα και κινητών μονάδων.

2. Αειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ
2.5 Υγεία και Κοινωνική Αλληλεγγύη
ΚΩΔΙΚΟΣ
2.5.4
ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ
❖ <i>Αναβάθμιση και Προστασία περιβάλλοντος και πρόληψη κινδύνων</i>
ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
Η δράση αυτή έχει σκοπό να δημιουργήσει ενέργειες για την προώθηση μέτρων πρόληψης φυσικών και τεχνολογικών κινδύνων, μείωσης της ρύπανσης και διαχείρισης απορριμμάτων και επικίνδυνων αποβλήτων καθώς η δημόσια υγεία μπορεί να επηρεαστεί από αυτούς τους παράγοντες.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ
2. Αειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής
ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ
2.5 Υγεία και Κοινωνική Αλληλεγγύη
ΚΩΔΙΚΟΣ
2.5.5
ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ
❖ <i>Εκπαίδευση σε όσους απασχολούνται στον τομέα της υγείας</i>
ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
Το μέτρο αυτό έχει ως αντικειμενικό σκοπό να δημιουργήσει δράσεις προαγωγής υγείας και εμβολιασμών, μέσω της αναβάθμισης της εκπαίδευσης των στελεχών των υπηρεσιών υγείας και κοινωνικής φροντίδας.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ
2. Αειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής
ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ
2.5 Υγεία και Κοινωνική Αλληλεγγύη
ΚΩΔΙΚΟΣ
2.5.6

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

❖ *Τουριστική Ανάπτυξη και Υγεία*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Το μέτρο αυτό στοχεύει να δημιουργήσει δράσεις που θα στηρίξουν την ανάπτυξη του τουριστικού προϊόντος μέσω της δημιουργίας υποδομών υγείας υψηλής ποιότητας που θα αναβαθμίζουν την ποιότητα του προσφερόμενου τουριστικού προϊόντος και θα δημιουργούν ελκυστικότερες συνθήκες για τουριστικές επενδύσεις. Η Τουριστική προβολή του Νομού με αναφορά τις υποδομές υγείας στα Βαλκάνια μπορεί να αποτελέσει σημαντικό σημείο ανάπτυξης της περιόδου που έρχεται.

3.3.2.6 Ολοκληρωμένες Παρεμβάσεις Αστικής και Αγροτικής Αναγέννησης

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

2. Αειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

2.6 Ολοκληρωμένες Παρεμβάσεις Αστικής και Αγροτικής Αναγέννησης

ΚΩΔΙΚΟΣ

2.6.1

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

❖ *Δράσεις που αφορούν τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Σκοπός της δράσης είναι η προώθηση σχεδίων προσβασιμότητας, πρόνοιας, περιβάλλοντος, υποδομών πρόσβασης ΑΜΕΑ σε αστικές και αγροτικές περιοχές.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

2. Αειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

2.6 Ολοκληρωμένες Παρεμβάσεις Αστικής και Αγροτικής Αναγέννησης

ΚΩΔΙΚΟΣ

2.6.2

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

❖ Δημιουργία και ενίσχυση νέων μορφών και υπηρεσιών σε τοπικό επίπεδο

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Η απουσία σύγχρονων υπηρεσιών σε τοπικό επίπεδο (πχ διοίκησης, πολιτισμού και αναψυχής, κοινωνικών λειτουργιών, υγείας, εκπαίδευσης, οικονομικών συμβουλών, αγροτικής ενημέρωσης κα) αποτελούν εμπόδιο για την τοπική ανάπτυξη και την ποιότητα ζωής. Στόχος της δράσης είναι να ενισχύσει τη δημιουργία και παροχή υπηρεσιών σε τοπικό επίπεδο.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

2. Αειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

2.6 Ολοκληρωμένες Παρεμβάσεις Αστικής και Αγροτικής Αναγέννησης

ΚΩΔΙΚΟΣ

2.6.3

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

❖ Προώθηση ολοκληρωμένων προγραμμάτων ανάπτυξης για τις μειονεκτικές περιοχές του Νομού

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Για την ενίσχυση της ανάπτυξης των ειδικών μειονεκτικών περιοχών του Νομού (πχ ορεινές περιοχές) απαιτείται η εφαρμογή ολοκληρωμένων προγραμμάτων ανάπτυξης της υπαίθρου όπως τα ΟΠΑΑΧ. Συνεπώς, στόχος της δράσης είναι η συνέχιση και διεύρυνση της εφαρμογής ολοκληρωμένων αναπτυξιακών παρεμβάσεων υπέρ των αναπτυξιακά υστερουσών περιοχών του Νομού.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

2. Αειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

2.6 Ολοκληρωμένες Παρεμβάσεις Αστικής και Αγροτικής Αναγέννησης

ΚΩΔΙΚΟΣ

2.6.4

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

- ❖ **Φράγματα και μικρά αρδευτικά έργα για την ορθολογική διαχείριση του υδάτινου δυναμικού του Νομού**

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Οι παραπάνω δράσεις έχουν σαν αποτέλεσμα την μείωση της σπατάλης του υδάτινου δυναμικού του Νομού αλλά και στην μείωση του κόστους παραγωγής της αγροτικής οικονομίας.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

2. Αειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

2.6 Ολοκληρωμένες Παρεμβάσεις Αστικής και Αγροτικής Αναγέννησης

ΚΩΔΙΚΟΣ

2.6.5

ΤΙΤΑΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

- ❖ **Βελτίωση υποδομών στο χώρο της αλιείας**

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Η δράση αυτή αποσκοπεί στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας της αλιείας του Νομού. Αυτό μπορεί να γίνει εφικτό μέσα από τη βελτίωση συγκεκριμένων υποδομών που συντελούν στη μείωση του κόστους παραγωγής και στην αύξηση της ασφάλειας του επαγγέλματος, όπως η ολοκλήρωση αλιευτικών καταφυγίων, η βελτίωση της πρόσβασης των αλιευμάτων στις αγορές, η επωνυμοποίηση του προϊόντος, ενίσχυση της μεταποίησης των προϊόντων του κλάδου και η εφαρμογή αειφορικών συστημάτων διαχείρισης του θαλάσσιου πλούτου του Νομού. Επίσης προτείνεται η δημιουργία μονάδων Οστρακοκαλλιέργειας στις εκβολές του ποταμού Καλαμά.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

2. Αειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

2.6 Ολοκληρωμένες Παρεμβάσεις Αστικής και Αγροτικής Αναγέννησης

ΚΩΔΙΚΟΣ

2.6.6

ΤΙΤΑΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

- ❖ **Λειτουργία εργαστηρίων καινοτομικής παραγωγής**

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

« Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης του Νομού Θεσπρωτίας»

Η προώθηση εργαστηρίων καινοτομικής παραγωγής θα συμβάλλει στην ενίσχυση της παραγωγής νέων και παραδοσιακών προϊόντων.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

2. Αειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

2.6 Ολοκληρωμένες Παρεμβάσεις Αστικής και Αγροτικής Αναγέννησης

ΚΩΔΙΚΟΣ

2.6.7

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

❖ *Υπηρεσίες προς ΜΜΕ*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Η δράση περιλαμβάνει παροχή συμβουλών, για τεχνολογικές εφαρμογές, μεταφορά ερευνητικών αποτελεσμάτων προς επιχειρήσεις, διαχείριση χώρων παραγωγής – περιβαλλοντική συμμόρφωση, κατάρτιση εργατικού δυναμικού, υιοθέτηση προτύπων διαχείρισης ISO, χρησιμοποίηση Εφαρμογών Τεχνολογίας Πληροφοριών, Ηλεκτρονικού Εμπορίου και δημιουργίας ηλεκτρονικών αγορών.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

2. Αειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

2.6 Ολοκληρωμένες Παρεμβάσεις Αστικής και Αγροτικής Αναγέννησης

ΚΩΔΙΚΟΣ

2.6.8

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

❖ *Περιβαλλοντικές διαστάσεις (χρήση εναλλακτικών πηγών ενέργειας, βιοκλιματικός σχεδιασμός, εξοικονόμηση ενέργειας κα.)*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Η δράση στοχεύει στην προώθηση σχεδίων σε αστικές και αγροτικές περιοχές με σκοπό τη χρήση εναλλακτικών πηγών ενέργειας, το βιοκλιματικό σχεδιασμό κτιρίων, την εξοικονόμηση ενέργειας κα.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

2. Αειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

2.6 Ολοκληρωμένες Παρεμβάσεις Αστικής και Αγροτικής Αναγέννησης

ΚΩΔΙΚΟΣ

2.6.9

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

- ❖ *Οργάνωση και στήριξη δράσεων που προστατεύουν το περιβάλλον - επέκταση του προγράμματος μείωσης της νιτρορύπανσης του θεσπρωτικού κάμπου και σε άλλες περιοχές, περαιτέρω προώθηση των βιολογικών καλλιεργειών*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Η δράση αυτή αποσκοπεί στην ενίσχυση του περιβαλλοντικού παραδοτέου του πρωτογενή τομέα. Μέσα από τη δράση αυτή προτείνεται η επέκταση του προγράμματος και σε άλλες περιοχές του Νομού, καθώς και η όσο το δυνατό μεγαλύτερη προώθηση των βιολογικών καλλιεργειών.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

2. Αειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

2.6 Ολοκληρωμένες Παρεμβάσεις Αστικής και Αγροτικής Αναγέννησης

ΚΩΔΙΚΟΣ

2.6.10

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

- ❖ *Αναβάθμιση και στήριξη υποδομών περιοχών Ορεινού Όγκου Νομού Θεσπρωτίας*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Η δράση αυτή στοχεύει στην αναβάθμιση και στήριξη των υποδομών των περιοχών του Ορεινού Όγκου του Νομού (πχ Πρόγραμμα Πίνδος, ασφαλτόστρωση και χάραξη νέων δρόμων, ηλεκτροδότηση περιοχών κλπ.)

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

2. Αειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

2.6 Ολοκληρωμένες Παρεμβάσεις Αστικής και Αγροτικής Αναγέννησης

ΚΩΔΙΚΟΣ

2.6,11

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

❖ *Δημιουργία θεσμικών αγροτικών πάρκων*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Οι ενέργειες της παραπάνω δράσης αφορούν την δημιουργία ειδικών θεματικών πάρκων του αγροτικού χώρου με έμφαση στην δημιουργία των απαραίτητων υποδομών για την υποστήριξη των επιχειρήσεων της αγροτικής οικονομίας

ΛΕΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

2. Αειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

2.6 Ολοκληρωμένες Παρεμβάσεις Αστικής και Αγροτικής Αναγέννησης

ΚΩΔΙΚΟΣ

2.6.12

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

❖ *Περιβάλλον και αειφορική χρήση φυσικών πηγών*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Εφαρμογή γεωργοπεριβαλλοντικών και δασοπεριβαλλοντικών μέτρων, μέτρων για Natura 2000, Εξισωτικής Αποζημίωσης και άλλων περιβαλλοντικών μέτρων, μέτρων για την καλή διαβίωση και για την γενετική βελτίωση ζώων κλπ. Βιοποικιλότητα και διατήρηση υψηλής φυσικής αξίας γεωργικών και δασικών συστημάτων, ύδατα και αλλαγή κλίματος.

Αντιστροφή της απαξίωσης της βιοποικιλότητας μέχρι το 2010 (δέσμευση του Göteborg), στόχοι της Οδηγίας για τα Νερά, στόχοι του Πρωτοκόλλου του Kyoto για μετριασμό της αλλαγής κλίματος.

Πρέπει επίσης να βρεθεί τρόπος στο να ανταποκριθούμε στις στρατηγικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως:

- ✓ Σχέδιο Δράσης για τη Βιολογική Γεωργία
- ✓ προσαρμογή με την τελευταία Κοινοτική Επικοινωνία για την Ανανεώσιμη Ενέργεια και αυτήν για την Αλλαγή Κλίματος
- ✓ προσαρμογή με την έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Δασική Στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τις επερχόμενες θεματικές περιβαλλοντικές στρατηγικές.

Στο πλαίσιο αυτό θα γίνουν και όλες οι απαραίτητες ενέργειες για παραγωγή και αξιοποίηση βιομάζας, παραγωγή πρώτης ύλης (non – food καλλιεργειών) και μεταποίησή της για παραγωγή βιοκαυσίμων στο πλαίσιο συγκεκριμένων σχετικών στόχων και άλλα μέτρα για παραγωγή και χρήση βιοενέργειας.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

2. Αειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

2.6 Ολοκληρωμένες Παρεμβάσεις Αστικής και Αγροτικής Αναγέννησης

ΚΩΔΙΚΟΣ

2.6.13

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

- ❖ *Χρήση της ΕΤΠ στην παραγωγική διαδικασία στα ζητήματα περιβάλλοντος και στη Διοίκηση*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Σκοπός της δράσης είναι η διάδοση της χρήσης των Εφαρμογών Τεχνολογίας Πληροφοριών στην παραγωγή, στη διαχείριση του περιβάλλοντος αλλά και στη δημόσια διοίκηση.

3.3.3 Ψηφιακή Σύγκλιση και επιχειρηματικότητα

3.3.3.1 Βελτίωση της Ανταγωνιστικότητας και της Ποιότητας Ζωής με αξιοποίηση των ΤΠΕ

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

3. Ψηφιακή Σύγκλιση και Επιχειρηματικότητα

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

3.1 Βελτίωση της Ανταγωνιστικότητας και της Ποιότητας Ζωής με Αξιοποίηση των ΤΠΕ

ΚΩΔΙΚΟΣ

3.1.1

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

❖ *Εισαγωγή, χρήση και αξιοποίηση των ΤΠΕ από επιχειρήσεις*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Η δράση στοχεύει στην ενίσχυση επιχειρήσεων ώστε να βελτιώσουν τη λειτουργία και ανταγωνιστικότητά τους μέσω της χρήσης των νέων ΤΠΕ.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

3. Ψηφιακή Σύγκλιση και Επιχειρηματικότητα

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

3.1 Βελτίωση της Ανταγωνιστικότητας και της Ποιότητας Ζωής με Αξιοποίηση των ΤΠΕ

ΚΩΔΙΚΟΣ

3.1.2

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

❖ *Ανάπτυξη εφαρμογών και δημιουργία υπηρεσιών μέσω αξιοποίησης των ΤΠΕ σε τομείς προτεραιότητας για το Νομό*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Στόχος είναι να αναπτυχθεί η εφαρμογή και η δημιουργία υπηρεσιών των ΤΠΕ σε κλάδους που είναι ζωτικής σημασίας για το Νομό.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

3. Ψηφιακή Σύγκλιση και Επιχειρηματικότητα

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

3.1 Βελτίωση της Ανταγωνιστικότητας και της Ποιότητας Ζωής με Αξιοποίηση των ΤΠΕ

ΚΩΔΙΚΟΣ

3.1.3

ΤΙΤΑΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

❖ *Ψηφιακός εκσυγχρονισμός της Δημόσιας Διοίκησης*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Η αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα της δημόσιας διοίκησης εξαρτάται σημαντικά από τη χρήση των νέων τεχνολογιών. Στόχος της δράσης είναι κατά συνέπεια η αξιοποίηση της ψηφιακής τεχνολογίας από τη Δημόσια Διοίκηση.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

3. Ψηφιακή Σύγκλιση και Επιχειρηματικότητα

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

3.1 Βελτίωση της Ανταγωνιστικότητας και της Ποιότητας Ζωής με Αξιοποίηση των ΤΠΕ

ΚΩΔΙΚΟΣ

3.1.4

ΤΙΤΑΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

❖ *Βελτίωση της καθημερινής ζωής μέσω ΤΠΕ - ισότιμη συμμετοχή των πολιτών του Νομού στην ψηφιακή Ελλάδα*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Η ευρύτερη διάδοση των ΤΠΕ θα βελτιώνει την καθημερινότητα του πολίτη. Για το σκοπό αυτό απαραίτητο είναι να μην υπάρχουν αποκλεισμοί ή εμπόδια στη διάδοσή της. Σκοπός της δράσης είναι η ευρύτερη δυνατή συμμετοχή των πολιτών στο νέο κόσμο των ψηφιακών τεχνολογιών και υπηρεσιών.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

3. Ψηφιακή Σύγκλιση και Επιχειρηματικότητα

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

3.1 Βελτίωση της Ανταγωνιστικότητας και της Ποιότητας Ζωής με Αξιοποίηση των ΤΠΕ

ΚΩΔΙΚΟΣ

3.1.5

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

❖ *Ανάπτυξη ψηφιακών υπηρεσιών τοπικής αυτοδιοίκησης για τον πολίτη*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Η εφαρμογή της ψηφιακής τεχνολογίας για την παροχή ψηφιακών υπηρεσιών προς τον πολίτη θα συνέβαλε στον εκσυγχρονισμό της τοπικής αυτοδιοίκησης και στην καθημερινότητα των πολιτών.

**3.3.3.2 Ενίσχυση της Καινοτομικής Ικανότητας του Νομού για την Ανάπτυξη
Νέων ή Βελτιωμένων Προϊόντων και Υπηρεσιών**

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

3. Ψηφιακή Σύγκλιση και Επιχειρηματικότητα

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

3.2 Ενίσχυση της Καινοτομικής Ικανότητας του Νομού για την Ανάπτυξη Νέων ή Βελτιωμένων Προϊόντων και Υπηρεσιών

ΚΩΔΙΚΟΣ

3.2.1

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

❖ *Δημιουργία – ανάπτυξη πόλων καινοτομίας σε τομείς προτεραιότητας για το Νομό*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Μέσω των πόλων καινοτομίας η δράση στοχεύει στην ανάπτυξη νέων προϊόντων και διαδικασιών στην παραγωγή, σε τομείς προτεραιότητας για το Νομό.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

3. Ψηφιακή Σύγκλιση και Επιχειρηματικότητα

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

3.2 Ενίσχυση της Καινοτομικής Ικανότητας του Νομού για την Ανάπτυξη Νέων ή Βελτιωμένων Προϊόντων και Υπηρεσιών

ΚΩΔΙΚΟΣ

3.2.2

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

- ❖ *Ενίσχυση των υποδομών ΕΤΑ σε τομείς προτεραιότητας για την περιφερειακή οικονομία*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Η δράση στοχεύει στη δημιουργία ή/και ενίσχυση υφιστάμενων υποδομών έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης (πχ ερευνητικά ινστιτούτα, πανεπιστήμιο, ΤΕΙ, επιχειρήσεις) με στόχο την ανάπτυξη της έρευνας σε τομείς που ενδιαφέρουν το Νομό.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

3. Ψηφιακή Σύγκλιση και Επιχειρηματικότητα

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

3.2 Ενίσχυση της Καινοτομικής Ικανότητας του Νομού για την Ανάπτυξη Νέων ή Βελτιωμένων Προϊόντων και Υπηρεσιών

ΚΩΔΙΚΟΣ

3.2.3

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

- ❖ *Ενίσχυση ΜΜΕ για την ανάπτυξη ή βελτίωση προϊόντων και υπηρεσιών*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Η δράση προβλέπει την ενίσχυση των ΜΜΕ ώστε να αναπτύξουν ή βελτιώσουν την παραγωγή προϊόντων και υπηρεσιών.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

3. Ψηφιακή Σύγκλιση και Επιχειρηματικότητα

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

3.2 Ενίσχυση της Καινοτομικής Ικανότητας του Νομού για την Ανάπτυξη Νέων ή Βελτιωμένων Προϊόντων και Υπηρεσιών

ΚΩΔΙΚΟΣ

3.2.4

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

- ❖ *Ανάπτυξη δικτύων για τη μεταφορά τεχνογνωσίας και τη διερεύνηση των τεχνολογικών προοπτικών σε επιλεγμένους κλάδους της οικονομίας του Νομού*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Στόχος της δράσης είναι να ενισχύσει την ανάπτυξη δικτύων μεταφοράς τεχνολογίας και τεχνογνωσίας υπέρ των τοπικών επιχειρήσεων σε επιλεγμένους κλάδους της οικονομίας του Νομού. Επίσης οι δράσεις Έρευνας, Τεχνολογίας και Καινοτομίας του Νομού, ανάλογα και με τους επιμέρους στόχους τους, θα είναι ανοιχτές και σε συνεργασίες και δικτυώσεις με τους φορείς των άλλων περιφερειών της χώρας καθώς και με αντίστοιχους φορείς άλλων χωρών.

3.3.3.3 Προώθηση της Επιχειρηματικότητας – Βελτίωση του Επιχειρηματικού Περιβάλλοντος – Αγροτικός τομέας

ΛΕΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

3. Ψηφιακή Σύγκλιση και Επιχειρηματικότητα

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

3.3 Προώθηση της Επιχειρηματικότητας - Βελτίωση του Επιχειρηματικού Περιβάλλοντος

ΚΩΔΙΚΟΣ

3.3.1

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

- ❖ *Διεύρυνση της επιχειρηματικής βάσης και ευρύτερα ενίσχυση της επιχειρηματικότητας*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Η δράση αυτή μπορεί να λειτουργήσει με επιτυχία σε συνδυασμό με την τροποποίηση του ευρύτερου νομοθετικού και κανονιστικού πλαισίου σε επίπεδο κεντρικής διακυβέρνησης με βάση την αρχή της απλούστευσης των διαδικασιών και την ελαχιστοποίηση των υποβαλλόμενων δικαιολογητικών (μείωση της γραφειοκρατίας) και στόχο τον επαναπροσδιορισμό του ρόλου του Κράτους σε «συνεταίρο» των επιχειρήσεων.

Σε νομαρχιακό επίπεδο το μέτρο στοχεύει στη βελτίωση / δημιουργία των κατάλληλων διαδικασιών και μηχανισμών που θα διευκολύνουν την ίδρυση νέων επιχειρήσεων (άμεσα και έμμεσα) αλλά και στην λειτουργία των υφιστάμενων, καθώς και την καλλιέργεια κουλτούρας για την επιχειρηματικότητα στο Νομό Θεσπρωτίας.

Συγκεκριμένα, προκρίνεται η αναδιάρθρωση (πχ ολοκλήρωση μηχανοργάνωσης, ανάπτυξη και εφαρμογή ηλεκτρονικών υπηρεσιών, δημιουργία κέντρου πληροφόρησης και εξυπηρέτησης – one stop shop) των νομαρχιακών υπηρεσιών που συναλλάσσονται με τις επιχειρήσεις του Νομού, με σκοπό την βέλτιστη λειτουργία τους τόσο εσωτερικά όσο και την καλύτερη – από πλευρά ποιότητας, εξοικονόμησης χρόνου, ελαχιστοποίησης επισκέψεων – εξυπηρέτηση του επιχειρηματικού κόσμου.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

3. Ψηφιακή Σύγκλιση και Επιχειρηματικότητα

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

3.3 Προώθηση της Επιχειρηματικότητας - Βελτίωση του Επιχειρηματικού Περιβάλλοντος

ΚΩΔΙΚΟΣ

3.3.2

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

❖ *Ολοκλήρωση και ανάπτυξη του ΒΙΟΠΑΘΕ και σύνδεσή του με την Εγνατία οδό και το νέο λιμένα Ηγουμενίτσας*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Στόχος του μέτρου είναι η επιτάχυνση των διαδικασιών ολοκλήρωσης και ανάπτυξης του Βιομηχανικού Πάρκου Θεσπρωτίας ώστε όσο το δυνατόν ταχύτερα να καταστεί ο πόλος προσέλκυσης επενδύσεων του Νομού. Ο Νομός Θεσπρωτίας διαθέτει ισχυρά πλεονεκτήματα τα οποία του επιτρέπουν να αναπτύξει ένα εθνικής εμβέλειας Βιομηχανικό Πάρκο (πύλη της Ευρώπης, αφητηρία Εγνατίας οδού, νέος λιμένας Ηγουμενίτσας, γειτνίαση με το ΠΣ των Ιωαννίνων, δυνατότητα δημιουργίας και αξιοποίησης λιμενικών εγκαταστάσεων κλπ).

Το ΒΙΟΠΑΘΕ θα συντελέσει στην αύξηση της παραγωγικότητας και της ανταγωνιστικότητας των βιοτεχνιών μέσω οικονομιών συγκέντρωσης, στην αύξηση της απασχόλησης, στην ανακούφιση του αστικού ιστού από οχλούσες βιοτεχνικές δραστηριότητες, στην αύξηση της προστιθέμενης αξίας στις αστικές χρήσεις γης καθώς και στην ανάπτυξη συνεργασιών μεταξύ των βιοτεχνιών. Επίσης θα βελτιώσει την οργάνωση του χώρου και το περιβάλλον και θα περιορίσει τις συγκρούσεις χρήσεων γης.

Η καθυστέρηση υλοποίησης της μετεγκατάστασης των βιοτεχνιών από τον ιστό της Ηγουμενίτσας και οι περιορισμένες δυνατότητες φιλοξενίας επιχειρήσεων στο ΒΙΟΠΑΘΕ αποτελούν σημαντικό πρόβλημα τόσο για την πόλη της Ηγουμενίτσας όσο και για τις επιχειρήσεις. Ο στόχος του μέτρου είναι να επιταχυνθούν και να ολοκληρωθούν οι διαδικασίες μετεγκατάστασης και παράλληλα να αρχίσουν και να ολοκληρωθούν οι ενέργειες για την περαιτέρω ανάπτυξή του, ώστε να μπορέσουν να εγκατασταθούν περισσότερες βιοτεχνίες.

Εκτός από τις βασικές υποδομές που απαιτούνται, το ΒΙΟΠΑΘΕ θα πρέπει να συνδεθεί (πέραν της Εγνατίας οδού με την οποία είναι συνδεδεμένο) με την γραμμή διέλευσης της Ιόνιας οδού και με το εθνικό σιδηροδρομικό δίκτυο μέσω της προβλεπόμενης για κατασκευή γραμμής Ηγουμενίτσα – Ιωάννινα – Καλαμπάκα. Επίσης, στο πλαίσιο που δεν υπάρχει αεροδρόμιο στο Νομό και που δεν διαφαίνεται να δημιουργηθεί στον ορίζοντα ισχύος του παρόντος σχεδίου, η χωροθέτηση του ΒΙΟΠΑΘΕ βρίσκεται σε σχετική γειτνίαση με το αεροδρόμιο Ιωαννίνων, με το αεροδρόμιο του Ακτίου με την ολοκλήρωση της Ιόνιας οδού αλλά και σε ικανοποιητική απόσταση από το αεροδρόμιο της Κέρκυρας (με τη μεσολάβηση της ακτοπλοϊκής σύνδεσης).

Σκοπός του μέτρου αυτού είναι να δημιουργήσει σύγχρονες δομές οργάνωσης του διαμετακομιστικού κέντρου. Αυτό θα επιτευχθεί μέσω της συνεργασίας των συναρμόδιων φορέων του Νομού.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

3. Ψηφιακή Σύγκλιση και Επιχειρηματικότητα

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

3.3 Προώθηση της Επιχειρηματικότητας - Βελτίωση του Επιχειρηματικού Περιβάλλοντος

ΚΩΔΙΚΟΣ

3.3.3

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

❖ *Εκθεσιακός χώρος για τη διενέργεια εκθέσεων*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Στόχος της δράσης είναι ο χωρικός προσδιορισμός και ανάπτυξη ενός εκθεσιακού χώρου, ο οποίος θα έχει την δυνατότητα να αναπτυχθεί ως σοβαρός πόλος εκθεσιακής δραστηριότητας όχι μόνον για την τοπική παραγωγή αλλά και για κλαδικές δραστηριότητες και η εμβέλειά του θα ξεπερνάει τα τοπικά και περιφερειακά όρια. Ο χώρος θα πρέπει να διαθέτει επαρκείς εκτάσεις, parking, και μια κλίμακα η οποία θα επιτρέπει τη συγκέντρωση μεγάλου αριθμού επιχειρήσεων και τη διοργάνωση συμπληρωματικών εκδηλώσεων. Η χωροθέτηση θα πρέπει να γίνει στην περίμετρο ή κοντά στο αστικό κέντρο της Ηγουμενίτσας, έτσι ώστε να μπορεί να αξιοποιήσει μια σειρά από απαραίτητες υπηρεσίες.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

3. Ψηφιακή Σύγκλιση και Επιχειρηματικότητα

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

3.3 Προώθηση της Επιχειρηματικότητας - Βελτίωση του Επιχειρηματικού Περιβάλλοντος

ΚΩΔΙΚΟΣ

3.3.4

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

❖ *Κέντρο Επιχειρηματικής και Βιομηχανικής Καινοτομίας*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Το «Κέντρο Επιχειρηματικής και Βιομηχανικής Καινοτομίας» μπορεί να αναλάβει πολλαπλούς ρόλους και να εξελιχθεί σε εξέχοντα σύμβουλο του επιχειρηματικού κόσμου του Νομού. Ειδικότερα, μερικά από τα πολλά καθήκοντα που θα μπορούσε να εκτελέσει είναι:

- ✓ καταγραφή των τομέων όπου κρίνεται ενδεδειγμένη η εντατικοποίηση της γνώσης και παρουσίαση στις αρμόδιες Νομαρχιακές Αρχές για λήψη αποφάσεων
- ✓ ανάληψη ενημερωτικού ρόλου όσον αφορά στις εξελίξεις στις νέες τεχνολογίες αιχμής προς τις επιχειρήσεις
- ✓ ανάληψη πρωτοβουλιών για την επαφή επιχειρήσεων και ερευνητικών κέντρων.

Το «Κέντρο Επιχειρηματικής και Βιομηχανικής Καινοτομίας» δύναται να αποτελέσει κεντρικό σημείο αναφοράς των επιχειρήσεων όσον αφορά στην ενημέρωσή τους για την επιτυχημένη εφαρμογή νέων τεχνολογιών. Επίσης, μέσω της διοργάνωσης ημερίδων και σεμιναρίων προς τους ενδιαφερόμενους (συμβουλευτικός και ενημερωτικός ρόλος), αλλά και αμεσότερα, αναλαμβάνοντας ρόλο συνδέσμου μεταξύ συγκεκριμένων ερευνητικών κέντρων και επιχειρήσεων, θα καθιστά αποτελεσματικότερη την αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της έρευνας και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στο Νομό.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

3. Ψηφιακή Σύγκλιση και Επιχειρηματικότητα

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

3.3 Προώθηση της Επιχειρηματικότητας - Βελτίωση του Επιχειρηματικού Περιβάλλοντος

ΚΩΔΙΚΟΣ

3.3.5

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

❖ *Ενίσχυση επιχειρηματικών σχεδίων στους τομείς των υπηρεσιών, του εμπορίου και της μεταποίησης*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Σκοπός της δράσης είναι η ενίσχυση των επενδύσεων στους τομείς των υπηρεσιών, του εμπορίου και της μεταποίησης.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

3. Ψηφιακή Σύγκλιση και Επιχειρηματικότητα

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

« Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης του Νομού Θεσπρωτίας»

3.3 Προώθηση της Επιχειρηματικότητας - Βελτίωση του Επιχειρηματικού Περιβάλλοντος

ΚΩΔΙΚΟΣ

3.3.6

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

- ❖ *Ενίσχυση μηχανισμών ή κέντρων παροχής ολοκληρωμένων υπηρεσιών υποστήριξης στις ΜΜΕ*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Οι ΜΜΕ αντιμετωπίζουν συχνά προβλήματα εύρεσης υποστηρικτικών υπηρεσιών. Σκοπός της δράσης είναι να διευκολύνει τις επιχειρήσεις αυτές στην πρόσβασή τους σε υπηρεσίες μέσω της δημιουργίας νέων μηχανισμών ή κέντρων παροχής ολοκληρωμένων υπηρεσιών.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

3. Ψηφιακή Σύγκλιση και Επιχειρηματικότητα

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

3.3 Προώθηση της Επιχειρηματικότητας - Βελτίωση του Επιχειρηματικού Περιβάλλοντος

ΚΩΔΙΚΟΣ

3.3.7

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

- ❖ *Προώθηση επενδυτικών συμπράξεων δημόσιου – ιδιωτικού τομέα*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Το νέο νομοθετικό πλαίσιο σε συνδυασμό με την ύπαρξη στενοτήτων στα οικονομικά του δημοσίου και των ΟΤΑ επιτάσσουν την διεύρυνση της συνεργασίας με τον ιδιωτικό τομέα σε μια σειρά από σχέδια και έργα, ειδικά στους τομείς του περιβάλλοντος, των υποδομών, του τουρισμού, των συγκοινωνιών κα. Στόχος της δράσης είναι να προωθήσει τη συνεργασία δημόσιου-ιδιωτικού τομέα.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

3. Ψηφιακή Σύγκλιση και Επιχειρηματικότητα

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

3.3 Προώθηση της Επιχειρηματικότητας - Βελτίωση του Επιχειρηματικού Περιβάλλοντος

ΚΩΔΙΚΟΣ

3.3.8

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

- ❖ *Διαμόρφωση συγκεκριμένου στόχου για την απόκτηση συστημάτων διαχείρισης και διασφάλισης της ποιότητας από τις επιχειρήσεις του Νομού*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Στόχος του μέτρου είναι η διαμόρφωση συνθηκών στην αγορά των τοπικών επιχειρηματικών δραστηριοτήτων για την απόκτηση συστημάτων διασφάλισης ποιότητας. Βασική επιδίωξη είναι να ασκηθεί μία πολιτική ενημέρωσης και πειθούς ιδιαίτερα προς τις επιχειρήσεις, οι οποίες έχουν σχέση με την παραγωγή και διακίνηση τροφίμων απόκτησης του συστήματος HACCP, που αφορά στην υγιεινή του προϊόντος. Η ποσοτικοποίηση αναφέρεται σε ετήσιο στόχο συστημάτων (π. χ. 1000 HACCP & ISO 2000 τον χρόνο) που θα ανακοινώνεται στην αρχή της χρονιάς και στο τέλος του χρόνου θα ανακοινώνονται τα ονόματα των επιχειρήσεων, που τα έλαβαν.

Το μέτρο αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα την ανταγωνιστικότερη παρουσία στην αγορά, την καλύτερη πρόσβαση στο εξωτερικό, τη βελτίωση των κανόνων οργάνωσης των επιχειρήσεων και ιδιαίτερα των ΜΜΕ καθώς και συμβατότερους όρους των συνεργασιών μεταξύ επιχειρήσεων.

Είναι προφανής η συνέργεια του μέτρου αυτού με άλλα μέτρα ποιότητας και εκσυγχρονισμού, καθώς και με τα μέτρα των εξαγωγικών συνεργασιών.

ΛΕΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

3. Ψηφιακή Σύγκλιση και Επιχειρηματικότητα

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

3.3 Προώθηση της Επιχειρηματικότητας - Βελτίωση του Επιχειρηματικού Περιβάλλοντος

ΚΩΔΙΚΟΣ

3.3.9

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

- ❖ *Έρευνες αγοράς για στρατηγικούς κλάδους της περιοχής – Marketing Plans*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Στόχος του μέτρου είναι η δημιουργία καλύτερων όρων σε κλάδους του Νομού για την ανάπτυξη εξαγωγικής δραστηριότητας σε αγορές του εξωτερικού, διαθέτοντας τις οδηγίες για την καλύτερη εμπορική διεξόδου και τοποθέτηση. Οι έρευνες αγορών θα στραφούν σε χώρες, προς τις οποίες οι τοπικές επιχειρήσεις μπορούν να έχουν τύχη καλύτερης ανταγωνιστικής παρουσίας, ενώ τα marketing plans θα αποτελούν λεπτομερειακό οδηγό καλών διαδρομών.

Οι αναμενόμενες επιπτώσεις του μέτρου αυτού είναι η αύξηση της εξαγωγικής δραστηριότητας, η ενίσχυση του μεταποιητικού προϊόντος στο ΑΕΠ του Νομού, και η αύξηση της απασχόλησης.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

3. Ψηφιακή Σύγκλιση και Επιχειρηματικότητα

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

3.3 Προώθηση της Επιχειρηματικότητας - Βελτίωση του Επιχειρηματικού Περιβάλλοντος

ΚΩΔΙΚΟΣ

3.3.10

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

- ❖ *Ενίσχυση επιχειρηματικών συσπειρώσεων σε κλάδους τοπικής κλαδικής εξειδίκευσης*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Στόχος του μέτρου είναι η διαμόρφωση κατάλληλου περιβάλλοντος για την ανάπτυξη επιχειρηματικών κλάδων, στους οποίους το τοπικό παραγωγικό σύστημα εμφανίζει είτε κλαδική εξειδίκευση είτε δυνατότητες να αποκτήσει. Επιδίωξη είναι οι συνεργασίες σε θέματα κοινής παραγωγής, υπεργολαβικών σχέσεων, κοινής χρήσης τεχνολογίας, παραγωγής νέων προϊόντων, νέας τεχνολογίας και εισαγωγής κοινών μεθόδων οργανωτικού χαρακτήρα. Στο μέτρο περιλαμβάνονται μελέτες των κλάδων, που μπορούν να εμπλακούν στο εγχείρημα των συσπειρώσεων, ενημερωτικές συναντήσεις πάνω σε καλές πρακτικές περιοχών της Ευρώπης, συναντήσεις διαπραγματεύσεων μεταξύ των επιχειρήσεων των κλάδων, αποστολές σε clusters ευρωπαϊκών περιοχών για τον εντοπισμό πρακτικών επιτυχίας, προσκλήσεις σε ειδικούς των περιοχών αυτών για ανάλυση των δικών τους μοντέλων.

Οι επιπτώσεις του μέτρου θα είναι σημαντικές στην μεγέθυνση της παραγωγικής και οικονομικής βάσης των επιχειρήσεων, στην ασφαλέστερη εισροή και αφομοίωση νέας τεχνολογίας και τεχνογνωσίας, ανάπτυξη επιχειρήσεων παροχής ενδιάμεσων ή τελικών υπηρεσιών, ενίσχυση του συντελεστή της ποιότητας στην παραγωγή.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

« Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης του Νομού Θεσπρωτίας»

3. Ψηφιακή Σύγκλιση και Επιχειρηματικότητα

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

3.3 Προώθηση της Επιχειρηματικότητας - Βελτίωση του Επιχειρηματικού Περιβάλλοντος

ΚΩΔΙΚΟΣ

3.3.11

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

- ❖ *Ενίσχυση συλλογικών μορφών δράσης των επιχειρήσεων με στόχο τις εξαγωγές (export clustering) – Διαμόρφωση ενιαίας επωνυμίας προέλευσης*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Στόχος της δράσης είναι η διαμόρφωση ομάδων παραγωγικών επιχειρήσεων όλων των μεγεθών και των κλάδων, με βασική επιδίωξη την αναζήτηση αγορών στο διεθνές περιβάλλον και την ανάπτυξη εξαγωγικής δραστηριότητας, με οργανωμένο τρόπο. Για την ομαδοποίηση των επιχειρήσεων θα καταρτιστεί σχετική μελέτη και θα αναζητηθεί κοινή επωνυμία προέλευσης των προϊόντων (π.χ. *Γαία Θεσπρωτίας*). Η δράση θα περιλαμβάνει συμμετοχή σε κλαδικές εκθέσεις στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, επιχειρηματικές αποστολές, συνεργασία με τους εμπορικούς ακολούθους στο εξωτερικό και των ξένων πρεσβειών στην Ελλάδα, αξιοποίηση των διεθνών δικτύων αναζήτησης συνεργασιών καθώς και ημερίδες, για την ενημέρωση των εμπορικών ευκαιριών. Οι κλάδοι ενδιαφέροντος θα συμπήξουν άτυπα όργανα συνεργασίας με το Επιμελητήριο Θεσπρωτίας για την καλύτερη διεκπεραίωσης της δράσης.

Οι επιπτώσεις αναμένεται να είναι πολλαπλά θετικές, αφού ένα μεγάλο τμήμα του παραγωγικού κορμού θα βρει διέξοδο σε αγορές του εξωτερικού με οργανωμένο τρόπο. Η δράση θα κινητοποιήσει συνεργασίες, το ποιοτικό κριτήριο θα υπερισχύσει ως διαβατήριο στις αγορές και ο Νομός θα αποκτήσει «πρεσβευτές» του μέσα από την τοπική παραγωγή.

Συνέργιες που μπορούν να προκύψουν έχουν σχέση με άλλα μέτρα που προωθούν την ποιότητα, την τυποποίηση, τις έρευνες αγοράς, την συμμετοχή σε εκθεσιακές εκδηλώσεις, σεμινάρια κατάρτισης παραγωγών και το διεθνές marketing.

ΛΕΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

3. Ψηφιακή Σύγκλιση και Επιχειρηματικότητα

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

3.3 Προώθηση της Επιχειρηματικότητας - Βελτίωση του Επιχειρηματικού Περιβάλλοντος

ΚΩΔΙΚΟΣ

3.3.12

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

- ❖ *Ενίσχυση του παραρτήματος του ΚΕΤΑ Ηπείρου στο Νομό Θεσπρωτίας ως μηχανισμού υποστήριξης της επιχειρηματικής δραστηριότητας – Δημιουργία δικτύου συνεργασίας με τους τοπικούς αναπτυξιακούς φορείς*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Τα Κέντρα Επιχειρηματικής και Τεχνολογικής Ανάπτυξης (ΚΕΤΑ) αποτελούν μηχανισμούς υποστήριξης της επιχειρηματικής δραστηριότητας σε περιφερειακό επίπεδο με παραρτήματα σε κάθε νομό. Στόχος της δράσης είναι η διαμόρφωση καλύτερων συνθηκών για το παράρτημα του Κέντρου Επιχειρηματικής και Τεχνολογικής Ανάπτυξης Ηπείρου, τόσο σε ότι αφορά το ανθρώπινο δυναμικό της όσο και την υλικοτεχνική υποδομή, ώστε να έχει περισσότερο ενεργό και αποτελεσματική συμμετοχή στην στήριξη των επιχειρήσεων και ιδιαίτερα των ΜΜΕ όλων των κλάδων του Νομού.

Οι επιπτώσεις του μέτρου θα είναι η αποτελεσματικότερη διαχείριση της αποστολής του, η καλύτερη στήριξη των ΜΜΕ και περισσότερο ουσιαστικό έργο, ενώ εμφανίζει συνέργια με μέτρα διάχυσης τη πληροφορίας, ενημέρωσης και συμβουλευτικής, συμμετοχής των ΜΜΕ σε άλλες δράσεις οργανωτικού και διοικητικού εκσυγχρονισμού, ποιότητας, κατάρτισης.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

3. Ψηφιακή Σύγκλιση και Επιχειρηματικότητα

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

3.3 Προώθηση της Επιχειρηματικότητας - Βελτίωση του Επιχειρηματικού Περιβάλλοντος

ΚΩΔΙΚΟΣ

3.3.13

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

- ❖ *Φράγματα και μικρά αρδευτικά έργα για την ορθολογική διαχείριση του υδάτινου δυναμικού του Νομού*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Η δράση αυτή έχει σαν αποτέλεσμα την μείωση της σπατάλης του υδάτινου δυναμικού του Νομού αλλά και την μείωση του κόστους παραγωγής της αγροτικής οικονομίας.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

« Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης του Νομού Θεσπρωτίας»

σελ. 457

3. Ψηφιακή Σύγκλιση και Επιχειρηματικότητα

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

3.3 Προώθηση της Επιχειρηματικότητας - Βελτίωση του Επιχειρηματικού Περιβάλλοντος

ΚΩΔΙΚΟΣ

3.3.14

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

❖ *Βελτίωση υποδομών στο χώρο της αλιείας*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Η δράση αυτή αποσκοπεί στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας της αλιείας του νομού. Αυτό μπορεί να γίνει εφικτό μέσα από τη βελτίωση συγκεκριμένων υποδομών που συντελούν στη μείωση του κόστους παραγωγής και στην αύξηση της ασφάλειας του επαγγέλματος, όπως η, ολοκλήρωση αλιευτικών καταφυγίων, η βελτίωση της πρόσβασης των αλιευμάτων στις αγορές, η επωνυμοποίηση του προϊόντος, ενίσχυση της μεταποίησης των προϊόντων του κλάδου και η εφαρμογή αειφορικών συστημάτων διαχείρισης του θαλάσσιου πλούτου του Νομού.

ΛΕΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

3. Ψηφιακή Σύγκλιση και Επιχειρηματικότητα

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

3.3 Προώθηση της Επιχειρηματικότητας - Βελτίωση του Επιχειρηματικού Περιβάλλοντος

ΚΩΔΙΚΟΣ

3.3.15

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

❖ *Οργάνωση και στήριξη δράσεων που προστατεύουν το περιβάλλον - επέκταση του προγράμματος μείωσης της νιτρορύπανσης του θεσπρωτικού κάμπου και σε άλλες περιοχές, περαιτέρω προώθηση των βιολογικών καλλιεργειών*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Η δράση αυτή αποσκοπεί στην ενίσχυση του περιβαλλοντικού παραδοτέου του πρωτογενή τομέα. Μέσα από το μέτρο αυτό προτείνεται η επέκταση του προγράμματος και σε άλλες περιοχές του Νομού, καθώς και η όσο το δυνατό μεγαλύτερη προώθηση των βιολογικών καλλιεργειών.

ΛΕΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

« Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης του Νομού Θεσπρωτίας»

3. Ψηφιακή Σύγκλιση και Επιχειρηματικότητα

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

3.3 Προώθηση της Επιχειρηματικότητας - Βελτίωση του Επιχειρηματικού Περιβάλλοντος

ΚΩΔΙΚΟΣ

3.3.16

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

- ❖ *Αναβάθμιση και στήριξη υποδομών περιοχών Ορεινού Όγκου Νομού Θεσπρωτίας*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Η δράση αυτή αποσκοπεί στην δημιουργία υποδομών και στην αναβάθμιση και συντήρηση των υφιστάμενων στις ορεινές περιοχές του Νομού.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

3. Ψηφιακή Σύγκλιση και Επιχειρηματικότητα

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

3.3 Προώθηση της Επιχειρηματικότητας - Βελτίωση του Επιχειρηματικού Περιβάλλοντος

ΚΩΔΙΚΟΣ

3.3.17

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

- ❖ *Δημιουργία θεσμικών αγροτικών πάρκων*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Οι ενέργειες της παραπάνω δράσης αφορούν την δημιουργία ειδικών θεματικών πάρκων του αγροτικού χώρου με έμφαση στην δημιουργία των απαραίτητων υποδομών για την υποστήριξη των επιχειρήσεων της αγροτικής οικονομίας.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

3. Ψηφιακή Σύγκλιση και Επιχειρηματικότητα

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

3.3 Προώθηση της Επιχειρηματικότητας - Βελτίωση του Επιχειρηματικού Περιβάλλοντος

ΚΩΔΙΚΟΣ

3.3.18

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

❖ *Περιβάλλον και αειφορική χρήση φυσικών πηγών*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Εφαρμογή γεωργοπεριβαλλοντικών και δασοπεριβαλλοντικών μέτρων, μέτρων για Natura 2000, Εξισωτικής Αποζημίωσης και άλλων περιβαλλοντικών μέτρων, μέτρων για την καλή διαβίωση και για την γενετική βελτίωση ζώων κ.λ.π. Βιοποικιλότητα και διατήρηση υψηλής φυσικής αξίας γεωργικών και δασικών συστημάτων, ύδατα και αλλαγή κλίματος.

Αντιστροφή της απαξίωσης της βιοποικιλότητας μέχρι το 2010 (δέσμευση του Goteborg), στόχοι της Οδηγίας για τα Νερά, στόχοι του Πρωτοκόλλου του Κyoto για μετριασμό της αλλαγής κλίματος.

Πρέπει επίσης να βρεθεί τρόπος στο να ανταποκριθούμε στις στρατηγικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως:

- ✓ Σχέδιο Δράσης για τη Βιολογική Γεωργία
- ✓ προσαρμογή με την τελευταία Κοινοτική Επικοινωνία για την Ανανεώσιμη Ενέργεια και αυτήν για την Αλλαγή Κλίματος
- ✓ προσαρμογή με την έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Δασική Στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τις επερχόμενες θεματικές περιβαλλοντικές στρατηγικές.

Στο πλαίσιο αυτό θα γίνουν και όλες οι απαραίτητες ενέργειες για παραγωγή και αξιοποίηση βιομάζας, παραγωγή πρώτης ύλης (non – food καλλιεργειών) και μεταποίησή της για παραγωγή βιοκαυσίμων στο πλαίσιο συγκεκριμένων σχετικών στόχων και άλλα μέτρα για παραγωγή και χρήση βιοενέργειας.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

3. Ψηφιακή Σύγκλιση και Επιχειρηματικότητα

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

3.3 Προώθηση της Επιχειρηματικότητας - Βελτίωση του Επιχειρηματικού Περιβάλλοντος

ΚΩΔΙΚΟΣ

3.3.19

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

❖ *Κατάρτιση στελεχών στην στήριξη βιολογικών καλλιεργειών*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Η νέα τεχνολογία στις καλλιέργειες απαιτεί τεχνική στήριξη και κυρίως την παρουσία στελεχών καταρτισμένων στις βιολογικές καλλιέργειες.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

3. Ψηφιακή Σύγκλιση και Επιχειρηματικότητα

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

3.3 Προώθηση της Επιχειρηματικότητας - Βελτίωση του Επιχειρηματικού Περιβάλλοντος

ΚΩΔΙΚΟΣ

3.3.20

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

❖ *Νομαρχιακό Δίκτυο Ανάπτυξης της Βιολογικής γεωργίας*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Θα αποτελεί πλατφόρμα ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών και μεθόδων για την αποτελεσματική ανάπτυξη της βιολογικής γεωργίας.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

3. Ψηφιακή Σύγκλιση και Επιχειρηματικότητα

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

3.3 Προώθηση της Επιχειρηματικότητας - Βελτίωση του Επιχειρηματικού Περιβάλλοντος

ΚΩΔΙΚΟΣ

3.3.21

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

❖ *Τόνωση της μεταποίησης, τυποποίησης και εμπορίας αγροτικών προϊόντων.*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Σε συνδυασμό με εθνικούς νόμους και ευρωπαϊκές πρωτοβουλίες απαιτείται η στήριξη της μεταποίησης, τυποποίησης και εμπορίας αγροτικών προϊόντων, η δημιουργία έκθεσης γεωργικών βιολογικών προϊόντων και καινοτόμων πρακτικών στον γεωργικό τομέα σε Νομαρχιακό επίπεδο με αναφορά στην περιοχή των Βαλκανίων αλλά και στην ευρύτερη περιοχή της Ηπείρου.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

3. Ψηφιακή Σύγκλιση και Επιχειρηματικότητα

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

3.3 Προώθηση της Επιχειρηματικότητας - Βελτίωση του Επιχειρηματικού Περιβάλλοντος

ΚΩΔΙΚΟΣ

3.3.22

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

❖ *Ανάπτυξη επώνυμων συσκευασμένων τοπικών προϊόντων*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Το μέτρο αυτό αποσκοπεί στη διάθεση στην αγορά προϊόντων που παράγονται στο Νομό, ταυτίζοντας στη καταναλωτική συνείδηση των πολιτών την ύπαρξή τους με το Νομό σαν γεωγραφική περιοχή. Η τυποποίηση και η συσκευασία τους θα αυξήσει σημαντικά την προστιθέμενη αξία τους. Στόχος της δράσης είναι σημαντικό μέρος αυτής της προστιθέμενης αξίας να περάσει στους παραγωγούς. Για αυτό το λόγο η δράση απευθύνεται κύρια σε συλλογικά σχήματα οικονομικής δραστηριότητας των αγροτών, όπως ομάδες παραγωγών, συνεταιρισμοί, ή και διεπαγγελματικές οργανώσεις, που έχουν τη δυνατότητα να περάσουν τα επιπλέον κέρδη που θα προκύψουν στα μέλη τους.

Οι επιπτώσεις του μέτρου αυτού είναι πολύ σημαντικές γιατί δίνει σοβαρή προοπτική αύξησης του γεωργικού εισοδήματος κατευθείαν από την αγορά, κάτι που είναι πλέον ζητούμενο στη νέα αγροτική πολιτική που καλούνται να εφαρμόσουν όλες οι χώρες μέλη της ΕΕ.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

3. Ψηφιακή Σύγκλιση και Επιχειρηματικότητα

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

3.3 Προώθηση της Επιχειρηματικότητας - Βελτίωση του Επιχειρηματικού Περιβάλλοντος

ΚΩΔΙΚΟΣ

3.3.23

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

❖ *Εμπορική εταιρεία – cluster – με ενιαία επωνυμία*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Η δράση αυτή αποσκοπεί στη σύσταση και λειτουργία μιας εταιρείας που θα έχει σαν στόχο τη προώθηση του συνόλου των προϊόντων που παράγονται από τον πρωτογενή τομέα του νομού, κάτω από μια ενιαία ονομασία, όπως αυτή που προτείνεται στο τίτλο της δράσης. Η εταιρεία θα θέτει τις προδιαγραφές βάσει των οποίων θα πρέπει να παράγεται, να τυποποιείται και να συσκευάζεται, προκειμένου να μπορεί να ενταχθεί στο business plan της εταιρείας. Στη συνέχεια η εταιρεία κάτω από τη γενική κοινή ονομασία θα προωθεί το σύνολο των προϊόντων στην αγορά εφαρμόζοντας στρατηγικές διαφοροποίησης ή εστίασης, όσον αφορά το marketing, ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες και τον όγκο των προς πώληση προϊόντων.

Οι επιπτώσεις της δράσης είναι πολύ σημαντικές γιατί δίνει τη δυνατότητα επωνυμοποίησης σειράς προϊόντων με πολύ καλά ποιοτικά χαρακτηριστικά που διακινούνται σήμερα σε μορφή «χύμα». Ακόμη, η ομαδική προώθηση σειράς προϊόντων στην αγορά, επιμερίζει το κόστος που συνεπάγεται η ενέργεια αυτή, αυξάνοντας τελικά την ανταγωνιστικότητα των προϊόντων. Τέλος, η ταύτιση των προϊόντων αυτών με τα πολύ καλά ποιοτικά χαρακτηριστικά, με τη γεωγραφική περιοχή όπου παράγονται αποτελεί μια πολύ καλή συνιστώσα για ανάπτυξη περαιτέρω οικονομικών δραστηριοτήτων στο δευτερογενή και τριτογενή τομέα.

3.3.3.4 Επιτάχυνση της μετάβασης στην οικονομία της γνώσης και προώθηση της καινοτομίας

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

3. Ψηφιακή Σύγκλιση και Επιχειρηματικότητα

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

3.4 Επιτάχυνση της μετάβασης στην οικονομία της γνώσης και προώθηση της καινοτομίας

ΚΩΔΙΚΟΣ

3.4.1

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

❖ Προώθηση της έρευνας σε επιλεγμένους τομείς

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Η έρευνα αποτελεί ουσιαστικό στοιχείο ανάπτυξης. Προτεραιότητα αυτού του μέτρου θα είναι η εντεινόμενη προώθηση της έρευνας στους τομείς που αποτελούν στρατηγικά πλεονεκτήματα του Νομού, έτσι ώστε αυτοί να αναδειχθούν περισσότερο και να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις ανάπτυξης τους σε μεγάλο βάθος χρόνου (αειφορία) ενώ παράλληλα οι τομείς που θα επιλεγθούν θα είναι αυτοί με την μεγαλύτερη συνέργεια μεταξύ τους ώστε να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις ανάπτυξης σε μεγάλο εύρος δραστηριοτήτων.

Ενδεικτικά αναφέρεται η δυνατότητα προώθησης της έρευνας σε τομείς της αγροτικής παραγωγής που δίνουν προϊόντα υψηλής ποιότητας (π.χ. αμπελοργία) με σκοπό την επίτευξη μεγαλύτερων αποδόσεων (βιομηχανοποίηση) βέλτιστης ποιότητας (εμφιάλωση), την ανάπτυξη συνεργιών με τους τομείς της εμπορίας (εξαγωγές) και διανομής και την απόκτηση τεχνογνωσίας που είναι απαραίτητη για την συνεχή βελτίωση των ανωτέρω.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

3. Ψηφιακή Σύγκλιση και Επιχειρηματικότητα

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

3.4 Επιτάχυνση της μετάβασης στην οικονομία της γνώσης και προώθηση της καινοτομίας

ΚΩΔΙΚΟΣ

3.4.2

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

❖ *Αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της έρευνας*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Προτεραιότητα αυτής της δράσης είναι η δημιουργία νέων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων έντασης γνώσης από άτομα του ερευνητικού χώρου καθώς και μηχανισμών υποστήριξης αυτών. Ιδανική συνθήκη για την επιτυχία αυτού του μέτρου είναι η εμπλοκή στην δημιουργία αυτών των δραστηριοτήτων ατόμων που ήδη συμμετέχουν στην έρευνα καθώς αυτή θα προσδώσει υψηλό βαθμό τεχνογνωσίας ενώ παράλληλα θα δημιουργήσει επιπλέον συνθήκες για τη συγκράτηση της εσωτερικής μετανάστευσης, από το Νομό, υψηλά καταρτισμένων ατόμων.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

3. Ψηφιακή Σύγκλιση και Επιχειρηματικότητα

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

3.4 Επιτάχυνση της μετάβασης στην οικονομία της γνώσης και προώθηση της καινοτομίας

ΚΩΔΙΚΟΣ

3.4.3

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

❖ *Μεταφορά τεχνολογίας προς τις επιχειρήσεις*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Η Δράση αυτή έχει ως στόχο κυρίως τις ΜΜΕ. Σκοπός της Δράσης είναι να προωθήσει την μεταφορά τεχνολογίας προς τις επιχειρήσεις μέσω της ενίσχυσης της συνεργασίας τους με τα ερευνητικά κέντρα.

Ειδικότερα, η διαδραστική συνεργασία ερευνητικών κέντρων / εργαστηρίων με επιλεγμένες επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στους επιλεγμένους τομείς έρευνας, θεωρείται «κλειδί» επιτυχίας του συγκεκριμένου μέτρου, καθώς αφενός η έρευνα πρέπει να επικεντρώνεται και να αναπτύσσεται γύρω από πραγματικές επιχειρηματικές μονάδες και καλείται να λύσει πραγματικά «προβλήματα», αφετέρου δε η εμπλοκή των επιχειρήσεων στην διαδικασία αυτή ανοίγει νέους ορίζοντες στην προσέγγιση των νέων και καινοτόμων τεχνολογιών μέσα από την καλύτερη κατανόηση αυτών και την αμεσότερη υιοθέτησή τους.

ΛΕΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

3. Ψηφιακή Σύγκλιση και Επιχειρηματικότητα

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

3.4 Επιτάχυνση της μετάβασης στην οικονομία της γνώσης και προώθηση της καινοτομίας

ΚΩΔΙΚΟΣ

3.4.4

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

❖ *Προώθηση της αριστείας στην έρευνα*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Η Δράση αυτή αποσκοπεί στη δημιουργία των κατάλληλων συνθηκών που θα προσδώσουν βάθος χρόνου στην ερευνητική προσπάθεια. Ο σκοπός του μέτρου θα επιτευχθεί με τη δημιουργία πόλων αριστείας και ενίσχυση των ερευνητικών κέντρων του Νομού με βασικά κριτήρια την αριστεία και την ένταση των υπηρεσιών προς τις επιχειρήσεις.

Σημαντικό στοιχείο της Δράσης θα είναι η δημιουργία συνθηκών υγιούς ανταγωνισμού μεταξύ των πόλων έρευνας που σαν τελικό αποτέλεσμα θα έχει περαιτέρω ανάπτυξη, καινοτομία και συνεχή βελτίωση των τεχνολογιών και των παρεχομένων υπηρεσιών στις επιχειρήσεις του Νομού.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

3. Ψηφιακή Σύγκλιση και Επιχειρηματικότητα

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

3.4 Επιτάχυνση της μετάβασης στην οικονομία της γνώσης και προώθηση της καινοτομίας

ΚΩΔΙΚΟΣ

3.4.5

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

❖ *Διάχυση της Τεχνολογίας στις επιχειρήσεις*

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Η Δράση αυτή έχει σκοπό να διευκολύνει τη διάχυση των νέων τεχνολογιών στις επιχειρήσεις του Νομού, εφαρμόζοντας σύγχρονες μεθόδους μέσω της ανάπτυξης της ηλεκτρονικής επιχειρηματικότητας, καθώς και την παροχή προηγμένων ηλεκτρονικών υπηρεσιών στις επιχειρήσεις. Το σημαντικότερο στοιχείο που θα εγγυηθεί την επιτυχία του υποπρογράμματος είναι η ολοκλήρωση του ΒΙΟΠΑΘΕ.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

3. Ψηφιακή Σύγκλιση και Επιχειρηματικότητα

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

3.4 Επιτάχυνση της μετάβασης στην οικονομία της γνώσης και προώθηση της καινοτομίας

ΚΩΔΙΚΟΣ

3.4.6

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

❖ **Δημιουργία ηλεκτρονικής επιχειρηματικής βιβλιοθήκης**

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Στόχος της δράσης είναι να διαμορφωθεί η κατάλληλη ηλεκτρονική υποδομή για την καλύτερη ενημέρωση των επιχειρηματιών σε θέματα τεχνολογίας, καινοτομίας, επιστημονικών εφαρμογών, ζήτησης συνεργασιών. Η ηλεκτρονική επιχειρηματική βιβλιοθήκη θα έχει κεντρικό σημείο διαρκούς ενημέρωσης και links με τις τοπικές επιχειρήσεις.

Οι αναμενόμενες επιπτώσεις της Δράσης είναι η ταχύτερη και καλύτερη ενημέρωση των τοπικών επιχειρήσεων για τις εξελίξεις στην επιστήμη, την τεχνολογία και τις αγορές, διεύρυνση των δυνατοτήτων τους για εξωστρεφή συμπεριφορά, δημιουργία ασφαλών προϋποθέσεων για την αναζήτηση τεχνογνωσίας παραγωγικής επάρκειας.

ΑΞΟΝΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

3. Ψηφιακή Σύγκλιση και Επιχειρηματικότητα

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

3.4 Επιτάχυνση της μετάβασης στην οικονομία της γνώσης και προώθηση της καινοτομίας

ΚΩΔΙΚΟΣ

3.4.7

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ

❖ **Λειτουργία «Νομαρχιακού Συμβουλίου Οικονομικών Σχέσεων με τις Βαλκανικές Χώρες και την Ιταλία»**

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Ο σκοπός αυτού της Δράσης είναι να προωθηθεί η συνεργασία των τοπικών φορέων και κοινωνικών δυνάμεων έτσι ώστε μέσα από τις διεργασίες του να καταρτίζει ολοκληρωμένες προτάσεις προς την κεντρική κυβέρνηση.

Το Συμβούλιο αυτό θα πρέπει να αποτελέσει απευθείας συνομιλητή και σύμβουλο της κυβέρνησης στην άσκηση της «οικονομικής διπλωματίας» στην περιοχή έτσι ώστε τα οφέλη για το Νομό και την Περιφέρεια να μεγιστοποιηθούν.

Η δέσμη των παραπάνω μέτρων καταδεικνύει την σημασία της αλλαγής της βιομηχανικής ταυτότητας του Νομού Θεσπρωτίας και την μετεξέλιξη του από το βιομηχανικό στάδιο στο στάδιο του συνδυασμού καινοτομίας – έρευνας και επένδυσης κεφαλαίων.

Άμεσα συναρτούμενο αποτέλεσμα θα είναι επίσης η προσέλκυση υψηλά καταρτισμένου και εξειδικευμένου επιστημονικού προσωπικού και η δημιουργία μιας εξέχουσας επιστημονικής κοινότητας, η οποία από μόνη της θα δύναται να αποτελέσει πόλο έλξης των καλύτερα καταρτισμένων επιστημόνων.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η διατύπωση ορισμένων παρατηρήσεων και συμπερασμάτων, στο τέλος της εργασίας, είναι επιβεβλημένη. Στο κεφάλαιο αυτό γίνεται μια ανακεφαλαίωση των διαπιστώσεων που έγιναν κατά τη διάρκεια της εργασίας. Τα συμπεράσματα αυτά δεν θα πρέπει, ωστόσο, να εκληφθούν ως γενικοί κανόνες για όλους τους νομούς καθώς κάθε νομός έχει τα δικά του χαρακτηριστικά, όπως, η παραγωγική του διάρθρωση, οι κοινωνικές δομές του και η θέση του στα πάσης φύσεως δίκτυα.

Ο Νομός Θεσπρωτίας βρίσκεται στην Περιφέρεια Ηπείρου, η οποία, λόγω της αναπτυξιακής καθυστέρησης που την χαρακτηρίζει, συγκαταλέγεται στις φτωχότερες περιφέρειες, όχι μόνο της Ελλάδας, αλλά και της ΕΕ. Ως εκ τούτου, ο Νομός βρίσκεται σε ένα χαμηλό αναπτυξιακό επίπεδο σε σχέση με την ΕΕ και σε μέτριο επίπεδο για τα ελληνικά δεδομένα. Ωστόσο, κατά τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μια τάση σύγκλισης του Νομού Θεσπρωτίας με τον εθνικό μέσο όρο, κυρίως σε ότι αφορά το κατά κεφαλή ΑΕΠ, αλλά δεν ισχύει το ίδιο και για τους υπόλοιπους νομούς της Περιφέρειας.

Με βάση τα παραπάνω στοιχεία, αλλά και από την ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης που έχει προηγηθεί, διαπιστώνεται ότι ο Νομός Θεσπρωτίας χαρακτηρίζεται από έναν έντονο, διπλού επιπέδου, δυϊσμό.

Το πρώτο επίπεδο δυϊσμού αναφέρεται στην οικονομική διάρθρωση και ανάπτυξη του Νομού σε σχέση με τους υπόλοιπους Νομούς της Περιφέρειας Ηπείρου, οι οποίοι χαρακτηρίζονται από ένα διαφορετικό αναπτυξιακό πρότυπο και βαθμό ανάπτυξης.

Το δεύτερο επίπεδο δυϊσμού αναφέρεται στο εσωτερικό αναπτυξιακό πρότυπο του Νομού με έντονες ενδονομαρχιακές ανισότητες, με πυρήνες έντονης ανάπτυξης των υπηρεσιών και του πρωτογενή τομέα, όπου αυτές κυρίως συγκεντρώνονται σε ένα αστικό κέντρο (Ηγουμενίτσα) και σε δύο-τρία άλλα μικρότερα ημιαστικά κέντρα (Σύβοτα, Πέρδικα, Φιλιάτες), στηριζόμενα κυρίως στην τουριστική δραστηριότητα, αλλά και σε άλλες συμπληρωματικές παραγωγικές δραστηριότητες. Τα κέντρα αυτά δημιουργούν χωρικά κλειστούς πυρήνες ανάπτυξης, οι οποίοι όχι μόνο δεν διαχέουν τα αναπτυξιακά αποτελέσματα τους σε ευρύτερες περιοχές, αλλά λειτουργούν

« Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης του Νομού Θεσπρωτίας»

«ανταγωνιστικά» για την ανάπτυξη όλων των υπόλοιπων γύρω από αυτά τα κέντρα περιοχών, με αποτέλεσμα τη συρρίκνωση κάθε παραγωγικής / αναπτυξιακής δραστηριότητας στις περιοχές αυτές που στηρίζονται αποκλειστικά και μόνο στην αδύναμη και αντιπαραγωγική παραδοσιακή γεωργική παραγωγή.

Με βάση αυτό το αναπτυξιακό πρότυπο οι παραγωγικές δραστηριότητες συγκεντρώνονται σε λίγα, μικρής έκτασης, χωρικά επίπεδα, τα οποία φθάνουν γρήγορα στα αναπτυξιακά τους όρια. Με βάση αυτή την αναπτυξιακή διαδικασία ο Νομός Θεσπρωτίας τείνει έντονα προς μια οικονομία του Τριτογενή τομέα με κυρίαρχες δραστηριότητες το τον τουρισμό, το εμπόριο, την δημόσια διοίκηση, την υγεία και την εκπαίδευση, ενώ συρρικνώνεται ο δευτερογενής και πρωτογενής τομέας.

Ένα άλλο χαρακτηριστικό της οικονομίας του Νομού έτσι όπως έχει διαρθρωθεί μέχρι σήμερα είναι η ελλιπής λειτουργική διασύνδεση των παραγωγικών δραστηριοτήτων με ελάχιστες μεμονωμένες εξαιρέσεις μικρής κλίμακας, οι οποίες αναφέρονται στη διασύνδεση της φυτικής παραγωγής με την κτηνοτροφία, κυρίως σε επίπεδο γεωργικής εκμετάλλευσης, όπως και στη διασύνδεση της ζωικής παραγωγής με τη μεταποίηση, κυρίως ή μόνον όσον αφορά στα γαλακτοκομικά προϊόντα.

Με αυτά ως δεδομένα το συγκεκριμένο αναπτυξιακό πρότυπο του Νομού δεν δημιουργεί δυναμική περαιτέρω ανάπτυξης για το σύνολο του Νομού, αν ληφθεί δε υπόψη και η έλλειψη παραγωγικών / λειτουργικών διασυνδέσεων με όλους τους υπόλοιπους Νομούς της Περιφέρειας ή/και με την ευρύτερη περιοχή πέραν της Περιφέρειας.

Επίσης, ένα άλλο χαρακτηριστικό της παραγωγικής βάσης του Νομού, είναι η έλλειψη διασύνδεσής της με τα υφιστάμενα τριτοβάθμια εκπαιδευτικά ιδρύματα της Περιφέρειας, έτσι ώστε να εκσυγχρονιστεί η λειτουργία της και η επιχειρηματική δράση της για αύξηση της ανταγωνιστικότητάς της και διεύρυνση των παραγωγικών δραστηριοτήτων της.

Με βάση τα παραπάνω χαρακτηριστικά του Νομού Θεσπρωτίας οδηγούμαστε στο συμπέρασμα ότι το βασικότερο πρόβλημα που αντιμετωπίζει ο Νομός είναι η χαμηλή ανταγωνιστικότητά του, η περιορισμένη εξωστρέφεια της οικονομίας του και η

απόστασή του από το επίπεδο ανάπτυξης της Ε.Ε.. Ένα δεύτερο σημαντικό πρόβλημα το οποίο αντιμετωπίζει ο Νομός Θεσπρωτίας είναι αυτό της περιορισμένης χωρικής συνοχής η οποία επιβαρύνεται από μορφολογικές ασυνέχειες, ελλείψεις συνδέσεων και βασικών υποδομών, δυσκολίες προσπελασιμότητας αλλά και σημαντικές διαφορές στην παραγωγική διάρθρωση και στα επίπεδα ανάπτυξης ανάμεσα στον ύπαιθρο χώρο και τις πόλεις (κυρίως την Ηγουμενίτσα).

Παρά την εμφανή αρνητική προοπτική που διαγράφεται για την μελλοντική ανάπτυξη του Νομού, σύμφωνα με τα προαναφερόμενα, υπάρχουν ορισμένες ενδείξεις ή στοιχεία, αλλά και σε λανθάνουσα κατάσταση πόροι, τα οποία προσδιορίζουν τις προοπτικές αλλά και τις κατευθύνσεις ανάπτυξης του Νομού.

Τις προοπτικές αυτές προσδιορίζει η ύπαρξη φυσικών και πολιτισμικών πόρων, οι οποίοι εφ' όσον αξιοποιηθούν ορθολογικά θα δημιουργήσουν μία άλλη αναπτυξιακή προοπτική για το σύνολο του Νομού. Οι πόροι αυτοί αναφέρονται, τόσο στη φυσική γεωγραφική θέση, όσο και στους φυσικούς περιβαλλοντικούς πόρους, συμπεριλαμβανομένων και των δασικών συμπλεγμάτων του Νομού. Η αξιοποίηση αυτών των πόρων μπορεί να κινηθεί προς την κατεύθυνση της ανάπτυξης της του εμπορίου και των μεταφορών, με τον εκσυγχρονισμό και την ενίσχυση της ορθολογικής υλοτόμησης των δασών και με την τουριστική αξιοποίηση των φυσικών και ανθρωπογενών / πολιτιστικών πόρων.

Παράλληλα, όμως, υπάρχει δυνατότητα ανάπτυξης και μεγέθυνσης της κτηνοτροφικής παραγωγής με ενίσχυση των διασυνδέσεών της με την φυτική παραγωγή και με την μεταποίηση, καθώς και με τον ήπιο / εναλλακτικό τουρισμό.

Επίσης, η αξιοποίηση των τριτοβάθμιων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων της Περιφέρειας και η ενεργοποίηση και υποστήριξη των συνεταιριστικών οργανώσεων του Νομού προς την κατεύθυνση ευαισθητοποίησης, υποστήριξης και ενίσχυσης του ανθρώπινου δυναμικού και των επιχειρήσεων για ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας, θα δημιουργήσει τις προϋποθέσεις αξιοποίησης των θετικών προοπτικών για ανάληψη νέων παραγωγικών δραστηριοτήτων.

Τέλος, οι προγραμματισμένες επεμβάσεις μεγάλης κλίμακας βασικών υποδομών, κυρίως μεταφορικών, οι οποίες συνδέουν το Νομό με το ευρύ εξωτερικό οικονομικό

και παραγωγικό περιβάλλον, δημιουργούν θετικές προοπτικές ανάπτυξης εισροών και εκροών με την άμβλυνση της απομόνωσης του Νομού. Η ολοκλήρωση των έργων αυτών θα συνδέσει άμεσα το νομό με τις αναπτυγμένες περιφέρειες της χώρας και θα καταστήσει το Νομό Θεσπρωτίας κόμβο προς όλες τις γεωγραφικές κατευθύνσεις. Ωστόσο, η κατανομή των ωφελειών της εγγύτητας αυτής ενδεχομένως να γίνεται εις βάρος του Νομού Θεσπρωτίας και προς όφελος των περισσότερο ανεπτυγμένων περιοχών (πχ Θεσσαλονίκη), καθώς, οι αγορές των περιοχών αυτών είναι πιο ισχυρές και μπορούν να εκμεταλλευτούν καλύτερα τα πλεονεκτήματα που προσφέρουν τέτοιου είδους έργα (πχ μείωση κόστους μεταφοράς, μείωση χρονοαπόστασης). Ο κίνδυνος αυτός καθιστά απαραίτητη την ενίσχυση της παραγωγικής δομής του Νομού Θεσπρωτίας, μέσω κατάλληλων πολιτικών.

Στις προαναφερθείσες προοπτικές, αλλά και τις ανάγκες που διαπιστώθηκαν κατά την ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης του Νομού Θεσπρωτίας, στηρίχθηκε η χάραξη της αναπτυξιακής στρατηγικής του παρόντος σχεδίου. Η στρατηγική αυτή θέτει ένα αναπτυξιακό όραμα για το Νομό Θεσπρωτίας το οποίο συνίσταται στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, της ελκυστικότητας και της εξωστρέφειας της οικονομίας με τη βελτίωση της χωρικής και κοινωνικής συνοχής και την υιοθέτηση αειφορικών μεθόδων ανάπτυξης παραγωγικών δραστηριοτήτων και διαχείρισης του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος. Ο στόχος αυτός θα επιτευχθεί με την δυναμική αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων του Νομού σε ένα νέο περιβάλλον όπου διαχρονικά αυξανόμενο ρόλο διαδραματίζει η επένδυση στην γνώση, την ποιότητα, την καινοτομία και τα δίκτυα.

Οι πολιτικές και οι δράσεις που προτείνονται στην παρούσα εργασία ανταποκρίνονται στο στρατηγικό σχεδιασμό και στην αναπτυξιακή στόχευση του νομού και η εφαρμογή τους μπορεί να ωθήσει τη διαμόρφωση μιας νέας αναπτυξιακής δυναμικής για το Νομό Θεσπρωτίας, η οποία θα τον καταστήσει ικανό να αντεπεξέλθει στις απαιτήσεις του διεθνούς και ευρωπαϊκού οικονομικού συστήματος.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αραβαντινός, Α. (1997): «Πολεοδομικός Σχεδιασμός για μια βιώσιμη ανάπτυξη του αστικού χώρου», Αθήνα: Εκδόσεις Συμμετρία

Αθανασοπούλου, Ε., Χ. Κοκκώσης και Α. Παρπαΐρης (2005): «Στούντιο Χωροταξίας Πα: Στρατηγική Χωροταξία / Περιφερειακό επίπεδο», Βόλος: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Θεσσαλίας

«Βιώσιμη Ανάπτυξη». Διαθέσιμο στο: <http://www.spyridon.gr/pdf/2004e.pdf>

Γετίμης, Π. (2000): «Εναλλακτικές Μορφές Αστικής Διακυβέρνησης» στο Ε. Ανδρικοπούλου και Γ. Καυκαλάς (επ.) *Ο νέος Ευρωπαϊκός χώρος*, Αθήνα: Εκδόσεις Θεμέλιο

Γεωργίου, Γ. και Γ. Ψυχάρης (2003): «Το δημοσιονομικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης μετά τη διεύρυνση και οι επιπτώσεις του στην περιφερειακή συνοχή» στο «Αειχώρος. Κείμενα πολεοδομίας και χωροταξίας» Βόλος: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Θεσσαλίας

Δελλάρης, Κ. (2005) «Τεχνολογική προοπτική διερεύνηση στην περιφέρεια Ηπείρου». Διαθέσιμο στο: <http://www.bicipirus.gr/enti/el/default.htm>

Διαμαντούρος, Ν. (2005): «Ευρωπαϊκή Ένωση. Δίκαιο, οικονομία, πολιτική», Αθήνα: Εκδόσεις Παπαζήση

Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης ΠΕΠ Ηπείρου, (2005): «Σχέδιο βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης Ιωαννίνων και Περιαστικής περιοχής». Διαθέσιμο στο: <http://www.peproe.gr/dkps/sxediov.html>

ΗΠΕΙΡΟΣ Α.Ε., (2006): «Μελέτη για την ανάπτυξη της κτηνοτροφίας και των φαρμακευτικών και αρωματικών φυτών μέσα από την αναδιάρθρωση της ελαιοκαλλιέργειας και εσπεριδοκαλλιέργειας στην Ήπειρο, για την ολοκληρωμένη αγροτική ανάπτυξη του χώρου». Φορέας Εκπόνησης: NOISIS Α.Ε., Αθήνα

Κουτσούρης, Α. και Γ. Σιάρδος, (2004): «Αειφορική Γεωργία και Ανάπτυξη», Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Ζυγός

Λουκίσσας, Φ. (2001): «Θεωρίες και Πρακτικές Προγραμματισμού», Βόλος: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Θεσσαλίας

Μιχαηλίδης, Γ. (2007) «Studio Ανάπτυξης II. Θέματα αξιολόγησης προγραμμάτων», Βόλος: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Θεσσαλίας

Μιχαηλίδης, Τ. και Ι. Παπαθεοχάρης (2003): «Στρατηγικός Σχεδιασμός για την Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη. Η περίπτωση των Ιωαννίνων». Διπλωματική εργασία. ΤΜΧΠΠΑ. Βόλος

Μπεριάτος, Η. (2005): «Η σημασία των δικτύων συνεργασίας στην ανάπτυξη των ευρωπαϊκών και ελληνικών πόλεων» στο Δ. Οικονόμου και Γ. Πετράκος «Η ανάπτυξη των ελληνικών πόλεων. Διεπιστημονικές προσεγγίσεις αστικής ανάλυσης και πολιτικής», Βόλος: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Θεσσαλίας

Μπεριάτος, Η. (2006): «Στούντιο Χωροταξίας Ιβ: Σχεδιασμός Υπαίθρου και Περιβάλλοντος», Βόλος: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Θεσσαλίας

Οικονόμου, Δ. (2002): «Χωροταξία II: Σχεδιασμός της υπαίθρου», Βόλος: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Θεσσαλίας

Οικονόμου, Δ. (2007): «Χωροταξική Πολιτική», Βόλος: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Θεσσαλίας

Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, (2005) (Α): «Μακροχρόνιο Σχέδιο Στρατηγικής Ανάπτυξης του Νομού Λάρισας, 2005 - 2020». Φορέας ανάθεσης: Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Λάρισας, Βόλος

Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, (2005) (Β): «Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης Μαγνησίας». Φορέας ανάθεσης: Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Μαγνησίας, Βόλος

Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, (2006): «Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης Νομού Πιερίας». Φορέας ανάθεσης: Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Πιερίας, Βόλος

Περιφέρεια Ηπείρου, (2006): «Γενικό Σχέδιο / Επιχειρησιακό Σχέδιο προώθησης και προβολής προϊόντων και υπηρεσιών της Περιφέρειας Ηπείρου». Διαθέσιμο στο: http://www.peproe.gr/ed/proothisi/sxedio_proothisis_provolis.pdf

Περιφέρεια Ηπείρου, (2004): «Προκαταρκτική Περιβαλλοντική Εκτίμηση και Αξιολόγηση (Π.Π.Ε.Α.) του έργου: «Κατασκευή Χώρου Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων (Χ.Υ.Τ.Α.) της 1ης Διαχειριστικής Ενότητας της Περιφέρειας Ηπείρου»», Φορέας εκπόνησης: ΕΠΕΜ Α.Ε., Αθήνα

Περιφέρεια Ηπείρου, (2007): «Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Θεσσαλίας – Στερεάς Ελλάδας – Ηπείρου».

Διαθέσιμο

στο:

http://www.hellaskps.gr/programper4/files/YP_SXEDIA_EP/OP12.pdf

Πετράκος, Γ. και Γ. Ψυχάρης, (2004): «Περιφερειακή ανάπτυξη στην Ελλάδα», Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική

Σκάγιανης, Π., (1994): «Πολιτική προγραμματισμού των υποδομών», Αθήνα: Εκδόσεις Α. Σταμούλης

Σκάγιαννης, Π., (2005): «Πόλεις και τηλεπικοινωνίες» στο Δ. Οικονόμου και Γ. Πετράκος «Η ανάπτυξη των ελληνικών πόλεων. Διεπιστημονικές προσεγγίσεις αστικής ανάλυσης και πολιτικής», Βόλος: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Θεσσαλίας

Σκούντζος, Θ., (1997): «Οικονομική Ανάπτυξη. Θεωρία – Πρακτική», Αθήνα: Εκδόσεις Α. Σταμούλης

Τσάλτας, Γ., (2006): «Η τουριστική ανάπτυξη στην Ήπειρο», Αθήνα

Υ.ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ., (1998): «Μελέτη Χωροταξικού Σχεδίου Περιφέρειας Ηπείρου. Α' Φάση». Φορέας εκπόνησης: PRISMA Ε.Π.Ε., Αθήνα

Υ.ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ., (2000): «Μελέτη Χωροταξικού Σχεδίου Περιφέρειας Ηπείρου. Γ' Φάση», Φορέας εκπόνησης: PRISMA Ε.Π.Ε., Αθήνα

Υ.ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ., (2002): «Πρόγραμμα αντιμετώπισης ειδικών περιβαλλοντικών προβλημάτων και συστήματος λειτουργίας και διαχείρισης της προστατευόμενης περιοχής των ορεινών όγκων της Πίνδου», Φορέας εκπόνησης: Α. Παναγιωτοπούλου, Δ. Γεωργιάς, Η. Νιάνιος, Κ. Κατάτζος, Αθήνα

ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ

<http://www.epirus.gov.gr/index.html> (Περιφέρεια Ηπείρου)

<http://www.peproe.gr/index.html> (Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης ΠΕΠ Ηπείρου)

<http://www.thesprotia.gr/> (Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Θεσπρωτίας)

<http://www.keta-epirus.gr/> (ΚΕΤΑ Ηπείρου)

<http://www.epirusa.gr/> (Αναπτυξιακή Εταιρία Ήπειρος Α.Ε.)

<http://www.economics.gr/AllMedia> (Allmedia)

<http://www.statistics.gr/> (Εθνική Στατιστική Υπηρεσία Ελλάδος)

<http://www.bicepirus.gr> (Κέντρο Επιχείρησης & Καινοτομίας Ηπείρου)

<http://www.uhi.gr/> (Πανεπιστημιακό Γενικό Νοσοκομείο Ιωαννίνων)

<http://www.hellaskps.gr> (Συγχρηματοδοτούμενα Αναπτυξιακά Προγράμματα)

<http://epp.eurostat.ec.europa.eu> (Eurostat)

<http://www.espa.gr/> (Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς)

ΠΙΝΑΚΕΣ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ

Πίνακας 1: Ποσοστό συμμετοχής στον πληθυσμό της Χώρας ανα δεκαετίες (1971 – 2001) και Πυκνότητα Πληθυσμού (για το 2001)

Γεωγραφική Ενότητα	Ποσοστό συμμετοχής στον πληθυσμό της Χώρας (%)				Πυκνότητα Πληθυσμού	
	1971	1981	1991	2001	1991	2001
Ελλάδα	100	100	100	100	77,8	83,1
Περ. Ηπείρου	3,54	3,33	3,31	3,28	37,1	38,7
Ν.Αρτας	0,89	0,82	0,77	0,71	47,4	47
Ν.Θεσπρωτίας	0,46	0,42	0,43	0,42	29,3	28,4
Ν.Ιωαννίνων	1,54	1,51	1,54	1,55	32,1	32,1
Ν.Πρεβέζης	0,65	0,57	0,57	0,54	77,8	57,3

Πηγή: ΕΣΥΕ, επεξεργασία μελετητή

Πίνακας 2: Διαχρονική εξέλιξη πληθυσμού Π.Ηπείρου και Ν. Θεσπρωτίας και Ποσοστιαία Μεταβολή του Πληθυσμού (1951 – 2001)

Γεωγραφική Ενότητα και κλάσματα*	Πληθυσμός						Ποσοστιαία Μεταβολή του Πληθυσμού (%)				
	1951	1961	1971	1981	1991	2001	1951 - 1961	1961 - 1971	1971 - 1981	1981 - 1991	1991 - 2001
Χώρα	7.632.801	8.388.553	8.768.641	9.740.417	10.259.900	10.964.020	9,4	4,4	11	5,3	6,86
Περιφέρεια Ηπείρου	330.543	352.604	310.334	324.541	339.728	353.820	6,4	-12,6	4,5	4,6	4,15
*Περιφέρεια / Χώρα	0,043	0,042	0,035	0,033	0,033	0,032					

Ν. Θεσπρωτίας	47.299	52.125	40.684	41.278	44.188	46.091	9,76	-	24,48	1,46	7,05	4,31
*Ν. Θεσπρωτίας / Περιφέρεια	0,14	0,15	0,13	0,13	0,13	0,13						

Πηγή: ΕΣΥΕ, Στοιχεία Απογραφών 1951,1961,1971,1981,1991,2001

Πίνακας 3: Πληθυσμός Ν. Θεσπρωτίας και Π. Ηπείρου κατά υψομετρική ζώνη (1971 – 1991), μόνιμος πληθυσμός

Γεωγραφική ενότητα/ Ζώνες	Πληθυσμός								Μεταβολή %		
	1971		1981		1991		2001		1971- 81	1981- 91	1991- 01
	Πληθ.	%	Πληθ.	%	Πληθ.	%	Πληθ.	%			
Νομός Θεσπρωτίας	40.684	100	41.278	100	44.188	100	43.601	100	1,5	7	-1,3
Πεδινές ζώνες	2.930	7,2	2.954	100	3.296	7,5	7.910	18,1	0,8	11,6	140,0
Ημιορεινές ζώνες	17.984	44,2	19.896	100	20.695	46,8	22.843	52,4	10,6	4	10,4
Ορεινές ζώνες	19.770	48,6	18.428	100	20.197	45,7	12.848	29,5	-6,8	9,6	-36,4
Περιφέρεια Ηπείρου	310.334	100	324.541	100	339.728	100	740.115	100	4,6	4,7	117,9
Πεδινές ζώνες	127.961	41	139.947	100	159.998	47	570.301	77,1	9,4	14,3	256,4
Ημιορεινές ζώνες	51.070	16	61.378	100	66.252	20	86.385	11,7	20,2	7,9	30,4
Ορεινές ζώνες	131.303	42	123.216	100	113.478	33	83.429	11,3	-6,2	-7,9	-26,5

Πηγή: ΕΣΥΕ, επεξεργασία μελετητή

Πίνακας 4: Ποσοστιαία διάρθρωση πληθυσμού κατά ομάδες ηλικιών (1971 – 2001)

Γεωγραφική ενότητα	1971			1981		
	ΗΛΙΚΙΑΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ					
	0-14	15 - 64	65+	0 - 14	15 - 64	65+
Ελλάδα	24,9	64	11,2	23,7	63,6	12,2
Π. Ηπείρου	29,1	59,7	11,2	24,6	61,3	14,1
Ν. Θεσπρωτίας	36,9	51,8	11,3	27,2	56,5	16,3
Γεωγραφική ενότητα	1991			2001		
	ΗΛΙΚΙΑΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ					
	0 - 14	15 - 64	65+	0 - 14	15 - 64	65+
Ελλάδα	19,2	67,1	13,7	15,3	67,5	17,2
Π. Ηπείρου	19,2	64,8	16	14,4	66,7	18,9
Ν. Θεσπρωτίας	20,4	63,1	16,5	15,2	64,7	20,1

Πηγή: ΕΣΥΕ, επεξεργασία μελετητή

Πίνακας 5: Πληθυσμός Ν.Θεσπρωτίας κατά ηλικιακές ομάδες (1971 – 2001)

Ηλικιακές Ομάδες	1971				1981			
	Σύνολο		Άνδρες	Γυναίκες	Σύνολο		Άνδρες	Γυναίκες
	Αρ.	%			Αρ.	%		
0 - 14	13.988	36,9	7.224	6.764	10.434	27,2	5.378	5.056
15 - 24	3.456	9,1	3.040	3.004	3.004	7,8	2.982	3.091
25-39	5.520	14,6	2.248	3.272	6.850	17,9	3.858	2.992
40-54	6.284	16,6	2.744	3.740	7.959	20,8	1.654	2.156
55-64	4.352	11,5	2.100	2.252	3.810	9,9	3.867	4.092
65-79	3.416	9,0	7.092	9.264	5.254	13,7	2.330	2.924
80 +	876	2,3	364	512	986	2,6	290	696
Σύνολο	37.892	100	24.812	28.808	38.297	100	20.359	21.007
	1991				2001			
	Σύνολο		Άνδρες	Γυναίκες	Σύνολο		Άνδρες	Γυναίκες
	Αρ.	%			Αρ.	%		
0 - 14	9.014	20,4	4.689	4.325	7.098	15,2	3.694	3.404
15 - 24	5.793	13,1	3.168	2.625	6.236	14,3	3.236	3.000
25-39	8.922	20,2	4.949	3.973	8.728	18,8	4.400	4.328
40-54	7.487	16,9	3.901	3.586	9.630	20,4	5.266	4.364

55-64	5.800	13,1	2.828	2.972	5.198	11,2	2.528	2.670
65-79	5.520	12,5	23.515	24.801	7.436	15,8	3.488	3.498
80 +	1.652	3,7	655	997	1.765	4,3	666	1.099
Σύνολο	44.188	100	43.705	43.279	46091	100,00	23.278	22.363

Πηγή: ΕΣΥΕ

Πίνακας 6: Α. Γεννήσεις και θάνατοι στο Νομό Θεσπρωτίας και διαφορά μεταξύ των (1990 – 1997)

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997
Γεννήσεις	354	363	368	333	359	308	312	319
Θάνατοι	389	423	441	402	426	443	448	491
Γεννήσεις – Θάνατοι	-35	-60	-73	-69	-67	-135	-136	-172

Β. Γεννήσεις και θάνατοι στο Νομό Θεσπρωτίας και διαφορά μεταξύ των (2000 – 2006)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Γεννήσεις	354	325	344	319	334	346	371
Θάνατοι	485	427	428	469	334	462	489
Γεννήσεις - Θάνατοι	-131	-102	-84	-150	0	-116	-118

Πηγή: ΕΣΥΕ, επεξεργασία μελετητή

Πίνακας 7: Καθαρή φυσική κίνηση του πληθυσμού του Νομού Θεσπρωτίας (1971-1991)

Γεωγραφική ενότητα	Καθαρή φυσική κίνηση		
	1971-1981	1981-1991	Μεταβολή %
Ελλάδα	639.043	282.958	-55,7
Ήπειρος	19.599	6.954	-64,2
Ν. Θεσπρωτίας	2.123	945	-55,5

Πηγή: ΕΣΥΕ

Πίνακας 8: Καθαρή φυσική κίνηση και μεταναστευτική κίνηση πληθυσμού (1981, 1991)

Γεωγραφική ενότητα	Πληθυσμός 1981	Καθαρή φυσική κίνηση	Συνολική μεταναστευτική κίνηση 1981-1991	Πληθυσμός 1991
Ελλάδα	9.740.417	282.958	236.525	10.259.900
Ήπειρος	324.541	6.954	8.233	339.728
Ν. Θεσπρωτίας	41.278	945	1.965	44.188

Πηγή: ΕΣΥΕ

Πίνακας 9: Φυσική αύξηση πληθυσμού ανα 100 κατοίκους

Γεωγραφική Ενότητα	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998
Ελλάδα	0,73	0,59	0,44	0,59	0,13	0,01	0,22	-0,16
Ήπειρος	-1,02	-1,35	-1,15	-1,27	-1,84	-2,17	-2,1	-1,73
Ν. Αρτας	-1,97	-3,96	-2,6	-2,99	-3,46	-3,96	-3,1	-2,64
Ν. Θεσπρωτίας	-1,43	-1,73	-1,63	-1,57	-3,16	-3,17	-4	-2,05
Ν. Πρέβεζας	-0,71	-1,35	-1,4	-1,38	-0,83	-1,94	-1,05	-1,64
Ν. Ιωαννίνων	-0,98	0,29	-0,12	-0,43	-1,76	-1,79	-2,36	-2,32
Γεωγραφική Ενότητα	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Ελλάδα	-0,24	-0,17	-0,01	-0,01	-0,07	0,09	0,24	0,59
Ήπειρος	-2,13	-2,56	-2,42	-2,66	-2,77	-2,23	-2,07	-1,99
Ν. Αρτας	-4,11	-5,33	-4,58	-6,1	-5,49	-5,85	-5,58	-4,41
Ν. Θεσπρωτίας	-2,16	-3,01	-2,33	-1,93	-3,46	-1,69	-2,7	-2,75
Ν. Πρέβεζας	-2,07	-2,53	-1,77	-1,92	-2,48	-1,06	-1,08	-0,02
Ν. Ιωαννίνων	-2,32	-1,95	-3,44	-3,33	-2,44	-2,55	-1	-2,77

Πηγή: AllMedia Database

Πίνακας 10: Πληθυσμός Νομού Θεσπρωτίας κατά φύλο και ομάδες ηλικιών και ποσοστό συμμετοχής αυτών στο συνολικό πληθυσμό το 2001

Ομάδες ηλικιών	Αριθμός		Ομάδες ηλικιών	Ποσοστό (%)	
	Άνδρες	Γυναίκες		Άνδρες	Γυναίκες
0-4	1.085	1.035	0-4	4,66	4,54
5-9	1.194	1.097	5-9	5,13	4,81
10-14	1.415	1.272	10-14	6,08	5,58
15-19	1.687	1.615	15-19	7,25	7,08
20-24	1.549	1.385	20-24	6,65	6,07
25-29	1.499	1.474	25-29	6,44	6,46
30-34	1.445	1.435	30-34	6,21	6,29
35-39	1.456	1.419	35-39	6,25	6,22
40-44	1.836	1.520	40-44	7,89	6,66
45-49	1.840	1.455	45-49	7,90	6,38
50-54	1.590	1.389	50-54	6,83	6,09
55-59	1.164	1.134	55-59	5,00	4,97
60-64	1.364	1.536	60-64	5,86	6,73
65-69	1.459	1.517	65-69	6,27	6,65
70-74	1.264	1.490	70-74	5,43	6,53
75-79	765	941	75-79	3,29	4,12
80-84	393	591	80-84	1,69	2,59
85+	273	508	85+	1,17	2,23

Πηγή: ΕΣΥΕ, επεξεργασία μελετητή

Πίνακας 11: Συγκριτικά αποτελέσματα πραγματικού πληθυσμού απογραφών 1991 – 2001 κατά νομό και φύλο

ΝΟΜΟΣ	1991			2001			Μεταβολή %		
	ΑΡΡΕΝΕΣ	ΘΗΛΕΙΣ	ΣΥΝΟΛΟ	ΑΡΡΕΝΕΣ	ΘΗΛΕΙΣ	ΣΥΝΟΛΟ	ΑΡΡΕΝΕΣ	ΘΗΛΕΙΣ	ΣΥΝΟΛΟ
Π. Ηπείρου	169.414	170.314	339.728	175.952	176.468	352.820	3,90%	3,60%	3,70%
Ν. Αρτας	39.191	39.528	78.719	38.844	38.490	78.134	-0,90%	-2,60%	-1,80%
Ν. Θεσπρωτίας	22.657	21.531	44.188	22.847	22.661	46.091	0,80%	5,20%	3,00%
Ν. Ιωαννίνων	77.866	80.327	158.193	84.461	85.783	170.239	8,50%	6,80%	7,60%
Ν. Πρέβεζας	29.700	28.928	58.628	29.800	29.534	59.356	0,30%	2,10%	1,20%

Πηγή: Ε.Σ.Υ.Ε., Ίδια επεξεργασία

Πίνακας 12. Διάρθρωση πληθυσμού Ν.Θεσπρωτίας σε ημιαστικό και αγροτικό

Γεωγραφική ενότητα	Ποσοστιαία διάρθρωση 1971 (%)			Ποσοστιαία διάρθρωση 1981 (%)		
	Αστικός	Ημιαστικός	Αγροτικός	Αστικός	Ημιαστικός	Αγροτικός
■ Ν. Θεσπρωτίας	0	24,39	75,61	0	28,34	71,66
Γεωγραφική ενότητα	Μεταβολή 1961 - 1971 (%)			Μεταβολή 1971 - 1981 (%)		
	Αστικός	Ημιαστικός	Αγροτικός	Αστικός	Ημιαστικός	Αγροτικός
■ Ν. Θεσπρωτίας	0	-8,32	-25,53	0	17,94	-3,84
Γεωγραφική ενότητα	Ποσοστιαία διάρθρωση 1991 (%)			Ποσοστιαία διάρθρωση 2001 (%)		
	Αστικός	Ημιαστικός	Αγροτικός	Αστικός	Ημιαστικός	Αγροτικός
■ Ν. Θεσπρωτίας	0	27,54	72,46	31,05	-	68,95
Γεωγραφική ενότητα	Μεταβολή 1981 - 1991 (%)					
	Αστικός	Ημιαστικός	Αγροτικός			
■ Ν. Θεσπρωτίας	0	4	8,26			

Πηγή: Ε.Σ.Υ.Ε., Ίδια επεξεργασία

Πίνακας 13: Πληθυσμός του Νομού Θεσπρωτίας ανα Δήμο και Κοινότητα (1971 - 2001) και ποσοστιαία μεταβολή

Δήμοι και κοινότητες νομού Θεσπρωτίας	Πληθυσμός				%Μεταβολή		
	1971	1981	1991	2001	1971-1981	1981-1991	1991-2001
Δήμος Ηγουμενίτσας	8.313	10.336	11.608	14.710	24,34	12,31	26,72
Δήμος Αχέροντα	2.200	2.236	2.190	2.344	1,64	-2,06	7,03
Δήμος Μαργαριτίου	3.467	3.359	3.324	3.032	-3,12	-1,04	-8,78
Δήμος Παραμυθιάς	8.986	8.728	8.626	7.859	-2,87	-1,17	-8,89
Δήμος Παραποτάμου	1.524	1.315	1.335	1.668	-13,71	1,52	24,94
Δήμος Σαγιάδας	2.028	1.886	2.074	2.160	-7	9,97	4,15
Δήμος Συβότων	2.186	2.196	2.617	3.010	0,46	19,17	15,02
Δήμος Φιλιατών	9.578	9.018	9.758	8.288	-5,85	8,21	-15,06
Κοινότητα Πέρδικας	1.287	1.369	1.730	2.272	6,37	26,37	31,33
Κοινότητα Σουλίου	1.115	835	926	748	-25,11	10,9	-19,22
Σύνολο Νομού	40.684	41.278	44.188	46.091	1,46	7,05	8,83

Πηγή: ΕΣΥΕ, επεξεργασία μελετητή

Πίνακας 14: Πληθυσμός Καποδιστριακών Δήμων Νομού Θεσπρωτίας (1991-2001)

Δημοτικά Διαμερίσματα	Έκταση (σε στρέμματα)	1991		Μεταβολή Πληθυσμού 1991-2001
		Πληθυσμός	Ποσοστιαία Κατανομή Πληθυσμού (%)	
Νομός Θεσπρωτίας	1.515.000	44.188	100	
Δήμος Ηγουμενίτσας	80.808	11.608	26,27	
Δήμος Αχέροντα	67.343	2.190	4,96	
Δήμος Μαργαριτίου	141.579	3.324	7,52	
Δήμος Παραμυθιάς	316.853	8.626	19,52	
Δήμος Παραποτάμου	49.788	1.335	3,02	
Δήμος Σαγιάδας	87.803	2.074	4,69	
Δήμος Συβότων	72.493	2.617	5,92	
Δήμος Φιλιατών	490.430	9.758	22,08	
Κοινότητα Πέρδικας	34.604	1.730	3,92	
Κοινότητα Σουλίου	93.230	926	2,1	
Δημοτικά Διαμερίσματα	2001			Μεταβολή Πληθυσμού 1991-2001
	Πληθυσμός	Πληθυσμιακή Πυκνότητα (ανά τ.χμ.λ)	Ποσοστιαία Κατανομή Πληθυσμού (%)	
Νομός Θεσπρωτίας	46.091	28,79	100	4,31
Δήμος Ηγουμενίτσας	14.710	136,46	26,27	26,72
Δήμος Αχέροντα	2.344	33,05	4,96	7,03
Δήμος Μαργαριτίου	3.032	18,89	7,52	-8,78
Δήμος Παραμυθιάς	7.859	22,21	19,52	-8,89
Δήμος Παραποτάμου	1.668	22,23	3,02	24,94
Δήμος Σαγιάδας	2.160	23,39	4,69	4,15
Δήμος Συβότων	3.010	40,14	5,92	15,02
Δήμος Φιλιατών	8.288	14,2	22,08	-15,06
Κοινότητα Πέρδικας	2.272	52,36	3,92	31,33

Κοινότητα Σουλίου	748	5,92	2,1	-19,22
-------------------	-----	------	-----	--------

Πηγή: ΕΣΥΕ, επεξεργασία μελετητή

Πίνακας 15 : Μεταβολή Μόνιμου Πληθυσμού Αστικών Κέντρων, 1991 - 2001

Αστικό Κέντρο	Πληθυσμός		
	1991	2001	Μεταβολή
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗΣ			
Ορεστιάδα	13.296	15.438	16,10%
Αλεξανδρούπολη	38.939	49.724	27,70%
Κομοτηνή	38.532	44.421	15,30%
Ξάνθη	38.775	46.457	19,80%
Καβάλα	57.461	59.222	3,10%
Δράμα	39.539	43.934	11,10%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ			
Σέρρες	51.640	55.996	8,40%
Θεσσαλονίκη	906.530	1.013.292	11,80%
Πολύγυρος	4.671	5.090	9,00%
Κιλκίς	12.276	17.744	44,50%
Γιαννιτσά	22.765	26.677	17,20%
Αλεξάνδρεια	12.718	14.023	10,30%
Βέροια	39.468	43.394	9,90%
Νάουσα	19.902	20.144	1,20%
Έδεσσα	17.352	18.493	6,60%
Κατερίνη	48.034	55.586	15,70%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ			
Κοζάνη	34.138	37.893	11,00%
Πτολεμαίδα	26.502	29.974	13,10%
Φλώρινα	12.849	14.985	16,60%
Καστοριά	16.156	15.615	-3,30%
Γρεβενά	10.519	11.788	12,10%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ			
Ιωάννινα	73.663	81.144	10,20%
Αρτα	21.170	22.390	5,80%
Πρέβεζα	14.421	16.894	17,10%
Ηγουμενίτσα	7.290	9.262	27,10%

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ			
Τύρναβος	12.309	11.700	-4,90%
Λάρισα	118.090	131.095	11,00%
Τρίκαλα	48.857	54.605	11,80%
Καρδίτσα	32.884	35.750	8,70%
Βόλος	118.637	127.887	7,80%

Πηγή: ΕΣΥΕ

Πίνακας 16: Επίπεδο εκπαίδευσης χώρας και Νομού Θεσπρωτίας (1991, 2001)

Επίπεδο εκπαίδευσης	1991				2001			
	Θεσπρωτία	(%)	Ελλάδα	(%)	Θεσπρωτία	(%)	Ελλάδα	(%)
Πτυχιούχοι Ανωτάτων	1.307	3,59	600.952	6,65	2.226	5,81	927.429	9,01
Πτυχιούχοι Ανωτέρων	110	0,3	185.002	2,05	788	2,06	1.098.835	10,7
Απόφοιτοι Μέσης Εκπαίδευσης	3.809	10,5	2.118.244	23,4	6.419	16,8	2.300.727	22,3
Απόφοιτοι Γυμνασίου	3.778	10,4	973.618	10,8	5.062	13,2	1.159.432	11,3
Απόφοιτοι Στοιχειώδους Εκπαίδευσης	16.580	45,5	3.583.297	39,6	16.153	42,2	3.139.901	30,5
Δεν τελείωσαν Στοιχειώδη Εκπαίδευση	7.291	20	960.720	10,6	4.464	11,7	1.299.021	12,6
Αγράμματοι	3.529	9,69	617.646	6,83	3.190	8,33	371.453	3,61
Σύνολο	36.404	100	9.039.479	100	38.302	100	10.296.798	100

Πηγή: ΕΣΥΕ, επεξεργασία μελετητή

Πίνακας 17: Επίπεδο εκπαίδευσης χώρας, Περιφέρειας Ηπείρου και νομών αυτής, 2001

Γεωγραφική Ενότητα	Σύνολο	Κάτοχοι διδακτορικού τίτλου	Κάτοχοι Μάστερ	Πτυχιούχοι Ανωτάτων Σχολών	Πτυχιούχοι ΤΕΙ (ΚΑΤΕ, ΚΑΤΕΕ) Εκκλησιαστικής εκπαίδευσης	Πτυχιούχοι μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης	Απόφοιτοι Μέσης εκπαίδευσης	Πτυχιούχοι ΤΕΛ	Πτυχιούχοι ΤΕΣ	Απόφοιτοι 3ταξίου Γυμνασίου	Απόφοιτοι Δημοτικού	Φοιτούν στο Δημοτικό	Εγκατέλειψαν το Δημοτικό, αλλά γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση	Δε γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση
Ελλάδα	10.296.798	27.259	55.628	844.542	337.739	362.605	2.300.727	216.122	182.369	1.159.432	3.139.901	654.322	644.699	371.453
Περιφέρεια Ηπείρου	318.954	600	552	22.904	8.204	6.986	56.134	5.581	4.028	33.521	113.965	19.024	27.441	20.014
Νομός Άρτας	69.924	60	64	4.031	1.478	1.187	10.538	1.248	828	7.141	25.814	4.066	6.665	6.804
Νομός Θεσπρωτίας	41.127	15	44	2.070	749	810	5.953	844	577	4.536	15.235	2.704	4.407	3.183
Νομός Ιωαννίνων	153.013	499	369	13.445	4.616	3.907	31.045	2.304	2.079	16.096	51.819	8.638	11.763	6.433
Νομός Πρέβεζας	54.890	26	75	3.358	1.361	1.082	8.598	1.185	544	5.748	21.097	3.616	4.606	3.594

Πηγή: ΕΣΥΕ

Πίνακας 18: Επίπεδο εκπαίδευσης χώρας, Περιφέρειας Ηπείρου και νομών αυτής (ποσοστά %), 2001

Γεωγραφική Ενότητα	Σύνολο	Κάτοχοι διδακτορικού τίτλου	Κάτοχοι Μάστερ	Πτυχιούχοι Ανωτάτων Σχολών	Πτυχιούχοι ΤΕΙ (ΚΑΤΕ, ΚΑΤΕΕ) Εκκλησιαστικής εκπαίδευσης	Πτυχιούχοι μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης	Απόφοιτοι Μέσης εκπαίδευσης	Πτυχιούχοι ΤΕΛ	Πτυχιούχοι ΤΕΣ	Απόφοιτοι 3ταξίου Γυμνασίου	Απόφοιτοι Δημοτικού	Φοιτούν στο Δημοτικό	Εγκατέλειψαν το Δημοτικό, αλλά γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση	Δε γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση
Ελλάδα	100,00	0,26	0,54	8,20	3,28	3,52	22,34	2,10	1,77	11,26	30,49	6,35	6,26	3,61
Περιφέρεια Ηπείρου	100,00	0,19	0,17	7,18	2,57	2,19	17,60	1,75	1,26	10,51	35,73	5,96	8,60	6,27
Νομός Άρτας	100,00	0,09	0,09	5,76	2,11	1,70	15,07	1,78	1,18	10,21	36,92	5,81	9,53	9,73
Νομός Θεσπρωτίας	100,00	0,04	0,11	5,03	1,82	1,97	14,47	2,05	1,40	11,03	37,04	6,57	10,72	7,74
Νομός Ιωαννίνων	100,00	0,33	0,24	8,79	3,02	2,55	20,29	1,51	1,36	10,52	33,87	5,65	7,69	4,20
Νομός Πρέβεζας	100,00	0,05	0,14	6,12	2,48	1,97	15,66	2,16	0,99	10,47	38,44	6,59	8,39	6,55

Πηγή: ΕΣΥΕ, επεξεργασία μελετητή

Πίνακας 19. Κατανομή του ΑΕΠ, ύψος και κατανομή του κατά κεφαλή ΑΕΠ σε ευρώ, 2005, συγκρίσεις με τους υπόλοιπους Ηπειρωτικούς Νομούς, την Π. Ηπείρου, την Ελλάδα και την Ε.Ε.

Γεωγραφική Ενότητα	(% στο ΑΕΠ της χώρας)	κατά κεφαλή ΑΕΠ σε ευρώ				
		κατά κεφαλή	ΕΕ-27 (%)	ΕΕ-25 (%)	ΕΕ-15 (%)	10 Νέα κράτη - μέλη (%)
ΕΕ-27		22.400	100	94,9	84	294,4
ΕΕ-25		23.602	105,3	100	88,5	310,2
ΕΕ-15		26.652	118,9	112,9	100	350,3
10 Νέα κράτη - μέλη		7.608	33,9	32,2	28,5	100
Ελλάδα	100	17.921	80	75,9	67,2	235,5
Π.Ηπείρου	2,45	12.769	57	54,1	47,9	167,8
Ν.Αρτας	0,37	9.771	43,6	41,3	36,6	128,4
Ν.Θεσπρωτίας	0,3	12.045	53,7	51	45,1	158,3
Ν.Ιωαννίνων	1,38	14.618	65,2	61,9	54,8	192,1
Ν. Πρεβέζης	0,4	11.540	51,5	48,8	43,2	151,6

Πηγή: Eurostat,2005, επεξεργασία μελετητή

Πίνακας 20. Κατανομή του ΑΕΠ, ύψος και κατανομή του κατά κεφαλή ΑΕΠ σε ΜΑΔ, 2005, συγκρίσεις με τους υπόλοιπους Ηπειρωτικούς Νομούς, την Π. Ηπείρου, την Ελλάδα και την Ε.Ε.

Γεωγραφική Ενότητα	κατά κεφαλή ΑΕΠ σε ΜΑΔ				
	κατά κεφαλή	ΕΕ-27 (%)	ΕΕ-25 (%)	ΕΕ-15 (%)	10 Νέα κράτη - μέλη (%)
ΕΕ-27	22.400	100	96	88,7	169,5
ΕΕ-25	23.318	104,1	100	92,3	176,4
ΕΕ-15	25.245	112,7	108,2	100	191
10 Νέα κράτη - μέλη	13.213	58,9	56,6	52,3	100
Ελλάδα	21.589	96,3	92,5	85,5	163,3
Π.Ηπείρου	15.383	68,6	65,9	60,9	116,4
Ν.Άρτας	11.771	52,5	50,4	46,3	89
Ν.Θεσπρωτίας	14.511	64,7	62,2	57,4	109,8
Ν.Ιωαννίνων	17.610	78,6	75,5	69,7	133,2
Ν. Πρεβέζης	13.902	62	59,6	55	105,2

Πηγή: Eurostat,2005, επεξεργασία μελετητή

Πίνακας 21: Εξέλιξη του ΑΕΠ (σε τρέχουσες τιμές)(εκ. €) και εξέλιξη του κατά κεφαλή ΑΕΠ (σε τρέχουσες τιμές)(εκ. €) των Νομών Ιωαννίνων, Άρτας, Θεσπρωτίας και Πρεβέζης, της Περιφέρειας Ηπείρου, της Ελλάδας και της ΕΕ-15, ΕΕ-25 και ΕΕ-27 (1995-2005)

Εξέλιξη του ΑΕΠ (σε τρέχουσες τιμές) (εκ. €)												
Γεωγραφική Ενότητα	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	Μεταβολή % (1995 - 2005)
ΕΕ-27	6.984.381	7.345.561	7.750.292	8.120.417	8.531.954	9.149.946	9.524.862	9.881.509	10.040.592	10.529.350	11.018.770	57,76
ΕΕ-25	6.947.262	7.309.877	7.709.880	8.071.594	8.486.403	9.095.895	9.464.709	9.816.478	9.970.254	10.448.937	10.917.301	57,15
ΕΕ-15	6.712.417	7.044.162	7.414.223	7.749.170	8.152.688	8.712.421	9.033.449	9.358.220	9.518.142	9.959.657	10.353.605	54,25
Ελλάδα	89.888	97.972	107.103	108.977	117.849	125.892	133.104	143.482	155.543	168.417	198.609	120,95
Ήπειρος	2.046	2.199	2.575	2.648	2.927	3.023	3.226	3.388	3.642	4.136	4.377	113,93
Ν. Άρτας	427	460	470	479	537	497	521	540	586	623	699	63,70
Ν. Θεσπρωτίας	249	270	303	309	345	390	438	447	455	510	515	106,83
Ν. Ιωαννίνων	998	1.071	1.351	1.403	1.545	1.577	1.698	1.801	1.999	2.331	2.499	150,40
Ν. Πρεβέζης	369	398	449	455	497	557	567	598	602	671	663	79,67
Εξέλιξη του κατά κεφαλή ΑΕΠ (σε τρέχουσες τιμές) (εκ. €)												
Γεωγραφική Ενότητα	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	Μεταβολή % (1995 - 2005)
ΕΕ-27	14.581	15.309	16.126	16.873	17.695	18.943	19.668	20.353	20.595	21.502	22.400	53,62
ΕΕ-25	15.510	16.286	17.143	17.917	18.796	20.105	20.849	21.535	21.771	22.704	23.601	52,17
ΕΕ-15	18.009	18.849	19.789	20.638	21.650	23.052	23.795	24.523	24.800	25.795	26.652	47,99
Ελλάδα	8.452	9.148	9.938	10.058	10.829	11.531	12.155	13.058	14.110	15.221	17.920	112,02
Ήπειρος	6.138	6.579	7.683	7.885	8.702	8.985	9.576	10.034	10.732	12.115	12.769	108,03
Ν. Άρτας	5.700	6.148	6.301	6.447	7.253	6.740	7.099	7.410	8.097	8.646	9.771	71,42
Ν. Θεσπρωτίας	5.843	6.293	7.035	7.142	7.960	8.967	10.083	10.322	10.529	11.867	12.045	106,14
Ν. Ιωαννίνων	6.331	6.752	8.481	8.770	9.623	9.800	10.492	11.017	12.032	13.818	14.618	130,90
Ν. Πρεβέζης	6.400	6.874	7.753	7.845	8.560	9.592	9.775	10.345	10.446	11.652	11.539	80,30

Πηγή: Eurostat, 2005, επεξεργασία μελετητή

Πίνακας 22: Εξέλιξη της συμμετοχής των Νομών της Περιφέρειας Ηπείρου στο συνολικό προϊόν της Περιφέρειας και εξέλιξη του κατά κεφαλή ΑΕΠ ως ποσοστό του Μ.Ο. της Ελλάδας για τους Νομούς της Περιφέρειας Ηπείρου (1995 – 2005)

Εξέλιξη της συμμετοχής των Νομών της Περιφέρειας Ηπείρου στο συνολικό προϊόν της Περιφέρειας

Γεωγραφική Ενότητα	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	Μεταβολή % (1995 - 2005)
Ν. Άρτας	20,87	20,92	18,25	18,09	18,35	16,44	16,15	15,94	16,09	15,06	15,97	-23,48
Ν. Θεσπρωτίας	12,17	12,28	11,77	11,67	11,79	12,90	13,58	13,19	12,49	12,33	11,77	-3,32
Ν. Ιωαννίνων	48,78	48,70	52,47	52,98	52,78	52,17	52,63	53,16	54,89	56,36	57,09	17,05
Ν. Πρεβέζης	18,04	18,10	17,44	17,18	16,98	18,43	17,58	17,65	16,53	16,22	15,15	-16,01

Εξέλιξη του κατά κεφαλή ΑΕΠ ως ποσοστό του Μ.Ο. της Ελλάδας για τους νομούς της Περιφέρειας Ηπείρου

Γεωγραφική Ενότητα	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	Μεταβολή % (1995 - 2005)
Ν. Άρτας	67,44	67,21	63,40	64,10	66,98	58,45	58,40	56,75	57,38	56,80	54,53	-19,15
Ν. Θεσπρωτίας	69,13	68,79	70,79	71,01	73,51	77,76	82,95	79,05	74,62	77,96	67,22	-2,77
Ν. Ιωαννίνων	74,91	73,81	85,34	87,19	88,86	84,99	86,32	84,37	85,27	90,78	81,57	8,90
Ν. Πρεβέζης	75,72	75,14	78,01	78,00	79,05	83,18	80,42	79,22	74,03	76,55	64,39	-14,96

Πηγή: Eurostat,

2005

Πίνακας 23. Διαχρονική μεταβολή της ποσοστιαίας συμμετοχής στο συνολικό ΑΕΠ της χώρας για την Περιφέρεια Ηπείρου και τους νομούς αυτής (1995 – 2005)

Γεωγραφική Ενότητα	Συμμετοχή (%) στο ΑΕΠ της Χώρας					
	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Περ. Ηπείρου	0,57	0,56	0,6	0,6	0,62	0,6
Ν. Άρτας	0,47	0,47	0,43	0,44	0,45	0,41
Ν. Θεσπρωτίας	0,27	0,27	0,28	0,28	0,29	0,3
Ν. Ιωαννίνων	1,11	1,09	1,26	1,28	1,31	1,24
Ν. Πρέβεζας	0,41	0,4	0,41	0,41	0,42	0,44
Γεωγραφική Ενότητα	Συμμετοχή (%) στο ΑΕΠ της Χώρας					
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Περ. Ηπείρου	2,41	2,4	2,35	2,32	2,37	2,2
Ν. Άρτας	0,41	0,4	0,39	0,39	0,39	0,35
Ν. Θεσπρωτίας	0,3	0,32	0,3	0,29	0,29	0,26
Ν. Ιωαννίνων	1,24	1,26	1,26	1,26	1,31	1,26
Ν. Πρέβεζας	0,45	0,42	0,41	0,38	0,38	0,33

Πηγή: ΕΣΥΕ, AllMedia Database, επεξεργασία μελετητή

Πίνακας 24: Δείκτες ευημερίας της Ελλάδας, της Περιφέρειας Ηπείρου και των νομών αυτής

Δείκτες Ευημερίας	Νομός Αρτας	Νομός Θεσπρωτίας	Νομός Ιωαννίνων	Νομός Πρεβέζης	Περιφέρεια Ηπείρου	Μέσος Όρος Χώρας
Α.Ε.Π. Κατά Κεφαλή (2002 – σε χιλ. €)	8,12	9,9	11,3	10,6	12,8	12,9
Αποταμιευτικές Καταθέσεις ανά κάτοικο (2003 – σε χιλ. €)	5,1	10,53	8,04	6,8	7,5	9,1
Δηλωθέν Εισόδημα ανά κάτοικο (2004 - €)	11.342	10.347	12.806	10.994	11.885	13.172
Φόρος Εισοδήματος ανά κάτοικο (2004)	0,64	0,59	0,88	0,64	0,75	1,08
Φυσική αύξηση πληθυσμού /1000 κατοίκους (2003)	-5,5	-3,5	-2,5	-2,4	-3,23	-0,07
Μαθητές γυμνασίων, λυκείων / 1000 κατοίκους (2003)	69	71	63	71	67	64
Μαθητές δημοτικού / 1000 κατοίκους (2001)	52	55	51	61	53	24

Πηγή: Ετήσια Έκδοση «Οι Νομοί – Η οικονομική και κοινωνική φυσιογνωμία των 52 νομών και των 13 περιφερειών (2004, Επεξεργασία στοιχείων: Τμήμα Τεκμηρίωσης & Μελετών Σ.Β.Β.Ε.

Πίνακας 25: Κατάταξη των νομών της Περιφέρειας Ηπείρου με βάση διάφορους δείκτες

Δείκτες Ενημερίας	Νομός Άρτας	Νομός Θεσπρωτίας	Νομός Ιωαννίνων	Νομός Πρεβέζης
Α.Ε.Π. Κατά Κεφαλή (2002)	51	40	26	36
Αποταμιευτικές Καταθέσεις ανά κάτοικο (2000)	48	4	15	27
Δηλωθέν Εισόδημα ανά κάτοικο (2003)	22	36	6	31
Φόρος Εισοδήματος ανά κάτοικο (2004)	28	36	6	29
Φυσική αύξηση πληθυσμού / 1000 κατοίκους (2003)	46	36	29	28
Μαθητές γυμνασίων, λυκείων / 1000 κατοίκους (2003)	11	6	28	5
Μαθητές δημοτικού / 1000 κατοίκους (2003)	46	40	48	24

Πηγή: Ετήσια Έκδοση «Οι Νομοί – Η οικονομική και κοινωνική φυσιογνωμία των 52 νομών και των 13 περιφερειών (2004)», Επεξεργασία στοιχείων: Τμήμα Τεκμηρίωσης & Μελετών Σ.Β.Β.Ε.

Πίνακας 26: Συμμετοχή των νομών της Περιφέρειας Ηπείρου στα συνολικά μεγέθη

Συμμετοχή στα συνολικά μεγέθη της χώρας	Νομός Άρτας	Νομός Θεσπρωτίας	Νομός Ιωαννίνων	Νομός Πρεβέζης	Περιφέρεια Ηπείρου	Σύνολο Β.Ε.Τ.
ΑΕΠ (2001)	0,40%	0,30%	1,30%	0,40%	2,50%	26,90%
Φορολογούμενοι (2003)	0,50%	0,40%	1,30%	0,50%	2,70%	27,20%
Δηλωθέν στην εφορία Εισόδημα (2003)	0,50%	0,30%	1,30%	0,40%	2,40%	23,90%
Άμεσοι Φόροι (2003)	0,30%	0,20%	1,10%	0,30%	2,00%	19,60%
Αποταμιευτικές Καταθέσεις (2002)	0,40%	0,50%	1,30%	0,40%	2,60%	22,00%

Πηγή: Ετήσια Έκδοση «Οι Νομοί – Η οικονομική και κοινωνική φυσιογνωμία των 52 νομών και των 13 περιφερειών (2004)», Επεξεργασία στοιχείων: Τμήμα Τεκμηρίωσης & Μελετών Σ.Β.Β.Ε.

Πίνακας 27: Τομεακή διάρθρωση του ΑΕΠ το 1991 και το 2001 για την χώρα, την Περιφέρεια Ηπείρου και τους νομούς αυτής

Γεωγραφική Ενότητα	1991					
	Πρωτογενής Τομέας		Δευτερογενής Τομέας		Τριτογενής Τομέας	
	Ποσοστό συμμετοχής στη Χώρα	Ποσοστό συμμετοχής στην ενότητα	Ποσοστό συμμετοχής στη Χώρα	Ποσοστό συμμετοχής στην ενότητα	Ποσοστό συμμετοχής στη Χώρα	Ποσοστό συμμετοχής στην ενότητα
Ελλάδα	100	13,47	100	28,52	100	58,01
Ήπειρος	3,46	15,57	2,21	22,93	2,62	61,5
Ν. Άρτας	1,17	25,9	0,16	19,24	0,47	54,86
Ν. Θεσπρωτίας	0,54	18,44	0,25	27,94	0,3	53,62
Ν. Ιωαννίνων	0,9	8,47	0,64	22,12	1,41	69,41
Ν. Πρεβέζης	0,85	20,5	0,28	25,53	0,42	53,97
Γεωγραφική Ενότητα	2001					
	Πρωτογενής Τομέας		Δευτερογενής Τομέας		Τριτογενής Τομέας	
	Ποσοστό συμμετοχής στη Χώρα	Ποσοστό συμμετοχής στην ενότητα	Ποσοστό συμμετοχής στη Χώρα	Ποσοστό συμμετοχής στην ενότητα	Ποσοστό συμμετοχής στη Χώρα	Ποσοστό συμμετοχής στην ενότητα
Ελλάδα	100	6,38	100	19,03	100	74,59
Ήπειρος	4,68	10,8	2,42	22,06	2,25	67,14
Ν. Άρτας	1,42	20,3	0,13	17,08	0,33	62,62
Ν. Θεσπρωτίας	0,61	10,46	0,01	26,76	0,28	62,78
Ν. Ιωαννίνων	1,46	6,4	1,1	22,81	1,24	70,79
Ν. Πρεβέζης	1,17	15,44	0,25	20,74	0,37	63,82

Πηγή: Allmedia, 2001

Πίνακας 28α: Ποσοστιαία μεταβολή της τομεακής συμμετοχής στο συνολικό προϊόν της εκάστοτε γεωγραφικής ενότητας (1991 – 2001)

Γεωγραφική Ενότητα	Πρωτογενής (%)	Δευτερογενής (%)	Τριτογενής (%)
Ελλάδα	-52,64	-33,27	28,58
Ήπειρος	-30,64	-3,79	9,17
Ν. Άρτας	-21,62	-11,23	14,15
Ν. Θεσπρωτίας	-43,28	-4,22	17,08
Ν. Ιωαννίνων	-24,44	3,12	1,99

N. Πρέβεζας	-24,68	-18,76	18,25
-------------	--------	--------	-------

Πηγή: All media, 2001, επεξεργασία μελετητή

Πίνακας 28β. Ποσοστιαία τομεακή συμμετοχή στο συνολικό προϊόν της χώρας, της Περιφέρειας Ηπείρου και των Νομών Θεσπρωτίας, Άρτας, Ιωαννίνων και Πρέβεζας (1981, 1991, 1995 και 2000)

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	1981			1991		
	Πρωτογενής (%)	Δευτερογενής (%)	Τριτογενής (%)	Πρωτογενής (%)	Δευτερογενής (%)	Τριτογενής (%)
Ελλάδα	18,00	31,00	52,00	17,00	27,00	57,00
Περιφέρεια	31,60	26,10	41,70	28,50	22,20	49,30
N. Άρτας	33,40	24,80	39,20	35,60	20,70	43,70
N. Θεσπρωτίας	32,90	26,30	40,80	28,60	24,60	46,70
N. Ιωαννίνων	26,80	27,30	45,90	21,10	22,50	56,40
N. Πρέβεζας	40,90	24,30	34,90	36,60	21,50	41,90
ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	1995			2001		
	Πρωτογενής (%)	Δευτερογενής (%)	Τριτογενής (%)	Πρωτογενής (%)	Δευτερογενής (%)	Τριτογενής (%)
Ελλάδα	14,00	24,00	62,00	6,38	19,03	74,59
Περιφέρεια	25,00	20,00	55,00	10,80	22,06	67,14
N. Άρτας	31,60	19,10	49,30	20,30	17,08	62,62
N. Θεσπρωτίας	25,20	22,20	52,60	10,46	26,76	62,78
N. Ιωαννίνων	18,30	20,00	61,70	6,40	22,81	70,79
N. Πρέβεζας	32,50	19,60	47,90	15,44	20,74	63,82

Πηγή: ΕΣΥΕ, επεξεργασία μελετητή

Πίνακας 29: Τομεακή Διάρθρωση της απασχόλησης: Συμμετοχή της Ελλάδας, της Περιφέρειας Ηπείρου και των νομών Άρτας, Θεσπρωτίας, Ιωαννίνων και Πρέβεζας στην απασχόληση του πρωτογενή, δευτερογενή και τριτογενή τομέα παραγωγής (2001)

Γεωγραφική Ενότητα	1981				1991			
	Σύνολο	Πρωτογενής	Δευτερογενής	Τριτογενής	Σύνολο	Πρωτογενής	Δευτερογενής	Τριτογενής
Ελλάδα	3.388.518	988.737	1.032.258	1.367.522	3.571.957	698.738	907.474	1.965.745
Π. Ηπείρου	111.361	48.764	27.192	35.498	111.637	34.912	24.992	51.534
Ν. Άρτας	29.080	16.159	5.717	7.204	24.974	10.034	4.778	10.162
Ν. Θεσπρωτίας	13.088	6.034	2.914	4.140	14.505	5.205	3.339	5.962
Ν.Ιωαννίνων	50.222	16.898	15.010	18.314	50.997	11.545	12.751	26.702
Ν. Πρέβεζας	18.970	9.673	3.551	5.747	20.660	8.029	4.057	8.574
Γεωγραφική Ενότητα	2001							
	Σύνολο	Πρωτογενής	Δευτερογενής	Τριτογενής				
Ελλάδα	4.102.089	591.669	892.187	2.401.168				
Π. Ηπείρου	114.425	25.348	22.580	60.994				
Ν. Άρτας	24.164	7.809	4.437	10.815				
Ν. Θεσπρωτίας	16.376	4.425	2.895	7.731				
Ν.Ιωαννίνων	54.496	6.843	11.775	32.660				
Ν. Πρέβεζας	20.390	6.271	3.473	9.788				

Πηγή: ΕΣΥΕ

Πίνακας 30: Ποσοστιαία μεταβολή της συμμετοχής της Ελλάδας, της Περιφέρειας Ηπείρου και των νομών αυτής στην απασχόληση του πρωτογενή, δευτερογενή και τριτογενή τομέα παραγωγής

Πηγή : ΕΣΥΕ, επεξεργασία μελετητή

Γεωγραφική Ενότητα	1981 – 1991				1991 - 2001			
	Μεταβολή απασχόλησης							
	Συνολική	Πρωτογενής	Δευτερογενής	Τριτογενής	Συνολική	Πρωτογενής	Δευτερογενής	Τριτογενής
Ελλάδα	5,41	-29,33	-12,09	43,75	14,84	-15,32	-1,68	22,15
Π. Ηπείρου	0,25	-28,41	-8,09	45,17	2,50	-27,39	-9,65	18,36
Ν. Άρτας	-14,12	-37,90	-16,42	41,06	-3,24	-22,17	-7,14	6,43
Ν. Θεσπρωτίας	10,83	-13,74	14,58	44,01	12,90	-14,99	-13,30	29,67
Ν. Ιωαννίνων	1,54	-31,68	-15,05	45,80	6,86	-40,73	-7,65	22,31
Ν. Πρέβεζας	8,91	-17,00	14,25	49,19	-1,31	-21,90	-14,39	14,16
Γεωγραφική Ενότητα	1981 – 2001							
	Μεταβολή απασχόλησης							
	Συνολική	Πρωτογενής	Δευτερογενής	Τριτογενής				
Ελλάδα	21,06	-40,16	-13,57	75,59				
Π. Ηπείρου	2,75	-48,02	-16,96	71,82				
Ν. Άρτας	-16,91	-51,67	-22,39	50,12				
Ν. Θεσπρωτίας	25,12	-26,67	-0,65	86,74				
Ν. Ιωαννίνων	8,51	-59,50	-21,55	78,33				
Ν. Πρέβεζας	7,49	-35,17	-2,20	70,31				

1

Πίνακας 31: Ποσοστιαία συμμετοχή της απασχόλησης των τριών τομέων παραγωγής για την Περιφέρεια Ηπείρου και τους νομούς αυτής τόσο προς το σύνολο της Περιφέρειας όσο και προς την εκάστοτε γεωγραφική ενότητα για τις χρονιές 1981, 1991 και 2001

1981						
Γεωγραφική Ενότητα	Πρωτογενής		Δευτερογενής		Τριτογενής	
	Ποσοστό συμμετοχής στην Περιφέρεια(%)	Ποσοστό συμμετοχής στην ενότητα (%)	Ποσοστό συμμετοχής στην Περιφέρεια (%)	Ποσοστό συμμετοχής στην ενότητα (%)	Ποσοστό συμμετοχής στην Περιφέρεια (%)	Ποσοστό συμμετοχής στην ενότητα (%)
Ελλάδα		29,18		30,46		40,36
Π. Ηπείρου	100,00	43,79	100,00	24,42	100,00	31,88
Ν. Άρτας	33,14	55,57	21,02	19,66	20,29	24,77
Ν. Θεσπρωτίας	12,37	46,10	10,72	22,26	11,66	31,63
Ν. Ιωαννίνων	34,65	33,65	55,20	29,89	51,59	36,47
Ν. Πρέβεζας	19,84	50,99	13,06	18,72	16,19	30,30

1991						
Γεωγραφική Ενότητα	Πρωτογενής		Δευτερογενής		Τριτογενής	
	Ποσοστό συμμετοχής στην Περιφέρεια(%)	Ποσοστό συμμετοχής στην ενότητα (%)	Ποσοστό συμμετοχής στην Περιφέρεια (%)	Ποσοστό συμμετοχής στην ενότητα (%)	Ποσοστό συμμετοχής στην Περιφέρεια (%)	Ποσοστό συμμετοχής στην ενότητα (%)
Ελλάδα		19,56		25,41		55,03
Π. Ηπείρου	100,00	31,27	100,00	22,39	100,00	46,16
Ν. Άρτας	28,74	40,18	19,12	19,13	19,72	40,69
Ν. Θεσπρωτίας	14,91	35,88	13,36	23,02	11,57	41,10
Ν. Ιωαννίνων	33,07	22,64	51,02	25,00	51,81	52,36
Ν. Πρέβεζας	23,00	38,86	16,23	19,64	16,64	41,50

2001						
Γεωγραφική Ενότητα	Πρωτογενής		Δευτερογενής		Τριτογενής	
	Ποσοστό συμμετοχής	Ποσοστό συμμετοχής	Ποσοστό συμμετοχής	Ποσοστό συμμετοχής	Ποσοστό συμμετοχής	Ποσοστό συμμετοχής

	στην Περιφέρεια (%)	στην ενότητα (%)	στην Περιφέρεια (%)	στην ενότητα (%)	στην Περιφέρεια (%)	στην ενότητα (%)
Ελλάδα		14,42		21,75		58,54
Π. Ηπείρου	100,00	23,27	100,00	20,73	100,00	56,00
Ν. Άρτας	30,81	33,86	19,65	19,24	19,65	46,90
Ν. Θεσπρωτίας	17,46	29,40	12,82	19,23	12,82	51,37
Ν. Ιωαννίνων	27,00	13,34	52,15	22,96	52,15	63,69
Ν. Πρέβεζας	24,74	32,11	15,38	17,78	15,38	50,11

Πηγή: ΕΣΥΕ, επεξεργασία μελετητή

Πίνακας 32: Οικονομικά ενεργός και μη ενεργός πληθυσμός της Ελλάδας (2001)

Φύλο Ομάδες ηλικιών	Οικονομικός ενεργοί				Οικονομικός μη ενεργοί	Συνολικός Πληθυσμός
	Σύνολο	Απασχολούμενοι	Άνεργοι			
			Σύνολο	Από αυτούς "νέοι"		
ΣΥΝΟΛΟ	4.615.470	4.102.091	513.379	247.395	5.244.123	9.859.593
20-24	497.682	370.500	127.182	95.086	337.781	835.463
25-29	668.813	572.401	96.412	54.439	178.614	847.427
30-34	694.944	629.104	65.840	25.347	174.988	869.932
35-39	615.912	569.853	46.059	13.212	167.501	783.413
40-44	592.084	556.517	35.567	4.810	189.859	781.943
45-49	509.308	479.487	29.821	2.584	204.667	713.975
50-54	422.187	394.051	28.136	1.533	265.162	687.349
55-59	261.424	240.259	21.165	0	298.791	560.215
60-64	152.052	145.760	6.292	0	488.022	640.074
Άρρενες	2.877.430	2.597.021	280.409	137.930	1.984.206	4.861.636
20-24	290.436	218.950	71.486	54.942	146.582	437.018
25-29	392.848	341.260	51.588	30.261	43.351	436.199
30-34	419.099	384.942	34.157	13.481	22.444	441.543
35-39	373.112	348.530	24.582	7.225	19.214	392.326
40-44	361.545	344.359	17.186	655	26.099	387.644
45-49	324.905	309.108	15.797	0	31.230	356.135
50-54	283.145	266.800	16.345	0	54.945	338.090

55-59	186.208	172.067	14.141	0	84.887	271.095
60-64	108.025	108.025	0	0	190.156	298.181
Θήλεις	1.738.040	1.505.070	232.970	109.465	3.259.917	4.997.957
20-24	207.246	151.550	55.696	40.144	191.199	398.445
25-29	275.965	231.141	44.824	24.178	135.263	411.228
30-34	275.845	244.162	31.683	11.866	152.544	428.389
35-39	242.800	221.323	21.477	5.987	148.287	391.087
40-44	230.539	212.158	18.381	4.155	163.760	394.299
45-49	184.403	170.379	14.024	2.584	173.437	357.840
50-54	139.042	127.251	11.791	1.533	210.217	349.259
55-59	75.216	68.192	7.024	0	213.904	289.120

60-64	44.027	37.735	6.292	0	297.866	341.893
-------	--------	--------	-------	---	---------	---------

Πηγή: ΕΣΥΕ

Πίνακας 33: Οικονομικά ενεργός και μη ενεργός πληθυσμός της Π. Ηπείρου (2001)

Φύλο Ομάδες ηλικιών	Οικονομικώς ενεργοί				Οικονομικώς μη ενεργοί	Συνολικός Πληθυσμός
	Σύνολο	Απασχολούμενοι	Ανεργοί			
			Σύνολο	Από αυτούς "νέοι"		
ΣΥΝΟΛΟ	138.193	121.415	16.778	10.062	184.357	470.805
20-24	13.665	9.039	4.626	3.827	11.310	42.467
25-29	17.943	14.419	3.524	2.445	5.214	43.545
30-34	18.684	16.508	2.176	1.175	4.962	43.505
35-39	16.965	15.627	1.338	556	4.993	39.479
40-44	18.355	17.421	934	175	6.114	42.999
45-49	17.173	16.394	779	81	6.806	41.233
50-54	14.536	13.801	735	33	8.962	38.067
55-59	8.818	8.229	589	0	10.003	27.639
60-64	5.966	5.795	171	0	16.643	28.575
Άρρενες	89.077	79.490	9.587	5.542	71.006	254.702
20-24	8.232	5.587	2.645	2.202	4.532	23.198
25-29	10.756	8.861	1.895	1.280	1.232	24.024
30-34	11.428	10.257	1.171	614	603	24.073
35-39	10.660	9.861	799	304	592	22.216
40-44	11.831	11.312	519	28	878	24.568
45-49	11.447	10.991	456	0	1.153	24.047
50-54	10.092	9.600	492	0	1.927	22.111
55-59	6.193	5.784	409	0	3.071	15.457
60-64	4.134	4.134	0	0	6.551	14.819
Θήλειες	49.116	41.925	7.191	4.520	113.351	216.103
20-24	5.433	3.452	1.981	1.625	6.778	19.269
25-29	7.187	5.558	1.629	1.165	3.982	19.521
30-34	7.256	6.251	1.005	561	4.359	19.432

35-39	6.305	5.766	539	252	4.401	17.263
40-44	6.524	6.109	415	147	5.236	18.431
45-49	5.726	5.403	323	81	5.653	17.186
50-54	4.444	4.201	243	33	7.035	15.956
55-59	2.625	2.445	180	0	6.932	12.182
60-64	1.832	1.661	171	0	10.092	13.756

Πηγή: ΕΣΥΕ

Πίνακας 34: Οικονομικά ενεργός και μη ενεργός πληθυσμός του Ν. Θεσπρωτίας (2001)

Φύλο Ομάδες ηλικιών	Οικονομικός ενεργοί				Οικονομικός μη ενεργοί	Συνολικός Πληθυσμός
	Σύνολο	Απασχολούμενοι	Ανεργοί			
			Σύνολο	Από αυτούς "νέοι"		
ΣΥΝΟΛΟ	18.577	16.518	2.059	1.213	23.103	61.470
20-24	1.907	1.294	613	516	1.027	5.357
25-29	2.397	1.975	422	290	576	5.660
30-34	2.260	2.034	226	107	620	5.247
35-39	2.215	2.060	155	42	660	5.132
40-44	2.560	2.422	138	16	796	5.932
45-49	2.417	2.331	86	8	878	5.720
50-54	1.937	1.847	90	3	1.042	4.919
55-59	1.148	1.083	65	0	1.150	3.446
60-64	833	814	19	0	2.067	3.733
Άρρενες	12.195	11.052	1.143	643	8.804	33.837
20-24	1.142	802	340	293	407	2.984
25-29	1.410	1.199	211	143	89	3.052
30-34	1.393	1.276	117	48	52	2.886
35-39	1.397	1.305	92	25	59	2.878
40-44	1.728	1.646	82	1	108	3.565
45-49	1.695	1.649	46	0	145	3.535

Πίνακας 35: Ποσοστό συμμετοχής της απασχόλησης στο συνολικό και στον οικονομικά ενεργό πληθυσμό της Ελλάδας, της Π. Ηπείρου και του Ν. Θεσπρωτίας ανά ηλικιακή ομάδα (2001)

Φύλο Ομάδες ηλικιών	Γεωγραφική ενότητα					
	Ελλάδα		Π. Ηπείρου		Ν. Θεσπρωτίας	
	Α/Σ.Π	Α/Ο.Ε.Π	Α/Σ.Π	Α/Ο.Ε.Π	Α/Σ.Π	Α/Ο.Ε.Π
ΣΥΝΟΛΟ	41,61	88,88	25,79	87,86	26,87	88,92
20-24	44,35	74,45	21,28	66,15	24,16	67,86
25-29	67,55	85,58	33,11	80,36	34,89	82,39
30-34	72,32	90,53	37,95	88,35	38,77	90,00
35-39	72,74	92,52	39,58	92,11	40,14	93,00
40-44	71,17	93,99	40,51	94,91	40,83	94,61
45-49	67,16	94,14	39,76	95,46	40,75	96,44
50-54	57,33	93,34	36,25	94,94	37,55	95,35
55-59	42,89	91,90	29,77	93,32	31,43	94,34
60-64	22,77	95,86	20,28	97,13	21,81	97,72
Άρρενες	53,42	90,25	31,21	89,24	32,66	90,63
20-24	50,10	75,39	24,08	67,87	26,88	70,23
25-29	78,23	86,87	36,88	82,38	39,29	85,04
30-34	87,18	91,85	42,61	89,75	44,21	91,60
35-39	88,84	93,41	44,39	92,50	45,34	93,41
40-44	88,83	95,25	46,04	95,61	46,17	95,25
45-49	86,80	95,14	45,71	96,02	46,65	97,29
50-54	78,91	94,23	43,42	95,12	44,25	95,35
55-59	63,47	92,41	37,42	93,40	39,27	94,01
60-64	36,23	100,00	27,90	100,00	30,19	100,00
Θήλειες	30,11	86,60	19,40	85,36	19,78	85,65
20-24	38,04	73,13	17,91	63,54	20,73	64,31
25-29	56,21	83,76	28,47	77,33	29,75	78,62
30-34	57,00	88,51	32,17	86,15	32,11	87,43
35-39	56,59	91,15	33,40	91,45	33,50	92,30
40-44	53,81	92,03	33,15	93,64	32,78	93,27
45-49	47,61	92,39	31,44	94,36	31,21	94,46
50-54	36,43	91,52	26,33	94,53	27,36	95,36
55-59	23,59	90,66	20,07	93,14	20,59	95,21
60-64	11,04	85,71	12,07	90,67	12,59	92,18

Πηγή: ΕΣΥΕ

50-54	1.377	1.313	64	0	213	2.967
55-59	835	785	50	0	329	1.999
60-64	590	590	0	0	774	1.954
Θήλεις	6.382	5.466	916	570	14.299	27.633
20-24	765	492	273	223	620	2.373
25-29	987	776	211	147	487	2.608
30-34	867	758	109	59	568	2.361
35-39	818	755	63	17	601	2.254
40-44	832	776	56	15	688	2.367
45-49	722	682	40	8	733	2.185
50-54	560	534	26	3	829	1.952
55-59	313	298	15	0	821	1.447
60-64	243	224	19	0	1.293	1.779

Πηγή: ΕΣΥΕ

Πίνακας 36: Κλαδική διάρθρωση της απασχόλησης στις επιχειρήσεις του νομού

Κλάδοι οικονομικής δραστηριότητας	Αριθμός εργαζομένων
Ορυχεία λατομεία	48
Μεταποιητικές βιομηχανίες	195
Κατασκευές	966
Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή οχημάτων	2.188
Ξενοδοχεία και εστιατόρια	3.142
Μεταφορές, αποθήκευση, επικοινωνίες	148
Διαχείριση ακίνητης περιουσίας, εκμισθώσεις, εμπορικές δραστηριότητες	714
Σύνολο	7.401

Πηγή: ΠΑΕΠ 2005 (Θεσπρωτία)

Πίνακας 37: Προσδοκώμενη μεταβολή 2003 – 2006 των εργαζομένων στο Νομό Θεσπρωτίας

Ειδικότητες	Αριθμός εργαζομένων		Μεταβολή απασχόλησης 2006-2003
	2003	2006 (προσδοκώμενος)	
Διευθύνοντες και ανώτερα στελέχη επιχειρήσεων με	41	82	41

Ειδικότητες	Αριθμός εργαζομένων		Μεταβολή απασχόλησης 2006-2003
	2003	2006 (προσδοκώμενος)	
10 ή περισσότερους εργαζόμενους			
Διευθύνοντες επιχειρηματίες και προϊστάμενοι επιχειρήσεων που απασχολούν μέχρι 9 άτομα	2.766	2.745	-20
Μηχανολόγοι μηχανικοί, Πολιτικοί μηχανικοί	121	122	1
Λογιστές, στελέχη επιχειρήσεων (απόφοιτοι ΑΕΙ)	121	121	0
Τεχνολόγοι μηχανικοί	121	359	238
Βοηθοί Λογιστών	44	51	7
Υπάλληλοι γραφείου	672	667	-5
Υπάλληλοι εξυπηρέτησης πελατών	116	126	10
Απασχολούμενοι στην παροχή προσωπικών υπηρεσιών	1316	1316	0
Πωλητές	229	282	54
Τεχνίτες ανέγερσης και αποπεράτωσης κτιρίων και άλλων δομικών έργων	735	497	-238

Χύτες μετάλλων, συγκολλητές, ελασματοουργοί, σιδηρουργοί	160	160	0
Μηχανικοί, εφαρμοστές και συντηρητές μηχανών	161	222	61
Τεχνίτες επεξεργασίας τροφίμων	30	139	109
Τεχνίτες υφαντουργίας	119	119	0
Οδηγοί μέσων μεταφοράς και χειριστές κινητού εξοπλισμού	97	99	2
Πλανόδιοι πωλητές, οικιακοί βοηθοί	392	416	24
Ανειδίκευτοι εργάτες ορυχείων, κατασκευών μεταποίησης	161	171	10
Σύνολο	7.401	7.694	293

Πηγή: ΠΑΕΠ 2005 (Θεσπρωτία)

Πίνακας 38: Αναλυτικό σχέδιο παραγωγής του Νομού Θεσπρωτίας για το 2006

ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΜΕΝΗ ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΕΚΤΑΣΗ			ΣΤΡΕΜΜΑΤΑ	%	ΠΑΡΑΓΩΓΗ	
			174.988	100		
ΕΤΗΣΙΕΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ	ΔΗΜΗΤΡΙΑΚΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΑΠΝΟΥ	ΣΙΤΑΡΙ ΜΑΛΑΚΟ	6	0	1.800	
		ΣΙΤΑΡΙ ΣΚΛΗΡΟ	24	0,01	5.200	
		ΣΙΚΑΛΗ	195	0,11	29.000	
		ΚΡΙΘΑΡΙ	790	0,45	193.950	
		ΒΡΩΜΗ	3.612	2,06	822.460	
		ΡΥΖΙ	1.730	0,99	12.260.000	
		ΣΥΝΟΛΟ	6.357	3,63	13.312.410	
	ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΦΥΤΑ	ΣΥΝΟΛΟ	0	0	0	
	ΘΕΡΜΟΚΗΠΙΑ			2.933	1,68	
	ΟΣΠΡΙΑ ΓΙΑ ΞΗΡΟ ΚΑΡΠΟ				0	
	ΠΑΤΑΤΕΣ			1.155	0,66	750.840
	ΖΑΧΑΡΟΤΕΥΤΛΑ				0	
	ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΑ ΦΥΤΑ			48.372	27,6	31.056.850
	ΕΛΑΙΩΝΕΣ			75038	42,9	31056850
	ΣΥΝΟΛΟ			52.460	30	31.807.690
	ΔΕΝΔΡΩΔΕΙΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ	ΟΠΩΡΟΦΟΡΑ ΔΕΝΔΡΑ ΕΥΚΡΑΤΩΝ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΩΝ	ΛΕΜΟΝΙΕΣ	289	0,17	347.340
			ΠΟΡΤΟΚΑΛΙΕΣ	3.188	1,82	10.935.485
			ΜΑΝΤΑΡΙΝΙΕΣ	8.504	4,86	27.558.660
			ΡΟΔΑΚΙΝΙΕΣ	96	0,05	99.257
ΒΕΡΙΚΟΚΙΕΣ			2	0	16.560	
ΚΕΡΑΣΙΕΣ			21	0,01	30.185	
ΜΗΛΙΕΣ			75	0,04	120.425	
ΑΧΛΑΔΙΕΣ			66	0,04	206.277	
ΣΥΝΟΛΟ			12.241	7	39.314.189	
ΟΠΩΡΟΦΟΡΑ ΔΕΝΔΡΑ ΥΠΟΤΡΟΠΙΚΗΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ		ΑΚΤΙΝΙΔΙΑ	988	0,56	2.128.050	
ΔΕΝΔΡΑ ΓΙΑ ΚΑΡΠΟΥΣ ΜΕ ΚΕΛΥΦΟΣ		ΦΟΥΝΤΟΥΚΙΕΣ	1	0	5.000	
		ΚΑΡΥΔΙΕΣ	524	0,3	94.280	
		ΑΜΥΓΔΑΛΙΕΣ	877	0,5	115.638	
		ΣΥΝΟΛΟ	2.390	1,37	2.342.968	
ΛΟΙΠΕΣ			75.342	43,1	16.018.120	
ΑΜΠΕΛΙΑ ΚΑΙ ΣΤΑΦΙΔΑΜΠΕΛΑ			157	0,09	84.400	
ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΙ ΛΑΧΑΝΟΚΗΠΟΙ			2.933	1,68		
ΑΓΡΑΝΑΠΑΥΣΕΙΣ			5.815	3,32		

Πηγή: ΕΣΥΕ, Ετήσιες Γεωργικές Στατιστικές

Πίνακας 39: Παραγωγή γεωργικών προϊόντων σε τόνους του Νομού Θεσπρωτίας για το 2006

ΣΙΤΗΡΑ ΓΙΑ ΚΑΡΠΟ						
Σιτάρι		Κριθάρι	Βρώμη	Σίκαλη	Αραβόσιτος	Ρύζι
Μαλακό	Σκληρό					
1.800	5.200	193.950	3.612	195	14.908.460	1.260.000
ΒΡΩΣΙΜΑ ΟΣΠΡΙΑ						
Φασόλια	Κουκιά	Λαθούρια	Ρεβίθια	Μπιζέλια	Φακή	Λοιπά βρώσιμα όσπρια
14.350	7.630	-	-	-	-	400
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΦΥΤΑ						
-						
ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΑ ΦΥΤΑ						
Σανά						
Μηδική – Τριφύλια						
25.291.750						
Πεπονυειδή και πατάτες						
Καρπούζια	Πεπόνια			Πατάτες		
2.799.600	572.200			750.840		
ΛΑΧΑΝΙΚΑ						
Κουνουπίδια - Λάχανα	Τομάτες		Πράσα	Κρεμμύδια ξερά	Μπάμιες	Μελιτζάνες
	Βιομηχανικές	Νωπής Χρήσης				
225.400		1.040.600	141.750	192.870	23.910	56.440
ΑΜΠΕΛΟΥΡΓΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ						
Μούστος	Επιτροπέζια σταφύλια			Σταφίδα		
				Κορινθιακή	Σουλτανίνα	
400	19.960			-	-	
ΜΕΡΙΚΑ ΔΕΝΔΡΟΚΟΜΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ						
Λεμόνια	Πορτοκάλια	Μανταρίνια	Αχλάδια	Μήλα	Ροδάκινα	Βερίκοκα
347.340	10.935.485	27.558.660	206.277	120.425	99.257	16.560

Πηγή: Ε.Σ.Υ.Ε., Ετήσιες Γεωργικές Στατιστικές

Πίνακας 40: Παραγωγή κτηνοτροφικών προϊόντων σε κιλά του Νομού Θεσπρωτίας για το 2004

ΠΡΩΤΟΓΕΝΗ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ							
Κρέας							
Σύνολο	Βοδινό	Πρόβειο	Αίγαιο	Χοιρινό	Πουλερικά - Κουνέλια		
974.234	277.730	295.055	189.499	128.630	83.320		
Γάλα							
Σύνολο	Αγελάδων		Βουβαλιών	Προβάτων		Αιγών	
17.847.920	811.600		-	10.600.580		6.435.740	
Δέρμα	Μαλλιά προβάτων	Τρίχες αιγών	Λίπος χοιρινό	Αυγά (χιλιάδες τεμάχια)	Μέλι	Κερί	Κουκούλια Χλωρά
75.938	153.771	20.426	-	3.890.050	124.495	2.540	-
ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ							
Τυρί		Βουτυρο		Μυζήθρα	Κρέμα Νοπή		
Μαλακό	Σκληρό	Νωπό	Λυωμένο				
647.950	729.500	14.750	1.800	119.840	9.000		

Πηγή: Ε.Σ.Υ.Ε., Ετήσιες Γεωργικές Στατιστικές

Πίνακας 41: Αριθμός επιχειρήσεων του Νομού Θεσπρωτίας ανά κλάδο για το έτος 2000

Κλάδος	Περιγραφή Κλάδου	Αριθμός Επιχειρήσεων	Τζίρος (σε εκ. €)
01	ΓΕΩΡΓΙΑ, ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ, ΘΗΡΑ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΕΙΣ ΒΟΗΘΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	35	1,00
02	ΔΑΣΟΚΟΜΙΑ, ΥΛΟΤΟΜΙΑ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	2	-
05	ΑΛΙΕΙΑ, ΙΧΘΥΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΕΙΣ ΒΟΗΘΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	6	1,15
14	ΆΛΛΕΣ ΕΞΟΥΚΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΛΑΤΟΜΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	5	0,47
15	ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΠΟΤΩΝ	85	12,02
17	ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΛΩΣΤΟΥΨΑΝΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΥΛΩΝ	3	-
18	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΕΙΔΩΝ ΕΝΔΥΣΗΣ:ΚΑΤΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΒΑΦΗ ΓΟΥΝΑΡΙΚΩΝ	13	0,20
19	ΚΑΤΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΔΕΨΗ ΔΕΡΜΑΤΟΣ:ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΕΙΔΩΝ ΤΑΞΙΔΙΟΥ (ΑΠΟΣΚΕΥΩΝ), ΤΣΑΝΤΩΝ, ΕΙΔΩΝ ΣΕΛΟΠΟΙΑΣ, ΕΙΔΩΝ ΣΑΓΜΑΤΟΠΟΙΑΣ ΚΑΙ ΥΠΟΔΗΜΑΤΩΝ	1	-

Κλάδος	Περιγραφή Κλάδου	Αριθμός Επιχειρήσεων	Τζίρος (σε εκ. €)
20	ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΞΥΛΟΥ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΑΠΟ ΞΥΛΟ ΚΑΙ ΦΕΛΛΟ, ΕΚΤΟΣ ΑΠΟ ΤΑ ΕΠΙΠΛΑ: ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΕΙΔΩΝ ΚΑΛΑΘΟΠΟΙΑΣ ΚΑΙ ΣΠΑΡΤΟΠΛΕΚΤΙΚΗΣ	25	0,33
21	ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΧΑΡΤΟΠΟΛΤΟΥ, ΧΑΡΤΙΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΑΠΟ ΧΑΡΤΙ	1	-
22	ΕΚΔΟΣΕΙΣ, ΕΚΤΥΠΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗ ΠΡΟΕΓΓΕΓΡΑΜΜΕΝΩΝ ΜΕΣΩΝ ΕΓΤΡΑΦΗΣ ΗΧΟΥ ΚΑΙ ΕΙΚΟΝΑΣ ΚΑΙ ΜΕΣΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ	9	0,35
23	ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΟΠΤΑΝΘΡΑΚΑ (ΚΩΚ), ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΔΙΥΛΙΣΗΣ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΥ ΚΑΙ ΠΥΡΗΝΙΚΩΝ ΚΑΥΣΙΜΩΝ	5	0,05
24	ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΧΗΜΙΚΩΝ ΟΥΣΙΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ	3	-
25	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΑΠΟ ΕΛΑΣΤΙΚΟ (ΚΑΟΥΤΣΟΥΚ) ΚΑΙ ΠΛΑΣΤΙΚΕΣ ΥΛΕΣ	2	-
26	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΑΛΛΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΑΠΟ ΜΗ ΜΕΤΑΛΛΙΚΑ ΟΡΥΚΤΑ	21	4,35
27	ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΜΕΤΑΛΛΩΝ	2	-
28	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΜΕΤΑΛΛΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ. ΜΕ ΕΞΑΙΡΕΣΗ ΤΑ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΑ ΕΙΔΗ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ	61	2,07
29	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΙΔΩΝ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ Μ.Α.Κ.	4	0,41
32	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΣΥΣΚΕΥΩΝ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΑΣ, ΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	1	-
33	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΙΑΤΡΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ, ΟΡΓΑΝΩΝ ΑΚΡΙΒΕΙΑΣ ΚΑΙ ΟΠΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ:ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΡΟΛΟΓΙΩΝ ΚΑΘΕ ΕΙΔΟΥΣ	1	-
35	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΛΟΙΠΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	1	-
36	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΕΠΙΠΛΩΝ. ΛΟΙΠΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ Μ.Α.Κ.	27	1,31
40	ΠΑΡΟΧΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ ΡΕΥΜΑΤΟΣ. ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ, ΑΤΜΟΥ ΚΑΙ ΖΕΣΤΟΥ ΝΕΡΟΥ	2	-
41	ΣΥΛΛΟΓΗ, ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΔΙΑΝΟΜΗ ΝΕΡΟΥ	2	-
45	ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	650	19,71
50	ΕΜΠΟΡΙΟ, ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΟΤΟΣΙΚΛΕΤΩΝ. ΛΙΑΝΙΚΗ ΠΩΛΗΣΗ ΚΑΥΣΙΜΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ	135	39,07
51	ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΟ ΜΕ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ, ΕΚΤΟΣ ΑΠΟ ΤΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΟΤΟΣΙΚΛΕΤΩΝ	131	29,81
52	ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ, ΕΚΤΟΣ ΑΠΟ ΤΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΟΤΟΣΙΚΛΕΤΩΝ: ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΕΙΔΩΝ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΧΡΗΣΗΣ	712	81,01
55	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΚΑΙ ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΑ	676	20,07
60	ΧΕΡΣΑΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ, ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΜΕΣΩ ΑΓΩΓΩΝ	138	6,91

Κλάδος	Περιγραφή Κλάδου	Αριθμός Επιχειρήσεων	Τζίρος (σε εκ. €)
61	ΥΔΑΤΙΝΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ	15	1,30
63	ΒΟΗΘΗΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΕΙΣ ΠΡΟΣ ΤΙΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ: ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΑΞΙΔΙΩΤΙΚΩΝ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΩΝ	84	11,60
64	ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΑ ΚΑΙ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	4	0,26
66	ΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΙΚΑ ΤΑΜΕΙΑ, ΕΚΤΟΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ	1	-
67	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΥΝΑΦΕΙΣ ΜΕ ΤΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΝΔΙΑΜΕΣΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ	6	0,05
70	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΜΕ ΑΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ	7	0,02
71	ΕΚΜΙΣΘΩΣΗ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΧΩΡΙΣ ΧΕΙΡΙΣΤΗ. ΕΚΜΙΣΘΩΣΗ ΕΙΔΩΝ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΧΡΗΣΗΣ	26	0,45
72	ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	3	-
73	ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	2	-
74	ΆΛΛΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	220	9,95
75	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΑΜΥΝΑ. ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ	1	-
80	ΒΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	10	0,25
85	ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ	6	0,25
90	ΔΙΑΘΕΣΗ ΛΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ: ΥΓΙΕΙΝΗ ΚΑΙ ΠΑΡΟΜΟΙΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	7	0,27
91	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ ΜΕ ΜΕΛΗ Μ.Α.Κ.	23	1,28
92	ΨΥΧΑΓΩΓΙΚΕΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	38	0,74
93	ΆΛΛΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	84	2,99
95	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΩΣ ΕΡΓΟΔΟΤΩΝ ΟΙΚΙΑΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	1	-
XX	ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΚΛΑΔΟΣ	39	0,58

Πηγή: Μητρώο Επιχειρήσεων Ε.Σ.Υ.Ε. (2000), Ιδία επεξεργασία

Πίνακας 42: Αριθμός επιχειρήσεων του Νομού Θεσπρωτίας ανά κλάδο για το έτος 2001

Κλάδος	Περιγραφή Κλάδου	Αριθμός Επιχειρήσεων	Τζίρος (σε εκ. €)
01	ΓΕΩΡΓΙΑ, ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ, ΘΗΡΑ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΕΙΣ ΒΟΗΘΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	63	3,8
02	ΔΑΣΟΚΟΜΙΑ, ΥΛΟΤΟΜΙΑ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	2	-
05	ΑΛΙΕΙΑ, ΙΧΘΥΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΕΙΣ	20	6,36

Κλάδος	Περιγραφή Κλάδου	Αριθμός Επιχειρήσεων	Τζίρος (σε εκ. €)
	ΒΟΗΘΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ		
14	ΆΛΛΕΣ ΕΞΟΥΚΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΛΑΤΟΜΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	5	0,45
15	ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΠΟΤΩΝ	97	10,66
17	ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΛΩΣΤΟΥΦΑΝΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΥΛΩΝ	4	0,07
18	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΕΙΔΩΝ ΕΝΔΥΣΗΣ:ΚΑΤΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΒΑΦΗ ΓΟΥΝΑΡΙΚΩΝ	9	0,02
19	ΚΑΤΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΔΕΨΗ ΔΕΡΜΑΤΟΣ:ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΕΙΔΩΝ ΤΑΞΙΔΙΟΥ (ΑΠΟΣΚΕΥΩΝ), ΤΣΑΝΤΩΝ, ΕΙΔΩΝ ΣΕΛΟΠΟΙΑΣ, ΕΙΔΩΝ ΣΑΓΜΑΤΟΠΟΙΑΣ ΚΑΙ ΥΠΟΔΗΜΑΤΩΝ	1	-
20	ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΞΥΛΟΥ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΑΠΟ ΞΥΛΟ ΚΑΙ ΦΕΛΛΟ, ΕΚΤΟΣ ΑΠΟ ΤΑ ΕΠΙΠΛΑ: ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΕΙΔΩΝ ΚΑΛΑΘΟΠΟΙΑΣ ΚΑΙ ΣΠΑΡΤΟΠΛΕΚΤΙΚΗΣ	30	0,5
21	ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΧΑΡΤΟΠΟΛΤΟΥ, ΧΑΡΤΙΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΑΠΟ ΧΑΡΤΙ	1	-
22	ΕΚΔΟΣΕΙΣ, ΕΚΤΥΠΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗ ΠΡΟΕΓΤΕΓΡΑΜΜΕΝΩΝ ΜΕΣΩΝ ΕΓΤΡΑΦΗΣ ΗΧΟΥ ΚΑΙ ΕΙΚΟΝΑΣ ΚΑΙ ΜΕΣΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ	8	0,36
23	ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΟΠΤΑΝΘΡΑΚΑ (ΚΩΚ), ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΔΙΥΛΙΣΗΣ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΥ ΚΑΙ ΠΥΡΗΝΙΚΩΝ ΚΑΥΣΙΜΩΝ	5	0,04
24	ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΧΗΜΙΚΩΝ ΟΥΣΙΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ	3	-
25	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΑΠΟ ΕΛΑΣΤΙΚΟ (ΚΑΟΥΤΣΟΥΚ) ΚΑΙ ΠΛΑΣΤΙΚΕΣ ΥΛΕΣ	2	-
26	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΑΛΛΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΑΠΟ ΜΗ ΜΕΤΑΛΛΙΚΑ ΟΡΥΚΤΑ	23	3,71
27	ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΜΕΤΑΛΛΩΝ	2	
28	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΜΕΤΑΛΛΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ, ΜΕ ΕΞΑΙΡΕΣΗ ΤΑ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΑ ΕΙΔΗ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ	74	2,86
29	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΙΔΩΝ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ Μ.Α.Κ.	5	0,26
32	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΣΥΣΚΕΥΩΝ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΑΣ, ΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	1	-
33	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΙΑΤΡΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ, ΟΡΓΑΝΩΝ ΑΚΡΙΒΕΙΑΣ ΚΑΙ ΟΠΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ:ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΡΟΛΟΓΙΩΝ ΚΑΘΕ ΕΙΔΟΥΣ	2	-
35	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΛΟΙΠΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	1	-
36	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΕΠΙΠΛΩΝ. ΛΟΙΠΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ Μ.Α.Κ.	32	1,63
40	ΠΑΡΟΧΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ ΡΕΥΜΑΤΟΣ, ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ, ΑΤΜΟΥ ΚΑΙ ΖΕΣΤΟΥ ΝΕΡΟΥ	3	-
41	ΣΥΛΛΟΓΗ, ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΔΙΑΝΟΜΗ ΝΕΡΟΥ	2	-
45	ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	720	19,89

Κλάδος	Περιγραφή Κλάδου	Αριθμός Επιχειρήσεων	Έξοδος (σε εκ. €)
50	ΕΜΠΟΡΙΟ, ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΟΤΟΣΙΚΛΕΤΩΝ. ΛΙΑΝΙΚΗ ΠΩΛΗΣΗ ΚΑΥΣΙΜΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ	138	38,28
51	ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΟ ΜΕ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ, ΕΚΤΟΣ ΑΠΟ ΤΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΟΤΟΣΙΚΛΕΤΩΝ	146	37,59
52	ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ, ΕΚΤΟΣ ΑΠΟ ΤΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΟΤΟΣΙΚΛΕΤΩΝ: ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΕΙΔΩΝ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΧΡΗΣΗΣ	738	86,76
55	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΚΑΙ ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΑ	717	22,21
60	ΧΕΡΣΑΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ, ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΜΕΣΩ ΑΓΩΓΩΝ	167	8,84
61	ΥΔΑΤΙΝΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ	14	0,34
63	ΒΟΗΘΗΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΕΙΣ ΠΡΟΣ ΤΙΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ: ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΑΞΙΔΙΩΤΙΚΩΝ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΩΝ	74	11,58
64	ΓΑΧΥΔΡΟΜΕΙΑ ΚΑΙ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	3	-
66	ΑΣΦΑΛΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΙΚΑ ΤΑΜΕΙΑ, ΕΚΤΟΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ	6	0,06
67	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΥΝΑΦΕΙΣ ΜΕ ΤΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΝΔΙΑΜΕΣΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ	7	0,04
70	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΜΕ ΑΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ	22	0,52
71	ΕΚΜΙΣΘΩΣΗ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΧΩΡΙΣ ΧΕΙΡΙΣΤΗ. ΕΚΜΙΣΘΩΣΗ ΕΙΔΩΝ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΧΡΗΣΗΣ	5	0,03
72	ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	4	0,01
73	ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	238	11,27
74	ΆΛΛΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	1	-
75	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΑΜΥΝΑ. ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ	13	0,33
80	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	20	0,39
85	ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ	7	0,37
90	ΔΙΑΘΕΣΗ ΛΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ: ΥΓΙΕΙΝΗ ΚΑΙ ΠΑΡΟΜΟΙΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	24	14,27
91	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ ΜΕ ΜΕΛΗ Μ.Α.Κ.	37	0,83
92	ΨΥΧΑΓΩΓΙΚΕΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	96	2,89
93	ΆΛΛΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	2	-
95	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΩΝ ΩΣ ΕΡΓΟΔΟΤΩΝ ΟΙΚΙΑΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	23	0,22
XX	ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΚΛΑΔΟΣ	39	0,58

Πηγή: Μητρώο Επιχειρήσεων Ε.Σ.Υ.Ε. (2001), Ιδία επεξεργασία

Πίνακας 43: Αριθμός επιχειρήσεων του Νομού Θεσπρωτίας ανά κλάδο για το έτος 2002

Κλάδος	Περιγραφή Κλάδου	Αριθμός Επιχειρήσεων	Τζίρος (σε εκατ. €)
01	ΓΕΩΡΓΙΑ, ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ, ΘΗΡΑ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΕΙΣ ΒΟΗΘΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	95	5,12
02	ΔΑΣΟΚΟΜΙΑ, ΥΛΟΤΟΜΙΑ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	3	
05	ΑΛΙΕΙΑ, ΙΧΘΥΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΕΙΣ ΒΟΗΘΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	23	6,89
14	ΑΛΛΕΣ ΕΞΟΡΥΚΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΛΑΤΟΜΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	9	2,4
15	ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΠΟΤΩΝ	113	11,27
17	ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΛΩΣΤΟΥΦΑΝΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΥΛΩΝ	6	0,2
18	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΕΙΔΩΝ ΕΝΔΥΣΗΣ: ΚΑΤΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΒΑΦΗ ΓΟΥΝΑΡΙΚΩΝ	9	0,12
20	ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΞΥΛΟΥ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΑΠΟ ΞΥΛΟ ΚΑΙ ΦΕΛΛΟ, ΕΚΤΟΣ ΑΠΟ ΤΑ	31	0,62
21	ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΧΑΡΤΟΠΟΛΤΟΥ, ΧΑΡΤΙΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΑΠΟ ΧΑΡΤΙ	1	
22	ΕΚΔΟΣΕΙΣ, ΕΚΤΥΠΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗ ΠΡΟΕΓΤΕΓΡΑΜΜΕΝΩΝ ΜΕΣΩΝ ΕΓΓΡΑΦΗΣ	12	0,47
23	ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΟΠΤΑΝΘΡΑΚΑ (ΚΩΚ), ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΔΙΥΛΙΣΗΣ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΥ ΚΑΙ ΠΥΡΗΝΙΚΩΝ ΚΑΥΣΙΜΩΝ	4	0,02
24	ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΧΗΜΙΚΩΝ ΟΥΣΙΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ	3	
25	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΑΠΟ ΕΛΑΣΤΙΚΟ (ΚΑΟΥΤΣΟΥΚ) ΚΑΙ ΠΛΑΣΤΙΚΕΣ ΥΛΕΣ	2	
26	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΑΛΛΩΝ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΑΠΟ ΜΗ ΜΕΤΑΛΛΙΚΑ ΟΡΥΚΤΑ	34	4,56
27	ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΜΕΤΑΛΛΩΝ	3	
28	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΜΕΤΑΛΛΙΚΩΝ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ, ΜΕ ΕΞΑΙΡΕΣΗ ΤΑ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΑ ΕΙΔΗ	73	3,5
29	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΙΔΩΝ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ Μ.Α.Κ.	6	0,24
31	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΩΝ ΚΑΙ ΣΥΣΚΕΥΩΝ Μ.Α.Κ.	3	
32	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΣΥΣΚΕΥΩΝ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΑΣ, ΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ	2	
33	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΙΑΤΡΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ, ΟΡΓΑΝΩΝ ΑΚΡΙΒΕΙΑΣ ΚΑΙ ΟΠΤΙΚΩΝ	1	
35	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΛΟΙΠΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	2	

Κλάδος	Περιγραφή Κλάδου	Αριθμός Επιχειρήσεων	Τζίρος (σε εκατ. €)
36	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΕΠΙΠΛΩΝ. ΛΟΙΠΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ Μ.Α.Κ.	32	1,7
40	ΠΑΡΟΧΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ ΡΕΥΜΑΤΟΣ, ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ, ΑΤΜΟΥ ΚΑΙ ΖΕΣΤΟΥ ΝΕΡΟΥ	2	
41	ΣΥΛΛΟΓΗ, ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΔΙΑΝΟΜΗ ΝΕΡΟΥ	2	
45	ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	836	22,97
50	ΕΜΠΟΡΙΟ, ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΟΤΟΣΥΚΛΕΤΩΝ.	181	46,29
51	ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΟ ΜΕ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ, ΕΚΤΟΣ ΑΠΟ ΤΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	168	55,37
52	ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ, ΕΚΤΟΣ ΑΠΟ ΤΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ	780	98,17
55	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΚΑΙ ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΑ	747	28,9
60	ΧΕΡΣΑΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΜΕΣΩ ΑΓΩΓΩΝ	171	15,22
61	ΥΔΑΤΙΝΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ	13	9,3
63	ΒΟΗΘΗΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΕΙΣ ΠΡΟΣ ΤΙΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ: ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	73	13,47
64	ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΑ ΚΑΙ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	5	0,41
67	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΥΝΑΦΕΙΣ ΜΕ ΤΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΝΔΙΑΜΕΣΩΝ	9	0,09
70	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΜΕ ΑΚΙΝΗΤΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ	7	0,04
71	ΕΚΜΙΣΘΩΣΗ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΧΩΡΙΣ ΧΕΙΡΙΣΤΗ. ΕΚΜΙΣΘΩΣΗ ΕΙΔΩΝ	23	0,39
72	ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	6	0,03
73	ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	4	0,02
74	ΑΛΛΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	245	9,14
75	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΑΜΥΝΑ. ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ	3	
80	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	10	0,5
85	ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ	25	0,52
90	ΔΙΑΘΕΣΗ ΛΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ: ΥΓΙΕΙΝΗ ΚΑΙ ΠΑΡΟΜΟΙΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	9	0,35
91	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ ΜΕ ΜΕΛΗ Μ.Α.Κ.	25	14,64
92	ΨΥΧΑΓΩΓΙΚΕΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	34	0,44

Κλάδος	Περιγραφή Κλάδου	Αριθμός Επιχειρήσεων	Τζίρος (σε εκατ. €)
93	ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	89	2,77
XX	ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΚΛΑΔΟΣ	14	0,03

Πηγή: Μητρώο Επιχειρήσεων Ε.Σ.Υ.Ε. (2001), Ίδια επεξεργασία

Πίνακας 44: Νέες μεταποιητικές επιχειρήσεις (Α.Ε. & Ε.Π.Ε.) 2000 – 2004

Γεωγραφική ενότητα	2000		2001		2002	
	Αριθμός Εταιρειών	Αρχικό Κεφάλαιο	Αριθμός Εταιρειών	Αρχικό Κεφάλαιο	Αριθμός Εταιρειών	Αρχικό Κεφάλαιο
Ελλάδα	652	145.047	700	73.439	643	66.951
Περιφέρεια Ηπείρου	13	1.045	20	3.101	24	2.908
Νομός Άρτας	-	-	2	355.100	4	1.065.000
Νομός Θεσπρωτίας	85	-	86	8.226.860	64	5.562.010
Νομός Ιωαννίνων	6	528.250	7	693.900	13	1.466.300
Νομός Πρέβεζας	4	193.690	6	640.210	4	198.000
Γεωγραφική ενότητα	2003		2004			
	Αριθμός Εταιρειών	Αρχικό Κεφάλαιο	Αριθμός Εταιρειών	Αρχικό Κεφάλαιο		
Ελλάδα	619	53.254	502	44.195		
Περιφέρεια Ηπείρου	14	2.276	14	1.618		
Νομός Άρτας	2	37.700	-	-		
Νομός Θεσπρωτίας	67	6.563.150	66	6.695.030		
Νομός Ιωαννίνων	11	1.738.000	11	1.140.000		
Νομός Πρέβεζας	1	500.000	2	390.000		

Πηγή: ICAP, Νέες επιχειρήσεις 2000-2004

Πίνακας 45: Κατανομή επιχειρήσεων ανά κλάδο δραστηριότητας του τριτογενούς τομέα παραγωγής του Νομού Θεσπρωτίας

Κατηγορία οικονομικής δραστηριότητας τριτογενούς τομέα παραγωγής	Νομός Θεσπρωτίας				
	Αριθμός επιχειρήσεων	% Χώρας	% επιχειρήσεων τριτογενούς τομέα Νομού	Τζίρος (εκ. Ευρώ)	% τζίρου συνόλου επιχειρήσεων Νομού
Z Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή αυτοκινήτων οχημάτων, μοτοσυκλετών και ειδών προσωπικής ή οικιακής χρήσης	1.151	0,18	42,77	127	34,58
H Ξενοδοχεία και εστιατόρια	768	0,12	28,54	84	23,07
K Διαχείριση ακίνητης περιουσίας, εκμισθώσεις και εμπορικές δραστηριότητες	293	0,04	10,89	32	8,80
Θ Μεταφορές Αποθήκευση και επικοινωνίες	269	0,04	10,00	30	8,08
N Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών υπέρ του κοινωνικού συνόλου	162	0,02	6,02	18	4,87
M Υγεία και κοινωνική μέριμνα	25	0,00	0,93	3	0,75
I Εκπαίδευση	11	0,00	0,41	1	0,33
A Ενδιάμεσοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί	9	0,00	0,33	1	0,27
E Δημόσια Διοίκηση και άμυνα: Υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	3	0,00	0,11	0	0,09
O Ιδιωτικά νοικοκυριά που απασχολούν οικιακό προσωπικό	0	0,00	0,00	0	0,00

Πηγή : ΕΣΥΕ, 2002, Ιδία επεξεργασία

Πίνακας 46: Κλάδος δραστηριότητας τριτογενούς τομέα κατά φθίνουσα σειρά με βάση το ποσοστό συμμετοχής στο συνολικό τζίρο του τομέα

Κλάδος δραστηριότητας τριτογενούς τομέα	% του συνολικού τζίρου
Λιανικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο αυτοκινήτων οχημάτων και μοτοσυκλετών-επισκευή ειδών ατομικής και οικιακής χρήσης	34,4
Χονδρικό εμπόριο και εμπόριο με προμήθεια, εκτός από το εμπόριο αυτοκινήτων οχημάτων και μοτοσυκλετών	20,4
Εμπόριο, συντήρηση και επισκευή αυτοκινήτων οχημάτων και μοτοσυκλετών	16,2
Ξενοδοχεία και εστιατόρια	10,1
Χερσαίες μεταφορές και μεταφορές μέσω αγωγών	5,3
Δραστηριότητες οργανώσεων με μέλη Μ.Α.Κ.	5,1

Βοηθητικές και συναφείς προς τις μεταφορές δραστηριότητες: δραστηριότητες ταξιδιωτικών πρακτορείων	4,7
Υδάτινες μεταφορές	3,2
Υγεία και κοινωνική μέριμνα	0,1

Πηγή: ΕΣΥΕ, Ιδία επεξεργασία

Πίνακας 47: Κλάδοι δραστηριότητας τριτογενούς τομέα κατά φθίνουσα σειρά με βάση τον αριθμό των επιχειρήσεων

Κλάδος δραστηριότητας τριτογενούς τομέα	Αριθμός επιχειρήσεων
Λιανικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο αυτοκινήτων οχημάτων και μοτοσικλετών-επισκευή ειδών ατομικής και οικιακής χρήσης	780
Ξενοδοχεία και εστιατόρια	747
Εμπόριο, συντήρηση και επισκευή αυτοκινήτων οχημάτων και μοτοσικλετών	181
Χερσαίες μεταφορές και μεταφορές μέσω αγωγών	171
Χονδρικό εμπόριο και εμπόριο με προμήθεια, εκτός από το εμπόριο αυτοκινήτων οχημάτων και μοτοσικλετών	168
Βοηθητικές και συναφείς προς τις μεταφορές δραστηριότητες: δραστηριότητες ταξιδιωτικών πρακτορείων	73
Δραστηριότητες οργάνωσης με μέλη Μ.Α.Κ.	25
Υγεία και κοινωνική μέριμνα	25
Υδάτινες μεταφορές	13

Πηγή: ΕΣΥΕ

Πίνακας 48: Αριθμός επιχειρήσεων και κύκλος εργασιών του τομέα των υπηρεσιών στο Νομό Θεσπρωτίας σε σχέση με την Περιφέρεια Ηπείρου και το σύνολο της χώρας (2002- 2003)

	Ελλάδα			Περιφέρεια Ηπείρου			Νομός Θεσπρωτίας		
	2002	2003	02/'03	2002	2003	02/'03	2002	2003	02/'03
Αριθμός επιχειρήσεων ξενοδοχείων-εστιατορίων	100.793	104.631	3.838	4.109	4.250	141	747	743	-4,00
			3,81%			3,43%			-53,55%
Κύκλος εργασιών ξεν/χείων-	7.882,58	8.255,77	373,19	180,46	189,9	9,44	28,9	27,9	-1,00

εστίριων, εκ. €			4,73%			3,23%			-3,44%
Αριθμός ενδιάμεσων χρηματο - πιστωτικών οργανισμών	3.565	3.710	145	69	65	-4	9	9	0,00
			4,07%			-5,80%			0%
Κύκλος εργασιών ενδιάμεσων χρημ/τικών οργανισμών, εκ. €	15.630,48	13.697,31	-1.933,10	1,25	1,48	0,23	0,09	0,07	-0,02
			-0,12%			18,40%			-28,57
Αριθμός επιχειρήσεων υπηρεσιών εκπαίδευσης	4.731	4.970	239	129	136	7	10	11	1,00
			5,05%			5,43%			9,09
Κύκλος εργασιών επιχειρήσεων υπηρεσιών εκπαίδευσης, εκ. €	312,38	340,71	28,33	5,93	6,26	0,33	0,5	0,56	0,06
			9,07%			5,56%			10,71
Αριθμός επιχειρήσεων υπηρεσιών υγείας	3.346	3.417	71	86	85	-1	25	27	2,00
			2,12%			-1,16%			7,41
Κύκλος εργασιών επιχειρήσεων υπηρεσιών υγείας, εκ. €	669,25	721,2	51,95	3,23	2,87	-0,36	0,52	0,57	0,05
			7,76%			-11,15%			8,77
Αριθμός λοιπών επιχειρήσεων υπηρεσιών	202.124	212.614	10.490	5.026	5.293	267	716	752	36,00
			5,19%			5,31%			4,79
Κύκλος εργασιών λοιπών επιχειρήσεων υπηρεσιών, εκ. €	36.618,00	39.515,75	2.897,75	297	419,67	122,67	66	68,16	2,16
			7,91%			41,30%			3,17

Πηγή: Allmedia, Ιδία Επεξεργασία

Πίνακας 49: Ξενοδοχειακό δυναμικό Περιφέρειας Ηπείρου (2004)

Κατηγορία		Νομός Αρτας	Νομός Θεσπρωτίας	Νομός Ιωαννίνων	Νομός Πρεβέζης	Ηπείρος
5*****	Ξενοδοχ.	0	0	2	0	2
	Κλίνες	0	0	147	0	147
4****	Ξενοδοχ.	2	3	10	1	16
	Κλίνες	272	363	424	43	1.102
3***	Ξενοδοχ.	1	13	23	10	47
	Κλίνες	8	846	792	1.425	3.071
2**	Ξενοδοχ.	8	20	68	49	145
	Κλίνες	311	795	2.362	1.895	5.363
1*	Ξενοδοχ.	2	8	10	14	34
	Κλίνες	40	297	257	520	1.114
ΣΥΝΟΛΟ	Ξενοδοχ.	13	44	113	74	244
	Κλίνες	631	2.301	3.982	3.883	10.797
Αναλογία στην Περιφέρεια	Ξενοδοχ.	5,30%	18,00%	46,30%	30,30%	100%
	Κλίνες	5,80%	21,30%	36,90%	36,00%	100%

Πηγή: Allmedia, 2004

Πίνακας 50: Τουριστική Κίνηση στην Περιφέρεια Ηπείρου για την περίοδο 1991-2005 (διανυκτερεύσεις)

Έτος	Νομός Αρτης	Νομός Θεσπρωτίας	Νομός Ιωαννίνων	Νομός Πρεβέζης	Σύνολο Περιφέρειας
1991	58.802	101.028	405.249	237.959	803.038
1992	60.051	114.130	394.765	265.229	834.175
1993	53.956	116.803	372.172	267.010	809.941
1994	56.134	118.874	402.467	314.793	892.268
1995	50.744	131.561	385.879	280.224	848.408
1996	47.793	119.944	370.831	238.489	777.057
1997	62.233	130.576	421.078	298.619	912.506
1998	65.724	133.585	398.104	326.802	924.215
1999	65.181	121.552	453.672	296.035	936.440
2000	65.293	174.321	487.793	325.761	1.053.168
2001	65.129	91.512	494.343	316.136	967.120
2002	65.268	56.879	470.849	287.865	880.861
2003	63.605	74.319	441.782	314.110	893.816
2004	64.053	83.020	319.728	205.097	671.898
2005	62.063	38.363	352.461	301.036	753.923

Πηγή: Allmedia, Ιδία Επεξεργασία

Πίνακας 51: Διανυκτερεύσεις ημεδαπών τουριστών σε ξενοδοχειακά καταλύματα (1991-2005)

Έτος	Ελλάδα	Ήπειρος	%	Νομός Θεσπρωτίας	% Ελλ.	% Ηπ.	Νομός Άρτας	Νομός Ιωαννίνων	Νομός Πρέβεζας
1991	12.064.538	564.716	4,68	44.711	0,37	7,92	54.311	352.557	113.137
1992	12.421.063	566.938	4,56	44.320	0,36	7,82	56.913	337.709	127.996
1993	12.536.587	533.484	4,26	43.479	0,35	8,15	51.151	315.757	123.097
1994	12.782.310	563.595	4,41	45.327	0,35	8,04	52.626	327.844	137.798
1995	13.040.376	551.079	4,23	53.317	0,41	9,68	48.517	321.199	128.046
1996	13.314.648	517.854	3,89	44.037	0,33	8,50	44.539	313.936	115.342
1997	13.833.867	591.983	4,28	52.016	0,38	8,79	58.728	349.794	131.445
1998	14.422.580	569.868	3,95	43.304	0,30	7,60	61.621	324.107	140.836
1999	14.839.382	647.028	4,36	59.507	0,40	9,20	61.991	396.725	128.805
2000	15.166.756	733.996	4,84	94.128	0,62	12,82	61.088	424.960	153.820
2001	14.719.856	701.337	4,76	58.057	0,39	8,28	60.633	420.501	162.146
2002	13.513.577	636.263	4,71	40.377	0,30	6,35	59.914	401.468	134.504
2003	14.094.641	651.168	4,62	38.889	0,28	5,97	58.061	382.976	171.242
2004	13.757.925	495.148	3,6	49.669	0,36	10,03	58.836	280.190	106.453
2005	14.529.739	565.340	3,89	17.389	0,12	3,08	58.638	313.418	175.895

Πηγή: Allmedia, Ιδία Επεξεργασία

Πίνακας 52: Διανυκτερεύσεις αλλοδαπών τουριστών σε ξενοδοχειακά καταλύματα (1991-2005)

Έτος	Ελλάδα	Ήπειρος	%	Νομός Θεσπρωτίας	% Ελλ.	% Ηπ.	Νομός Άρτης	Νομός Ιωαννίνων	Νομός Πρέβεζης
1991	30.521.208	238.322	0,78	56.317	0,18	23,63	4.491	52.692	124.822
1992	36.898.298	267.237	0,72	69.810	0,19	26,12	3.138	57.056	137.233
1993	37.107.985	276.457	0,75	73.324	0,20	26,52	2.805	56.415	143.913
1994	41.424.870	328.673	0,79	73.547	0,18	22,38	3.508	74.623	176.995
1995	39.563.416	297.329	0,75	78.244	0,20	26,32	2.227	64.680	152.178

1996	37.040.018	259.203	0,70	75.907	0,20	29,28	3.254	56.895	123.147
1997	40.667.694	320.523	0,79	78.560	0,19	24,51	3.505	71.284	167.174
1998	42.988.904	354.347	0,82	90.281	0,21	25,48	4.103	73.997	185.966
1999	46.330.110	289.412	0,62	62.045	0,13	21,44	3.190	56.947	167.230
2000	47.396.181	319.172	0,67	80.193	0,17	25,13	4.205	62.833	171.941
2001	45.305.401	265.783	0,59	33.455	0,07	12,59	4.496	73.842	153.990
2002	40.952.769	244.598	0,60	16.502	0,04	6,75	5.354	69.381	153.361
2003	40.407.463	242.648	0,60	35.430	0,09	14,60	5.544	58.806	142.868
2004	38.796.196	176.750	0,46	33.351	0,09	18,87	5.217	39.538	98.644
2005	40.734.354	188.583	0,46	20.974	0,05	11,12	3.425	39.043	125.141

Πηγή: Allmedia, Ιδία Επεξεργασία

Πίνακας 53: Κατανομή ενάρξεων / διακοπών ανά κατηγορία οικονομικής δραστηριότητας στο Νομό Θεσπρωτίας τα την τετραετία 2003-2006

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	ΕΝΑΡΞΕΙΣ		ΔΙΑΚΟΠΕΣ	
	2003	2004	2003	2004
ΕΜΠΟΡΙΚΗ	888	76	38	37
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ	752	134	48	41
ΒΙΟΤΕΧΝΙΚΗ	60	21	22	35
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ	1	1	0	0
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΗ	2	0	0	0
ΣΥΝΟΛΟ	1.703	232	108	113
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	ΕΝΑΡΞΕΙΣ		ΔΙΑΚΟΠΕΣ	
	2005	2006	2005	2006
ΕΜΠΟΡΙΚΗ	79	104	78	79
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ	166	175	124	110
ΒΙΟΤΕΧΝΙΚΗ	45	49	43	43
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ	0	1	0	0
ΣΥΝΟΛΟ	290	329	245	232

Πηγή: Επιμελητήριο Θεσπρωτίας, Ιδία επεξεργασία

Πίνακας 54: Σχέση εγγραφών / διαγραφών για κάθε τμήμα του Επιμελητηρίου Θεσπρωτίας την τετραετία 2003-2006

Δραστηριότητα	Εγγραφές / Διαγραφές	Μεταβολή 4ετίας (Εγγραφές - Διαγραφές)
ΒΙΟΤΕΧΝΙΚΗ	1,37	+ 102
ΕΜΠΟΡΙΚΗ	1,64	+ 267
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ	1,17	+ 21
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ	3	+ 3
ΣΥΝΟΛΟ	1,45	+ 393

Πηγή: Επιμελητήριο Θεσπρωτίας, Ιδία επεξεργασία

Πίνακας 55: Κατανομή ενάρξεων / διακοπών ανά νομική μορφή στο Νομό Θεσπρωτίας την τετραετία 2003-2006

ΝΟΜΙΚΗ ΜΟΡΦΗ	ΕΝΑΡΞΕΙΣ	ΔΙΑΚΟΠΕΣ
Α.Ε.	8	3
Ο.Ε.	1.048	745
Ε.Ε.	8	0
Ε.Π.Ε.	7	9
ΑΤΟΜΙΚΗ	166	114
ΛΟΙΠΕΣ	27	0
ΣΥΝΟΛΟ	1.263	871

Πηγή: Επιμελητήριο Θεσπρωτίας

Πίνακας 56: Κατανομή ενάρξεων ανά νομική μορφή και είδος οικονομικής δραστηριότητας στο Νομό Θεσπρωτίας την διετία 2005-2006

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	ΑΕ		ΟΕ		ΕΕ		ΕΠΕ		ΑΤΟΜΙΚΗ		ΛΟΙΠΕΣ		ΣΥΝΟΛΟ
	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006	
ΒΙΟΤΕΧΝΙΚΗ	-	1	8	8	-	1	-	-	33	39	4	1	94
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
ΕΜΠΟΡΙΚΗ	-	1	13	23	-	2	1	2	58	76	7	-	183
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ	1	1	15	14	1	2	1	-	147	154	1	4	341
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΗ	-	1	-	1	-	-	1	1	14	25	2	1	46
ΣΥΝΟΛΟ	1	5	36	46	1	3	3	3	252	294	14	6	665

Πηγή: Επιμελητήριο Θεσπρωτίας, Ιδία επεξεργασία

Πίνακας 57: Κατανομή διακοπών ανά νομική μορφή και είδος οικονομικής δραστηριότητας στο Νομό Θεσπρωτίας την διετία 2005-2006

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	ΑΕ		ΟΕ		ΕΕ		ΕΠΕ		ΑΤΟΜΙΚΗ		ΛΟΙΠΕΣ		ΣΥΝΟΛΟ
	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006	
ΒΙΟΤΕΧΝΙΚΗ	-	-	5	8	-	-	-	-	38	35	-	-	86
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ΕΜΠΟΡΙΚΗ	-	1	4	20	3	-	-	2	70	56	1	-	157
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ	1	1	15	15	1	-	-	-	107	94	-	-	234
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΗ	3	1	-	1	-	-	-	-	15	13	4	-	37
ΣΥΝΟΛΟ	4	3	24	44	4	-	-	2	230	198	5	-	514

Πηγή: Επιμελητήριο Θεσπρωτίας, Ιδία επεξεργασία

Πίνακας 58: Εξέλιξη του αριθμού των επιχειρήσεων και του ποσοστού συμμετοχής τους στη χώρα για την Ελλάδα, την Περιφέρεια Ηπείρου και τους νομούς αυτής

Περιφέρεια & Νομός	Αριθμός επιχειρήσεων	%	Αριθμός επιχειρήσεων	%	Αριθμός επιχειρήσεων	%
	2000	Χώρα	2001	Χώρα	2002	Χώρα
Ελλάδα	805.871		795.556		879.377	
Περιφέρεια Ηπείρου	24.696	3,06	24.500	3,08	27.615	3,14
Νομός Άρτας	4.566	0,57	4.278	0,54	4.841	0,55
Νομός Θεσπρωτίας	3.336	0,41	3.617	0,45	4.081	0,46
Νομός Ιωαννίνων	11.699	1,45	11.597	1,46	13.270	1,51
Νομός Πρέβεζας	5.095	0,63	5.008	0,63	5.423	0,62

Πηγή: ΕΣΥΕ

Πίνακας 59: Κύκλος εργασιών επιχειρήσεων ανά νομό της Περιφέρειας Ηπείρου για την τριετία 2000-2002 (εκατ. €)

Γεωγραφική ενότητα	Κύκλος Εργασιών Επιχειρήσεων		Κύκλος Εργασιών Επιχειρήσεων		Κύκλος Εργασιών Επιχειρήσεων	
	2000	%	2001	%	2002	%

		Χώρα		Χώρα		Χώρα
Ελλάδα	192.728,73	100	200.216,85	100	240.885,18	100
Περιφέρεια Ηπείρου	2.453,23	1,27	2.907,36	1,45	3.202,27	1,33
Νομός Άρτας	495,29	0,26	505,72	0,25	633,64	0,26
Νομός Θεσπρωτίας	253,46	0,13	291,47	0,15	366,19	0,15
Νομός Ιωαννίνων	1.275,78	0,66	1.642,59	0,82	1.686,97	0,7
Νομός Πρέβεζας	428,69	0,22	467,58	0,23	515,47	0,21

Πηγή: ΕΣΥΕ, ίδια επεξεργασία

Πίνακας 60: Εμπορικό ισοζύγιο Νομού Θεσπρωτίας για τα έτη 1998-2004

Έτος	Εισαγωγές	Εξαγωγές	Εμπορικό ισοζύγιο	Σχόλιο
1998	2.242.018 €	3.381.800 €	1.139.782 €	Ενεργητικό
1999	2.542.460 €	4.446.764 €	1.904.304 €	Ενεργητικό
2000	1.332.877 €	3.577.020 €	2.244.143 €	Ενεργητικό
2001	3.687.375 €	4.681.826 €	994.451 €	Ενεργητικό
2002	2.997.056 €	4.077.582 €	1.080.526 €	Ενεργητικό
2003	1.853.452 €	5.129.898 €	3.276.446 €	Ενεργητικό
2004	2.722.998 €	4.675.988 €	1.952.990 €	Ενεργητικό

Πηγή: Intrastat, Ε.Σ.Υ.Ε 1998 – 2004

Πίνακας 61: Συμμετοχή των κυριότερων εξαγωγικών προϊόντων στις συνολικές εξαγωγές της Περιφέρειας Ηπείρου, σε επίπεδο πενταετίας

Προϊόν	Συνολικό Ποσό Εξαγωγών €	% Συμμετοχή στις Εξαγωγές
Ψάρια & Μαλακόστρακα	117.302.903	34,95%
Γάλα	73.169.319	21,80%
Ενδύματα (εκτός από πλεκτά)	44.419.095	13,23%
Τεχνουργήματα από Χυτοσίδηρο	26.754.342	7,97%
Βαμβάκι	12.658.558	3,77%
Λίπη	9.400.650	2,80%
Λαχανικά	8.839.423	2,63%

Πηγή: Intrastat, Ε.Σ.Υ.Ε. 1998-2004 – «Αποτύπωση Επιχειρηματικών Τάσεων Περιφέρειας Ηπείρου», ΣΒΒΕ

Πίνακας 62: Συμμετοχή των νομών της Περιφέρειας Ηπείρου στις εξαγωγές των κυριότερων εξαγωγικών προϊόντων

Προϊόν	Άρτα	Θεσπρωτία	Ιωάννινα	Πρέβεζα
Ψάρια & Μαλακόστρακα	26,41%	26,66%	7,89%	39,04%
Γάλα		1,21%	97,28%	1,52%
Ενδύματα (εκτός από πλεκτά)			99,67%	0,33%
Τεχνουργήματα από Χυτοσίδηρο			99,15%	0,21%
Βαμβάκι			9,25%	90,75%
Λίπη		3,40%	5,33%	90,67%
Λαχανικά	57,76%	0,44%	0,34%	41,46%

Πηγή: Intrastat, Ε.Σ.Υ.Ε. 1998-2004 – «Αποτύπωση Επιχειρηματικών Τάσεων Περιφέρειας Ηπείρου», ΣΒΒΕ

Πίνακας 63: Συνολικά δαπανώμενα ποσά για εισαγωγές και συνολικά έσοδα από εξαγωγές της Περιφέρειας για τα έτη 2003-2006

	2003	2004	2005	2006	ΜΕΤ	ΕΤ
Εισαγωγές	183.102.053	133.805.155	123.646.533	168.808.319	-2,67%	36,52%
Εξαγωγές	119.897.720	124.967.310	119.928.550	128.629.178	2,37%	7,25%
Συνολικό Εμπόριο	302.999.773	258.772.465	243.575.083	297.437.497	-0,62%	22,11%
Εμπορικό ισοζύγιο	63.204.333	8.837.845	3.717.983	40.179.141	-14,02%	980,67%
Εξαγωγές/ Εισαγωγές	65,48%	93,93%	96,99%	76,20%	5,18%	-21,44%

Πηγή: ΕΣΥΕ, Επεξεργασία ΙΕΕΣ-ΣΕΒΕ (ΜΕΤ= Μέση Ετήσια Τάση)

Πίνακας 64: Ποσοστά συμμετοχής των Νομών στις εξαγωγές για την τριετία 2003-2006

Νομός	2003	2004	2005	2006	Μερίδιο	ΜΕΤ	ΕΤ
Άρτας	17.247.181	13.405.115	14.436.834	14.158.873	0,09%	-6,37%	-1,93%
Θεσπρωτίας	8.367.942	5.721.673	9.181.906	10.120.853	0,06%	6,54%	10,23%
Ιωαννίνων	78.138.971	86.347.974	85.335.011	86.286.232	0,52%	3,36%	1,11%
Πρέβεζας	16.143.626	19.495.548	10.974.799	18.063.220	0,11%	3,82%	64,59%

Πηγή: ΕΣΥΕ, Γπεξεργασία ΙΒΕΣ-ΣΕΒΕ

Πίνακας 65: Ποσότητα εξαγόμενων ψαριών και μαλακόστρακων, πλήθος αποστολών, χώρες εξαγωγής, ύψος ετήσιων εξαγωγών και ποσοστό % συμμετοχής επί των συνολικών ετήσιων εξαγωγών

Έτος	Κύριο Προϊόν Εξαγωγής	Ποσότητα Κύριου Προϊόντος Εξαγωγής €	Πλήθος Αποστολών	Κύρια Χώρα Εξαγωγής	Συνολικό Ύψος Εξαγωγών Έτους (€)	Κύριο Προϊόν ως % των Συνολικών Εξαγωγών του Έτους
1998	Ψάρια και μαλακόστρακα	3.061.832	4	ΙΤΑΛΙΑ	3.381.800	90,54%
1999	Ψάρια και μαλακόστρακα	4.168.023	2	ΙΤΑΛΙΑ	4.446.764	93,73%
2000	Ψάρια και μαλακόστρακα	3.430.386	2	ΙΤΑΛΙΑ	3.577.020	95,90%
2001	Ψάρια και μαλακόστρακα	4.380.951	4	ΙΤΑΛΙΑ	4.681.826	93,57%
2002	Ψάρια και μαλακόστρακα	3.186.663	4	ΙΤΑΛΙΑ	4.077.582	78,15%
2003	Ψάρια και μαλακόστρακα	5.079.292	1	ΙΤΑΛΙΑ	5.129.898	99,01%
2004	Ψάρια και μαλακόστρακα	4.309.370	2	ΙΤΑΛΙΑ	4.675.988	92,16%

Πηγή: Intrastat, Ε.Σ.Υ.Ε 1998 – 2004

Πίνακας 66: Μέσες μηνιαίες και ετήσιες τιμές της θερμοκρασίας του αέρα του Νομού Θεσπρωτίας (1991 – 2001)

Θερμοκρασία	Ιαν	Φεβ	Μαρ	Απρ	Μαϊ	Ιουν	Ιούλ	Αυγ	Σεπ	Οκτ	Νοε	Δεκ	Ετήσια
Μέση μηνιαία	9,7	10,3	12,1	15	19,6	23,8	26,4	26,2	22,7	18,4	14,3	11,1	17,47
Μέση μέγιστη	13,9	14,3	16,1	19,1	23,7	27,9	30,8	31,2	27,7	23,2	18,8	15,4	21,8
Μέση ελάχιστη	5,1	5,7	6,9	9,2	12,7	16,2	18,2	18,6	16,4	13,3	9,8	6,6	11,56
Απόλυτη μέγιστη	20,5	22,4	26	28	33,8	35,8	42,4	40,7	37,8	33	25	22	40,72
Απόλυτη ελάχιστη	-4,5	-4,6	-4,4	-1	3,6	8,7	10	11,3	7,2	2,8	-2,2	-3	-4,5

Πίνακας 67: Εκτάσεις και ποσοστά κατανομής ανα κλάση συγκόμωσης και κλάση όγκου των δασικών φυτικοκοινοτήτων του Νομού Θεσπρωτίας

ΔΑΣΟΠΟΝΙΚΟ ΕΙΔΟΣ	ΕΚΤΑΣΗ (στρ.)	% (1)	ΚΛΑΣΗ ΣΥΓΚΟΜΩΣΗΣ		
			10 - 40%	40 - 70%	70 - 100%
			ΕΚΤΑΣΗ % (2)	ΕΚΤΑΣΗ % (2)	ΕΚΤΑΣΗ % (2)

Ελάτη	28.345	1,87	8.420	29,71	3.281	11,58	16.643	58,72
Χαλέπιος Πεύκη	5.382	0,36	1.155	21,46	625	11,6	3.603	66,94
Δρυς Φυλλ.	159.402	10,52	51.251	32,15	68.423	42,92	39.728	24,92
Αείφυλλα Πλατύφυλλα	618.563	40,84	121.332	19,62	226.356	36,59	270.876	43,79
Πλάτανος	6.187	0,41	691	11,17	3.849	62,21	1.647	26,63
Ελάτη - Δρυς	308	0,02	308	100	0	0	0	0
Δρυς - Ελάτη	101	0,01	101	100	0	0	0	0
Δρυς - Χαλέπιος Πεύκη	1.207	0,08	0	0	1.207	100	0	0
Φυλλοβόλοι θάμνοι	12.545	0,83	2.594	20,67	5.537	44,14	4.414	35,19
Φυλλ. θάμνοι - Δρυς	1.580	0,1	0	0	1.580	100	0	0
Δρυς - Φυλλ. Θάμνοι	2.099	0,14	0	0	1.892	90,14	207	9,86

(1) Στο Νομό

(2) Στο Δασοπονικό είδος

Πίνακας 68: Εκτάσεις και ποσοστά κατανομής ανα κλάση όγκου των δασικών φυτοκοινοτήτων του Νομού Θεσπρωτίας

ΔΑΣΟΠΟΝΙΚΟ ΕΙΔΟΣ	ΕΚΤΑΣΗ (στρ.)	% (1)	ΚΛΑΣΗ ΟΓΚΟΥ (Μ3 / Ηα)							
			0		1 - 100		100 - 300		> 300	
			ΕΚΤΑΣΗ	% (2)	ΕΚΤΑΣΗ Η	% (2)	ΕΚΤΑΣΗ Η	% (2)	ΕΚΤΑΣΗ Η	% (2)
Ελάτη	28.345	1,87	146	0,52	25.064	88,42	3.135	11,06	0	0
Χαλέπιος Πεύκη	5.382	0,36	40	0,75	5.233	97,22	109	2,03	0	0
Δρυς Φυλλ.	159.402	10,52	4.423	2,77	154.980	97,23	0	0	0	0
Αείφυλλα Πλατύφυλλα	618.563	40,84	612.617	99,04	5.947	0,96	0	0	0	0
Πλάτανος	6.187	0,41	0	0	4.642	75,02	1.546	24,98	0	0
Ελάτη - Δρυς	308	0,02	0	0	308	100	0	0	0	0
Δρυς - Ελάτη	101	0,01	0	0	101	100	0	0	0	0
Δρυς - Χαλέπιος Πεύκη	1.207	0,08	0	0	1.207	100	0	0	0	0
Φυλλοβόλοι θάμνοι	12.545	0,83	12.444	99,2	101	0,8	0	0	0	0
Φυλλ. θάμνοι - Δρυς	1.580	0,1	0	0	1.580	100	0	0	0	0
Δρυς - Φυλλ. θάμνοι	2.099	0,14	816	38,86	1.283	61,14	0	0	0	0

(1) Στο Νομό

(2) Στο Δασοπονικό είδος

Πίνακας 69: Οι περιοχές του Νομού Θεσπρωτίας κατά Δήμο που εμφανίζουν μεγαλύτερο κίνδυνο πυρκαγιών

ΔΗΜΟΣ ΗΓΟΥΜΕΝΙΤΣΑΣ
Άλσος θέση «Βουνοσπηλιά»
Άλσος θέση «Κάστρο»
ΔΗΜΟΣ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑΣ
Άλσος Παραμυθιάς.
Άλσος περιοχής Αγίου Γεωργίου
Άλσος περιοχής Μανόπουλου
Άλση περιοχών Μίχλας, Βασιάνης, Ελαταριάς
Άλση περιοχών Αγίας Κυριακής & Πετουσίου
ΔΗΜΟΣ ΦΙΛΙΑΤΩΝ
Δάσος στο Νοσοκομείο Φιλιατών
Δάσος περιοχής Κογκέλες
ΔΗΜΟΣ ΣΑΓΙΑΔΑΣ
Πευκοδάσος Σαγιαδάς – Ελαιώνας
Πευκοδάσος – Ελαιώνας θέση «Λιόψη» Δ.Δ. Κεστρίνης
Δασικές εκτάσεις θέση «Γκούμανη – Μοναστήρι» Δ.Δ.Ραγίου
ΔΗΜΟΣ ΣΥΒΟΤΩΝ
Ελαιώνας Δ.Δ. Φασκομηλιάς.
ΔΗΜΟΣ ΜΑΡΓΑΡΙΤΙΟΥ
Πευκοδάσος – Ελαιώνα
ΔΗΜΟΣ ΠΑΡΑΠΟΤΑΜΟΥ
Άλσος θέση «Ντούλκα» (δενδροφυτεμένο)
Άλσος θέση «Κόντρα» (δενδροφυτεμένο)
ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΣΟΥΛΙΟΥ
Δάσος θέση «Μπιστερέ» Δ.Δ. Αυλοτόπου – δασικές εκτάσεις όρος Γκορίλα & Δ.Δ. Φροσύνης
ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΠΕΡΔΙΚΑΣ
Θέση Καραβοστάσι & Φυκιανού (μεγάλες δασικές εκτάσεις και επικίνδυνη τουριστική περιοχή)

Πίνακας 70: Σημεία δειγματοληψίας νερών κολύμβησης στο Νομό Θεσπρωτίας (2000)

Κωδικός	Ακτή	Περιγραφή	Δήμος	X	Y
18010101	Πλαταριά	Οικισμός, Καφέ Μπαρ	Συβότων	201630	392701
18010102	Πλαταριά	Έναντι Camping "Helena"	Συβότων	201546	392736
18010103	Πλαταριά	Έναντι Camping «Καλαμάκι»	Συβότων	201427	372830
18010301	Συβότα - Μέγας Άμμος	Κέντρο Ακτής	Συβότων	201538	392345
18010401	Αλυκή	Έναντι Disco "Butterfly"	Ηγουμενίσσας	201550	392946
18010501	Καραβοστάσι	Έναντι "Regina Mare"	Πέρδικας	201715	392028
18010502	Καραβοστάσι	Αριστερό άκρο ακτής	Πέρδικας	201714	392009
18010601	Αρίλλας	Έναντι εστιατορίου Χατζάρα	Πέρδικας	201720	392117
18010701	Δρέπανο	Μύτη Δρεπάνου	Ηγουμενίσσας	201326	393022
18010702	Δρέπανο	Camping «Δρέπανο»	Ηγουμενίσσας	201315	393042
18010703	Δρέπανο	Έναντι Bar "La Hoya"	Ηγουμενίσσας	201301	393052
18010801	Μακρυγιάλι	Έναντι ΔΕΗ	Ηγουμενίσσας	201224	393102
18010802	Μακρυγιάλι	Τέρμα παραλίας Φτελιάς	Ηγουμενίσσας	201109	393110
18010901	Σαγιάδα	Έναντι κατασκηνώσεων	Σαγιάδας	201048	392748

Πηγή: ΥΠΕΧΩΔΕ, «Καθαρές ακτές», 2000

Πίνακας 71: Υφιστάμενες χωματερές του Νομού Θεσπρωτίας κατά δήμο και Κοινότητα

Δήμος:
Αχέροντα (Σπάρτιλα, Προφ. Ηλίας, Αρκονάκι, Μπουρίμα, Βιέρος),
Ηγουμενίσσας (Κοτσέκι, Γωνιά)
Μαργαριτίου (Παλαιά Σενίτσα, Αγονα)
Παραμυθιάς (Σφαγεία, Γήπεδο, Κώκυτος, Γκρίκα, Σταυρός, Κοτσέκι, Μπέση, Νταμάρι, Πλιακωτό, Στενέση, Καραβάτη, Στενόλακκος, Δασάκι, Γκρίκας, Κοιμητήρι Αμπελιάς), Παραποτάμου (Κόντρα, Μολόνδρα, Αγ. Γεώργιος)
Συβότων (Μύλοι, Τσιφλίκι, Βραχόνας)
Φιλιατών (Στροφή, Ταμπουρί, Μπόντιτζα, Βάρδα, Παλιούρια, Αγ. Αθανασίου, Λίσβα, Τσαγκάρη, Βρακάτικα, Μπόρτσα, Πετσι, Λάκος Βετού, Προσκύνηση, Τάκα, Βάναρη, Λιμανάκια, Βάρκο, Σταυροδρόμου, Ράχη Παναγιώτη)
Κοινότητα

Πέρδικας (Ζωδά)

Σουλίου (Μεγάλη Ράχη, Τσαγγαριώτικο ρέμα, Γραβίλα, Ρέμα Μπαλντά, Σελκιά, Κερασιά)

Πίνακας 72: Κατάλογος κηρυγμένων αρχαιολογικών χώρων και μνημείων του Νομού Θεσπρωτίας (ΥΠΠΟ)

Κοινότητα	Μνημείο	Οικισμός	Θέση	ΦΕΚ	Φορέας προστασίας
Φοινικίου	Οικισμός Φοινίκι	Φοινίκι		ΥΑ Φ31/17397/1296/8-5-1976 (ΦΕΚ 672/Β/20-5-1976)	ΥΠΕΧΩΔΕ
Γιρομερίου	Κτίριο ιδιοκτησίας Θωμά Πασχόπουλου	Γιρομέριον		ΥΑ 28755/1854/7-5-1987 (ΦΕΚ 440/Δ/20-5-1987)	ΥΠΕΧΩΔΕ
Σίδερης	Κτίριο ιδιοκτησίας Σταυρούλας Ζέρβα	Σίδηρη		ΥΑ 21566/803/12-2-1990 (ΦΕΚ 103/Δ/6-3-1990)	ΥΠΕΧΩΔΕ
Σύβοτα	26 κτίρια στην κοινότητα Συβότων			Υ.Α 101338/8105/27-12-1994 (ΦΕΚ 23/Δ/23-1-1995) - (ΦΕΚ 41/Δ/30-1-1995)	ΥΠΕΧΩΔΕ
Ξεχωρου	Παλαιό Δημοτικό Σχολείο Κοιν. Ξεχωρου	Ξεχωρο		ΥΑ ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/1920/26128/13-5-1997 (ΦΕΚ 492/Β/13-6-1997)	ΥΠΠΟ-6η Ε.Ν.Μ
Πηγαδουλίων	(πρώην) Δημοτικό Σχολείο στα Πηγαδούλια	Πηγαδούλια		ΥΑ ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/2556/41249/2-7-1997 (ΦΕΚ 788/Β/1-9-1997)	ΥΠΠΟ-6η Ε.Ν.Μ
Φοινικίου	Κτίρια ιδιοκτησίας Λεωνίδα Μπολόφη στο Φοινίκι	Φοινίκι		ΥΑ ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/1427/26321/9-5-1955 (ΦΕΚ 538/Β/21-6-1995)	
Κοκκινιάς	Κτίριο Ευαγγέλου Δούπη στην Κοκκινιά	Κοκκινιά		ΥΑ ΔΙΛΑΠ/Γ/1374/32526/9-6-1983 ΦΕΚ 381/Β/30-6-1983	ΥΠΠΟ-6η Ε.Ν.Μ
Παραμυθιά	Κτίριο Παλιάς Οικοκυρικής Σχολής στην Παραμυθιά	Παραμυθιά		ΥΑ ΔΙΛΑΠ/Γ/1607/588/4-1-80 (ΦΕΚ 210/Β/1-3-1980)	ΥΠΠΟ-6η Ε.Ν.Μ
Παραμυθιά	Κτίρια Μανοπούλου στην Παραμυθιά	Παραμυθιά		ΥΑ ΔΙΛΑΠ/Γ/1607/588/4-1-80 (ΦΕΚ 210/Β/1-3-1980)	ΥΠΠΟ-6η Ε.Ν.Μ
Παραποτάμου	Κτίριο ιδιοκτ. Ι. Και Π. Πανταζή, Ευαγγ. Γεωργίου και Πάντου Γιαννούλη	Παραπόταμος		ΥΑ ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/3956/52269/24-10-1997 ΦΕΚ 980/Β/7-11-1997	ΥΠΠΟ-6η Ε.Ν.Μ

Μαργαρίτι	Κτίριο Διοικητηρίου Μαργαριτίου	Μαργαρίτι		ΥΑ ΔΙΛΑΠ/Γ/1894/27518/11-7-86 (ΦΕΚ 614/Β/23-9-1986)	ΥΠΠΟ-6η Ε.Ν.Μ
Κρυσταλλοπηγής	Αγροτικό Σύγκροτημα στην Κρυσταλλοπηγή Θεσπρωτίας	Κρυσταλλοπηγή		ΥΑ ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/2563/42587/7-7-1997 ΦΕΚ 847/Β/24-9-1997	ΥΠΠΟ-6η Ε.Ν.Μ
Φοινικίου	Παλιό Ελαιοτριβείο με τον εξοπλισμό του	Φοινίκι		ΥΑ ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/2198/29511/13-6-1997 (ΦΕΚ 755/Β/28-8-1997)	ΥΠΠΟ-6η Ε.Ν.Μ
Γραικοχωρίου	Ανεμόμυλος ιδιοκτ. Κοινότητας Γραικοχωρίου	Γραικοχώρι		ΥΑ ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/4350/25994/4-4-1996 ΦΕΚ 441/Β/11-6-1996	ΥΠΠΟ-6η Ε.Ν.Μ
Παραμυθιά	Βρύση στο Ελευθεροχώρι	Ελευθεροχώρι		ΥΑ ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/4691/59369/26-11-1997 (ΦΕΚ 1108/Β/15-12-1997)	ΥΠΠΟ-6η Ε.Ν.Μ
Αμπελώνος	Γεφύρι Γκρίκας στον Αμπελώνα	Αμπελώνας		ΥΑ ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/2794/43290/23-7-1997 (ΦΕΚ 856/Β/25-9-1997)	ΥΠΠΟ-6η Ε.Ν.Μ
Συβότων	Οικισμός Βραχωνά Συβότων		Βραχωνά, ΝΑ των Συβότων	ΥΑ ΑΡΧ/Β1/Φ33/38709/806/15-9-1993 (ΦΕΚ 752/Β/27-9-1993)	ΥΠΠΟ-8η Ε.Β.Α
Σαμονίδα	Περιοχή Σουλίου	Σαμονίδα		ΥΑ 140672/6148/7-12-1956 (ΦΕΚ 281/Β/29-12-1956)	ΥΠΠΟ-8η Ε.Β.Α
Χρυσανγής (Βέλλιανης)	Περιοχή Ερειπίων Βασιλικής ("Χάλασμα") στη Χρυσανγή	Χρυσανγή (Βέλλιανη)	Κοντά στο παλιό αεροδρόμιο της Παραμυθιάς	ΥΑ 50199/1967/24-12-1957 (ΦΕΚ 21/Β/24-1-1958) ΥΑ 15794/19-12-1961 (ΦΕΚ 35/Β/2-2-1962)	ΥΠΠΟ-8η Ε.Β.Α
Ηγουμενίσσας	Ερείπια Βασιλικής Πρασουδίου		νησίδα "Πρασουδίου"	ΥΑ ΥΠΠΟ /ΑΡΧ/Β1/Φ 33/11051/350/11-3-1996 ΦΕΚ 195/Β/22-3-1996	ΥΠΠΟ-8η Ε.Β.Α
Κρυσταλλοπηγής	Ερείπια μεσαιωνικής Φωτικής στην Κρυσταλλοπηγή		Λιμπόνι (Φωτική), 3 χλμ. έξω από την Παραμυθιά, σε χώρο όπου δεν υπάρχει σύγχρονος οικισμός	ΥΑ 27702/25-1-1969 (ΦΕΚ 84/Β/5-2-1969)	ΥΠΠΟ-8η Ε.Β.Α
Παραμυθιά	Κτίριο ιδ. Νικολάου Δρόμπολη (πρώην Θεοδ. Σολή) στην Παραμυθιά	Παραμυθιά	Βρίσκεται κοντά στο Γυμνάσιο	ΥΑ 145690/6419/22-1-1957 (ΦΕΚ 41/Β/8-2-1957)	ΥΠΠΟ-8η Ε.Β.Α
Ηγουμενίσσας	Φρούριο Ηγουμενίσσας	Ηγουμενίσσα	Λόφος Διοικητηρίου	ΥΑ 15794/19-12-1961 (ΦΕΚ 35/Β/2-2-1962)	ΥΠΠΟ-8η Ε.Β.Α
Παραμυθιά	Φρούριο Παραμυθιάς	Παραμυθιά	Βρίσκεται πάνω από τον οικισμό της Παραμυθιάς	ΥΑ 145690/6419/22-1-1957 (ΦΕΚ 41/Β/8-2-1957)	ΥΠΠΟ-8η Ε.Β.Α

Σαμονίδα	Φρούριο Αλή Πασά στη Σαμονίδα Σουλίου	Σαμονίδα		ΥΑ 140672/6148/7-12-1956 (ΦΕΚ 281/Β/29-12-1956)	ΥΠΠΟ-8η Ε.Β.Α
Παραμυθιά	Πύργος "Αλή Πασά (ή Κούλια) στην Παραμυθιά	Παραμυθιά		ΥΑ 145690/6419/1-4-1957 (ΦΕΚ 119/Β/29-4-1957)	ΥΠΠΟ-8η Ε.Β.Α
Σαμονίδα	Γέφυρα Ντάλλα στη Σαμονίδα	Σαμονίδα		ΥΑ 140672/6148/7-12-1956 (ΦΕΚ 281/Β/29-12-1956)	ΥΠΠΟ-8η Ε.Β.Α
Παραμυθιά	Λουτρό στην Παραμυθιά	Παραμυθιά	Β.Α του Ι. Ναού Κοιμησης της Θεοτόκου (Μεγάλη Εκκλησία)	ΥΑ 145690/6419/22-1-1957 (ΦΕΚ 41/Β/8-2-1957)	ΥΠΠΟ-8η Ε.Β.Α
Ραγίου	Ι. Μονή Κοίμησης Θεοτόκου στο Ράγιο	Ράγιο		ΥΑ 7828/7-5-1965 (ΦΕΚ 404/Β/6-7-1965)	ΥΠΠΟ-8η Ε.Β.Α
Γλυκής	Ι. Ναός Κοίμησης Θεοτόκου στο Γλυκό	Γλυκή		ΥΑ 15794/19-12-1961 (ΦΕΚ 35/Β/2-2-1962) ΥΑ 15904/24-11-1962 (ΦΕΚ 473/Β/17-12-1962)	ΥΠΠΟ-8η Ε.Β.Α
Αυλοτόπου	Ι. Ναός Αγίας Κυριακής στον Αυλότοπο	Αυλότοπος		ΥΑ 4499/12-5-1964 (ΦΕΚ 239/Β/30-5-1964)	ΥΠΠΟ-8η Ε.Β.Α
Γαρδίκι	Ι. Ναός Αγίας Κυριακής στο Γαρδίκι	Γαρδίκι		ΥΑ 15904/24-11-1962 (ΦΕΚ 473/Β/17-12-1962) ΥΑ 11707/14-6-1966 (ΦΕΚ 429/Β/8-7-1966)	ΥΠΠΟ-8η Ε.Β.Α
Ζερβοχώριου	Ι. Ναός Αγίου Δημητρίου στο Ζερβοχώρι	Ζερβοχώρι	Καμίνια	ΥΑ 83900/3515/24-12-1957 (ΦΕΚ 21/Β/24-1-1958)	ΥΠΠΟ-8η Ε.Β.Α
Παραμυθιά	Ι. Ναός Κοίμησης Θεοτόκου (Μεγάλη Εκκλησία) στην Παραμυθιά	Παραμυθιά		ΥΑ 145690/6419/22-1-1957 (ΦΕΚ 41/Β/8-2-1957)	ΥΠΠΟ-8η Ε.Β.Α
Πέντε Εκκλησιών	Παλαιές Εκκλησίες στις Πέντε Εκκλησιές	Πέντε Εκκλησιές	Ουζντίνα	ΥΑ 15904/24-11-1962 (ΦΕΚ 473/Β/17-12-1962)	ΥΠΠΟ-8η Ε.Β.Α
Πέντε Εκκλησιών	Ι. Ναός Αγίου Αθανασίου στις Πέντε Εκκλησιές	Πέντε Εκκλησιές	Ουζντίνα	ΥΑ 15794/19-12-1961 (ΦΕΚ 35/Β/2-2-1962)	ΥΠΠΟ-8η Ε.Β.Α
Πέντε Εκκλησιών	Ι. Ναός Κοίμησης Θεοτόκου στις Πέντε Εκκλησιές	Πέντε Εκκλησιές	Ουζντίνα	ΥΑ 15794/19-12-1961 (ΦΕΚ 35/Β/2-2-1962)	ΥΠΠΟ-8η Ε.Β.Α
Πετροβίτσας	Ι. Ναός Κοίμησης Θεοτόκου στη Πετροβίτσα	Πετροβίτσα	Βρίσκεται κοντά στην οδό Ιωαννίνων-Ηγουμενίτσας	ΥΑ 15904/24-11-1962 (ΦΕΚ 473/Β/17-12-1962) ΥΑ 12524/9-12-1964 (ΦΕΚ 38/Β/19-1-1965)	ΥΠΠΟ-8η Ε.Β.Α

Πετροβίτσας	Ι. Ναός Προφήτη Ηλία στην Πετροβίτσα	Πετροβίτσα		ΥΑ 7828/7-5-1965 (ΦΕΚ 404/Β/6-7-1965)	ΥΠΠΟ-8η Ε.Β.Α
Πλακωτή	Ι. Ναός Μονής Αγίου Σωτήρα στην Πλακωτή	Πλακωτή		ΥΑ 11707/14-6-1966 (ΦΕΚ 429/Β/8-7-1966)	ΥΠΠΟ-8η Ε.Β.Α
Πολύδροσου	Ι. Ναός Αγίου Δημητρίου στο Πολύδροσο (Βλαχώρι)	Πολύδροσο (Βλαχώρι)		ΥΑ 15904/24-11-1962 (ΦΕΚ 473/Β/17-12-1962)	ΥΠΠΟ-8η Ε.Β.Α
Χρυσανγής (Βέλλιανης)	Ι. Μονή Αγίου Ιωάννη (Γενεσίου) Προδρόμου (Μετόχι Μονής Παγανιών) στη Χρυσανγή	Χρυσανγή (Βέλλιανη)	Βρίσκεται μεταξύ των οικισμ'ών Χρυσανγή (Βέλλιανη) και Προδρόμι (Βοϊνίκο)	ΥΑ 7828/7-5-1965 (ΦΕΚ 404/Β/6-7-1965)	ΥΠΠΟ-8η Ε.Β.Α
Γιρομερίου	Καθολικό Ι. Μονής Κοίμησης Θεοτόκου στο Γιρομέρι	Γιρομέρι		ΥΑ 15904/24-11-1962 (ΦΕΚ 473/Β/17-12-1962) ΥΑ 4499/12-5-1964 ΦΕΚ 239/Β/30-5-1964)	ΥΠΠΟ-8η Ε.Β.Α
Μαλουνίου	Ι. Ναός Αγίου Νικολάου Μαλουνίου		Παλαιοχώρι	ΥΑ ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Β1/Φ33/11080/347/11-3-1996 (ΦΕΚ 213/Β/2-4-1996)	ΥΠΠΟ-8η Ε.Β.Α
Πλαισίου	Ι. Ναός Προφήτη Ηλία στο Πλαίσιο	Πλαίσιο (Πλισσιβίτσα)		ΥΑ 7828/7-5-1965 (ΦΕΚ 404/Β/6-7-1965)	ΥΠΠΟ-8η Ε.Β.Α
Τσαμαντά	Ι. Μονή Αγίου Γεωργίου στην Καμίτσανη Τσαμαντά	Καμίτσανη		ΥΑ 15904/24-11-1962 (ΦΕΚ 473/Β/17-12-1962) ΥΑ 4499/12-5-1964 ΦΕΚ 239/Β/30-5-1964)	ΥΠΠΟ-8η Ε.Β.Α
Χόικας	Αρχαίος Οικισμός στο Χόικα	Χόικα		ΥΑ 15794/19-12-1961 (ΦΕΚ 35/Β/2-2-1962)	ΥΠΠΟ-Η' Ε.Π.Κ.Α.
Καρτερίου	Ερείπια Κτιρίων στο Λυκοχώρι Καρτερίου	Καρτέρι	Λυκοχώρι, Κοντά στο Δημοτικό Σχολείο	ΥΑ 7828/7-5-1965 (ΦΕΚ 404/Β/6-7-1965)	ΥΠΠΟ-Η' Ε.Π.Κ.Α.
Σκανδάλου	Ερείπια Κτιρίων στο Μανδρότοπο Σκανδάλου	Μανδρότοπος	Λακκιά Μπέη	ΥΑ 15794/19-12-1961 (ΦΕΚ 35/Β/2-2-1962)	ΥΠΠΟ-Η' Ε.Π.Κ.Α.
Κρυσταλλοπηγής	Ερείπια ρωμαϊκής Φωτικής στην Κρυσταλλοπηγή		Λιμπόνι (Φωτική), 3 χλμ. από την Παραμυθιά και Λαμποβήθρα. Εκτός οικισμού, σε αγροκτήματα	ΥΑ 15794/19-12-1961 (ΦΕΚ 35/Β/2-2-1962)	ΥΠΠΟ-Η Ε.Π.Κ.Α. - 8η Ε.Β.Α
Παραμυθιά	Ερείπια αναλημματικών τοιχών στα "Τσαρδάκια" Παραμυθιάς	Παραμυθιά	"Τσαρδάκια"	ΥΑ 7828/7-5-1965 (ΦΕΚ 404/Β/6-7-1965)	ΥΠΠΟ-Η' Ε.Π.Κ.Α.

Φασκομηλιά	Ακρόπολη Φασκομηλιάς	Φασκομηλιά (Νίστα)		YA 15794/19-12-1961 (ΦΕΚ 35/Β/2-2-1962)	ΥΠΠΟ-Η' Ε.Π.Κ.Α.
Πέρδικας	Ακρόπολη Δυμοκάστρου	Αρίλλας	Δυμοκάστρο (αρχαία Ελίνα)-Καραβοστάσι	YA 15794/19-12-1961 ΦΕΚ 35/Β/2-2-1962 YA ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α1/ΦΟ8/28342/1435/2-7-1996 ΦΕΚ 820/Β/4-9-1996	ΥΠΠΟ-Η' Ε.Π.Κ.Α.
Χρυσανγής (Βέλλιανης)	Ακρόπολη Χρυσανγής (Βέλλιανης)	Χρυσανγή (Βέλλιανη)	Φρούριο Βέλλιανης	YA 15794/19-12-1961 (ΦΕΚ 35/Β/2-2-1962)	ΥΠΠΟ-Η' Ε.Π.Κ.Α.
Βρυσέλλας	Ακρόπολη Γκούμανης με τους γύρω τάφους		Γκούμανη (αρχαία Τιτάνη)	YA 15794/19-12-1961 (ΦΕΚ 35/Β/2-2-1962)	ΥΠΠΟ-Η' Ε.Π.Κ.Α.
Γαρδικίου (Αγ. Γεωργίου)	Ακρόπολη Γαρδικίου	Γαρδίκι (Αγ. Γεώργιος)	Ύψωμα Πύργος - Καστρί	YA 2387/3-2-1972 (ΦΕΚ 126/Β/11-2-1972)	ΥΠΠΟ-Η' Ε.Π.Κ.Α.
Αργυροτόπου	Ακρόπολη Πολυνερίου ή Κούτσι	Πολυνέριον (Κούτσι)		YA 15794/19-12-1961 (ΦΕΚ 35/Β/2-2-1962) YA Α1/Φ.8/25178/841/3-6-1983 (ΦΕΚ 512/Β/2-9-1983)	ΥΠΠΟ-Η Ε.Π.Κ.Α. - 8η Ε.Β.Α
Ζερβοχωριου	Ακρόπολη Αγίου Δονάτου στη θέση "Αϊδωνίτου" Ζερβοχωρίου	Ζερβοχώριον	Αϊδωνίτου	YA 15794/19-12-1961 (ΦΕΚ 35/Β/2-2-1962)	ΥΠΠΟ-Η Ε.Π.Κ.Α. - 8η Ε.Β.Α
Πηγαδουλίων	Ακρόπολη Ντόλιανης	Γερο-πλάτανος (Ντόλιανη)		YA 15794/19-12-1961 (ΦΕΚ 35/Β/2-2-1962)	ΥΠΠΟ-Η' Ε.Π.Κ.Α., 8η Ε.Β.Α ΚΑΙ 6η Ε.Ν.Μ
Μαργαρίτι	Νεκροταφείο "Μπαλασκάνη" στο Παλιόκαστρο Μαργαριτίου	Παλιόκαστρο	"Μπαλασκάνη"	YA 15794/19-12-1961 (ΦΕΚ 35/Β/2-2-1962)	ΥΠΠΟ-Η' Ε.Π.Κ.Α.
Βρυσέλλας	Νεκροταφείο Γκούμανης		Γκούμανη, κοντά στο Φράγμα Καλαμά	YA 15794/19-12-1961 (ΦΕΚ 35/Β/2-2-1962)	ΥΠΠΟ-Η' Ε.Π.Κ.Α.
Σμέρτου	Νεκροταφείο Γκούμανης		Γκούμανη, κοντά στο Φράγμα Καλαμά	YA 15794/19-12-1961 (ΦΕΚ 35/Β/2-2-1962)	ΥΠΠΟ-Η' Ε.Π.Κ.Α.
Τρικορύφου	Νεκροταφείο Γκούμανης		Γκούμανη, κοντά στο Φράγμα Καλαμά	YA 15794/19-12-1961 (ΦΕΚ 35/Β/2-2-1962)	ΥΠΠΟ-Η' Ε.Π.Κ.Α.
Ζερβοχωριου	Ταφικά Μνημεία στα " Μάρμαρα" Ζερβοχωρίου		Κάμπος Ζερβοχωρίου, θέση " Μάρμαρα"	YA 15794/19-12-1961 (ΦΕΚ 35/Β/2-2-1962)	ΥΠΠΟ-Η' Ε.Π.Κ.Α.
Σπαθαραίων	Τείχος Παλιόκαστρου στο Μόρφι	Μόρφι (Μόρφι, Μορφάτι)	Παλιόκαστρο	YA 15794/19-12-1961 (ΦΕΚ 35/Β/2-2-1962)	ΥΠΠΟ-Η' Ε.Π.Κ.Α.

	Σπαθαραίων				
■ Ραγίου	Πύργος Ραγίου	Ραγίου		ΥΑ ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Β1/Φ33/47156/1036/26- 11-1994 (Φ.Ε.Κ)	ΥΠΠΟ-8η ΕΒΑ

Πηγή: ΥΠΠΟ

Πίνακας 73: Γνωστά (κηρυγμένα και μη) μνημεία του Νομού Θεσπρωτίας(Η' Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων)

Κατάλογος των γνωστών -κηρυγμένων και μη- αρχαιολογικών χώρων Θεσπρωτίας (Η' Εφορεία Προϊστορικών & Κλασικών Αρχαιοτήτων Κέρκυρας-Θεσπρωτίας)	
Δήμος Ηγουμενίτσας	
Κάστρο Ηγουμενίτσας:	Βυζαντινών χρόνων με προγενέστερες φάσεις. Στο λόφο επάνω από το σημερινό Διοικητήριο. Καταστράφηκε από το Μοροζίνι.
Ηγουμενίτσα:	Στο χώρο ανέγερσης του Αρχαιολογικού Μουσείου νεκροταφείο κιβωτιόσχημων τάφων των ρωμαϊκών χρόνων.
Χερσόνησος Λυγιάς:	Ακρόπολη χρονολογούμενη από τον 5 ^ο αι. π.Χ. έως τους ελληνιστικούς χρόνους.
Πύργος Ραγίου:	Οχυρωματικό τείχος του 5 ^{ου} π.Χ. αιώνα, το οποίο περιβάλλει την κορυφή λόφου νοτιοανατολικά του Μαυρονόρους, 500μ. Περίπου νότια της Παλαιάς κοίτης του Καλαμά. Επί του βόρειου πύργου του τείχους έχει κτιστεί κατά την τουρκοκρατία κτήριο τύπου Kula.
Λαδοχώρι:	α) Θέση «Ζαβάλι». Έπαυλη ρωμαϊκών χρόνων και ταφικός θάλαμος ορθογώνιου σχήματος, στο εσωτερικό του οποίου βρέθηκαν δύο Σαρκοφάγοι και ο πυθμένας τρίτης. β) Οικισμός χρονολογούμενος από τους ρωμαϊκούς έως και τους ύστερους βυζαντινούς χρόνους στο χώρο του σύγχρονου χωριού. γ) Λείψανα αγροτικής οικίας ρωμαϊκών χρόνων. Ανακαλύφθηκε στα πλαίσια των εργασιών κατασκευής της Εγνατίας Οδού.
Θέση Αστραβέτσι:	Ναόσχημο κτήριο ελληνιστικής εποχής, λαξευμένο στο βράχο.
Θέση Λιουμπέτσι:	Τετράγωνο ισοδομικό κτήριο ελληνιστικής εποχής.
Θέση Αγιονάζι:	Τάφοι ελληνιστικής περιόδου.
Νέα Σελεύκεια:	Λείψανα ρωμαϊκής αγροικίας στη θέση «Τρουμπέ».
Μακρυχώρα:	Ερείπια οικισμού ελληνιστικής εποχής και τάφοι στις δυτικές πλαγιές Μάλι Κλάδι.
Δήμος Σαγιάδας	

Μαστιλίτσα (Μασκλινίτσα):	Οχυρωμένος οικισμός της ελληνιστικής εποχής, νεκροταφείο ελληνιστικών και ρωμαϊκών χρόνων.
Σαγιάδα – Λόφος Καστρί:	Λείψανα αρχαίου οικισμού με ίχνη κατοίκησης από τους προϊστορικούς έως τους ελληνιστικούς χρόνους.
Θέση Κασνέτσι:	Ακροπολη ρωμαϊκής περιόδου.
Μεταξύ Σμέρτου και Ασπροκλησίου:	Διάσπαρτοι τάφοι.
Ράγιο:	Κιβωτιόσχημοι τάφοι ελληνιστικής εποχής.
Κεστρίνη:	Αρχαίο νεκροταφείο στη θέση «Άγιος Νικόλαος».
Δήμος Φιλιατών	
Γιτάνη (Σημ. Γκούμανη):	Ο μεγαλύτερος τειχισμένος οικισμός της Θεσπρωτίας στη νοτιοδυτική πλευρά του βουνού Βρυσέλα στη συμβολή του Καλπακιώτικου ποταμού με τον Καλαμά. Πολιτικό κέντρο και πρωτεύουσα των Θεσπρωτών κατά τους ελληνιστικούς χρόνους. Σώζονται λείψανα οικοδομημάτων, στοών, οικιών, εξεδρών και θεάτρου. Εκτός των τειχών υπάρχει νεκροταφείο.
Βρυσέλα:	α) Ερείπια κτηρίων ελληνιστικής εποχής, στη θέση «Λούστα» (δυτικές πλαγιές του βουνού Βρυσέλα). β) Αρχαίοι λιθόπλινθοι στη θέση «Μπογδάνου» και είναι εντοιχισμένοι στο εκκλησάκι των Αγίων Αποστόλων.
Σίδερη:	α) Σπήλαιο της νεολιθικής και της πρώιμης εποχής του Χαλκού. β) Τετράγωνο κτίριο ρωμαϊκής εποχής
Αετός Φιλιατών:	Κιβωτιόσχημοι τάφοι ελληνιστικής εποχής στις θέσεις «Βάρξα» και «Μύλους».
Σκάλα Φιλιατών ή Ζωριάνου:	α) Κάστρο ελληνιστικής εποχής με μεσαιωνικές προσθήκες β) Κιβωτιόσχημοι τάφοι ελληνιστικής εποχής στους νότιους πρόποδες του βουνού Μάλια.
Ντόλιανη (Αρχαία Φανωτή):	Περιτειχισμένος οικισμός ελληνιστικής εποχής που ταυτίζεται με την αρχαία Φανωτή. (Στο λόφο της Ντόλιανης (Γεροπλάτανος) στη δεξιά όχθη του Καλαμά).
Άγιος Αρσένιος (Μαντζάρι):	Μεγάλος τάφος. Πιθανολογείται η ύπαρξη οικισμού.
Ριζό:	Λείψανα τείχους ελληνιστικής εποχής στη ράχη Βρυσούλα.
Ραβενή:	α) Περιτειχισμένος οικισμός ελληνιστικής εποχής στη δεξιά όχθη του Καλαμά, 7 χλμ. δυτικά της Βρυσούνας. Σώζονται λείψανα αρχαίων κτιρίων και αναλημματικών τοίχων. β) Αρχαίο νεκροταφείο στην Αγία Παρασκευή και στην Αγία

	Μαρίνα (στη θέση «Αναβρυστικά»).
Βροσίνα:	α) Λείψανα φρουρίου ελληνιστικών και βυζαντινών χρόνων. β) Βάσεις γεφυριού κατασκευασμένες με ισοδομικούς λίθους.
Κεραμίτσα:	α) Ακρόπολη ελληνιστικής εποχής στη θέση «Βίγλα», επάνω σε χαμηλό ασβεστολιθικό λόφο. β) Λείψανα τείχους ελληνιστικής εποχής στη θέση «Λιθαρόστρουγγα».
Άγιος Γεώργιος Γαρδικίου Φυλιατών:	α) Οικισμός με μικρή ακρόπολη ελληνιστικής εποχής. β) Ερείπια ελληνιστικού ή ρωμαϊκού υδραγωγείου στη θέση «Πλαγιά-Γλούστα». γ) Κιβωτιόσχημος τάφος ελληνιστικής εποχής στην περιοχή του Κεφαλοχωρίου.
Λίστα:	Νεκροταφείο ελληνιστικής εποχής ανάμεσα από «Λίστα» και «Κουρεμάδι».
Βαβούρι:	Τειχισμένος οικισμός ελληνιστικής εποχής στη θέση «Καστρί», σε πρόβουνο της Μουργκάνας.
Τσαμαντάς:	Τειχισμένος οικισμός ελληνιστικής εποχής στο ύψωμα «Λημικό» (Ελληνικό).
Δήμος Παραποτάμου	
Παραπόταμος:	Τύμβος αποτελούμενος από συστάδα κιβωτιόσχημων τάφων κοντά στο σημερινό οικισμό του Παραποτάμου.
Ρίζιανη - Άγιος Γεώργιος:	α) Ερείπια οικισμού του 5 ^{ου} αι. π.Χ. στα νοτιοανατολικά της Ρίζιανης, αριστερά της Εθνικής Οδού Ηγουμενίτσας - Ιωαννίνων. β) Ερείπια αρχαίου περίπτερου ναού ελληνιστικής εποχής. γ) Στην αριστερή πλευρά του δρόμου από Δράμεση προς Κορύτιανη ανασκάπτεται λουτρό και στην αριστερή πλευρά του δρόμου οικοδόμημα άγνωστης προς το παρόν χρήσης.
Σεμέριζα – Βρατίλα:	Μικρό αρχαίο κάστρο ελληνιστικής εποχής.
Κορύτιανη:	Νεκροταφείο 176 κιβωτιόσχημων τάφων στην περιοχή του Χ.Υ.Τ.Α.
Δήμος Παραμυθιάς	
Πέντε Εκκλησιές (βυζαντινή «Οσδίνα»):	α) Αρχαία ακρόπολη στη βραχώδη ράχη Παλιοχώρα. β) Λείψανα γεφυριού ρωμαϊκής εποχής κοντά στον ποταμό Καλαμά
Πλακοκρήνη	Λείψανα ακρόπολης ελληνιστικής εποχής, μεταξύ Πλακοκρήνης

	και Πέντε Εκκλησιών στη θέση Καστρί.
Πετροβίτσα:	Ερείπια ελληνιστικών οικιών, δεξιά του δρόμου προς Ιωάννινα στη θέση «Γκουσμπάν».
Καλλιθέα (Τσουρίλα):	Κάστρο ελληνιστικής εποχής, στα ανατολικά του χωριού πάνω σε πλαγιά.
Σαλονίκη:	α) Ακρόπολη ελληνιστικής εποχής στις ανατολικές πλαγιές της Χιονίστρας, νοτιοδυτικά του χωριού. β) Οικισμός και κιβωτιόσχημοι τάφοι ελληνιστικής εποχής στην περιοχή των παρεκκλησιών Αγ. Βαρβάρας και Αϊ-Θανάση.
Αγία Κυριακή (Πόποβο):	Οικισμός και κιβωτιόσχημοι τάφοι ελληνιστικής εποχής στη θέση «Τρόχαλα» βορειοδυτικά του χωριού.
Γκρίκα:	α) Ισοδομικό κτίριο ελληνιστικής εποχής στη βόρεια είσοδο του χωριού στη θέση «Λιθάρια Μονοβύζας». β) Λείψανα οικίας και τάφοι ελληνιστικής εποχής νοτιοανατολικά του χωριού στη θέση «Μαχαλάς».
Σπήλαιο Ψάκας:	Σπήλαιο νεολιθικής εποχής στις πλαγιές του Μάλι-Κλάδι στη θέση «Τρύπα της Κίκας» ή «του Φράξου».
Λιμπόνι:	α) Αρχαία Φωτική: ρωμαϊκή αποικία βόρεια της Παραμυθιάς β) Νεκροταφείο της αρχαίας Φωτικής, 2 χλμ. δυτικά της Παραμυθιάς.
Παραμυθιά:	α) Πολυγωνικό κάστρο ελληνιστικών χρόνων στις πλαγιές του Κορίλα. (Κάστρο Αγίου Δονάτου) με χρήση κατά τους βυζαντινούς και μεταβυζαντινούς χρόνους. β) Ισοδομικό φρούριο Γαλατά κλασικής εποχής στις υπώρειες του Κορίλα. γ) Ερείπια πολυγωνικού τείχους στη θέση «Τσαρδάκια». δ) Κιβωτιόσχημος τάφος μυκηναϊκών χρόνων στη θέση «Τσαρδάκια».
Καρυώτι:	α) Τμήματα αρχαίων αναλημματικών τοίχων στη θέση «Χούβιανη». β) Θεμέλια ρωμαϊκού οικοδομήματος στη θέση «Παλαιοκλήσια».
Σεβαστό:	α) Ακρόπολη με πολυγωνικό τείχος ελληνιστικής εποχής, 500 μ. νοτιοανατολικά του χωριού. β) Κιβωτιόσχημοι τάφοι ελληνιστικής εποχής
Ραχούλι:	Σπήλαιο-καταφύγιο της παλαιολιθικής και νεολιθικής εποχής

Κυρά Παναγιά:	Θεμέλια οικοδομήματος ελληνιστικής εποχής στη θέση «Μονοβάρα».
Αμπελιά:	Λείψανα αρχαίου οικισμού και τάφοι δυτικά/ νοτιοδυτικά της Παραμυθιάς.
Χρυσουγή:	α) Αρχαία Ελέα: Αρχαίος τειχισμένος οικισμός του 4 ^{ου} αι. π.Χ. στις πλαγιές του Κορίλα, πρώτη πρωτεύουσα της αρχαίας Θεσπρωτίας. β) Νεκροταφείο δυτικά του κάστρου, όπου βρίσκεται ο ναός του Αγίου Νικολάου.
Προδρόμι:	Κιβωτιόσχημοι τάφοι και οικοδομικά λείψανα
Ζερβοχώρι:	α) Τειχισμένος οικισμός ελληνιστικής εποχής (3 ^{ου} -1 ^{ου} π.Χ. αι.) σε κατηφορική ράχη του Κορίλα μεταξύ Ασφάκας και Ζερβοχωρίου. β) Ορθογώνιο ταφικό μνημείο ελληνιστικής εποχής στη θέση «Μάρμαρα». δ) Τάφοι ελληνιστικής εποχής λαξευμένοι στο βράχο.
Δήμος Αχέροντα	
Αγορά:	α) Ακρόπολη ελληνιστικής εποχής με ισοδομικό τείχος βόρεια του Γαρδικίου, στο βράχο «Κιοτέζα». β) Τάφοι ελληνιστικής εποχής στα ανατολικά του χωριού.
Σκάνδαλο:	Οικισμός και τάφοι ελληνιστικής εποχής μέσα στο χωριό.
Γαρδίκι:	Οικισμός και λαξευτοί τάφοι ελληνιστικής εποχής βόρεια της Γλυκής, στη θέση «Αρκονάκι».
Μανδρότοπος:	α) Τείχος και κτήρια ελληνιστικής εποχής ανατολικά του χωριού, στη ράχη μεγάλο «Τουμπάρι». β) Λείψανα οικοδομημάτων ελληνιστικής εποχής στη θέση «Λακκιά Μπέη», απέναντι από τη Χόικα
Χόικα:	Οχυρωμένος οικισμός του 4 ^{ου} αι. π.Χ. στα βόρεια της Γλυκής.
Γλυκή:	α) Κιβωτιόσχημος τάφος στα ανατολικά της βασιλικής, αριστερά του δρόμου, κοντά στο εκκλησάκι του Αγίου Δονάτου. β) Κεραμοσκεπείς τάφοι τύπου καλυβίτη κοντά στο εκκλησάκι του Αγίου Δημητρίου.
Σημ.: Στον κάμπο Παραμυθιάς, από το Σκάνδαλο έως το Ξηρόλοφο ανατολικά και δυτικά του ποταμού Κωκυτού, υπάρχουν διάσπαρτα οικοδομικά λείψανα.	
Κοινότητα Σουλίου	
Τσαγγάρι:	α) Ίχνη οικισμού της κλασικής εποχής νοτιοανατολικά του Αυλότοπου.

	β) Ερείπια ισοδομικού κάστρου στη θέση «Ελλένικα-Μαμάκου», νότια του Αυλότοπου.
Φροσύνη:	Ερείπια ισοδομικού κάστρου ελληνιστικής εποχής, στα βόρεια του χωριού επάνω σε λόφο.
Δήμος Μαργαριτίου	
Μαζαρακιά:	Ερείπια τείχους ελληνιστικής εποχής στην κορυφή υψώματος ανατολικά της Μαζαρακιάς.
Καρτέρι:	α) Τείχος ελληνιστικής περιόδου επάνω στο λόφο του Μαλακινού. β) Μέσα στο χωριό θεμέλια κτηρίων και τάφοι ελληνιστικών και βυζαντινών χρόνων.
Παλιόκαστρο Μόρφης:	α) Περιτειχισμένος οικισμός της ελληνιστικής περιόδου. β) Λείψανα κτηρίου ή ναού της ρωμαϊκής εποχής στη θέση «Λακκιά Μοναστήρι». γ) Κιβωτιόσχημοι τάφοι ελληνιστικής περιόδου στη θέση «Μπαλάσκανη».
Μόρφη:	α) Υδατοδεξαμενή της ελληνιστικής περιόδου στο βουνό Ερημίτης. β) Στη θέση Ιντήρι κιβωτιόσχημοι τάφοι ελληνιστικής εποχής.
Μαργαρίτι:	Κιβωτιόσχημοι τάφοι και πιθανότατα οικισμός στις πλαγιές του βουνού Μεγάλη Ράχη.
Ελευθέριο:	α) Κτήριο ελληνιστικής περιόδου στη θέση Πυργί, στην ομώνυμη διασταύρωση της Εθνικής Οδού Ηγουμενίτσας - Αθηνών. β) Κιβωτιόσχημοι τάφοι ελληνιστικής εποχής στα βόρεια του χωριού.
Σπαθαραίοι:	Οικισμός και κιβωτιόσχημοι τάφοι ελληνιστικής περιόδου.
Μεσοβούνι:	Αρχαίος οικισμός και τάφοι ελληνιστικής εποχής στη θέση «Πηγάδι».
Δήμος Συβότων	
Φασκομηλιά:	α) Οικισμός στους δυτικούς πρόποδες της Βουλγάρας, ανατολικά της Πλαταριάς. β) Ορθογώνιο κτήριο του 4 ^{ου} π.Χ. αι. ή της ελληνιστικής εποχής στους πρόποδες του υψώματος Βουλγάρας. γ) Τμήμα ισοδομικού τείχους ή αναλήμματος. Πάνω σε αυτό είναι χτισμένη η οικία Τατσάκη. δ) Ακρόπολη ελληνιστικής εποχής, στα ανατολικά της Φασκομηλιάς, στο ύψωμα Βουλγάρα.
Σκορπιώνα:	Τάφοι και οικισμός ελληνιστικής εποχής στη θέση «Θηκέλι».

Σύβοτα – Βραχωνάς:	Ερείπια προϊστορικής ακροπόλεως μεταξύ Πέρδικας και όρμου Πλαταριάς.
Πολυνέρι:	Ακρόπολη κλασικής - ελληνιστικής εποχής με μεταγενέστερες προσθήκες.
Κοινότητα Πέρδικας	
Ακρόπολη Δυμοκάστρου:	α) Τειχισμένος οικισμός κλασικών χρόνων στο νότιο άκρο της παραλίας Καραβοστάσι, δυτικά του χωριού Πέρδικα, με προσθήκες ρωμαϊκών χρόνων. β) Νεκροταφείο του 4 ^{ου} αι. π.Χ. ανατολικά του οικισμού.
Δυμοκάστρο – Σκάλα Ελληνικού:	Αρχαίο λιμάνι: Φυσικός βραχώδης μυχός, που προστατεύεται από τη νότια και δυτική πλευρά με βραχώδη προβλήτα, όπου καταλήγει το πολυγωνικό τείχος του Δυμοκάστρου.
Παναγία η Γκρμιάδα:	Ιερό του 4 ^{ου} αι. μ.Χ., 600 μ. βόρεια του Δυμοκάστρου, στον ανατολικό τοίχο του οποίου υπάρχουν εντοιχισμένοι αρχαίοι λίθοι και κέραμοι στέγης.

Πηγή: Η' Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων

Πίνακας 74: Αριθμός πολιτιστικών και αθλητικών συλλόγων ανα νέο δήμο του Νομού Θεσπρωτίας

Δήμος Αχέροντα	
Εκπολιτιστικός Σύλλογος Γαρδικίου	Γαρδικίου
Δήμος Ηγουμενίτσας	
Φιλοπρόδοος όμιλος Ηγουμενίτσας	Ηγουμενίτσας
Κερκυραϊκός Σύλλογος Ν. Θεσπρωτίας	Ηγουμενίτσας
Ερασιτεχνικό Θέατρο Θεσπρωτίας	Ηγουμενίτσας
Πολιτιστικός Σύλλογος Νέας Σελεύκειας	Ν. Σελεύκειας
Εκπολιτιστικός Μορφωτικός Σύλλογος Γραικοχωριού "Ο ΑΓΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ"	Γραικοχωριού
Εκπολιτιστικός Σύλλογος Αγίας Μαρίας	Αγ. Μαρίας
Εκπολιτιστικός Μορφωτικός Σύλλογος Καστρίου-Αγ. Βλασίου	Κάστριου
Εκπολιτιστικός Μορφωτικός Σύλλογος Βασιλικού	Βασιλικού
Πολιτιστικό Κέντρο Προσωπικού ΟΤΕ	Ηγουμενίτσας
Εκπολιτιστικός Σύλλογος Αρταίων Ν. Θεσπρωτίας	Ηγουμενίτσας
Δήμος Μαργαριτίου	
Πολιτιστικός Σύλλογος Μαργαριτίου	Μαργαριτίου
Εκπολιτιστικός Σύλλογος Ελευθερίου	Ελευθερίου
Εκπολιτιστικός Μορφωτικός Σύλλογος Καρτεριωτών "ΑΓΓΕΛΟΣ ΣΙΚΕΛΙΑΝΟΣ"	Καρτερίου
Πολιτιστικός Μορφωτικός Σύλλογος Καταβόθρας	Καταβόθρας
Εκπολιτιστικός και Μορφωτικός Σύλλογος Μαζαρακιάς	Μαζαρακιάς

Εκπολιτιστικός Σύλλογος Μορφατίου Σπαθαραιών "Η Ενότητα"	Σπαθαραιών
Δήμος Παραμυθιάς	
Εκπολιτιστικός όμιλος Καρβουναρίου	Καρβουναρίου
Εκπολιτιστικός Μορφωτικός Σύλλογος Αμπελιάς	Αμπελιάς
Σύλλογος Παλιών Ελευθεροχωριτών και Φίλων του Παλιού Ελευθεροχωρίου	Παραμυθιάς
Φιλοπρόσδος όμιλος Παραμυθιάς	Παραμυθιάς
Εκπολιτιστικός Σύλλογος Πλακωτής	Πλακωτής
Μορφωτικός Εκπολιτιστικός Σύλλογος Προδρομίου	Προδρομίου
Μορφωτικός Εκπολιτιστικός Σύλλογος Κρυσταλλοπηγής	Κρυσταλλοπηγής
Μορφωτικός Εκπολιτιστικός Όμιλος Βελιανίτων	Χρυσσαυγής
Εκπολιτιστικός Σύλλογος Παγκρατίου	Παγκρατών
Εκπολιτιστικός Σύλλογος Πετροβίτσας	Πετροβίτσας
Εκπολιτιστικός Σύλλογος Πέντε Εκκλησιών	Πέντε Εκκλησιές
Εκπολιτιστικός Μορφωτικός Σύλλογος Νεοχωρίου	Νεοχωρίου
Φιλοπρόσδος Σύλλογος Πολυδροσιτών "Η ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ"	Πολυδρόσου
Εκπολιτιστικός Μορφωτικός Σύλλογος Σεβαστού	Σεβαστού
Εκπολιτιστικός Μορφωτικός Σύλλογος Ραχουλιωτών	Ξήρολόφου
Εκπολιτιστικός Μορφωτικός Σύλλογος Κυρά -Παναγιάς	Καρβουναρίου
Εκπολιτιστικός Σύλλογος Νεράιδας	Νεοχώριου
Πολιτιστικός Σύλλογος των απανταχού Ποποβιτών	Αγ. Κυριακή
Δήμος Παραποτάμου	
Εκπολιτιστικός Μορφωτικός Σύλλογος Παραποταμου	Παραποτάμου
Δήμος Σαγιάδας	
Εκπολιτιστικός Σύλλογος Ασπροκκλησίου	Ασπροκκλησίου
Εκπολιτιστικός Μορφωτικός Σύλλογος Κεστρίνης	Κεστρίνης
Εκπολιτιστικός Σύλλογος Σαγιάδας	Σαγιάδας
Εκπολιτιστικός Σύλλογος Σμέρτου	Σμέρτου
Δήμος Συβότων	
Εκπολιτιστικός Σύλλογος Πλαταριάς	Πλαταριάς
Εκπολιτιστικός Μορφωτικός Σύλλογος Συβότων	Συβότων
Εκπολιτιστικός Σύλλογος Φασκομηλιάς	Φασκομηλιάς
Εκπολιτιστικός Σύλλογος Αργυροτόπου " ΣΩΚΡΑΤΗΣ"	Αργυροτόπου
Εκπολιτιστικός Σύλλογος Πολυνερίου "Φάρος"	Πολυνερίου
Εκπολιτιστικός Σύλλογος Σκορπιώνας	Φασκομηλιάς
Δήμος Φυλιατών	
Πολιτιστικός Σύλλογος Κέντρου Νεότητας Φυλιατών	Φυλιατών
Φιλοπρόσδος Σύλλογος Αγλαδέας Φυλιατών	Αγλαδέας
Φιλοπρόσδος Επιμορφωτικός Εκπολιτιστικός Σύλλογος Αετού	Αετού
Επιμορφωτικός Εκπολιτιστικός Σύλλογος Γηρομερίου	Γηρομερίου

Επιμορφωτικός Εκπολιτιστικός Σύλλογος Τρικορύφου	Τρικορύφου
Εκπολιτιστικός Σύλλογος Γολάς	Γολά
Εκπολιτιστικός Σύλλογος Πόβλας	Αμπελόνα
Πολιτιστικός Σύλλογος Λεπτοκαρυάς	Λεπτοκαρυάς
Εκπολιτιστικός Μορφωτικός Σύλλογος Άνω Παλαιοκκλησίου	Παλαιοκκλησίου
Εκπολιτιστικός Σύλλογος Βρυσέλλας	Βρυσέλλας
Εκπολιτιστικός Σύλλογος Κοκκινιάς	Κοκκινιάς
Εκπολιτιστικός Σύλλογος Παλαιοχωρίου	Παλαιοχωρίου
Εκπολιτιστικός Σύλλογος Κεραμίτσας	Κεραμίτσας
Φιλοπρόδος Σύλλογος Ραβοσιτίβας-Μπολιάνας	Γολάς
Επιμορφωτικός Εκπολιτιστικός Σύλλογος Πηγαδουλίων	Πηγαδουλίου
Εκπολιτιστικός Σύλλογος Κοκκινολιθαρίου	Κοκκινολιθαρίου
Κοινότητα Πέρδικας	
Εκπολιτιστικός Μορφωτικός Σύλλογος Πέρδικας	Πέρδικας
Κοινότητα Σουλίου	
Εκπολιτιστικός Σύλλογος Σουλίου " Η ΤΖΑΒΕΛΑΙΝΑ "	Τσαγγαρίου

Πηγή: ΝΕΛΕ Θεσπρωτίας

Πίνακας 75: Κατάσταση πολιτιστικών δραστηριοτήτων ανα νέο Δήμο στο Νομό Θεσπρωτίας

Ημ/νια	Κοινότητα	Περιγραφή
Δήμος Αχέροντα		
26 Ιουλ.	Γαρδίκι	Ημερήσιο παραδοσιακό πανηγύρι Αγ. Παρασκευής
15 Αυγ.	Γλυκή	Ημερήσιο παραδοσιακό πανηγύρι της Παναγίας
Δήμος Ηγουμενίτσας		
24-Μαρ	Ηγουμενίτσα	Λιτανεία. Περιφορά της εικόνας της Ευαγγελιστριάς
7 Ιουλ.	Αγ. Βλάσιος	Λιτανεία εικόνας Αγ. Αναστασίου
27 Ιουλ.	Ηγουμενίτσα	Λιτανεία. Περιφορά εικόνας του Αγίου Παντελεήμονος
30-Απρ	Αγ. Βλάσιος	Ημερήσιο παραδοσιακό Πανηγύρι Αγ. Δονάτου
Αποκριές	Καστρί	Καρναβαλικές εκδηλώσεις (Φωτιές κ.λ.π)
30-Ιουν	Λαδοχώρι	Πανηγύρι Αγ. Αποστόλων
20 Ιουλ.	Κρυόβρυση	Λιτανεία εικόνας
Ιούλ-Αυγ.	Ηγουμενίτσα	<<Θεσπρωτικά>> Θέατρο-παραδοσιακοί χοροί, ξένα παραδοσιακά συγκροτήματα, εκθέσεις ζωγραφικής, μουσικές εκδηλώσεις, ημερίδες, κ.λ.π
Δήμος Μαργαριτίου		
Ζ. Πηγής	Ελευθέριο	Ημερήσιο παραδοσιακό Πανηγύρι Ζωοδόχου Πηγής
2-Μαϊ	Ελευθέριο	Ημερήσιο παραδοσιακό Πανηγύρι Αγ. Αθανασίου
26 Ιουλ.	Ελευθέριο	Πανηγύρι Αγ. Παρασκευής

Δήμος Παραμυθιάς		
Αγ. Γεωργίου	Νεοχώρι	Πανηγύρι ημερήσιο Αγ. Γεωργίου
Ζ. Πηγής	Πετροβίτσα	Ημερήσιο παραδοσιακό Πανηγύρι Ζωοδόχου Πηγής
Ζ. Πηγής	Χρυσανγή	Ημερήσιο παραδοσιακό Πανηγύρι Ζωοδόχου Πηγής
30-Απρ	Παραμυθιά	Λιτανεία της εικόνας του Πολιούχου Αγίου Δονάτου
Αγ. Τριάδος	Πλακωτή	Ημερήσιο παραδοσιακό Πανηγύρι στο εξωκκλήσι
Αγ. Τριάδος	Καρυωτί	Ημερήσιο παραδοσιακό Πανηγύρι στο εξωκκλήσι
26 Ιουλ.	Αγ. Κυριακή	Πανηγύρι Αγ. Παρασκευής
6-7 Ιουλ.	Αγ. Κυριακή	Παραδοσιακό πανηγύρι του Αγ. Κυριακής
26 Ιουλ.	Πολύδροσο	Ημερήσιο παραδοσιακό πανηγύρι στο εξωκ. της Αγ. Παρασκευής
26 Ιουλ.	Νεοχώρι	Ημερήσιο παραδοσιακό πανηγύρι
26 Ιουλ.	Ελαταριά	Ημερήσιο παραδοσιακό πανηγύρι
6 Αυγ.	Πλακωτή	Ημερήσιο παραδοσιακό πανηγύρι Αγ. Σωτήρος στο εξωκκλήσι
24-Ιουν	Παγκράτι	Παραδοσιακό ημερήσιο πανηγύρι στο παλιό χωριό
14 Αυγ.	Πλακωτή	Πανηγύρι - ΑΝΤΑΜΩΜΑ της Παναγίας
6 Αυγ.	Καρυώτι	Ημερήσιο παραδοσιακό πανηγύρι Αγ. Σωτήρος
15 Αυγ.	Ελαταριά	Ημερήσιο παραδοσιακό πανηγύρι της Παναγίας
24 Αυγ.	Κρυσταλλοπηγή	Ημερήσιο παραδοσιακό πανηγύρι του Κοσμά του Αιτωλού
8 Σεπ.	Πέντε Εκκλησίες	Ημερήσιο παραδοσιακό πανηγύρι στο Μοναστήρι της Μίχλας
15 Αυγ.	Καλλιθέα	Πανηγύρι-ΑΝΤΑΜΩΜΑ
Αποκριές	Καρβουνάρι	Καρναβαλικές εκδηλώσεις (Φωτιές κ.λ.π)
21-Μαΐ	Νεραΐδα	Ημερήσιο παραδοσιακό Πανηγύρι Αγ. Κων/νου & Ελένης
4 Δεκ.	Αβαρίτσα	Ημερήσιο παραδοσιακό πανηγύρι Αγ. Βαρβάρας
17 Σεπ.	Βρυσοπούλα	Ημερήσιο παραδοσιακό πανηγύρι Αγ. Σοφίας
Ιουλ-Αυγ	Παραμυθιά	Πολιτιστικές εκδηλώσεις
15 Αυγ.	Ι. Μ. Παγανίων	Ημερήσιο πανηγύρι στο Μοναστήρι της Παναγίας
Οκτ.	Παραμυθιά	ΛΑΜΠΟΒΟΣ, (Εβδομάδα Εμποροζωοπανηγυρις)
Αγ. Τριάδος	Α. Σελλιανή*	Παραδοσιακό ημερήσιο πανηγύρι-ΑΝΤΑΜΩΜΑ
Δήμος Παραποτάμου		
8 Σεπ.	Παραπόταμος	Ημερήσιο παραδοσιακό πανηγύρι στο εξωκκλήσι
11 Νοε.	Παραπόταμος	Λιτανεία. Περιφορά εικόνας του Αγίου Μηνά
Ιουλ-Αυγ	Παραπόταμος	Πολιτιστικές εκδηλώσεις
Δήμος Σαγιάδας		
11 Νοε.	Κεστρίνη	Ημερήσιο πανηγύρι Αγ. Μηνά
21-Μαΐ	Σμέρτος	Πανηγύρι του Αγ. Κων/νου και Ελένης
Πάσχα	Σαγιάδα	Πανηγύρι για την ΕΙΡΗΝΗ
20-21 Μαΐ	Κεστρίνη	Πανηγύρι του Αγ. Κων/νου και Ελένης

Ιουλ-Αυγ.	Σαγιάδα	Πολιτιστικές εκδηλώσεις
Δήμος Συβότων		
Ανάληψης	Σύβοτα	Ημερήσιο πανηγύρι
Δήμος Φιλιατών		
Αποκριές	Φιλιάτες	Καρναβαλικές εκδηλώσεις (Φωτιές κ.λ.π)
2 Ιαν.	Γηρομέρι	Πανηγυρική Θεία Λειτουργία Οσίου Νείλου στο Μοναστήρι
Πάσχα	Γηρομέρι	Τριήμερο ημερήσιο πανηγύρι
Πάσχα	Φοινίκι	Τριήμερο ημερήσιο πανηγύρι
8-Μαΐ	Κουρεμάδι	Ημερήσιο παραδοσιακό Πανηγύρι Αγ. Ιωάννη Θεολόγου
21-Μαΐ	Ξέχωρο	Πανηγύρι του Αγ. Κων/νου και Ελένης
24-Ιουν	Κυπάρισσος	Παραδοσιακό ημερήσιο πανηγύρι του Αγ. Ιωάννη Ριγανά
30-Ιουν	Ανάβρυτος	Πανηγύρι Αγ. Αποστόλων
17 Ιουλ.	Χαραυγή	Λιτανεία εικόνας Αγ. Μαρίας
17 Ιουλ.	Βρυσέλλα	Λιτανεία εικόνας Αγ. Μαρίας
Αγ. Τριάδος	Φιλιάτες	Λιτανεία. Περιφορά της εικόνας
16 Ιουλ.	Πλάτανος	Λιτανεία εικόνας Αγ. Μαρίας
20 Ιουλ.	Παλαιοχώρι	Ημερήσιο πανηγύρι
25-26 Ιουλ.	Αετός	Πανηγύρι Αγ. Παρασκευής
19-20 Ιουλ.	Λιας	Λιτανεία εικόνας στο εξωκκλήσι του Προφήτη Ηλία
26 Ιουλ.	Λιας	Πανηγύρι. Λιτανεία. Περιφορά της εικόνας Αγ. Παρασκευής
26-27 Ιουλ.	Κερασοχώρι	Πανηγύρι Αγ. Παρασκευής και Αγ. Παντελεήμονος
27 Ιουλ.	Κουρεμάδι	Πανηγύρι Αγ. Παντελεήμονος
6 Αυγ.	Γόλα	Ημερήσιο παραδοσιακό πανηγύρι Αγ. Σωτήρος στο εξωκκλήσι
14-15 Αυγ.	Ριζό	Παραδοσιακό πανηγύρι της Παναγίας
15 Αυγ.	Ανάβρυτος	Παραδοσιακό πανηγύρι της Παναγίας
15 Αυγ.	Γηρομέρι	Ημερήσιο πανηγύρι στο Μοναστήρι της Παναγίας
25 Νοε.	Φανερωμένη	Ημερήσιο παραδοσιακό πανηγύρι Αγ. Αικατερίνης
11 Νοε.	Κοκκινολιθάρι	Ημερήσιο πανηγύρι Αγ. Μηνά
21 Νοε.	Γηρομέρι	Σαρακαστιανό γευμα στο χωριό
8 Σεπ.	Ξέχωρο	Ημερήσιο παραδοσιακό πανηγύρι στο Μοναστήρι της Μίχλας
8 Σεπ.	Παλαιοχωρίου	Ημερήσιο παραδοσιακό πανηγύρι στο Μοναστήρι
8 Νοε.	Ανάβρυτος	Ημερήσιο παραδοσιακό πανηγύρι Αρχαγγέλων Μιχαήλ-Γαβριήλ
14-15 Αυγ.	Κοκκινια	Πανηγύρι-ANTAMΩΜΑ
24 Αυγ.	Μαυρονέρι	Ημερήσιο παραδοσιακό πανηγύρι του Κοσμά του Αιτωλού
7 Ιουλ.	Μαυρονέρι	Παραδοσιακό πανηγύρι του Αγ. Κυριακής
28-29/6	Δάφνι	Πανηγύρι Πέτρου & Παύλου
15 Αυγ.	Τσαμαντάς	Πανηγύρι-ANTAMΩΜΑ
Ιουλ-Αυγ	Φιλιάτες	Πολιτιστικές εκδηλώσεις

Κοινότητα Πέρδικας		
2-Μαΐ	Πέρδικα	Ημερήσιο παραδοσιακό Πανηγύρι στο εξωκκλήσι του Αγ. Αθανασίου
15 Ιουλ-25 Αυγ.	Πέρδικα	Εκδηλώσεις που προγραμματίζονται κάθε χρόνο
Κοινότητα Σουλίου		
30-Απρ	Σούλι	Ημερήσιο παραδοσιακό Πανηγύρι
7 Ιουλ.	Αυλότοπος	Ημερήσιο παραδοσιακό πανηγύρι
6-7 Ιουλ.	Αυλότοπος	Παραδοσιακό πανηγύρι του Αγ. Κυριακής
26 Ιουλ.	Τσαγγάρι	Ημερήσιο παραδοσιακό πανηγυρι
6 Αυγ.	Φροσύνη	Ημερήσιο παραδοσιακό πανηγύρι Αγ. Σωτήρος
15 Αυγ.	Κούκλιοι	Ημερήσιο παραδοσιακό πανηγύρι της Παναγίας
Μαΐ	Σούλι	Εορταστικές εκδηλώσεις του Ολοκαυτώματος

Πηγή: ΝΕΛΕ Θεσπρωτίας

Πίνακας 76: Εγγεγραμμένη ανεργία στο νομό Θεσπρωτίας

Φύλο	Δεκέμβριος 2004		Δεκέμβριος 2005		Δεκέμβριος 2006		Δεκέμβριος 2007	
	Εγγεγραμμένοι άνεργοι	Ποσοστό %	Εγγεγραμμένοι άνεργοι	Ποσοστό %	Εγγεγραμμένοι άνεργοι	Ποσοστό %	Εγγεγραμμένοι άνεργοι	Ποσοστό %
Άνδρες	1.194	37,07%	1.078	35,85%	901	34,35%	936	35,89%
Γυναίκες	2.027	62,93%	1.929	64,15%	1.722	65,65%	1.674	64,11%
Σύνολο	3.221	100,00%	3.007	100,00%	2.623	100,00%	2.610	100,00%
Φύλο	Ιαννουάριος 2008		Μάρτιος 2008					
	Εγγεγραμμένοι άνεργοι	Ποσοστό %	Εγγεγραμμένοι άνεργοι	Ποσοστό %				
Άνδρες	851	36,06%	842	36,70%				
Γυναίκες	1.509	63,94%	1.452	63,30%				
Σύνολο	2.360	100,00%	2.294	100,00%				

Πηγή: ΟΑΕΔ – ΠΑΕΠ Α.Ε. – Ίδια Επεξεργασία

Πίνακας 77: Μεταβολή εγγεγραμμένης ανεργίας και μεταβολή του ποσοστού αυτής στο νομό Θεσπρωτίας

Φύλο	Διαφορά Δεκέμβριος 2004 - Δεκέμβριος 2005		Διαφορά Δεκέμβριος 2005 - Δεκέμβριος 2006		Διαφορά Δεκέμβριος 2006 - Δεκέμβριος 2007	
	Εγγεγραμμένοι άνεργοι	Μεταβολή ποσοστού %	Εγγεγραμμένοι άνεργοι	Μεταβολή ποσοστού %	Εγγεγραμμένοι άνεργοι	Μεταβολή ποσοστού %
Άνδρες	-9,72	-3,29	-16,42	-4,18	3,88	4,40
Γυναίκες	-4,83	1,94	-10,73	2,34	-2,79	-2,30
Σύνολο	-6,64		-12,77		-0,50	

Φύλο	Διαφορά Ιαννουάριος 2008 - Μάρτιος 2008)		Διαφορά Δεκεμβριος 2004 - Μάρτιος 2008	
	Εγγεγραμμένοι άνεργοι	Μεταβολή ποσοστού %	Εγγεγραμμένοι άνεργοι	Μεταβολή ποσοστού %
Άνδρες	-1,06	1,77	-29,48	-1,00
Γυναίκες	-3,78	-1,00	-28,37	0,59
Σύνολο	-2,80	-	-28,78	-

Πηγή: ΟΑΕΔ – ΠΑΕΠ Α.Ε. – Ίδια Επεξεργασία

Πίνακας 78: Ποσοστιαία κατανομή της απασχόλησης και της ανεργίας κατά φύλο το 2001

Γεωγραφική Ενότητα	Φύλο	Ποσοστό Απασχόλησης	Ποσοστό Ανεργίας (στον οικονομικώς ενεργό πληθυσμό)	Ποσοστό Ανεργίας Νέων Ανέργων (στον οικονομικώς ενεργό πληθυσμό)
Νομός Θεσπρωτίας	Άρρεν	90,63	9,37	5,27
	Θήλυ	85,65	14,35	8,93
Δήμος Αχέροντα	Άρρεν	90,14	9,86	7,79
	Θήλυ	87,98	12,02	9,97
Δήμος Ηγουμενίτσας	Άρρεν	88,73	11,27	5,28
	Θήλυ	80,60	19,40	9,68
Δήμος Μαργαριτίου	Άρρεν	91,41	8,59	5,26
	Θήλυ	88,50	11,50	9,06
Δήμος Παραμυθιάς	Άρρεν	92,86	7,14	4,16
	Θήλυ	88,85	11,15	8,55
Δήμος Παραποτάμου	Άρρεν	94,96	5,04	4,44
	Θήλυ	90,48	9,52	7,14
Δήμος Σαγιάδας	Άρρεν	92,27	7,73	6,12
	Θήλυ	89,21	10,79	9,21
Δήμος Συβότων	Άρρεν	89,77	10,23	6,01
	Θήλυ	87,53	12,47	7,16
Δήμος Φιλιατών	Άρρεν	90,71	9,29	5,27
	Θήλυ	88,71	11,29	8,88
Κοινότητα Πέρδικας	Άρρεν	89,44	10,56	5,65

	Θήλυ	85,62	14,38	8,17
Κοινότητα Σουλίου	Άρρεν	94,61	5,39	3,92
	Θήλυ	91,60	8,40	5,34

Πηγή: ΕΣΥΕ Απογραφή Πληθυσμού 2001 – Ίδια Επεξεργασία

Πίνακας 79: Αριθμός ανέργων κατά φύλο και επίπεδο εκπαίδευσης

Εκπαιδευτικό επίπεδο ανέργων	Αριθμός ανέργων ανδρών	Ποσοστιαία κατανομή (%)	Αριθμός ανέργων γυναικών	Ποσοστιαία κατανομή (%)	Σύνολο ανέργων	Ποσοστιαία κατανομή (%)
Μεταπτυχιακά	1	0,11	1	0,06	2	0,08
Απόφοιτος ΑΕΙ	50	5,34	98	5,85	148	5,67
Απόφοιτος ΤΕΙ	40	4,27	108	6,45	148	5,67
Απόφοιτος ΙΕΚ	27	2,88	95	5,68	122	4,67
Απόφοιτος λυκείου	347	37,07	681	40,68	1.028	39,39
Απόφοιτος 3-τάξιου γυμνασίου	285	30,45	403	24,07	688	26,36
Απόφοιτος δημοτικού	180	19,23	284	16,97	464	17,78
Δεν έχει τελειώσει το δημοτικό	3	0,32	3	0,18	6	0,23
Άλλο	3	0,32	1	0,06	4	0,15
Σύνολο	936	100,00	1.674	100,00	2.610	100,00

Πηγή ΠΑΕΠ(2007) – Ίδια Επεξεργασία

Πίνακας 80: Διάρκεια ανεργίας κατά φύλο τον Μάρτιο του 2008

Διάρκεια ανεργίας	Αριθμός ανέργων ανδρών	Ποσοστιαία κατανομή (%)	Αριθμός ανέργων γυναικών	Ποσοστιαία κατανομή (%)	Σύνολο ανέργων	Ποσοστιαία κατανομή (%)
μέχρι 1 μήνας	52	6,18	117	8,06	169	7,37
> 1-2 μήνες	79	9,38	82	5,65	161	7,02
> 2-3 μήνες	70	8,31	83	5,72	153	6,67
> 3-4 μήνες	54	6,41	75	5,17	129	5,62
> 4-5 μήνες	136	16,15	148	10,19	284	12,38
> 5-6 μήνες	126	14,96	225	15,50	351	15,30
> 6-8 μήνες	88	10,45	143	9,85	231	10,07
> 8-10 μήνες	40	4,75	72	4,96	112	4,88

> 10-12 μήνες	29	3,44	38	2,62	67	2,92
> 12-16 μήνες	63	7,48	113	7,78	176	7,67
> 16-20 μήνες	21	2,49	70	4,82	91	3,97
> 20-24 μήνες	10	1,19	44	3,03	54	2,35
> 24 μήνες	74	8,79	242	16,67	316	13,78
Σύνολο	842	100,00	1.452	100,00	2.294	100,00

Πηγή : ΠΑΕΠ 2008 – Ίδια Επεξεργασία

Πίνακας 81: Ανεργία κατά επαγγελματικό κλάδο το 2004

Μονοψήφια επαγγελματική κατηγορία	Πλήθος Ανέργων ανδρών	(%)	Πλήθος Ανέργων γυναικών	(%)	Σύνολο	(%)
1. Μέλη των βουλευομένων σωμάτων, ανώτερα διοικητικά και διευθυντικά στελέχη του Δημοσίου και Ιδιωτικού τομέα	2	0,08	1	0,07	35	0,40
2. Πρόσωπα που ασκούν επιστημονικά, καλλιτεχνικά και συναφή επαγγέλματα	34	1,37	76	5,23	783	8,90
3. Τεχνολόγοι, τεχνικοί βοηθοί και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	47	1,90	185	12,74	930	10,57
4. Υπάλληλοι γραφείου και ασκούντες συναφή επαγγέλματα	156	6,30	459	31,61	1573	17,88
5. Απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές σε καταστήματα και σε υπαίθριες	91	3,67	258	17,77	2030	23,08
6. Ειδικευμένοι γεωργοί, κτηνοτρόφοι, δασοκόμοι και	1	0,04	1	0,07	35	0,40
7. Ειδικευμένοι τεχνίτες και ασκούντες συναφή τεχνικά επαγγέλματα	167	6,74	13	0,90	827	9,40
8. Χειριστές σταθερών βιομηχανικών εγκαταστάσεων, μηχανημάτων και εξοπλισμού και συναρμολογητές (μονταδόροι)	75	3,03	4	0,28	324	3,68
9. Ανειδίκευτοι εργάτες, χειρωνακτές και μικροεπαγγελματίες	269	10,86	455	31,34	2259	25,68
Σύνολο	2.478	100,00	1.452	100,00	8.797	100,00

Πηγή : ΠΑΕΠ 2004 – Ίδια Επεξεργασία

Πίνακας 82: Δομές ψυχικής υγείας στην Περιφέρεια Ηπείρου

Νομός Άρτας
Τακτικά Εξωτερικά Ιατρεία του Γενικού Νοσοκομείου Άρτας
Ξενώνας "Μελισάνθια" του Γενικού Νοσοκομείου Άρτας Ζάρα 2-4
Νομός Θεσπρωτίας
Ξενώνας "εν οίκω" του Γενικού Νοσοκομείου Φιλατών Φιλιάτες Θεσπρωτίας
Νομός Ιωαννίνων
Ψυχιατρική Κλινική του Πανεπιστημιακού Γενικού Νοσοκομείου Ιωαννίνων
Κέντρο Ψυχικής Υγείας του Γενικού Νοσοκομείου Ιωαννίνων "Γ.Χατζηκώστα"
Κέντρο Πρόληψης και Επαγγελματικής Κατάρτισης και Ξενώνας του Γενικού Νοσοκομείου Ιωαννίνων "Γ.Χατζηκώστα"
Ξενώνας Α' "Ψυχαργός" του Γενικού Νοσοκομείου Ιωαννίνων "Γ.Χατζηκώστα"
Ξενώνας Β' "Ψυχαργός": "Χαραυγή" του Γενικού Νοσοκομείου Ιωαννίνων "Γ.Χατζηκώστα"
Τακτικά Εξωτερικά Ψυχιατρικά Ιατρεία και διασυνδετική-Συμβουλευτική Ψυχιατρική του Γενικού Νοσοκομείου Ιωαννίνων "Γ.Χατζηκώστα"
Νομός Πρέβεζας
Ξενώνας "ΕΣΤΙΑ" του Γενικού Νοσοκομείου Πρέβεζας

Πίνακας 83: Συνδέσεις ΚΤΕΛ Νομού Θεσπρωτίας και χιλιόμετρα δρομολογίων

A/A	Γραμμή	Πλήρες μήκος δρομολογίου (χλμ)
1	Ηγουμενίτσα-Πέρδικα	76,6
2	Ηγουμενίτσα-Σκορπιώνα-Πολυνέρι	63,2
3	Ηγουμενίτσα-Κοκκινιά	78,2

Α/Α	Γραμμή	Πλήρες μήκος δρομολογίου (χλμ)
4	Ηγουμενίτσα-Μεσοβούνι	60
5	Ηγουμενίτσα-Κεστρίνη	50,4
6	Ηγουμενίτσα-Παραμυθιά	69,2
7	Ηγουμενίτσα-Φυλιάτες	34,6
8	Ηγουμενίτσα-Άγιος Βλάσιος	13,4
9	Ηγουμενίτσα-Μαργαρίτι-Παραμυθιά	125,4
10	Παραμυθιά-Κοκκινιά	59,8
11	Παραμυθιά-Γλυκή	48,6
12	Παραμυθιά-Αμπέλια	25,4
13	Παραμυθιά-Ζερβοχώρι	31,6
14	Παραμυθιά-Νικολίτσι	31,6
15	Παραμυθιά-Σούλι (περιοχή)	122,4
16	Παραμυθιά-Πραδαλά	62,2
17	Παραμυθιά-Τσουρίλας	43,8
18	Φυλιάτες-Σαγιάδα	31,8
19	Φυλιάτες-Κοκκινιά	57,2
20	Φυλιάτες-Αχλαδιά	46,6
21	Φυλιάτες-Τρικόρυφο	8
22	Φυλιάτες-Πλαίσιο	18,6
23	Φυλιάτες-Γηρομέρι	17
24	Φυλιάτες-Ξέχωρο	32,8
25	Φυλιάτες-Κρυονέρι	53,6
26	Φυλιάτες-Παλαμπάς	42,4
27	Φυλιάτες-Βρυσούλα-Ποταμιά	48,4
28	Φυλιάτες-Λιά	83,6
29	Φυλιάτες-Μηλέα	117,8
30	Ηγουμενίτσα-Μακρύγιαλος	9,6
31	Ηγουμενίτσα-Αθήνα	1004

Α/Α	Γραμμή	Πλήρες μήκος δρομολογίου (χλμ)
32	Ηγουμενίτσα-Αθήνα	1176
33	Ηγουμενίτσα-Θεσσαλονίκη	938
34	Ηγουμενίτσα-Ιωάννινα	200
35	Παραμυθιά-Ιωάννινα	176
36	Παραμυθιά-Πρέβεζα	224
37	Ηγουμενίτσα-Πάργα	100

Πίνακας 84: Συγκεντρωτική κατάσταση κίνησης εσωτερικού 1996-2007

Κατάπλοι Εσωτερικού						
Χρονιά	Φορτηγά	Φορτηγά (%)	Ι.Χ.	Ι.Χ. (%)	Επιβάτες	Επιβάτες (%)
1996	38.531	-	104.950	-	525.170	-
1997	38.445	-0,22	102.675	-2,17	548.280	4,40
1998	37.294	-2,99	110.654	7,77	569.476	3,87
1999	39.280	5,33	114.822	3,77	572.657	0,56
2000	41.554	5,79	127.686	11,20	624.727	9,09
2001	44.064	6,04	139.080	8,92	670.489	7,33
2002	45.592	3,47	149.965	7,83	699.653	4,35
2003	49.706	9,02	153.407	2,30	680.251	-2,77
2004	50.989	2,58	159.466	3,95	681.757	0,22
2005	53.097	4,13	180.397	13,13	744.448	9,20
2006	52.426	-1,26	180.109	-0,16	770.467	3,50
2007	54.375	3,72	193.440	7,40	811.224	5,29
Απόπλοι Εσωτερικού						
Χρονιά	Φορτηγά	Φορτηγά (%)	Ι.Χ.	Ι.Χ. (%)	Επιβάτες	Επιβάτες (%)
1996	43.038	-	112.014	-	573.685	-
1997	40.236	-6,51	99.751	-10,95	556.482	-3,00
1998	42.576	5,82	109.118	9,39	576.269	3,56
1999	43.678	2,59	115.796	6,12	569.697	-1,14
2000	45.218	3,53	122.550	5,83	617.189	8,34

2001	47.859	5,84	140.489	14,64	673.204	9,08
2002	49.450	3,32	151.141	7,58	699.799	3,95
2003	44.542	-9,93	154.636	2,31	680.488	-2,76
2004	46.490	4,37	157.874	2,09	670.612	-1,45
2005	48.731	4,82	177.746	12,59	736.521	9,83
2006	46.384	-4,82	180.659	1,64	761.540	3,40
2007	49.367	6,43	194.354	7,58	802.991	5,44

Πηγή: ΟΛΗΓ Α.Ε.

Πίνακας 85. Συγκεντρωτική κατάσταση κίνησης εξωτερικού 2000-2007

Απόπλοι Εξωτερικού						
Χρονιά	Φορτηγά	Φορτηγά (%)	Ι.Χ.	Ι.Χ. (%)	Επιβάτες	Επιβάτες (%)
2000	61.733	-	127.683	-	534.053	-
2001	65.448	6,02	124.051	-2,84	545.319	2,11
2002	71.790	9,69	120.213	-3,09	526.787	-3,40
2003	75.730	5,49	109.461	-8,94	479.348	-9,01
2004	75.977	0,33	84.862	-22,47	382.850	-20,13
2005	76.842	1,14	93.297	9,94	415.586	8,55
2006	78.502	2,16	91.514	-1,91	428.611	3,13
2007	84.093	7,12	97.727	6,79	451.816	5,41
Κοτάπλοι Εξωτερικού						
Χρονιά	Φορτηγά	Φορτηγά (%)	Ι.Χ.	Ι.Χ. (%)	Επιβάτες	Επιβάτες (%)
2000	67.530	-	199.881	-	696.647	-
2001	68.806	1,89	169.850	-15,02	647.829	-7,01
2002	74.793	8,70	168.036	-1,07	626.260	-3,33
2003	78.859	5,44	165.326	-1,61	607.882	-2,93
2004	82.252	4,30	139.171	-15,82	485.450	-20,14
2005	81.605	-0,79	150.695	8,28	523.248	7,79
2006	83.374	2,17	161.088	6,90	543.752	3,92
2007	95.450	14,48	156.734	-2,70	553.355	1,77

Πηγή: ΟΛΗΓ Α.Ε.

Πίνακας 86: Διοικητικές λειτουργίες ανα Δήμο και Κοινότητα του Νομού Θεσπρωτίας

Δήμος - Κοινότητα	Δικαστήρια	Υποδομές ΟΑΕΔ	Οικον. Εφορεία	Πολοδομία	Δασαρχία	Αρχαιο-λογική Υπηρεσία	Αστυνομικά τμήματα	Λιμεναρχία	Τελωνεία	ΔΕΗ	ΟΤΕ
Δ. Αχέρωντα							1				
Δ. Ηγουμενίτσας	Πρωτοδικείο	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Δ. Μαργαριτίου							1				
Δ. Παραμυθιάς	Ειρηνοδικείο	1	1				2			1	1
Δ. Παραποτάμου							1				
Δ. Σαγιάδας							1				
Δ. Συβότων							1	Λ.Σ*			1
Δ. Φιλιατών	Ειρηνοδικείο	1	1				4				1
Κ. Πέρδικας							1				
Κ. Σουλίου											

*Λ.Σ Λιμενικός σταθμός

Πηγή: ΕΕΤΑΑ

Πίνακας 87: Κοινωνικός εξοπλισμός ανα Δήμο και Κοινότητα του Νομού Θεσπρωτίας

Δήμος - Κοινότητα	Νοσοκομεία Κέντρα Υγείας	ΚΑΠΗ	Παιδικοί Σταθμοί	Γηροκομείο	ΤΕΙ		Γυμνάσια	Δημοτικά Σχολεία	Νηπιαγωγεία	Τράπεζες	Πολιτιστική υποδομή	Αθλητική Υποδομή	Κέντρα Κοινωνικής Μέριμνας	Περιοσυστική
					Αρ.	Τμήμ.								
Δ. Αχέρωντα			2					1	4	3		1 πολιτιστικό κέντρο	2 Γήπεδα Ποδοσφαίρου	
Δ. Ηγουμενίτσας	1 Κ.Υ	1	6	1	1	3	2+2ΤΕΕ	4+1ΕΣΠ	8	18	9	1 θέατρο, 2 πολιτιστικά κέντρα 1 πνευματικό κέντρο	4 Γήπεδα Πόδοσφαίρου - 1 κλειστό Γυμναστήριο - 4 Γήπεδα τένις	1
Δ. Μαργαριτίου	1 Κ.Υ.		1				1	1	5	5		1 Βιβλιοθήκη	2 Γήπεδα Ποδοσφαίρου	
Δ. Παραμυθιάς	1 Κ.Υ	1	3				1+ΤΕΕ	2	8	10	3	1 Λαογραφικό μουσείο, 4 πνευματικά κέντρα 1 Βιβλιοθήκη	5 Γήπεδα Ποδοσφαίρου	
Δ. Παραποτάμου		1						1	1	1		1 πολιτιστικό κέντρο 1 βιβλιοθήκη	1 Γήπεδο Ποδοσφαίρου- 2 γήπεδα μπάσκετ και βόλεϊ	
Δ. Σαγιάδας									5	4			2 Γήπεδα Ποδοσφαίρου	
Δ. Συβότων								1	4	4			1 Γήπεδο Ποδοσφαίρου	
Δ. Φιλιατών	1 Ν	1	2	1			1	1	8	7	2	1 θέατρο, 3 μουσεια- πινακοθήκες-σχολές τεχνών 5 πολιτιστικά κέντρα 4 πνευματικά κέντρα, 1 Λαογραφικό μουσείο	1 Γήπεδο Ποδοσφαίρου- 1 Γήπεδο Στίβου	6

Δήμος – Κοινότητα	Νοσοκομεία Κέντρα	ΚΑΠΗ	Παιδικό Σταθμοί	Γηροκομείο	ΤΕΙ	Λύκεια	Γυμνάσια	Δημοτικά Σχολεία	Νηπιαγωγεία	Τράπεζες	Πολιτιστική υποδομή	Αθλητική Υποδομή	Κέντρα Κοινωνικής Μέριμνας	Παροσβεστική
												1 Βιβλιοθήκη		
Κ. Πέρδικας		1						1	1	1		1 Πνευματικό κέντρο- 1 Κέντρο πολιτιστικών εκδηλώσεων- 1 Λαογραφικό μουσείο-1 Κέντρο Νεότητας και Αθλητισμού	1 γήπεδο ποδοσφαίρου- 1 Κοινοτικό Γυμναστήριο	
Κ. Σουλίου									2	1(δ.λ) *				

*(δ.λ) δεν λειτουργεί, Ν: Νοσοκομείο, Κ.Υ: Κέντρο Υγείας

Πηγή: ΕΕΤΑΑ, Προφίλ Ν. Θεσπρωτίας

Πίνακας 88: Υποδείξεις ελλείψεων των Δήμων και Κοινοτήτων του Νομού Θεσπρωτίας από τις ίδιες αυτές τις αρχές μέσω απαντήσεων σε σχετικά ερωτηματολόγια

Δήμος - Κοινότητα	Ελλείψεις Νέων Δήμων				
	Κοινωνικές υποδομές	Υποδομές Υγείας Πρόνοιας	Υποδομές Πολιτισμού – Αθλητισμού	Τεχνικών υποδομών	Υπηρεσιών
Δήμος Αχέροντα		Έλλειψη ασθενοφόρου		Δικτύου ύδρευσης, Αποχέτευσης	Ανεπαρκής εξυπηρέτηση ΚΤΕΛ, Χωματερή απορριμάτων
Δήμος Ηγουμενίτσας					
Δήμος Μαργαριτίου		ΚΑΠΗ	Κλειστό Γυμναστήριο	Δικτύου ύδρευσης, Αποχέτευσης, Βιολογικός καθαρισμός	
Δήμος Παραμυθιάς	Ολοήμερο Σχολικό κέντρο	ΚΑΠΗ	Κλειστό Γυμναστήριο	Δικτύου ύδρευσης, Αποχέτευσης	
Δήμος Παραποτάμου		Ίδρυμα υγειονομικών υπηρεσιών		Δικτύου Αποχέτευσης, Δικτύου Άρδευσης	
Δήμος Σαγιάδας	Γυμνάσια			Δικτύου ύδρευσης	Δημαρχείο
Δήμος Συβότων		Ίδρυμα υγειονομικών υπηρεσιών		Δικτύου Αποχέτευσης, Δικτύου Άρδευσης	Ανεπαρκής εξυπηρέτηση ΚΤΕΑ
Δήμος Φιλιατών	ΤΕΙ, Επαγγελματικές Σχολές (Κεραμοποιίας, Αργυροχρυσοχοίας, Παραδοσιακής Μουσικής),		Κλειστό Γυμναστήριο, Πνευματικό Κέντρο, Ωδείο, Φιλαρμονική	Δικτύου ύδρευσης, Αποχέτευσης, Δικτύου Άρδευσης	

Δήμος - Κοινότητα	Ελλείψεις Νέων Δήμων				
	Κοινωνικές υποδομές	Υποδομές Υγείας Πρόνοιας	Υποδομές Πολιτισμού – Αθλητισμού	Τεχνικών υποδομών	Υπηρεσιών
Κοινότητα Πέρδικας	Ελλιπής λειτουργία Παιδικού Σταθμού	Ελλιπής λειτουργία Αγροτικού Ιατρείου	Γυμναστήριο, Γήπεδο, Πολιτιστικοί χώροι		
Κοινότητα Σουλίου		Ιατρείο, ΚΑΠΗ	Μουσείο, Γήπεδο		

Πηγή: Επιτόπια έρευνα

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

004000100682

«Η παρούσα εργασία διερευνά τον τρόπο με τον οποίο ο στρατηγικός σχεδιασμός συμβάλλει στην ανάπτυξη μιας περιοχής. Αρχικά, περιλαμβάνει ένα θεωρητικό πλαίσιο γύρω από το τι είναι ο στρατηγικός σχεδιασμός και η βιώσιμη ανάπτυξη. Έπειτα, παρουσιάζεται το προφίλ της περίπτωσης που εξετάζεται, του Νομού Θεσπρωτίας, και γίνεται μια αξιολόγηση των χαρακτηριστικών του. Ακολουθεί η χάραξη της στρατηγικής για την ανάπτυξη του Νομού Θεσπρωτίας, ορίζοντας τους αναπτυξιακούς στόχους του Νομού και τις πολιτικές με τις οποίες θα επιτευχθούν οι συγκεκριμένοι στόχοι. Η εργασία κλείνει με την εξαγωγή κάποιων συμπερασμάτων τα οποία αποτελούν μια σύντομη ανακεφαλαίωση των διαπιστώσεων που έγιναν κατά τη διάρκεια της εργασίας.»